

237

გვანამ ნინოშვილი

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
მინისტრის განკარგულებაში

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
контрольный
экземпляр

სპიკტაკული აქტობა

სსსრ — საგარეო ურთიერთობების მინისტრის განკარგულებაში — 1941

PROCEEDINGS OF THE

ANNUAL MEETING

1941

ЭГНАТЭ НИНОШВИЛИ

ПОВЕСТИ И РАССКАЗЫ

Перевод В. Какалия

829 962173

განათმეობრივი ნიშნობილი

ეროვნული

საქართველოს
სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

контрольный
экземпляр

აკოვესტრუმი აქიბაბრუმი

ეთეიგუეიბტ ვ. კაკალია

Handwritten notes on the left margin.

აზხდათია

ნინოშვილი ჰია ფსევდონიმს ზნაპე აწაზგუვან აშეუღვკე
 ეგნატე ინგოროკვა (1861—1894) გურიაცი თი ანხაკ ლარ
 დიფან. იფსე ახაგნდათაზ აკერ აგუამწრაქუა იხეიგაფიტ
 იარა; ზნე იმაწ იუან რწავეს აქეთ შაკოლაქოვ, ზნე ნამო-
 რშიკს ატიმოგრაფიაქოვ, დარხაზენგაგ ბითემ აბალუაზაქოვ
 ეიღარა შთეხვეს, უბას იწავაგაგ. დეფსიტ იარა დშოვ-
 კუნახ — ვაქთი ჟიახა შოგქუსა ანიხეწუაზ აამთაზ —
 ანახოთქოფი აშოგმი რგლა: ნინოშვილი აპროლეტარიტი
 რიდეოლოგს დეკამეტ, ახა „ილარგზ, ზგუ ნაძამგზ, აწე-
 ხუტიანგ აპროლეტარტი რევილიუტია იადეგლან, აპრო-
 ტესტ ყაზწოზ აქერთა ნხავგელიარ რგხუთაკ“ რქოახუ
 ზმოზ შეუღვკენ.

1894 შოგქუსა იფენრა მგშაკაზგ გურიაციღლა ნინო-
 შვილი იფსადგაგლ ჩოჩხაჩი აქეთაქოვ დანგრეფუაზ
 ეიზეიტ უიამთაზტი იფხაგაგლარა ზმან აქერთუატი
 ინტელლიგენცია. ირა აფსეგჟორაქოვ ჟილარ ზეგაგ ირაპაუა
 იქოგგლან აფხაძა რსოცილ-პოლიტიკატი პროგრამში
 იახციაფიეიტ სილავესტრ ჯიბლაძეი ეგაგროთ ამარკსისტტი
 ქორაიცა რხათარნაქცია ირეიუაზი. აშეუღვკე დუ, „აკტი
 აშეკუა“ ჰია იივგზ არომინალა აურგს შეუფთხაგუცია ეიცვ-
 რდგრა, ჟილარ რმაწუვგ ყაიმათ გეორგიი წერეთელი
 აფსე იხციაფიარან რაფხაძა ინაროუნგ დილაკიაფიეიტ,
 „ხ-აბიღარა“ შითაქუაკ რეითასრა აიდეია, იაჰხესგზ აშიგ-
 შოგქუსა ახენგაჟია-შოგქუსქუა რან იცეგრწგზ ილია
 ქავკავაძეი იარა იცხუცგკიეი ინადგრკნგ. ქერთიღლა
 ახეიფშო-პოლიტიკატი ხშოგვზცარა ახერხართაქუა ხფა
 იამან რყენდა ინაგძანგ. აფხაძა უი არხნგ ზეგაგ იარა-
 ჰიტი აჟიქუა: „პირველი-დისი“, „მეორე-დისი“, „მე-

სამე-დასი" („აქტივი აგროუპა“, „ავტატივი აგროუპა“, „ახფატივი აგროუპა“), აშთახმა ზეგაგ ეიცვრპით იყალაბ.

ეგნატე ნინოშვილი ბელლეტრისტი ლულუაშვილი „მესამედასისტი“ დუფხადაძარატიფიყა დეკაბრისტული რევოლუციის დროს ივემთაქუა უანრეფხაო ზეგაგ რაფხაა უბშოვკ ახციოტი. ივემთაქუა ეილენბა ასოციალტი ხერხართა ირემოუ. იპოვესტქუეი იაქაბტქუეი ზეგაგ რქოვ ინეიშთარგვლანგ ნინოშვილი მარკსისტი-რევოლუციონერნგ დეკაბრატეგ, მარკსიზმ დაარა ცეგაა დაზაიფუოუპ, იარა იაიციურშთანგ იყოუ აუაიელიარ რეკნუწყა იყალო ეიუა-ეიუაშოვკ აიდგ-სლარაქუა აუავტრისა უს იყაზშოუპ ჰია აქუმეკუა, კლასს ჰასაბლა აუბ ურთქუა დეშორებუაფშოუა. იარა აქვრტაგ დნაიიფესიტ რწავგს იმან გეორგი წერეთელი. აქვრთუა ჟილარე ეიბგოუ აქნგ, ეივალარა ზქუმ მილათუპ ჰია აქვრთუატი თაუადი აამსთეი აინტელლიგენცია ირგმაზ აქივტი ტრადიციაქუა დრეშუმნეყუაქუა, უაგვ დეზნემსეკვზ შვალა დდექულოუეიტ.

ანაციონალიზმ იციემგლნგ, ესქეგნგაგ იაიირფშოუან იარა ამომეშიქციეი აკრუცია-ანხაციეი რსოციალტი ინტერესქუა ხაზ-ხაზნგ. ნინოშვილი ნაციონალისტტილა დაზნეყუანგ იანაქუზაალაკვგაგ დაზემციაფიაკვზტ ქვრთ-ტეგლა აქეოდილ-თაუადრატე ჟივტი თოურებუეი, იარა იხაან იყაზი. უი მაცარავგაგ აქუმ, იარა ეიფშონგ იფხა-ამოიტ აქივტიტი აქვრთუა რეიცარრეი ამჩმგრხარეი.

უი აყნტეგაგ უაგვ იმარტივ იყოუპ ე. ნინოშვილი იპოვესტქუა რახა რეიჰა ეიცვრდგროუა — „პტიელაფესა-დგაგლ არეიცარ“ ჰია ხეს ინშოუ. არაყა ავტორ და-ორფშოიტ აქივტი პომეშიქრატე არისტოკრატია რხი-თანრაკ უაგვ ტარიელ მკლავაძე. შოთა რუსთაველი ივემთა „აბქას-ცია ზშიუ“ აპოემა გეროის იამოუ ტარიელ იხად ზებწოუ არი ახგდა ნეყუაგ, აფხაიმზა, ალაშქაგ, იქუშოა ინხო ანბქცია ირციემლოუ, ზეგაგ ზეცაშიო, შთახხლა ეიხაზ აამსთატი ტიპუპ. არი „არეიცარი“ აქვრთ რწავგ თენჩ ზამანა სპირიდონ მკირიშვილი რეიდგსლარა იივგზ ალა, აქვრთუა შიყუვგ იჰაირბოიტ, უსყანტი იამთაზ იზეიფშორაზაალაკვ სამართალ შოჯყა-მგზ, აუაა მჩგმხაქუა ირვლარგვძალაკვგ შორანახოზ.

„ამიარკცაჲ“ ჰმა იივგზ აყიბეჲ აქვჲ ნინოშვილი ზნდა იკკაძა იაიარფშოლიტ აქვრთუა პომეშიცკია რგბაფტსრა რგუავემრა ურთ ამაჟირა ბზია იშვარბო, რგფსგ მარგაოუ, უი მოუ, ანხაცია თენხადაცია რზ აგვზმაღორაქა იყარშო. ე. ნინოშვილი ივემთაქუა რქვჲ ლამეს ზმანგ იაირბო ათენხადაცია ანხაცია-ლარცია როუჲ, აუროს ჰიენთქარ იინოშვილიცია ზქარვრდელანგ „ზგზშარა“ ზერგუაყუთუა ბეარა შიგშვქუსაზტიჲ აქვრთუატი რგიცარცია რხელწშორა რაქუმქუა.

არაყა იაპგუალაპარშიაჲ, აპრა-ტირა ანეიბერხ ამთახჲ აქვრთუა აამსთცია აწგუქუთირა იანაქვზ, იანგზწორზ, ანუჰახუთარატი კაპიტალ ანათანრაქცია პრომეიშოლრნიცკიას აყალარა იანალავოზ, ასოკიულ-პოლიტიკატი ფსთაზარა აქვრთუა აპერიოდანჲ იანიასუბ აამთაზგ შაქუზ, ვგნატე ნინოშვილი დანგყაზ. აამსთცია რწგუქუარეი რეიფყაარეი ატვჲ იზგმქუა-ივგნტივმქუა ცქაწიყა იაარფშოზ იაირბეიტ ნინოშვილი ივემთაქუა რქვჲ. ანა ქვდალა ივემთაქუა რქვჲ იაირფშოტ იარა XIX-ტი ი აშიგშვქუსა 60-80 შვქქუსაქუა რიან აქვრთუა ნნავეილარ რგვზუწყა იყალაზ აპროცესსქუა. ზგმვაკახალო, პარა იაბბოიტ აყულაქციეი ანუჰახუთაქეი შაგყალაზ, დანთა-ზგმვაკახალო — მასსალო ანხაცია როარბარეი, ურთ რგზნარა აკაპარეი. აქვრთუა ქვთაქუა რეილგწრა (рас-слоения) ატვჲ იაზკნგ ივუ აპოვესტ „სიმონა“ იანაფ-ფშოლიტ იუხამშოთუა ასახაქუა. აპოვესტ ვუბ ეიჰა ილულუნგ, იბზიანგ. აყულაქ ბერგ დავიდ დროიძე იფსთა-ზიარა იუნარბოიტ რაფხაჲ აკაპიტალ ხეიზქრა აპრო-ცესს ასახა. ანხავ ფპივს-ეიბა ბერგ ქეთევიანა ლრაზყვ ციგაარეი იზპაზ უი ლფა სიმონა ძილამეი უსყანტი აამთა დაარაჲ იანგფშოუა რაქუნგ იატბპციანგ იყოუბ.

ეგნატე ნინოშვილი იხათა გურიატინგ დგზლაყაზალრეი, ხაზგ აპრანგ იყაზ ამრათაშიარაზბტიჲ ქვრთოტელა აპიენთ-ქარ იურესტიელა იადწახანაძა ბზაზაშას იამბზ იბზიანგ იზლრეიდგრუაზალრეი, შახულა იაირფშოტ ადგელ ზმა-მგზ ანხავეილარ ზთავგლან აგუაყრა ბაათესგ; ურთ აპიენთ-ქარ ირგქუიწოზ აშიახტიქუა იშადგრგუაყუთაზ, უბრი ანა-ვსგაგ ზნაპაქვჲ იყაზ ხაზგ აპომეშიცკია ირგრგმთარ

ზეკამლოზ ეიუა-ეტიემ ამიხბიქუა, უბას ზეგაგ ოჯლა
ალარცია თენხადანა იშვეკაზ.

„პალიასტომ აძთაჩე“, „რასპორიეჟენიე“
ვეგერტოგაგ იივზხ ასანხარკრატი ჟიამე საშართალქუა
რუნე ავტორ იმჟაფიგოიე სოციალ-პოლიტიკატი იდეიაკ,
ივემთაქუა ზეგაგ რუნე იაბოიტი ანხავე იაგაა იჩოშინარ-
გაგ, იაგაა ჟაბაა იხე იაირბარგაგ უაჟწას დთეშეგტი-
ლანგ ბნაზარა ჩაფი შოიმოჟა.

ნინოშვილი ივემთაქუა რქოგ იბზიან იაირფშოუეიტ
აჟიენტიქორ ეიჰაბგრა იმჟაფერგოზ აკოლონიზატორრიატი
პოლიტიკა. უი ანხავეჟილარ შოგხნარწიოზ, რხე ახაგრ-
გარა ოხეგმდგრუა იშვექუნარხოზ.

არაჟა იჰიატიოჟ, ეგნატე ნინოშვილი იხაან ქერთტიგლა
იშვეკამეზ ეიდგგლოჟ, ცქაა ეიქოჟაჟუ აპროლეტარიატ.
უსჟან აპროლეტარტი რევიოლიუციკატი წგარა ერგა ჰია
ახე აიკერნანგო იჟან. უბრი აჟნეტიგაგ, აქერთუა შიჟუჟვე
ნინოშვილი, აკლასტი მქქუა რეიზშაქუგგლაშა ატიგ
ცქაა იშოიდგრუახგაგ ივემთაქუა რქოგ რევიოლიუციკატილი
დხერბემციიეიეიტ, უსჟან ქერთტიგლა ამაქუგგლაშა იაშოა
იქუნარგგლოზ აპრობლემი წარქა.

არი აჟს იაქუშაიშა იჟამლაძეიტი. ავგზა ლ. ბერი
„ახეწჟ კავკაზ ამოლამშოვეიტი ორგანიზაციკაჟა რთოჟ-
რგზ აწწაიტი ახე“ ჰია იივზხ იშოჟუაქოგ იჰიოიტი, აპრო-
ლეტარიკატი რკლასტი ქეჟარა იაწოჟ ამარკსისტე დგრ-
რა აჟნდა მესამედასისტეკა რეიზარაჟეგ აკლასტი ქეჟარა
აიდგია იანაჟუხაილაკგაგ ინარმგგდაცგზტ ჰია.¹ ეშენჯაჟი-
ეიამბა შოგქუქუა რგწწამთაჟ „მესამე-დასი“ აქოგ ხაზ
რჩაჟიდგრკელტი, ირევიოლიუციკონერ იაშოაწიჟაანგ რჟან
გრუჰაა ხეჟქგ — ი. სტალინი, ლ. ქეცხოველი, ს. წულუ-
კიძე. ურთ აორგანიზაციკა ოპორტუნისტეი ეიჰარაჟეგ
ლლულაწაწაჟა რაქოჟარა იალაგჟეიტი, აახეწჟ კავკაზ
ამოლამშოვეიტი ზხელწგ აჟუნე იჟალაჟეიტი.²

¹ ლ. ბერია „ახეწჟ კავკაზ ამოლამშოვეიტი ორგანიზაციკაჟა
რთოჟრგზ აწწაიტი ახე“. 21—22 იივლა 1935 შოგქუქანჟ ქერთტი
ზარტი ქოიე რეიზარაქოგ იჟაიწან ადოკლად. ითნაჟტ ზაქარაიკონ
ვკ(ი) „ზარია ვოსტოკა“, ადაჟაა 13.

² ლ. ბერია, იარა უა, ადაჟაა 16—30.

ე. ნინოშვილი არი ამითა დახვედმეიტ, ხეხა იშვაპაპიან
ეიფშე, ინეიშთარგვლანგ ინაგძანგ მარკსისტნგ დგყა-
მგზტ. ივგმთაქუა რუნგ იარბოლუ ანხაცია გეროოციალ
ლარ რეს აზგ აქტიულა იქუფო უაიანგ იყამ, ურც
ციოლუბ, აურგს სამოდერეფავიეი აპომეშიიკცია რეკსპლო-
ტაციეი რგლა ითახოიტ.

ავტორ იპოიიტ აქვროთუა ნხავგვილარ აფსთაზიარა ბზიი
იშვახხაჟა, იშვაზგუაყუა, ახა იარა უბრი ამითაზგგ
იარბოიტ იხთავგლოლ არგუაყვა ამითა აითაკრა ამუაშია.
ნინოშვილი იპოვესტქუეი იაყიანბექუეი ზეგგ რგეროოცია
იხთავგლოლ არგკპარა ახაციაში იაქუმშიო აუპ იშვყოლ,
ურთ რჩავრზაქურშიომ არევილიეუციიტი ქუფარა ამვა
ანგლარა.

იამოოლუბ, ჯარა-ჯარა უი ეიფშე აქუფარა ატიგ აარგ-
ლასუაშია ანაუბაქუო გყოლ. „დოუსგ იხატი ქეაბზ
იმოლუ“ ჰია იივგზ აყიანბე ხუჭე, ზეგგჟ ჰათერ ზქურწო
ანხავ ბერგ იქვალა ავტორ იპოიიტ, აპიენთქარ იმჩრეი
უი იაცხრანაუბ აქვროთუატი პომეშიიკციეი იახავრქვაგ-
ლავ აზგ ითახავ ანხაცია რეკპაშიანგ ავგუბლრაყიიქუა.
არაყა ჰარა იაბოიიტ არევილიეუციიტი ქუფარა შაზგყა-
ლოი, უი ეიპა იშვიეილგუი. ახა უი დაარა იკუადანგ,
იმაჰმანგ აუპ უა იშვიეილუყაიუა, ნასგგ აყიანბე ხადარატი
ტემას იამოლუ აქუფარა აკუმ, პასს-ელა აყაზიარეი, ანხა-
ვგვილარ ავუალარა რგლამქუა, კლასსტი ხაიიდეგლარა
რგლამქუა აუპ ავტორ იშვაჰიარბო. აბას ყაზშას ირგნოლუპ
ნინოშვილი ივგმთაქუა.

დაიშაკალა უახუაფშორატიგ იყოლუბ „გურიიტი ავოს-
სტანიე“ ჰია 1888-1889 შგქესქუა რიან აპოვესტ დუ—
ათოურგბტი რომან იივგზ. უი 1841 შგქესსავგ გურიიტი
ავოსსტანიე ამატერიილ იამთაქუა იხგ იარბუნგ ივიტ.
უაყა იარა იაიარფშოიტ აასტოცია რგხუთაქვი ანხაციეი
ამთალატიეი „რბლოკ“ აწ ზაყა იუაშიევიგრაზ, ილუ-
ლუამგზ. ამსტოცია, ავოსსტანიე შთბაახოზ ანეილგრკაი,
ანხაცია ჩარჰიარა რზეროიტ. არი აპოვესტ დუ აყნგ
ავტორ ციგვა დაქუშიანგ ივიტ, აპიენთქარ იკოლონი-
ზატორცია რნავსანგგგ ანხაცია ესაიარა იშვარცევიგლხოზ
დარა რხატიე რგუაყცია-აპომეშიიკციეიგგ. არაყა აფხაავ

იბოიტი, ანხაქია იაშა-იაშა ახდგრია როუა იშხალაგან.
 ეგნატე ნინოშვილი ასახატი ვერაზე აკერ ექვთიანე
 იგლოუ შიყუკვუპ. იბზიან ივუან აფიანქუა, აკომპონიციიტი
 აკომპონიციიტი ეიქვარტირაზე ივემთაქუა აკერ აგრა-
 ქუფაგ რემოლუპ ახა. იარა ზაი აფხაგ დალფივალოტი
 იივუა ავუთახგ, ნას ინართბანგ იგეროიცია აფხაგ
 იორდგრუეტი. არაყა იშატიუპ აკერ ამვახგწრაქუაგგ
 შფუაიწალოხ აშიყუკვგ. „შტიგლა ფსადგაგლ არჯიარ“
 ჰია იივგ აქვ ასიუფეტი ზქუუ ახადარატი მვა (ტარიელ
 მკლავაძეი სპირიდონ მცირიშვილი რეიდგსლაზა) აკერ
 დემვახგწიტი. ურთ რეიგტირაზა უბასყა, დიანაგუეტი
 (II, IV, VIII ახქუა რქვ) დემვახგწიტი დგზნგლას აყნგტი
 დეითამვახგწიტი. უი მოუ „გურიიტი ავოსსტანიე“ ჰია
 იივგ აქვ ამვახგწრა ანავსანგგ იავულაიროგლტი,
 აპუბლიციისტიკატი ვერაქუაგგ, ს.ხატი ვერანგ ეიქვა-
 აძამქუა. ახა უავგ დგზლახუაფშოულა, ასახავგრაქვ
 ნინოშვილი აპუბლიციისტიკა იდგრგ იალფივალტი უაი-
 რატიე იყოუპ, იყალაპ ქვოტიგლა აამსთატი ლიტერა-
 ტურა აფეტიტი იტრადიციიქუა რაქუფარაზე იუხარგგ.
 „ასახავგრა ბზიეი“ „აყზარა შარაკი“ რლოზუნგ აქვ
 ბეფიშან იწიახგ აქვრთუა ფხავცია აკლასსტი ქუფარეი,
 ასოკიალტი ეიფგზგლარაქუა იყაზი რახატი იმვახგ-
 ზყაქუაშაზ. ურთქუა ზეგგ ნინოშვილი იგუანავარაქუა
 ირქვაგლან. ეგნატე ნინოშვილი გურიია რგზაზარა ცქა
 იახიდგრუან ანავსანგგ აშიყუკვრეტი გუეილგზრა ბზია
 ჰმაზ უავგ. იავგმქუა დრკკლავშნგ, ისამართალნგ
 ივემთაქუა რქვ იაირმაზ აფა ეილგზხაქუა აფხავგ აკრა-
 ამთა იხაშთუამ. იბგშაი ცქაოუპ, ეილკააუპ, ადილოგ
 დაზყაზოუპ. იარა დაარა დაქუშაინგ ივუან გურიიტი
 ანხაქია რგზგშაი, აქვდა ყაზშაქუა იამოუ რგლა. აბართ
 იაშაიქუაზ ზეგგ რგლა იაბოიტი, აქვრთუა შიყუკვგ,
 ეგნატე ნინოშვილი, აქვრთუა ნხავგელოარ ანკა იბთა-
 გლას აგუაყრაქუა რტიე იშფუაიწაყაზ იხაშანგ იზვგ
 შიყუკვგ დშფკოუ.

ი. შაპახჯერ.

პაუსადგომლ არზიცარ

I

ამშო ახულობუჩხარახე ახე არხონე ეიტშო
 ამთახე, N ასტანციაქუე აუაა რაციაჳნე ადი-
 ლბა ააირა იახტშუნ. მარტ შხა აიასრაახე ახე
 არხონ, ახა ახულოთახე იხეშიაშიაარან; ინეიტშუნე
 აქუაურა იაქუძან, უბრი ალამთალაზე ამშო
 ააიხგუეიტ აქუშხარ.

ხუქ-ხუქლა ახეთა ეიმნარპუახ, ადიღლბა
 ააირა იახტშუნე იგულაზ აუაა, ასტანცია ახა-
 ლახე ივნალანე რჩუტხმარკუან. რაციაჳ
 მურწყუა ახალ აქუე ირაციაჳძანე ეილალუ-
 ლუა, უხრულუმსუა იააილაგულტ აუაა.

აქუარ — აჰისა ზელაფშო რუხგარა ბზია იხ-
 ბოზ, არი ეიტშო ათშიაარეი აილაჳჳრეი იყახ
 აგუხდაა მკეკუა. აშურ-სურჰია ახალ აქუე აუაა
 რუჳიპარა ინალს-აალსუა ირულან. ეიჰარაჳ
 ურთ ირულუბააუან თუნჩმჳაჳ, ტიამჳახუჳ
 რუმაჳკუა ფუტჳ ზჳიხდაზ კჳჳა არუარცია. ურთ
 ფხაშა-ფხაწარაჳ რულამჳკუა, ინარუხხდაფშოუახ
 აჰისაქუა რულაფშო ნარხერგონ. ურთ რუადიჳ,
 ჯაშატიშია იბზიაზ, იფშორეი ისახეი რულა
 ეიჰა დაარულუჳააუა ღჳან. აუჳე, დეიხალუ-

ლუა, იყივანბრ თბაანუ, იმახუარ აიაწი ქუშ-
ქუა ლულუადა, იხუ-იქუ ფსელა გუკუ ფუშინუ
არაცო ვიფუშ იყუაქა ვიქუაწიდა, ურსაქუტა
აშოქუშქუსა ბუარატი ირუციარ იაკუნ ღუეი-
ფუშუ.

ჰიარას იათახუზუეი, იზრელშომუტ აჰისა-
გეუ უი იეიფუშ არფეს რფეს-რგუ ილამხარცუ.
იხნამფუშორაცუ; ურთ რახმტი აძოქვგდ
ხუთ-ხუთლა ვიხწააუან, უი იხუ-იწუხუა აილკაა-
რაზუ.

გუჰიფ-თთიაა ფჰიზბაკგდ ლელაღრძ აახა-
ქუქულტ, არი იეიფუშ არფეს სიირ დანგუა-
ლთა.

აჰკუაჟი ილღრუაზ დიქმანხჩაკ დიაზ-
წაიტი:

— ღუზუსთა არი არფეს?

— უი ქუაჟა ქუთანტიიუბ, აჰკუაჟი, — ტა-
რიელ მკლავაძე. არუეტი ი აჰისა რუშთანუქუა-
რეი ბზია იბოიტი, უბრი აყნტი ლასსუ-ლასსუ
დაალოიტი არა, ასტანციაქუ. იხუ-იგუ ნეიწიხ-
ლარაცუ, ღუზუმარაცუ, ღუჩჩარაცუ, — იმიეიტი
ადიქმანხჩა.

— ანცია იჯუოუბ, ჰტიელა უაჟიგდ არი
იეიფუშ აქუარ სიირქუა ახმახლწუა! — ლჰიან
აჰკუაჟი, მცხუ აკრუხწაზკუაზ ლელაფუშ ნეი-
ხმლოგძეიტი, უი ამთაზ იარა ილაქუა ფჰიუსკ
ილყუნხალან დახმლოზუაფუშუაზ.

— ჰიარას იათახუზუეი, დჰერხაწოუბ უი.
ახა, ფასა იშობასჰიან ვიფუშ, არუეტი ი აჰისა
რუშთანუქუარეი ცეგა ბზია იბოიტი. არი

იგივეთ აწი იახალო, იშობდრუა ეიფშო
 ჰქეთან უსყაკ ბზია დავდურბაციომ.

— იაუახვი ნას უი, აწიუ დახალოზაბრძე
 იარა იავიფშინუბ. იარა ციგდა სიირშია დეი-
 ბეთოლუბ!— აჰქუაჟი ლულაქუა ააიხმერსლმდა-
 კუა არფეს იხუაფშორა დაქსენ, დემოიხუა-
 ფშოუა უაკვ იზგუამთარატიუ.

აუაა იაჰა-იაჰა ააირა იაქსენ. ქსუც იააიუაზ
 წააუან „იცახმოლუმ ადიელბა?“— ადიელბა
 ააირა ტაკუ შოაგვზ ანეილურკაალაკ, რგუ
 რთენჩნუ ირდურქუოზი დარეი აიციაჟიარა ია-
 ლაგონ, მა ეილესუაზ აუაა ირგლათშოუა იაა-
 გლონ.

ინეიტ ჰვჯა აჩსცია— ხაწაკვი ფჰიოსკვი.
 ურთგდუ ადიელბა იაზწაან, რჩოქუა ავზყა ინ-
 დიექუწიანუ, ახალ იაავნალტ, ჩემოდან ხუქკვი
 ართმაყკვი კნუ.

რმათიქუა კუაკვ აქსუ ინშოთარწიან, ითა-
 ცინუ უაკ დბექუტიშოან ყუარდი გყამბტ
 აყნტ, ათდამც რეჩნადწიანუ იფშოენ. ახაწა
 იხწუან ვაჟიეიხუბა— ვაჟიეიიაბაყა შოქუსა
 რყნდა, უაკაბაა-ეილაჰაკ, კდაქსკ, იხ-იქსუ
 იჩმაზარა ანუფშოუა, იშეზ იპალტა აფშოთიუ
 ახვგვა, იხლფავგდუ იარა იაფშოთინუ.

უგუ იაანავარემ, უი აუაკ უახიხუაფშოუაზ
 იფშორა-ისახდა ზლაყაზ ალა, არიყარა აუაა-
 ჟაა რქოუ იუაკვი იარა დბდრუეი რაკუ-
 მზარ აძიუ ილაფშო იქუშიაბ შია, იცუზ აფჰიოს
 რგლათშო დაწამშიარ.

უი ჟააა მა ზეიჟი შოქუსა ზხწუაზ, ეიქო-
 კაა-ფშოდაკ ლაყენ. ლხ-ლქოუ ზფშოთიუ

ტაკუ იაახიანუ იყახ, სიირშია. იფშოძანუ ეიქ-
კიან, ლელაგუ თბაქუა აახეიქუანუ,
ხდაფშოთიულა იქიპადა ლმაყქუაშიარა ~~ღელაგუ~~
იყან. უი ლოფიქუაშია სიირ ალა უხუ-უგუ
ლელაღხალონ, ლფურწრა ააუცოქუადაჯი-
რატიუ. ლხუ-ლქუ ეიხაჩხო იყაჰი ლუნეი-აიშეი
ციგმა დღურფშოძონ. მათიალა რაციაკ იწოეიზ
ეგაღლშეძუტ. აჯმა-ხუ იალხუზ, ზუფშოთიუ
ცახმაზ პალტაკეი კასკეი რაკუძან ხუხ, ნეი-
აიგა მათიას დუხლახშიაძახ.

მკლავადე იკუხეი იარეი არი ლოფიფშო ზე-
ქურა მაქუზ აფჰიეს ფშოძა დანერბა, ინლეს-
აალესუა უბას ლუხუაფშორა იალღოფიტი,
რაფხმა ფჰიესემკუა, დარა ირჯერმეშოხ მათია
ბზიაკ ათეირაზე იქუნუ იახუაფშოუაზშია
აყარა.

ახალ აქუ იშოოურან აყუნტი აფჰიეს ლბა-
ლტა ანღლშეღლხ, აჩუთ წკ ილშიეზ იუნა-
რბონ ჯაშატიშია ისიირუზ ლცია-ლჟე აქუ-
კაშია.

ტარიელ უი ლგუჰიფე-თთიაა ფშოძაქუა ილა
იზაყუგომუტ.

აფჰიეს, ილცხი ლარეი რხუ-რგუ ეიხუშთ აი-
ციაჰარა იახმაქუზ ირუზგუათომუტ, ტარიელ
იკუხეი იარეი იციგმა-ფხამშახა დარა იშორუ-
ხუაფშოუახ.

— ქუთაკ იაფსოუ გუჰიფუპ არი! უგუ იშო-
ფაანაგოი უარა, ტარიელი? — დიზწააიტი იკუზა.

— უაი ჰიშუდჰარდერა, დუხუსთოუგე ეი-
ლაჰკააპ უი აფჰიეს, — ნათეიკეიტი ტარიელ,
იგმაციწეიტი დფუშირჩხო: — დხაკუ ხმაჯ-

— ჰაი ჰნაპე დამტუხდაშიაზშია დეყანდაზ
 ანი აბნაქუ, აბნა, უარა ზნე, ჯარა...
 ზე, უი არი ლაწკეს დაგეციამეზტ.

— უი აარლაპია ჟიავა შოქუსა რაკუნ ილ-
 ხეწუაზ, სნაპე დამეწათსრაცე აფსეკ აალგ-
 ხაგიტ უსყან. არი—ხენძა დანაჟა უსუპ, ფჰიფს
 ნაძაწიყმოუპ არი,— იჰიეიტ ტარიელ იქო აძ
 ააუა.

— ხაწაშიაწიყდა უხე ალუგოგიტ უი უსყან!
 შიემხუცძოზი, იშიემძბაძოზი უსყან, უი აუს
 მარიალა იაჰხესპჰია?

— უი აწუხუალა აუაა სმეცხრაარ, ისხე-
 ქუმეგლარ ურთ, იყალარუნ მარიალა ისხემ-
 სურგმე. იამთამ უი ატოე უაჟიე აგუალარ-
 შიარა. ანკა იყაზ, უი იჰავსხმოუ უსუპ. ახა
 აბრი დაარა ციგმა სეიკუანარშიოიტ. უახეზა-
 წიეკ იადამზარგმე დეზმაზაალაკე, ნას...

— ეჰ უარა, არეცჰარა ნეყუგავ! არი
 ლოგიფშო ზაყავგმე უმეკწუხმადა, ახა უარა
 უზხარა მარიამ,— იჰიეიტ იკეზა, იხე-იქო იხა-
 ჩრო, ტარიელ იახე იხე ნარხანე, დეხუმარუა
 დაგმეხეციხასტ.

— იზბან „არეცჰარა ნეყუგავ?“ არახუ რეჟი-
 ლა აიღმტირანე აცი-ჟილა ბზია რზერფშოა-
 აუაზარ, აუაატოეკსა რქოე ეიჰავგმე აუს აზუ-
 ტიუპ უი. იათსამ ანი იეიფშო იყოუ აუაა
 რეჟილა არქოიარა,— იჰიან, ტარიელ აფჰიფს
 ფშოძა ილუკეზ იახე ინაპე ნაირხაგიტ,— ეი-
 ლმენ ეიჰა, რეჟილა რქოიარა აბრი სარა
 სეიფშო იყოუ აუაა.

— ზეიფშო ხთლწ სიირხარჯი იყალარჯ
 უი აფჰიესი უარეი შიყენტი, — იჰიეიტ ტარიელ
 იახე, იკეზა.

ტარიელ იხე იგუ აქუბნიადანე დააფეშორჩ-
 ჩეიტ.

— უაიი ჰალა ციაჟიაბ ზნე ან ლტიე, ნას
 იაჰიილაბ ახშარეი ამოთაცეი რუძბახუ.
 უაკე ეილკააშას იეითარჯეი აბრი აფჰიეს
 დეზუსთოუ, ნასგე დახეცო? მამხარ იუდრ-
 უახეი ულაფეშო დეშინეშე მიაზ დახენეფურუა.

— იუთახეზარ შიეიბასურდერა? — იჰიეიტ
 იკეზა.

— და, დათიკო, უარა არი ეიფეშო აუსქუა
 ურჯეყაზაწიყელოუმი, — ნათეიკტი ტარიელ დახე-
 ჩიო.

— აძიე ანცია დიშოიტი აგუალდრა, აღას-
 რა იმანე, ეგი ამი დუ იმანე, იმახა-შახა დუ-
 ლუანე. უარა იუმოუბ — ამი, სარა — აგუალდრა,
 აღასრა.

— ნაყ უშაყურა უი უჩხუარა. იულ-
 შოზარ უხეინე ჰაიბარდერ უი აფჰიესი სარეი,
 — იჰიეიტ ტარიელ.

— ჰაგეიბადერა უაჟიე. უარა არა უსზეფ-
 შოზე საახენეჰიადანე, ანთ უკამბაშ ჟიკახერქუა-
 გეჯ არა ინაფხეაქ, მამხარ უი აფჰიეს ილკუ
 ლკეზა აზვაციგეა იგუეითარ, დეშინე იფსე
 იხეარ აღშოიტი.

ტარიელ იკეზა, აფჰიეს ფეშოდა დნალდგ-
 ლან სალამ ლოთეიტი დემხეაჰი-ხეაჩაკუა დაგ-
 ლაზწაიტი:

— შიადანტი აქუეი?

- აქტა აყენტი, — ნათალკტ ლარა.
- იარბან ქტას შიზეიუოუ? შიზეიუოუ
- ქუადა?
- იზუთახუზეი უარა ურთ რღერრა, იპაპი უს უმაზარ პარა პქუენტი?
- მაპ, უს, ბაშთა სწააიტ.
- უს ანაკუხა ზენძასკ იათახძამ ურთ უზწარაქუა, — აწიო ალაწო დნაფლღრუყუყუეიტ აფჰიოს.
- იზბან პზეიბამღერრუზეი ნას პართ?
- იუასპიო უაპაუოუ: უაპფერწ ჰხე პანაქნე, ეიპა ეიღმუბ, — აათალკტ აფჰიოს, ლხე-ლქუგდუ უბასყაკ აფშთთხუ ააღფსახტ, არფეს უაპა იზაცუმპიაკუა ნაყ დნარფერწტ.
- ისპიო ბაპაუოუ დესპინე, იზბუაზეი უს, არსყაკ იმღრხაკუა ბეზიაციაფიო უი არფეს? უი ითახენ ბაშთა პაიბადღერრაკუ, უაპა აკუმზარაკუ. უბრი ანავსან, უაპა ივზბარა პია ეგდზბომ, — იპიეიტ დგუბზელუა აფჰიოს ლკუზა.
- იშთახუთამუზ იხე ყაიწონ უი: დსაციაფიონ უი სარა, უი აამთახე იყაიწონ ბლალა ადღერგაქუა, — ლჰიეიტ აფჰიოს.
- უს აკუზარგდუ, უი აყარაწიყდა იმღრჯბარაციაკუა, იარფსუგზშია ბხე იყუბკერ ყალონ.
- პათერლა, ეიპა ირაფსუშიანე სიაციაფიო სალაგარ, დცო-დააუა დაპფერწდომუბტ უი იახმა. უი ეიეფშო იყოუ აბას იარაზნაკ უხე რყუყუაზარ ეიპა ეიღმუბ.
- დცალანდაზ, დაალანდაზ, გუბლეს დბემოუმა, ბეზიეიგდომი უი ბარა?

— სწარბუაფშონჯკ საანხომ უი იეიფშო იყა-
ქლოუკ!

უი ალა უა რეიციაჟიარა იაალგვიტ

— ნას, იყოუზეი? ულასრეი უგუადრეი
არა აკგდუ იუმეზუეიტ შია სკყოუპ, უს აკუუშ?

— იპიან დეჩჩო დწაიიტ ტარიელ.

— ამალახაზგდუ სულმეზუეიტ! ლხე-ლქოუ
ააღხლორეიქუარაიიტ, იუდერუაზეი დუქსა-
სურ! ჯაჟიაკწიყდა რპიახა სულამგდაკუა
იარაზნაკ სააღყულყეიტ, — იპიეიტ ტარიელ
იკეზა, იგუფსახე ეიბაკუა, დგუაახე.

— უს ანაკუხა — ლასრეი, გუადრეი, შჩი
არა იამათიამეზუეიტ, — იპიან იკეზა დნეიცეიკტ
ტარიელ. — იალწუაზეი ნას არი, დნეწაშეკუა
დშაცეცოიიტ აუა? აღიეღბა აადგელაშოტ
ლასსე, უმეშ ააბეიახეიკტ ნას!

— უგუანელა, უარა უგუუ ზეზკახ ზეგდუ
უნაპე იამმეკწესურ აკუხმა ნას? იმაქკემ არა,
აღიეღბა მვაქუა რქოუ იკო იააუა აშისა ფშო-
დაქუა. ურთ ზეგდუ სნაპე იამმეკწესელაპ შია
უგუუ იაანაგოზმა? — დეხუმარუა დნახციაჟეიკტ
იკეზა.

— უპატყალთეიუეიტ უარგდუ ბაშოა! იზბან
ზეგდუ? ზეხუ დუუ აღმას ხაპი მარიადანე
იუბანგდუ იუხუმეკწესხალარ უგუუ იაზეჩჰაუამ,
უს აუში? ქეთაკ აყენტო დცოიიტ აფჰიეს
ფშოდა, მწეკ ხეჩას დლეცნე, ჰეუ უპიარ იფსე
ნეიხშიაპ. აბასალა აუსქუა ანემარიადოუ უუს
ანუქუმქოხა, უგუუ ბზანწეკ იბთენჩხომ. იაპპიაპ,
უი დლეცხარ ხაწა-ჯბარაკ, აბჯარ იმანე — უს-
ყან უი აყარა ეგდსპიომეზტ, — იპიან ტარიელ.

იკვზა დიმიანუ აფჰიძეს ფშჷძა ინალღვს-ააღღვს-
სუა ღღრკაგღვს ალღფი-კვირა იალღაგღვს...

ტარიელ უი ღღვხუაფშჷუან აქუჯღვს...
ციგდა ასუს .იანახუაფშჷუა ვიფშჷ. ილაქუა
ააინმღრსუღღდაკუა აფჰიძეს ღღშოღღვხუაფშჷუან
ანგუაღღთა, ილაფშო ნალყულღღან ნაყ ღღვნ-
ხღაპიტი. ილღკღვნ ღღკვზა, იიდღრუაზ აძიი იარეი
რხუ ეიზღშო აიციღაქღარა იანხღაქღვზ იზგუათო-
მღვტი, ურთ აქღარ იარა იზღპიან აქღა წიღწი-
ქუა ვიბღრპიოზ.

აფჰიძეს ფშოძვი ილღკღვნ ღღკვზვი ღღნარღღ-
გღღტი ირღღრუაზ ღღქღანხღაჯ.

უი ტარიელღღღღ, ღღათიკოგღღ იბღიანუ ღღეი-
ცღრღღრუან. რეიციღაქღარა იანაღღღა, ტა-
რიელ აღღქღანხღა იმახციღ აანიკღღღან ღღიან-
წაღღტი:

— ღღზუსთა ანი აფჰიძეს, აბღრქიღ ააიღუაძა
უწაციღაქღარა?

— არწავღ ღღეფჰიღვსუბ, — იპიეიტი აღღქღან-
ხღა.

— ღღზუსთა ანი ახაწა ილღკღუ?

— ღღხაწა იოუბ, აქღთანტიი რწავღვბ.

— ღღხაწა უპიოუ? აბნი აწიი რუკღაუ? იზა-
კუბვი უარა ისოუპიო! — იღღაშო ღღწაღუან
ტარიელ.

— ააი, იხათაწიყღა იოუბ, — იპიეიტი აღღ-
ქღანხღა.

— ისაპაღუახვი იარაბი! ღღლაშიღზღმა, ავსთაა
ღღიხუხაღღტი, უი ხაწა ღღანიციღღნ? იბზიოუბ
უი: ღღარა ღღეჯაზღაღღტი, ახა ღღთააციღ აბაყან?

— იალღუღღრღაღუახვი! იზღღრუაღღა ღღარა

უბართ ლთააცოა რხათაწიყდა რაკუხარ იხნა-
როუ: ლარა იშოულთახამუზ ხაწა დირთფუხარ
აკუხაპ. უი ეიფუშ ეგდა რუკპარა ყალახებუ,
იპიეიტ დათიკო.

— უსოუპ, ახა იღრბალახეი? აბნი არუკპა
აბრი ლოფიფუშ აფპიუს, ლარა ილთახამკუა
მჩლა დირთარატო დუხლაყოუხეი?

— იზღრუადა, აფარა რაცოა ზნაპაქუ
იყოუ აძი იაკუხარგდუ.

— უახიხუაფუშოუა დუხლაყოუ ალა უი ეიფუშ
ეგიღუზბალომ, — იპიეიტ დაახუჩაშოა ტარიელ.

— უი უაქო უს დუყოუპ, ახა იზღრუადა
უსყან უახიხუაფუშოუახგდუ დაჩთაკალა დუყახთ-
გდუ. იფპიუს ლუ მალს იმაზ ზეგდუ ლთააცოა
იახმრითახ აყუნტი დღარხაზარ.

— მაპ, ირპიოიტ, უი ბზიბარალა ხაწა
დიცციეიტ პია, — იპიეიტ აღიქმანხჩა.

— ა-ა, იზღრუეიტ უი შოყყალახ. იყალაპ
აძო დუხიხუთგდუ, არი ლოფიფუშ აპისა ფუშოა-
ქუა რუკპარაკ რუმამკუა იყალომ შოამახამზარ,

— უი დუხუხუ დკაიქტ. იყალაპ ფპიუს დიმაზთ-
გდუ. უბრი აყუნტი, ლრუკპარაქუა ციერწუნ
აძო იგუეითაანდა, ხშოარა დლოუაანდა აბნი
არუკპა ლხუ იდღგუალახარ. ლარა ლუ ბეგდ
დარა როუმი? აძი იხმდ ლხუუპ, ახა მადა დაჩთა-
ძო დიტოზარ აკუხაპ, — იპიეიტ დათიკო.

— იყალაპ იარა უს აკუხარგდუ, ახა ურთ
ცქდა იზღრუა ირპიოიტ, ბზია ეიბაბანუ
ეიდობაგალტ პია. ხშოარა ურთ დრუმაძამ,
სარა იბზიანუ იზღრუეიტ, — იპიეიტ აღიქმან-
ხჩა.

— მაპ, არა რეცპარაკ გყოლებ. მამზარ არი/ ლოფიფეშ აფეშძარა, აცია-ხაა ზხმეკუკუეუფანდი არეცპა დიცტარემზეტ, — ჰია იგუ თხახეფმქმქმა დღრვაგდებ ადოქმანხმა დფითეიხწაიტი:

— იაბაცოი ურთ?

ადოქმანხმა ურთ ახეცოზ აქეთა ახმდ იპი-ეიტ.

— არწავე ესქმენგდე ანუპია მწეჭეა რზე დცალოიტ იან ლახმ, დახიზ იქეთაქსუ. უაქეი აშეკოლქეა რქსუ მშაფაზტიი აფსშარაზ ახუქქეა როუშორა იალაგფეიტ. აბარ, იცოიტ ურთ, ითააცია რახმ.

— აკრ ბჟოუ იახმენტიააუა?

— ააი, ქეთა ხარაკ ახმტიიქეოლებ.

— იყალაპ, უი ანხაცია ირუღწეზ უაკუზარ, აუააქილა ბზია დრუღწეიტ უპიარატიი აკე დალაყამ.

— ააი, ანხაცია ირუღწეზ უაკუპ უი, იქი-ლოლებ მცირიშვილი.

— იზაკუხეი უარა უი უნიახწააუა, აშთახ-აცია რეიფეშე? აბარ უაქეშთა ირლასნე იად-გლაშეტი ადოელბა, ინაუმპქწეშორე იცაშეტი ურთ, — იპიეიტ დეჩჩო იკუზა, ტარიელ იხე ნიქეკენ.

ტარიელ აფპიეს დენლებუაფეშეზნ იხე ააირ-წესიტ.

— აბრიგე — აბრიწიყდა დიფპიესუპ!

ადოქმანხმა დცეიტ.

ურთ არფარცია უაქეგდე უი ირზემდღრუახ აფპიეს რელაფეშე აალხმერსუდმაქეა იღლებუ-ფეშეუა, ინალევეს-აალევესუა ლეკუშეა-მეკუშეა

ანუყუარა იაქუნ. ეიპარაკ ტარიელ უბასყა
 ილაკთა რუციგდანუ დნალუხუაფშოტ, იარა
 დნალგუდლანუ, დაამწარსნუ დიგაპ უჰიარატო.

არასპისანიიაქუა ზლოშაქუგღლაზ ალა აღი-
 ღბა უაჟიშთა ასტანციიაქუ იაიხმაზარ ახუ-
 თან. აპასსაჟორცია რუმათიაქუა დერმაზეიტ,
 ლასსუ ავაგონქუა ინართალანუ რტიართაქუა
 ნურკვლარაცუ.

აფჰივს ფშოძა, ილუცუზ ლკუზეი ლარეი,
 ავოკხალ აქუ იკედუზ ასაათ ინახუაფშოტ,
 აღიღბა ანთალარაზუ ეიპა იმანშიალახარატო
 რუმათიაქუა ნიგანუ ინუშთარწეიტ. აღიღბა
 ააირაზუ მინუთქუაქ რაკუნ იაგუზ.

— აინამჰა ალინიახჲ ჯარა იბგუეიტ. აღი-
 ღბა აიშჰიარაზუ იზააიუამ! — ირულშეიპიეიტ
 ასტანცია ანაჩალდნიკ.

— ზაყაამთა იავზოზეი? — იწაიიტ აპასსა-
 ჟორცია.

— აჰიარა უადავუბ. უი ამჰა იქუზბგაზ
 არუცქმარა ეგმა იანეიწახა მშოკუ იაგარ ყა-
 ლოიტ, — იპიეიტ ანაჩალდნიკ.

აპასსაჟორცია აღიღბა იახუშოტუ, არი ირუ-
 ლარჰიან ანრაჰა, ციგმა რგუ იააციუმღლხეიტ.
 გუნამძა ბუქუაკგდუ აავგეიტ:

— ავსთაა იხუხაროუბ უი ამჰაგდუ! ესქმენ-
 გდუ აკუ ამჰხეკუა იყალაშოამ: მა იქუზბგალაპ,
 მა უბას დაჩააკუ.

— ანჯნურცია ირციალამუაზეი! რჯუბაქუა
 ეიმგუამძო იანდერთი — უი ნახეს აკუ უსს იაუ-
 რუმახუ!

ასტანცია ახალ ხუქუ-ხუქლა იათაციიტ.

აპასაფორცია ააიგუა აღიქმანქუა რახმ
 თხმარა იცაზ დუბაპ, ზუაცია რახმ
 ბაპ. ააიგუატიი აქეთაქუა რახმტი იააქუაზ
 იხენჰინე რეკნეა იცაქუეიტ.

II

ქუნაგანე ისეფხადოიტ, ტარიელ მკლავადე დეზუსთოუი იუსთაზაარეი ზაა ცქმა პნაგულაფშონე ეილაჰკაარაცუ.

— ნასუფ ზმოუ უარა, ნასუფ ზმოუ! დზაკუ ხუქე მაალეჰუხეი იუზიზ, — აბართ აქეთაქუა რელა ათაკუაფი სუსანნა ათაუად ერაკლე მკლავადე დიდლნეჰიალტ, იფჰიეს ტარიელ დანლუხშა.

აბ დგურდმანე იმაწუცია იბეჟ ნრეჰეირგეიტ: „და, აბჯარქუა შიარეხეი!“ იარა, ირაზნესარახა იყაზ კმარახუ დუკ აამწირსენ უბრი ეიფეშ ხესრაკჰია თეიწეიტ, უგუ იანაგარუნ, აქეთა ლაციაქუაჰ აქულანე, ნაყ-აყ აიქთახესრა დუ რემოუპ ჰია.

აბ, ქოჯ იიზ ასაბი დნეიქოაფეშორაცუ დანეი, დგურდმაწია დნეკნეწიააიტ:

— ანცია, უარა იუჯეშოუპ! არი ზენდასკ ტარიელ*) იხათაწიყმა დიეიფეშოუპ. ინეჰია-ზააიტ ჰხელწშორა ახმენდანადო! იიუან ჰართ ჰხელწშორაქო აუაა, ალემ იაკუნაქუაზ, უაჟო დერვაგმ დეითაიიტ ზენდასკ ალემწიყმა.

*) ტარიელ — აბერატიი აშეშეჰქუსაზე შ-თა რუსთაველი ივმ-თა, აქერთა პოემა „აბეს-ცია ზშიფ“ აქურბაწა.

ერაკლე მკვ იმპიაძეიტ: იწაბერგგწიყდანუ
 მკლავადე ათაუად ჟილა რალთიაახმაზ, ზეინწიწი
 დყამლაც ახაცია ლულუაქუა რაციაკუნ. ირ-
 შიოიტ, ხარა იპავსხმოუ ამთაქუა რზ მკლავ-
 ვადე ათაუად ჟილა, ატიემუაა, რალაცია ირ-
 ქულოზ ირქვაგვლანუ ირბაშუა, აფსადგმელ
 ხმარაზ ზფსუ თუნუ იზკზ უაან შია.

შიატიეს იპამოუხეი შართ უი აუს აწუხუალა?
 იყალაპ, იწაბერგგწიყდანუ მკლავადე ათაუადცია
 აჟიტი რაბაცია, რალაცია რაბაშრაქსუ ახა-
 წარა დუქუა ყარწოზთგგ, ახა ეილუკკა ჟილარუ
 ირგულამიონ, მკლავადე აჟილანტი შთრალა
 ზემი კუადაზი, ილარზი ანხაცია შოზხდერწიონ,
 ეიპარაკ ურთ, დარა ხფეშოუს ირმაქუაზ რაფ-
 ხდა ინარგვლანუ.

ქრთტიელან წუხუაფწიარა ზმაძამუ აიქთახ-
 ხრაქუა, აიჟილარაქუა, ნაყ-ააყ აილარაქუა
 რაამთა აწუხუა ანფწია, უს აკუ, ეგმუს აკუ აფ-
 სთაზაარა ეიპა იმარიამია იშაქუგვლტ. მკლავ-
 ვადე აჟილანტი ამმერხაციაგგ, შიარას იათა-
 ხუხეი, რემწიჟივაქუა ხდერყუდააიტ. რორი-
 ცარტი ყაზშაქუა ირმაზგგ დაარა აკურ იაგ-
 ხაქუეიტ. ურთ რახტეი აძიერკვ, იზნუზ აამთა
 ირნათოზ შასაბ აზუნუ, რორიცარრა ნკაჟნუ,
 რუფსთაზარაქსუ ზდა ფსუხუა რუმამუ აუსქუა
 რჩურზერკეიტ—ნაბ დდერკეიტ ახუშახუთრეი,
 რმაზარა აშაქურგვლარეი. ურთ რახტეი აძი-
 ერკვ ქალაქმცუფხმაძა იუფელონ ჩუსყაწავციას
 აუს ხუქუოზი, ახუურა ითაქუაზი. აძიერკ-კვჯაკ
 აუნეივერსიტეიტ იხალგაქუაზ ჩინოენიკციანუ
 იყალთეიტ.

ახა, ურთ რახმტი უაჟიგდ ინხაქუნაჲ იყან
 აჟიგტი რუიციარ ყაზმაქუა, ამჩმურხარაქუა
 ნესლარაქუა ფასა ეიფშო ზგუ ანცქურაჲ,
 უაჟიგდ ხმძს, ფშას ინფხმადაქუოზ. ურთ
 დერხუფხმადლან ერაკლე მკლავადეგდუ.

ინაბზრგეჲ, ერაკლე ინათა იმი ლულუარა-
 ლა უაკვ დაარულთიკაარატო დეჲამეზტ. უიმოლუ
 ამჩ ლულუარაზ იაქუნაგოლუ აზბჟსარაყუნძადეგდ
 დზუნადომეზტ. ახა ურთქუა ზეგდ რცენხურას,
 იარა იჟილა ზხზ აამსთაკ, დაჩთა ეილაკვ იეი-
 უოლუ აძო დკავუნაჲ დიპყო ანიბალაკვ, უბრი
 აყუნდა დგურლდონ, აჟივან ახდ დზნხლომეზტ
 აკუმზარ უაჰა ეგეგზომეზტ.

წაბზრგე, ერაკლეგდ ურთ „არუიციარცია“
 დრხეყანაჲ აკვრ გურვარაქუა (უსქუა) დრხნი-
 ხან: ზნე აზეიფშო ხერხუართა უჩასტკაქუა
 რყენტი დეფხარწალარუნ, ზნე დაჩთაკალა უჰია
 იბლა აიწეხხა ირთომეზტ. აბართქუა რაან
 ერაკლე იგუ აშაყუაყუა თეჟთჟჟ, იფსუ ვეინე
 ისულამშიე აკვუნან. უსყან იარა რუიციარ შალა
 აკვზარგდუ, იშთაკუხალიაკვ, უი იგუ ნზურხაზ
 აძიეზბა ნაიღურჰიარა დაზხთიანე (დაზეთამამნე)
 დყალალონ, ახა უი რაციაკ წწრა ამამეზტ,
 ლასსუ ინეიხეფსააჟან. უი ურთ ამჩმურხარაქუა
 დზქუმიოზ უიყარაწიყუა ხდაას იმამეზტ, აუაა
 რშია-რძქანე იჰიატიე იახემსუა ინაპაქჟუ იაიი-
 გარატე ამჩი ალშთარეი ახიმამეზ ზაყა იგუ
 თნაშააჟაზ, ხმძქდლს იმაზ აყარა. უბრი აყუნტი,
 უამაშია იბატიდამ, ერაკლე იჟილა ახელწჳჳ
 დანიბა არი აყარა დგურლდო ჯამატიეზ ი-
 ხიკვზ.

ქვეყნის ასაბი უბრი აყუნდა იბეჯ რდუხე
დწიუან, ნაყ-ნაყ მრ დუ ზმოუ, უავ დუღუ
ცეგდაკ შოილწუაზ მკაშო.

საქართველო
საქართველო

უი ასაბი დანჯრნათუაზ აპაპ ხმძეს იხეიწიე
ტიმოძეი, ახა იანი იაბი იხმდ რუფსახენ დაჩაყ
იხმძეიწიე.

— ტიმოძეი! იზაკუ ხმძუხეი ახაცია რხ?
ბერს აუხუაძახხ დდოქქუშწო ჯიშომია?

ათააცია ააილააციაჟიან რუქკუნ იხმძეიწიე
ტარიელ.

ტარიელ აარლა ჭეშტქუსა ზაწიეკ რაკუნ
იხეწუაზ, რაფხმადა ჰამთას აყამა ანირთახ.
კუმეიე მათილა ეილაპიას ტარიელ-ხუქქ
ცეგდა ინაალონ აყამა. იჟივახერქუა ყდაყდადა,
დბატახდა ილანე, ბავხატირალა ეიქტკააზ,
იყამა იმაყა იახმარკუზ უჰია რუიციარ ფშორან
იმაზ ტარიელ დანხუქქხგე.

ითააცეი იუაცეი დანსაბიძახტი იამთა-
ქუა ინდრკნე ცეგდა აჰათურ იქურწონ. უახი-
ხუაფშოუაზ ითეთეფშო ანავსახგე ტარიელ
ილასრა, აგულდრა იმაზ უჰია ზეგე ჯაშატოეს
დრემან: წხბეჟონ აბნარშოერაქუ დნაგანე დენუ-
ქერგე აკაშია იფხმადომეზტ.

ზნე აქკუნ აგულააცია რლაქუა ააისნე დერ-
კიე. ურთ ალაქუა უი იაკუმ, ახაცია დუღუა-
ქუაწიყმაგე რუციშიონ. ახა ტარიელ-ხუქქ
ურთ ალაქუა ირშიანე, ეიმერკნე იდოქქ-
იწიე. უი ურთ ალაქუა დერიანიბატოე ალ-
შოარა დუ იოუზ იხმძხე აკერ აამთა ციაჟიარ-
თახუს ირემან ზეგე.

უბართ რნავს ტარიელ დანხუქძაზ ინარკნე
წას ბზიადაკ, ყაზმა ბზიადაკ იმან: ავლარეი
იმრ დუ დახგუდუნე აჩხარზხალარეი ჩხდუნი
ძომეზტ. ამრ ლულუარაზი ამშოარაზი დეზუსთ-
ზაალაკე იქურა ზქურაზ რაასთა ეიპა შოილ-
შოლზ იდურუან, ახა შოამახამზარ იქულაცია
დრეისძომეზტ. ამალა დურგუიანე იფსე ეილა-
ზურხუაზ იზე, ვბა-ხფა შოქუსა იარა იაწკეს
დეიპაბეზარგე აგუხდაა მკეკუა ამში ეიფშო
დიგუდლონ.

— უარა უტარიელწიყდოუპ ზენძასკ! — რჰიონ
ითააცია, რგუ თგურდდააუა, აჰიახა რიბამთო,
იციენძხო იგუდკლარაგე იალაგონ უბერთ-
ქუა რაან.

ახა ტარიელ, დეზუსოუ ჰია ახედ ბზია ზირ-
თოზ ანავსან იმაზაარუნ იჩეიმიზ აგრა დუგე:
აწარა იწწომეზტ აყნეტო ითააცია აშოკოლ
დთეხნე დეარემგარ ფსეხუა რმოლუტ. აკერ შო-
ქუსა ტარიელ აშოკოლ დახდთაზ ქერთებზშია-
ლა აფხდარაწიყდაგე იზემწეიტ. ახა ითააცია
რგუ ზლაიზთაზი, აჰათერ ზლაიქურწოზი მაქ-
ძაკეგე იადმერხეიტ.

— სარას-ტარიელ დხაწალულუა ციგმახოიტ,
უი ეიფშო იყოლ — აღერრა რთახძამ, — იჰიონ
ერაკლე.

ტარიელ ითააცია არი რგუ ზზეშთნე იყაზ
აჟია, ეიპარაკ იანეშაქულულუახაძა უბასყან
აუპ, დაარა ჰათერ ზქურწომ ვნათაკ აქთე რქ-
კუნ იძბახუ აბასალა იანახციანჟია ინარკნე:

— უი რუიცარს აფსაბარა დშოანე აღუნეი
დქუნაწეიტ. იგუნაჰა ციგმახარუნ, აწარა იახ-

ყმანე იგუაბზიარა იცოდერ, იმი მაქხარ. აწარა
იანაკუზაალაკე უავე დეწნარკუკუოიტ, ეგოწნული
ილა მიქდანატოფეიტ. ზიქლინოთიქა

ტარიელ დეზლარაადოზ იუააჟილარ, მაქსა-
კვფხმადა ირჩხუაფხმექუა რჰიონ, დჯარჰონ,
ახა უი იხუქრაამთაზე დაზძერკუამეზეტ. ფერ-
ხავას იმამეზეტ. ამალა ქურალა აკერ დვეიდა-
სუა დანალავა ნახეს აუბ ურთ არჩხუაფხმექ-
ქუა ირჰიაქუოზ დერხძერკუა, დრეხხუცუა
დანალავა.

„ზეგდე ას სურჩხუაფხმექ ზერჰიო, აშათერ
ზსქურწო, იიაშთანე იბზიადოუ აკვ სალაყაწი-
ყმანაბ აზოუბ“, — იჰიონ უი, იგუ იანავა-
ქუოზ აწანდა იხშოვე რზეშთუა. ატიემუავ იხა-
თაზარა, იყაზარა ილაკთა იაცოდერ, იარა იხე
უი ხუაქუმეზეტ. შათერ აქუმეზეტ — ეიშარაკ
თეთფშოლთეი შილთეი იარა იყენდა იყამეზ, დფ-
სოუბ შია იარა იკუშო-მეკუშო იზაიგუაზ
იშოიზერჰიოზ ეიფშო ზეხმეი ხეშთეი რემჰიოზ
აუაა რქო.

შათერ ზქუხ, ზტიელა ბზია იზბოზ აძიე,
იავემეკუა ახშოვე ბზეი აწარეი ზმაზ, — აუნი-
ვერსიტეტიწყმადე დალგახმან უი, — ტარიელ
დანიბა უს იჰიეიტ:

— იხაწაწყმანე სეყოუბ, ატიელა, აბრი-
ეიფშო აფაცია ზხლწუა, ნაყ-ნაყ ბზიარა დუძ-
დაკ იშოაზფშოუ...

იხე იწეხუა ზდერუაზ ათაუადცია რეკნათა-
ქუა რქო, ტარიელ ზენდა დენციარტიუამა,
დფაჰაიმბარტიუამა უჰიო დერჩხუაძანე იხ-
ციაჟიონ.

— უარა უჰამამკუა რანაკუზაალოკჲ მართ
ჰუს ზიხეიხომ, უიძოუ აჩარაწიყდაგდჲ — ზიარა-
ხომ, — რჰიონ, დეზდერუაზ ათაუადცია, ეჩიარა
აჰკუაჟიციოა. აწაბურგაზ იაჰჰიონზარ, ურ ავუფ
რქჲ რაციაჰ უაჰჲ გუ ექუიკციაარატოჲ დეჰა-
მზტ — დეჰკუაშოომზტ. აშია იზჰიომზტ. ახა
უახიხუათშუაზ ითეთფშ, იფშორეი, ისახეი
ირუწადეროქუან ურთქუა ზეგდჲ. აშიაჰიარაქუა
რაან აშიაჰიაცია დრუღაგღლანჲ, იხუდა ნეიწჲ-
ხაუა იანრუცირღეზუაზ, უგუ იანაგარუნ, იარა
იმაცარა იაკუძოუჰ აშია ზჰიო ჰია. უი იმა-
ცარა იანაკუზაალოკჲ აშია იზჰიადომზტ. ეგდა
იუნდაზგდჲ იჩიზამერშცელტ იბჟ ახმჰა-
რაქტოზი იახმღლარყუტოზი.

ტარიელ იგუ ითემწიო ითან აჰკუაჟიკი
იარეი რბჰარა იყალახმაზ უსჰ იახჰიანჲ ილ-
ჰიაზ აჟია: „უს იყალალოიტ ესქმუნგდჲ:
აგუამჩ დუ ზმოუ აუაჰფსჲ, დინასუფზაროუჰ
ისიირძოუ“. ტარიელ იზდერუამზტ აურუს-
ბეზშია, უბრი აყუნტი აჰკუაჟი ართ აჟიაქუა
ქერთბეზშიალა ეითაგანჲ იალჰიეიტ.

ტარიელ ხუქჲ-ხუქლა დრუშცელტ ურთ იგუ
ზეზცაქუოზ, იარა — ადუნეი აქჲ აუაა ზეგდჲ
დეზლარეიდჲუ ალა, ადგმელ აქჲ ფსთაზარა
ზხიას იყოუ ზეგდჲ ინაჰაქჲ ანაგარა აზინ
იმოუშია, უბართქუა რყუნტი ადუნეი ხაარას
ილოუშია, უბართქუა რყუნტი ადუნეი ხაარას
ილოუ ზეგდჲ იხჲ იაირხუარაცჲ, უბრი აზჲ
შოუჰკჲ რუნასუფი რრაზყუი ახთუნწატინჲ იყა-
ლაძოზარგდჲ ჰია.

ტარიელ იბონ აფსთაზარა ახაარაქუა აჰისეი

ავი რქვთ, უი გუთაკს იაგდუშთიხუიტი იარა
იტსთახარაქვთ.

• იმან უი იჩუზხიკუთუახ დერკაგდუხ დამხაჯუ
ესქმენგდუ იხუ ახთენწო დაშთან იფუშთაარაცუ,
იხაკუხაალაკა ხმუდლუ იხურგაშთა ხაწა უსკ
ამვაფგარა. უი მბატომია იგუ-იფსუ თნარქქაა-
უან რუსთაველი იპოემა „აბჟას-ცია ზმიუ“
აქვუ ტარიელ ყამჩლა აუავუ იხუ შოფიხუისახ,
აძიუ დაჩაძიუ დიარხანუ დფუხხაა დშოიგახ,
ასტოლობ დანყდანუ იხშოშბავ ცყდა დშოიგახ
უჰია უბართქუა რეიფუშ ახდანქუახ.

უბართქუა რეიფუშ იყახ ახაწარატი თოუ-
რუნქუა ტარიელ დანხუქუხ ინარკენ გუახუარა
დუს იფხმაძონ, ითააციაგდუ იაბჟარგონ, ურთ-
რეიფუშ იყაქუახ იხუ-იგუ ითაგალო.

დაშთან იარგდუ, უბრი აპოემა იანქუოუ
რეიფუშ ხმუდლუკ ანუყაიწაშთა ამთა.

ხნუ იგუფკკენუ აკუჟირახუ რჩოვიდკელანუ
იანხტიახ რგუააიბაგოფიტ. ტარიელ, უა იტიახ
აიკუხცია რახმტი რეიჰა ზუშიაგაა მაქუხ აძიუ
დაამთიხუნ აფურჰია ღას იშთიხუხ დიგუდი-
წეიტ. აკუ იცუხჟოუახ აუავუ დანმენკაჰახ ილუ-
ლუანუ ხუდალა დკდყეიტ. უბრი აწუხუალა
უი, ტარიელ იუს ასუდ იეითეიტ. ამჩხარა
ზმაქუახ ითახციეი იდურციეი რჩოუნბჟარმუჟურ,
იყალარუნ უი აუს აწუხუალა ტარიელ აკურ
ამთა ზახთალა იხუიგარგდუ.

დაჩაზუნგდუ ტარიელ ქკუნაკ დიხგუაან,
დშოჩოჟიუხ ირღმნუ აპყაცაჰია იყამჩუ ზქო-
ნეირხახ წაბერგუწიყდანუ აქკუნ იხუ აცია ნახუი-

ყვიტ. დერვაგდებ უი იწებუალა ასუდ აქა
ირქუცუნე აუს ნაპე აღრკიტ.

აწაბურგაზე, სუდლა ამთაზარაქუა
ამალახაზგა დრეციშიაძომებტ, იზბან აქუზარ
აუს აქა აღწარა ზმაქუაზ, აპათარ ზქუზ
აუაა დუქუა რცხერაპრაალა ესქმენაგა აია-
ირა იმაზე დაღწუან იუს. ახა უფიზგა იხე-
მძღიშონ უი:

— საგარეცარნე — დრეგგაზე ასუდ აქაფ-
ხა! იზაქუ ხეძმძღუხეი! — იშიონ იარა.

აკერ რჩაიტ ტარიელ იწებუალა დეზლეიაზ
იქტანტი იუაფილარ, ეიპარაკ იგუაყუან
ანხაცია ირეიუაზ. ანხაცია რეჰისაქუა, ხატი
ჰისაწას აკუნ დეშორებუაფეშუაზ იარა.

— იყალაზეი? იზაქუზეი იზრგუააუა ურთ? —
იშიონ დრეხჩხო, ურთ, ზგუ ნხანე იყაზ, აჰისა
რხაცია რზე. — იაპაგა ირზეიღეღუპეი, სარა
სუჯეარალა ურთ იროუეიტ ახთელწ ეილა
ბზია.

ტარიელ აჰისა რეშმრხარაქაგა დაანქა-
სუამებტ.

ზნე ანხავე ფჰიეს ლხაწა ამხაქუ აუს ზუაზ
იხუ შოღოზ ამვა აალეზქნე დლაქუ-
ფეიტ. დაჩაზნე ქუც ხაწა იცაზ აფჰიეს, ლხაწა
იყამზარა იაქურშიანე ავნე ამი ფჩინე ირუჯ-
ნაიეტ. აარლა ეიავა შოქუსა ზხეწუაზ იგულა
ანხავე იძაბ ფეშა დემწარსნე დიგან მჩებე-
ნაყდაკ ჯარა დწიანე დიმიან.

წაბურგნე, აწებუტთან იყაიწაზ უი აუს აწებუა-
ლა აკაიგემხეიტ იფსთაზარა ნაქუიწარც. ამი
იგუ იანაგო იყამებტ უი აკარტოლა დაცი-

ნხანუ დაანხაპპია, ახა ირულაკჲ, ჯამელუა ციგდა
 აღბალანუ დეიქუდღრხუგიტ იაბ, იუა ციგდელ
 ითუნხაცია უპია. აოკრუვატი სუდ ტბარხუ
 იხუ დაქუითნატიიტ.

უი აუს ანურძბა აშთახუ მუხკგდუ ბეჟმსუც-
 კუა დარხა ნხავუკ იფჰიუს, დახმცოზ ააილკახანუ
 ამვა. აალზიკენ იითახუზ ლულუფიგძეიტ.

ტარიელ ურთქუა რქუ აშაკათიარა იგუაფ-
 ხომეზტ, იანაკუზაალოაკჲ იხუ იაირხუომეზტ აბ-
 ჯარ მცა. ახა ილულუანუ აუავ იპყარა დაარა
 იგუ ყანაწონ, დარგურღმონ. უი თაქუემლა
 აჟიღლარა, აისრა უბასყაკ დაშცულტ, ფუთრაამ-
 თაკ უს დანააბჟახალაკჲ იგუხმააგანუ აღუმ
 ეიფუშ იიაწიჟუში ღულუაქუა ეიბარხხო იალა-
 გონ.

უაჟირაანძა ჰშხალაციაჟიხანოუ ეიფუშ, ტა-
 რიელ ბზია იბომეზტ აშაკათიარა, იანაკუზაა-
 ლაკჲ იაბჯარ ნეჟუიციომეზტ, ახა ურთ იკშა-
 რაქუა კდელ ღულუაკ, გრა ღუკ ნუზმეჟკუა
 ინხომეზტ: ნხავუკ დიხგუანუ დანის აღღრხაჩ-
 ნუწიყდა ღუფსიტ. უი აუს მერარგამაკუა, ტა-
 რიელ იჟილანტი ვნუწყალა ინუმაქურგუეიტ,
 ეგდერთ აციგდარაქუა იყაიწაქუახმაზ რეიფუშ,
 იიშუზ ითააცია ცხერაავუკ ღერმოუდაკუა უს
 იანხაძეიტ.

ზნუ, უაჰა ზზემჩჰაზ ანხაცია, აქუთა რეიზარა
 ყაწანუ, აპრიგოვორ შთუხნუ იახმახუთახ იალარ-
 გალტ. უი აპრიგოვორ აქუ ურთ ზუჰიონ
 ტარიელთი დარგი რეიფურგარა აკუნ. ახა რაშ-
 შთუფხმეძ უაჰიშთახმტი ირუზღღრხუნჰიიტ აბრი
 ეიფუშ აქუჰნუ:

„აქთა ეიზარა, ანხაცია რემაცარა ნაწილქ
ზღარხუუ აამსთა აქთა იალცარა, აზინქ
ამამ“.

ზნუ იგუჲანუ იყაზ ნხაკვკ ტარიელ დიეისიტ,
ახა იზიქუმერშიეიტ. ანხავ იუს ასუდ იართეიტ,
აოკრუგატი სუდ იძბნუ იშთნახეიტ კარტოლა
ითანუ იახგარახუ.

აწაბერგ შპიოზარ, ტარიელ ითააციაგდუ რგუ
ფწიეიტ. ახა იყარწარუნი? იზრულშოზმა
რუზშარა ილწრაკუ? უი ადაგდუ ურთ დარა
იშურჰიალოზ ეიფშო, რფა, ზუფშორეი ზსახეი
მაცარა ადუნეი ზეგდუ იაკურხუაზ, შათერ
ზქუნუ იყოუ აუაა დუქუა ზეგდუ ნციახშოაკ
ეიფშო აშათერ ზქურწოზ.

ტარიელ ლასსუ ლასსუ იარა იხატოუ კომპა-
ნია ახიმაზ აქალაქე ახე დცალონ ავუტირაზი
აჰისა რუშთანეყუარაზი, ახა ზეგდ რეიჰა ბზია
იახიბოზ, იმჩი ილშოარეი ხაფუშიალა იახნუ-
ყუიციოზ, ფუნგულა დახიმამუზ აქეთან აყუნ.

III

ოაურუზეი ნას! ადიქდან აქუჰ ჰაფხმარ
აკუხეიტი უახა, — იჰიეიტ არწაჰუ მცირიშვილი
იფჰიუს ლახე, შუქუნდა ადოელბა შოზმააუაზ
ანეილშოკაა.

— ზაყა იგუნემჰარანუ იააუზეი, აუსქუა
ზეიფშორახაშოაზ ეილემჰააძაკუა ზაა აჩქუა
ავნეყა იახდდოქუაჰწაზ. აჩქუა არა იჰამიზარ
ავნეყა ჰხენჰიუან უახა. იგუხაალამ ას დიქმანკ

აქვს ჰკდებხალორა! — ლპიეიტ დგუნქაჟა იფ-
პიოს.

— ზეგდ დარა როუბ, უახა ჰზახმტრმტრ
ავნენდა აცარა. იბბომა შოაყა ილიამცახმოუ.
ეგდაურუმ, ხაზუ უადაკ ნესკლაპ ჯარა.

სპირილონ — უს აკუნ იწოიფხმოზ არწავკ —
იფპიოსი იარეი იაამთურხტ რუმათაქუა: იარა —
აჩემოდან, ლარა — ართმაყ, ნას რკუზნარხთეიტ,
ირდერუახ აღიქმანხმია იახმ.

ტარიელ იკუზეი იარეი ურთ ინრუშთალოან,
ხაწეი ფპიოსი რეიციაჟიაშთბჟ რლუმპა აზუშთ
ლაფშოლა ინასკმარგონ.

— აუსქუა დაარა იმანშიალოან იშაქუ-
გულტ. — იპიეიტ ტარიელ, დგურდმო.

— ანცია დპაცხრააუეიტ უბუოუ, — აათეიკტ
იკუზა.

იგმცეიტ ურთ იარა უი აღიქმანახმ.

რაციაკ იმუხულაცუბტ, ტარიელ, იკუზა, ნას
დაჩა ხკუკ აქკუნცია, მცირიშვილი იფპიოსი
იარეი რფხმართა თეფ ახმნერკულახ ინავსტ.

არწავკ იფპიოსი იარეი აბარწაქვ იტთან.

მცირიშვილი, ტარიელ იფშოძარეი იეი-
ქშარტეშა სიირი დნახუაფშოზ ციგმადა იგუ
დაახუან აღიქმანხმია დიახწაიტი:

— დუუსთა არი არფეს სიირ, აჟეტოძიტი
არეიტარ დესგულალოზრშო?

— აამსთოუბ, მკლავაძე, — აათეიკტ უი.

— იარა იქუნავაწოყმოუ ქილოუბ — მკლავა-
ვაძე,*) — იპიეიტ არწავკ იფპიოს ლახმ. — იბდ-

*) მკლავაძე — აქა „მკლავი“ ავენტო — ანაქ „ანაქლულა“ ჰია აუბ
იშოან გო.

რუოუ, დესპინე, ჰარა ჰქერტიელა ზაწიქ
 აუპ იხხლწუა არი იეიფშ აფაცია. ლაიმერშიაძოი „აბჟას-ცია ზშიუ“ აპოემქუ
 ტიი აქერხაწა—ტარიელ? ჯოუკუ ირჰიოიტ,
 ტარიელ—ალაკუ აქუტტიი ქერხაწოუბ, უი
 იეიფშ იწაბერგქწიყმანუ აღუნეი აქუ-დყალა-
 ძომ შია. ახა უაქიქ ჰარა ჰამთახუ მახა-შახალა
 ამი დუი, აღულუარეი უაჰუ ამალახაზგდ
 ღხაფშინუ დანახუამფშუა ამთახუ, არი
 იეიფშ აქერხაცია იიუა იანუყალა, იაჰჰიაპ,
 აქიქტი, მახა-შახალა ამი დუი აღულუარეი
 ზეგდ რაფხა იანგულაზ, აუაა ესქმენგდ იანეი-
 ქილოზ, იანეიბაშუაზ, აიბაშრაქუ ენაგდ
 აფუქიარა რეიჰა ილულუაზ, რეიჰა ამი დუი ზმაზ
 რხაპაქუ იანნხოზ ამთახუ, იყალარუნ იწაბერ-
 გქწიყმანუ იყახთგდ ტარიელთი ავთანდილთი*)
 რეიფშ იყახ აქერხაცია.

— ურთქუა . ზეგდ დაარა იბზიოუბ. ახა
 აქიქტიტიი ამთაქუა რზ, იაჰჰიაპ, ურთ
 რეიფშ არუიციარცია დერვაგდუბ აჰათერ რუმან,
 იზფსოუზეი ურთ უაქიქტიი ჰამთახუ, აუაა-
 ტიქსა რპროგრესს აზ, —ლჰიეიტ დესპინე,
 რაციაკ ილგუამერფხაციაქუა.

— იბჰიო ზაკუზეი, დესპინე! ბგუ იშუფაანა-
 გოი, არი იეიფშ აფაცია ზაადო ატიელა აზ
 იამეიგურდგოი, აგუ ამერდუუეი? ჰტიელა იზ-
 ლაწაშუცდო, ჰაფსაბარა ზაწიქ აქუძოუბ
 იხხლწუა, იზაადო მკლავაძე იეიფშ იყოუ,

*) ავთანდილ, ტარიელ იეიფშ „აბჟას-ცია ზშიუ“ აპოემქუ
 აღლოუ ქერხაწოუბ.

აგუაბზიარა ნაგდა ზმოუ აუაა მჩღლლლლ
ლუქუა.

არქონული
1919

— უარა ზნუზნლა ჯაშატის იფხაძე იფხაძე
ფნუკლოლოიტ სგუ იაანაგანუ ისპიაქუო, ახა
უი აქოფენკლოარა ახუ ახდურხატიუ უარა უახდ
აუბ. უახსუცი ცქმა: ჰარა ესქაფუნგდუ იაპპია-
ლოიტ, აპათურქუწარა დაფსოუბ აუაჰკ, ზემჩი
ზღმშარეი რღლა აუააფილარ რგუაყრაქო
ფსგაშა რუზთო ჰია. უაჟიუ უარა ზნუ ზწუხუა
ვილკაანუ იუზმდურუა აუაჰკ, უივიგურღმაანუ
დჯაშო, ატიუღაანუ ვიმხუცეს დუფხაძოიტ...
იცოვი-იჟი ახდფსლოლუ ახუ მაცარა, — იაარფშო-
ქაშია ინეიქოფენლკლტ დესანე.

— საქუშოაპათუბ ბკრიტიკა, ახა უბრა
იაცწატინუ ისუფხაძოიტ, აუაჰტიუცსა ზაყა
აგუაბზიარა იმანუ, იცოა-იჟუ იაცნუ, ამჩი აღ-
შარეი იმოუ აყარა ინშოჰჰგდუ ბზიანუ იშო-
ქოო. გოტტენტოტ იააირფშოჟეიტ ხშოჰკლა
იქოო აუაჰკ მახა-შახლა იმჩღდარა, ილშოარა
ამაქრა. ურთქუა ზეგდ რახდტი ვიჰარაჰ უი ზეხ-
ყმო უი აუბ, გოტტენტოტ იხუბაჰ, ინშოჰკ,
ნასგდუ იორგანიზმ უჰია ინაგდანუ იქოამ.

— ისუზდურუამ გოტტენტოტაა შოჰყოუ,
ახა ჰარა ჰქოუ იმაქემქუა იყალაქოოიტ, ახუქ
უახიხუაფშოუა აცივი-აჟი ზკუ, აგუაბზიარა
ზმოუ ხშოჰკლა დმაქხოიტ, ზცოა-ხჟუ იაგჟუ,
ზგუაბზიარა იაგჟუ — ვიჰა ხშოჰკლა დვილ-
ხოიტ, დყუშოხოიტ.

— იწაბერგჟუბ, იყალოოიტ უსგდ, ახა უი
ზაკუანხუ უაჰკ იზაფწომ.

ართ აიცილებარაქუა რაან ტარიელ იკვხცია
იკნე ურთ ინრვეს-აარვესუა აკვრ ინიასკვიფსუა
ქუეიტ. 2. მ. ლ. ი. თ. 3. 3

ილაშევიტ. ეიპა ინდთანო იალაგვიტ. სპირიტონ იფვიეს დიმიანე. ინკლანე იმაზ აუათახ დნეკნალტ. რგურჩიანძამქუა აუხა რფხმარა ახმეყალაზ ამმანშიალარა, იფვიეს დამერგუამწრაკვ სპირიტონ იძბეიტ ლგუ ზლალხაირ-შეთშაზ აკვ.

— იბგუალაშიაუოუ, დესპინე, აღშარა დუ ზმაზ, აუააქილარ რფსთაზარაქვ ირ-ზეილმეუ აუს ქერხაწალა იახექუფო, ზხე ახთნეზწო აუაა რწეხუალა იბაპიარაკვ ბხე-ქუსერგულეზ? — იპივიტ უი იფვიეს ლახე.

დესპინე იალგუალაშევიტ სპირიტონ ილთ-ეიპარაკვ დხექურგულეზ. დავიპივიტ ფსუხუა ზლამოუ ალა ინაროუნე დახციებარაკვ. სპირიტონ ინე-იგუ აზეშთძანე აპიარა დალა-გვიტ. აფსაბარა იზლთენინათოზ ალა უაკვ იგუ იახუარატე იყოუ აძიე იპიამთა უი იბილ-შომმეზტ იშთაკუხალაკვ შია ალაციებარა. უი ინე იგუ ზნიშთქუოზ დესპინეგმე აწანდა ლხშოკვ აზეშთ დახეძერკუან, ზნეზნლა აიდეია ახმძალა ახაწარა ხმეძ დუქუა იყარწოზ იახპიანე ურთ აქიბექუა იიპიოზ დახმერხე-ძერკუაზ, ლხე ლხაშთუა აყენდა დყალალონ. ზნე ლხაწა იაქიბე აწანდა ლხშოკვ აზეშთნე დშთაზეძერკუაზ ლგუ თგურღმეაუა დაალგუ-დლერღულუალან, ლელაღერძ ხაქოქოლა დიპიო დალაგვიტ:

— ჰაშთე, სპირიდონ, ჰარგდე ჰხე ახთნაჰნაჰ,
უი ქილარ ირზეილდეუ ახე აქუთარა, არი
უაჟიბე აქუმზარ, ისეზდერუამ, არი ადრეჰმან
აქსე ანხ მუხსეზგარუნ! ზენდასე ისხაშთძეიტი
სეკუშთა-მეკუშთა ამმანშიალარაქუა იყოუ,
ხუტრალა ზენდა დაჩთა დუნეიქ ანხ სიასძეიტი.

— იშთაბჰიო ბარა, აზაკუანდარაქუა რაქუ-
თარაქსე ახ-ახთენწარატო, უახანაწიქ ადქმან
აყნე იბეზბეზგომ, ხაზე აუათახ ბშუჯნოუგდე?
ურთ აუაა, ზეფსთახარა გუაყციგდალა იხეზ-
გოზ, ზეძბახუ უაჟიბე ბხე-ბგუ ახეშთ ბაზეძე-
რკუა; იაციშიომეხტი ამლა, ანხთა, აბახთა,
ახეგარა, აზაწირა უჰია უბას აკარტოლა-
წიყდაგდე.

— აუავე ხაციენმერხა ირხაწიოლხნე აქუ-
თარა დანაზექუგლო, უსყან ზენდა დაჩთაქა-
ძოიტი, უსყან უი იდერუეიტი იყაიწაშთა, აქუ-
თარაქსე ციგმარას იფლო, იზაკუზაალიაკდ
იხე აციფხეიქომ. ახა უი აბჯარდა ითააცი-
რაქსე აჩთჰია დანეჩთჰიატიოუ ამაქდა დაციშიანე
იგუ თყმარგდე ყალოიტი, — ლჰიეიტი დესპინე.

— უი, ჰარა ადა ფსეხუა გყამ ჰია იქუნაგანე
იაჰფხეძო აქუთარაქუა რხე იახმაბალაკდ
იარტუბე ამვა, — იჰიეიტი სპირიდონ, დაგმნალა-
გვიტი იაჟიბე დნანთქუგლანე აჰიარა.

სპირიდონ იაჟიბე დალგაანდა სარა უნაგუ-
ლასერფშუბე, არი იაფხეძო, სპირიდონი დეს-
პინეი ხაწა-ფჰიუსს იშთეიბაგაზ.

სპირიდონ მცირიშვილი არწავსა ვერსიტეტ დანალგა, რწავს დღეჭურწეიტ ქეთა გქახა-ლაშცაკ აქსუ.

უი უა დანნი იბეიტ განკახდ. ითბაა-თუცოდა იბზიანუ, ეიქუკაანუ აღუტოე ვნუ ახდგლლახ აქეთა უსპიართას. ეგირახდ — იშობაბალაკჲ შია იაი-ლღუშუ, იაჟიხმაზ ვნ-ხუქქუ, აღაშმა უქუბაანუ აშოკოლ ახდგლლახ. ასარკმაქუა ირთასახ ამჟოჟიშარაკ ფუხნაა იყან, იფრუდჲკუა ინხანუ იყახდჲ სარკმაზუ ლუტოზუ უზემდღრუა იფი-პაძა აგუამ აღწათულაანუ იყან. ახუბ იახმაბალაკჲ აქუა ახმაღსუახ აყენტი ინფიფუნკლანუ ათუან ეიქუაწიამა იყან.

აბრი აკუძან აშოკოლ შია ირგულაძახდჲ. ავნუწუა ივნაგღლან ეილაყუარ-ჩოარუა ვაჟიაყა სქამ (პარტა). იაჟიძახმაზ სტოლო ხუქქუ, არწავუ იყუარდი, აზშაპუკ ფწიანუ, ნასგდჲ აწავცოა რზუ იშეძამქუა ამქოტოე კლასს-ლუ. აბართ რაკუძან იზღახთიამაზ. იყამზუტ აწავცოა რზუ რწავა მათიანუ, არწავუ იზუ უათახ.

აჟილარგდჲ აშოკოლ აყაზარაგდჲ აყამზარაგდჲ რზეიფშონუ იახუაფშოუან. ამიღრუგდჲ ირჰიპი-ლონ, დარბანზაალაკჲ აშოკოლ ამიგდჲ ითახემ შია. არწავუ არჰიპიუ ეიფშო იხუაფშოუან. აბრი აზუ აკუნ არწავცოა რახმტი შოუქუსუკ ეიჰანუ უა უავუ დუზხაანდმოზ, აშოკოლგდჲ აწარა ამითახუ იკაძა უავ დუნამქუა ასაბა ხატიალა იზუნა-ლოზ.

— საბაცარი მშვიან? უახა ზაწიჯგდუ მა
 საბაფხდარი?— იჰიან, ასთარშუზნ დინწაფრტ ნუღი
 სპირიდონ, აშუკოლ აქუ არწავუ იზუ ანეილუოიკა
 შუჯამუზ ანეილუოიკა.

ასთარშუზნ დუშმცულაზ ალა იხახუდა აი-
 ბლბლუნ, ნას აქუთა უსჰიართაქუ ვიდგუფლა
 იაიდობაგალაზ იჩუნარზიკტ.

— რშით შოუადიუ არწავუ დახფხდამო
 კუაკდუ, ახუ იშოიოიტ.

— იჰამამ ჰარა ატიემუა რზუ ათუფ.—
 აათარკტ ანხაცია, ჯოუკდუ ქუკ იაიზ არ-
 წავუ იხუაფშორაწიყდამდუ რთახდამუა ლაწურ-
 ხუალა რულაფშო ნეიხზრგუფიტ: „დააიტ ჰეარა
 ხუქქუა ჰამიკუკუაარც, ხაირს იუწოუ ვგდ-
 ყამ“ ჰია რგუ იაანაგოიტ უჰიარატიუ.

— არა უაფხდარ აკუხეიტ მაკანანზ,
 იზდრუადა ნაყ ნაყ ჯარა თუტუ ჰზუზუღლხზრ.—
 იჰიეიტ ასთარშუზნ, სპირიდონ იახდ.

უაჰა ფსუხუა ანზრზუყამწა, სპირიდონ იცთა-
 რთა იმანუ დნეიტ აშუკოლ აქუ. დუციონ
 წაყა ადამმა აქუ, აშუქმთან იცთართა კუაკდუახდ
 ინაფხდაკნუ ახუქქუა რურწარა დალაგონ.

უბას იიასტ ვუმზ, — სენტიამბრი ოკტიამბრი,
 ახა ნოიამბრ აზუ უახუნლა უბას იხდთახო იალა-
 გუფიტ, ზუთამცქუა ვიდრეჟიყთა იყაზ აშუკოლ
 უავუ დუზუნამგულო. სპირიდონ დარაჯარა
 ხკუდკულართა თუტუ იმფშოარ ფსუხუა იმოუტ.
 დნეიტ აიგუა იგულაზ, ხუ-უათახკ ზმაზ
 აღუტიუ ვნუ ბზია ზუზგულაზ ჰაპკ იქუ.

აჰამ დაქუშოაჰათხეიტ, იქკუნ აღინ წარაზ
 დაზუაიწარაც არწავუ დუზლუფითახზ ალა,

სპირიდონგდუ იარა უი დაგდამან შიალან, უათან
ხუქკა დეკნარწეიტ, ახა აპაპ ილა ზეგდუხუხუ
იციფხმარკაჟუან, ტომუაჟუს დეფხმადანგლმამქან
დნეილონ დენიაციაჟიალოარცე, ჟიაშუქქუსა
ზხეწუაზ აპაპ იფა — აწარაზე.

აპაპ იფა აიპაბე, დეპსინე, უი აამთაზ ილ-
ხეწუან ჟიახა შუქქუსა. უი ციგდა ლგუ იაციემ-
ლენ ესქმენგდუ ახუცრა ზქუქქუს, იხგზ, აჩმა-
ზარა ზნუბალოზ სპირიდონ იხე-იქსე. სპირი-
დონ ააძამას იმაზ ულაგულაფ შუქქუსდანე
იგუოლუთარ, უაციემჟაშარატიე ვილქკა იუნა-
რბონ იარა იამთამქუა აჟიოა ამპიორ იხე-იქსე
იზანგზ, აფუშძარეი აგურღმარეი ზხმეკუქუოზ
დესპინეი იარეი რაფხმადატიი რულა ანეი-
ქუფუშორა ინარკენ დიყუზთხააუაზ.

სპირიდონ ანხავ დიფან. დანხუქქაზ ინარკენ
ესქმენგდუ აგუაბზიარაზ დუაშიშორან. იგუ
ბზიანე დეიხალულუა-ვიწალულუა დეჟაზარ,
იყალარენ იაბ აწარა იიმურწადარგდუ, იალშორნ
იპიარ: „აპისთა დგდელ — აბრი აუბ აქკუნ იხე
ირეიდმოლუ აშუკოლ“, ანხაცია იმურჰიალოზ
ვიფუშ. ახა იაბ იბონ, ზემი მაქეზ სპირიდონ
იჯაბაალა, ილშორალა, აფსთახარატი ულუ
იქუს შიზმურლასუაზ.

ეგდერთ რაასთა, სპირიდონ იაბ მალლა ეიპა
ზეფსე ზლაზ ნხავენ. უი იქკუნ აქეთა შუკოლ
დეიითეიტ, აქკუნ ვრაქ, ფხმარაქ იზწანე დეჟა-
ლოარ, ჯარა დიქმანე აქსე აუსურაზ დგდლაპ
პია დაქუგულნე. ახა სპირიდონ, აქეთა შუკოლ
დანთალა დალგაანძა დაფურუმწიტ. დანალგა,

იამ დიპლო, დეხთეიკოშუა დალაგაფიტი ქალაქი
შოკოლკ ახე დგანე დთეიწარაზე.
აქთანტიი არწავგმე სპირიდონ იამ აფსოვანთა
იითომუზტი

— აქუნ აგუფილუხრა ბზია ზმოუ, აწარა
ზეხშოვკ აზო ქკუნუბ. დეგუნაპაუბ, დეშო
ქალაქი შოკოლკ ახე.

სპირიდონ არი აყარა იბზიანე აწარა იბშოვკ
ზლაზოზ ალა, ირზაიიგუაქუაზგმე ირამჟარგო
იალაგაფიტი იწარა ვიფემუდაკუა აქალაქი აქო
აშოკოლ დართარაზე, იწარა დალაგარ, იბზიანე
ავრა დაზყაზანე დყალარ — იამ იბგმე იბაზგმე
იაფსოუ უავენე დყალაპ ჰია.

აბას ალა სპირიდონ იამ „დაზხერხეტი“
(იარა იშოიპიალოზ ვიფეშო). დიგაფიტი უი იფა
აქალაქი ახე.

სპირიდონ ირწარაზი, იშოყუქუა რზი ჯამე-
ლუა ციგმალა იზეიზირშიშიალონ აფარა,
აშოვლა, აში, აყუდ უჰია იარა სპირიდონ
იბათა ესემშოა ეივალა დრეწალანე აქთეი
აქალაქი ვაჟია ვერს ახმბჟაზ შაპელა დრეზ-
ეუსუან. მაზანკა ჰია იახმაშთაზ აქალაქი ანაძა-
რაქო ქოვკ ანზარაზე იახელაზ აურუს ნხავკ
იქო დაანქოასტი მზე ცუფხმაძა ფშბა-ფშბა აბაზ
აფარა იითალარანე.

ესეზულბეზიშა ააიგუატიი აბნა აქოენტი
იააიგონ ზჟარხექუა ვიზგანე ვიდარალა. ცი-
მზა რლაშოაგა უი იმაძამუზტი. იშოაილიანუ-
ლალაკა აფეჩკაქო აჟარხე მცა ვიქუწანე,
უბრი ალაშოარალა იუროკქუა ყაიწონ. იჟატი
იარა ინაპალა იყაიწონ. იციაშიწატიო იავენ.

კ-ძნრაჲ იხვიგჷვიტ აშო იალხუზ ბლუზალთვი
 იარა უბრი აქილა ეიქუალთვი.

არწავცია რსემინარია ათალარაზუ
 დონ, იაბ მიქლაწიყდა დაზაიგჷვიტ.

ასემინარიაჲჲ, კახენლა სპირიდონ დახ-
 რუდერკულაზ, ეიჲა იეილმნუ იფსუ ეიჯიგონ, ახა
 იცია-იქუ იზგუზ უჲია იგუაბზიარა იაცლარატო
 ანაპე იმამუზტ; აწარაყნუ მცხუ ასყაჲ იხუ აჯა
 ზლაირბოზ ალა: ირაცვიანუ აშეყუქუა დრუფ-
 ხდონ, ფსშარაჲ ყამწაძაკუა იხალაგდუ ხაზუ აწარა
 ხთეიკჷუან, იხუ დაცხრააუან, უბართქუა
 რყუნტი იგუაბზიარაგდუ იაჲა-იაჲა იქუადახონ,
 მილა ეიჲა დმაჲხონ.

სპირიდონ ასემინარია აკურს დაღვჷვიტ
 შოქქუსუ ჯაჲია დშოჯრთაგულაზ, ახა უახიხუაფ-
 შოუაზ უგუ იანანგარზნ იხუწუფიტი ჯაჲიფი
 ჲიაბა — ჯაჲიფი ჲიოხუ შოქქუსა რყუნდა ჲია.

სპირიდონ იუსურაჲჲჲ აათსარა იზდრძო-
 მუზტ, იხუ-იფსუ დამეიგძაკუა იზლაილშოზ
 ალა აუს იუან აშოკოლ აქჲ. ახუქქუა ანა-
 უიშთლაჲჲ, აჲაბ იფა აიწბუ ირწარაჲჲჲ დი-
 ხრააუან, ნას აწხ აგუ აიჯნაშოაანდა აშეყუფ-
 ხდარა დაქჲუნ.

ზნუ აშეყუ კნუ დტიან იუადაქჲ. დესპინეი
 ჲაშა აიწბი „ახატოჲ აჲია“ ჲია იხუშთაზ
 უშინსკიი ირწაგა შეყუ რუმანუ ინატიეიტი.
 დესპინე ჲაშა ილთირწონ აურუხბუზშიალა
 აფხდარა, ახა იარგდუ ააკდესკდა აურუხ ბუზშია
 აწარა დუხლაღაგაზ ალა, უაჲიჲ-უაჲიჲ აშოიფჲა
 იხდლონ.

სპირიდონ იაპაიტ, აქკუნ იიაშამკუა აქია-
ქუა შოიპიოზ, დენდელწუნ იეიპიეიტ აქიაქიშწუნ
იიაშანე იშოპიატიეზ. საქართველოს
ხელისუფლება

დესპინე არი ლგუ იამეზუეიტ.
„ამერ დიახწაამა იშოპიატიეუ ჰია?“ — აალ-
გუახუნ დგუაამა დენდელწურცგდ ინაქულ-
კეიტ, ახა ლხ-აპათურშაქუ დამაფხამაშია
დაანხუეიტ, სპირიდონ იზმერკრაგდ დალა-
გუეიტ.

სპირიდონ იუადახე იქთანენყინა, დესპინე
ხეჩაშაქუ ლაფშოლა დნემვაფელგუეიტ, იარა
უბას ლფეში ფშოქაქუ აჩაგდ აქუხუმარტ.

„უახინუაფშოუა ჩარხუკ იოუბ, ახა ცეგმა
იბზინე უხე ითეიგალოიტ“, — აალგუახუნტ
ლარა.

დესპინე იბზიანყდანე ლხშუკ აქუ იან-
ხეიტ ლაშიე ლარეი სპირიდონ იდირწაზ
ურთ აურუს აქიაქუა. უი ნახეს უბრი ეიფშ
აუროკქუა ესემშოა ვენტო-ხენტო ეითარჰიალონ.
ზნე დესპინე ლაშა, იან დლუმანე ჯარა დცეიტ.
აწარა ამთა ასათ აზ დესპინე „ახატე აქია“
ჰია იზშთან აშიყუ აალგან ლხალა აფხმარა
დალაგუეიტ. დაფხმონ ლარა ლბეუ რმაქნე,
ბეუ ფშოქალა. სპირიდონ იუათახ აში ახდაა-
რტეზახე იკაძა იაპაიუნ დესპინე ლაფხმაშა,
იარა უბას, დახდაფხმოზ იყალწოზ აშოიფკა-
ქუაგდ. სპირიდონ იგუ იაუამეზტ იხე ალა-
იმერხუკუა, დიმერიამშოკუა დარბანზაალაკე
აშოიფკა ზეხეუა დანგუეითალაკე. უი იარა
ყაზემას იმან. უაქო, დესპინე დახდაფხმოზ
აურუს აქიაქუა იიაშამკუა იშოულპიოზ ანიაჰა,

იგუ იამუიტი, ლარა ლახე დენდილუნ დირია
შო დალაგაიტი.

— უს აკუმ, აბას აუბ იშათახუ, —
იარა ლარა ლახე.

უი ამთაზე დესპინე დაჭუგულდომზეტი უი
იხე ლელარხურა, ლცხერაარა.

„უი ირიაშო, დხეცხერააუა საშა იოუბ,
უსს იმოუხეი უი სასქუ?“ — აალგუახუტი ლა-
რა. სპირიდონ ლარგე ლერიაშარა დშა-
ლაგოზ ლდერურ, აშყუფხმარა დალაგომზეტი
ლაშა დხენჰიანდა. ახა უაჟიუ — იყალწარზი
უი? — დიხემქრკურ ფსღუა ლმოუტი. უი
ადაგე ახბზიბარაგე ტაკუ იალქსნფშოტი
ლარა: ილთახენ ლარა ატიემუაჟ იქათხმა
აგუეილხრა, ახშოვზცარა ლემამშია დყამლა-
რაკ. ლხე-ლგუ ზეგე იხეშთძანე დიხემქრკუან
ლარა სპირიდონ. აჟიაქუა რჰიაშა აზნეკ ახე
ილციუადავხო დანალაგალაკე დეფხაშანე
დაყაფშხონ. იარა აძლახ დლცხერააუა ილთ-
ირწონ საათბჟჟაკ ინიჰაუმა უჰიო. დესპინე
ციგმა ლგუ იახუეიტი ლუროკ. სპირიდონ
ილთირწეიტი აკრ აურეს აჟიაქუა იიაშთანე
რაფხმაშიე აქრთბზშიაქუ ურთ ირწარკჟ-
უახი.

„ას აკუშააპ არი დშოჟყოუ, შოაჟა იბზიანე
იუირწონეი!“ — აალგუახუტი ლგუანალა დეს-
პინე. უაჟიშთა ილელშონ უი, სპირიდონ
ილთირწახ აურეს აჟიაქუა რგლა აჰიოუ აიქურ-
შიაშაქუა, დაგეიგურდგონ უი ლარა იახელე-
ქუმანშიალახონ.

„ეს შემშა უი არიასარა აამთა ისირწო და-
 ლაგარ, იაარლასნუ ისწოიტი აფხდარეი, აურეს
 აურეს ბეზშიალა აციაჟიარეი!“ — ლჰიან ია-
 გუნელკლტი ლარა.

— ახა სარა ისუზიაჰიომ უი ისირწალარაზე,
 იარა იხალა უი იურემ, — ლჰიეიტი ლარა დგუნ-
 ქმუა, ახა იარაზნაკგდუ ინაცულწეიტი: — სან და-
 ზესკროლუპ იაციაჟიარა. უი უბრი აყარა დუაჰ-
 რაზუბ, შაპ იკუჰამ.

ახულბეჩხა, ლან დხენჰინე დანაი, დესჰინე.
 იძენე იშულემაზ ეიფშო ილაღჰიეიტი:

— სან, სარგდუ ისთახუბ აურეს ბეზშია
 აწარა. ბსუზიაციაჟია არწავუ, სარგდუ ისირწა-
 ლარატიჲ.

— იხლაღუმათიოუხეი აფჰიეს აურეს ბეზშია?
 — ლჰიან დნაფლურყუყუაიტი ლან, ახა უაჟიტიი
 ამთაზე აღშარა ზმოუ ანი ამი რუძღაბცია-
 გდუ ამშკოლ იართაქუოიტი, ააღგუახუნ: —
 იარა დაქუშაჰათხოზარ, — იბზიოუბ, იწალა! —
 ლჰიეიტი ლან.

— სარა სხათაგდუ სგუ ხუქუკ ბზია იაბომ.
 ბიაციაჟია ბარა, მამზარგდუ საბ დაზკ დიაცია-
 ჟიარც. უი დუაჰუ რაზუბ, უი უბას ბზია
 იბოიტი აუაა აკრდერწარა, შაპ აციიკუჰამ
 უი, შიარა იაშიჰი უაჰა აკგდუ ათახდამ.

— ეჰე! ბარა არწავუ ბზია დბამხაბეიტი ჰია
 სუკოუბ? — ლჰიეიტი ლან დახეხუმარუა.

აძღაბ დღუხაშეიტი, დააყაფშხან ლჩხურგუა-
 ნე ინლათალკტი:

— ნას იშოფა, ბზია დსამხაბეიტი! სარა ის-
 ჰიეიტი, უი დშორაზუ, იაუაზეი ნას უი?

— მამოუ, სა სვუაქა, მამოუ, სარა სუფუძა,
სუხუმარნე ისპიეიტ, — ლპიეიტ ლან, ედუფუძა,
დაალგუდღურღულუალან ლეგუძრაგმე ლან
გაგიტ.

უბრი აჩხნეწყა, ახულთაზე დესპინე ლაბ
სპირიდონ იქო დნჯნალან უს იპიეიტ:

— სუძლაბგმე ილთახუპ აურეს ბეზმა აწა-
რა. მაპ ლცოუმეკენ, სუპიოიტ უბრიგმე ილურ-
წალარც.

— ზეიფეშუყამ, სეიგურდმაწყანე ილსურ-
წოიტ, — ნათეიკეიტ სპირიდონ, იანაკუხაა-
ლაკე აუაა დერწარა ქეაძ ღუს იზღოვიფხმაძოზ
ალა.

უბრი აჩხნე ინარკნე სპირიდონ ესემშა
საათკვი ბეჟაკვი ინრეიპანე დესპინე ლურწარა
დალაგაგიტ.

იიასტ ფემეშუკეუსა, უბრი ამთაზე სპირი-
დონ ზეიღმა ილემშოზ ალა იბზიანე აუს
რზიუიტ ახუქქუა დერწარეი ირჩეინე ამშ-
კოლ ამაქურგულარეი. აქილარ, ფასა ცემილ-
ციებზა ზელაქუა ეიცარფანე იხუაფეშუკეოზ,
უაქო რხ-რგუ დაქუშიო, ბზია დერბო დყა-
ლავეიტ. ანხაცია ირბეიტ სპირიდონ იშაკუ-
ხალაკე შია ამთაგარალა აკუმეკუა, არწავ
იხუთოუ გუკ-ფსკ ალა იშუზნეიგძოზ. უი
ქილარ დრურწავენ, რგუაყრაქვგმე ხოვიგძარა
ყამწაკუა დრცხრაავენ. უი ინაპე ეიქუფსა
დტომეზტ, აუს იუან ქილარ ირზეიღმეუ აზე.
იანაკუხაალაკე იჩააცხეიკუამეზტ იარა იხათა
იზე იშართოუ, იხმართოუ უსზარგმე. იუსუ-
რა უბასყაკ ანხაცია რგუ იაქუშიეიტ, დარა

რგულებას არაღია იცუფუჰიანუ იღურგულტ ზეიფ-
 შოკუამ აშოკოლ ვნუ ბზია. სპირიდონ უსეს
 შთა დზუხგუაყუაზ, აშოკოლ აქუშ აბიბლნი
 ტეკა აიჭოკაარა აკუნ. იარა ეიზგანუ იმან
 იაქუნაგახაშთაზ აფარა, აიპაბურა რახდტი მა-
 კანა უი აზინ იმამზტ აკუმზარ.

დესპინე ურთ აფუშოშოქუსა რზუ ეგდერთ აწავ-
 ცაა რახდტი იბზიანუ, ეიღმნუ ლწაშალა დქურ-
 ფშოგანუ დეკან. სპირიდონ აშოკოლ ქურც
 ახა დიასიტ, ახა შებჟონ აკრუჰარაზუ ფასეიფშო
 უაჟიგდ აპაბ ივნუ დნეილონ. დესპინე უაჟიგდ
 დაქუშნ უი ინაპხგარალა აწარა. უბრი აამთა
 ახალა აწუხუალა ლარა უბასყაკ დურრალა,
 ხშოკულა იღუზპა-ღუზღმანუ დყალთეიტ, პრედ-
 მეტქუაკ რზუ ლურწაკუწყმაგდუ აკურ იაიმილ-
 კუაშამა უჰიო. დრუფხეიტ ლარა სპირიდონ
 იხატი ბიბლიოტეკაქუ იყაზ აშოყუქუა ზეგდ,
 უი იბიბლიოტეკაქუ აშოყუქუა ხუფხმაძარალა
 იაგდმაქმზტ. ლანი ლაბი ლუდგუაალალონ:

— უაკუ იაპახდოუმა აპისა ირეიუოუ არია-
 ყარა აშოყუ დაფხმო? ბულაქუა ფხასთაბტი-
 უეიტ. უი ანავსან ბარგდუ უაჟიშთა ბთუფპაუპ.
 წაბურგუპ, არწაკუ არა პარა ჰქუ დეყოუიე-
 თეი აკურ წუეიტ. უი დაარა იცქდოუ, ირაზუ
 უაკუპ, ახა იაგდა ბემპიან უი—დტიემუაკუპ.
 უაჟიშთა ტაკუ ბრთიყუბთხალაროუპ, ბზუ იცო-
 ფხმაბკლაროუპ, მამზარ ზებზ იაჰო აუაა აპა-
 ტყალთეირა იალაგოიტ.

სპირიდონ დიქუფშონუ, ნასგდ აშოყუქუა
 დზუფხმოზი რუჯატი დესპინე იშთლხტ ხმაპი-

ხმაჩარა ზქუმ ალა ილუღუოუ, ბქაქარა ზქუმ/ აყაზშა.

— იშითახეღუზეი შიართ? აწარბიზაწარბი
სარა, იზბან აკუზარ, იხაწაწიყყანუ სუყოუბ უი
ადა აუავე ფსეზუა შიომამ. იხაწაწიყყანუ სუყოუბ,
სპირიდონ გუკ-ფსეკ ალა აუს დშთახეყოუ,
სარგდე უი ინაპხვარალა აწარა აუს აზურა
ხმეძღღუს ისფხდაძომ,—ლპიეიტ დესპინე ლანი
ლაბი რახე.

უაქიშთა იზღოფილაპკააუალა, რაფხეა დეს-
პინე სპირიდონ ტიამბაშთაქუ დიხეჩჩონ, იარა
იყნე აწარა დანალაგა, ურთქუა ლფსახტ: „უი
დაარადა დერწავ ბზიანააპ, სარა აშთიფკა სე-
ხდეუან“,—ლპიონ ლარა.

დესპინე უი იყაზშეი, იუსურეი, იუშა-იპიაშა
უპია ცქმა დანრეშქლაფშე, ილუძბეიტ ლხახე:

„სპირიდონ ირწავ ბზიარადაგდე, უი—პიაშა
ზმამ ალა აუავრა ზლოუ უავუბ, ზეიფშე პაუა-
ციეი შდერციეი რქუღ დუმბაძო“.

სპირიდონ ზაყა ააიგუა დღლბოზ, დეილღლ-
კააუაზ აყარა, ეიპა ბზია იღბონ ლარა უი
იკყაზაარა. ლერწარა ავბატიიი ანფატიიი
აშთქუსქუა რზე ეილღლკააუა დალაგფეიტ
უი იდა დეშთხუართამეზ. სპირიდონ ამთალა
ჯარა დანცალაკე აგურვარა დალაგონ.

სპირიდონ აშთკოლ ქუტუ იყარწაზ ახე და-
ნიას, აუხა შთაანდა დეშთწიღუაზ იაალღრშთეიტ.
ადრვანხენ სპირიდონ შებეონ აკრუჭარახე
დანეი დესპინე ხუქუკ ლგუ ააღყაფთეიტ: „უი
დერვამხ დაალოიტ პა პახე“...

მაკანა ილთახენ ლარა უი იაიგუა
ზაარა.

სპირიდონ იფშეშოქუსა რენწიამთახე
გულძოზ დახურგოეიტ დაჩა ქეთაჯ ახე რწაჯეს.
უი დაარა ციგდა ილახე ეიქუხაწონ იარა. არი
აყარა ჯამელუა ციგდა ზქუირძხაზ აშოკოლ
იგუ ხეღუ-ხეღუუა აკუნ ინეჩენ დშოფერწუახ.
ზაყაგდე იპლანქუა რახეტი ინეიმეგდა ცკუა
ინე-იგუ ითანი! იხდურხაუადა, უი ზშაპე იკეზ
აუს ზნაპაქუე ინხო აუაჯ დშოზინეყუაშოა,
ჯამელუა ციგდალა სპირიდონ იაშაქუირგე-
ლახ აშოკოლ, იჩოეინე ანაპხგარა აითარუშ?
ახა სპირიდონ იგურვარა ამალახაზგდე ცხერა-
აშა იხამთეიტ. აუსქუა ზლაშაქუდურგელახ
ალა, უაპა ფსუხუა ამამეზტი უი, აპრიკაზ
იშოაჰიოზ დაზემეყუარ. მაპ ანაკუხა იყალონ
უი აშთა-მთა იაკუმეზ აკაყნე დეკლნაგარგდე.

შებოდე აკრუჭარახე დეშოტიახ, სპირიდონ
აპაპ ითააცოა ირეიჰიეიტ უაწიეწიყდა დემცარ
ფსუხუა შოიამეზ. კრანურჭა აშთახე ითახენ
აწხუტიანე იცამთახე დესაძნე დირფხეარცე,
დლეცხრაარცე, ახა ლარა დეყამეზტი: ჯარა
დეციეიტ ლარა. არი სპირიდონ იგუ იალან:
„იზბან, ბზიალა ჰია რაჰიანე სცამთახე ლუროკ
კაქნე ჯარა დეზცა? იშოფაყალოეი უი, ას ლგუ
სუხთამეყუა, ნასგდე უი ლგუ სუხთამრა არი ალა
ისლურბარცე ლთახენ? ფშეშოქუსა ზეილდა სე-
ლემშოოზ ალა ლურწარა საქუენ, უაქიე, სცამ-
თახე ითაბუპაწიყდაგდე სალემჰიეიტ! მშოან,
ლარა ლხალაწიყდაგდე ილჰიონეი, სარა სურწა-
რა ამჩალა აუაჯრა შოლელწუე, ლელა შოუხ-

ტეზ. უეიზგდე ითაბუბ ზხელჰიააუა იყოუხვი.
 ახა სარა ისხეილკააუამ ასწყყდა ლგუ ზეჰიფიჰაჰი
 კუა აყაზაარა?" ართ რეიფშთ ახუცრჰიჰაჰიჰი
 დერხუაშუან სპირიდონ. დხენჰინე ენაგდ ზეში
 აარტნე ინიფლოზ იუათახ ახდ დციეიტ. იუათახ
 დანენჰუნალა იარაზნაკ ილაფშთ დააწაშეიეიტ,
 დესპინე იიართაქუ დახდელატიაზ.

— უამაშია იუმბადრი, უა უნეენე სახდცაზ,
 უაჰიე არა, უუათახ აქუე უახდსუქუშიაზ?—
 ლჰიან დიზწააიტი გუნქჰე შთებჰელა დესპინე.

— მაჰ, უამაშია იზბადრი, ახა ისხეილკააუამ
 არი ზმანოუ,—ათეიეტი სპირიდონ.

— ისაჰი, ზენდაე უცადაწყყდომა ნას?

— იშთფაზური! უბას იყალთეიეტი აუსქუა.
 ფსუხუა სუშამ სარგდე სემცარ.

— უაჰა აკემზარაკე?

— იშთფაზური უაჰა? ციგდა ისციემლუჰ
 სახდაშცილაზ სთეფ კაენე, აქულაცია, აღდრცია
 სშეულწ სახდცო, ახა უაჰა ფსუხუა სუშამ, იზდერ-
 უეიტი. აუს ისდნაწოიტი, სარგდე საცნუყუა-
 როუჰ.

— სარგდე სკაუყუაჰა? შშიან, სარა იუასემ-
 ჰიახეი, არი ნახეს უარა უდა სუშოხუართამ!
 აბას აკუზააბ უარა სარა საჰეაქუა შფეილოუკა-
 აუა! — ლელაღდრძქუა ხაჰუჰუელა რქთაი-
 ხეიტი, ახა ლგუ აალღრღულუეიტი დამხამწიე-
 უარაზე.

სპირიდონ დგუშიაჰიო, უამაშიაგდე იბო
 დნალუხუაფშოტი დესპინე. აკრ წუან იარა-
 უი ლბზიაბარა იმაზიეფეი. დშოლუხუცუა
 აკრ წუხქუა დმეციადაკუა ირშოაქუახდან. ახა

ზნეშხარ-ზნე ინირფეშოუამეზტ, ლარა ლყნეტი
 აბზიბარა რაციაკ დეზლაქუმეგულოუა
 იგუალაშიონ იარა დესპინე იალჰიაქუანდახ:
 „უარა უსემაძკუა ისელშომ უაქიშთა აყახა-
 რა“. უი ანავსან იბონ იარა, დრეცჰაშან
 დეშოცტრააუაზ დესპინე, ახა ურთქუა ზეგდ
 რბე ირხონ ბაშთა აიკუზარახე. „იწაბერგნე უი
 ბზია სულბაძაწიყდონე სეყაძაზარგდ, — იჰიონ
 სპირიდონ, — არი ეიფეშ აბზიბარა ჯაშატოეს
 უავკ იბარენ: არი ლოფიფეშ ისიირნე იშთანე
 ადუნეი იქუუ, ბლთეიწუხხა ლემთაქუა სარა
 ჩმაზავკე, უავ ლარკ სქოჲ ათააცია ფსთაზაარა
 დალაქნე, სარა სეფსთაზაარაქოჲ ისზეფშოქუოუ,
 ისეფგელაქუოუ ამამზარეი აგურვარეი ლა-
 ლარგულარა. დესპინე ჰიაშა ზმამ ალა დუავ-
 ფსე ბზიოუბ. დელფელაბ, დელბაბ უი ლარა
 ილქულოუ არფეზბაკ, ლარა ლოფიფეშ აგუა-
 ბზიარა ზმოუ, უი ბზია დიბარ, ილოუბ ანასეფ
 ბზია. სარა იზლემპეწესხუაზეი უი, არი ეიფეშ
 ანასეფ?“ ახა უაქიჲ, დესპინე, ლარა ლხალა
 სარა სნუქუაშა ჰია აზწარა ილთაზი, ნასგდ
 უარა უსემაძკუა სეფსთაზაარა — უი ფსთაზაარამ
 ჰია ილჰიაზი თაკს იახეიჰიაარუზ, იიურუზ
 იზდერუამეზტ სპირიდონ.

— ზქოუმთუაზეი, ათაკ ზსუმთოზეი? —
 ლჰიან დიზწააიტ დესპინე.

— იარტეწიყდანე ბარა ბქოაფხეა სქოჲ სერ-
 შოაჰათუეიტ, — დნალაგვიტ ბე-მაქლა, — სარა
 აკერ წუეიტ ბზია ბეზბოიფთეი, ბარა ბეზზიბა-
 რა სეზგულოუ სშოაზხუცუა ლაციაიხეშ
 ყამწაძაკუა სერშოლოიტ ესუახა. ახა სარა

ისუძბეიტ უი აციალაშიარა სგუაქუ ისუღა-
 ჩირაზუ, ისწიანრაზუ. ისუძბეიტ, იზბან
 სარა ისუზღურუამუზტ ბარა სასქუენტ
 ბარა შიბუმაზ. იზღურაწიყდანუ სყალაძარგდუ
 ისფსახუამუზტ უი იძბნუ ისუმაზ სპლან. სარა
 ისთახემ, ბარა აფსთაზაარა ბაათს ბალაგულარც
 სარა სქუ, ისთახემ სუფსთაზაარაქუ ნაყ-ნაყ
 ისუფუშუ აგურვარეი, აგუაყრეი ბალახუზა-
 არც. ბზია ბუზბოიტ, უბრი აზოუბ იზუსთახუ
 ბარა ანასუფ ბზია ბოურაცუ.

— უარა უსუამეკუა სარა იზსულშომ აყაზა-
 რა, იძბა უარა იშუუთახუ, — იაქია დნაფქუ-
 სულტ დესინე.

— ბაცემშიაძოი ბარა, სარა სჩმაზარა.
 ხარა სქუ ბარა ესქდენგდუ ანაპუ ბეგზაარცუ?
 სარა სქუ აგურვარეი აღარრეი ბალაგულა-
 ზაარცუ? ბხუ ბემქან! ბჩაბემთან რაფხმატიი
 ბციალაშიარა.

— ურთ უარა იუჰიაქუო ზეგდუ ზმანოუ
 ამალახაზგდუ აბზიაბარა აშუყა იყაძაქუამ
 როუბ.

— იხუართამ, ბელაქუა ხვანუ ბციალაშიარა
 ბჩაბთაძარცგდუ. ეგმა ბრქუშიარგდუ, აყულა-
 რა, აგუფილცარა ანაბაქუ იყაზაროუბ აცია-
 ლაშიარა.

— აბზიაბარა, მამზარგდუ უარა აციალაშია-
 რა შია უზუშთოუ უაჰუ მაპ აციიკურ ყალოიტ,
 აწასქუა ირფერხაგოუ აციგდაურა იახყაზარ
 უი. ეგირახხ იახდაბალაქუ ურთ ასსა-მესსაქუა
 იუფგლო, აბზიაბარაქუ ამალახაზგდუ ხუკ
 რზუტძიმ.

— ციგმაურაძამი ბზია იუბო, ბზია აფჰიძეს უფსთაზაარაქო უზლაგლოუ ჰარეი აგურკარეი ლალარგლარა, უახსეი არუცჰარეი ამჰადარეი დღერგუაყუა?

— უბერთქუა ზეგდ რგუხდაა მკეკუა დუცუნხარც, დუცყახარც ლგუ ითახარ? დანხადი ინაპაყნუ დეყახარ აწკეს უარა უახდფსუა დუცფსერც ლგუ ითახარ?

— ცქდა ბაზხუც, დესპინე!

— სარა ჟიბიჟ შოქქუსა სერთაგლოუბ. სგუ იანაგოიტ, სარა უაჟიშთა ეილესკააუეიტ ჰია სგუ ზეხცო, ისთახუ.

— უს ანაკუხა იძბაწიყდანუ იბემოუპ აკუუ?

— სარა უი სუძბეიჟთეი აკურ წუეიტ.

— დერვაგდუხ იბასჰიოიტ, ბაზხუც ცქდა!

— სარა საზხუცხეიტ უი, იაგდუასჰიოიტ სგუი სუხშოკი ირძბაზ. უი ნახესტი ი უარა იუუსუპ, უთახზხარ იხაწა, უთახზხარ იხოუმწან. სარა უეიზგდ დერვაგდუხ ეითაუასჰიოიტ: უარა უსუმაქუა იხსელშომ აყახარა. სუფსთაზარა უარა უნაპე იანუბ.

სპირიდონ აკრაამთა დლაკ-ვაკოუან. ნას იხუ დვახან, აბზიაბარა ზეხ ილა ჰალაქქუა რელა დესპინე დნალუხუაფშოუნ უს იჰიეიტ:

— დესპინე, ბარა ბგუ იბზაანამროგარ ყალაპ ზაკუ ნასუფ დუუ ისოუზ სარა. სუფსთაზარა ქოცხეიტ, ამერხუაგ ფხა სქუქქეიტ. სარა სზენ იახდა ინარკნუ იალაგოეიტ აფსთაზარა ქოც. ახა სშიოიტ, სარა სბზიაბარა აგურვარა, აგუაყრა ბნათარ ჰია, სშიოიტ აფგლო რაცია ზმოუ აფსთაზარა მვა ხდანთა ილსხეზ

ბზქუმნეყუარ ჰია. ჰართ ჰაფხაყა ჰალსთხაარა
მვაქსუ იალშოოიტ აკერ ფგლა ბააფქუაქუა
ახანთარაქუა. ბიზლირთქა

— უარა სუცნუ სარა ჯაჰანემწიყაგდუ საცი-
შომი, უარა უქსუ სყალააიტ, ურთქუა ზეგდ
სხეზგოიტ სარა!— ლჰიეიტ დესპინე, დგურ-
ღმანუ ლულაღრძ ხეჟოჟუ.

— ბანი ბაბი აქუმშაჰათუმხარ?— დწააიტ
სპირიდონ.

— ურთ სარა სეყაზშა რდღრუეიტ, მაპ
სციორკუაჰამ. მაპ რქნუ იყალაძარგდუ, უეიზგდუ
სუცციოიტ სარა. უარა უაციემშოაძოი ურთ
რშაპკრა?

სპირიდონ დაარჩიეიტ არი აზწაარა.

— მაპ, იზაკუ გაძა ზწააროუზეი არი! სარა
იხმდღრუეი უარა ურთ რეიტშო იყოუ შიარ-
თას იშოუმამ, — ლჰიეიტ დესპინე.

— ნას, აუს ყაწოუბ. აიცუნხარა ჰალაგოიტ
უარეი სარეი, ჰხაზუნ!— დაალგუდღრლუღუა-
ლანუ იგუძრა დალაგუეიტ დესპინე.

რაციაკგდუ აამთა ბეუმსეცუა N აქეთაქსუ
ინეიზ არწაკუ იფჰაესი იარეი ციაჟართახუს
იშოურხტ. „აძი-აძი ეიცხრააუეიტ ურთ,
აიკუნცია ბზიქუა რეიტშო. აკუჯაგდუ ანი აბი
ახშარა იშოინეყუო ეიტშო გუკ-ფსეკ ალოუბ
ამოკოლ იშოინეყუო“, — რჰიონ აჟიღარ.
ურთ, სპირიდონი იფჰიეს დესპინეი რაკუნ.
უაჟო N აქეთაქსუ რწაკუს, ეღლარ რშოკოლ-
ქუა რდირეცტორ იპრიკაზ ამჩალა იაამთუხ.
ამოკოლ აქსუ უათახ ხუქუკ იკნარწეიტ ურთ.
ამოკოლ აქსუ არწარა უს იახაშიაღლოზ აამთა

ზეგდუ შიყუფხმარალა ირხერგონ დარა. ურთ
 იბზიაწიყმანუ ვილკაანუ ირუმან, აუაჰუ, ექილ
 ირხეილმუ აზუ ზხუ აჯა აზრბარ მთანუ
 იღერრაჰუ შიხიხთოჰუ, იარბანუ უი ქილარ
 ირხეილმუ აზუ აჯა ზედბალატოჰუ. უი დეიბე-
 თაზარჰუ, იშხიხთოჰუ დეიქუშიაზარჰუ იქუ-
 ცუ ნაუკატი დერრალა. დარგდუ იბზიაწიყმანუ
 ვილერკააუან რდერრაქუ გხაქუას ირუმაქუას,
 უბრი აყენტი რხუ აჯა აღერბონ ურთ რგხა-
 ქუა ხადერთიარჰუ. სპირიდონ იფჰიესგარა
 ამთახმ, იგუამი იაზჰანუ, იმი იაცლანუ, უაჰუ
 იგუეითარატოჰუ ეიფშ იგუაბზიარაგდუ ვილდ-
 ხანუ იხუ იბონ.

სპირიდონ დახიზ იქუთაქუ დეჰან იუალაჰა
 ხუქუ იოუან იაცრუხნუ აცხერაარა ზითონ იან
 დხაწინუ, იარგდუ დცალონ უახმ ახაქუითრა
 ანიოჰლოზ ანჰია მშჰქუა რხუ.

V

უაჰოჰ აფხმავუ, სარა იუასჰიაბ, დესპინეი
 სპირიდონი იანამთაზ აღიღბა ახმუჰაიზ
 აზუ აუნა აღიქმან აქუ იახმუხმაზ აწხ მჰერ-
 ხერგაზ.

აუნა აწხ აგუ აიკნაშხაბმან, სპირიდონ
 ზჰიარა დაქუზ იაჰიაბჰ დანაალგა.

— ჰაშთალაბ, მამზარ ჰააფსანუ აშუჰ ჰზემ-
 ქუხარ აღიღბა ჰაგხორტ. ნას ხულაანძა
 ჰჰმუხზარ აკუხორტ, — იჰიეიტ სპირიდონ იფ-
 ჰიეს ლახმ.

აიართა ცქამზაარუნ. დესპინე ლჩემოდან
 აყუნტი აიართალარში, აფხენ ხეზეი აკარუათ
 გან ითაყუ-თაქობა იყაზ აკარუათ ააღზინ
 ინეშთალტ ხაწეი ფჰიქსი. იხმთან. აკრაამთა
 იხეცომეზტ ურთ. სპირიდონ იიპიაზ იაჟიბჟ
 აქსუ, ზედბახუ ლოგიპიაზ აქერფჰიქს სოჰია
 ლტოე დალანაგალანე დაზხუცუან დესპინე:
 „უბრი ილპიარ ლნაალოიტ ლხაზ, დეშოქერ-
 ფჰიქსწიყდოუ!.. აბას დეყაზაროუბ აფჰიქს!“ —
 ლპიონ ლხაზ. სპირიდონ ლასსე ზან ლბარა
 იაზგუაყუაზ, ეიწაზყმაზ ადოეღბა დაზგუანე
 იგუ თენჩმეზტ. დაჩა ფეტრაჟ აშთახე აცია
 ინთანაგალან ითანუხუა იციან ურთ.

ტარიელ იკეზცია იმანე დაჩა დიქმანე აქსუ
 იტიანე აკეჟირა იაქსენ უაჟიგე.

აწეხუტიან, ურთ რუაძიე ასაათ ახე დენ-
 ხეაფეშენ უს იპიეიტ:

— აჰე, აკეზცია, აკერ უს ძბანე შიეყაზარ,
 იამთოუბ უაჟიშთა. ახე დაარა შიეგუ შიჩთანე-
 ზაროუბ.

აბართ აჟიაქუა რეშთახე ურთ რახეტი ხ-კეკ
 ვაგელან ინდოელწიტ. ტარიელ ურთ დრეც-
 ცარც დვაგელტ, ახე იკეზცია დერმეშთიტ:

— უარა უახცა, ხემფადა სიბრა თეფხუს
 იპაუტ აუბ. უარა მიქლა აუს ნაპ აურკეშტ,
 არა იახეა აუაა ზაყა ირაციოუ ალა ინჰასხე
 ჰარკეშტ!

ტარიელ იჩორემეჟეჟიანე დდოქულონ დრეც-
 ცარც, ახე აწეხუტიან, იკეზცია დყაჟახე
 დაზაარგოეიტ დემცაკუა დაანქასრატოე. ხ-კეკ
 აუაა, გაგაწას, აცგუ ეიფეშო რეშთებჟ მერგაძა-

კუა იხურუა, ალაშქარა რჩალაქუა სპირი-
 დონ იფიქსი იარეი ახეშთაზ აუათახ
 ვალტ.

აკერ ამთა რჩამერწესე, ქუმთაქუა ექუ-
 ლემჰახა აქ იაზეძერკუა იგელან. ურთ დრ-
 ლან ტარიელ იკუზა ბზია დათიკოგდ.

— შიააგლოთიშ ზენაწიქ, — იჰიეიტ იარა
 ხუთ-ხუთლა. ჰიეზბაწარ აუდუქ ააცორიგან,
 იშთბე მერგაძაქუა აში აარტრა დალაგაფიტ.
 იკლეფიფა იყაზ აში, უი აყარაგდ იჩადმერ-
 ხალაციაკუა იაჰიეზბა წარ აფენწალა იმარი-
 ძანე ავნუწყალა იაქჰარშიეზ აცაფხა ააქჰირ-
 შიეიტ. დათიკო იაჰიეზბა ნაიწიახენ, იგუ
 იჩანწა, იფსე ძანე უაჰირაანდა ზქუჰებე მგა-
 კუა იაამტუაზ აში აშთბე მერგაძაქუა იაირ-
 ტიტ. უბრი აშთახე იარა აბარწა დნალბაან
 აღინუყალა აუათახ ათამც დნადგელან, ილუმჰა
 აღწა, აძერკრა დალაგაფიტ. აუათახ აქუ
 შთბე ჯყამეზტ. აიკუზცია ხუთ-ხუთლა აილაძ-
 ჰარა იალაგაფიტ.

— ჰახკენე ჰავნალაბ. სარა ლხაწა იხუდა
 აყამა ნეწასკებ, იშთბე იმერგარაზ! შიარა
 იფიქს ღემწარსნე ღეფიგა, — იჰიეიტ რუადიქ.

— დცორწებტ დაჩა ტარიელქ! — აიგუა-
 ხუტ დათიკო, აუს დნახთქუგელა ეგნაცი-
 წეიტ: — მიღლა აკუმ, დძანე აუბ ღემშგატიუ.
 ჰართ ზეგდ, ხ-კეკ აუაა, აქუალაფ იაკუზოუ
 არი აუათახ ხუქდა ჰანჯნალა, აჩურწესურთა-
 წიყმაგდ ჰაუამ, აძი-აძი ჰაიფურხაგახო ჰალა-
 გოიტ. ეიღმუბ შიარა არა შიაანქჰას, სარა
 სემალა სნჯნალანე ლარა აბღდაა ჰია დაამწარ-

სნე დააზგავ. აპიპიანხაწყდაგდუ ლესთათმ /
უი. — იუხოუმერ მითუნ ჩაბრალოა ლქუთ მითაჲ
პატოუ, მამხარ დაალწერ აპიპიარა
გოიტ, აუაა რშიანუ ირქუხხო. აბას აუპ აუს
შოაზუტოუ! იშიმაპაცი შაქოაფუა: აცგუ მწა-
ურსუაზაროუპ აციფუხა ამთაკუა! უს აუპ,
ნას: ინაპაგდოიტ ნას, არი ჰვუხა ხაფუშიაციგდა
იგუაფხაზ. შარა შხუშიან აკერ ამცაბზ იჩალოაიქ-
ქუანეიტ უი.

ურთ ახვკ აიკუხცია აში აფხდა ეილოგ-
ლანუ იანეილაძოზ აამთაზუ, დესპინე დთახუ-
ხუა დთანაგალანუ დახმუციაზ ფხუძ ილობონ:
ილაშცაძა ლაფხდა თვკრა დუკ დთაფუშუაშია,
უი ათვკრა აყნეტი მუში დუქმაკ აათუნუ ლარა
ლახდა აქთანახოზშია. დესპინე დვკრა ცუ ლთა-
ხუპ, ახა ლშიამხქუა დეითარგომ, დუპიპიარც
ლთახუპ, ახა ლბჟუ ლზთვგომ. ამში ასასა
რაპანუ აბარ იაალუდგულოიტ. დშიანუ ლფსუ
ლგუ იკლახო დალაგუეიტ დესპინე. იარა
უბრი აამთაზუ დათიკო აუათახ დნკნალან
დერზუძერკუა დაათგულო.

ხაწეი ფშიესი თახუხუა იშუკციაზ ანეილოჟკაა,
იციაზ რცია-რჟუ შუჟუაზ ინაპუ გრფუშააუა
აქუნაირხეიტ, იარბან განუ აფშიეს დახმუშ-
თოუ ეილოჟკარც. ნაპლა დესპინე დახმუშ-
თაზ ააგუეითან ლხაქივაბჟეი ლმაყქაპიარეი
ინაპუ ნაწეიწან, ხუქწას დაამწაირსრა ცუ იჩა-
აიბითეიტ.

უბრი ამინუთ აზუწყდა დესპინე არწოაა
აათლურგუეიტ. სპირიდონ, ნას ეგი აუათახ

აქვს იშთაქუაზ ადიქმანხმა იმაწუვი იარეი
 იშიანე რიართაქუა ინრულფეიტ.

— იბეზხეი? — ნლქუქუთუნ, დესპინე
 ახეგოზ ახე დნათრუსტ სპირიდონ.

უბრი ამთაზუ ილაფშო იააწაშიეიტ დეს-
 პინე დდოლგანე დეზგოზ ვაგაკ.

სპირიდონ უი დნეიგუდლან ინაპე აქთანე-
 ნაირხა იყამა ააიმფუხმაშიეიტ. აყამა ააიყუნ-
 ეიან ირშინე ინკაიქტ. უი ამალიახაზგე იხახე
 იმააიქეიტ აბჯარ იხე იშთაირხუაშთაზ აყარა.
 უი მბატშია ზააიმა ყალაზ აუაჲ დიმუშთუა-
 შშია ანიბა აფჰიეს დააუიშთუნ სპირიდონ
 იხულამშიე კწკა იკეიტ. ირლასნე ირთიმყუწ-
 ეიანე დეკრაღ.

დათიკო იცხრაარტ ინეიბარკიტ იკუბცია.

სპირიდონ იხე ეიმა ეიციახონ, აუს ზლაშა-
 ქუგულაქუაზ ურთ ავ-ხეკე ააიხეშძარ: აკ,
 აუათახ ალაშცარა, ეიქოლოზ აძი-აძი ცქმა
 იახეიბამბოზ აქუნტი რყამაქუა რხე ახედურ-
 ხოზ რუხდურუამეტ, ვბაგე, უი აყალარა მი-
 ნუთკეგე აბქემსკუა აციაშე კნე აში იაალახ-
 ხეიტ ადიქმანხმა იმაწუვი იარეი.

ურთ ზდერრა რუმამეზ აუა აციაშე შთაარ-
 ბაზ ეიფეშ აში ინკნიბაპიან, ვაგაწას ინეწაბა
 იცეიტ.

დესპინე წაყა ადაშმაქუ დეშთან ლხე ლხემ-
 დურუა, წესრა ლეშამკუა. სპირიდონ ამშერპია
 დნალხახხენ, აქე-კეფხე ლქუთიარა დალა-
 გოეიტ. ხუქე-ხუქლა უს ლფსე აალულალტ.

სპირიდონ ადაშმაქუ იბეიტ ირქულაზ
 აუაჲ იყუნეიან აყამა. ადიქმანხმა იდურტ

უი იბტიღზ, ახა აშაურა დაციშვიანუ აქნაკგდ
იეიმიშვიეიტ სპირიდონ.

ეროვნული
აქტიუმი

— უი სარა ისუმათიამ, — იპიან, აყამიზდდოთიკა
ქმანხმჩა იითეიტ.

ადიქმანხმჩაგდ ითაბუპ ჰია დნაიეიხერხუან
იაიმიხეიტ, სპირიდონ დანცალაკ აყამა
ზტიუ იხირხენჰირახუ.

დესპინე ლელაქუა აახელტიტ, აქიაქუაკგდ
ლპიეიტ, ახა უეზგდ ილხეილკააუამზტ ილუ-
ხმზ ჰია აკგდ. რაფხმა უი ლგუ იაანაგონ
ურთქუა ზეგდ აფხე ილბოზ ინაფშენ უაქიგდ
ილბოზშია, ამთახმ იგუალთეიტ თვკრაგდ
ჯყამქუა, შშიგდ ჯყამქუა ირლაშოლუ უათახკ
აქო დეშოშთახ, ლხაწაგდ ლხაქო დეშოტიაზ.

— იყალახეი? — ლპიან, დწააიტ ლარა ბეჟ
მჩამაქლა.

— ავკ ჯქინე იყახ შოლუკ რჩოკუნარეჟენ
რეშთებე ბერშიანე ბარქოხეიტ, უაჰა აკმხა-
რაკ, — აათეიტ, არი იყალახ ჯაშენე ეიქუა-
შიო იგულახ ლხაწა. დარა ურთ ზუსტციოლუ
ჰია აგუკარაწიყმაგდ იმამზტ იარა.

„იზდრუადა უი იარა ტარიელ იხათა ია-
კუხთგდ. აქუჯმა ეიფშო დსუხუაფშოუან
იახმა“, — აალგუახუტ დესპინე, ლხშოკ ათ-
ფახმა იაიიუა, ლცია-ლჟგდ აალხმძააიტ.

— აში რლულუანე იშოარკტიზგდ სხაშო-
თიტ იახმა, — იპიეიტ ადიქმანხმჩა, აში ილ-
დრუდოზ ეიხატო ლაბაკგდ სპირიდონ ინაი-
იოკეიტ. სპირიდონ ეიხატო ლაბალა აში
ნარკნე დეითანეშთალტ, ახა აძიგდ დხეციო-

მზტ. ალამბა ხუკე ითააძა იარკზ, აარლაპია
იარლაშოონ აუათახ.

ტარიელ დნეიკუაშია დციეიტ, იცაზი
ცია რახმტი რუაძიგმე იყამა ნეჟნ, რნაპქუა
თაცოდა იანაი.

— უავ ნასუფციგდა რუცკაკ, კაწაკ, ხ-კვკ ახა-
ცია, არფარცია რყამა რციგანუ, აკვ იეიფშო-
დამკუა იოუიშთიტი. იზაკუ ხმემდლ დუუზეი
არი! — შია აჩოფნუშია იაირგონ იკვზცია.

— აყამა უახაწიყდა ირზნჰინუ იაგატოუპ,
მავ ანაკუნა აუს სობრაყალა აწუხუა ფწიარაც
იყოუპ. უი არკცკა ხმედადა აპოლიცია ირი-
თოიტი, უსყან...: — იჰიეიტ აიკვზცია რუაძი.

— აკვ შიაცდემშიან, — აყამაგმე ჰაუეიტ, ჰუს
ნავ ზლაჰკეზგმე ნაჰაგძოიტი, ამალა სარა შისუშ-
თალ. შშიუშთუ ანი აღიქმან აქსუ, იდააჰარგაბ
აკვ, ლხაწეი აღიქმანზმჩეი ჰაარუზხმანუ ზუნ-
დასკ აკვ იაჰარშუპ. მბატოკ რეიჰუ ჟგუახუ-
უოუ? ხფა-ხფა აწიუცა რუზხოიტი. უსყან აყამა-
გმე ჰნაპაქსუ იყალოიტი! უი ნესთან-დარეჯან-
გმე*) შოანდა ჰარა დამტებოიტი. უაჟირანდა
არი შოთაჰგუალამშიეი! — იჰიეიტ დჩოაძიგმე.

არი აუს ხშოკწკაკ ზეგმე რგუ იახუეიტ.

— ისჰიო შიაჰაუოუ, უი უაჟიუ უბასყაკ
დშიანუ დეყოუპ, შიარა იშოუშიჰიო ეიფშო უს
იარმარიანუ ჰაგურა იმგარ ყალოიტი, — იჰიეიტ
რუაძი.

— ჰაგურა იმგარცუ? იუათახ აქსუ იჰამანუ

*) ნესთან-დარეჯან — „აბეას-ცია ზშიუ“ ამოფმაჰუნტი ი ჰერ-
ფაქსუპ.

ჰამნეიუეი ავუ იმჟეააიტრე უსყან, ავუ იმა
ზარ! — იჰიეიტ ტარიელ.

ტარიელ იშარმანკა ააშთიხენ
იმანუ იჰუნეიხუეიტ სპირიდონი დესპინეი
რფხმართა თუფ ახდუყახ ახდ.

უა იანაზააიგუახა, ტარიელ დუენუ დუნრულ-
ყან, აუათახ აში დნადხხელან იშოილშოზ
აღა აში ასრა დაღაგუეიტ. იკუზცია ნაიშწას
დაანკლანუ იჰიო, იაშაპკუა იაღაგუეიტ:

— უაანგელ ზნუ, ადიქან აქუ ჰნეიპ, ნას
ჰაიფხმად, მა დანოაკალა ჰანოიდაპკალაპ. — ახა
ტარიელ უბასყაკ ავუ დაანახუანუ დუყან, აძი
დიზუძერკუამუზტ.

— უარბანუ? — იჰიან იბუე ნაირგუეიტ სპირი-
დონ.

— ასასცია უზააიტ, აში აარტუ, — იაგუეიტ
ათაკს ბუეკ.

— იზუსციადა, იბატიი სასციოუ?

— ტარიელ მკლავადე იკუზციეი იარეი.

— გუბლან სუშეშთან, შიართ შიდურრა
სუმამ სარა, ნასგუ იამთამ უაჟიუ ასასდკლა-
რა, — ინათეიკტ იაარფშოქაშია სპირიდონ.

— ახდემდლ ჰაშიმერგან! ჰააიტ ჰარა შიაში-
ქუ, შიართ იშეხუთოუპ ჰშიედშიკლარცუ! —
იაგუეიტ აბუე, უი ინაშთარხხნუ დერვაგახ
ვილაფსო ეგდერთ აბუქუაგდ.

— იშოფუკუუ იშაამთამ? არი ხდემდლერგა-
როუპ. აქერთუა ყაზმა უს აუპ: იუზააიტ ასას-
ცია — იუდკელ. იუდუმკელტ აუმი, ზეგდ დარა
როუპ, ურესუზ აკუ იაკუზოუპ.

— წხბუონ, აუაა რიართა იანულოუ, ზდერ-

რა უმამ ასასცია უდუმკელარ — არი ხდუმძღო-
რგარამ, — ნათეიკტ სპირიდონ.

— იარტე აში, მამზარ მჩელა იფიზნე ზავნა
ლოიტი, — იაგვეიტი იმჩნე ბეჟკ.

— უეზგდუ, იასურტეწყყდა აში, სჩააილა-
ჰიანე. იაზურურეზეი ურთ ჰარა? — იფჰიეს
დღეზწააიტი სპირიდონ.

— მამ, მამ, იააუმურტენ, — ინაპე დაამწასნე
ილკეიტი დესპინე. — იააუმურტენ, მამზარ ჰთა-
ხარც ჰაყოუბ აბრა. ბზიარაკ აწუხულა
იმაიტი ურთ არა, — ლჰონ ლარა, დციეშთა
აფს ფშთთიე ლხატიანე, აყუარაჰია დეიწასუა.

სპირიდონ იგუეითეიტი დესპინე ლფშთთიე
აითაკრეი, ლციერძეძარეი, დაგდაახხუცტი:
„ბაათსელა ლგუ თყდანე დეყოუბ. წაბურგე-
წყყდანე ურთ ბაათსეკ ძბანე ირუმოუბ, მამზარ
იზმაანოუზეი ზდურრა რუმამ აუაჰე იქოჰ სასრა
რნეირა?“

— იშოშიასჰიახმოუ ეიფშო, უახა წხებჰონ
შესეზსედკლომ, შიარეი ჰარეი ჰაზლახეიბამ-
დურუა ალა. შიემკახეწ უაწიე! ზეილდა ჰალე-
შშო ალა, გუჰ-ფსეკ ალა შიჰადაჰკლამ,
ჰათერ შიეჰქუაჰწა.

— იარტე აში, მამზარ იფაჰჩოუეიტი! — დერ-
ვაგდუბ ეითაგვეიტი აბეჰქუა ლულუანე.

— იზიოუ ნას უი? უი ეიფშო აუს მკათაზ-
გო, ნამეს ზმაძამ უავუბ.

— იშოფა? უს აკუზარ სარა სნამესდოუბ?!
უარა სნამესდანე სუფხაძეიტი აუბ?! უფსურ
ეიჰა ეილდუბ ტარიელ, უი დეზუსთოუ ანუი-
მერბარა, — ტარიელ უბასყაკ ირლულუანე

შაპულა აში დასტ, აუათახ ზეგამ აახჯუ-ხეჯუტ.
 აში ასრა შთებქუა იაპა-იაპა ილუღუნიანი.
 სპირიდონ იგუეითეიტ ურთ რნეირა ბაფ-
 სკ იშაპაიახ. დეცცაკენ ირშაილოვიპიან, იტა-
 პანჩა ხუქუ აათიხენ დაათგელტ. ურთ აზაარა
 ზნაახ, აუაა, აში ფჩონე რჩსანბააკნარეჟუეი
 ჰია დაახეფმონე. აინატოე ლაბა ზულდახ აში
 უაჟიგამე ეიბგან, ახა ჰიარა ათახუმა, აღემ
 მჩე ზმოუ ტარიელ ლასსე იდიჟიაშტ.

დესპინეგამე ლჩსაილოლოპიან ლოიართა დაა-
 ლატეიტ. აშიარა ილოუხ აყნეტი აფსმაქხა-
 რახმ ლხე ლერხონ. სპირიდონ დერკამგუხ
 ტარიელ დენიქუციაჟიარც ქსაითიტი, ახა
 უაჟიშთა უაჟ დერკუამეზტ.

აში დარა ზნეკ-კენტი შაპულა დნასურ ილკე-
 დვრრატე აყარა ამჩ აშიახმან. რეშთებე ზაპახ
 აუაა ეიბარკენე იააინ, ტარიელ დაანკლანე
 ირგუმბელრა იალაგჟეიტ:

— იუმუნ უს. უარა იუქუნაგომ არი ეიფშ
 აუს ამვაფგარა!

— შაპ! ულამესლოუპ ჰია სეიპიეიტ უი
 სარა! ისურბაპ უი სარა სეზუსთოუ! — ბეჟ ბაა-
 ფსძაკ ინელწუა, აყაარა დაქუნე მკლავაძე,
 კენტი რაყარაგამე იჩუნრემპწიყიან უბასყაკ
 იჩურმინე აში დნაგუდელტ, აფსკ ააგხჟეიტ
 ინგქოიჟიარც.

აგუფუ იაარუხთქუგელახ ტარიელ დყაჟო
 ირგუმბელრა იაქუნე. ეიპარაკ ურთ რახმტი
 იქუფაშალა ზეგამე დაარულოყკარტი, უსუკ
 არფეს-ეიბაგაკ ტარიელ დიქშაგელანე აშიახმ
 დნაიშთუამეზტ.

უბრი ამთაზე, ტარიელ დეხთახზე იკვებდა
 ფუთვკე, ზეხმუკ ათუფახმ იაიიქუან, ტარიელ
 რჩიხურკენ ორგუბზღრა, იყაჟარა იალა-
 გჟეიტ:

— იყაჟარა, ჰმუხუნტიკუ ზეგმე ასუდ
 ჰართოიტ აჟუ.

აბას იშეიხოზ აკერ ამთა ბჟესტ. აწებუ-
 ტიან ტარიელ ადიქიან ახმ დნარგჟეიტ. უი
 ამთახმგმე ხარანტი იაავუან დაღმუა იყაბჟე.

— სოჟმეშთ, იუადეშხხურახა იქუსჟაპ ურთ
 სარა! — უი უბასყაკ იბჟე რღუნე ზეიბააფსღლა
 იციჰაუან არწავ იანი იფჰიესი, იაიიგუა იყაზ
 ირმაჰარატიე რღუმჰაქუა რკუან. აწებუტიან
 იბჟეგმე აგარა იააჟუწტ.

დესპინეი სპირიდონი, იანხაზ აწხ იმეცია-
 ძაკუა იადერშეიტ.

დესპინე დციეშოძა, ლეფშოთიე ლხეგგა, უაჟი-
 უაჟიე ლგუ თძეძააუან.

სპირიდონ აკერ იჩუღნიკოიტ ლგუ ლხაირ-
 შოთრაღე, დიჟჟარაღე, ახა იაუამეზტ.

დარა უაჟიშთა ეილურკააიტ იკკაძა, იზუსთ-
 ციაზ ურთ „აქურხაცია“ დესპინე დემწახერ-
 სურც იაშთაქუან.

VI

ოაშეიტ. შეჟემთან აშიშე ხენ, აფშარს-
 ძერსრა იაქჟენ.

დესპინე აჩუნტიი ალაშარაზე ეიჰა ლგუ
 ააღუღუახეიტ.

— ანცია ზღუფხა ჰაურა, იანდაზ მა ამითა
 იახმურთაქუა უი იშიინაშთა აღიღობა! ^{ქუჩუნი}
 ქუჩუნე ჰცანდაზ ნაყ ირლასნე, — ლჰიფიტი ლარა.

— იანჰა ფუთრაქ. იზაკუზეი არი აყარა
 ბგუ თეზყმა? უაჟი იბბამა ავ იაშუ აუაა?

— ურთ ავუ იაშეზუ იაშემზუ, სარა ისუზ-
 დერუამ, ახა ჰართ ჰათესთაზაარა ახუც იაკუნ.

— ბარა ას ზერშიარა მარიაძოლუ ბოუმა
 იზღლშო ბეფსუ თანაწუ აზაკუანდარაქუა იყოლუ
 ბრაქუფალარაცუ? ბარა ბე-ბგუ რზბეშთ-
 ლოიტი, ესქმენგმე ბრზგუშლოიტი ახმდ ლუ
 ზმოლუ ამრჰჰისა რფესთაზაარა, იბთახუუბ ბარგმე
 უბერთ რუფესთაზაარა ახალარხურა, ბგუ იშთ-
 თაანაგოი, ურთ აზაკუანდარაქუა რაქუფარაქო
 აქუფავ იაშთაწიყმა დერიილიარ აკუმბოი
 არი აწყკს ვიცთანე იფელაქუო ამიარა-
 ქუამე? — იჰიფიტი დახეზუმარუა სპირილონ.

— უარა უზქოლუ ურთ ამიარაქუა, — დანთა-
 კუბ, არი ზენმა დანთაკძოლუ. ჟილოარ ირზეფ-
 შოლუ აუს აზუ უხე ანახთნუწო, — იუდერუეიტი.
 უჯაბაა ბაშთა იშომეძუა. უს აკუ, ეგმეს აკუ
 უი იანანთუეიტი ახელწ, ამიერ. ურთ რეიფშო
 აფსაქუწარაქუა. ანახთნწარაქუა დერკავგმეზ
 უავკ იგუ რყაჟოიტი. ნასგმე, ზაანაწუ იუდერ-
 უეიტი უხე შთახთნუწო. უსყან უშიარაგმე ამჩ
 აცოეძუეიტი. უს აკუმეკუა, უფესთაზაარა ხმძე
 ამამეკუა, ბაშთაძა იუცოეძუა უალაგარ, უსყან
 უხე რეცჰაუმშარც ზალშოომ. იყალარუზი
 იანმა, უბერთ აუაა ვიბარკუნე იმაიორ აბრა,
 ურთ აგვგშიეგქუა რჩუკუნარმეჟუაზი არა?

იყალიბონ ირამშინე აბრა მთახარ, მთახონ
 ფადა, უი სარა იდგრწიყდანე სეყოუბ!
 დესპინე ლცია დენთძედაიტი.

ქვემოთა
 ქართული
 ენის ეროვნული
 ბიბლიოთეკა

— იააურზზეი! შაუააქილარ რუფსთაზაარა
 თიუბ ურთ რეიფშო იყალაქუო რულა, ახა
 ახაწაგუ შმოუ აუავე, ივუ კამეჭკუა იხეიგოიტი
 ურთ ზეგმე.

— ზეგმ რზე იყოუბ შიდაე-შიდაე: აუავეტი-
 ვსა იში აზგმე, იხაწარაზგმე.

— ირამშოლუბ! ახა აუავე იჩურზიკოუაზარო-
 უბ ურთ ამიდაქუა, ფსეხუაე ზლამოუ ალა რურ-
 თბაარა... ახა შარყუაწებ ურთ აჭილოსო-
 ჭიკატი ხუცრაქუა, — იშიეიტი სპირიილონ. — სცანე
 ეილესკააპი აღიუღბა ააირა ამთა ზაყა იახუფა-
 რანე იყოუ, უანდა ბარა ამათიდაქუა ეილა-
 შილოა.

სპირიილონ იპლაში ნაიშიხარფანე დენდოელ-
 წრაღე ივუ იმშთაზ აღიქმანხმჩა დაავნალან
 უს იშიეიტი:

— ამარჯა, იშეასშიარზეი, ავენე შიდიულემ-
 წენ. ტარიელ დაარა ცეგმადა დშიექუმაქარ-
 უეიტი. იშიოიტი-ეითეიშიოიტი იაცე იხმმდლ
 დუბ აქია იამიშიაზშია. უი უბრი ეიფშო
 უავეუბ, ფსეხუაე ზლამოუ ალა აუს დაჩხაკალა
 შაქურგულაშაკ ათატიუბ.

დესპინე ართ აქიდაქუა ანლაჰა ლეფშოთიე
 აალფსახტი.

— იმშთააური ნას? სანბანდატიაზაარი არა,
 ას აში სხარკნე? უაქი აკუ, უაშთან აკუ
 უეიზგმე სენდოელწურ აუმი? — იშიეიტი სპირი-
 ილონ, ილაკთა აარციგდანე.

— აპოლიცია აღდგრა რუთ, — ნაიბეჭევიგო
იტი აღიქმანხმა.

— ირუაზვი აპოლიცია? ჰრუხმაჩა
ურთ ჰარა ესქმენგა?

— ნას, იქიურც შიგუ იშოფათოუ? — დწა-
იტი აღიქმანხმა.

— აშოყუ იზუზუბ მკლავაძე, — იპიეტი სპირი-
დონ, ფუთრაამთაკტი იხუცრა აშთახე. — იშო-
ფაზური — მინაუათრა იზუზუბ, უი იქუზ ხარა-
ჰია აკგე სუდემ ახა. ურთ როუბ ახარა ზდუ
სარა სქუნიტი, ახა ირანასუფუეტი. არი აღა
ურთი სარეი ჰანზეილემგა, უიგე ზდურუა-
ზაიტი.

დესპინე ილუზდურუამუზტი ლხაწა იაბეალგა-
რუხ. ამალა ილდურუან უი, აპოლიცია აყნეტი
ცხერაარა შურმოუახ, ხმაარა შურნამთოხ.

— იწაბერგეწიყმანე, ზეგე რაწკეს იმარიოუ,
შოყულა მინაუათრა იხუროუბ უი აქუჯმა, —
ლხაწა დიქუშოაჰათხეიტი აწუხუტიან დესპინე.

სპირიდონ ივიტი აბრი ვიფშო:

„ამსთა ეილა დუ, ტარიელ ვრაკლე-იფა
(სპირიდონ აღიქმანხმა იქუნიტი ვილთიკაიტი
ტარიელ იაბხეძი). სუჰიოიტი აკე ვიფშომეკუა,
გუბლან სუშთარცე, იახა შიახსუზსუდემკულახ.
შიზხსუდემკულახ უბრი აკუძოუბ, შიართ
შიდურრა ახსუმაძე აზე. უბრი ანავსან, გუბ-
ლან სუშეშთან, უარა, ნას უკუზციაგე ტაკუ
შიქმაჭქუა ყაწანე შიეყან. შიახხუც შიართ
შიხალა, აბართ რნავს იჰალემშოეტი შიედ-
კლარა, ნასგე ამთა აკერ იახუსხან — წიზ-
ბეონენ, ჰიართაქუა ჰრელან. არი ახარარა

(ხარაწიყდანუ იყაზარ), სგულღუეიტ შიართ
 ისანაშოქუპ ჰია. ირჰიოიტ ნას, სარა საქაქუა
 რღლა ხმძოდლ შისურგაზშია, სშოქუმაქაქაშა
 ისთოუბოლუპ, იშოქსგულამშიო, უარა, მა უკვზ-
 ცია რახხ ხხუ ბოუ, იზაკუზაალაკჲ აჟია კდა-
 კდაქ სქოუ ითქწტ ჰია სშოქუამ. სარა იანაკუზაა-
 ლაკჲ უი ყაზშას ისემაძამ. სარა ისთახძამქუა,
 სგუ შოშია იაკუმ აჟიაქ სქოყდაძაზარგდუ (ღრ-
 ვაგდხ ისთოუბოლუპ უარა უქოათხმა, უი შოსაზ-
 სგულამდრშიო) სუჰიოიტ სათამწაქუა ისანა-
 უქრაღუ. სგულღუეიტ, აბრი აყარა აჰიარა-
 ხარა აშთახხ უარა უზლახაწადუღუოუ ალა
 აშაურა ნაპალამქუა იჰანაუქუპ ჰია. ზეიფშო
 ყამლო ვგდუყამ, იზღრუადა არი ჰმინაუათრა
 უგუ აზმურტიაქუა, იუზჰანამქუა უყალარ,
 სუჰიოიტ უსყან ზაა აღდრრა ჰაუთარახუ, უფუ-
 ლარა ჰიშაზყაჰწარაღუ. სარა ხემფადა სგუ
 აზუშოქწიყდანუ სეყოუპ, უარა უზლათუავხაწოუ
 ალა, ჰგუ ჰიშანძამქუა უჰაქილარუმ ჰია. ზაა
 აღდრრა ანსოუ, უსყან — ზეიფშოყამლო ვგდ-
 ყამ, იააურუზეი, — იყალააიტ იზაკუზაალაკჲ
 იყალარაღუ იყოუ. აშალა, მახუქოალა ამჩ
 აქოუ უარა სზუნუშიომ, სუაღლაბუამ, ახა აბ-
 ჯარლა ჰაიფშონუ ჰანეიბუთახა, უსყან სხუ უცი-
 ფხმასკოუამ (სჩანბანძა უციუსწიახლარი სხუ
 ანუციფხმასკ?)“.

ბ. მცირიშვილი.

— შიიზუფშოი, აღუელდ ახდ დსუფხმოიტ უი
 სარა! — იჰიეიტ ტარიელ, აშოყუ დაფხმო,
 დახუჩჩანუ. ნას, აღიქმანხჩა იახხ იხუ ნაირხან: —

ისეზიპი, სარა უი იეიფშო იყოუ აუა ადუ
ელა აქუ სეშორაქუმეო.

— ნას უაქეშთა, ეგოზეჟიუქომ უაქაგეშეშე

— იზაკუხეი იზეშეა? უი ადუელა აქუ სია-
ქუფარცუ? აგადა ბეშეა უალამციაჟიან! უარა
უდიქან ატიე დერ ზნე ცქა, — იპიეტი ტა-
რიელ, იზე იამზაბზიანა, ნას აძე იზაიგარც
აქუენ ინიდიწან იქუ აძეიარა დნალაგეიტი.

— სარა სეხუთაანხალა დაარა ითაბუპ ჰია
უასჰიოიტი, — იპიან, ადიქანხეჩა იზე ლარყუ-
დანე ტარიელ დენიეიხერხუან, იქუენეიხეიტი
სპირილონ იანხ.

— სარგე იზეშემატიბარანა ცეგადა იჯას-
შეიტი, ბააფსშეა დუქუმაქარუეიტი ჰია ანსოუ-
ჰია. უი იყენტი სარა იზაკუხაალაქე ხარაჰია
აქ სედნე სეჟამ, ნას იზაკუხარუხი უი სარა
დებსექუმაქარუხ? — იპიეტი სპირილონ, ადი-
ქანხეჩა, ტარიელ ცეგარა იგუ იზლათამშ
ალა აგურა ანიირგა.

— აშეჟემთან იწაბერგეწიყმანე დგუანე
დუქუმაქარუან, ახა უაქე იპიეტი: „შეხაგა-
ხამა, იზაკუხეი შიეზლოუ; იზაკუ ეისროუხეი,
იზაკუ დუელაუხეი?“ იყალაბ აშეჟ ცქა იზე-
ფსააცუხთგე, — ადიქანხეჩა სპირილონ აგურა
იხაირწან იქუენეიხეიტი ითუფანხ.

— იუდერუოუ სპირილონ, სარა ეგეაჟ
ეგეა რჰიარგე დერვაგეხ სიციშეიოიტი უი
აუაჟფს-გეშეიგე, — ლპიეტი დესპინე ლხაწა
იანხ, აწეხუტიან ავოკნალ ახე იანენდოქუ-
ლოზ აამთახე.

— უაჲ ღბეცოშიო ვგდჳამჳა აშიარა
 უიგდჳ ჩმაზაროჳ. იშიარ რუხუთოჳ და
 ზაალაჳ აზარა ზდჳ. ჰარა იზაკუზაალა
 ხაროჳ ჰეა ჰეჳ იადაჳკლაშია ვგდჳამამ. ნას იზა-
 კუზეი ჰეცოშიო? — ნალათეიკტ სპირიდონ.

— იაცგდჳ ჰარა აკრაუაჰზარახეზ ურთ აჳაა
 რჳუნტი, აზა დერჳაგდჳ ჳუნტი იჰაქულტი, ირ-
 თახენ აღუნეი ჰჳაჰე ანერხრაჳ.

— ბარა ბჳუნანლა აჳაჳე ესქდენგდჳ დშია-
 რჰაჳა დჳაზაროჳმა: იზდრუაზეი საფხაჳა
 სზექუშიარაჳ, ისეზარაჳ იჳოჳ? ას უაჳე იზე
 ზეზირჳდო ვგდჳამჳა აშიარა — უი იაამთამ-
 კჳა, უაჳეგდჳ ვგდჳემზხეცჳა იჳოჳ აჳაჳე იზე
 იხდერხურა დჳუჳ. იარა აშიარა აზათაიჳდგდჳ
 ხდერხურა დჳუჳ, რგჳაჳგოჳ.

— აშიარა — დანჰაკჳჳ, აგჳანჰანეზაარა —
 უი ზენდა დანჰა ხახჳ. სარა სზეხციაჳიო
 აგჳანჰანეზააროჳ.

— წხუაფწიარა ამამჳა აგჳანჰანეზაარა-
 გდჳ — იარა უბრი აშიარა ეიფჳოჳ, — იჰიან
 დენდელწტი სპირიდონ.

სპირიდონ ავოკზალ ახდ დეზლაჳოზ ამჳალა
 აღიქმანქჳა დრაჳსერ აჳუნ. ურთ ეივაგღლან
 რიადენე. ავოკზალ აჳუნდა ტაკჳ ნაბჳან. უა
 განკანდჳ ინაშთენ მჳახუასთა ხუქჳ, ასტანცია
 ახდჳაზ ეგი აგანახდ — აჳორა, უაჳლა, ჰიენწი-
 ჳა, ძეხუაშლა ითინე. სპირიდონ, ახდთა იჳაზ
 აჳუნტი ირთეიჰიჰიონ. დიქმანქჳაჳ დახდერაჳ-
 სეზ, ტარიფლო სტოლბაკ ირჰავაკენ დმეცჳაკდა-
 კჳა იჳაჳაჳა შოჰიჰიოზ დიბეიტ. იკაბეი იზარ-
 ფი ზჰიენწიარაჳა აარტიზ რახხტი იუბონ,

ამარმალტაშ იავულციაანე იყაწაზშია, იგუ
 ჰიფე ლულუა დუ.

— უარა არფეს, ვბაყა აჟია უასჰიარცხანა
 ხუჷპ! — იჰიან ტარიელ იბჷე სპირიდონ ნინ-
 ქურიგოვიტ, დანაარვალა.

„იზდერუადა მინაუათრა იურაცუ ითახე-
 ზარ“, — აიგუახუტ სპირიდონ, დიზტუშხნე
 დავდაათგელტ. ტარიელ იფაჷკდა ახჰია ალ-
 შუა აშშჰია დნეიდგელტ.

— იზაკუხეი, შიარა იახა შიეზხასაცჰიუაზ?
 — დენიაზწიან, ტარიელ ციგდარაჷ იგუ ითაკ
 დენიდგელტ.

— სარა ათაკ უასჰიეიტ იუზეზჷე სეშეყუ-
 აჷტუ. იუთახეზარ ეითაუასჰიამ: ისთოუბოუბ
 იმშესგუალამშიო სარა შიარა შიეზ სეცჰიანე.
 იზდერუადა ჯარა აჟიაჷ სამხაჰიამანე სეყაზარ-
 გდუ, ეითასჰიოიტ, ისთოუბოუბ, მინაუათრა
 უზეზუეიტ, სათოუმწან. — ნათეიკტ სპირიდონ.

„ა-ა, იუგუალაშიომ? აუათახ აში არკნე
 უანჯნატიაზ გულულუალა კჷუუთუან: „შიარა
 აღამესდაქუა!“ უაჟიე აკგდუ უგუალაშიამომ? —
 დენიქუყააიტ ტარიელ იმშურთენინე. იზლა-
 ყალახ ზდერუადა, სპირიდონ იიჰიახ ურთ
 აჟიაქუა უაჟიეგდ იხშოჷ აქჷ იაანხანე იყან.
 უი უაჟიე იგუ იაანაგონ, სპირიდონ დშიანე
 მამ იციიკუაზშია.

— ისგუალაშიომ, ახა უეიზგდუ სმინაუათუბ
 უარა უყუნტი. უაჰა იმშუაუთახუ?

— სარა ისთახუუ? — ხაარა აწამკუა ირა-
 შიანე დაჩჩეიტ ტარიელ, ილაქუაგდუ მბატი-
 შია იააშაყდ-შაყეიტ. — იუგუალაშიომ? —

დერკავგებ დეითანიქუყყან, უბეს იაარლასნუ
შაპელა სპირიდონ ივარა შოყყან დენისტრუქი
ინჰ იგუალაშიახაწიყყა იმოუყუა აქორჯი
თაპაიტ.

— აბრი აუპ სარა ისთახუ! — იპიეიტ ტა-
რიელ, ითუფ დახემწესდაკუა დახგგლახ. უი
დახუფშონჰ დგგლან, სპირიდონ დანჰვაგგლო
დეითაისნჰ დერკავგებ აპიენწია დელაიერაცჰ.
— უი აფჰიეს ფშოდა ლგუ ალაყალწიალააიტ
არი ლხაწია იჰერხაწარა, — იპიონ იარა.

„იაფსამ აბჯარი ანაპი ახარხუარა. უი ინჰ
შაპელა მაყაროუბ. უს ეიპა დარჩირხუეეიტ.
ეიპა დელგუანარტხოიტ იფჰიეს ფშოდა“.

სპირიდონ აქორაქოუნტი დეიხანჰ დვაგგლტ.
უი იგუიჩოანდამკუა დახიეილახ აყუნტი იიურა
ინჰმდერუა აკერ დეილანაფსადეიტ, ახა დანჰ-
ვაფშო დგუეითეიტ, დგგლარ დეითაისრაყჰ
ზჩირხხა იგგლახ ტარიელ. სპირიდონ ინჰყუა-
რაქუა რაან იმაგუ ახუ იაფწაწიახნჰ იმაზ
იტაპანჩა ავწიხრაყჰ იჩოხიქტ. ახა იაუზ იმა-
გუ ახუ იტაპანჩა ავწალანჰ წაყა იმაპახგ
ითაშიეიტ, იყალაპ აქორა დანთაპაუახ აკუ-
ზარ.

სპირიდონ ინაპჰ იმაგუ ახუ იანავწეიწია,
ტარიელ იდერტ იტაპანჩა ავწიხრც დშოა-
შოახ.

— იტაპანჩა იფშოარაცჰ დამოოუბ, ალა-
ხშოა! — იპიან, ალემ ეიფშო დნეიგუდლტ.
სპირიდონ ინაპჰ იმაგუ ახუ ავწიხხა იმ-
თადაკუა ტარიელ დგგანჰ დენიქუფალან დეი-
ხყდა ადგგულ დლქუეიტ. ახგშითპია დლჰ-

შთასუნ იქვახურ დანკნე დააშთიფაან, აშ-
 პულ ვიფშუ ღვრშინე დეითანკაიქტ-ერქიქსული
 რიელ ვილთფიგაფიქ იძბანე იმაზ ზინდამქოთქა
 იციმურხურაარც. იზლთფივიახმაზ ალა აკუმქუა
 იაარჰინე, დაცააპქძანე ურთ რულა აკუნ დეზ-
 ლაკშაძოზ. ტარიელ იკუზცია აღიქმან ინეკ-
 ნიბაპიან იგულანე უი ალანარფშურა იახუაფ-
 შოუან. ახა ტარიელ ზენდასკ აზაარა იზააჟა
 დანალაგა, რუადიკ იბეჟ ააირგაფიქ: „დიშ-
 უფიქ არი არუცჰა, უი ახაგარა ზზააზ!“ დეკნე
 დაგდენიღხელტ დაანიკლარც. უი ინიშ-
 თალტ ვეგერთ, ნას აღიქმანხაგდჟ იმაწუცია
 იმანე. ურთ ტარიელ იაიხმძეიქ სპირიდონ
 იზშაპეკ ინაპქუა რულა დვახანე იკნე, ვეი
 წაყა იშთარღულუა დაღრაგულანე დეიმიქუზ-
 ჟიორიქ ჰია დანაქუზ აამთაზ. უს აუაჟ ვიშ-
 ქუთიარა ზალშოზუ იზალეშშოზუ დაზემ-
 ხუცდაკუა, ტარიელ უეიზგდჟ უბრი ნაპა-
 ლთფიქტ. ურთ აუა სპირიდონ იცხურაარაზ
 ინარხმეძარ, დიზეიქუშეიარგდჟ იყალარუნ
 იკუშაპეკგდჟ ფიწიწიარ. ვიჰარაკ სპირიდონ იარა
 დიმიქიაკუა, დიმაშაპეკუა იტაპანჩა თეხნე
 დიქუაგლარც იჩახმაზიკოუაზ აკუნ ტარიელ
 ზენდასკ დზურააპქოზ.

სპირიდონ დაგდესუმეკუა დაგდზამეკუა ციგდა-
 ლა ტარიელ ინაპე დაამპქურხეიქ. იოურა
 ზოუროჟ აპიენწია დაგანე, იმათიაქუა იფეჟი-
 ეიაზ ჩოთ-ჩოთ იხმენჰალანე. აბერჟიოუპ უი
 იტაპანჩა იმაგუ ახუ იანაავწინ, ახა იზხუარ-
 თაზი, აამთა იავსხდან! დიეიხსურც იჩახიკძარ-
 გდჟ დნარეშოუამეზტ უახმ, ტარიელ იკუმშანე

ინაპე დანკენ დერკენ. ხარანტი ახსრა იზმ
 გუალიტ, ახე ეგდზხარაძამ აძიე იქუ შიან
 დშიანე. სპირიდონ იტაპანჩა დერკავგდზ
 ახუ ინავწეიწან, იშაპქუა ეილაგო იქუენეი-
 ხეიტი.

ტარიელ სპირიდონ დანაანიკლოზ, დეს-
 პინე ავზე აში დელაგელან, ილბონ იყალა-
 ქუოზ ზეგდ. დენიდგელანე იაციაჟიარა დანა-
 ლაგა დესპინე ლგუ თუნე იცონ, დქქქ-
 ჯუან. უი იარაზნაკ ცია-ქელა ეილულკაიტი
 არი აიციაჟიარა იჩეიზ ეგდშოახელემწუაზ.
 დესპინე ილურგზ, ლხაწა ცხერააშას ილთა-
 შოაზ ახუცხაწიყდაგდ დზალამლოკუა, სპირი-
 დონ დერშინე აქორახე იქუენაირხეიტი ტა-
 რიელ. დესპინე ლესე ნალელშიშოარც ეგდაა-
 ლეგმხეიტი. დხაგახაზშია, აულიცა დვანყდან
 დკვზე ლხაწა იახე ლქუენალხეიტი. უი, აამთა
 ლქამეზტი დაზხუკრატიე, ლხაწა ცხერააშას
 ილთაშოაზი, ნასგდ ახაგარა ზზაანე იყაზ ტა-
 რიელ ქშაგელაშას ილთაშოაზი. ამაციეს ეიფშო
 აპაქაპია ლგუ იაათაშიეიტი: სხაწა იაპათერ
 აყენტი სხე აქუსწაპ შია.

დესპინე უი აისრა ახეყაზ დნაზააიგუახონე
 ეიფშო, ტარიელ იკვზცია რუაძიე დნალემწასენ
 დაანიკლტი აბას შიო:

— ბაბაციოი უახე, ბარა ბეიფშო ამაალექე,
 ასიირ, აქუფარა ბხე ალაბგალარცუ?

დესპინე აზნკ ახე ლჩოენეიმყუწკლეთეიტი,
 ახე ეგდლოლოშიქრშეიტი.

— იბმაპაუეი ისპიო, ბარა ბეიფშო ამაა-
 ლექე აქუფარა ახალაგალარა, ამალახაზგდ

იღებუთოუ უსემ, — იპიეიტ უი, იაპა-იაპა
 დიგუდღრღულუალო, აქუფარა აჩალაბუნურა
 აწკეს ლაანკლარა ეიპა დაცუეპიო იგუაო-
 ფხანუ.

დესპინე უი იფივახერ უბასყაკ ხაფუცლა
 დალაფს ილკეიტ, დააუიმეშთურ ფსეხუა იმამ-
 კუა, ახა უსყან ტარიელ დერგახმან სპირი-
 დონ დიყუგანუ. უაპა იყალწარანუ იღებუთაში
 უი უბრი ანაჰსან? ურთქუა ზეგდუ ზგუ შნუ
 ირემაზ, ლშამბქუა ლეწყუალო ლქუენალ-
 ხეიტი ლხაწა იახუ.

იაიდრიბაგალაზ ავუფ აფიქუა ეიმაკუა
 აიქუხარა იაქუენ.

შოუკუ სპირიდონ იზუ ირპიონ:

— ეცენტარაკ უი ტარიელ იზუ ურეს ბეზ-
 შილა აცაპარა დაქუზხაარენ, შიარას იათახუ-
 ზეი, ტარიელ უი იჩანუ იზიანამეჟტ.

დაჩუა შოუკუ უს რპიონ:

— ტარიელ დხერხაგაძაზ სპირიდონ აღუ-
 ელდ ახუ დახიფხაზ აუპ.

ფუთუკუ დაჩუაჯარა ახუ დერხონ უი:

— არწაკ იფუიეს ლხათა ტარიელ დიფხეიტი.
 უბრი აყნეტი, ტარიელ დაგენეიტი. ურთქუა
 ლხაწა ეილჟიკაიტი.

ურთ აილაძბარაქუა წუხუაფწიარა რემა-
 მუბტი, ეიპარაკ შოუკუ რგუ იახუაძეიტი ტა-
 რიელ სპირიდონ დანიჰყა აშითახუ ეიპიოზ
 აფიქუა: „აბრიოუპ ქერთუა ყაზშალა აღუ-
 ელდწიყა“.

ამალა კეჯა-ხვუ რაყარა რგუ იალერსნუ ირ-
 პიონ:

— არი გვგზივგროუპ! ამალახაზგდ ხაწარა უსუპ ჰია უხაზჰიომ.

უს აღდელბა აადგულტ.

სპირიდონ იდღრუან, დაანჰასნე ტარიელ იქუნტი ამოურა იჩაზიკრ ეიჰაგდ ახემძიქუა, არფხაშაგაქუა დეშორეჰეშიომ.

სპირიდონ იფჰიესი იარეი ავაგონ ინთალტ. ურთ ირთახენ ირლასნე იაფერწრაცე ცემელს იროუზ უი ათუფ.

აღდელბა ანენდოქულა ტარიელ იბჰე ნარეჰეირგავიტი:

— არფეს! ა, არფეს! უარა, აღუელდ ატიე უხაშოთმა?

სპირიდონ იაჰაუან არი ახეჩარა-აშოა, ახა ათაკჰია ეგიმჰიეიტ.

— აღდელბა ცეიტ, ტარიელ იკეხციეი იარეი ხენჰინე აღიქმან აქოუ იაინ დერჰაგდუხ აჰირა იალავგეიტ, ტარიელ იჰიუან დგურლახაუმარუა, ამწიყდა აგუ ნეზმერხადაც აძი იეიფშო. წაბერგეუპ, იზენამგძეიტ უი იგუ იშოთეკეზ ეიფშო დესპინე ინაჰაჰოუ დაიგარც, ახა სპირიდონ იპყარალა იგუ იყაჰეჰეიტ, უი უაჰა დაზხუცუამეზტ.

VII

სპირიდონი დესპინეი ჰუმთოქუა ასტანციაქუა აკრ ირავსიტ. ურთ ტიან, ახუცრა ხდანთაქუა ირგულანაგალანე. აღდელბა ახდაანჰასნე სტანცია დუკ აქოუ, აჰასსაჰოირცია თენჩ, იმეცცაკეჰუა აკრერჰარატიე ამითა ახდრემაზ

იანნი, სპირიდონ იხუ დვახან იფჰიუს ლახე დე-
ნხაფშოუნ უს იპიეიტ:

— ამლა ბამქძეი? აკე ჰნაცჰამ ჯარა. აბუ-
ძეიტ ბზია ეყოლუპ არა.

— ისთახემ, — ლჰიეიტ დესპინე, ლულახე ეი-
ქურშოშ.

— ნას მა ჩაიხარგდე კაჰუაზარგდე აკე ააჰიებ.
მამზარ ავუნე ჰნაძაანდა აკრებყოლუპ მაქდანა.

— სარა ისთახემ. უარა? უარა ამლა უამ-
ქძეი?

— სარგდე იადგესთახციამ უი აყარა, ახა
ბარა ბცოზარ, აკე სნაცჰარ ყალარუნ, — იჰი-
ეიტ სპირიდონ. უი ამალახაზგდე აკრებარახე
იგუ ეყადამუბტ, დესპინე ლგურვა ბაათსქუა
ლხაირმშორაცე დაქოუნ აკუმზარ. — აქუჰმა
აუავუს ფშორა ათანე იჰაჰილტ. აკრ იხმძქლ-
ქუაზ ჰრეკუნარშეიტ, ახა იააულაკე ჰათსე
აციააგჰეიტ. იზმათიოუზეი ესქმუნგდე არი
ჰგურვალარ, ჰგუ-ჰხე აჰთალარ?

— ჰიარას იათახეუზეი, ცასჰია უხე-უგუ აუ-
თაძარ აკგდე იათსამ, ახა ურთქუა ზეგდე ჰარა
იჰთახემქუა, ჰამი ჰქუმზო აკე ალა იყალოზარ,
უსყან უაკე იშოფაიური? უხე უაფერწუნე ჯარ-
გდე უხცომეი, უჩოუზაციძომეი, — ლჰიეიტ
დესპინე დგურვო, ახა იარფშოქაშია.

სპირიდონ ქოთიუამუბტ. „იხალშოარუ აძიე
ირლახ-ქოზხრა, უარა უფსე ჯაჰანემ იანთოუ?
უარა უციალაშოარაქუა ზეგდე ჯაშატოეს ირე-
შოუ, უგუ ზეზთამ ატეორია აიაშოარა აძიე
იხარწარა?“ — იჰიონ უი იგუანალა, იხაზე.

ხაწეი ფეხი ავნი იანაი ურთ ამვან იხე-
ქუშიაქუაზ სპირიდონ იან ლქუ ირემიციტ
ახა ლარა, რხე-რქუქუა ზეფშითოე ფსახნე
რელა ეილელკააიტი ამვან იხეფიმეზ უსკ იშთა-
ქუშიაზ აყარა.

— სქქუნ, შივჯაგე ბაათსშია შიფეჰთი-
ქუა ფსახნე შიფეჰუპ. ჯარა რეკპარაკ შიაქუმ-
შიაზაიტი, ნან? — ლპიან დწაიტი სპირიდონ იან.

— აკგე ჰმეხმეიტი, სან, ამვა ჰარაათსეიტი,
— იჰიეიტი სპირიდონ.

„იხდრუადა ხაწეი ფეხი რბჟარა ეიმაკკ
რემაზარ“, — ალგუახუტი ან, ნას ლხშოვ რხე-
შთნე დრეშკლათშუა დალაგეიტი. ახა ლასსე
ეილელკააიტი ურთ ფასა აასთა ეიჰაგე აბიეი-
ბაბარა შორემაზ. ლარა ლხენ ურთ რემადა-გუ-
რვა ფსრაჩხენდა იაალხენხმეიტი იშთადაზ.

უი აუხა ახმთა ილალაზ იაახყმან ლუღუა-
ლა დეჩმაზახხეიტი სპირიდონ. აუხანტიარაკ
ამცა შორორა დთარშინე დამან. იანგე დესპი-
ნეგე აუხანტიარაკ იშთხაგეჟუაზ აადე-
რშეიტი. ან რეკპა, აშოარა დნაზემქუხაზკენ,
დხუთ-ხუთუა ამატანეირა, ანჰია-ნეფხმარა და-
ქუნ. დესპინე, ლემციადარა ლეხმდა, დაათსახა
აჩემაზავ იხაქუ დანმტიაზ უაჟო-უაჟო დია-
ხწაალან:

— იხაქუხეი, სპირიდონ? უაასუხუაფშოი
არახხ სარა, უარა უდესპინე!

ახა სპირიდონ იფეხე ლაჟიაშია ეგიაჰაუა-
მეზტი. ამცაშორორა იაიხანტიაზ, დპატო დრე-
ლაციაჟიონ აიგუა იხთუსქუაზ უჰია ირაციადანე
უბას ეგეგრთგე. იანააციელაშთა დესპინე ახუ-

შიტოვდა იახმა დღიქულოწივიტ რგულაკ ახუმი-
ტივუ იაითიტიტ აჩუმაზავ იხუ ამოოურა რტინა
ახუმი. ახუმი აჯუშარალა აკუუ, იარა რტინა
ღმხოუ ზღერხაშუადა, აწხ აგუ იანენახეს სპირი-
დონ ვიჰა დეიღმხანუ იხუ იბეიტ, დაფშოტი.
ამციადარა იარკარახმაზ დესპინე დანიბა ილოფი-
პიეიტ, დცანუ ჯარა დნუქუიანუ ლფსუ ლშარაკუ.

— ბარა, სან, — იპიან, იან ლახმა დენხმა-
ფშოუნ, — ბარა ამციარა ბფერხაგოლუპ. იზბან
შიხუ ზშიერგუაყუაზი შიმუციაძაკუა?

სპირიდონ იჩუმაზარაყუნტი ეიღმხარა, აკუ
ზმეხმაზ, გუალა ზმაძამ რეიფშო იაარლახ-ქო-
ხეიტ იანი იფჰიესი.

აჩუნუ იანაილოახულა დესპინეი სპირიდონ
იანი ცოკმა ინუშთალან, თენი აცია ინთანა-
გალტი.

სპირიდონ ალამპა ირციან იარგმუ დეცვიეიტ.
დანააქოხა იოურაზოუროლუ აფხძუ დაგანუ დე-
ყან. დეშთან უი ილაქუა აარტნუ დეფშოუა,
ილომპაქუა რუშთებუ გო. ავნუ ეიქულაშცა,
ჯარა შთებუქგმუ გომეზტი.

„სუშთაყალარი, ინეიფშენუ აკერ ამთა სუ-
შთანარ?“ შია იგუ იათაშიეიტ. „იზაკუ რუც-
პარა ყაზმოლუზეი“... — ინეიფშენუ აზხუცრა და-
ქოუნ უი იგუ იათაშიახ, ახა ცქმა აზხუცრა
იმოლუკუა, უბრი ამთაზ დესპინე დახმუციაზ
აუათახ აყუნტიი შიპიაბუქკ ააგუეიტ, უგუ
აწანდა ინალცხუარატიუ.

სპირიდონ იკარუატი დნულყდან, აბღმააპია
იქოუნეიხეიტ დესპინე ლახმა.

— იბეხმზეი? იბეხმზეი?

ეგი აუთახ აყნტი დაადილყეიტ სპირი-
 დონ იან. აციაშუ აღრკვიტ. დესპინე
 შოძა აკარუატ დქუტიან, დეიწასნუ დქჯ-
 ქჯუა.

— იბჯხზეი, იბჯწალაზეი,— რჰიან იწაიტი
 ლანხუეი ლხაწეი.

— შში დუძძაკ ნასუქილან ათუკრახე სა-
 გუეიტ,— ლჰიეიტ აარლაჰია, ლბეჟ ქჯქჯუა
 დესპინე.

— არი ფხეძუბეი! ას აფხეძ აციშოარა ზალ-
 შომა, — იჰიეიტ იაარხაანუ სპირიდონ, დენლ-
 დტიალან დაგდაიგუდიკულტ.

აშოამთაზე დესპინე ფუთკ დთუნჩხეიტ. სპი-
 რიდონი იანი შთალტ იციაარც. დესპინე აცი-
 მზა დრციარ ლემუიტ.

ადრკაჩხნუ სპირიდონ ეიჰა დეიციახეიტ.
 ირხესუზ აწხაზე დესპინე ლეჰიჰიბეჟ ახიაჰა აფხ-
 ძე შოიმაზ, წაყატიი იციამათია მაცარალა
 დანკაწყდა დრკაგდუხ ილუღუანუ ახეთა ილაღტ,
 უაქიტიი ახეთა ილაღაზ აყნტი ინეიუქენუ
 აკერ დჩმაზახეიტ. აწხუტიანდა კემზ რუშ-
 თახე იშარა ხუქუკ დააქულო დალაგუეიტ,
 ახა უი იდრუან ზენძასკ იგუაბზიხაძარა
 შოხალემშოზ.

ახა იარა იხატი ჩმაზარა უი აყარა ხდაას
 იმამუტ, იუჰიეს ბაათესშია ლეყაზაარა ზაყა.
 იხდაიგოზ აყარა. ლარა ესუანა ფხეძ ილბონ
 მეში დუძძაკ, ილხანუ ათუკრახე დეზგოზ.
 დშიანუ აციაშუ დრციარ ლუამუტ, უახენლა აწხ
 აგუ აიკინაშოანდა ლულაქუა აარტენუ ლოიართა

დღლიან. ნას, აცია დანთანაგალოაკა, ინფი-
 უხნ ლფსუ ალაგა-ვაგარა დალაგონ, ინფი-
 საათკგდუ ბეჟსკუა დეჰიპიო, დეჰეშეძა, დეშინე
 დქეჟქეჟუა ლოიართა დელყმანე დდეჰეჟლონ.
 ხულბეჰხალა აშეჰდ დეჰელანაყუაყუო დალა-
 გჷგიტ. ლცია იაალაშეონ აშეჰდ ლეხდრა-
 ააიგუახო იანაღაგალოაკა, ლეშოურა ანტია-
 ლაკა აცია დენთანაგალონ, დერვაგდუხ ფხედ
 იეითაღბახჷუან ამში. აწეხუტეიან დესპინე
 უბრი ეიფეშ ხმაზარანე იწელგჷგიტ, სუნლა-
 წიყდგდუ ზნე აჰია, ზნე ალა, ზნე დაჩა ფსტეჟ
 უჰია შმინე ლელაფეშ იწაშეიანე, არწიეაჰია
 დეჰიპიო სპირიდონ დიგუდხახალონ. ესემშა
 ააშეჰარ დესპინე იაჰა-იაჰა ილეგხო დალა-
 გჷგიტ. აარლა დუდერუა აყენდა დნეიტ ლარა.
 აიშეჰარა წელგჷგიტ.

სპირიდონ აკატაჰია იაიგონ ახუშეიტეჟცია,
 იაიღაკა ზეგდუ ირჰიოზ აკე აკუნ:

— აშეჰარა დახყდანე გულა, ფსელა დეჰმა-
 ზავხეჟიტ. დაარა იუადავუბ უაჷეშთა უი
 ლალერგარა.

სპირიდონ აფარა იფსახენ, აფხენ დესპინე
 აბასთუმანყა დიგჷგიტ. ახა ეიღეხარაჰია
 ეგდელმოუიტ, ამალა დესპინე უაჷეშთა დანე-
 ციალაკა. ფხედ ამში ანელბალოაკა დეჰიპია-
 დომეჰტ, ახა დანაალწლოაკა აკერ ამთა დეი-
 წასნე აქეჟქეჟრა დალაგონ. უაჷეჟ უი ილხა-
 ცელტ ჩუხლატი ილაფეშეშეაშეარაქეჟგდუ.

სპირიდონ მინუთკგდუ დალფერწნე ლუდო-
 მეჰტ ლარა. უბრი აყნეტი სპირიდონ აუსურა
 დაყუმწერ ფსეხუა იმოუტ. იარგდუ, აჰრა აჩემა-

ზავ, იფიქვს დღედღითიანე ლგუ ლხარშეთუა დირლახ-ქუზხონ, ლარა ზნე ბზია ილბაქუთუა ლხმუკვ რზუთ დეზხუძრკქუოზ ათოურუბქუა იროუნე დრუღლაციაჟიო ილოფიპიონ. დესპინე ლარა ლხათაგდე ლელშშარა იახდუნძალაძოზ ლჩთაზულკუან ლგუ ლხალერშთლარაცუ, ლხუცრაბააფსქუა ლხე რციელგარაცუ. ახა ურთქუა ზეგდე ბაშან. ესემშააირა ლეფშ-ძარაქუა აციაშეიფშო იძუთუან.

იარა უბას მაცარა დმუჟყაზ ილხელგუეიტ დესპინე აფხენრა, ჩთავრათაგალარა, ნასგდე აძენრა. ჩთავრათაგალან აიმპია ილუმაზ ეიპა-გდე იაცლთეიტ, ლეხულამშიე ახმტი აშაძარა იალაგუეიტ. მარტ მზა ანწიამთაზტი ამშქუა რუაკაზ ლოიართაქუ დნუშთლან უაჰა დად-ზემგელტ. უბას მაი ამშქუა რუაკაზ ლელსთა-ზაარა აწუხუა ააფწიეიტ.

დესპინე დანფსუ აშთახე სპირიდონ იფსთა-ზაარა გურღმარა ზქუმუზ ლასსუ იციო იალა-გუეიტ. მჩებუკ ახე ხუმშო იიართა დელან. შია-რას იათახეუზიეი, უი იჩმაზაზა ზეიფშთარაზ ალა, იფსუ ზეხთნიწოზ არწავრა აძბახუ ლაციაჟიამა იმამზტ.

უი უაჟიე-უაჟიე დაარგულარხალონ აბართ რეიფშო აზწაარაქუა რაზხუცრა:

„სარა სელსთაზაარა აკერ წუეიტ ითშააუიე-თეი. იზაკუზაალაკე აძიგდე იზე ირფეიუ ეგდსელ-შოომ, აუს ახე უაჟიშთა აკგდე საფსამ, აკრურა-ქუ ლშშარა სუამ. სზუკოუზიე მშიან სარა აღუნეი აქუ? იზზე?“

აჩრმრატო აკვრ დაზხუცქუახდან ^{ქუეუაბა} ^{სტარაბა}
 ნას უს იძბალონ: „იგუასთალოაპ აწანქან სტარაბა
 ისნათაზ სახეკლნაგო, იარა აფსთაზაარა ანალო-
 საშააიტ“, — ინამ იტაპანჩა შოაკუუ ილოუიშ-
 თუან.

იაგწაბვრგვწიყდან, წხუაფწიარა ამაძამკუა
 სპირიდონ იგუ-იფსუ ამოპამ ალოარწონ ესემშო-
 აირა. ურთქუა ზეგდუ ახარარა იღვრწონ იარა:
 „დესპინე დთახვიტ იარა იხარალა. უი იარა
 დიქუნაგომეზტ. ლხე თიყეიტ უი, ისიირუზ,
 იმაალექმეზ აფჰიფს, ბზია იხე ლოიბან, დხეიხენ
 ფჰიფსს დიგვიტ. იშოილემშოოზ იზემღვრუაზი
 იარა, უი ილქუნაგახაშოა აფსთაზაარა ბზია
 ლეტარა; ანასუფ? იშოიხუთაზ ანეყუაშა იზემ-
 ღვრიტ, აძიე იგუხეაა იკოუამეზტ, ტარიელ
 აწიე ილაწო ღვრბეჰქენე აღუელოდ ახმ დიფხეიტ,
 აპყარა, ამჩმვრხარა დანიეიტ. დესპინე რეცპა-
 გდუ უი ლფსუ აქულწეიტ. იქუნაგოუმა არი
 ეიფშო? აკვრ ზღვრუა, ხარ ზმამ აუაჰუ, იანა-
 კუზაალაკდ იხეუამ არი ტარიელ იზიუზ
 ეიფშო. ხარ ზმამ აუაჰუ იანაკუზაალაკდ არი
 ეიფშო იყოუ ხარა დიციგვლოიტ“. სპი-
 რიდონი ტარიელში რეიეიელარა ათოურუზ
 გუარარწეიტ აბას: „ტარიელ იკვზციეი იარეი
 აღექმან აფხმა იფშოახმვრსუან, აშია რჰიონ.
 სპირიდონ ურთ რექუქუთიიტ: „იზაკუზეი
 აციახა ზჰაშეიშოო?“ უბრი ალა ურთ აწიე
 რულაიწო დალაგვიტ, ტარიელ რაფხმა აკვრ
 იჩჰაიტ, ახა სპირიდონ დაყუმწიქეიტ. ნას
 ტარიელ დნეიტ უი ათაკ იეიჰიარცე, ახა
 სპირიდონ აუათაზ იჩჰჰვნაკენე, უახმენტი დიქუ-

მაქარუა დალაგავი. აუაა რბჟანაგალტ, ტარიელ დრუშანუ იცეიტი, ახა სპირიდონი იქუქუთენუ უს ნიშთეიჰიეიტი: „უახა შთა-უყუნტი უი აზხოუპ, უაწიუ იუსერბაპ სარა“. იააააშპა უი ტარიელ აშეყუ იზიშთიტი, აღუელა ახა დიფხაანუ. ტარიელ შაპ აციიკეიტი. „იზაკუ დუელაუზიეი? აქუთარა ითახუზარ, დქუფააიტი დუელადა“ ჰია. სპირიდონ, ტარიელ აღუელა დშაქუშაჰათემხაზ ანიაჰა, დაცი-შეიეიტი ჰია იგუ იაანაგან დერკაგდუხ დეცი-ჰაიტი. უბასყანკ ტარიელ ზუნძასკ იჩჰარა მაქხაძან, იარა იშოხუთახ ეიფეშ დიზნ-ყუეიტი“.

აბართ რეიფეშ იყაქუაზ აბჰჰიაცია რაქია-ქუა სპირიდონ ილემჰაყუნდა იააძონ, ურთ იარა იგუ-იფსუ აშჰჰამ ალარწონ

დესპინე ლაბი ლანი შიიფხეძელა აკუნ უი იხაძ შოჯრგუალადერშიოზ:

„ნცია დეზლახუმუზ ურთ იციაქეარაქუა რუ-ლა ლხუ თიყდან, დაჰციიგეიტი უი, დაგდთაირ-ხეიტი“.

იიასტ უს აკერ შოქუსქუა. სპირიდონ იგურ-კარეი იჩუმაზარეი ზუნძასკ დეკდერხააძეიტი. იბლა ხუეიტი, ილაკქუაქუა თაჰაიტი, დაანხეიტი იცეიეი იბაკი ეიკურშჰანუ. ხემზრაახ ზნუ იი-ართა დაალწნუ კვ-მჩებეყა დაალეი-ვეიუან, ნას დეითანუშთალოახუან. ტარიელ ამაშეორ ზირ-გაზ იარღვა ნაპუ უაქეშთა იხუომეზტი. დეშთან იარა, იაბ იფსუშთაზუ იზუნეიუზ ივნაქუ, დაგდა-ზეშოქუნ აფსრა სზააინუ, სუფსთაზარა აწუხუა ანბაფეიოი ჰია. იან ურთ აგუაყრაქუა ლხელ-

ხმგაკუა, დესპინე დანფსკ აშთახე ინაქურც-
ცაკნე დეფსიტ. ზნეზუნლა სპირიდონ ~~ახანდონა~~
იზიხუმგო დეკლონ, უბრი აყნეტობინაქურცკა
მა ვემჩებეყა დცალონ აქალაქე ახე, მა აქეთახე,
იქეტო დღრცია რუადი იქსე, ფეტრაკ იგუ
ინაირშოთლარაცე. ახა უი იარა ბაშთა იხე
ალაიყონ აუპ. უაყიშთა უი იზაკუნაალაქე
აკე იგუ იხანარშოთუამეზტ, დარლახ-ქოხეხუა-
მეზტ.

VIII

სპირიდონ იძვეიტ ზნე ქართუნძა დცარაცე.
დებლაკოზ ადოღბა, ზნე ტარიელ ახემეძდ
ახირგავს ასტანცია იადგელო იანალაგა,
ღნენ, ავაგონ აკუაკე აქსე იჩუნეკქოფიკენ,
ღნეკქოშატიეიტ, აკგე ილა იაიმერბარაცე, იგუ
ახურაქუა ეითა იმერტლარაცე.

ახა იარა დებდრუახ აძი დენიდგელან
დილაპინე დიკეიტ, აბუჭეეტ აქუნძა დიცნეი-
რაცე. სპირიდონ ეგმა იუნდაზგე დიხიყუმ-
გაფეიტ უი იმვალა-ვეზა იღპიანალა დებეზ,
უსგე იგუ იანაგაფეიტ:

„იმშთაზური? სენიცთეწებ, ლიმონათე ქეი-
ნე იარაზნაკ ავაგონახე სეითახეზპიებ“.

ახა უი ალიმონათ იირეფენ, იმახუარ ინაპე
კლხნე ალფეი-ვეირა დალაგაფეიტ. სპირიდონ
ითახძამეკუა აკუნ ასტანცია აქოაფხემა იშაქოა-
ქუა შოფიხეიგოზ. მაი შმშუნ, ახა ახუღბეზიხხა
აკერ იახხეთან. ილულუნე აიმპიარა იაიიზ-
კლსეზ დახუაჩოუა იალაგაფეიტ.

— იჯჯშატომი არი, აფსრა ააინუ ისჯღჯ-
ლოჟიეთეი აბრიაყარა აამთა წუეიტ,
იახურთო, ირგუაგუო სააუეიტ, — იპიეიტ
რიდონ.

უი იგუ კაიმჟრაკუ იკუზ იკუზა დენიაბეეიტ:

— აკუმზარაკუ, უბზიანაპ, იუხგოიტ, — იპი-
ეიტ. ინათაგჯ სპირიდონ იზუ — აფსუ დებზახა-
რაპა დეილჯხაპ ჰია იგუ იაანამგო.

ადიღბა ადგულართა ანაძარაქსუ იანნი
შთანჯყა იააგეეიტ.

უბრი აამთაზუ ეგი ანაძარაქსუ დააცოერწტ
უაკუფშობა სიირდაკ, იოურაზოუროჟუ აბჯარ-
ლა დეიქუნუხ. უი ივაგულანუ იცააიუან ფპი-
ზბა ფშობაკვი არფუზბაკვი.

— დუჟსთა არი? — დწააიტ სპირიდონ,
იკუზ იკუზა იახე.

— დუზმდორი? ტარიელ მკლავაძე იოჟმი!
იხაყუნტი იშაპაყუნდა იცაა-იჟუ დაათძუააიტ
სპირიდონ. დხაგახომა უშიო დნეილაშია
დციეიტ.

დესპინე დანფსუ აშთახე იბულ-ბლუა აკერ
იგუ ითაშიაქუახდან აბას იფსთაზაარა ყაზწაზ
აუაჟუ იქუნტი ათაკ იურაკუ. ახა იხუცრაქუა
დერყაჟონ, ინადერგდომუხტ იშაურა. აბარ,
უაჟიუ იაფხმა დგულან უი — ინასუფდარა, ირა-
ზყუდარა ზეხყაზ. უაჟიუ უი იცაალაშიარა
მაპ რცინაკვიტ ურთ იხუცრაქუა.

უი იგუ იათახამკუა დენხმაფშოიტ აკერ
შოქქუსა რაფხმა გვგშიეგწას ტარიელ დახიგუ-
დლაზ აგანახე. უა აბლდააპია ილაფშო ნაქუ-
შიეეიტ უსყან, ტარიელ იფაწა ახპია აღშუა

დბეღელაზ აშაყა. აბარ იარა დერშინუ დუ-
 თაიქუზ აქორაგდუ. ურთ ზნუ დუქუშიაქუაჩუაჩუ
 ზეგდუ აბურქი აქუშიაწიყუა იგუ იაბონიზ...
 იგუალაშეიტი, უი აწხ მუქუდაზ დესპინე
 ლხ-ლგუ იზუშთძანუ იაქობაქუა დანრზქერ-
 კუაზ.

აპაქაპია იაიგუალაშეიტი იფსთაზაარაქუ
 ფეღლარას, უს ხმანთარას იაიზიგაქუაზმაზ
 ზეგდუ: იხუქრა აამთაქუა, აქეთან აწარა ანიწოზ,
 აქალაქე აქუ აშუკოლ დანთაზ, აქარხექუა
 ეიზიგოზ რულაშეარალა იწატიქუა ინანერზ-
 ყაიწოზ; არწავრა იაქუნაგახაშთა აღერრეი,
 იარა ახმძი სოუნუ სხალგანდაზ პია დანუგუშნუ
 აწარა ანიწოზ; ნას აქუთა შუკოლაქუ იუსურა,
 აკლასს აღაშმაქუ დუშთალანუ დანუციოზ;
 დესპინეი იარეი რეიბადერრა, რაფხადატიი
 ლერწარა ამშუ, ხაწა-ფჰიზსს იანეიბაგა აშთახ-
 ტიი რუბზიეიბაბარეი, რგურღმარა ფსთაზა-
 რეი. აბურქიეწიყუა იბოშია იაიგუალაშეიტი
 დესპინე ლულაგუთბააქუა, ბზიბარალა ითუ-
 ლაშთააუა, აბურქიეწიყუა ლბქუ იაპაუაშია:
 „ჰამჩ, ჰალშთარა ზეგდუ ქილარუ იდჰარხუაპ,
 უბრი აუპ აუაჰუ იზუ ნასუფს იყოუ“...

უაქი, უაქი ზეგდუ რწუხუა ფწიეიტი, იქუი-
 ხეტი, იქუაპანუ დარღსიტი არი აუაჰ! იარა
 იხათა იფსთაზაარა ეიჰაგდუ იშითუეიტი, იარა
 იშოითახუ იმჰაფიგოიტი. აუააქილარ დრუგუ-
 თულაჰ ბზია დერბოიტი, რნაპქუა იზეინერ-
 ყდოიტი.

აქუ იხულამშიე იწახხ იაკუა დალაგუეიტი.
 სპირიდონ იგუ აქუშუპია ეიცჰაუა ინაპუ ია-

მყუწაირლულუეიტ უაჟიქ დაახქულაზ დანდ-
 ცალაკ ინჯუიგალოზ იტაპანჩა. უი ეტეხუსული
 პანჩა ააიხუეიტ იარა ასემინარია დანდ-
 აქეთახდ დანცოზ აამთაზ. იააიხუეიტ უი
 ბაშთა, იგუ იაანამგაძონე, ივზსცია დრეიშეცშია,
 ჯარა დანდაქუშიაზ. უი, იხუქდაზ, ჯუბათაწა
 ტაპანჩან „სმირტვესსონ“. რაფხდა უი უარლა-
 შიარლა ინჯუიგალონ აბჯარ, ახა ზნე დხე-
 ქუშიახდაზ აქ იშთანარწომზეტ აყნეტი ესქდ-
 ნგდუ ინაპაქტუ იმან: ზნე, თხნე მშოჯ აზ, სპი-
 რიდონ ივზაქ იახდ დნეირაცე იტაპანჩა ააშ-
 თიხენ ივნე დენდოლწტ. უი ივზაქვი იარეი
 ლასსე-ლასსე რჩოფერშიალონ აცოყდარა აიხს-
 რაზ. სპირიდონ ტაკუ დანენასკდა იაპიტი
 აპიპიბეჟქუა: „ალააპკ, ალააპკ!“ ამჟა იანელანე
 იაიიუან ლადუძდაქ. სპირიდონ ილშოონ უი
 აამთაზე აწლა იჩოავაძანე უსტიი უი აფსტიო
 დეიხსრაცე, ახა უი ანავსშია შაქთაქუაქ ახ-
 ბეჟაზ იხუშარუან ახუქქუა. ურთ დრულან
 შოქუსეკვი ბეჟაკვი რაყარა ზხეწულაზ ხუქქა-
 ახუქქუა აპიპიბეჟ ანრაპა ეიბარვნე იცეიტი
 რვზა ახუქდა დეჟენე. ახუქე დგუთყდა-ფსუთ-
 ყდახა დააყუუ-წიქუან, იარგდუ დვკრაცე იქო-
 ნეიხოეიტ, ახა აკ ნეიცრაპიენ დეჟაპიტი. სპი-
 რიდონ დვკნე იქოენეიხოეიტ უი იახდ. ახუქე
 დენიღხელონ ეიფშო აამთაზე ეგი აგანახდალა
 აქოაანახოეიტ ალა. სპირიდონ დნეიხსენ აგუ-
 წიყდა ითაშიეიტ. ალა ნეშთყდანე ილკაპიტი,
 ახა ახდუშითპია ივაწყდანე იარა იახდ აქოა-
 ნახოეიტ. სპირიდონ დეიხსტ ზნეკ, კენტი,
 ახენტირაან იშნე ილკაიეტ.

უბრი აჩუნდ ინარკნდ ატაპანჩა ზესაზ იდღოტ
იგუ იზაყუმბოუა იფსე იაწაწანდ დახეცაღოტ
ინეყუიგონ. წაბურგნდ ტარიელთი იარეიფიფიფი
ფარაან ინეყუიციარატოე აამთა იმოუტ, იხე
იზამერხუეიტ, უბრი აყუნტი უი ბზია იიბოზ
აბჯარ იგუ აციციანდ ჯარა იკჭაჟენდ იმან,
ახა დაჩა კუმბუა ანბჟეს იეითაშთიხენ ან-
ყუგარა დალაგუეიტ.

სპირიდონ ტარიელ დაივალტ. ტარიელ
უაჟოე ეიჰაგდუ დეზიხახეიტ, იხე-იქოუ აგურ-
ღმარა ფსთაზაარა აქულაშონ, იქოვანურ თბაა-
ლულუაქუეი იგუშოფი იყუმჟოე იახანდუშოუაზ
ზუნდაკ დსიირნდ დყანაწონ.

— უი ათააციარაქოუ ზეგდ რეიჰა აჰათურ
იქუსწონ სარა, აგურა შიხასურწოიტ, ისთახემზტ
სარა აბრი ეიფშო ზურაც, — იჰიან აჟიბჟე
ალაციაჟიარა დალაგუეიტ ტარიელ, — ახა აშ-
თახე სგუ სზემყაჟოაზტ შაჰლა სნეციხასენ,
ხფაყა საჯან რაყარა დუუადა დციანდ დენკა-
ჰაიტ...

— ოჰ, ზაყა უუაჟ გუმბლუზეი! — ლჰიან
დააღმანოე-ღმანოიტ, ტარიელ იფშორეი ისახეი
ზულაქუა რყუნხალანდ იახუაფშოუაზ აფჰიზბა.

ტარიელ იხე დაზგუდუუა, იხე-იქოუ აიხაჩ-
ჩან, უი ლღლაქუა დნარხეფშოლტ.

სპირიდონ ეილღკა იაჰაუაზ ურთ ტარიელ
იაჟიაქუა, იხაყუნტი იშაჰაყუნდა აფურ-ფურჰია
ამცა ნაიცრანაწეიტ.

„დღრვაგდხ აძიი იარეი ეიჟოღლახტ, იარა
უბრი მაციარა დაზქოლუშია. უი იარა აჟიბჟეს
დაზგუდუნდ დალაციაჟიოიტ! — აჰაჰაჰია იხშოჟ

იაათაშიეიტ. ნასკ იძაწიყყანუ იგუ იათეიტ:
— სწიზესკუპ უი ისირვან ახმუძელ ათაჲ
კუჯა აუაა რფსთაზაარა იათსოუპ უი
კუჯა, იყალაბ იეიპახარგმუ".

ტარიელ დცონ ნაყ, სპირიდონ დივსნუ.

— ტარიელ მკლიავაძე! უააძრკუ! — ნიქუ-
ქითიიტ სპირიდონ, აშურპიაგმუ იქუნეი-
ხეიტ ტარიელ იანხ, იკუნ იკუნა აუიანწი-
კმუ აპიანხ იამრადაკუა.

ტარიელ დაახდაფშუნ, უამაშია იბო სპირი-
დონ დნეიქსაფშუნ, დიწწაიიტ:

— იუთახუხეი?

— სუზმდერი? — დწაიიტ სპირიდონ.

— მამ, — აათეიტ ტარიელ დაახჩჩაშია, ნას
ილაქუა ეიცტარნუ, იმაწი ხუახუახა იგულაზ
სპირიდონ ისანხა დშახუაფშუაუა აპაქაპია
იგუ იათაშიეიტ, ჯარა დშოიბახდაზ აყარა,
ახა დანბაზი დაბბაზი პია ეგიგუალა-
შიომუნტ.

— სარა სოუპ — სპირიდონ მკირიშიელი.
იუგუალარშიეიშ, ცქმა უაზხუცნუ! აბრი
ათეფ აქსუ აუპ უარა უახმსუქილაზ...

სპირიდონ ნაპულა იირბეიტ ტარიელ და-
ხისუზ.

ტარიელ ურთ იარა იეისრაქუა ზეგმუ, ზა-
ყავ იყახდაზ უპია რგუალარშიარა იცოუა-
დაკუნ, ახა ურთ ირეიფშუმუნტ სპირიდონი
იარეი რეისრა, იგუალაშიეიტ ურთ ზეგმუ,
დიდერტ სპირიდონ.

— ნას, უაჟიო იუთახუზიეი უარა სა სქუნტი?
 — იხუ დუბა იბო ჩჩარხუს იმთხნუ დეილიტ
 ტარიელ.

— ისთახუბ ათაკ: იზთაურხაზიეი უარა
 ვგდხხარაძამუზ ჰუჯა აუაა?

— ნაყ უქუწუ! არი აზუ აკუზააბ დეხსუფხაზ
 არი აკაწა! — დენიქუყააიტი ტარიელ, დიფერ-
 წრაღე იჩხაზურხიო.

— უხცომ აბრა, უი ათაკ სოუმჰიაკუა, —
 ნიქუჭითიტი სპირიდონ, ჯაშატიშია ბეჟ ლუ-
 ლუალა.

— დარბან? საროუ? სარა სხუმცონუ? —
 იჰიეიტი ტარიელ იჩხურგუაანუ, ახა ჯაშატი-
 შიაგდუ იბო.

— ააი, უარა! სუზუაზწააზ ათაკ აასოუმჰია-
 კუა შაქჰაკ უხცომ!

— უარა, იზლახბო ალა იუხაშთთხააბ სნა-
 ბუ, — იჰიეიტი ტარიელ იჩხურგუაა, სპირიდონ
 აწიაყეიფუშ დააშთხნუ დირშირაღე დაგდა-
 თრღსტი.

ტარიელ იმახუქჰა ლულუა დუქუა რღლა
 აამწასხა იმთაკუა, იგუწიყუა იცაჰი-ცაჰიო
 ახუ ლალაირყაღეიტი სპირიდონ.

ტარიელ დააწეს-წესენ ადგდულ დღექუჰაიტი.

— იხნაპაყენდა სახა... ფ... ს... უ... ა, — იჰიარტი
 ითახენ, ახა იაჟია დხაალუმგაკუა ლულუალა
 იშაბქუა ააიყდან, იფსუ ააიხშიეიტი.

აგურქეჰია აუაა ააიხეიტი.

ადიუ აფსუ იგუფჰიაქსუ იკუმჰიი იკაბეი რჰიენ-
 წირაქუა ააფირტილჰეიტი. იგუშთფუ თბაა არღმა-
 რახმდია ილაწაკენ იუბონ იხუქმანუ ახურა. უი

ახურა აქვშით აყენტი აიქუარა აახვლო ამა
გლანე აცარა იაქუნ.

— იზაყარა ხ-ხუქძოუზეი აღემ რავენა
აუავე დეშთაზე! — იძიეიტ აძიე.

— დეშმუდა? — დწაიიტ აქუანდარმცია ირეი-
უაზ აღეჟურნა.

— სარა დესშიტ, — ნათეიკტ სპირიდონ. უი
უაჟიგგე ინაპე იაკენ იტაპანჩა.

IX

სსუდ აქვშ სპირიდონ ახურქიარა დაშთა-
მეზტ. ასუდ აქვშ იძიეიტ აუს შოჟყალაზ, დეზ-
ქუშთაქუაზ ზეგგე ახაყენტი აწეხუნაძა.

აოკრუგატი სუდ იძინე იქუნაწეიტ აკარ-
ტოლა უს იქუნანე დახურგარაცე, ახა დახედო-
ქურწაზ ათეფ აქვშ დეშმნაძეიტ: დეფსიტ ამვან.

1893

სიმონა

(ანოვმის ანბაცია რუმთაჟააკა აბუზობი)

I

ცაბლისერი აქეთაქუ ანხავუ ითააციარა, უსყანტიი ამთაზუ აღულუარეი ჰათურლა ხმძი-ფშუფი ამანუ იყან. „გაბრიელ ძალაძე ქუმჩრულა ავნუ იაციაჟიარა დუზუსთზაალაკე ამიგდე ილშომ, უიმოუ იარა აჰ იხათაწყიყა-გდე დიცეშეალოიტ“, — რჰიალონ იგულაცია-აბასალა იხმდ განუ დეიცურდერუა დუყან გაბრიელ, ეილშიარაკ ამამაქუა აჰრა-ტირატინონ შაქუგლანუ იანუყაზ ამთაზგდე.

გაბრიელ, ეგდრთ ატიცია იშორუნუყუოზ ეიფშო, აჰ, მა უი იუსბავუ დუქსაცალანუ რჩიანიზრკლაკე, გაბრიელ იაბჯარ თლუციაა დერქსაგლონ, ეგიჰიონ:

— იუზეიდელუბ ეიჰა, უცია უთემწენ! იახოლუბ იარა უბრიგდე. — უარა უაჰნუ უახდეყო, სარა — უარა სუტიტინუ სახდეუმოუ, მჩებუქ ახდე ფშუმშო უარა უქუ აუს უა, ვემშო ზაწიქ — სხაზუ აუს ახდეზუაგდე. უგუ იაანამგააიტ დშოეიბგოუ დელბაახდაძაჰ ჰია, მამზარ ეიჰა იუზეიციახაბ. იქუსხუბ უაჰთუნრატინუ, ანხაცია რუცჰაქუა რნაპალა იუზდერგლან.

აპომეშიკი, ათაუად ტხლედირადე, იააიფუ-
 ლალაკა, დააზენიალაკა რქუ დამოშუან ნუაი
 არი ახაგარა ზხაან, ხალურა ზქუწმან რქუ
 ანხავ იზ:

— იშოთა იზზური? ქიარალა აუსურა
 ითახემ, მჩლა სჩინესშიაპ სპიარ — ეიპაგმ
 ეიცოლუ აქუ იკლსუეიტ. დეზციშიარც იყო-
 უზეი აუავუ, ამშუნ იშამბაყუნდაგმ იმვაძოშია
 იზფხაძო? იარა გაბრიელგმ უბრი აყნწიყდა
 დკლსრაკე ეგგემ. ეგგერთ ანხაციაგმ უბრი
 იეიფშო იყახარ, — უაქიშთა ეილკვრნხაზარუნ
 აპრა-ტირატი ზინქუა.

აბას დამოშუან ათაუად ხფარა, მჩლა
 ეგილემშოშია ანიბალაკა, იგზმალ ბზე ახ
 იაუენ. გაბრიელ ეგაგმ იშორიმთოზარგმ,
 უეიზგმ, მჩბქუკ ახ ფშემშო აპ იადგმელ აქუ
 აუს იმულარ ფსუხუა იმამზტ.

გაბრიელ იფაწაწი — საყვარელა — იაბ იყახ-
 შაქუა ჰია რაციაკ ეგილამზტ: ილამზტ უი
 იაბ იეიფშო აფაგარეი ტიამბაშოქუ იზნ-
 ყუოზ რქუ ათაქპიარაქუეი. ირურყუბქარეი
 ზეგმ რგუშიაპიარეი რულა ითახუნ საყვარელა
 იაფხაყა იმვა ელთიხრაკე, ირმანშიალარაკე.
 დერზხუიან უი იარბანხაალაკა, ახემმელქუეი
 ატიამბარაქუეი დააზნიოზ ზეგმ რულაქუშთ-
 კუა იაკიელარაკე. ზეგმ რგუშიაპიარეი
 იქუმჩქუოზ რქუ იფსჩიარეი ანგუართა
 აპ, ნას იარა აპ იგულაციაწიყდაგმ ზაწაირა
 დციეწაცალან დრუმან, იგუ ნერხო. საყვარე-
 ლა იფპიუს, იაბ იგუაფხარალა იზაიგაზ,
 ქეთევაანა, ფპიუს ეიქამსქუ, გუეიცპაკ ლაკუნ.

ახა ილღლშოაგუშოზი, აპრა-ტირა აზინ იშა-
ქუგღლაზ ანავსან, ზხაწა იყუნგდგ ~~ფსუურფს~~
იაწაგღლაზ აფჰიგს, ეხდაბალაკჲ ამჩმურხარაქუეფი
ათაქქუმ ნყუუცარაქუეი იანრუმქოხაკზ აამ-
თაზ?

ქეთევანა ენაგდ ლლახდენწა დახაშოშოააუან:
— ეიღდენ ეიჰა ხშოარა დსუმაძამზარ, არი
სხაწა იეიფშოხარაცუ იყოუ ახლოწ დსოურ
აწკეს! იხაბალაკჲ ზეგდგ დღრხხო, ისუა დო-
მანუ იქუუბ. შშოან აბ იწკარ დქუმლოი
აფაგდგ! უაჰი, არი ჰარა იშოჰაზნყუუო ეიფშო,
საბხუა იფსუ ანთაზ ას ზაწა იზემნყუუარგზ! უი,
იფა დიდგუაალანუ იჰიალონ: „ას უანუყაღა,
უფსუ შოთოუ ურჰოიტი აუბ“.

ლხაწა იცოაყუა-ცოასსრეი იცხერაადარეი
რყენტი აგულაცოა ქეთევანა ლზუ იაკუმზ
აჰიაქუა გუარარწო იალაგოეიტი, უი ლხაწა
ინავსანგდგ ატიემ რფარცოა რახდ დხდაფშო-
უაშოა, ურთ რქოუ ლბზიბარა ახუ იაუენუ
დრუშთაზშოა. ურთ ილზურჰიაქუოზ ხუთაკ
ანდ იახწაბერგზგდგ უჰან: არგამა არფარცოა
დზრუზხდამფშოუაზარგდგ, მა მაძა დზრუზ-
ხდამფშორუზი ქეთევანა, არი ეიფშო აფშორეი
ასახეი ზმაზ, ეიზკუდაზ აფჰიგს, ლხაწა იაასთა
ლარა ილღქუნაგაზ აძი დუფშოაანუ ლხუ-ლგუ
ლხალურშოთლარაცუ.

ატოტირატი ზინ აფეხრა ააიგუახონ. ზნუ
საყვარელა აჰთნუყა აჰ ივ-ხუ იმანუ დციეიტი.
ამშო ბააფსუნ აყენტი ახდთა ილაიწაზ იახყმანუ
დახდნუშთალაზ მიჯბეჰკ ალა იფს რუცოა
ნეიხუწტი.

უი ითუნხვიტ აიათმცია; ვეჯა აქკუნცია
 ეიოხუ შოქუსა ზხეწუაზ გიგოიეი, ხეშოქუსა
 ირექუს სიმონეი, ნას ბეშოქუსა ზხეწუაზ
 იფა მაგდანეი. საყვარელა იმან დრევეგმეზ
 ვეჯა აფააცია, ახა ითახაგუშეიტ ურთ. იარა
 იფსუ თანუ დანუჟაზ ურთ იფააცია ავეჯა
 რახმტი რუაძიკ მქელა დიშხნუ დითიიტ აპ,
 ეგი აბრაგმცია დძანუ დიციერგვიტ.

საყვარელა, ბავ ზლადამეზ, იხმანთაზ უავუნ,
 ახა უეიზგმე უი ათააცია ხეს ირემაზ იარა
 იაკუნ. იციგდა იბზია იშოაკუნხალაკა, იარა
 იჯაბაალა ითააცია რფსუ თაქნუ იკუნ, ინუ-
 ყუიგონ. დანფსუ, ავნათა აუს ხმანთარა ზეგმე
 ქეთევიანეი გიგოიეი რუევი აქურხუან. სიმონ-
 ნა მაკმანაზ ილშოაძოზ აკრუქარაზაწიკ აკუნ.

იეითუმხანუ ინხაზ ათააციარაზ რაფხმატიი
 ავბა-ხფა შოქუსქუსა რზუ იჯამელუაცბგმან,
 იზბან აკუზარ, აპრა-ტირა ანაფურხ ფეშია
 ზმაძამეზ ქეთევიანა, აბ-იჯუნჯ შია აღგმელ
 ილზუნხაზ ზეგმე ასაბიცია რუხმძალა ნადელს
 ირუხთალვიტ.

— იშოფაზეყალოი, სესაბიცია რადგმელ,
 რაბ-იჯუნჯ რციერძრა, — ლჰიონ ლარა.

ანადელ დუ ირზეშთალწაზ ანალოგმე
 რაციანო იალაგვიტ. არი აყარა აშოახტიქუსა
 რშოარა აფჰიუსეიბეი აიათმციეი რაკუმ, სოუპ
 ზჰიოზ, ზეფსუ ზლაზ ანხავწიყმაგმე ილშო-
 მეზტ.

უბარტქუსა ზეგმე რაფხმა აკურ ხმანთარას
 ილუმან. ახა აამთა ცონ; გიგოია დარფესხო
 დალაგვიტ, ლარა ქეთევიანაგმე დარბანზა-

ალოკე ახაციაწიყმა დრეიციაძეკუა ავზე აუსურა
დაშკელტ. აწუბუტთან, აათსარა ლზმზრდო
ლუსურა აბზოურალა, უბასყაკ აუსქუა მზინ
იშაქულერგელტ, აპომეშიკ ტლედირადე
იქსუ იშთალწახ ანადელ დგელ ქუზხმას
იასთარზზეიპიაგდუ დაზხუცუა დალაგვიტ.

— დავსთააუბ არი, დეფიქსემ! შიელ-
ზფშოი, ლენხამვა აშაპე იშოქულერგელა,
ლზშოარაგდუ შოულააძა. აფიქს ეიბარაწიყმა-
გდუ აკუ იაალნელმერფშოიტ, — რპიონ ქეთე-
ვანა ლზ ლგულაცია.

იშოთა შაქულერგელარზხ საყვარელა ძალადე
ითუნხან აიათმცია რფსთაზაარა, იშოშმგულდოზ
იზქუშიახ არცპარა იააშაქუნამყდარ.

ზნე — უსყან სიმონა ბე-შოქუსა რაკუნ
იხწუაზ — გიგოია იციქუა აუარდენ ინაწიეკენ
დციეიტ ამხანდუ აჯუქურიე აიგარაცუ. დეკაბრ
მხანუ აკუნ, ახა ამშო კახხაა ეილგან. აციქუა
უაჰე იხხუცუან, უბრი აყნუტი გიგოია იმაცარა
დციეიტ, აციქუა ირაფეზაშთან უაჰე დემგაკუა.

— ნან, უგუჩოანუზ, ამვა ბაათესუბ, — ლპიეიტ
ქეთევანა ლუქკუნ იახხ.

— აჰჰ, დალაგახტ ილპიაც... უაჰე იზბამა
უი ამვა, სშოანუზ საჰიიტეი, — იპიან გიგოია
იქენ აციქუა ინარხუყეიტ.

ითპათლდაძა იყახ აცილულუაქუა რაციაკ
ჯა აღმბალაკუა აშოაცაპია აუარდენ რმა
რქუნარხვიტ.

— ანცია უიცხრაა, დრმანშიალანუ მვა ბზია

დექუნა, — დენიშთანკჰიეიტ ზქუნახხაზ ლქუნ.

სიმონა, იაშა დახეცოზ ამხახე დანიშგან დეიგურდიაწია, დეკუა იკეზცია რახე დცეიტ ხუმარრა.

ამშო ამბეჟ ინხეჰიჰიონ. ქეთევანა ლქუნე ამი დაფერწნე ჯარგე დცომეზტ.

იხაკუზეი ასყამთა დენზერხა, — სგუ თქნე იცოიტ. სნეიტელარუნ ამჰახე, ახა ახცია გუბლან იომთარატიჟ, — დგუააუა დალაგოიტ: იხაკუზეი, სარა, ხაწაკ ასაბიცია რეიფშო შაქუაკუფხადა ბეზსეშთოუ? — იჰიოიტ ჰია ლგუ იანანგონ ქეთევანა, დეიცრაშინანე.

— სიმონა, სიმონა! — ჰია იბეჟ ააგაეიტ აძიჟ. ქეთევანა ლქუფშოთიჟ ააღუფსახენ დქუნე ამიახე ლქუნალხეიტი.

— უარბანუ? — ლბეჟ ნარლულუანე ნიქუქოშლთიტი უი.

— გიგოია იუარდენ ხეშითიტი. უცა ირლასნე, აცხერაარა ითახუბ! — ჰია იბეჟ აალაჰიტი ქეთევანა.

— ვაი მე!*) სქქუნ! — ლჰიან დნეკნეწიან დქუნე გიგოია იახე ლქუნალხეიტი, ლქუშთახე ავხე ამი შოარკტიჟიყაზგე ლგუალამშინადაკუა.

ლარა დშოკუუაზ მაცარა აუარდენ ახეხეშითხენდა დცეიტ. დნეიხარ, აბარ ამეხეტი!

ახრა ავაძარა აუარდენ მჰა ზქუგანე იგაზ აშაპანე იფეხხაა იკაფსან იუარდენ ფიხხაქუა,

*) ვაი მე! — აი სარა გლუგურკაციფა!

ურთ ინარცხეკნე ეილაყუაყუა იკაქენ აცი-
ქუა. ურთ აციქუა რუაკე ახმენკაჰან ანტონე
აშათაყუნდა ანუში იწან, ეგი აცი ავ-ტონე
ხეჟიქიანუ იშთან.

აციქუა ფსხეიქთეი აკერ წუან. ახა ურთ
რუაკე აბზ თჰიანუ, ალაქუა აარტნე, იანგაქუ
უგუ იაანაგარუნ, მაკანა აფსუ თოლუპ ჰია.
აჯქურეი ეიმბლმეჟიაა აქუარა იანგენთაფსაზ
ამეილაჩოჩარა იამანუ იცონ.

იყალაზ ზემდერძონე იაანთქუგელაქუაზ
აგულაცია, გიგოია ამხექუ აქოუ დნე მთარწან
ამაყულადა იხმშოზ ნქურძიძიძაიტი, ახა იზ-
მათიაზი: აარლაჰია იფსუ ახუაგა თან. იხ-იქოუ
შაჰია აკე ექუმეზტი, ფსწას იქემეში ხეფშოშოა,
აარლა იუაჰაუნ იფსუ ახეივიგოზ.

გიგოია იუარდენ ჯქურეილა ირთინე ავნეყა
დააუნ. ახრა ახექუან აუარდენ ახმაქოუსუაზ
ხუქე-ხუქე აქოუბგარა იაქოუზ აუარდენ ანგლბ-
ქუგლა ილთეილაბგან, აუარდენგე აციქუაგე,
იარა გიგოია იხათა დნაზლაზ იშოიაშოაზ
ზეგე წაყა იცეიტი.

უეიზგე, უაკე იჯეიშარატია იყაზ, გიგოია
უაჟიგე იფსუ ფხა ილან, აციქუაწიყდა ახმბლა-
ლაზ ზენძასკ იფხხაა იცახეიტი. გიგოია უბას-
ყაკ დეილაყუბა, ბაკეიბგა ილამქუა დეშთან,
იყალარუნ იფსუ თახანუ დენხამარგე იხან აუს
იურატო დხეყამლაძარგე.

ქეთეჟანა არწიაა ჰია დეჰიჰიო ლექკუნ
დნეიხახუნ, იცია-იქე ლნაპე აქურშოა ლჩოა-
იგუდლურლულულტი. ეიხაზ აუაა იყალაზ
რგუ თნაშააუა ზეგე ქეთეჟანა ილზეფშოუნ.

ან, ლთა დიქხაგაახო, იყალწარა ლხემდერუა,
 ლქძლ, იგუ ინდკლანუ იშაარწიორახა გეგეფულა,
 ფულა, ლხეციო რკუკუნუ იკალფსონ. გიგოია
 დშაარწიორახა, იგახგო აშა დღლიან. ეხაბა-
 ლაკჲ იარჯკურშოანუ ეიდგუფულა აჟაა ეიდ-
 ბაგალონ, ახა უი იცხრაარა უაჟიშთა აძიგდჲ
 ილშოომხტ.

ქეთევანა ლხე ლხემდერუა ლფსჲ ახმლოლში-
 შიან, აარლაჰია ჯამელუაციგმალა დაალორ-
 ხეიტ.

გიგოია ქუაცარა ილაამკუა აკრაამთა უს
 დშთან, ნას ეირგჰია ხუქჰაკ იფსჲ ააივიგან
 იიჰიონ აარლაჰია ეილურგარატიო იბჟე ააირ-
 გოჟეიტ.

— ნენო, ბსეცხრაა!

— სეჰკუნ, გიგოია! არა სეყოუმი, უან
 ნეითამჰია, ულაქუა აახტი, ნან, აკე აასაჰიო,—
 ლჰიონ ლბჟე რდუნუ ქეთევანა.

იკუშონუ იხაგღლაქუაზგდჲ იარა უბას
 იქუქურთუან:

— გიგოია, გიგოია! უაჰალაფშოი, უანგდჲ
 დრეცჰაუშოი, უშოი ლხე შოლერგუაჟუა.

ახა გიგოია აჟიაკ ნიხულუმშოი, ილაქუა
 ეიქუფსანუ დშთან.

დერვეგდჲ აძე იქურთიო ილაგოჟეიტ. იცეიტ
 მინუთქუაჲ. გიგოია დერვეგდჲ ილაქუა აახი-
 ტენ ლნკენწიოაიტი:

— შისეცხრაა!

აიშურჰია იქჟჰასა აქჟაანახეიტ აშა.

ანხაცო იადიბაგალოზ იაარლოსნუ ასაკასო
 აადურხოიან, აქკუნ დააშოთხნუ ავნუაი
 გოფიტ.

II

გიგოია იფსუ ახუაგა შოთაზ უს ეირგმპია
 ქმურსა ნუპიაქუა დრუხმძეიტ, ქეთევანა ლუკ-
 კუნ აჩუმაზავუ მინუთკგეუ დნეიფურშიანუ ჯარა
 დნეიუამუზტ, ღნაპუ იგმუქუა დტოან იხაქოუ,
 ინეიმათიანუ დწილუა, დლაღერძეშოო.

ლელაფშო ზხუმუზ ლუნხამვა ფხასთახო იალა-
 გოფიტ. ლუკუნ იაცოეხარანუ იგელაზ ლცა
 აღმურცია ნთალან ლჯუქურეი აათუგანუ ირ-
 გოფიტ. ლუქიხმა ბზიაკ იგუარაზწოზ დამოუ-
 ძაქუა იახნულახაზ აბგაქუა ირძეიტ. ხუქუ-
 ხუქუ ილუმპუქმააიტ ქეთევანა-იმაქემქუა აკუტუ,
 აკუატი უპია აფსაატი ილზანუზ, ახმში აბგოფი
 აკაკალა ილცოერგო, წასს იზლაღუმაზ ალა,
 აჩუმაზავუ იქაფშარაზუ იაიდიბაგალოზ აგუ-
 ლაცია ირზელშუა მაცარა.

— სარა გუაყ, ანეითამპია! სულა იამბონ-
 დაზ მა, სუფსემთაზუ, ართქუა ზეგე!— იპია-
 ლონ დგურკო გიგოია, ჯამელუაცოგალა
 იმაქეირგულაზ ინხამვა შოფხასთახოზ ანიბა-
 ლაკე.

იაცკლათშოზხუადაზ ანხამვა? ქეთევანა
 აჩუმაზავუ დნეიფურწუამუზტ. ლფშა მაგდანა
 ხაწა დცახდან. მაგდანა ლხაწეი გიგოიეი რგუ-
 ქუა ნიბარხახდან, უაჟიუ იფშიეს ზაწა ლან

დღეც იმერხერაარზე, აფსრა იაქუზ ლაშა იბა-
რაწიყდაგმუ დაქუთითიტოუამზტ.

ბეჭმუქქუსა ზხუწუახ სიმონა, ჰიარას იათა-
ხუუნი, მაკანა ცხერაარაჰია ეგილშომომზტ.

ქმერსა ნუჰია აიგუეიტ. გიგოია ართ აწუ-
ხუტიანტიი ამშუქუა რზე ზენძასკ იმჩქუა კათ-
საძეიტ. იჩუმაზარაგმუ ეიჰა. აიციახარახმუ ანუ
არხუეიტ. დპატო, უგუ იააზემჩჰარატო
აქმრა, აღზრა დალაგუეიტ. ილაკუწაქუა
თაჰაიტ, იტუნწა ეიდშაყდალა აფსრახმუ იზ
ირხაძეიტ. აწუხუტიან ითუნხუეი იღერი ჰია
აძიგმუ დიზემდრუა დყალოეიტ. ქეთევიანა
გულრა ლუმაქუა ლგუ აქეჰია დთუნონ. ახა
უი ლგუაყრაქუა ლუბჟუ რდუნუ აჰიარა აზინ
ლურთომზტ. ჩუმაზავბარა იაიდიბაგალაზ
ლაბჟონ დრგუბზღლუა:

— ბაქუმწიუჟან არუცჰარა. იყალაქუახეიტ
არი აწკს ეიციანუ აჩუმაზციაგმუ, ახა იბზია-
ხუეიტ.

აწხ აგუახმუ იქულო იალაგუეიტ. გიგოია,
აქმრა დაყუწუნ აფსეიზგარა დალაგუეიტ.
ზეგმუ ეილუოკააიტ იდუნეი ფსახრა საათქუაკ
რქუ იმშააიზ. ქეთევიანა დეიწაქმუა ლგუ
ცილფფუჟან. აგულაცია აფსხხრა იაქუზ
დიფურგანუ აღინჯყა დდილურგან, ილაბჟო
ირჰიონ:

— უაკუ იაჰახმოუმა ზუფსუ თოუ. დრ-
წიუჟა? ბჩაანკლ ფუთრაკ.

აწუხუტიან გიგოია აფსეიზგარაგმუ დაყუწუტ.
აფსუ იხანუ იტიაზ იბჟუ რდუნუ კუააითიტ:

— ეგდევამ უაჟიშთა უაკ ღებქუბუთერა
ღებქუბუთერა.

აფსუ იკუშთანე ინეხაგულან, ინაპქუა ეინუშნე
იგუ ინქურწეიტ, იხუ იშაპქუა აადრიაშთან
რებჟე რდუნე ეილაღზ-ღზუა აწიუთარა
იალაგუეიტ.

ქეთევიანა ავნე დნუნახხუნ, გიგოია დააიკუ-
ყდაშთან უბასყაკ ილულუანე ღხე ათამც იკ-
დლყდონ, იყალარუნ ღხე ზუნდა იფელჩორ
აფსუკ დაანრემკლარ.

აწუბუტიანშია ზეგდუ რჩორდრთენჩქუეიტ.
ქეთევიანა ღბჟე ცანე წაყა ადამმაქსუ ღახდუნ-
კაპაზ აღზ-ღზრა დაქუნ.

გიგოია ინანე აციაშე იადრკუზ, იცვიყედა
აუათან ახდარლაშოზ აკუშთა-მკუშთა ენდა-
ბალაკდ უამიშია იყანაწონ. უაჟიუ აფსუ იხ-იქსუ
ზლაყახალა უგუ იანაგარუნ, აბარ-აბარ უაჟი-
წიყდა იხ-იქსუ ააწესუნე დააცვიყიამ ჰია. წასს
იზლაყახალა იშთანუთან იმვაფაგანე, აუაა
ეიმპნე რკუნეყაქუა რახდ იცეიტ.

იალაგონ ანუჰია, ანხაცია, დაჩაუსკ ზჩა-
დრხალანე ზჩაცხერყდარა ბზია ირუმბოზ.
აქთა აზბჟთაწიყდა ალფსაანე იყაზარგდუ, ზეგდ
დარაროუბ უსგდუ იმვაფერგარ ყალარუნ რგურ-
ღდარა მშო. „იმოფააური, საშია! იახდა უი
დყამლთეიტ, სარა უაწიუ სყალომ“, — რპიონ
ურთ უბართქუა რეიტეშ აან. ქეთევიანა დაალ-
ზუნხეიტ თაკუაჟი-ფჰიუს ეიბაზაწიუკ, აფსუქო-
რა აჩუნუნდა აფსუ დიფერუმწრაკ ძებნე იშმაზ.

ქდერსა ანუჰიეი აშოქუს ქოცი რბჟარაზ
გიგოია ანუში დართეიტ. წასს იზლარუმაზ

აღა, ირუიტ იფსხუ, იჭქუძუ მბატოუ ახარჯ, უანძაგდუ აფხასთანარა იაქუზუ რუნხამჯა მარტინული ბიზნისოთიჯა ხნუ.

აბართქუა ზეგდ რქუ სიმონა იხუ რულაირ-ტუუან, იარა იქურა ზქუროლუ ზეგდ რაჰა-საბალა. უი, ზნუ ეგდაწაკამქუა იან დახმწი-უაზ დღუცწიუალარუნ, ზნუ აჩაცია დაჰიო იგუარფხადანუ იქალარუნ.

III

ქეთევანა ბეშოქუსა ზხუწუაზ ლეკუენ სიმონეი ლარეი ააიდხალტ. ლაქემთუჩხა დერჯაგდუზ დალაგაფიტ ლელშარა ზეგდ აქუროძუა ადგდოლ ქუარუნრა, ჰამცახარა მუციანდაზ ჰია. ჰიარას იათახუზეი, იუს მარია-მუზტ უი, ახა ლარა ხაწაწასწიყდა დერხქუფონ ირგგზ-ირუბზაზ ზეგდ. ლეფიხა მა ლჩოაგა უჰია ლჩოფიქურშიანუ ხაწაწასწიყდა შუქ შოაა-ნდა ინარკნუ ბულაანდა აუს ლუან ამხაქუ, მა აბნაქუ. ლეკუნუ დანააილაკა (ზნუ-ზნლა უი დხენჰილონ ლეკუნუა უახხდაქარაზუ), იგუა-ლთონ ლერახუქუა, ზნუ-ზნლა წხბუქონლა აბნა დელალანუ დეფშოაალონ ილციელახაზ აქი მა აჰია ფშოააუა.

ფეიფშოციგდან იყაზ ქეთევანა ლგუ ნზორხა-რაცუ იაქუზკოუაზ იხუ: იყალაქუახდან ქეთევანა აბჯარ დანაზაათრუსლოზგდ, ლგუ ნზორხა-ქუოზ ფხარს ირშიანუ იანდოქულოწალოზ. წაბერგნუ, აგულაცია რქუნტი აკერ შიიფხბეძ-

ქუაგდ ღხ იაქუფსალონ, არი აყარა ლღოფი-
 შიაცოგდარა აქუნტი. „არი დღუჰიღსემ, ეფუჰსუჰი
 თააუპ! ახაციაწიყმა ლუციშოიტი“, — არჩაონთჳა
 ლარა ღხ. აწუხუტიანშია ამცხაწარა ზლანხნ
 იყაზ ლგულაცია ქეთევიანა აჯნუშორაგდ
 დაზრკუა იალაგაფიტი.

ახა, ეგდავ ეგდა რპატყალოფირგდ, უი აზ
 ქეთევიანა ლუს ფელკუაამზტი, დლაადონ
 ლუქკუნზაწი, ურთ აციჰარაქუეი აციგდაჰიარა-
 ქუეი შიიფხმდქლა რთაქ ლჰიონ. ლხაწა
 შიამახამზარ დღღუაღაღღრშიალომზტი. ლა-
 სსუ-ღასსუ იღჰიალონ უი ლაბხუა იფსხმოუ
 იძბახუ ლგულარშიო ეგდნაცულწალონ:

— რგუ იანაგოზი? ას იმარიაზმა გაბრიელ
 ინხამვა აფხასთატიძარა? უს იყაღარემ! აბარ
 იზჰაშოტი ს-სიომხა, დინუშიაშოამ უი დარბან-
 ზააღაკჳ ღაკ. სარა სეხარა, სექკუნ ხაქჳფშო-
 რალოფი ყაზუშალოფი ზუნძაკ იაბღუ იხათა!

ამთა ცონ ფხდაყა. ააფსარა ლზემღრძო
 ქეთევიანა ლუსურაყუნტი ლზბლა ხუეიტ
 აფშოძა-ცია ზხმეკუკუოზ ლხ-ლქოჳ კქუა
 იალაგაფიტი, ლღლა ალაშორა აციმაქხო
 იალაგაფიტი. უახუნლა აიმჰიარა ხთაღკუა
 ღხმუთ-ყუთუა დალაგაფიტი. იწაბრგნუ უი ლხ
 ალთომზტი, ფასეიფშო ლუნხარა დაკკლაფშო-
 უან. ახა ლციჰიარაქუა რქოჳ ლაჰირა დახაშო-
 შოალონ. ზნუზუნლა აგულაცია რახმტი აძი
 დახუზუმარუა დანლაზწააღაკჳ: „ქეთევიანა, მაჰ
 ბემკენ, ბარა უაჰიღგდ დბემამი ბზია იბბო?“ —
 ქეთევიანა დმეხუმარკუა დგურკო იწაბრგნუ
 იათაღკუან: „იზაკუ ბზიაბარახუზეი უბრა!

საფიქრ სარა. მამზარ იყო უმა უაპა აღუნეიაქო
 აბზიბარა იაცუზგო აკერ!“.

აი, დაჟიუა დალაგჟიქ ქეთევანა. ახა
 უეიზგე უი კუნტი აშაპქ იქულერგელტ ირ-
 ქოცუნე ლუნხარა, ილააძეიქ კეჯა აფაცია:
 დმუგულდოზ მაშოერლა არცჰარა ილუმჰუნ-
 ნახეზ გიგოიეი, ჟიბა-ზეიქი შოქჟესა იბარ-
 თაგელახ, ზეითჰმრა ზუნჰრფშოძაკჟა ილააძახ
 სიმონეი.

ანუხუტიან ინაძეიქ ან დზუხხეუახ ლქოა-
 შიბიქ. სიმონა უაჟიშთა ილშორონ აღა იშოი-
 ქუნაგო იზნეყუარა, აქულა აჰათერ იქულწარა.
 არი ქეთევანა ლზუნ იჰამთა დუნ, ილხანარ-
 შოთუან ილხელგაქუახმაზ აგუაყრაქჟეი, დზ-
 რაჟიუზ ლჯაბაა ციგმაქჟეი. იეივახერქჟა
 ყდაყდაძა ახაწაგუ ზმაზ ლფა, ზხე-ზქჟუ ფშოძა-
 ქო ახუ ააქჟეშიშოუახ სიმონა დანელბალოკ
 ლგუ იაბონ ქეთევანა, დგელთი ჟივანი რქჟუ
 მაზარა დუს იყოუ ზეგე ლნაპქ იაკზშია.

ანცია ნწრა უითაიქ! უაჟიუ, უარა
 უეიფშო აფა დახსეშოუ აკე საციშიომ აღუნეი
 აქო“, — ლჰიონ ქეთევანა ლხაზ, სიმონა დი-
 ხუაფშოუა.

აკე ზაწიქ გურკას ილუმან ქეთევანა: ლფა
 ფჰიუს დიზააგანე ლმოთაკ ლულა დაბარაკ.
 აძოერკე აქმალმარიაცია იზნეილონ, იდერგა-
 ლონ ათუფჰაცია ბზიაქჟა, აუნათა ბზიაქჟა
 რქჟუნტი, ამალ დუგე რეცნე. ახა სიმონა
 ესქეზგე მამ იკოუან.

— შიანგელ, ისაშირადა სშაპქ ანქუგელახა,

ადუნეი აგუბლორა აკუხა, ათააციაარატოვ ეს-
ქმუნგდუ სახმდოიტ.

ან უი რაციაადაკ იდელცალაციაომუნტ. "სუ-
ფსუ თანუ ას სუყაზარ იყალონ სიზუფშოლარ.
სარა სუნასუფ აზუ იარა უიგდუ აზხოუბ", — ჰია
ლგუ იაანაგონ ქეთევიანა.

აგულაცია, უაჟირაანდა ქეთევიანა ლზუ იცი-
ჰაქუოზ, უაჟიუ აჰათურ ლუქუწო ილუხცია-
ჟიონ:

— დჰერფჰიესუბ უი! კუნტი იარჰიდანუ
იშაქულურგულახეიტ ლუნხარა, აბრი იეიფშო-
გდუ აფა სიირ დლაადეიტ.

დუზუსთხაალაკ დეიგურღმანუ დიცხრაა-
უან სიმონა, იარგდუ იფხონ დრუცდურხუ-
რაარც. ეიგურღმანუ დნარუფხმალარუნ ზნუ
აჩარაქუა რახმ, ზნუ აზშარა ნათრაქუა რახმ.
აგუყარაყუნგდუ, აგურღმარაყუნგდუ რხუ ილადურ-
ხუუან ესქმუნგდუ ეიფშონუ. დუზუსთაზ სი-
მონა იეიფშო აგულა, აუსურაქუ აუაკულას,
აშიაჰიავუ, აკუაშოავუ, აგურღმარა ზქუქუზ
დუზდუზმფხმალოზ, დუზლანმურხუუან?

IV

დალაძე იგულარან დუნხონ უი აქუთაქუ
დაარა აჰათურ დუ ზქუზ, ამაღ დუ ზკუზ აუაკუ —
დავით დროიძე. არი უაკუ ნაძა-აადაკ, ზემი
ლულუან, ზაჟია ეიქუკაანუ აციაჟიარეი ახუმა-
რრეი ბზია იზბოზ უაკუნ. დავიდ უაჟიშთა
ქურალა კუნვაჟიეი ჟიაბა შოქუსა დრეიჰამზარ
დრეიწამუბტ, ახა უახიხუაფშოუან კუნვაჟია

შოკეტუსაწიყდაგდ უზითომგზტ. დროიძე დგ-
 ხელწუზ, აპომეშიიკ იხუურა ითაზ ნხაჯნ
 იქუენრა ამთაქუა რზ, არა-წლაქუა აახქენ
 იხთიუაზ ბერზენქ იქუ მანურა დგვლან.
 რათხდა იარა უი იქუ უსუკს დგვლან, ნას
 პრიკაზნიკს.

აბერზენ იადგდელ ახდ დანცა, დავიდ იხათა
 ნაპ აირკვიტ არაწლაქუა აახუანუ რუთირა.
 ინცოქწაკ-ააცოქწაკშია ირჰიალონ, აბერზენ
 დაახუნჰიაანდა არა-წლაქუა რუხუჰარეი რუგ-
 ხოიარეი რზ დავიდ აფარა იზენიქუზშია, ახა
 აბერზენ დუფსიტ, უბას დაგდზხუნემჰიიტ ქერთ-
 ტიულაყა, აფარაქუა დავიდ იაიზუნხუიტი, აბა-
 სალა დავიდ დბეიანხუიტი ჰია.

იწაბერგვწიყდანუ აბას იყალოუ, ბაშა ირ-
 ჰიოლუ აიაშა სუზშიაჰიომ. ამალა იწაბერგვწი-
 ყდანუ უი აბერზენ, დაარა დიქუგულუა უაჯ-
 გურაგას დიძან დავიდ, იარა დავიდდგუ ურთ
 ახუჰახუთრაქუა რზ ინუყუიგალონ ესქდუნგდ
 ზქდუ რყუნდა მათ აფარა, ეხდაბალაკუ აქუ-
 თაქუა რახდ ეგინუჰალონ აბერზენ იზ არა-
 წლაქუა.

რათხდა დავიდ დაქუენ აბერზენ იხდალა
 არა-წლაქუა რუხუჰარა. ფუთრაამთაკ ანბექს
 აუპ დავიდ იქუ ანიქუშაჰათხა, აბერზენ უა-
 ეიშთა უაჰა დშოუხუნემჰიუაზ, აწლაქუა იხუჰა-
 უაზგდუ იხაზ იშოხუჰაუაზ.

აბართქუა რყუნტი აუპ, აბერზენ იფარაქუა
 დავიდ იანახუიტი ჰია რჰიარატიუ აუაა გუკა-
 რას იზრემაზ.

ახა იყალაპ იწიანხე იმაზ აფარეი აფეშიარა
დუ იმაზი იხე იაირხუაზარ. იწაბეზეშეიანხე
ეგიმან უი აფეშიარა დუ. უს აკუ ეგმეს
აკუ დავიდ იუსქუა ბზიანხე იმვაფიგონ. არა-
წლაქუა რეხუ იაზჰაუა იანალაგა ჯექურეილა
ახუჰახუთრა დალაგაფიტი დავიდ. აჯექურეიგმე
ინათეიტი ახაშიალახუ ბზია. უი იარა დავიდ
იხათაგმე იპიალონ.

აწეხუტიანხე დავიდ დხენჰინე დააიტი იქეთახე,
აპომეშიტი იმიხუჰაიტი ანადელ დგმელ, ირ-
გულტი აჰნ ბზია, დთააცოარახეიტი.

ახაზნა ჯარა ქმარე ზლოუ უსკ ათიუანხე
იანუყალა, დავიდ იყაიწალაკე უი ინაპე იამჰეწი-
ყუამეზტი. იმანშიალანხე უს ჯარა ქმარე ზლო-
ხშოანხე ეგმანიმბალაკე — იმაზარა პროცენტილა
აუაა ირითოზ ალა იხე ნეყუიგონ. უი იგულა-
ცია იდირფსახუან აფარა, ეილკააწიყმანგმე
იმან ურთ რქოხენტი ურთ შოციეჰქუაზ.

დავიდ იფეიჰაბ დანეჯეიდას, იქეთაქოუ იაი-
რტიტი ანხაკ ნხარა-ნწერაქოუ უაკ ზდა დხუა-
რთამ აჰასა-მასა თეირთა აღიქმან: აფსჰარკა,
აჯეკა, აგაზ, ასაპენ, აციაშქუა უბას ახუქე-მქე.
ხუჰახუთრეს იფეიჰაბე დნაგანხე დნეწაირგულტი.
აღიქმან ინათონ აჰეიდა რაციაანხე.

იფეიწააციაგმე ხუქე-ხუქე იანეჯეიდას, დრო-
იძე ითააცოარა აკო ინართბაანხე ამწიეჰიჰა-
ქუა ეიწნახტი. იფეიჰაბე აქეთა დიქმან კაჰენ
აიგულატიი ქალაქეკ აქოუ დცან აბა ხუჰა-
ხუთრა ნაჰაირკეიტი, ეგმერთ აიშცია აკეჯა
რამ იშთრა იქულტი — იაარხუონ, ირთიუან
არა-წლაქუეი აჯექურეიი. ეგმერთ აიწბაცია

აკვჯა აშოკოლ იალგაფიტი. ურთ რუაძე
 მადანუყუგავს აპოლიცია რქუ დგლტ, ზეგ
 რეიწებდა დთალტ აიუნკერრატი შოკოლა,
 დაგდალგარც დეყან იაარლასნუ, დჭიციერხანუ.
 იარა დავიდ იხათა დენხონ ივნუ. ანხავტი
 შიახტი ხმანთაქუა რშიარაზ დავიდ იანამთაზ
 აკრ ახარჯ რაცია ყაიწეიტი, ზეილმა ილუ-
 მშოოზ ალა იხუ აჯა აირბეიტი, აწუხუტიან იიუ-
 ლაკჲ შნაყუმასგჲ აშიყუ ირთეივიტი, იანაკუ-
 ზაალაკჲ უი იეილანტი ირეიუოუ, დიკუანს
 იყან იაბდუ იაშა ზაწიჯ იდა, აძიუ დშნაყუ-
 მანუ დყამლაძაცუბტი ახა. უეიზგჲ, უაჟიშთა
 უი რაციაკ კრანანაკუა იყამბტი: დავიდ, იფა-
 ცია ესეშოქუსა ირუხთქუსა ახუჰახუთგატი
 ქურშოაჰათგაქუა, ანხავტი შიახტი ხმანთაქუა
 რუენტი იხუ დაქუითურტიუნ.

უბრი აყნტი ცაბლისერი აჰაბლაქუ დავიდ
 ითააციარა ამსთა თააციაარაკ ეიფშ ირუხნუ-
 ყუონ, ჯაჟია-ჯაჟიეიჟიაბა შოქუსა რაფხმა დავიდ
 პომეშიკ ლარკ იაშთა ავნუწყა იდკლანუ
 იმაზ ატიცია, ანხაცია დრეიუანუ დშოყან,
 უაჟიგჲ აძიურკუ ეილკა იშორგუალაშიოზგჲ.
 უი დალაგაფიტი ადგჲლ ხუჰარა, იარა უბას
 ხუქუ-ხუქლა ირეიბითო აწუხუტიან ანადელ
 რაცია ზემჰქუაკუ, ირეილდუ ათაუადციაწიყმა
 დაარგვაყულო დყალგეიტი. არი იაფხმო
 იმარიადანუ ეილუიკააშტი, დავიდ დროიდე
 იქუთაქუ ჰიუნთქარ ხუქუკ იაჰასაბალა დშო-
 ყან. რაფხმადა ინარკნუ დავიდ ციუმლხურთას
 დუშთიხშუა დალაგაფიტი სიმონა, იარა უბას
 ძალადე ითააციარა ზეგგგჲ.

— აწია იხკოოუ აწლა იაცოზინიკაშოიტი. გაბრიელ იეიფშო იყოლ ახშარა ჩხეი დიხელწუპ უგუახუოუ? უი იოუმი მშინ, იამთა ააიანდა ზაპ ადამრა დთახცალაზ?— იპიონ დავიდ.— უი აქკუნ ზნ-მზარ-ზნ ახგარა, იქთა ალცარა იფეიფშოუპ. თეთფშოლაგდ ლაკთალაგდ — იაბდუ იხათა! — იპილონ დავიდ, სიმონა ხუქუ დანიბალაკ. სიმონა შამახამზარ იშია-რპაუაზ ხუქ-ძამეზტ, ახა დანხხუქუზ დდრშინხან იგუთყდა-გახა დავიდ იხუ ბაათსი იჯემშ ახუ ეილასუ ილაკთაცევი, უბრი აყენტი იფელარა იჩა-ციფხეიკოუან ესქენგდ.

იყალლონ, სიმონა იან უსკ აწუხუალა ჯარა დანდიქულწლოზ, დშინეიუა იარა დავიდ დანიფელალაკ დშინე ავნუა დხენჰინე დანალოზ.

— სქკუნ ზაყა დუციშოიხეი, დავიდ!— ლჰი-ეიტ ზნე ქეთევანა დავიდ იახე.

— ზლხეიშია ბაათსუ აუაა, ესქენგდ ატო-მუაა ირუციშოიტი, — ნათეიკტი იჩურხექუმწო დავიდ.

— ანცია დეხცუ უარა! იმოუხეი ლხეიშია ბაათსრას არი ასაბი? ადგდულ აარლა დქუუ-ბააუეიტეი, — ლჰიეიტ იარხანე ქეთევანა.

— ააი, მაყანა დუბარატო დყამ. დვეიდა-სააიტ — დშოყალო ბბაპ. ბაშა უი გაბრიელ დიშოთამ! — იპიეიტ ირუშჰამნე დავიდ.

დავიდ იხათფაქუ დაჩაძიე იპიოზარ, იყალარუნ ქეთევანა ილხემჰარ არი. ახა ჰა-თერ ზქულწოზ დავიდ იქსაფხდა არი აქერ-

ფჰიქსიწიყდაგდუ ლჩჰანულორალონ, იაიგუჰაფხარ
აფჰიქსიეიბა რუცჰა სფაგდუ სარგდუ აქუბრუცე
ფჰიქსი ჰაიღირყმუცულოიტი ჰია ლგუ იზლაა-
ნაგოზ ალა.

ჰაკდანა ძალადე ითააცვიარაზუ დავიდ უი
აყარა ინირფჰიქსიამუზტი აქუმჩრეი, გუალლა
აშთაზაარეი.

გიგოია იფსუ თანუ ღუყანაწუ დავიდ ითაა-
ციეი იარეი ჰათურლა ირუზნუყუონ. ზნუ დავიდ
ითააცია რუჰადიუ ქეთევიანა ლჰიაქუა ვბა იშიტი,
რაშთთა იახდუნთალაზ მაცარა იახურყდანუ.
არი ეიფჰიქსი დაჩჰადიუ ილზიურ, იყალარუნ
ქეთევიანა ლაბჯარ კნუ დიგუდღლარ, ახა დავიდ
იქჰაფხმა უს ლემუიტი, დნეიტი აარა ლხუ
იადწანუ, დიაშაპკუჰა:

— იზურუზეი ფჰიქსიეიბა ლარ რუცჰაკ?
არახუწიყდა რუზხმაფჰიქსი სემამ, აბარ უაჰიუ
უადავს იშიოუტი, შიარგუამწიტი.

დავიდ, ქეთევიანა ახარარა ლხუ იადწანუ
დახდციაჰიან იგუ იახუო, უამაშია იბეიტი.
ირმუზ აჰიაქუა რუხუ ლუზირხუნჰიიტი, უბრი
ახუხუ ჰამთასგდუ ილუიტიეიტი შიწატიიკ ზლულ-
ხმუაზ აყარა ჩუთ ხწიახაკგდუ.

V

სიმონა იხუწუან ჟიოხუ შუქჰუსა. ზნუ ფხ-
ნრაკ აზუ, აგულააცია ირეიუაზ ღდუჩციაქუაკ
იკა აში ფჩხუზ ინთალან, აჯუქჰურეი აათგანუ
იძანუ ირგუეიტი.

აჰილარ ეილაქჰ ეიზეიტი აუსჰიართა ამძ-

რხაქუ. იალაგუეიტ აღმუჩ იფშააქრაზუ რხუ
 ნეილაკ-აილაკაშუა აილაკიაქარაზუ-ღამი
 ესქმენგდუ აუსქუა ზლიამაზალა უაქუ-უაქო
 აკანცელიარიაქუ დნეილონ. უაქო, აღმუჩრა
 აწუხუალა აილაკიაქარაქუ იანრულაგა, დნე-
 იტ დავიდგდუ ინეიუაზ ანხაცია დრულაგულანუ.
 დავიდ ანხაცია რეიზარაქუა რქუ, ანალოგ
 ზშიო ბაშა ნხაკკ იაჰასაბალაწიყდა იხუ
 რულაირხუუან. ჰიარას იათახუზეი აუს ეიმა-
 კრაქუა რაან ეიააილონ დავიდ დზუდგულანუ
 დზხციაქოზ აგუფ.

უბრი აჩხუ დავიდ დტბან რაფბა, აიზარა-
 კუ, იშამქუა ეიქურშინუ, ითათენჟიგა ხუწი
 აუ დუ დქუზხო, ეიზოზ აუაა დრუხქულომ-
 ჰან, აშთახდ იარა უბას დფუკ-ფუშთუა, ითათენ-
 ჟიგა ინაპსურგუწ იანყდო იათირშეშთან, დვა-
 გულან ანხაცია დზრდგულან დალაგუეიტ
 აციაქარა:

— იათახემ არა იროუნუ მცხუ აციაქარა.
 ჰქუთაქუ უაქირაანდა იყაძამუტ აღმუჩცია.
 აქუთა ცქმან. უაქი ჰააზქულაზ ზენდასკ აქუ
 დრგუეიტ, აწმუჰიჰიარარა, ასსა-მესსა ღმუჩრა
 ეიმქუხანაკიტ. იახა, წუხლა სუე ბაჰია ინთა-
 ლან, აქ ძანუ ირგუეიტ. აშეი-ქურ რწუხუალა
 უსგდუ ჰიარას იათახუზეი. აწაბრგაზუ, აღმუჩ
 მაკანაზუ აღუქუაწიყდა ნაბ იზრულაკუთამ, იხუ
 რციიხმროიტ, ანა დამცულანუ, ანაფუზარა
 იოუნუ დყალარ, ხემფადა აღუქუაგდუ ნაბ
 დირკუშტ.

დავიდ დაყუწენ, ფუთრაამთაკ დხუცუან,
 აშთახდ დეითანალაგახტ:

— იზღერუადა, სარა სიაშამზარ, ბაშა
 აგუნაპარა სპიოზარ, სულალა ეგმსუმბერი
 უბრი ახეხმ იპიატიუ, უი აუაჯ დეითუმუბ,
 ინარაწიყამაქუა დანეყალა, აგუნაპა დუ ყა-
 სწოიტი.

იქო ააკიტი, ფუთრაქ დხუცუა ეგმანაციწეიტი:

— უეიზგმე, სგუ იანანგოიტი, ართ ახუქე-
 მქე რღმეჩრა, აწმუპიპიარარა იაქოუ არი აეთემ,
 სიმონა იაკუწიყამოუპ პია. უბრი ინავსან დარბა-
 ნზაალაკე დანშადიუ გუვარას დსემამ. უბართ-
 ქუა რყნეტი შიანზეყუა, შიართ იშოჯეიღერუა
 ეიფეშო...

ყტი რეხულემშიო იაილიახეიტი ზეგმე. იყა-
 ლარუნ აიზარაქო ირუღერკლარ დავიდ ირუ-
 ლოფეიპიაზ უაპაგმე შთაზარა აიმოუდაქუა
 იანანზარ, უბერთ რეხეხ იარა დავიდ ინათაგმე
 იაგმრუდიმცალტი რაციაქ ისპიაზ აუპიპიყამა.

— მაპ, უი იპიეიტი იარა იგუ იანანგოზ,
 ირუძბარცე აუს აიზარა ანაპე იანწეიტი. იხე
 ჯაბაას იაითომ ართ რეიფეშო ასსა-მესსა.

ახა სიმონა ეილჯკა იაპაუან დავიდ იიპიაზ
 ართ აფიაქუა. რათხმა უი ამაცოეს ისეზშია
 დპაშოპათიარახა დგელან, აშთახმ, ათპარციპია
 იგუ აათსახნე ფხმაყა დნეითაწუნ, დავიდ იგუალ
 შთეხნე ილაღერძ ხეფეფო იბეჟ ნიქუირგოფეიტი:

— იუზეზუზეი სარა ცეგმარას, დავიდ?
 ინაკუზეი სხუქრა შოქქუსქუა ინღერკნე ცემ-
 ღეს სეზუოუ? უბრი ეიპა ნასღუ უთააცია
 ირმოლუაიტი, სარა უარა უფი დათიკო იტიინე
 აშოერი აჯქურეიი იბძაზ ირეიპანე! ინაკუზეი

უარა აწიბნისა, აღუნეი ხეზძააუა, სარა-
სქუნტი იუთახუ?

ზეგდუ სიმონა იახე რქუნარხეტი, დავი-
ნერკლარაც.

— უარა, აქკუნ, უხაგახაზააბ? ას ირმინუ
ათაუადწიყდა დეზიაციაჟიომ უი, იხაკუხეი
უზლოუ, უარა დუქულოუ ჯუშომი? უბჟ
უმერგან ნაყ!

ახა სიმონა დეილაშიანუ იხუ იხემდურუა
დუჟან.

— უარა, ხხაქუზ ზეზშუკუ ჯყოუ უაკუზარ,
იხდერუნ სარა უარა იუქუნაგაზ. ახა იუასპიო-
ზეი უარა, გაძაკ? — იპიეიტ იჩურთუნჩხუ დავი-
ვიდ, ხუქუკ ირკუპაშარაგდუ იმანუ: დეითემში
ჯოუშით უი!

— უარა უხათა იუძეიტ აბურზენ იფარაქუა,
უბართ რულოუპ უაგდზლანხაძახ. უგუ ია-
ნაგოზარ აკუხაბ ზეგდუ უბას რუეიტ შია? —
დავიდ ილაკთა ინთეიპიეიტ ზგუ ფუჟიჟიო
იგლახ სიმონა.

არიკ დავიდ იაიზემჩჰაძეიტ:

— ასთარშუნ, დესფურგა აბრი აქკუნ
აბურჟიუყდა, შაპ ანაკუხა, იდერნუ იშეშაზ
ეიპა იშთეიციახო, — იჩურგუჟაანუ ასთარშუნ
იბჟ ნიქუირგუეიტ დავიდ. ასთარშუნგდუ
აპრიკაზ ყაიწეიტ ზეფშორა ყამწაყუა სიმონა
დუკნუ დთარკრაც.

ასტრაჟონიკციეი ხევისთავი*) ეიბარკნუ

*) ხევისთავი — აჰაბლა იალხნუ ირუმოუ რხათანრაც, იიშაწი-
ყანუ „აიგნა ახადა“ შია აჟბ.

სიმონა ინაიფოვლი. ფუთრამთაჲ იჩოყვიტ
 იჩორიმთარაცუ, ახა აწუხუტიან დაარპიფიან
 აბაანდავცია რთაკრთახმ დრუმანუ რქუზნარ-
 ხაფიტ.

— უაანგულ, სხუ საქუითხანუ სუხთუწურ,
 იპიბარბაპ უსყან!— დავიდ იახმ იბეჟ ნაირ-
 გაფიტ სიმონა.

— უი ათაჲუაჲი, აფჰიუს-ეიბა დრუცჰასემ-
 შოზარ, უდიქუსწარა სუყან ხარა, სიბრაყა.
 უაყა აუბ უარა იახმუთუფუ. ახა იუზუზუგუშო-
 ზეი, უი დრუცჰასუო სანუყალა?— იპიფიტ და-
 ვიდ, იფუჯ კდღრუმუ.

— იათსამ უარა უყუნტი, უი ახთილაგალარა.
 იგაძარალა აკუ იპატყალაფიტ აუბ აქკუნ, —
 აპათურ იქუწო დავიდ იჩუნეიზიკტ აძიუ.

— მამ, არი იეიფუშ აქკუნ ილშოიტი
 იაკუმ აკ ყაიწარ. უახუნლა იჩოძანუ მა უკუნ
 ამცა აცრეიწაპ, მა დკლატიანუ დუეიხსუბ, ნას
 იუთახუ ყაწალა უარა, — ნათეიკტ დავიდ,
 იკლკაანუ აჲიაჯბარალა იციაჲიაშაქუა რულა.

აწუხუტიანუ დავიდ იხმტ „აუავგუთბაარა“:
 ირღიწეიტი სიმონა დრბაანდავანუ დახარგმოუ
 დოურუშთარაცუ, აჯუქურეი აწუხუალა აუს
 იარა აჲია იალაიგალაზ ამჩალა ძებტიუს
 „რგულარატიი აძბრთა“ იართეიტ: აგულა-
 ცია ანუხა იამწაგულანუ იქურ აკუნ, აჯუქურეი
 დარგდუ იშოურუმძა, იხმაზგდუ დშოურუმდღრ-
 უალა. აქურა მამ აცოზუკუ, ღმუჩს დრკრაცუ.

სიმონა იხუ დანაქუითურტი, დავიდ დენი-
 ხუაფუშუნ, ითაქკუმ რაწიანუ აღუჲიპია იგუ
 დენკდსულან, იბეჟ ნიქუირგაფიტ:

— უანგულ, იუსერბაპ სარა.

— შიიზუფ შიში, იიაშხანე, არი რაქვდაგდუ დსამაქარწიყფოზააპ? — იაქვინ დავიდ.

— უიყუაწ! ზეზუჰკ მშიეც კეკუნოუბ. იუმდერუფი, ფეშოარა ზლარუმამ ალა არი იეფეშ იყოუ ას შორუხეუა? უაჟიეწიყფა უი დერევეგდუხ უშაპე დამწახერხუო დალაგახუფიტი, — რაიან დავიდ ირგუბზღრა იაქვინ ანხაცოა.

ახა ურთ რგუ იშოანანგაქუოზ ეიფეშ იყამლოფიტი.

სიმონა დავუწტი დავიდ სალამ ითარა, ნსგდუ დანიფეზლოლოზ უბასყაკ ილაკთა რეცეგანე დავიდ დიზუფეშუან, იარა დავიდდგუ იგუ იაცეუმლხანე ილაფეშ ნეიყუიგონ. იწაბურგნე ქეთევიანა ესქეზგდუ ილჰილონ:

— უიყუაწ, ნან, სეკეუნ! იუზმდერუფი, უი ჰარა ჰიენთქარს დეშჰამოუ? ინაცეკეჰს ადა ეგითახამ უარეი სარეი ჰარყდეკრაზე. უნიეიხერხუანე მინაუათრა იზუ, — ლჰიონ ქეთევიანა.

ახა სიმონა იარა იტიე დახეფომეზტი. ქეთევიანა ენაგდ ლეკეუნ იცენხურას დავიდ დიჰიონ, დიაშაპკუან.

— დათოუმწან, უი მაკანა დსაბიუბ, იზუჰკ მშიეცტი.

— ბარა ბსამხარეკჰაშოიტი აკუშხარ, უი დთასერტიარა სეყან ახშუკ ახიდერწაშხაზ, — ნათეიკუან ირაშხანე დავიდ.

აჯექურეი ლაწარა იაქუნ. სიმონა, ესმეგ
 ეიფშო, ამთაკკრაზ დგლან ავნი იაზაიგუაზ
 აჯექურეირთაქო აუსურა დაქუნ. აკცხური
 ამიი ეიდკლა შებეხაზ იქანუ ნას აკუნ
 ახარატიი აჯექურეირთაქო რანდ დანკონ.
 სიმონა ას ზიუაზ იან ათაკუაჟი დნგუნესუა
 იხუ ლემანუ ამხახდუ ანეირა ლცოუადავხარ
 ჰია დშიანუ აკუნ, ლარა ქეთევანა იხუ ლემანუ
 ამხაქო აუს ახიუა ანეირა ეიჰაგდუ დმთეი-
 გურდგონ აგურა ილურგალონ, ახა ლექკუნ
 ეილკააწიყანუ, იდურნუ იმან იან ას ზელუაზ
 ამლო დაკრჰია დშიანუ შოაკუზ, უბრი აყუნტი
 იან ჯაბაას ილგიმთარკუ ავნი შებეხა ჯქანუ
 დკონ უსურა.

უბას იარა აბურეიგდუ: ივნი ააიგუა იხულაზ
 იუთრაქო ფუთრაქ აუს იუნ, იანი იარეი
 შებეხა ანურჰა დცეიტ ახარატიი ამხახდუ.

იყალალონ ზნი-ზენლა სიმონა იხთესქუა-
 ხაზ იგულაშიო დანიემქხარკლონ. იეითემ-
 რა ფსთაზაარატი იბაშოაძაზ აკუ ანაიგულა-
 შილაკა აკაკალა უი ინაშთარხხუ იხუკრაქუა
 ააიმქხარკოუან იფსთაზაარაქო იხეიგაქუახაზ
 ამამხარეი აგუაყრაქუეი უჰია ითოურუზ ზე-
 გდუ. აბართქუა რეიფშო ახუკრაქუა იხე-იგუ
 რხეშთ ენაგდ დგუეიგუეიუა ამჰა დანენ.

არი აჩუნუ იაიგულაშიეიტ უი იაშა იფს-
 რა, რეითემრატი, იან ლგუაყრაქუა, აწეხუტიან,
 ზნი დავიდ აღდგირა დახურყანუ გუბლან ანიი-

თანტი. უი ყალახი უაჟიი რებეარა ხეშე-
ქუსა რებეუსხან, ახა სიმონა არი იაცე თეხლან
შიაწიყდა აკუნ იახდაგდე ეილუკა, იმშაგე
ლაშოზ. იფსე კეინე იხულამშია აკეიტ,
იოურაზოუროუ იჩიხეშთემხუა ღხანთა-
ხეიტი.

იშამქუა იციეხანთანე დგუეი-გუეიუა ამვა
დანელანე დცონ, აბარ დაზაიგუახონ აბნეი
აჩქეი რებეარა იბეგაზ ამვახუასთა-თშია, უი
აბნა უზასყაკ იბნარშოერა ბაათესუნ, სიმონა
დანეხუქეზ არა აიასრა დაციშთანე დფესუნ;
უი ენაგდე ალაშოარა აიუა შოეყაზ იუსუტი
კაჟნე დეცკაკუა დდოქელალონ ივნეყა.
იყალალონ ენაგდე სიმონა იანიფულალოზ
აქუემა მა აბვახუქე.

უაჟი, სიმონა უი ამვახუასთაქო დნაძარც
ეგეგემქუა, ილა იცეზ, ტოლია, ჭკვე აკეზ
ივნე აბნარშოერა ინელალტი, აჩრეციგდაძანე
აძიე იშთაშოუა იშთან. სიმონა უი ამვა-
ხუასთა წლაშიაარა აბეჟარა დნახესხანე ფშიეს
ბეჟე ილემშა იაათასტი.

— სხექუშიაზეი იარაბი, იყასწარზეი? ისეც-
ხრაარუდა?

უი ილაღრძეშო იგოზ სიმონა იიღრ-
უაზ ბეენ, ლცხზრაარაზე დევენე იქოენეიხეიტი.

ამვა დანესნე ტაკუ დანუნასკა დიბეიტი
დარიკო, იგულაკ იფშა. ლეციქუა რუაკ
ჩქეჟე აშაპე ინადქეშალპიალან, დგუაყოუა, დეჟუა
ეგი აცი დაშთან აჟიჟიაჰია აბნარშოერა დღლხო,
ახა აფშიეზბა აცი დაზაიგუახო დანალაგალაკ

ატოჯვა ლაფირხანე, აშაქუ იასუა, ივანე ოდი-
ქულონ.

— ბაბულო, დარიკო, სარა ისკუუეიტ, იბეჯე ნლუქუირგაფეიტ ხარანტი სიმონა.

— უსუცხრაა. სუხაარა, უსუცხრაა, საშა, —
დიჰონ აფჰიზბა.

ახა სიმონა აჰიარა-ჩარა ითახემუტ: „მოლომ“
იჰიან აცი გრგუბზელუა დნაზაიგუახეიტ,
იარა აციგდუ იხუცუა იათგულტ, ატიჯვაქუა
აშახა ნარხირშიტ სიმონა.

— ითაბუპ უხაწყე! შეჰაახეს სუკუა საშ-
თოუპ, ააიგუა სნანაშთუამუტ. ჰარა იაჰტიხე
იყახარ უსს იზმადაზ, იუააროუპ. საშა ქდუ-
რალა აძიე იმიტ, იცირხურაარც. აბრა უა-
სუქუმშიარ, ჰნუწაბგა ჰცონ, ბაშაძა აკუ ააჰა-
ლემშაქუა. იხაკუ რუცჰარა ბააფსუხეი ჰაზ-
ლუგა! ითაბუპ! — ეითალჰიან სიმონა დნეი-
ქუაფემშიტ იგუბზელუზ, აჯშარადუ ზხუზ ბლა-
ლა.

სიმონა იმბაცუტ იანაკუხაალაკე ართ
რეიფშო ალაქთა გუბზელქუა.

სიმონეი დარიკო ლამეი რუმბქუა ეივან
ჯარაკ. უბრი აყუნტი სიმონეი დარიკოი
ეიცცარ აკუნ რუმბურსთაქუა რყენძა.

— ო, უფაჰაიმბარხა სგუაყრა სალუგო
უშოფასუცვირწი იახდა, — ლჰიეიტ დარიკო.
დრკეგდუზ დნეიზეფემშიტ ლულა ეიქუარაქუა
გუბზელძა.

არი ლაქთა გუბზელლა იხუაფშორა აყუნტი
ჰიანა ზმამ ალა ხაარაკ იხე-იგუ ინალხუხეიტი:
სიმონა იანაკუხაალაკე იმბაძაცუტ ართ

რეიფშო ალაკთახაა სიირქუა. ეიპა ზაყა
დღუბუაფშოუან აყარა ეიპაგდუ იცოუადუბონ
ილაფშო ლეყუგარა. რულაფშოქუა ანააიქუა
ლაკდ იგუანუარახა იხუ-იქუ ააილანარგულონ.

დარიკო ქიაქ-ქიბქ შოქქუსა დრთაგულან.
ლელა გუთბაქუა ეიქუაძა, ითჰა-თულდაძა
ეიქუაქაან, ლუბცოქუა ეიქუაწიადა ილქუბ
უჰია აფჰიზბა ზუნძასკ დდრსიირძონ; დარიკო
დთაუად თუჰანუ მა დაამსთა თუჰანუ დეყა-
ზარ, იყალარუნ ლუბძ ლუფშოა ხარა ირუ-
ლაწიანუ დყალარ.

დარიკო ესქმუნგდუ ილუგნუ დეილოპიან:
იკაზან წკქ, იარა უბრი იაკუნანუ ილხან აკასუი
რაკუძან დუზლიახოიძაზ. დარიკო ლაშაზაწიუ.
პაფლია, ზულშოარა მაქუზ უაკუნ, დარიკოგდუ
იარბან უსზაალაკდ ზეგდ რქოუ ლაშა დიცი-
რააუან.

ამჯახუნქოთაქოუნძა იანნიეი, დარიკო დრკვად
სიმონა ითაბუპ ჰია ნაიაპიანუ ლუმხანუ დნა-
მჯახუნქიტ. სიმონა უაქიგდ დგულანუ აკრაამთა
დღუშოაფშოუან.

„დუზუსთზაალაკდ აძიგდუ დესთახემ ფჰიესს
აბრი ლნავს. ბაშოა ჰაიფუძლოფიტი იახდა ლა-
რეი სარეი, ჰაგეიბაგაროუპ“, — ააიძეიტი
იგუანალო სიმონა, იუს ახგდუ დციეტი.

აჩუნუ ამხაყუნტი ციკვა დუზნიტი იკუნყა.
ითახუნ იაარლასნუ იან ილოფიჰიარაცუ იიძბაზ.
იან ლუბ-ლგუ გურდმო დეყან, ახა უფიზგდუ
იზგუაღუაძუბტი სიმონა ილოფიჰიარაცუ იითა-
ხუ აციორგარა. იგუ თამგულო დახდეყაზ
აყუნტი უახხდაგდუ იმქეიტი აუხა.

— იუხმზე, სკკუნ? უგუ ბზიამი? — დწაიტი
იან.

— მაპ, აკუმზარაკ, მაქკ სგუ დაჩააკაჲ
იყოჲ, — ნათეიკტი სიმონა, დარიკოი იარეი
რეიფულარატო ლოვიჲბარაკე იაქუიკეიტ, ახა
იბზ იხხუცუამზტ, იაქეაქუა, აღუნეი აქოჲ
იყოჲ შხეი ხრეი რაყარა იხმანთანე იბზ
იქუხაზშია.

აღრკაჩონე შექემთან შხაანდა დგელტი სი-
მონა, ახა ამხახმე აცარა დახეცუაქუამზტ.

— უარა, სკკუნ, იზაკუუ სზდრუამ, უხუჯ
უქუდამ იაციიქთეი! იხსოუმჲიოხეი, იყა-
ლაზი? — დწაიტი იან.

აწუხუტიანე იციორიგაჲეიტი სიმონა იწაატიჲ.
იან ილაქუა დრხემრფშულარცე ზემკაკ
იქოჲ ნაირჲინ, იჲეიტი:

— ნენა, ფჲიჲს დესზააბგარაკე ბგუ ითაზარ,
სარა დესთახუჲ დარიკო, ჰაველია იაჲიშა.
დაჩაადო დესთახემ ფჲიჲსს...

ზენდასკ დეფხაშადანე დაყაფშხეიტი სიმონა,
იან დელქამფშოდაკუა ივნე დენდოღლწენ ამხახმე
იქოჲნიხეიტი.

VII

ქეთევანა ილთახენ სიმონა დაიგარცე ამალ
ზცუ აფჲიჲზბა, აპომეშჩიკ ჳნათაყენტო აკუმ-
ზარგმე, მა აბზანხავ ითააცოარაყენტო. უბრი
აყენტო აფჲიჲსააგარა დაფლურყუყუო დალა-
გაჲეიტი, ახა დარიკო დანსმოუ სუფსე თანაწე
დაჩაადო დააზგომ ჰია სიმონა იბბანე იმან

აყენტი ლიხუზულკეზ მამ აცოელემკერ ფსუხუა
 ლმოუტ ქეთევანა. ფსუხუა ლემამუტ. უი...
 დარიკო ლთააცია რქუ აუს აყაწარა...
 ციაჟიარა ანავსან. აქეთაქუ ყახუშას იზლარუ-
 მოუ ალა ჩთავრათაგალან მთახმ აჩარა რურ
 აკუნ. იხარანე აჩოპიარა იტურწიაზ იზიხგომუტ
 აბზიბარა ზგულაჩინე იამაზ სიმონა, უბართქუა
 რხხმ ჯარა-ჯარა აქეთაქუა რახმ ყახუშას
 იზლარუმაზ ალა ამათურბაგა ეიმუზდაზ აჩარა-
 ყუნმა რხე ეიცოერხმჩოზარ აკუნ. ახა უეიზგმე
 უაჰა ფსუხუა იმამუტ სიმონაგმე, ყახუშაქუს
 ირუმაზ დანუმაიჩრ ამუიტ. უი იგუ ზლოჟიჟ-
 ეოზ უბრი აკუნ, ამათურბაგაქუა ანეიმერდა
 ამთახმ იარა იხუთახმე დაიგჟიჟ ნაყ-ნაყ
 დიაბზუნდახარაცე იყაზ აქკუნ. უი იარეი
 აუს ახეიცურუაზ ესემშა დიბონ დარიკო.

ხნე სიმონა, ამხახმე ეიცარაცე პავლია იზ
 დნეიტ აკუნ. დარიკო ლემაცარა ლაკუნ აკუნ
 იყაზ, ეგმერთ ზეგმე ჯარა იციეიტ. აფჰიზბა
 დჰიანე დზუტიაზ დანუღბა დლაკ-ვაკუა
 დააყაფმხეიტი.

— იბზხხეი, დარიკო? ბსუგუაანე ბეყოუმა,
 საციაჟიარა ბთახემი? — დლუზწაიტი დლაკ-
 ვაკუა სიმონა.

— სხუგუააუაზეი? — ლჰიეიტ დეფხაშა-ფხა-
 წო.

— ისაჰი, დარიკო, უბასწიყდა აკუნარუშ
 ბზია სშუბბო, სარა ბარა ბშუზბო ეიფშო?
 დარიკო დაიბაკენ, ბჰმაქლა ილჰიეიტ:

— აცი აკრაზე უანსუცხრააზ აჩინე ინარკენ...
 უბრი ინარკენ...

— უს ანაკუხა, ფსთაზაარა გურღმალა ჰაიკუნხოიტ, დარიკო!

— ჰიარას იათახუზეი! უარა უქუჯუალა! იზაკუ ნასუფ დუუზეი სარა სზუნ, ანცია დაპზელფხანუ დანუქალა. სიმონა, სარა იანაკუზაალაკჲ სგუ იანამგაკუზტ, ას ნასუფ სოუნუ სუალაპ ჰია. იზაკუ მშუზეი არი!

— ააი, ნასუფ ზცუზ მშუზუნ, ს-დარიკო! ბზია ჰაიბაბალაპ აძი-აძი, ჰუჯაბაალა ჰანხალაპ ჰაფსთაზაარა ეიღმტოუა. დეზუსთაალაკჲ ციგმარა იზააურუმ აძიგმუ, ჰარგმუ იაპზურუმ ციგმარა. აბას, ს-დარიკო, ფსთაზარა ხაალა ჰაიკუნხოიტ!

სიმონა აკუ დარხუცუა ფუთრაკ აშთახმ დეიტანაღაგახტ აციაჟიარა:

— დარიკო, ბეფშუძოუბ ბარა ციგმაძი. ისუზხაწომ, იანაკუზაალაკჲ სუხუშად ბჰიარუმ ჰია.

— უხუშად სჰიარაცუ? უაროუ? უს ანაკუხა, იუზდერუამ აუბ დარიკო ლგუ ზეიფშუროუ? იზაკუზეი არი იუხუცუზ უარა? უხუშადჰიარა!

აბრი ალა იაალგუფეიტ, რბზიეიბაბარა ეიბადერრეი რთოუბოურეი ირუზკუზ რეიციაჟიარა.

VIII

ჩაპვრათაგალან ანხავ იუსუტიქუა რაციახოიტ: იჩაპვრა, იაარუხრა თეიგალაროუბ, აშუკქუსან ზდა დხუართამ იჭატი, იჟიტი, იმქუ, იყაშია უჰია ზეგმ იდიგალაროუბ. უბრი აამთაზუ აპისა, ახაცია, ახუქუ, ადუ — ზეგმუ

აუს რუეიტ ხთაცოეხა რუმადამკუა.

აჟქურეი. სიმონეი პავლიეი ილარეიტი ილარეიტი
აჟქურეი. აუსურა იაქშენ აათსარა რზემ-
დერძო, დარა, ნას აუაპი რცხურაარალოა უჰსა.
აჟქურეი თარგალარ აკუნ ჩაჰურათაგა-
ლანტიი ამშოცოგაქუა წესაანდა. დარიკო
ლხათაგმე აუსურა დაქშენ, ახაცია დაარჯვა-
ყულო.

ურთ აგურღმარა მუშოქუა რზე სიმონა
ზენდა დანთაკალაშია იბონ დგმულთი ქიჰანი,
ამშოქუეი აწხქუეი. იგუ იაბონ ათსაატოწიყმა-
გმე იარა იხჰიანუ ამზიეიბაბარა აშია იზურჰიო-
ნშია.

ენაგე დარიკო ლან დღემანუ დცალონ
აჰნეჰა უახუხმარაზე, სიმონეი პავლიეი აან-
ქთასუან ამხაქშე უახულოგმე აუს რულარაც.
ზნუ აკრუჰარა იშოქშეზ დარიკო ლან, რეი-
ციაჰიარა აიფულყეიტი:

— ჰე, იწაბრგეწიყმანუ, შილაჰჰიარა, შიე-
ხუმარრა სშოაზეძერჰუაზ ისაჰაზ აქიბე ქშეც
შიაჰიარა სხაშოთიტი. იახა აძიუ დავიდ იწთრა
აში აათჩონუ დენთალან იწუ აათეგანუ იგუეიტი.
ამაწუჰე აჰნე აში იაარემეჰეხმაშიაზ აგუდჰე-
ლანუ აჰნუწყა დეჰნარკეიტი აღმეჩცია, ალა,
მურა იხურანუ ირშიტი. აჰაბლა ზეგმე იშია-
ძეძო იეილოუჰ, დავიდ ამეჰე შოაანდა დუთრესნუ
დციეიტი „აკანცელიარიახე“.

ქეთეჰანა აფს-ფშოთიუ აალხატიეიტი, ლქთა-
წაგმე ლყერყე ილემბააუა ლქშე იაათახჰეიტი.
დავიდ დერჰეგმეზ აღმეჩრაზე სეჰკუნ გუჰარას

დასწოიტი ჰია ლგუ იხდუ-ხდუუა იათახეიტი.
 იხნეკმეკა აკრ ილთეიჰიაქუახდანი უი: „ბეკეუნ
 ირწა ახმშკ, დაყუწაიტი უი ლალა სეკელა
 ფშორა. იღერნე იბემაზ იზაკუზაალაკე სარა
 სახე ალა აკე იჩთანაზიკ, რეკეშარეი, ეიგდარეი
 შოიზესემა. იყასწოიტი აუს, ლულუალა
 დახდღერხურატი!“

სიმონაგდუ ტაკუ დაარხუეტი, ახა აშთახე
 ეითა ახუმარრა დნალაგეიტი.

— იზაკუზეი ურთ აშიხმშაქუა ალა ზერ-
 ხუარე? უსყანგდუ იანაქურკეხ დავიდ იხათა
 იაკუნ იხუარნე იშტიეხ.

— იათახემ, უს უმჰიალანი, ნანი, სეკეუნ! ჰარა
 ჰაითემციოუბ, უი აჰინთქარ იყარა ამი
 ზმოუ უავუბ. აჟიაკ ანაიქიქუწუშია — ჰნაქედ
 ჰკოიტი, — ლჰიეიტი ქეთეევანა ლეკეუნ იახე.

• — ჰთაირხარე იჩაზიკერ — სარგდუ იარა
 დთასერხაბ. ლამეს იმაძამ უი. ეილდუბ ეიჰა
 სუესე აილახუარა დაყუწერ, მამზარ ეიჰა
 იხეიციახაბ.

ახულბეჩხარახდუ ინექულო იანალაგა ზეგდუ
 ირხადერშოთქუეიტი არი აჟიბე ქოეკ ირაჰაზ.
 ქეთეევანა ლემაკარა ზაწიეკ ლელახე ეიქურშემ
 აკე დაზხუეუანი.

ადერვაჩონე შექემთან სიმონა ივნე იაკელ-
 ყეიტი აჰაბლა რთარნაკ, აყარულცია იცნე.

— უაალა! „აკანცელიარიია“ აყუნდა იუფხე-
 იოიტი.

სიმონა ტაკუ იჩირეციეეიტი, ახა ზეგდუ
 იაბქარაგო იალაგეიტი:

— უცა, ეიპა ეიღღუბ, უხუ რქია. ^{ზეგგე}
ირდღრუეიტ უარა უახგე ჩხუნგე ^{ამხაქუ}
აუსურა უშაქუ, აღღჩრა უშაშთა ^{ეიჩხუნგე}

— იხუართოუხეი უი, ზეგგე იახგრდუ-
რუა? ჰასთარშუნ დავიდ ინაპაყნუ დიმოუბ.
იყაწაჰია იდიწაზ აუბ იარგე იყაიწო! — იჰიან
სიმონა იკუმეიწაწა ნეიმეხარფანუ აჰაბლა
რთარნაკ დნაიშთალტ.

ასთარშუნ სიმონა დაიიანდა ზეგგე „გრმა-
ზეინე“ იმან: აპროტოკოლგე არაპორტგე.
დავიდ დროიდე უა ირდგელაზ უაჟი-უაჟი
იჰიონ, ეითეიჰიონ:

— აბრეჟეგე დანჰამუწუწაჟ — იყალაბ, უა-
წიე სევენგე ამცა ატრეიწარ.

უი დანუნაფშო დიბეიტ სიმონა:

— იხაკუხეი იყაუწაზ უარა, არფეს? ინაუ-
გძეიტ აუბ უხსეჟუმაქარქუოზ? უს ანაკუხა,
იააბაპ, ჰაუა დარბანუ ეიაი-უა! უაჟირაანდა,
ანცია დშაჰათუბ, აკრ უანასეჟუეიტ, უან
დრეცჰაშანე, ახა ეგდალემეიტ უი. უაჟიშთა
იააბაპ, არი უს იმარიანე იუხუხგოზარ.

დავიდ, იხათა ილალაწიყა იბაზშია იგუ
იანაგონ სიმონა ინავსან სჩო დარბანე იმ-
გუეიტ ჰია, უი აღაგე, აღღჩცია, აღიახალა
აში არკნე ავნუწყა ივნარკზ ახუუკე იჰიონ
აღღჩცია რუაძიე „სიმონა, სიმონა“ ჰია იქუ-
ჭითუანე იბჟე იაჰაზშია.

სიმონა დავიდ დიქუმციაჟაჟა დენიავსენ,
ასთარშუნ დნეიხაიგუახო აღევჰია იათ-
კანე დიხწაიიტ:

— ასთარშუნ, იზაკუზეი შიზსუფხაზ?

— აბარ უაჟიუ უცოიტი იახმუხუთოთუ იუარპიამ! — ნათეიკტი ასთარშუნ, იქუზ აპაკეტიგდუ აქუიხენ უა იგვლაზ აყარულ ინაიირკენ, დანა ფშუკ აყარულცია იბჟ ნრკქურგანე ინრკდიწეიტი:

— დეჟიგა არი უაჟიუწიყმა!

დაქუხაგაახო დავიდ იახმ დენხაპიტი სიმონა.

— დავიდ, სუმერძენ, სთოუმერხან ბაშაძა, ანცია დუმამი. უარა იუდერუეიტი, აუს ზუა აუაჟ იზ იზაკუ ფსეილახარა აამთოუ. ანცია იბოიტი, იზაკუზაალაკჟ აქ სხარანე სშოჟყამ.

— ეგდუხარამხარ, იზაკუზეი ნას უზეციშიო? უბრი აზოუპ ეგდუხადოუ ასუდ, ეილურკაარაცე. იხხაროუ იხხარამ, — ირშოპამნე დაფეშორჩიეიტი დავიდ.

სიმონა იძბეიტი იჩორიმთარაცე: „ხაალა სცომ, იაბაპ მიქლა სშოჟრგო ურთ“ ჰია. ახა დეიითახმუხტი: „ეიციახოიტი ეიჰა. სცაპ, სიაშარა, სქიარა ანცია იბოიტი“. დამრკცეიტი იარა აყარულცია.

დნარგუეიტი აუეზდ ნაჩალმნიკ იყნე. აყარულცია ცეიტი, სიმონა იკუშთანე იაილაგლტი რშიაქქუა აფსაქუა რხაწანე აურუს სოლდატცია. აუეზდ ნაჩალმნიკ, აპროტოკოლ დანათხმა იშაპქუა კდუჟო აურუს ბეზშიალა აქ ჰიო აყარა დალაგუეიტი. სიმონა დურგუეიტი აბახთახმ.

ფერალდ მზახტიი ხულებჩხან. ასე წაღწა
 ნარშიშია - აალანარშიშიო აქუაურა იაქუნ.
 ამრათაშიარახტი ისუაზ აფშია ამთუბე რუცი-
 გდო ათამცქუა ირგუდსლონ. უნქუაკვდ
 რხბქუა რყუნდა ეილაბაადა იგულან.

ქეთეევანა ქუმთძო აჩჰია დახეჩჰიატიან,
 აგურვაციგდა ხნუბაალოზ ლელაქუა ააინმერ-
 სულდაქუა ამცა დახუაფშოუან. ლხ-ლქუ
 აფშოთი ბაათსრეი ღნაპქუა იქჯქჯუაზი
 რღლა უაჰ იბონ ათაკუაფი ააიგუა ჩემახარა
 ბაათსუკ მშულხეღვან აყარა, ანეი-ააირა ზლა-
 ლელშოაძოზ აძიე იცხერაარალა აკუნ.

უი ლენაყტიირახხ დხუარ-ჩარუა აკვ დაქუნ
 ხუბაყა-ჭბაყა შოქუსა ხხეწუაზ ძღაბ ხუქკ.
 ლშაპე ხტნე, ლწკე აქურშიქუა ანპყყალა.
 არი ქეთეევანა დღღუცხუნ, დეითემენ აყენტი
 ავნე დააგანე დღღმან.

ახუმშთაარა ნერცი დჩჰიატიან წკეფი ფეფი-
 ეთაკ ლშინე დარიკო. ლხ ღნაპე აწერგუანე
 აფენჯერ დალფშონე დღფშოუან, ათაპარაქუა
 რუაქ აქუ იაყუმწიქუა აფშია აწლაქუა
 იახდარწესუაზახხ.

ახუმშთაარაქუ იჩჰიაგღლან ანშიაფშტი
 ყუჯალ აქუ იფიუან აყუდ. აძღაბ ხუქკ უაფი-
 უაფიე უი ახვა აახხხნე ზქდუში კდფიან ეიოზქ
 ალა აძე ახათიარა დაქუნ.

ავნე აქუ ახუმშთაარა იაქუზ ამქოადა იახლ-
 წუაზ ალვა ვნაჩენ.

უი ამცა აკრა აციუადავენ, აშოშოშპია აშოშოშპე
გო აფხარა ზენძასკ იაციმაქენ.

ზნუზნლა ლჩოლარყუნუ, ამქოქუა ეჩქოქო
ხოუა იაარჩოფინუ, დოვგეგუხ ლოლა ააინმერ-
სულმაკუა ახშერახე აფშორა დალაგახოუან
დარიკო. იხდოხხოუადახ უი ახშერა ილოგუალა-
ნარშოოზთგეუ უაჟოუ დჰიანუ დზუბტიოუ სიმო-
ნეი ლარეი იანხუქქუაზ, ჩოაკრათაგალანტი
აფშოასრა მშოქუა რზე იკუა ახეა ანერყუ-
შოოზ? აბარ უაჟიშთა იწიტი აკერ მზექეთეფანა
დღმეზაჰუიქთეი, დარიკოგეუ უი დნალფერ-
შოიანუ ჯარა დნეიუამზტი.

იხუხუადა ზჩოაიწუზხეზ ალვაწი შონეიუაზ
აძლაბ ხუქუ ლოლა ინხლოტი. ახუქუ ლხე გრწი-
წიოუა ზნუ ნაყ დნახეიტი, ზნუ არახე დაახეიტი,
ახა აკგეუ იანლმეზუადა დყუუწიოუა ინეიძალ-
თეიტი.

- ბნისნუ დაჩოაჯარა ბნატი, სუძლაბ.
ამქოუ აძოუბ; უბრი აყენტი აუპ არი აყარა
ალვა ზახელწუა. იკოუ ამქოუწიყდა ჰადუზგა-
ლაშოა დჰამამ. აიაშოამჰა იქუუ ანციო! ირზე-
ნაშთ ალაღერძი ანასუფდარეი არიყარა აამთა
სუქკუნ სიმონეი სარეი ჰაიყუყუყუაანუ ჰაზმოუ,
გოაყ მვა დუქუწა იაკუმ ალა დინციოაჟიანუ
აუს დანთაზ. დანესაადა, ხუქუკ სფსუ სულალაშოა
სყალან, უაჟოუ აბარ...

უაჰა აჰიარა ლოლუმშოეიტი. შა ზქოქუმეზ
ლდამჰა აკქერაქუა ინარხმეჟოეოტი ალაღერძ.

- ბემწიოუან, სან.— ლჰიეიტი დარიკო, აარ-
ლაჰია ლულაღერძ ნკლო.— ანციო იჰიარ უი

უაქიშთა ირლასნუ დუნჰიუეიტ, ირჰიარა
აიგუოიტ აბარ.

— იწიძი იაჰიოიეთი „ლასსუ“, „ლასსუ“
ჰია, დაბაყოუ უი?.. ო, ურთ აუაჰუჰაჰაჰა,
აგუჰ-შიგუჰა! ირჰთადაზ ურთ არუჰაჰა?
ხუნჰიუჰას იყაიწოზი აბახთა დთადრბაარ.

ქეთევანა ეიჰაგუჰ აწიუჰარა დალაგუეიტ.
დარიკო დუღუჰუჰაჰო უი ლუჰჰარა დაქჰუნ.
ათაჰუაჰი დუჰაქჰუჰ დაქჰუნ აწიუჰარეი აშიო-
ფუჰირეი.

ახულარა აიგუჰან. აფუშა აღუღუჰახარა
იაქჰუნ. ასუ აქუა იალაჰ იაჰა-იაჰა იჰიჰახო აურა
იაქჰუნ.

— აში არკუ. იწასუჰ, აწუ აჰუნ იანჰუნაფუშუა, —
ლჰიეიტ ქეთევანა ილაჰოზ ლანდ, აძლბგუჰ
აქჰრჰია აში ნდღლწეიტ.

ფუტრაჰ აშთახდ ქეთევანა აშიარა წუღუჰეიტ,
ეიჰარაჰ უახუნლა. აფუშა ახდასუა აჰუნტი აჰუნ
აქჰუჰურ, მა ახუბ ახდ აფუშა აშთბჰე ააგარ —
ქეთევანა ლჰია ნალხჰიანუ აჰუჰარდი დნალ-
ჰიანუ დუნჰაჰარჰ ეგჰაალუგხომუჰტ.

დარიკო აღუღუჰარაჰუნტი აჰაკან ააღბაა-
ღგან, იგუღხუნუ აჰაჰუჰაჰუ ახრა დალაგუეიტ,
აჰუღ ალაღჰაჰარაჰუ. აძლბ ხუჰქუ, დარიკო
დუნღუღტიაღან აჰაკანჰიაჰუა დუღუღუღუშაა-
ჰუა, ირგუღახაზ არუჰ ხუჰქუა რგუღუღჰჰო
აჰარა დაქჰუნ.

ქეთევანა ჰუნჰუნლა დხრჰუღსუჰან, ჰუნჰუნ-
ლაგუჰ დჰიერჰაჰუჰან, აფუშა ჰგუღსუღოზ აშიახდ
ღღლა თერხახა დუღუშუა.

უბრი ამთაზე იარაზნაკ იააგვიტ ტოლია
აშობჟე.

— აძი დააიტ,— ლჰიან დააიხქულე მჰაჰეიტ
დარიკო.

ქეთევანა დშეიანე ეიჰაგდე ლნაჰქუა წესუა
იალაგვიტ.

— დეზუსთხარუდაშ არი?— ლჰიან დაახუთ-
ხუთტ ლარა, დშეიფერჰაფუა.

აძილბ აში აალლოტენ ალაშცარახე ლბეჟ
ნალერგვიტ:

— შიემჰახეწ!
— იზაკუ „მჰახეწროუხეი“, ალა დდერნე
იახუმარუეიტეი,— უამაშია ილბეიტ დარიკო.

ტოლია იწაბერგეწიყდანე აშორა იაყუწტ,
იგურღდანე აყემ-ქჰემრაგდე იაქჰენ.

დარიკო აში დნულაგელანე დნაფშოჰენ
დშეიფერჰაფუა ქეთევანა ინლექულერგვიტ
ლბეჟ:

— სან, აძი დააიუეიტ არახე, აშოთა დენ-
თაფშოჰ-აათაფშოჰუა, ტოლიაგდე იქჰეშო იახუ-
მარუა აგუბხედრა იაქჰუბ. უბასყაკ ილაშ-
ცოუბ, ისხეილკააუამ დეზუსთოუ.

— დეზუსთა, მშეიან არი? ბებეჟ ნიქურგა —
უარბანუ ჰია,— ლჰიეიტ ქეთევანა, დეშოშეიან
ლბეჟალა იუდერრატია.

დარიკო უი იახწაახა ლმოუკუა დანააფშო
ასას აში დელაგელან.

— სიმონა!— დეჰენწეიეიტ დგურღდო დ-
არიკო.

— სიმონა ბჰიოუ? დაბატიი სიმონოუ?
სარა სეჰკუნ? დაბაყოუ უი? დაბა?— დპატოხ-

ხაზგდუ იჩხაზიკუჲამუზტ სიმონა იუს არტუს-ჩორა.

— დიაშხაზარ ასუდ დარწაბერგააიტ უი. სარა ისხაროუზეი, — იააფირყუყუონ დავიდ.

აბარ უაჲიუ სუდლა იქურწაზ იხგანუ, სიმონა დხუნჰიიტ ივნუჲა.

სიმონა, ამქსტოჲ სქამ იგულაზ დნუქუტოანუ აძლაბ ხუქუ დააირხუმარუნ, ნას ქეთეჲანა დლუზწააიტ.

— ნენო, ჰავნ დუ იაზუჲოუზეი?

— იაჰთიიტ, სუქკუნ, ანალოგ იახთნაჰ-წეიტ, — ლჰიეიტ ქეთეჲანა დწიუჲა.

— აციქუაგდუ შითიმა?

— ააი, აციქუაგდუ.

— იზაკუ ფსთაზაარახოზეი არი! იეილდუნ ეიჰა, უა აბახთა სთაფსურ. ისაშიჰი, იქუნაგა-მხარი დესმურ უი, ამალა ბაშხაძა აბას სთა-ზურხაზ აუაჲ?

— სუქკუნ, სუქკუნ, არუცჰარა უმჰიან! იზა-კუზეი იუქჲწიშაიზ? იშხთაყალოი აუაჲ იშრა! უარა უფსუ თაზააიტ ურთქუა ზეგდუ ეითეი-ქუურშიაჰ. დავიდ იზუ იბააფსუ უმჰიან. იუმ-დურუეი შშიან უი დუშუაჲბეიოუ, აუაჲბეი-იფსა ჲრწარნუ ესქდუნგდუ აუაჲ ღარ იზურხოუჰა მაჰ, სუხაარა, იუმჰიან დავიდ იზუ იბააფსუ — დერჲეგდუზ ბააფსუკ ჰაქუირშიანჲუეიტ.

— უს აკუზარ, აჲიაკ იზუჰიარგდუ ყალომ უი? უი აუაჲ აჲ სხარაძამქუა სუხირწეიტ, დერჲეგდუზ ქჲსემტორაკუ? აბრიგდუ — ფსთა-ზააროუჰა! — გურჲალა დნუკუნწიააიტ სიმონა,

X

შეჩუა რუბეჟეიჰარაკ ლაწანუ იალგახდან, სიმონა აბახთაყუნტი დხენჰინუ დანააიზ აუხა-წიყდა იააიზციორწუზ იჩუმაზარაყუნტი აბურ-ჟიოუბ ხუქდაკ დანაახუნჰი. იზლაილშოზ ალა აუსურა ნაპ აირკეიტ, ახა იჯაბააცეგდან უი იხუ, ინეიშთარგულანუ ხუნტი იხუბგალახდაზ ინნამჰა აითაშაქურგულარა.

ქეთეჰანა ლასსუ-ლასსუ დეჩმაზახონ. ახუ-ათხუ ყახწოზ დრუმაჰუბტი. სიმონა იძვეიტი ჩოავრათაგალარა, აჩარაურა დაზემფეშორაცუ, იალღურყდა უახუკ დარიკოი იარეი აგურგდუნ-გდუ ეიცურხარწეიტ.

ბემშიან, დარიკო: ჰარა მაკდანა ჰქჰარ-ციოუბ, იწაგდ ეილდუ მუშოქუაკ ააბაპ, ჰათს-თახარაგდუ ბზიანუ იშაქუჰარგულაპ! — ლგუ ლხაირშოთუან სიმონა იფჰიეს-ქჰა.

სიმონა იფჰიესააგარა ხემზგდუ ბჟემსუცყუა ინხარა იუბარატეი აჩოეიბნათო იალაგჟეიტ-ეხდაბალაკჰ ზეგდუ ირნეფეშოუან აფეშიმა ფჰიეს-ქჰა ყახარალა ლნაპკემთა.

დარიკო იყალწეიტ აუთრა ბზია, აფსაატი ანუღწეიტ, ილააძეიტ აჰია. უბართქუა რყუნტი აჭატი-აჟეიტი უჰია იხაკუხაალაკჰ აკაზ რხუ იალფეშოუამჰტი.

ქეთეჰანა ფასაგდუ ილღურუან დარიკო აუს-ურა ბზია იშოულბოზ, ახა ამალახაზგდუ დგულთ-

უამბოტ ავნათაქშუ არი აყარა აუსი ათუ შიარცი
 ლელანე დყალაპჰია, ასყაკ დეზლოფჰიეს
 ალა.

უბრი აყუნტი დგურდგონ ლარა უაკ იქშუ
 იზამერჰიო.

— სრაზყ დესზანავგუეიტ სარა არი ლოფი-
 ფშო ათაცა, ანაპი ციპიუ დადურტიალარგდ
 ზნე ზემშეშა, — ლჰიონ ქეთევენა.

სიმონავგდ დგურდგაწია, იხ-იგუ თეფრააუა
 დყალოფეიტ.

„სრავრა ათავალარა საალგარ სცოიტ
 ფარაპიარა, სუალქუა ზეგდ უი ალა ისშიაპ“, —
 იჰიონ იგუანალა.

უახკ ზულბეჩხა ცაბლისერი აქთაქშუ
 დააიტ აისაულ (ნაცვალი), აჟილარგდ ირ-
 ლაიჰიეიტ:

— უაწიე ჰქთაქშუ დაადგლარც დყოუბ
 აგუბერნატორ. ზეგდ შინეიროუბ აიზარაქშუ,
 მამ ანაკუხა — აშთრაჰ.

— იზწუხუოუზეი დაარაცე დეყოუ უი? —
 აილკაარა იაზქულემჰან ანხაცია.

— იზდრხუადა? უაჟი ააკდესკა არჰირა
 იყალან აზაკუუშიავგდ რჰიოიტ, — იჰიეიტ
 იარა.

ამეჟემთან აუსჰიართა აშთთა თინე ეიზეიტ
 ანხაცია. აგუბერნატორ უაჟიეგდ დშააიცუბტ.
 ეიდიბავალან ეიდგუფლა რშოქამბეჟ გონ.

იიულდ მზაზტიი აშოოურა იკანარცეეიუან.
 ამრა აკრ იარღმაზკხე ეილაგღლან უს,
 აჩუშთებეჟ აავანძა.

აგუბერნატორ იცქუაზი იარეი შაბარბან
 ეიფშოწყდა აციაჟიაშთებქუა აათუნხბუქუ

აგუბერნატორ ასთარშოუნ დაათხმან იაცი-
 შარა დალაგვიტ, ავოლოსტ აქუ ამვაქუა
 ახმბათსუზ აყუნტი, ნას ეიზანუ იყან ანხაცია
 იჩუნარზიკტ;

— უაჟი შაბქულაზკ აცეგაურაქუა ირ-
 მქუშარკუა იალაგვიტ. აბარ, აპოჩია დღრ-
 შიიტ, უი იღრშოზ უაჟი შიარა იააშეშშიარ
 ფსუხუა ამამამ. უბრი აყუნტი შიარა შიხათა
 აუს აზეჟიუროუპ, იარბანზაალაკ აცეგაურა
 იალაბზაპიანუ იყოუ რყუნტი შიქთა არკ-
 ქმარა. აუაჟილარ იშთურხააიტ რხალა ურთ
 რპრიგოვორ, იაგმრუხმღღრუხუააიტ რკეგა-
 ურაქუა.

აგუბერნატორ იპრიკაზ ანაგმარაზ ირი-
 თეიტ კუმჩებუა აჩოპიარა. არი ამთა იალღრ-
 შიანუ აქთა იაიქუანუ აუს იაქურშიატიქუაზ აუაა
 ბაათსქუა ხმუპიალა რსია აპრიგოვორ იარ-
 ბანუ იაარგარ აკუნ.

აგუბერნატორ იზუქრვიტ ეიზაზ ანხაცია,
 შიარას იათახუზუხეი, ლაკ-ვაკრა რულამწაკუა
 აუს ნაპ აღერკვიტ.

უბრი აჩუნეწყდა იალღრხეიტ აღეპუტატ-
 ცია, ზცია ცეგანუ აქთა იალაზ ანხაცია რსია
 აზგუათანუ, ხმურხუშას ირუთატიქუაზ რზუბანუ,
 რპრიგოვორ შთეხხეშოაზ.

ურთ აღეპუტატცია რხუფხმადარაქუ რაფხმა-
 წიყდა დაღღრხეიტ დავიდ დროიძე. არი

აშათურ დუ იქურწიზ მავ აციიკრგდუ ილშეონ, ახა იარა, არი იალხრა გუახუა დუს იყადეიტი.

ადეპუტატცია აუსურა ნავ ანადერკ, დავიდ ეგდერთ დენრულაკნე იძახუ იპიეიტ სიმონა ძალაძეგდუ. სიმონა დენწინე დანაი ინარკნე დთენწმეზტ უი. „ილაკთაქუა რულაგდუ უავე იბოიტ, იაკუმ აკე შოუსნიძბო, იშაკუხალაკე ჯარა აკალა სელა დაფერზგაროუპ“, — ჰია დეციგდახუცუან იარა.

აბარ იმარიადანე იმფეხაშეიტი უი სიმონა დეზლაიფერიგაშოახ აუს. დეზუსთხაალაკე ამიგდუ იზგუაღეჟამეზტ დავიდ იაჟია იქშარ-ხდრა; აკე, იგუ ნიმურხარაც, კბაგდუ, აჯქურეიი აჩი ანეძ, სიმონაგდუ დეკნე დანთარკ, იგულაციაგდუ გურამგართას დყარწეიტ. ურთ ირუზდერძომეზტ დეზხერკეზ ავ-უსკ რქო დეშოცქემაზ, ეგდშოხარამეზ. იგუშია ზლარ-ჰიონ ალა დავიდ აჟიაკ იპიარ უაჰა ათახძამეზტ: „სიმონა — იფერხაგოუ უავუპ“ ანიჰია, აჟილარგდუ ინიცდერღეზიტი.

— აი, სიმონა, იფერხაგოუ უავუპ.

იააიტ აპრიგოვორ ანაგდარა ამეშ. ფსეხუა აიმოუტი, სიმონა, უი ინიცწიანე ეგდერთგდუ, ეითა რფერუმეზხერ ან აჩემაზავ, აფჰიუს ზბავ ზტიემ, იარეხემ ამხქუა. აპრიკაზ იზლაჰიონ ალა უი იქურწეიტ ვეშოქუსა ბახთალა ათაკრა. დერკაგდ დეითალაგანტი ქეთეგანა დგუაყწიყუა ანეჟუარა, ზნე აქეთეიხარახე, ზნე აუეზდ ნაჩალდნიკ იახე, დჩიხანეზ აგუბერნატორ იახე, ლეკეუნ დოურეშთრაც ამეშოფხეძქუა ლემახე. აპიარეი, აშიორეი,

აღვიძარე იხაკუზაალაკე აკე ააღვიძარე.
იხაკუზაალაკე თაკს ირვიოზ აკაკუნ: ერეკუნული
2020/01/01
— ეგდა ბზე აცია ახებხერგდე — ირვიოზ
იხაკუზაალაკე დოურეშთუამ.

XI

3 აქვიფიხთა აპრელდ ამშო, მუშონეჰია დუს
ირუფხადოიტ ცაბლისერი აქეთაქუზ; უი ამშო
იაშთოუბ „გერგუაბა“ ჰია. ანეჰია ალაძთალა
გდარგე აცქმა იუახუამაქუზ ეიზოიტ აქილარ
რაციაჰძანე, ნას შეე შაანდა აშიაჰიაბეი
ადაულებეი რეზგო იკუაშოოიტ, იხუმარუეიტ.
ცაბლისერი აქეთაქუზ ზეგე რაწკეს ილარძოუ
იაქუნარგდე ხმეძელ დუს იფხადოიტ ისას
უაჰა ილამქუა კრიქუაწანე, აკე დარშნე დანიზ-
დოქუეშა.

შებეხეხეტი იკრეჰარა ინარკნე ადერკაჩონე
ამრა ვხაშულაანდა ცაბლისერი იალკნე იგოიტ
ასტოლ აშიაქუა „ქუამიერი“ „დელიეი-დემი-
ლიეი“*).

ეიჰარაკ გურდმარა დულა იმკაფერგონ
არი ამშო დავიდ ივნათაქუზ. აჩანდე იკუა
დუბაპ, აკე-ახე იკუა დუბაპ. ურთ ბზია იბანე
რელაქუა რელხალო ირუხუაფშოუან დავიდ
იფაცია რეილაჰიაშაქუა. ეიჰარაკ უი აქეთაქუზ
ზეგე რელაფშო იხენ იფაცია რუაძიკ — ტი-
ტიკო, პრაპორშიკ ჰორმალა ეილაჰიაზ.

* „ქუამიერი“, მანხარგდე „მრავალ-ქუამიერი“ „დელიე-დემილიე“ —
ქრთუატი სტოლ აშიაქუა.

ცაბლისერი იანაკუზაალაკგდუ იმნიცუბტ
 ოჭიცერცია. იწაბურგნუ, ირბაქუახდან ანხა
 აქალაქაქუ აიბაშცია, ნასგდუ ხარანტიოლა
 „აკანცელარიიაქუა“ რქუ, ახა უი ას იყამბტ.
 ტიტტიკო უი აქეთა იალთიააზ უაკუნ, უიგდუ
 აკერ აწანაკუან. უი ანავსანგდუ ტიტტიკო
 მბატშია დუფშოძან. აპისაქუა ხარანტიო ია-
 უან იხუათშოლარაც, აკერქუა ირუხპიანუ
 იწიფიმბუ აქეთაქუაკგდუ ნგუარვიტ, ახა უი
 ხუვას უაკუ იყაიწომბტ.

უბრი ამთაზუ ცაბლისერი ქუც იიუაზ
 აქკუნცია ირურთონ ხმძს ტიტტიკო.

ხულობურხალა ტიტტიკო ირუ ხდუშოთილა
 დნაქუტთანუ დცალონ ნეი-აირა. ართ ანეიაი-
 რაქუაგდუ აქებუ ქუცს იგუარან ცაბლისერი.
 ათუფანტი ამსთცია აძიურვგდუ ტიტტიკო
 იაცლანუ ხულობურხალა ირუქილანუ ანეი-აი-
 რაქუა ირუღაგუფიტ.

— ხაყა დუფშოძოუხეი! ირპიო წაბურგუპ,
 აგუილ აუაც აყნგდუ იშითუფიტ. ხაყა სტსუ
 ლუღაბაზეი უი, საშა. აქეთა შოარფუიანაწი-
 ყდოუბ ლარა! — იპიეიტ ტიტტიკო იჯაშო, ზნუ
 ინუყუარახმენტი დხენპინუ დანაი.

— იყალაზეი? იუბადა? — დუჩო დიხწააიტ
 იაშა.

— ჰგულა — ანხაკუ ძალაძე იფპიეს.
 — ისზეილკააუამ, დარბან ძალაძე?

— ანი, ჰაბ ზეძბახუ იპიოზ, დუცოგდაუკუპ,
 ჯარა აქ სზიუეიტ შია დშიანუ აბახთა
 ითაწიახნუ იმოუ.

— ა, დეზდერუეიტ: ქეთევანა ლთაცა ლარიკოუ? აძიორკუ რკუქუა აძუ ააუეიტ ლარიკო დანერბალაკ. სარგდუ აკერ სნალუშთანუქუა-ქუეიტ, ანა ეგდალუმეიტ. უი ლოფიფშო ლაცა-ქიარა ზმამ, ციავა ბააფსი, ყაზშაცეგი — საა-გელაზარ დსუმბატ.

— იშოფოუშო! იშოფუქუუ ეგდშალუმე? აფუიეს დესთახხანუ სნაპაქუ დსხაამგარცუ? იუთახეზარ შქეთან აამსთცია რთუტპაცია ირეიდლუგდუ დუზხესხებ, ანი ლარკ იფუიეს მოუ? ხაალა დემცარ — დსუმგოი მჩელა. მამ, საშა! შართ, აჭირცერცია შხაკუან აქუ არი შხანუბ დარჩაკალა. დაპგუაფხეიტ აფუიეს, შიარას იათახუზეი, შირა დამტოუბ უი!

— ეგდერთ რტიუ — ისუდერუამ, ქეთევანა ლთაცა ლქუუ ხაალაგდუ ეგდალწუამ, მჩელაგდუ. იუგუალამშოი, ქეთევანა ლაბჯარ თლუცია ახაცია შოლურშოხ? იწაბურგნუ ლუშაიდიქუა ირუგხანუ იყოუბ, ანა არი ეიფშო აუს აქუ ახ-ლელაგალარა შიართოუბ. იუდერუოუ, შაბ ქეთევანა დლუციშიალოიტ, დანააიფულალო, დლოფიხურხუოიტ, სიმონა იუს აქუ ეგი ხარამშია.

— იარბან ავუსთააროუ ათაკუაქიწიყმა იზლუციშო? აბარ აჯშატი! თაკუაქიყ აბრი აყარა აუაა ლურშეიტ! ამჩი აფარეი შინაპა-ქუ იშოუყოუგდუ თაკუაქიყ აბააკ შილუცი-შოიიტ, შიშინგდუ მცრალა შილუფიხურხუოიტ. აბარ წარა-დერრა ზმამ აქილარ! შიარა იშოუბ-დერუამ აფსთახარა. იარბან ავუსთააუ იზუ-შითახუუ ამალთი აფარეი, ათაკუაქიწიყმა შილუ-

რწიოზარ? აგულაცია ესქენგდ არწიარქდა,
ითარგლანე იუმაზაროუბ, იანაკუზაალაფ
კდსრაკ რულემშარატიე. ახა იზხუართოუზეი,
ეგდშიზმდრუა შიანგილახა.

— უარა იუჰიეიტ — ეგდშიზმდრუამ! იზნი-
ოუბ, ჰაუზეძრვპ უარა, ახა ზეგდ ეილკა-
წიყდანე ირდრუეიტი, აუაჰე დურზაგადარ,
იფსე იქოოუწადარ აცჰარა დშაღაგო. იზდრ-
ხჷადა, ჰირე აძარა, აღდჰირა სიმონა იხა-
რაზუ, იხარამზუ, ახა ჰარა ახარარა იღაჰწეიტი.
იარა უიგდ ზლყალადაზ, ჰნაჰჰე იყალეიტი
აღშარა, აუს ჰარა იზღაჰწეიღდზ ალა
იღეჰჷაჰწარატიე. უი იღარა აყნეტი აღუკატი-
წიყდგდ დიმაძეტი. ეითასჰიოიტი: იალუდრაა-
უაზეი, იზდრუადა ზენძასე ეგინარამეკუა
ხეშეჰჷსა აუაჰე აბახთა დთადრბააუაზთგდ.
ჰაბ აწეზუტიან აჰიარა დლაგეიტი, ილაკთა
რეციგდანე დიხუაფშეუაზშია, ავნე იბულრაშია,
ნას იძეიტი აღდჰირა აწეზუალა „აპრიგოვორ“
დანიწარაცე. უაჰეგდ აბახთა დთატიოუბ უი.
იანემზოი უგუანალა არიგდ, იხათახეუზეი
დრეგდებ უი ახეხე ივნე ურეჰენაჰენე იფჰიეს იშა-
კუმ ლეზნეყუარა? უი იხალა იშა იხეშეუაზარ-
გდ იყოუმეი ანცია, აღუნეი... აუაჰე იუანაიჰუა,
უი ანცია იუანაიჰუამ. უბართჰუა რყნეტი —
სიმონაგდ იშეართოუ ნხაჰუბ, მაშეორშია
დებრეციცანე დყალარ ბზიარა ჰფეიფშეხომ
ჰარა ნას ჰავნათა.

— იუდრუოუ, ლეჰან, — იაჰია ააფიყუეიტი
ტიტიკო, — ამეი ამალეი უბრი აზოუბ იზზიოუ,
უაჰე ინათოიტი იგუ იათახხაზ ზეგდ. სარა ურთ

იშორებუთოუ ისმოუაზარ, აუაა სრუციშიო
 სუაზარ, თაკუაჟიკე მა ნხავუ ართესკე უწინა ნას
 იარბან ავუსთააუ იზზესთახუ აბეიარა, ამალ?
 უარა იუშიოიტი, უი სიმონა იაკუმ აკე შაქუირ-
 შიარ ილშოიტი შია. უს აკუზარ. შალა დაფერაა-
 გაროუბ, დდიქუწატიუბ ზნძასკე იქოუ ანდუმაა-
 შირა, შა. დდიქუწატიუბ ნარკოჟუა. იზუშითახუ-
 ზეი ნას აფარა, აბრი აყაწარაწიყუა შიოლემ-
 შოზარ?

— იახმა სიმონა აძი იოუბ, უაწიო იყალოიტი
 კუჯა, უაწიაშითახე — ხვკე, ზაყავ უშორდა მამ-
 ზარგდუ იხუწარდა?

— ზაყავუ უშიოუ? ზაყავ ათახხაშოა. იუზემ-
 დრუეი, აფსთახაარა — შოქუუაროუ? არენა
 აანხოიტი ესქდუნგდუ ამჩ ზმოუ რნაპაქოუ. ამჩი
 აღშოარეი იახმა შაზნუ აამთახ — ფაროუბ.
 აფარა აკუზარ, ზაყა: შითახუ შიემოუბ, შიხე
 იაშიორხუ. იზაკუზეი შიზუციშიო? ახა შარყუა-
 წებ ართ აციაჟიარაქუა. იშოუშიარა, უგუ
 იშოფაანგოი, სარა შაბ სციოლკრუ, იაშაგდუ
 დამეიგურღმარი უი, სარა დახმსგუაფხაზ?
 ნასგდუ უი ხაწადა დუოუიჟთეი იწუაზააბ
 უაჟიშთა შოქუესკე აყარა. შაბ, ისეზხაწომ:
 შაბ სციოლკრუამ უი. დეიგურღმოიტი, ანცი-
 გდუ იჯღლშაშოტ დახმსგუაფხაზ.

— უარა, იზლაზბო ალა, ზეგდ ეილკაანე
 იუშოუბ. დაბოუბეი უი უარა? დუზერბადა,
 მამზარგდუ იუაზშიადა უი ლემბახუ?

— დეზბეიტი ამვა ანაძარაქოუ იყოუ აძეხ
 აქოუ. ნას აკრ სლაზწააქუეიტი შ-შეპიკოგდუ
 უი ლწეხუალა.

— ხაალა დაქუშთაჰათხომ უი, მიჯლუა...
 იათსამ. უარა იშუდრუეიფშო, უეიხტა
 იუთახზარ, იგუათ. ფსუხუაკ ამადანუ იყახარ
 პეპიკო იუხზუალწოიტი აუს... ახა სგუ იაანაგომ.

— უი უაჟიშთა სარა ისუსუბ. ნას, დსუშთეპი
 აძიე პეპიკო ლყუნდა.

დუნდოლწიტი უი, ამანუჟკ დაათხმან დიშ-
 თიტი პეპიკო ლახხ.

ფეტყ ააბჟესხმანუ დააიტი პეპიკო.

არი, დროიძეაა რკუნათა იახაიგუანუ ინხოზ,
 აკერხხეწუახ ნხავ ფჰიეს-ეიბან. უი ქურალა
 ლუჟავბეჟარა აყუნდა დნადახმან. ლქჰარახზ,
 ლლარრა აყუნტი აპომეშიიკცია რაჰთუნრაქუა
 რქჰუ ამანუ ლუან. ნას ხაწა დცეიტი. ახა რაციაკ
 ბეჟმსტკუა დეიბახჰეიტი, დლზუნხჰეიტი ლნა-
 პაქჰუ ძლახკ, უი უბასყაკ დლარნუ, დრკჰანუ
 დყან, იყალარუნ უი ლხათუფან დაჩჰადიხარ
 ლდუნეი ლფსახხმახტგდუ. ახა პეპიკო ზხ
 იახუოზ ფჰიესუნ. ლარა დშოაქჰუკ დაქჰუნ
 აჰიენთრაქუა რახხ ანეყუარა, ლქმი რკვლურ-
 ხერააჟან, იაგდლორთონ უბრი აყუნტი აჰამთა-
 ქუა. მა აძიე ფჰიეს დიხლოჰიალარუნ, მა ჩმაზა-
 ვკ იმანუ ლულარუნ, უი აჩჰმაზაკ დუნხა-დნემხა
 ზეგდ დარა რაკუნ პეპიკო ლჯაბაა აყუნტი
 ილოჟან აჰამთა. იარა უბას ძახრალჰეი ფჰარა-
 ლჰეი ფეტყ ანახალურშიალლოზგდუ ყალონ.

აბას გუაყრლა დლადეიტი ლფჰა, ნას ვნუ
 ზმადამუზ არფესკ დიხლოჰიან დაალოგჰეიტი ლკ-
 ნეყა.

ლგულაცია შოჟუკ ირჰიალონ პეპიკო ლქჰა-
 რახზ ბზია ილბაქუოზ ლქმან ჰია. ირჰიალონ

იარა უბას, ლეჰა ხაწა დილთაანდგ, ახა ცუდ...
 დრუნღერიოზშიაგდ, ირპიახუან ჰაწა...
 ნილთა აშთახგდ დაქუზშია რეინერიარა.
 ახა უბართქუა რქუზ ინაცრწალონ:

— პეპიკო ილუზპაიტ აპიენთქარქუა რქუზ,
 დაგდაბჟეიტ, ილღერუეიტ ილპიაშთა, ნასგდ
 ლიხ მონჯუღგაშთა.

უბრი აყენტი ლგულაცია აპათერ ლქურ-
 წონ.

— იბღერუოუ, სუზბუფხაზ, პეპიკო? — იპი-
 ეიტ ტიტტიკო დნასკაფხმო. იბულაკე ისუზბურ-
 მანშიალაროუპ უსკ.

— შიარა შიაპაუბ, სარა — შიარა სუშიმაწუ-
 ვუპ. პეპიკო ნასუფ ლემოუპ, ილზუშვაფგარ
 იშითახუ, — ნათალკტ დახუცკაკოუა პეპიკო.

— იბულაკგდ დსუნბერიაროუპ უბრი აფჰიეს,
 იბგულააშიაუოუ, იახდა აძხე აქუზ იააბაზ?
 ხემფადა, მამ-ჩაბ ბემშიაკუა.

— დზღერუეიტ, აპ, მამ უციკრა ზღ-
 შოოდა? ახა... აბარ ალა სურჰააიტ სარა, პე-
 პიკო! ისულემშოო უასპიოიტ უქუაფხმა. ფსუ-
 ხუა ზმამ უსუბ უი. ისაპი აფსლემდ იაღბნუ
 აშთახა სუზუა შია ინასუგჰოიტ, არი აყაწარა
 სულშომ. სრუცპარა ზუზმოზეი? სარა უი ხაწა
 დცაანდგდ აკერ სჩუღნესშიეიტ, ხაწა დან-
 ცაგდ იარა უბას ხენტყა სჩუღნესკეიტ,
 ახა ფსუხუაკ სხალმერშეიტ. არი, ქეთეფანა
 ამძეშია, ლარა ლტიალა დლააძეიტ. შიარა
 შიზენ ამშუენწიყა სხე ასთოიტ, ახა უი იხაკუ-

ზაალაკე აკ სეზლაპიო სეყამ. ისალჰიახეიტი უი სარა.

— უს ანაკუხა, მამ სციეპეჟეიტი აუჰი? იააურეზეი ნას უაჟიშთა ჰაბთახნე ჰაყამზარ...

— აი, სარა რეცჰა! აბარ სახეთახა? იყასწარეზეი, უაჰ დეზმათიამ უსუპ უი! სეზე თახეშიწია შითახეზარ, უეიზგეჟ ისჰიოიტი: იახუთამ შიარა შიყუნტი, ნხავწიყდაჰ იფჰიეს ახე ლელაგალარა. ისედეშიწია ეიჰა იათსოუ აძიე დაახგარაცე, სეჟეიესემ იიაშთანე — ინასმეგეძოზარ!

— მამ, სარა დაჩრადი დესთახემ უაჟიე. უი სეჟე ლელახუხუა ილელოჟამ. იზაკუხეი არა უაჰ ილემშო იყოუ? იშთაყალოი ნხავლარჰ იფჰიეს დესგუათხანე სნაპაყნე დესმოჟა? მამ, არი სეზხაწომ.

— დახეჯნხავ ფჰიეს ლაშცოუ აყენტი აუბ მამ ზელეძოგეჟ. აკრეილელკააჟა დეჟახარ, დჰიენთჰარ თეჟჰაზარგეჟ ნასჟეს ულელახადარენ, უარა უეიფეშ ამაალჰეჟ.

— იბთახეჟე ჰიალა, ახა უი სარა დესტიხაროჟამ. ლარა, ლარა ლხათაწიყდა! სეშა ეილაშთეიტი. მჩელა აკუ, ხაალა აკუ უი აუს ბარა ისეჟეაბწაროჟამ...

ჰეპიკო ფეჟორაჰ დაახუცენ უს ლჰიეიტი:

— იბზიოჟამ, ბატონო, სხე სეიგეძომ. მჩელა, მა ხაალა ფსეხუაჰ ყასწაბ.

— ნას, ბნაჰე სანუბ, ჰეპიკო? სარა იზდერბ უი იაჰუნგახარა აჟეშარა.

— სჩრახესშიოიტი ფსეხუაჰ ზლამოუ ალა, — ნათალკენ დცეიტი ჰეპიკო.

ოახფთაბჰიო, იშფთაზუყალოი, სუფჰა, ბუშ-
 თამციოი არი ეიფუშ ამშთაზუ უაჰუ იქმაჭ-
 თაზწო, აუახუამაქჰუ უახუნლატიი აგურღმა-
 რაქჰუ? უი ჰარა ნუჰია დუს იჰამოლუბ. შთაყავ-
 თააციარა ხნარწიახდადა ანუხა, აგუსაჰა იყარ-
 წაზ იახურყდანუ. ჰარა მაკდანა ჰათსუ თოლუბ,
 იყალომ ათააცია ირეიუოლუ აძიუ დემციაკუა,
 იყალომ იაჰხაჰარშოთრაცი ანუხა.

— იააურუზეი? ბარა ბუჩმაზაკუბ, ახუქუ კრი-
 ქთაწატილუბ, კრიირეტილუბ. აციქმა გდარგდ იდუ-
 რუეიტ, ჰარა ჰათსთაზაარა ზეიფუშოროლუ, ჰაგუ-
 ნაჰარაქუა ჰართეიწარემ.

— იაუაზეი ნას, სუფუშქა, სარა სუჩმაზაკუზარ?
 ახუქუ დუნბუქუ შუქუმთანუნდა ბგულა ფჰიეს-
 მარიამ ლქჰუ. უი აბურეიუ ააკდესკდა ხშთარა
 დლოუტი, ლარა დციამომ. შუქუმთან ბაბბუქსნუ
 ბხუქუ კრიქთაბწან, ნას ასარკდალ იანასლაკდ
 ბეითაციხბ.

— ბარა იბუსლუბ უი. სარა იზუბსურწოზეი.
 ახა უაჰუ იაჰახდოლუმა: ლხაწა აბახთა დთაფ-
 სუანუ, ლარა ქმაჭ ყაწარა უახუნლა აუახუა-
 მაქჰუ კრუჭარა-კრუჭირა, კუაშთარა დციო. ან-
 ცია იმწალა დხუნჰინუ დზაარ, უსყან უახუნდა-
 რაგდუ ჰამციოზი. მაბ ანაკუხა — ეიღდუბ სუფ-
 სურ, უი დსუმაქუა სუყაზარ აწკეს.

— სუფუშქა, უბრი აყუნტი აუბ იზუბხაბმურ-
 შოთუშთა ანციადგდ ანუხაგდუ, უი უაჰიუ ჰარა-
 დახმჰაციმ აზუ. იზდურუადა, ლაფუშ ხაალო

ანცია დმანისაფშინე იგუეითარ შახთაგლოლი
 არცჰარა, დაჰფიმრხარ შააძვე. დშიინხარ
 უი აღუნეიანდ ალაგდუ ნარციჰაგდუ არი ას
 არიყარა აამთა დაჰყუხეჰყუაახ. აცქმა
 გმარგმ, დხერწია, იქუბლაა იფსთახარაგდუ,
 იგულრთაგდუ ყგმაჰხარამყუა ას შახზერწიახ!
 ბცა, სუფშოქა, ბნამწანგჰია ანეხა. ბარა გუნა-
 შარა ბემამ, იბჰიო იაჰაუეიტ.

არი იალაციაჰიონ აუხუამა ნეჰია ალამთა-
 ლახე. სიმონა დთატთან აბახთა, იოჰურა აამ-
 თაგდუ აკრუნაბჰან. სიმონა, დარკო დლფერ-
 წიტ ლუბავ ლტიემყუა დშოჰყახ. დეკნე და-
 ნურგა აშთახდ მუხჰუაჰ ააბჰესჰანე დიიტ აჰკუნ,
 იზხდქერწიახ იაბდუ იხდ — გაბრიელ. სიმონა
 დიმიბადაცხტ იარა უბას, გაბრიელ ხუჰე.

ზეგდუ ეიცურდერუეიტ, აგუაყრა აუაჰე
 დშოარკო, აჩახოტჰა შოინხარწესჰა, ახა
 დარკო არი ლეზმერწიაბერგეიტ. ლხაწა იყნტი
 აკერ დგურჰახდან, ლულაქუა ალაღრძ იაგა-
 ხდან, ახა ხშოარა დანლოუ აშთახდგდუ დე-
 თიააუა, დეშითუა დალაგჰეიტ, ეიჰაგდუ დეფ-
 შოახჰეიტ. ზნეზნლა დარკო ლეჰ თელ-
 ბლჰაალონ აბას შიო:

— ო, ალა ირხუხაშო! ხშოჰეს იაწოუხეი?
 სარა ას სცია-სეჰ აცლარა იაქოუბ, ს-სიმონა
 აბახთაქოუ აძოთრა დაქოუბ.

— იათახემ, სუფჰა, იბემუნ უს. ანცია იაჰ-
 შაიგარემ შარა შცია-ჰეჰ თაჰეიო აყუნმა, იააუ-
 რეხეი, იჰანჰაპ დანთა ფეტრაჰ — ანცია შრეც-
 შაიშაპ. ბარა მაცდანა ბსაბიუბ, ბაფხდაყა აკერ
 ბრეხდმაპ. ბარა სარა ბსეხუამეშოლან, სარა

უაქიშთა სუზმაპკ ანუშინთრახმ იხოუბ, იხ-
ხუართოუზეი, ბცია-ბეჟ ცემოლს რბეზანე
ალოეიფშო ითებეიეიო? იაუახეი ნას, ბცია-ბეჟ
იაკლოზარ? ბხაწამფჰიუსხეიტ, ბცია-ბეჟ თთია-
აიტ, — ლჰიონ ქეთევიანა ლთაცა ლახმ, უი
ლცია-ლჟე თელბლჰეაუა დანაღაგაღაკჲ.

— ბჰჰე-ბნაპჲ ძიძია, სუფშოქა, ბჩოეილაჰია
იბზიანჲ, ას იყალომ ცქმა ბეილაჰიაიკუა! —
ლჰიეიტ ქეთევიანა დარიკო ლახმ, ანჰია მჰაფ-
გარაზჲ დცარატოჲ დანაზააღგა.

— მაპ, არა, უაქიჲ შიარა სუშინჰეჰრჰუამ.
აბერჰი სშოჰყოუ იარა უბას სკოიტ, სუჰგმჲ
სუძიძიომ. ამათია ჰჰეჰე ამალახაზგმჲ ისშოჰსწომ.

— იბჰიო ზაკუზეი, ნან? ჩჩიანას ბუშოფა-
ყოი, — ფხაშარა ღუმი, ფსროუმი ათააცია
ჰჰე, ბხაწა იზგმჲ.

— შიესყუაწ, შიესფერხაგამხან, იხსელშოომ
სარა.

— მაპ, იყალომ უს! ისჰიეიტ სარა!

ქეთევიანა ილოღაკჲ აწუხუტიან დანააღ-
გეიტ დარიკო, ღწჰ ჰჰეჰე ლშოლწარაცჲ,
ახა ლჰი ღნაპი ღზღმჰრძიძიეიტ უსგმჲ.

უბრი ამათაზჲ აშოთახმ იააგეიტ ფჰიუს-
ბჰეჰ.

— ბემჰახეწ! — ღბჰე ნლჰჰულერგეიტ და-
რიკო.

— ამშორა, აქუჰორა ზოულაშო ავნათა! —
დააყუნდ-ყუნდიტ პეპიკო აუათახმ დნჰნალო.
— ბუშოფაყოუ დი ს-ქეთევიანა რუცჰა? ხუჰეჰე
ბეიღმძამი? — დლაზწააიტ უი ათაკუაქი.

— ზაშია ეიღმხარა იოუშა, სუკუნ დთა-
ზურხაზ. აარლაპია სიართა სააღწლოიტ, 495უაი
ნიგლირთივა
ნათალკიტ ქეთევანა.

— ო, ბარა რუკა! იზაკუ გუაყროუბეი
იბხეგახმოუ! ჯაშატიშია იბბაშა, უაჟეგდ
ბშაპე ბუზლაქუგლაძოზეი იარაბი. იააჩა
დერვეგდუხ ფუთრაც—დხენჰიპ ბ-სიმონა. ააკდს-
კაშია ოსიყელა იპიონ: „უი ზენძასკ აჟიწეს
დავზოუბ. აგუაბზიარაზე ზეგდ რაწეს დეი-
ღუბ“ ჰია.

— პეპიკო, სუხარა, აკურ ბაჰაზარ უი იწუ-
ხულა? იგუ ბზიოუშ?—რუგუქუა აახუთხუთიტი
ქეთევანეი დარიკოი.

— ისუმპიეი, აჟიწეს დავზოუბ. უი იეიფუშ
აჟურხაწა აძიუ დუზიწახომ. არი იეიფუშ აუაა
აბახუაფუ იაკუზოუ მოუ, არუკაპაცია, აჩმა-
ზცია ფუბა-ხუბა შუკქუსა ითარკუუეიტ, ახა
ირხურგოიტ, შიარა აძალა ბაშა შიჩუში-
შუეიტ. ას აკგდუ იაფსამ, არი, შიართ ფუშიარა
ახეშეშამ აბოუბ...

— ბქშალა უაჟუ აცხა იჟიპ ბარა, კურ იაფ-
სოუ პეპიკო!—ჯა ლურთეიტ უი ქეთევანეი
დარიკოი აჟიაბჟ ბზია ახმურზაალგაზ აზ.

— აკბასპიაშთან, უახა ნჰია მჰაფეგარა ბემ-
ცადოი?—დღუზწააიტ პეპიკო.

— სანხუა ისუდღღცალოიტ, ახა სარა ისთა-
ხემგუტ. სკოიტ,—ნათალკიტ დარიკო.

— იააურუზეი, პეპიკო, უი ჰარა იაჰნუ-
ხოუბ,—ლჰიეიტ ქეთევანა.

— ჰიარას იათახუზეი, იშუფალუეი ნას
დემცაკუა. შიარა იშეხუთოუბ უაჟიუ ეიჰაგდ

შეამწანეპიალარაც ანუხა, — ინშაქულერდულუ
ეიტ პეპიკო.

— არი დეზუნსუერდა? — ლხე ნახლერდულუ
ხეიტ დარიკო, ლგუჰიფუ იაწაზ ასაბი.

— უზშაზ უისასხააიტ. დხაკუ მაალუქდუ-
ხეი! ხენდა იაბ იხათა-იფსათა, — ლჰიეიტ პეპიკო,
ახუქ იახდ დენხდაფშუნ, იაგანაცულწეიტ: —
დაარა იუს დუუპ — აგულაცია რუადიუ უახუ-
წაწიუკ ახუქ დაალხულაფშურ. ბარგდ აცენ-
ხურა რხებუპ ჯარა.

— უს ანაკუხა, — ლჰიეიტ დარიკო ქეთევანა
ლახდ, — წხებჟონენდა საანქსასპ უა, ნას ავხეყა
სხენჰიუეიტ, აშუქ სეითაცახპ. პეპიკო, ბარგდ
ბხენჰიუამა წხებჟონ?

— იყალაპ, სხენჰიერგდ, ისუხდერუამ. სხუ-
მააკუა სყალადარგდ იბუხდუახეი? ვ-შაქსაკ
როუპ იბჟოუ, ამზა კახხაა. უაჟი ურთ რეიტშ
აამთამ, ამჰაქუა რქუ აუაა მწუჟიფთა ტიცოას
იანერთიუახ ეიტშ. ბნყუალა ბგუ რთენჩნ
უახენლაგდ ჩუენლაგდ, — ნათალქტ პეპიკო.

— ბაშა ისჰიეიტ. აჟიქუა სრუშთანაგალანდ
ზაყანტი სნყუაქუახმოუხეი აბნაქუა რახდ, —
ლჰიეიტ ლგუ ახერხაწო დარიკო.

— სარგდ უბრი აუმი ისჰიო, — ინშაქულერ-
დულუეიტ პეპიკო დარიკო ლაჟთა, დვაგულან
დნარუქუნჰიანუ, დერჰეგდუხ დარიკო დნალუხ-
წააიტ: — უს ანაკუხა, ბკოზარ აკუხაპ, საადგ-
ლარგმა ბარა ბუნ? — დაგდციეიტ.

— იყაწა უბას, იშუბჰიანუ ეიტშ: წხებჟონ
ბხენჰიუ, ნას უაწიუ ბეითაცა, — ლჰიახტ დერ-
ჰეგდუხ ქეთევანა, პეპიკო დანცა აშთახდ.

ახულობენსა, დარიკო გაბრიელ ხუკუნი იბ-
ზიანე კრაიკოვალწან: „არი ამალექე დენენე
წებეონუნდა სუზლატარუზენი?“ — ლპიანე დენენე
ნიქულერგან, დგუდკლა-ხუდკლა აგულა ფპიეს
დღლზღგვიტ.

დენენე ავნე დაინ, ლეშიწატი ქუტქუა,
სიმონა დთარკიეთეი ილშიმწადაკუა იწიანხე
ილუმაქუაზ აშიენდუყურა იათულგან, ილში-
ლემწაქუა პეპიკო დღლზღგვიტ დაატიეიტ.

ფთქ ააბუესხმანე დააიტ პეპიკო, აპისა ავ-
ჯაგდე რქუნარხვიტ აუხუამახე.

XIII

მდარგე აცქმა იუახუამა, ცაბლისერი აქ-
თაქუ იგელოუპ რაციაკ იპარაკმეკუა ხუადარა
შაყდასთაქ აქუ. არა ფასა იყან რაციაკ იდუ-
მუზ ხაპიტი უხუამაქ, იზლარპიო ალა, აპიენ-
ქარ ფპიეს თამარა იანლაამთახ. ახა აშთახე იან-
თქუგულაქუაზ აუა ბეიაცია იზლაყაზ აზემ-
ხონე იოუფხმადეიტ. „უახუამამ არი, ბაშთა ქუაცო
ხუქუბ“, — რპიონ ურთ, იაგდრძევიტ იდრ-
გლარაცე ახაპიტი ვუნ დუ. ეიმარკუა იალა-
გვიტ იანდღრგლაშთახ ათუფ. შოუკე ირ-
პიონ — აქთა აგუთანე, დანთა შოუკე აზქუ-
გლან ფასა აუხუამა ანდგლაზ იდრგლა-
რაცე.

დავიდ დროიძე იხე ავბატიეი აგუფ ირღლაი-
ფხმადონ. აიმაკრაქუა ახლწენე ითუქმიახვიტ,

უბრი აყენტი აღონ მირა აიპაბერა იზნკემკვი
იკუნტიემკუა იაზაარუშთუან აკომისსიკაქუა
ვილურკაარაც. იზლარპიო ალა ურთ მანამტა
აძიერკე ხენპილონ რჯგბაქუა ვიმგუამძო. აუს
უბრი აყენდაგდუ ინაძეიტ, აპარტიაქუა რუაკ
ხადას იამაზ უახენლა ამვა იზენ ინატიან ნარ-
ციყა დენდიქურწეიტ. აწეხუტიან, აკერ აიკო-
ხარაქუა, აიმაკრაქუა რუშთახე, აკერ ხარჯგდ
აქურძენ ირუძბეიტ ფასა იახეყაზ იღერგელა-
რაც.

ნაპ აღერკეიტ არგელარა. იაზალერხეიტ
„ადეპუტატცია“, ურთ აუხუამა არგელარაზ
იათახეზ აშიახტი უბას ვიზერშთეიტ, ნხავ-ლარ-
კუფხაძა ხაზ-ხაზე ირუქუშიარატიო შიკე-შიკე
მაათ აფარა.

ჩინგისხან იანიამთაზტი იაშიახტილხცია
რეიფშო აქეთა იალან „ადეპუტატცია“, ასთარ-
შოუნ, აპაბლა ახქუა, აყარულცია, აუაა აფარა
რემხენე ვიზო. ზეი ზციერთიზ დუბაპ, ზეცი-
ქუა ზციერთიზ დუბაპ, აწეხუტიანტი ი ზჯექუ-
რეი ხუქე აათერშიშთანე ირგაზ დუბაპ. აძიერკე
ანხაცია-ლარცია იზალემშო აჩიარა ინალა-
ღერგელტ.

აწეხუტიან, იგულპია იკექუღერგელტ აუხუ-
ამა. უი ვიფშო აუხუამა აქალაქე ხუქქუა რეი-
პარაკ რქოგდ იყამეზტ.

განკ ახე აუხუამა იადენ აბნა. აუხუამა აშოთან
შიშერა მაცარახა ირუზპაუან აშოშც, აფსა...
უპია ზბლდ ენაგდ იიაწიაზ აწლაქუა. აწლაქუა
რუწაყა წიაწიააძა ნაარანე ინაშთენ აღიე. ეგი

აგანახდ ალა იღმრგვლტ აყარულ იბუდკა
 იბზიან ასარკმალ კნაპართაგმდ. ახა უფრატუსული
 მარიაშკუა აკვრ ირზბტიეიტ ათუფანტინ-შხიოთიქა
 ხაცია. უა იქნაპაზ ასარკმალ აჟი იალაძარგმდ
 ყალონ, ახა იადგვლოზ ამალუაა იზლაღრ-
 ცალოზ ალა იღმრგვლარ ყამლოჟეიტ.

აქქმა გმარგმ იმშო ალამთალაზუ ჟი აუხუ-
 ამა აშოთაჟუზ ეიზოიტი აჟილარ რაციაჟნე.
 იააშოაანძა იაქოჟუპ ახუმარრა, აკუაშოარა. ირ-
 ჰიოიტი, აბნა აზაიგუარა აკვრქუა ირზბკუჟ
 ჰია. რგუ შოურ არფარცია მა აჰისახუქქუა —
 იცოიტი აბნახდ ახდშიაშოარა თუფქუა რუფშოა-
 არაცუ.

პეპიკოი დარიკოი რნეირა აამთაზუ ნაპ
 აღდრკხმან აკუაშოარა, ჯარა-ჯარაგმდ იგონ
 აშოაჰიაბჟი აღაულბჟი.

დავიდ დროიძე დნეიტ ითააცია ზეგმდ იმანე.
 ტიტტიკო აშოურშოურჰია დნარულს-აარულსუა
 ზნე ჯარა, ზნეგმდ დანთაჯარა იკუაშოაქუოზ
 აგუფქუა დნარუდგვლონ, იცურცურუა იჟივა
 იქუქუაზ იჩენქუეი იაჰიციერ ჰოორმა იშოიზი
 დრუწაჩურბო. დახმეილაკე აჰისა რულაქუა
 ამცა ნარხულონ.

პეპიკო ლხაცია დეშონქუფშოზუ ვიფშო, დენ-
 ლუდგვლტ ტიტტიკო. ახა დარიკო ჟი იფე-
 ლარა ლჩუნახულგან იაარცკაკნე დნჯნალტ
 აბერჰისა ახდჯნაზ აქოათარახდ. პეპიკო ხუთ-
 ხუთლა აკე ნიალჰეიეიტ აჰიციერ ქკუნ. ნას
 დხენჰინე დნეიტ დარიკო ლახდ, უინახუს, და-
 რიკო ლჯნეჟა დხენჰიაანძა ანჯე ლაჰასაბ ალა

უხდაბალოკა დნაგა-ააგო დლოცუნ დსალოფ-
რუმწუა.

ფუთკ ანააბუეს ტიტოკო იმაწუკ დიძან
დციიტ ივნუყა.

დარიკო აკრაამთა დახუაფუშუან აკუა-
შარა, აშთახე იარახნაკ იაალურყდანე და-
ღაწიელღაწიიტ:

— დიდა სარა რუცჰა, ავნუყა აცარა აამთა
სახუფეიტ ჰია სუყოლუ. აჟია ლესუმთახი მარიაჲ,
წხბუგონ სხენჰიუეიტ ჰია. ჰენიკო, ბარა ბემცა-
დოი?

— სარა უაჟიშთა სცადომ, სუფჰახუქ სლუშ-
თუამ. სარა ისულაბხუზუხეი? უაჟი, წხბგდ-მეშ-
გდ — დარა როუბ.

აძიგდ ლჩიმურბაკუა აუხუამა აშთთა დუნ-
თუწუნ, აანდაქუ ილუღუაზ ლაბაკ აალუღუნ,
ირცუაკნე ლქუნალხუეიტ დარიკო ლუკნუყა.
ლუმვაფუხმახე იწულაშცაძა აბნარა იახდაარუშ-
შუზ დანნეწალა იზუხყმაზ ლხელუმკააუა და-
შია-ძეძან ლშაქუაქუა ინარუცღლწეიტ. ლგუ
თამგლო აისრა იალაგუეიტ. უი ამვა ლაშ-
ცარა აბუარაყუნძაგდ დემნაძაცუა, აძი ლუჟ-
ვახერ ნთარს დაანიკლტ. დარიკო ლხუ-ლჟ
ვილაგლა დშიანე ლგუ იცაზ ილღლნამურ-
შეიტ აჰიჰიარა, ლნაპწიყმაგდ ავახარა. ხაწაკ
ინაბ ღულუაქუა დაამწადურსუნ, აქუჯმა ასეს
ანაგო ეიფუშ, აბნახე დურგუეიტ. ართ დროი-
ძერაა რხუუკ, ზამ იღწაქუა ნახუგძოზ დათიკო
ინაპქუა რაკუნ.

ოუბომა აპისა რყაზშა ზეიფშოროუ! უი-
 გდუ დებჟესუა დალაგაფიტი: „ისტახემ აცარა“,
 უაჟიუ იააშოაძაანძა ლკნუყა ახენჰიშა ეგდულ-
 გუალაშიომ. ეილკააუმი მშიან უი. აფჰიუსქჰა,
 აგუაყრა დალაგელოუბ. ხუქჰა აგუხარშოთრა
 ლთახუბ, რეცჰა, ლულაღრძქუა აანქოასნეკ
 იყამლაძაღტ. იბარგუმ დენთჟ-აათჟჟორ, აძი
 დღობარ, აძი დლაჰარ. მშიან უი სარა საკუმხარ
 დცადომეზტ ზენძასკ, — ლჰიონ ქეთეევანა ლხაზ,
 წხებჟონ დანააფშო, დარიკო უაჟიუგდ დშოშმააც
 ანგუალთა.

იააშოფიტი. ანხაცია ზეგდუ რეკნუყაქუა რახდ
 იხენჰინე ზააუან, დარიკო უაჟიუგდუ დჟამეზტ.

— იყალაზიე მშიან, ილუხაზიე? დხაგახაფიტი
 სგუახუჟიეტი! იყალწოზიე უაჟიაანე აუხუაძა-
 ქჰე? ჯარა აკ ლმეხაზააიტი? — დგუჟიეჟიო
 დალაგაფიტი ქეთეევანა.

„იზდერუადა მარიამ ლქჰე დაანგელაზარ
 უახტხარა? ლხუქ უა დჟაუმი“, — აალგუახუტი
 ქეთეევანა.

ახა აძლაბ დხენჰინე დააიტი უახდენტი. და-
 რიკო დჟამ, ახუქ დწიუჟოიტი, იფსე თიხ-
 უეიტი.

აჟიეფყანე ირჰიოიტი: „ისურბა სხეციშიაშა,
 ავშა ზეიფშოროუ უსურბაბ“. ქეთეევანა ლჩე-
 მაზარა ლხაშოთიტი. ლლაბა ააშოთლხენ ილ-
 წჰრგუო დცეიტი აგულარა, დარიკო ლხაბარ
 ეილელკაარაც.

ზნძასკ დსუმბადიტი ზჰიაზ დუბაპ, იწაბრ
გწიყდანი ღჰიანი აუხუამაქჰუ, ახა ნას დეხეღჰი
ჰამბადაკუა დებჰაძტი ჰია დეზგუალაზნეზნე
დუბაპ.

იგუაყხა იყაზ ათაკუაჰი ჩემაზავ რუცჰა,
დგუეი-გუეილა აქეთა დრუღანი ლშაპქუა ქეჯ-
ქეჯუა, დახმენკაჰაუა აარღაჰია დვეინან ღგ-
ლო, ახა ლთაცა ლხე-ლწეზუა ჰია ეგდღღეი-
ღემკააიტი. დარიკო ლშთა-მთაგდ ზეშა-
შიეიტი.

— უაკე იბარატიე იყოუპ რუცჰარაკ ჰშთა-
ქუშიან. ახა იზაკუ რუცჰაროუზეი? აჰეტიტიი
ამთაზე აკუზარ, ატიცია რულა იანზუჰახუთ-
უაზ — სგუ იანაგარუნ დძან ღდრგჰეიტი ჰია,
ახა უაჰეუ უი ყალიაძომ. იზდრუადა აფხაშარა
ღციეძნარ? უსგდ ზნემზარ-ზნე დხენჰინერ აუმი
ღუკნეყა. იზდრუადა აძი დღააციჰაზარ ჯარა,
ახმძდღ ჰთეიწაზარ? უსყანგდ, დამაყოუ არი
უაჰირანდა? ისეიღკააუამ, სგუ ეჰიან ღუღსერ
ყალიაპ! — ლჰიონ ქეთეგანა, აზაარა ზზაზ
ღჰეიფშ.

ამრა აკერ ივეიტი. აშეტიი ათენჩრაზე
აკუშთა-მეკუშთა იაგჰეიტი ასარკაღ ღუ
აბჰე. ქეთეგანა ეგდაწაკამკუა ლღლან ღუჯემ
აღღატიენ ეგდღღეიტი უბას:

— ასარკაღ ასრა იაქჰუპ. ლარა უაჰეგდ
ღჰყადამ. ოი, ბზიარაკ იაზჰიამ არი!

ათაკუაჰი რუცჰა ლხე ახდღღარა ლხემდრუა
აკნე ღუკნან ზნე წაყატიი აშიახ ღუკუა,
ღარაზნე ეგი აშიახ ღუკუა: დააუოუშ დარიკო
ჰია. აძღაბ ლღლაქუა ირშთანხო დშიაფერჰა-

გვერდით. რხე-რგუ სულადმურთივკუა სრემზე
 წერმვეტ. ურთ ვეჯა კყან. სემს დმურხვერტ...
 ირდერუან ურთ, სემს შორეკუმხო...
 აჰივზბა სემაზარ უბესყან! იუთახუ, უზეზგუ-
 აყთუა უნაპაჰუ იყალაძომ იანაკუზაალაკ...
 ისეზიაჰი სიმონა: საჟია სზუნამგვეტი, აღუნეი
 იანერწიო, ხდემძლ ილურგვეტი იფჰიეს. უახეკ
 ატიემ უაა რნაპაჰუ დეყან. იწაბერგუუბ, უი
 მქ მერხარალოუბ, ახა ზეგდ დარაროუბ.
 უეიზგდგ იხეჩჩაშოტ იარა, ირჰიაშოტ: „უარა
 არი ლოვიფშო აფჰიეს ულხაწოუბ“ ჰია ახა
 სარა იხესხუეტი უი იხდემძლ, -უაჟიშთა
 უავ სულა დთასურფშოშოამ. სიმონა უი ეიფშო
 ახდემძლ აჰუ იხე ნეიმგაცტი მაკანა, უი ახაწა
 ლულუარა ზლოუ უავუბ... სკოტიტ აგულრა
 სემანე, სგუაყრაჰუა რხე ტიტკო იჰუ სმა
 იუბ ჰია. ს-გაბრიელ ხუჰე ბარა დებზენსუ-
 უეტი. უაჟი იბემბეტი ბარა აიათემცია რაა-
 ძარა. ზუნხაწიეს იადამხარგდგ ილა ანთაფშორა
 სოურ... ახა მამ, იყალომ, იახეფეტი აამთა!
 სენიხუაფშორ ყალოარუ არი იეიფშო ამაა-
 ლეჰე... ხაარა ზწამ სფეშიქუა ნეიკესურსურ.
 უი უაჰა დეზბომ... ჰიარა ათახუმა, დეზბომ!
 ბზიალა, ათააციარა, ავნე, ახუშოთაარა! ბზია-
 ლა სიმონა! აწეხუტიან აზე ულა ანთაფშორა
 სემაზარ, არი უზემდერუანე... სარა სენუხუა-
 ფშოუან ზუნხაწიეს, უაჰა აკემზარაკე გაბრი-
 ელ, ს-გაბრიელ ხუჰე! იხდერუადა ზნაპე
 უამპეწაშო! აწიუარა ულაგაშოტ უარა
 სარა სუმამკუა!.. რწეხუტიია ფწიეტი ზეგდ,
 ბზიალა!

დარიკო ღებ ნალურყუნ აში აზარზა დნა-
 გუძიტ. დციაქიონ უი აზაარა ზზაანე თქოუ
 ლოფიფშო. ქეთევანა იზაკუზაალაკე აქ
 ლამპიეიტ, აზა ეილულკააიტ იყალაზ, ღგუ
 დკდსლო დღუზ-ღუზუნ:

— აგურვა ხმძელ დუ იალაგელაზ, ზუნდ-
 ზეფშო დოკციგაზ, ციპარეი-ღმრეი ზგემ
 პარა; არი აკუზენ იპაგზ, შაზქუმშიაცზ!

— ილპიარუზი უი უაპა? იყალაზ, იზქუ-
 შიაზ აფშატლაკუ ეიფშო ღებ-ღგუ ინალა-
 ტიეიტ. იღუზდოუამუბტ უი ლთაცა დღლზა-
 ღმრუზუ, დღუქვარუზუ.

აში აზარზა დნაგუძენ, უბასყაკ დღლასნე
 დენდილყეიტ დარიკო, ქეთევანა დზუნდძაძაზ
 უბრი აუპ, ზუნზაწიეკ ღბეკ ნლქულურგაეიტ:

— იყაბწოზეი? იაბკუუ ბკენ ბაზდო?
 დზუნდბეკუადა ბესაბი?—ათაკუაქიგდღ დენ-
 დილყეან ლთაცა დენლუშთალოეიტ, აზა ღემ-
 თამთა ნლემკეწაძიტ.

უბრი ამთაზ, დავიდ დროიძე ივნათა
 უათახკ აქოტ ტიტიკო, იაშა ლევანი იარეი
 ირუმან აბართ რეიფშო აიციაქიარაქუა:

— იყაპაიტ, საშა, იყაპაიტ უაკ დზუმუზოზ
 უბაა გუარა!

— იწაბერგნუ? აწზ აკერ იგანე უხუნპიეწი-
 ყეიტ უარა ავნეყა. ნას, იყოუზეი? აკერ
 ულშოლუ?—დწააიტ ლევან.

— დსემფუზმაშიეიტ უი, — იარა უი აკუ-
 ხეეიტ!

— ნას, იაუაზეი დუმფუზმაშიაზარ... შაპ,
 იწაბერგწიყეანუ?

— ბაშოვუბ. უს დუკ აკუხაშტ
 იუჰიაზარ — ნხავ-ლარკ იფჰიეს...

უარა
 ეროვნული
 ბიბლიოთეკა

— მიქლოუ?

— ააი, მიქლა. იაგდჩარხუუბ, აიაშთაზ. აწეს იარა ახალა აცყმა იაქშალოიტი ესქმუნგმ. უი უა აფშოქა დღემოუპ სგუახუუეიტ. უბრი იზ აკუხაპ წხებეონ დხნჰირაცუ ზღმბაზ. უი ზაანაწუ პეპიკო ლულა ეილაჰკააიტი. ნას ამვა ლუზენე ჰალზფმშუნ. დათო ინაპ ღუღუაქუა რულა. აქუჯმა ასეს ანაგო ეიფშო, დირჰიაზეიტი აბნახმ. რაფხმა უი დშიანე ლუზქუმთიტი აკერაამთა, ახა აშთახმ ლჩაზლქტი დჰიჰიარაცუ. უსყან დათო ლქოუ იჰიაჰაიტი სბარჰენ ჩაბრალა. უეიზგმე აკერ ჰლურგუამწიტი. ავსთაა დიხუხარტი! დათო დეჰამზარ სხენჰიერ აკუხონ აკუ სეიფშოძამკუა. ახა დათო, დუდრუოუ, ალემ დაკუნაწიყმოუპ ზენძასკ. უბასყაკ დირკარეიტი უი, ლემი აალღლ-კუკუაძეიტი აწუხუტიან ზენძასკ.

— დუგვიტი. ნას?

— დეზგვიტი. ახა აწაბერგ უასჰიაპ, დსირ-ძაწიყმოუპ უი. უი ლოეიფშო დსემბაძატი სარა. დენკლანე დსემან შებუხმაზე ასარკმალ იასანძა. იუდრუოუ, აფარა ლემყუწაზგუონ უი, ახა იღგომეზტი. დშიოიტი, იზლაზბო ალა, ავნე ეიღღრემჰარაცუ, დკდქშარემჰიალარაცუ.

— იუმუნდაზ უარა არი ეიფშო, ტიტიკო. ეიღღრკაპა ზეგმ. იფხაშაროუპ! უი ადამგე იუასჰიაზეიტი: უი სიმონა — იცეგმოუ უავუპ. ეიღღიკაარ, ბააფსკე უაქუირშიარ ყალოიტი.

ნოუ რზეილუმეკააუა. აშოთა ინთესუნე ირა-
ჰაიტ ქეთევანა „დარიკო!“ ჰია ლქუბრბე
იგობ.

ურთ ირცცაკნე ქეთევანა ინლედხელტ,
ეგეილურკააიტ იყალაზ ზეგდ. დარიკო ლან
ფსკ ლაჰასაბ ალა ლფშოთი ნალხეყეიტ,
პავლია დეკნე დცეიტ ასთარშუნ იახდ. რა-
ცაჲ ხარა იმგაკუა აგულააცაგდ იაარულავტ
დარიკო ჯარა ლხე შოქულგაზ, დშოზნალაზ.

ადორკვ, პეპიკოგდ დნახლოუ, ინეიტ ქეთე-
ვანა ილუცფშოაარაც, ივუა ეხდაბალაკ
აკნერმეჲტ, ახა დარიკო ლხერხართა ჰია
ეგდრუმეიტ.

— აფჰიუს ლეშოშო რაციარა დარხავო
დალაგარ — ხმამა უზლოთადომ, ჰიარა ათახე-
უმა, აქალიქდ ახდ ლხე ლგჲეიტ. უა უი ინალ-
ზეკქუაშო რაციახაშტ, — იჰიონ აგულააცა
რუადი.

— მშიან დეფჰიუსუმი უიგდ. ლხაწა ბზანწკ
ბეარა ზქუმ უაკუპ, ენაგდ აბახთა დთატოიუპ.
აფჰიუს ლეჩარა მაქხეჲეიტ — აბრი აკუძოუპ
იყალაზ! — ნათეიკუან დარჰადი.

— „დეცქმოუპ, დეცქმოუპ“ რჰიონ ზეგდ.
„ადი დეზლოლაკდესშამ იგულანე“. აბარ უავ
დეზლოლაკდესუამ ზხერჰიონ უაჲი დახაზკლს.
ლქეთანტიქუა ლხემეჲეიტ, იზდერუადა უა-
ჲიშთა იზეიფშორა ნაპუ დხემფეხმაშიაშო, —
ლიჰიონ გულაფჰიუსკ, ეგი აგულა ფჰიუს ლახდ.

— ამაცეს დეხუნაწიადი! იცქმანე ახნეჲუ-
გარა იახდლხუნამეგდაზ, უი დერკეგდ უაკვ აკ
ახეიჰიად, ახა უაკვ იაჰახდოუმა არი ეიფშო

აუს ამვაფგარა! — ათაკ ყალწონ რუადიქ.
ახკკკ ილჰიონ უბას:

— იწიგუალამშიოი იხეიფშორაზ უი ლლა-
კთაქუა? ფსეხუა ამადამ უი ეიფშო ალაკთა
ზმოუ აფჰივს ხნემზარ-ხნე ლოიაშთამკა დქქუ-
ყდარ.

ამრა თაშიეიტ, ცაბლისერი აკუშთა-მკუშთა
იიაწიარახა იქუხმთაადა ახულობერხარა აჩხნ-
ქუნაკიტ. სიმონა ივნე აქუაფხმა იგულან
გუფკკკ აგულაცია, დარიკო ლეფშთააცია
რახმტი იხენჰიქუახ. ქეთეენა ადგმულ ლჩა-
ნელყდონ, დლაღრძემო აშიი-ფშირა დაქუენ.

მარიამ გაბრიელ ხუქუ დღგუდკლანე
დახმგულან უამაშია ილბონ არი:

— აფჰივს ფხაშარა ზქუმ! დაბატი იკვსთააუ
ზღერხუადა აძი დღემანე დებნალტ, ახუქუ
სარა დსუმწარშინე? სარა აძიუ ლტიემოუ სარა
სხუქუწიყდა სემჩ ლქუხომ.

ახუქუ დწიუა იფსე თიხუან.
— უი იქამსაქუე ახდაა იმოუპ, — რჰიონ
აგულაცია.

— უი დროიძე სთაირხეიტ სარა. ტიტკო
ახმძელ ჰარგანე ჰარფხაშაგახა ჰაქუიწეიტ! —
ლჰიონ ქეთეენა, ახა ლგულაცია იხარწომეზტ
არი. ურთ რგუ იანაგონ დარიკო აუხა
დახცახ აძი დღლბაზთგე დებნალანე დი-
ცეიტ შია.

მაკმანა რაციაკ იმლაშცაცეზტ, სიმონა ივნე
ტაკუ ინაცეხარანე არწიიპია აჰიპიაბე ანაგახ.

აჰიპიაბე ახმგახ ილხეიტ ზეგმე, იაგმურბეიტ
ცაბლისერი ინხო აქილარ აძია შია იხეშთოუ

(ძალადერაა რკნე რაციაკ იაცეხარამკუ, იცა-
სუან კუარა ხუქკ) აქუ დარიკო ლან დეშეშე
დემოხეკუგლაზ.

— იზაკუხეი, იყალაზეი? — ნლექუქურთიტ.
აბან ლარა! აბან! შისეცხრაა! — დღაწიღა-
წიუან ლან, აკუარაქუ ჯარაკ ინარფშონ
იღრბო.

აძე წაულა იწეიქუარააძა იყაზ აწან იუბონ
ეიქუაწიადა აკ.

— არი ლკასე აუბ! აძაქუ იზბეიტ უი.
შისეცხრაა, აუაა რაზქუა! იზდრუადა ლფსე
თახარ უაქიგე, — დწიუა იდღრბონ დარიკო
ლან, აძაქუ იღბაზ აკასე.

ალთი-ფსი რუბეარა წიაპი აუ დუკ ეღრბეიტ.
არფეს აუკე აძე დნალაღან, იწიაპი ეიქუაწიადა
ირბოზ ინაქთაირფან აყუარა ინექუიეტ და-
რიკო ლცია-ლექ.

ილაგეიტი შაქთაცუფხეაძა ლესრა, დკნარ-
პაიტი ლხე ლარხანე, დნაყდა-აყდო დრუმანე
აყუარა იქუნ, „იზდრუადა ლფსე აიუა თა-
ხანე იყაზარ ილოურატიე დყაპწაპ“ პია, ახა
ბაშთან იზქქუაზ.

ასთარშუნ დააიტი.

ქეთევეანი დარიკო ლთააცეი იყალაზ აზე
ირთეიტი აშოშოფხეძე. დარიკო ლქიშრა
ავბა ირთეიტი ტიტოკო დროიძე. ახა ბაშთა
იპომეზტი სიმონა, დავიდ ინაპაქუ ხუმარგას
დმუჟყაზ ასთარშუნ. ასთარშუნ ურთ აშო-
შოფხეძექუა ზაწა იდიმკლარგე, უიძოუ ეგდა-
აიგეშეიტი ქეთევეანა დღესრაცე:

— ბარა, ახარმეგუაფი; უი აბას ლეშქორ
ფსეხუა ლეშამეკუა აყნე დკელეზგეფიტი
ფეგდროთ ირხარაბტიფეიტ უი, იბთახუპ იბნუ-
მგარაცე ათააცეიარა ცქმა!

აუნატიი აწხ ზეგეღ დავიდ დროიძე იქსე
იხეიგეფიტი ასთარ'მშენ. აშხამთახე იყაწანე
იშთურხეიტ აპროტოკოლ, უი იანენ:

„შხეზწააქუახ რქსენტი იზლფეილაჰკაახ
ალო, ათააცეიარაქსე ენაგე აიქუხხრაქუეი აფს-
თაზაარა ხმანთაქუეი ირუმან ლეხმშეჯ ათეფე
იქურყეო აყენდა დნარგეფიტი, უბრი აქსენტი
აუპ ლხე აძე იაგეზალთაძახ“ ჰია.

XVI

იხე აქუეითრა აჩოჰიარა ააიგეფიტი. ლხენ-
ჰიიტი სიმონა ივნეყა, იან დარიკო ლხე-ლწე-
ხუა იალჰიან აქსენტი ციეკუბარკგეღ ალოღრძ
კეფიმერ'შიტი იარა. უი აბახთა დახმთაკეზგეღ
იაჰახან იგულაქ იქსენტი.

იფა, გაბრიელ, ფჰიეს ქიაქ ააძარა ილერ-
თახ, იბარაწიყეაგეღ ითახემეზტი სიმონა. იან
იალჰიოხ: „უიხუაფეშო, სეკქუნ, ლხეიფეშორა
მაალექეფე უფა“ ჰია, ირქოცანე იათეიკოშუან
იარა: „ბესყუაწ, სეზხუაფეშოუა უაჯ დსემამ
სარა“.

სიმონა ლხენჰინე დანაიი აღერვაჩხენწიყეა
დციეტი კრერჰარა. ლხენჰიიტი უახმენტი აკერ-
მეზქუა რქშთახნ, იაგეააიგეფიტი იაახუანე ატა-
ჰანჩა, აყამა ნას ბერდანკეკგეღ.

იან ზენძასე უამაშია ილბეიტი ართ.

„იაამთოუმა უაჟო ართ რუხუპარასე კეძეხუა
ტიქუა რუხუა ჰაკნე ჰესე ჰხერხეფი
პარა“ — ლჳიონ ლგუანალა ქეთევენა.

სიმონა, აბჯარქუა რნავსან, იაიხუევიტ
იხაზე ამათია ქოცქუა, დაგნეყუნ იარა
დეილაპია-ვილაცა.

აგულაცია ირულავუა იალაგვიტ აბართ
რეიფშოქუა:

„სიმონა მათია-კუთიალა იჩვიბითეიტ. უაკე
იპარატოე იყოუპ, ფჳიეს დიჳიარაცე იგუ იშო-
თოუ“.

ქეთევენა ლეკუნ დიხქოლემჳახა დახიშ-
კლაფშოლოზ, აშია-ძეძარა ლგუ-ლფესე ინალა-
ხუხუნ.

— იყასწარუხეი, სხე აბაზეჟარი? აბარ იწ-
ძოხეი ავზე დეჳაიეთეი, აუს იჩხაიკრაცე
ითახამ. დცოიტი აძლაგარახე, იაახუნე იაი-
გახ აჯქურეი ლაგანე იააგანე ინკაიეჳეიტ.
მგალკ ზძერ — იბზიოუპ, იქოიტი, მამ ანა-
კუხა — ქოითძომ, დტიოუპ უს. იხე-იქოე ფეშოე-
რჩარაკ ექუნე იზბაძომ იანაკუხაალაკე. ეს-
ქმენგე იჯემშქუა თარხულაკნე დეზლაყოუ
ალა იხაკუხაალაკე იგულმნე აფიაკ სუზიაჳიომ.
იყალომა ანხამჳა ათარხარა, აქურძარა? იქ-
კუნ დვეიდასეპ, იარგე მაკმანა დქოოუპ —
დახმოიტი იაფხაჳა ათააციახარა. იციაწიჳა
თენეემ, დპატიოიტი ესუახა: „ლელა თერბტი,
დერშიტი, დეიკურყუჳეიტ“. იახა ფხეძლა აფს
ლედხახუ იჳიონ. აბეაფნე რუხამ ჳიანე დეჳნე-
წიალოიტი, ჳაქუხექუახ, ჳაფსე შოთახ ჳან-
ძახ — ტიტიკო, დავიდ, ლეჳან. სშიოიტი იხე

ვილაგარჰია. იჯამატიუმა ართ რეიტუმთ ვხუც-
 რაქუა რქუნტი აუავ იხშუჯ ვილაგარჰია
 ზნლა უი იხ-იქური ილაქუეი ახაგაცია რხ-
 რქუეიტუმ იყალალოიტ, სახიქათუმუა სშიან
 ისქულაშციოიტ. იშუა იგხეი, იციეი იბავი
 ეიქურშოლუპ აარლაჰია! იყასწარღხეი სარა
 რახუცციგმა? ისლშოონუ სუყახარ, მა ფშორა
 სცარენ, ახა უახგგუ მქი სქამ. უაჟიუ ღრვე-
 გღუ სუხთეიკუა დალაგუეიტ: „ბცა, ბცა აუა-
 ხუამახ“ ჰია, იშმანოუხეი სუხუეიცო, იხა-
 კუხეი სუხაიციუმლხაზ? ანცია იღრუეიტ,—
 მაკანა ამი ალშორეი სემანაწუ, სქარეი
 სუაბზიარეი სემანაწუ იააძარა სხ ახთესწეიტ.
 უაჟიუ სკნუ სდიულცანუ სკუეიცოიტ. იაბკუუ
 სახცო, იმახავ რუცპაკ? ანცია დუ, იახღრხუ
 აბას ციგმალა ჰთახურხაზ, ითაუმუჟენ დავიდ
 იქუ შმა... — იარა უბრა, ქეთევიანა დეიწაქდუა
 აწიუარა დნამქუხანაკეიტ.

იაიიტ ღრვაგღუ აპრელდ ვაჟიეი ხუა — გეო-
 რგობა. ანჰია აირა ალამთალაზტი იაჩურ-
 ჩეირაქუა, აილავეილასრაქუა დაჩახუნუ ეიფ-
 შუშქუა იყან დავიდ ივნათაქუ: ტიტკო
 იაიგუეიტ იცნუ კუჯა ბზია იბოზ, იქულაცია
 აფიცერცია.

ამშო ბზიაქუა შაქუგულანუ იყან, „უახლატი
 ანჰია“ ახგუ აუაა რაციაუნუ ირხუფშუენ.
 ახულბეჩხაშია სიმონა იშიაქდ იჟივა ინახეიმენ
 დციეიტ აუხუამა შუყახ.

უაჟიუ იგუ ითაკნუ იმან ინეიგძარაცუ ნაა-
 ნეტი იძანუ იმაზ — ტიტკო დიშრაცუ, უბრი

ინაცხან, იარა უბას დავიდ იფაცია დრეგოვიანი
 იაიმიფუხმაშიო დაჩაძიგდუ.

„აძი ზაწიუკ იშრალა სგუ სზურტიომი“, — ჰია
 იგუ იაანავონ სიმონა.

მაქვაქუაქ დანუნასკა, იძბეიტ უი: „აბჯარ
 სუმიან სურბარ, აკ სგუ იშოთოუ ეილერკარ
 აღშოოიტ, — ეგდალწრემ; ეილდუპ, სტიპაპ
 ამვაფუხმახე ჯარა სჩუფხმაკენ, იარა ს-დარი-
 კო დახერკუბ ათუფ აქსუწიყმა. დარიკო, სუხა-
 არა, სშა კუაბეილა ისტაპ სარა, ურთ ბზურ-
 გუაყქუაზ რქჷნტი! იახა ფუხძლა იზბონ.
 დარიკო ილზგუაღმუამუბტ საიგუა ააირა,
 დესფრყდანგდუ დეკნუ დცეიტ. ილხაროუხეი
 უი, გუბლანს ილუმოუხეი. შჩელა დემწეაა
 დგანუ დდურგუაყუიტ, დურყუაყუეიტ. შიააგლო,
 იოსურტტაპ სარა ურთ რყნტი ისდუ აშა!“.

დნეიტ აბნარა ამვა ახდააესუაზ აქჷნძა,
 დნულალტ დაამვახწენუ განკახდუ, იჩაგიძეიტ
 აწლაქუა რქჷ-იჩორჷვაკენ.

აილაშიშირა იაქჷნ იაჰა-იაჰა. აქჷთა უაა
 ეიცურხუხუა აუახუამახე ამვა იანუნ. დავიდ
 ზაწიუკ ითააციეი იარეი უყამუბტ მაკდანა.
 აწუხუტიან დააციურწიიტ იარა უიგდუ. ახა უი
 იცუბ იფეიჰაბი იფჰაი ზაწიუკ რაკუნ. ეგდურთ
 იფაცია არუეიტ იაგანუ იყაზ აუხუამახე
 იცარატეი იყამუბტ.

„დავიდ დესშუამ. იგურჷაციგდანუ ინეიგა-
 ლააიტ იფაცია რფსრა. არი იარა იზუ ეგდ-
 რეილდუ ხდურხუროუპ, — იძბენუ იმიან სიმო-
 ნა. — ეგი უსგდუ სნაპუ დამაწეწენუ დსუშორემ
 ჯარგდუ. ეხმა აკუმზარგდუ მა უაწიუ დემჷასპ

არი ამვალა, არა დანსემფეხამშია — ივნე სწორი ხელსეგდაპ“.

სიმონა წლაკ აშაპაქუ იჩინადიწან ღუნცი-წაიეიტ. აწხ ბზიან აეწიაქუა კახხაა. აქილარ ირპიალოოიტ აცქმა გმარგდ იწხ აზუ აფშაქუა ეიქუფოოიტ ჰია, ურთ რახმტი ეიააიუა აფშა იააიუა აშოქუსაზუ ეგდსუეიტ ჰია, არი აწხ აზუ იხაყარახაალაკჲ ფშააც სუამეზტ.

ამალა აშიაფშახმ ადგმულ აფსუფ ვანავაზშია, აწლა ხექუციქუა ააილაშეშეიეიტ, იარახნაკგდუ იააიქუტიეიტ. სიმონა აწხ ზეგდუ იხეიგუეიტ ლაციააიხმეშე ყამწაკუა, ზნე დგლონ, ზნე დნატიონ, ნას დეითაიახშუან.

აციელაშოარა იალავუეიტ. იააიტ ილაბ-ქოხბა უაკუ იგუ იახზერჰაუა, იფსუ თახწო აშეჟ. ცაბლისერი—ისირიზხ, აბლდუ იაწიარა იალადსო იყახ ქეთან.

სიმონა ფასა ბზია იბონ იქეთა. ახა უაჟიუ იარა იზუ იყამეზტ აშეჟ სიირრეი იფსადგმულ აქეთა აზხმრეი. უი უაჟიუ იხეუათომეზტ ურთქუა, ილა ააიხმერსულმდაქუა დეფშოუან ტირიკო დემვასრაცუ დახმეყახ ამვახმ. იქეთა ზენზაწიეკ ილა ნაქუირფშოზენ ქშააითიტი: „იზლა-უფერხაგაზი, დავიდ, არი ანცია იიშოახ ადუ-ნეი აქუ უსფერხაგამხაკუა სენურხარ, უარგდუ უნხარ? ჰვეჯაგდუ იპახხონ, ჰაგმრუქუინაგდონ ჰთეფქუა. სურყდუცურც უთახხეიტი უარა, ეგდუხოურშოთიტი უი იანანგოზ ათაკ“. ია-იგუალაშეიეიტ ითაკზ ბაანდავეკ იპიაშთა აჟიაქუაჟ. სიმონა უი დიზწააიტი: „უფსუ უაციემ-შეიადოი აუაკშრა უს ანემვაფუგო?“ აბაანდავე

იპიეიტ ათაკს: „სარა სზენ არი ჯაჰანუმერტიიტ, ჯაჰანუმ აქჷ უსგგე ამბახუ უაკჷ ეგიგუალაირშიაძომ“.

— ააი, დავიდ სუფსთაზაარა ჯაჰანუმეტიიტ. დავიდ იფაცია იფუშიოუ, აწარა ზმოუ უააუბ. ურთ რფსუ იაცეშშიოზარ, იამეიგძოზარ, ნას იარბანუ სარა სზეიგძო. სარა სუაკჷ ლაშკოუბ, აჯა იაწაგლოოუ უსუკუბ, ირთახხუეიტ რშაპჷ საწაწანჷ სდრყეღკრაცჷ, სშარ სუკუყდანჷ აბრი აქჷ სკელურგუეიტ, უაჷჷ ირბააიტ ურთ რუღალა, აუაკჷ იშარ დუკუყდანჷ აბრი ეიფუშ აქჷ იკლგარა იაწანაკუა, — იპიონ იგუანალა სიმონა.

აშხაქუა იაარუკუშპიპიეიტ ამრა. იარა უბრი ამთაზუწყდა ინაქურშიანჷ იაავუეიტ აუხუამა ასარკალო ბეგდჷ.

სიმონა ეიპაგდჷ დააზქულემჰახა იშიაქდგდჷ რლულუანჷ იაიკეიტ, იფუში დაცჰაუა დლაგუეიტ, იფუნა აკლწიარსთაქუაგდჷ რჩირდრთბააუა იალაგუეიტ.

აქეთანტიქუა აუახუამახჷ იიასუან გუფგუფლა. უბრი ამთაზჷ იარახნაკ აშოიწიპია იაავუეიტ ყანჩჷ შთბჷქჷ. დააცეორწიტ ტიტოკო, დჩორფო იჩხმეფუშთიღლა დაქუტთანჷ. უი დკონ ზეგდ რაფხდა დგღლანჷ, ზნეზნლა დაახმაჰილონ იაშკიეი ითაცაცეი იარეი აჷთაქუა ნეიმდა-ააიმდო. ურთ რახმტი ფჰიჷს ჩორბაკჷ სიირკ, ტიტოკოი ლარეი აკალაშია ლაფუშოლა ეიბადრუა, აჷთაქუა ეიმდრდონ. უაკჷ იბონ ურთ რუს მიტოძაკ იშოუკუქდამჷ. დავიდგდჷ დკონ ზეზხარა ჷჰანჷ იყახ იჩოუ

დაქუტიანე. იხე-იქუე იანუბაალონ იგუ ნადე-
 ძანე დმუჯუახ. უგუ იანაგარუნ დგდულოი-
 რქუე ბზიარას, სიირს იყოუ ზეგდე იარა
 ინაპაქუე იმაზშია. ინაპე ნარხა-აარხო იდურობო
 აკ რეიჭიონ ივაგულანე ივეიუახ აჭიციერცია.

სიმონა დპიაზო ამვა აქუექუა აქუეწიყდა
 დნეინ წლა შაპეკ ირთავადანე იშეაქე აახაირ-
 შალტ.

ტიტიკო ირუ აღურა ნაქუაქუნე იანიკულან,
 ლევან ინიქუქუთუნე დაასკეიფხეიტი.

— აბრაწიყყოუბ იანგუჯალახ უი. ლარა
 აბრანდა დანაი დათო დაამწაირსუნ აბნარშო-
 რახდ დიგუეიტი. ინტერესს ისუმოუბ, იიჭიო-
 ზეიშ უი ლხაწა? აქემზარაკ ირთავაზიმკეიტი
 იარა.

— ეგდსმაპატ. ირჭიოიტი, ფპიუს დიპიარცე
 იგუ ითოუბ შია.

— აშაა, იუბომა! უს აკუზარ, სიაშთან სარა.
 ეიდგუბ დაადგულაიტი სარა სქუე, აფარა
 ისთაბ. ირუმჭიოზი, უი აბანს დეყოუბ, აბარს
 დეყოუბ შია... აქემზარაკ! აკ ირუშოფაზიქძოი
 უი მამზარგდე? იფსე იხუსყდაბ აკ ირთაზიქმოუ.

— იაბაბ შაუა იაწახო, — აიჭიეიტი იგუა-
 ნალა სიმონა იშეაქეგდე ააირხიეიტი.

ტიტიკო აწლა დაზიაშთახეიტი. იგუეიტი
 ახეს ბჟე. ტიტიკო დეიზყდა ირუ დლახეჯრიტი.

იხაიგუაქუახ ეიბარღეზღეზუა, იჭიჭიო
 ინეიხახხეიტი. აძიგდე იხეილუმკაიტი ახეს ბჟე
 ახგვაზ შია. ახა ეითაავეიტი კუნტიგდე, ახე-
 კულაა დლუშთანაკეიტი ეგი დავიდ იფა, ლე-
 ვანგდე.

— მაკანაზე ართგდუ აზხოიტი, ეგდერთიდა-
ჩხაზნე, — ქსაათიტი სიმონა, აბნანდგდუ
ნაფხეიტი.

დავიდ იწიზემშუა ახაგაცია რეიტშო იხე-
იგუ დთასუან, იხახუ კდირკუკუან, ახა აშრა
ზუხ ღერზემეშააიტი.

XVII

Qეკაბრ მზაზე აკუნ. ასე-აურა იაქოუნ, ასე
აქოუგჰარა იაჰა-იაჰა იჟიპახონ. ზნეზნლა აფშო
სუან, აჰაუაქოუ ასეთიჰია ეილარგეჟუა.

ცაბლისერი აქეთაქოუ ივეიზ აკაზაქცია,
რჩოქუეი დარეი რთეჟქუა ჯლერხეიტი ანხაცია
რაშთაქუა რახე. აფშემაცია ამჰარა ხუქქუა
ირუჯნან იჰიფეჰეჟუა. აუათახქუა ზეგდუ იააფ-
ხამეზ ასასცია ირუმჩხარკეიტი, ეხმაბლაკდ
რთეჟქუა ჯლერხეიტი დარა რხათეშიალა, აკუა-
დერქუეი აღურაქუეი უბას ეგდერთ რემათა-
ქუა უჰია რქნაჰართაქუას აწიგუგუჟქუეი აწი-
მელქუეი ათამცქუა იახდრულარწოზ აუათახ-
ქუა ეილრეჟიჟია იკარეჟტი. ინეიბერჰია-აიბერ-
ჰიალონ აკაზაქცია, აუაა რუჯნქუა რჩოჯნაჟუა,
აჰისაქუა რქოუ იშოაკუქუამ რხე ყარწოიტი ჰია.

ასთარშოუნ იკუზცია იმანე ჩოჯლა დხეს-ხესუა
ანხაცია რაშთაქუა დერთან, „ეკზეკუცია“*)
იაქურხარჯშოაზ აფარაქუა ჯლხოუა, უი ახმტი
იმაქემქუა ხუთაკ დარა რხატი ჯგბაქუა რახე
იაგდკონ.

*) ეკზეკუცია — აკრულბრეი აფთალ ზეხრეი რხე აოტრიად
აქეთა რალაგალარა. ამეზთქარ იხან ღელელა იხეჟურცონ.

აქილარ უაპა რულამკუა იგუაყუიტი აშიახტი.
 ხანთაქუა რყენტი. ფარანუ აშიახტი ირმუნი
 ხუაპა აქოგდუ იმანქუასკუა ირცოზგონ იქუ-
 ნესლანუ ზდა რუმამუბ აწუხუტიანტი ირჯქუ-
 რეი, რშო, რუხუდ, რურახუ, ახა იარა უიგდუ
 აზდერხომუბტი. ანხაცია ფარალა, შარალა უპია
 რშიახტიქუა იანამთაზ იანურზალამგალა, აკა-
 ზაქცია ამვანყუაქუ იარფულოზ რურახუ კნუ
 ირგონ. იბტიუ დაშთალანუ დანნეილაკე, იზ-
 წარა ათაკს იყუაყუ აშოქიწი-შოქიწიპია აყამ-
 ჩქუა კდლონ, უბრი აქუნტი ზაყა აკ იპია-
 რუბ, ითააცია ზეგდუწიყუა ეილაყუაყუა იშთარ-
 წოზარგდუ აქიაკ იზპიომუბტი.

— გურვაცეგმა ითაგლოუ შარა, ჰდერგუა-
 ყუუეიტი ურთ უაპა ფსეივგახა შამთაქუა,—
 ილუზუან ანხაცია.

უბართქუა რყენტი ანხაციაგდუ აძი-აძი
 რჩიფიფურაკუა აძი იუს ხანთარა იზ იახურ-
 შითნუ ეგი ივუზა დაფურეიკუან. ივანიკაკ
 იქუ იანაილაკე ეგი ივანიკა იახმ დირფშ-
 უან: „აბრი იშორშია, სარა ეგდუგამ“ ჰია. ახა
 ახუტხმაკრა აძიგდუ ილშომუბტი, ზეგდუ ინი-
 ბეიფშინუ იგუაყუან აშიახტი ხანთაქუა
 რყენტი.

ზალაცია აშია-ძეძარა იაზურგონ, ხეშოქუსა
 რაახეს იაბრავანუ აბნა ილაზ სიმონა იკრანუნ
 იააშთნუ იყან აკაზაქცია.

აკურ ამთა ბეუსიტი, უი დავიდ დროიძე
 ივნრა ქქუბლაა იგუეიყთეი. სიმონა გუბლანს
 ირთონ დურვავგუხ აუეზდ ნაჩალმნიკ იშრა

იჩაბდაზიკვზ უშია უბას ირაციაანდ ვეგდვით
იოუქუოზგდ რზ.

აგახეთქუა ირნჯრწო იალაგვრეიტ უმმა ნილას
შოოუ „ლეგენდატი“ აბრაგდწას იბციაჟიანდ.
აჟილარ რახგდდ იაჟიბტენდ იგუარაკვიტ, უი
იხაკუხაალაკდ ხკ დაზნკლო დუჟამ შია.

სიმონა დნჯუონ ზნდ იარა იხალა, ზნდ ირ-
ციავნდ იკვზცია იცნდ. აპოლოცია იბთქუგვლა-
ქუახდან უი აკრუნტი, იკრურშააიტ იკვზცია
რახგტი კვჯა-ხვკ, ახა იარა სიმონა იხათა
ესქმდვდ იხ რციიგონ იბავ ქედარალა.

დავიდ დროიძე დგურვაცვიგმახა იხ იქუენდ
დგუარან იკუშოა-მკუშოა ილაფშო აახქუ-
შიოზ ზეგდ გუბლან რუთო:

— შიუფხამშიაოი? იარა აძიე ზაწიკ იოუბ,
ჰართ ზეგდ უი იყნტი ფსთაზაარა ჰამამ.

აბურჟიე იგუალაშიეიტ დავიდ, სიმონა იეი-
შიახდაზ იაჟიბქუა: „იაბაბ, ჰაუა ეიაიუა“ შია.
აბურჟიე აუბ უი იანეილთიკაა ამჩმურხარეი,
აფარეი, არგუაყრეი რქუ უავდ იშოიზმფშოა-
უაზ ანასუფ. ეილთიკააიტ უაჟი, აბრი ეიფშო
აქუ აუავდ იკლგარა შოშიართა დუზ. ართ-
ქუა ეიჰარაკ. იბშოკვ რუზციეიტ ირგუაყნდ,
ზუფსუ იალურფშონდ ირუმაზ სიმონა, დავიდ
იფაცია კვჯა შნდ ივნდ ანიბლ აშთახდ. იბდ-
რუამბტ უი, დერვადგდუზ იხეიფშორა ნასუფდა-
რახ სიმონა იზირხთიოზ.

აქთა ანაძარაკუ, კენ ხუქკ ზხბ ზქუბაა-
ხდაზ იყუბა-ყუშიო ირუკჰახუხა ივნან კვჯა
აუაფსურა: ზემი ზლუძახხდაზ ათაკუაჟიი აძლამი.
ავკვადგდ ეიხდჟი-კუეი ირშიოზ რუმათიბქუა,

იხგვზ რცია-რეჟ აარლაპია იხერვონ. იარას ჰია
 ირუმაძაზ, იაჟიძახმაზ ჩაზ გუაბანკვი ეილრეჟეჟი
 იყაზ ხეზაკვი რაკუძან. ამქუჟ აძბახუ
 გუალადურ შიომეზტ. ზნეზუნლა აძლაბ იყუ-
 შიანე იაალგალონ ჭარხეჟუაკ, მამზარგდე
 ქეთევანა ლშამეჟუა ყუარყუარუა ილუწაყუა-
 ლო დუნთწლონ მახუ ვაქუაქ მა საყუაქუაქ
 აალუდუღალარაც. დარიკო ლაშა, პავლია
 აჯქუროვი ირითალოზ რუფსუ თაკნუ იაანაგონ.
 უი დრუმაშარ, ურთ არაზყუ ციგმაქუა ამლა
 იავანე ინწიახმაზარენ უაჟიშთა. ახა უაჟიჟ
 პავლია დეკნე დთარკვიტ, იწიახნე აბრაგდცია
 უდუეკლოვიტ ჰია. ირხელაფშუადაზ ურთ
 უაჟიშთა? ანხაცია, სიმონა იწუხუალა არი აყარა
 ზხეზგაზ ქეთევანა ლეხეძ ჰიანე იალმუან,
 იშიიუან:

— ალა-ფსუ ზხოუ! დლააძევიტ, აძუზლან
 ფსციეირუმგა, აციგმახუცკუ, უაჟიჟ უი იწუხუალა
 ფსთახაარა ჰართომ ჰარა.

„აბელორა იაციშიაზ აძერშუ დთაფალტ“ ჰია
 იშოზრჰიო ეიფუშ ქეთევანა ილხეჟალთევიტ
 უაჟიჟ დაჩა ნასუფდარაკ: ლფჰა მაგდანა, ლხა-
 წეი. ლარეი რუმაიბრა აყუნტი დკაჟნე დცან
 ლხე ფხმალკვიტ ჯარა. შოუკ ირჰიონ უი
 ურესკ დლუშანე დებნალტ ჰია, დაჩაჯოუკ
 ირჰიონ ლხაწა დიშიტ ჰია. არი ქუტუ უაჟიჟ
 იყალაზ, ქეთევანა ლწუხუალა აციაჟიარაქუა
 იგუარაზ ეიჰაგდე აცჰა რნათევიტ:

— ლარა ლხათაგდე დეცქამეზტ, ილუხშოზა-
 გდე ლარა ილთეიფუშხევიტ, — რჰიონ.

აიპაბზრა ამჩრადგდ ქეთევანა ლწუხულა აგუ-
ლა ცია აცოგდაპიარა იყარწაქუოზ რხე იორწუნე
ლააფშორა ლურთომზტ. უი ეიპარაძაკ ირთა-
ნეშო დაშთან დავიდ.

აწუხუტიან, აუეზდ ნაჩაღმნიკ აპრიკაზ ყაი-
წეიტ აქეთა „კანცელიარია“ ამოთაქტუ ყამ-
ჩულა ქეთევანა ილუსნუ დრუპყარაცუ. ქეთევანა
იანდღუსუაზ ლფსუ მაქხანუ დნდუშმუ დანუნკაპა
აუეზდ ნაჩაღმნიკ დნჯნუხუააიტ:

— დნაჟიგვი აბაანდავცია რთაკრთახდ, ანი
აღაფს!

ქეთევანა, აძენ აქეთაქტუი აბაანდავცია რთა-
კრთა ადაშმა დმუშქურშიუზ ილხუღოგეიტ
აკერ შმში-წხეი. აბას აკუნ იმუშმვასუაზ ქეთე-
ვანა ლფსთაზაარა-ამოა.

— ნან! სიმონა დანააღაკე იაპზეიქუიმწოი
ამცა დუ, ნასგდუ იაპზააიმხუოი ბარეი სარეი
პზენ აწუკქუა?— ლპიალონ აძღაბ.

— აიეი სარა სუფუშქა, აიეი!— ლპიალონ ქეთე-
ვანა, ინეიმათიანუ დწიუა, ლრუცპარაქუა ზხ-
ყაზ რხე დშიი-ფშიუა.

ქეთევანა უაჟიგდუ იღგულაშიონ სიმონა
დუშტაზ, აცქმა გმარგდ ინეპია ააირა მუშტე
შაგუზ. უბრი ნახუს ილა ათაფუშურთა ლმოუ-
ცუბტ. რჯნი რაშთეი დავიდ იზლარაბჟეი-
განდაზ ალა აყარულცია ჯქუგლანუ ირუხმჩონ.

ზნე ქეთევანა ლქუ დააიტ სიმონა იყენტი
იკუბცია ბზიაქუა ირეიუაზ აძიუ, ილზააიგეიტ
უი აფარა, ახა ქეთევანა ილუდღემკლტ ურთ.

— სარა, ზენზაწიუკ იადამზარგდუ ილა ანთაფ-
შოროუპ სზერგუაყუა. იაზუზუაზეი სარა აფა-

რა? ისთახემ სარა რპირალა იააგოუ აფაქრულხნული
საქიუმთჩხხა ახნუუგარა.

XVIII

ოციტ ღრვეგდებ დაჩხა შოქუსქუაქ-
ქეთეფანა ღღუსხუ ღრქოიქეთეი აკრწიტ-
აპასკდენ ახწიეიტ დახმრქოუზ ანშოინთრა.
სიმონა ინხარა ქმაფთაფიხიეიტ აკე ქქურშიომ-
კუა იკყაძა. იმპარა, იცა, იპიათრა, ინანრა
უშია ეილაბაანუ იკაპაიტ. ივნუ ათძამქქუა
უაქოგდუ ინხანუ იყახ, ირუკპახუნხა უაჰუ დარ-
ხუცრატო, იგუქაქეგანუ იყან. აპისეი ახუქქუეი
იაგუღქციალანუ ოულახმ რუჯემშ აქურძა-
ტიუან.

— ჰრუკპაშა, ჰთოუმერხან, აცქმა გდარგმ!

ცაბლისერი ინხოზ აქილარ არი ამთახუ
აკრ რხერგაქუეიტ. „ეკზეკუციეი“ პრიგო-
ვორი უშია რგუაყრას აკრუყახარ დარა რუხუ-
და იქუნ. ინხოზ აუაათსურა რხუფხმაძარა
იაზპაუან, არახმ რადგმულ ხუთაქუა ირუგხონ.
რააიგუა-სიგუა აბნაქუა ხერშიაიტ, ამქოუ ახუ
იაზპაიტ, აბნაქუა რქოუ აშიარახქუა (აქუჯმა-
ქუეი აბგახუქქუეი ალამწაკუა) ეილურშიაიტ,
აფსუძ ახუ ციგმახიეიტ. აპომეშიიკცია რ-არენ-
დტი შიახტიქუა ირუკრწეიტ-აინხაცია ეიპაგდუ
ეიპანუ იგუაყრუან, რუსურა ხმანთაქუეი რმალ-
დარეი ირუქუზ ანალოგ ხმანთაქუეი რქოუნტი.

რლარრეი რულაშცარეი ირხულწუან აიწა-
შეცრა, აგუალ შთიბახრა, ახუშადპიარაქუა,

აიღარა უპია უბართ რეიფშე ვეგერთი საქართველოს
ხელმოწერა
ბაათსქუაგდ.

სიმონა უაჟიფეგდ ირშია-რძეძო ინაპაქუ იმან იალაცია. ვნტი ღერკიტი იარა, ახა ავნტიფეგდ ღერციებნალტ. ღერხუიტი, ახა ღებზიანხეიტი. ზნე დახმცა რზმღერძო ჯარა იხე თხეიკუჟან, ზნე იჩუნაბჟარშიშია დაალონ, უსყან ცაბლი-სერი ინექუჟანხუჟან აკაზაქცია „ეკზეკუტია“ აქუხარჯტიქუა შია აჟილარ ირემოუ ახუქე აარემეკუჟააუა.

სიმონა იქუფეშენე იშთრა იქულტი დაჩხა ფუთვეკგდ. ურთ რახმტი აძიერკე რუხმდ-რუფშოა გოფიტი, სიმონა აფხმაგულარა ააიმარკუჟამა უჰიარატიე. ამჩრა აიჰაბურაგდ ურთ აბრაგდცია რქუენტი ირუხუთახ აუსქუა მვაფერგონ, ახა ურთ „იშორუხუთახ აზნეჟუარაქუა“ ინასუფ-დარა დუნე ანხაცია რაკუნ ზნე იაახოხ. აბრაგდცია ირუახ აციგმარაქუა რაასთა.

დავიდ დროიძე იუსქუა ხებგალაძეიტი. იფა. მაძანეჟუგავს აპოლიცია რქუე იყახ დახგანე კარტიოლა დრუშოიტი, აპოდლოგ იყაიწახ აქუენტი. ეგი იფა დეტსიტი. იფა აიჰაბე, ბალა დახმეზუჰანხუთუახ, დკუანტრაახეიტი, იმაზ ზეგდ აუალ იავოფიტი აჟაჰია ინედკლანე. იარა დავიდ იხათა იგურკა ბაათსქუა რუენტი ხგართა იმამქუა დექუხეიტი. იფაიფს, ლხაწა დკაჟნე უაქარკ დიცკეიტი. დავიდ დაჟიძეიტი, იბლა ხუეიტი, იციფეი იბავი ეიკურშოან. უი, იაავგლახარ უსურა იაშცელაძამეზ, უაჟიფე იჩოავა კნე ამხე დთავგლა აქუჟუ-ცკურა

დაქოზენ დრეცჰახუხა, წეხუაფწიარა ამადამკლა
დღეზუა.

პათურლო იზნეჟუარა იაყუწიტ
ირჰიალონ უი იზენ აბას:

— იზემდრუაზი, უი ზალემდარალა ირჰაზ
ამალ იაფხდაყა ირფეიზ აკაქო დეშოკლნამგოზ?
უს ანაკუმბა, იზლაილშოზი უი ას ამეიანარა?
ჰაყუმწიქაჟა ჰაზქოჟუ ჰუსურაქუა რქოზტი
ჰნაპქუა რცია რხეწხეიტ, ახა ჰაბლა ჰზეიწეზ-
უამ, იარა ინაცია ნაგდანე აკე დნაკეჰსიდეიტ,
ახან დუ ირგელტ. აღარცია უაას იფხდაჰომეზტ.
სიმონა ითააციაარაგეჟე ქეუიხეიტ, იზირწიდეიტ.
დაგდაბრაგეიტეიტ.

უაჟეშთა იხე ლარყუნე ამეგეჟე დეიხეზრ-
ხეომეზტ დავიდ. ურთ რხათუჟაქოჟე იყალთეიტ
უაჟეჟე დარჰა დავიდქეჟაკეი სიმონაქეჟაკეი.

ხეჟე ფხენე ამითაჟ ახე იაჟეიბჟენე ცაბლისერი
იარჟლაჟეიტ:

— სიმონა დერშიტ!

ზეგეჟე ეიბარჟენე იცეიტ აფსეჟე დერბარაცე.
აცჰაქოჟე, ამჟა ხეზეახეწე დეშთან აფსეჟე, იხაწაგუ
დურა იქოზეფეშოჟა, იხე-იქო სახდა აიბეთაშალა
უაჟე ილა იყუნხალარატიჟე. იხახუი იჟოჟეი
ეიქეჟაწიანხეზრადა, აღემ აფრექეჟეციეიფეშო
ეილარჰინე, იჟოჟეაქოჟე ჟარა-ჯარა იაალანაფ-
სონ ამშოლა. რაფხდაჰა უახეზნიხუაფეშოჟაზ
უგუ იანანგარენ ჰბა-ხეჟა შშოჟე რაფხდა იარა
იხალა დეფსიტიჰია, ახა იხურა ამაქოჟეჟე ჰქოჟაშ-
შეზ აიგუა დეშოჟეშეზ აგურა უნარგონ. ახე-
რაქეჟა იზენ უი აბჟარ მცალთეი ეიხაფსეზე-
ლთეი.

არი ზეხმდი-ზეფშევი ალაკუ ილაწანე ირ-
 პიოზ, ზენგდე ანხარანწურაქუ იქურდუშე
 ანხავე გუ-თელდღა გუ-რაზე სიმონა მადღა
 იცია-იქუ (იბავ) აკუნ. აპოლიციიტი პრისტავ
 იოუპ სიმონა დეზმუზ, — აბას აუპ იმორღლაიპია
 იარა იხათა, აპროტოკოლ ავრა იჩახეკუა.

აპრისტავ აპროტოკოლ ვრა დანაალგა,
 იეიზანე იყახ ანხაცია იჩუნარხიკუნ რაციპარა
 დალაგუიტი:

— შიართ ზეგდე შიებრაგეციოუპ, შიეციგმა-
 წიახციოუპ! სუფსუ სალფშეიტი აკურ, არი
 დეშნე დაჰფურაჰხანდა. იშუთა შიელემშევი
 არი შიარა? ინეიქუენე ვემშე ციართა ჰალა-
 მიატი იხმარა ჰაქუნ, აწუხუტიან, ჰილგუიტი
 იახმა იააულაკა.

აქია რუხულშიომეზტი ეიდგუფლა იგელაზ
 აქილიარ. ჯოუკე-ჯოუკეგდე რელაღრძ აქთაა-
 ნახუიტი სიმონა იუსუშაქუა რგუალაშიანე,
 ახა იშიანე რჩურყაფონ, აპრისტავ ივუციეი
 იარეი რქთაფხმა.

აწუხუტიან ანხაცია აფსუ დააშთუხნე ანშიენ-
 თრა აანდა ანთუწ ლაშარა ახმზემნეიუა
 ციწარაკ აქუ დერეიტი.

ფუთქ ანაბუეს აპრისტავ აჰამთა ირთეიტი
 სიმონა იშრაზე. ცაბლისერი აქეთან ინხოზ
 ეილკააწიყდანე ირუმან სიმონა უაკ დეშომშუზ.
 უი დეფსიტი დეჩმაზავხანე, ახა ასთარშუნი
 აპრისტავი ირულაკ ირუფშუაიტი იცია-იქუ,
 იშრაზეგდე აიჰაბერახტი აჰამთა როურცი აფსუ
 ეინაფსუხულა ახურაქუა ინწანე აიგუადა

ირშუბ აკუტუ აშა ახგურშიტ, იშრაგდუ დარა
რუხმდ ართეიტ.

სიმონა იფა — გაბრიელ, უაჟიშთა დარუხ-
ხეიტ, ამარ იუან ბატრაკ შასაბლა. იაბ
დიხდურძომუხტ. იაბ იფსრა აძბახუ ანიაჰა
იარახნაკ იაიგუალაშიეიტ ქეშოქუჟსა დანერ-
თაგულაზ იხუქრა აამთაზუ ზნუ დერქოჟხო
დზააძოზ იანიალჰიაზ აბას:

— უაბ დააიტ...

გაბრიელ დიბეიტ იაფხდა დეშოგულაზ,
ზხაყუნტი ზშაპაყუნდა აბჯარლა ეიქუნუხ იყახ
აძიე. უი გაბრიელ დგუდიკულარაცუ იხუ
აალაირყუიტი, ახა გაბრიელ დწიეუო, ინაპახდუ
დიხნამგუეიტ.

— „აბრი იაკუხაბ, იზლაზბო ალა, ირშუბ“, —
აიგუახუტ გაბრიელ. იაბ იფშორა-ისახდა
უჰია იარა უბას უაჰუ დეზლაიგუალაშიაშთაზ
ზეგდუ ჯიასიტ, ირხაშთაძეიტ.

ზესთაძონი, შაი შუა 1, 1891 შა.

ადვა

სულბეჩხა სიირუნ. იიანიადა, ხარა ჰიაა ზმადამკუა იკაფიკაფიუა იკაშთუზ აფიკან, აგუ-
აფსუ რფიუ აჩუტუნჩნუ, ზჩააიქუზურტაზ
ადგელ იაზუფუშუან. მაი მზა აპაუა ქადაცა
უფსუ თანაგალო იქუზხეშიაშიადა იახდაბალოკა
აჩხახნაგძონ.

შეჟ ინარკნუ აახულაანდა აუსურა იარკარაზ
კაცია მუნჯადე იკუნ აქაფხმა აკუაკა იამპი-
პიოზ აუასხერ ახუ იჩინადწიანუ ნუმიგულაკ
დნქუტიან, იფპიუს იბეჟ ნლუქუირგაფიტი:

— კესარია! ამარჯა, უახხმაზ სხუ სზ-
რხთია! უბასყაქ საათსანუ სეყოუპ, სუბაჟქუა
ზეგდუ ეილშააუეიტი.

კაცია იხუქქუა აიწბაცია რაბ იბეჟ ანრაპა
ეიბარგურდმო რბეჟქუა ააგაფიტი: „ბაბაი ამხა-
ყნტი დააიტი“ ჰია აქმალ ეიფშოზ აჰნ ხუქუ
ინეკნიბაპიან, რაბ ბზია ირბოზ იაიკუშეიტი.
ადიუ იზშამხუკ დეჟუტიეიტი, ეგი — ეგი იშამხუ,
ახჰუკ იაფხმა დნაგელან იფაწა-იფაჰმა აშეშრა
დალაგაფიტი.

— ახარფ ყაფში სზააუმგაძოი? — დწააუნ
ზეგდუ ირეიწუბძახ, კეშქუსეი ბეჰაჰი ზხუწ-
უაზ აქკუნ.

— უაწივ იუზააზგოიტ, სეჟკუნ, უაწივ!
 დნაქუირგულვიტ კაცია იქკუნ ხუჟ, დგუგნუნი
 ზღოუა, იგუ-ხტე იფხძხა იყაზ დნადრღო-
 ლუალო.

აშიახდ დააციორწიტი კაცია იფვიძს — კესა-
 რია, აფვიძს-ქა ფშოძა, ლბეგდ ლხაწა იახდ
 იაალღრგვიტი:

— დანთა ხუჟდაკ უააფშო, ამგდალ აძრა
 იაქოუბ. ეგდაგემ შია.

კესარია ილბონ ლხაწა იქურშინარში იშივზ
 იხარფ, იცია-იყუ ყაფშოძა აკრჯარა იზღუფშო-
 უაზ აფხძე იაგანე იშოუყაზ, უბრი აყენტი
 ლარა დახეცკაკოუან ლხაწა ირლასნე კრი-
 ქთალწარც, არი აუსურა იარკარანე იყოუ
 აუაჟე იფსე იღურშარაც.

— ააი, ისხაშოთურც ეგდსუგემბვიტი: ავაშოა-
 ჩხნე იშოააციელაშოზ დათიფი სარეი უარდენ-
 ლა აჯქურეი შთირაცე იააგოიტ. აუარდენ
 აუარა შატრია იმაშხეტი. ცი-ხაცალაკე დათია
 იშაითოიტ, ეგი შარა შტივ ავაჰკემ, — იშიეიტ
 კაცია იფვიძს ლახდ.

— ანციაგდ იგუ იახუარენ! აბართ ირცჰა-
 ხაზ ასაბიცია მა აკ ჰხურშინანდაზ, შართ უაჰა
 აკე შთახეშმა! — ლშიეიტ კესარია დგურღმა-
 წია. — ეიშარაკ შარინე ლოუბ სგუ აწანძა
 ირცჰანაშო. ეცტიი ამშო ზეგდ დემწიფუაზ
 იაალხეღვიტი: „სარა, ლშიეიტ, უაჟიშთა
 სხუქემ, სცია-სეჟ ზღახეზვარა სემამ“. სგუ
 აწანძა ითნაშაუეიტ უი სახდღუაფშოუა!

— სარა სამღრგუაყუა ჯებშოძა ურთ ირ-
 შივრწო რემამკუა იბტნე. იახდჰამეჟწახაზ? ანცია

იმჩალა ავაშთაზე სჯუტური ხუ-ბზილა ისზე
თირ ეილასპიაპ ურთ ზეგდ, ბარგდ
ზააირა აყარა ბზაზგაბ, — იპიეიტ კაც
აგულრა იმანე.

— სარა ეგდსთახდამ, უარა უოუბ ხარფ
ზეშოდამკუა იყოუ. ჯარა აკერ უზაცინერხონე
უყალოზარ, იახუ უხაზე ხარფეკ-ზააირა აყარა.
სარა სხატიე აკუდამ გუთხას ისემოუ, —
ლპიეიტ კესარია, ავნეყაგდ დნეკნალტ.

— მარინე ჟაბა-ჟიეიზა შუტქუსა დერთაგე-
ლან. ლხე-ლქოე აიქუარა აახეკლონ, ახა იფშო-
დაძა იყან ლელა გუთბაა ეიქუარაქუა დღერ-
ფშოძონ. ლჩეთ წკე თშია ხუქე ილშოზე უბრი
აყენდა აფშოთიე ცახან ფშოთიეს იამაზ უზეი-
ლემკააუა, უბრი აყენდა იხახან, აკერჯარა
ლცია-ლქე ააღფხო. აძლაბ რეკვა დზენშთაზ
რქოეწიყაგდ დეფხაშა-ფხაწო ხაპელა იხელ-
ვალონ ლცია-ლქე ახტერაქუა. სასეკ დან-
გუალთალაკე დეკნე დცანე ჯარა ლჩოლ-
წიახუან. უაჟიე, მარინე ლაბ აჯქურიე ითი-
რაცე იშოიგოზ ანეილულკაა ლგურღმარა
წვა ამამეზტ.

მარინე ილშოთანეიუაზ ახუქქუა რუადიე
იშოზე იხარფ ხუქე აცეჟიეიარაქუა, იშთახ-
ყიე იაფხაყიე იდქნაპალან ჩოტქუაქ.
ეგდერთ ავჯა ზენდასე იხტმანე იყან. ურთ
არი აჯქურიე თირა აძბახუ ანრაპა რაბ თახა
ირთომეზტ: „იანბა ჰზააუგოი ახარფქუა? ჰია.
ეიპარაკ, კაცია ამხე აყენტი დხენჰინე დანააუაზ
ესუახა დიანწაალონ აიწებდა: „ახარფ სზააუმ-
გაძიე?“ ჰია.

აკერ წუან კაცია უარდენლა აჯქურგი
 იგარაცე იჩაზიკუაზიიეთეი, — ისთიბ თგანუხუაი
 სთააციაგდე ეილასპიაბ პია, — ახა ზნე
 ხაცალაკ იზუშაალარუმუზტ (კაცია ცი-ხაცა-
 ლაკკ აკუნ იმაზ), ზნე აუარდენ, ზნე ამშო
 ციგმახალარუნ, იცარა ეიწანაყდო, უბას ჯარა
 აკე იფქუსულალარუნ იზაკუზაალაკე. აბას
 ინხლონ მათიდა კაცია იხუქქუა. უაქიაზე
 კაცია იხაწაწყდანე დეყან იცარა ეიწაზყდამშა
 ეგდშოიმოუაზ, იზბან აკუზარ, ამშო კახაა ეილ-
 განე იყან, იარგდე იძვა დახზიამანე დეყან.

კაცია ითააცია ზეგდე არი ეიგურდმონ.
 ირეიწუბძოუ ინაირკნე ირეიპაუ იყუნდა ზეგდე
 რულა-რქუე რხაჩჩონ იგურდმაწია. პიარას ია-
 თახუზეი ანხავ ითააციაარაქსუ ქუმანშიალარა
 ხუქმაკ აზხოიტ, თააციალა ზეგდე რეიციბარ-
 გურდმარა.

კაცია ითააცია იმა უახხმაზე აკრჭარა
 იჩუნაზიკუანე ეიფშო აღინეყა ახწესთა
 შუყაზ აძი ეიმპიაბე აგგეიტ, იბეგდე ნაირგო-
 ეიტ:

— კაციელა!

— ანცია იიშიიშა! იბაბ აინამვა უსურახდ
 ისმუხხმონარ! — იპიეიტ კაცია დგუამწ-ხამწუა,
 ახწესთახგდე იქუნეიხეიტ.

— კაციელა, იუდრუოუ სუზააზ? იახდა
 ასთარშუნ იპალიპიეიტ, უახა წუხლა აინა-
 მვალა უავ დუქ დემვასრაცე დეყოუბ პია,
 იქურგელატიუბ აყარულცია. სარა ს-უჩასტკა
 აქსუ იაქუშიოიტ ააკვკ აუაა. აძიესგდე უარა

უაკუხაროუბ, იუურუხეი! — იპიეიტ უი იაიბ
აესაულ კაცია იახმ.

არი ეიტშ ადწა — აქთა ააიგუაქუაზ რუშორა
ტიი ანხაცია აიხამვა ახმარახუ რუშორა —
იაფწანუ ირუმაზიქთეი აკრ წუან.

რაფხმა აიხამვა იახაიგუანუ ინხოზ ანხაცია
ირულთეიპიეიტ აპრისტავ:

— იააქულაზ, აპოეზდ იაწახალო იალა-
გუეიტ არახუ. უბრი აყუნტი მა აანდალა იხ-
შიკააროუბ, მაპ ანაკუხა, იქუშიორგულაროუბ
აყარულცია, არახუ აიხამვახმ იმვეილარატიუ.

ანხაცია უიგმუ ეგიგმუ ზჰალშორმ შია მაპ
აცოერკეიტ. უი აშთახმ აპრისტავგმუ უაჰა
იაგმრუდიმცალტ. იარა უბას უი ადწა უს
იაანხადეიტ.

ახა უი აშთახმ ფუთკ ააბჟესხმანუ აპოეზდ
კამბაშკ აწახთეიტ, აპარავოზგმუ არელმს იქუ-
ყეიტ. იფრით ვაგონქუაქ. აკონდუქტორ-
ციაგმუ რხუ იამუხუო იაყუაყუეიტ. უბრი
იხურყმანუ ასთარშოზნ იოუიტ ქაად-კვრალა
ადწა: ხემფადა აიხამვა ლინიაქუ აყარულ-
ცია ექუშიორგულალა შია. უს ანაკუმხა, იარა
იაკუნ იშიართახოზ, ახარა ზდლოზ.

მუხკ-კუმუ რყუნმა არი ადწა ხემფადა იშა-
შიოზ იშვაფურგონ. აშთახმ, არი აუს ანხაცია
რხუ იზლაუს ხმანთა დუზ ალა ხრუკ აზრუა
იალაგუეიტ. ჯარა უავ დუკ დემვასუეიტ შია
ანრაჰალაკჰაწიუკ აკუნ აყარულცია ანქუდრ-
გულალოზ. უს უავუ დემვასრაცუ დანუამუზ
უავუ იხმადომუზტ ამვა. უი აუხა, კაცია ამვა

იხმარაც აესაულ დანიფხდაზ, დემვასრაც
 დეჟან „ადუნეი აქოზ მქი დუ ზმაზ“ უავ დეჟან

— იზაკუხეი არი უარაკ ესემშა
 უასდღეხელოიტეი? ზაკუანლა უი უაჟო
 სარა საკუმ ოჩერედლა იზხუთოუ. — იპიეიტ
 კაცია აესაულ იახე.

— იზბან ესემშა? უარა უაკუძამხი უაჟი
 ააკესკა ზნე ზნე იაქუითესტოზ აუსურა აუ-
 ნტი? — ნათეიკტ აესაულ.

— უი აზ სარა უმხაქო სუცხრააიტ.
 — უცანე უახა აიხამვა ქათმა უბრი ახეხე
 დანთა მქოკგდე უეითასუცხრაა სემხაქო. ეკი
 ამიბე აზ უხე უაქუითესტოზ, — იპიეიტ ზნე-
 ზნლა მქოკ-კემშო იმხაქო ანხაცია იკურ-
 ხერაანე, უბრი აზ მიბეჟეკ აიხამვა ხმარა-
 ქუნტი ოხე იაქუითესტილოზ აესაულ.

— იზიოუბ, იზურეხეი სანაქუშოახ! სკოიტ
 უახა ქათმარა, — იპიეიტ კაცია, იფაწა დანა-
 ჩიო, მიბეჟენაყდაკ უს ხმანთარანე იჟივა იზლა-
 ქუბ ალა, არი ზეზნე ზდა უსუკე დეჟამზ
 აუავ იზე ეიპა იფსეივგაგან.

— იუხამქოშთააიტ, სუმეხუშადენ. მამზარ
 ჰკეჯაგდე სიბრაყა ჰხერწოიტ.

— იანბეკუბ უარა უანესხუშადეხაზ სარა? —
 აგურა ნაიირგოეიტ უი კაცია.

— იზაკუხეი? — დენიზწააიტ კესარია, ლხაწა
 დენჰინე ავნე დანააი.

— უავ დუკ დემვასრაც იაქუიკეიტ, უახა
 აიხამვა აქათმარა ათახუშ პია უავ დააიტ.

— ცამას იყაუწარეხეი აქრა აუავ ააფსა?

— უხე უაქუითესტიუეიტ, იპიეიტ, აუსუ-

რახდ ანეირა აყენტი. უიგდუ ჰარა მაქდამ.

— ააი, იუსმაქდამ, იწაბერგნე უხე უაქუითი-ტიუაზარ.

— უი დაარა იუს ბზიოუბ... ეეი, რაცია სეიქუზხაა სეყოუბ... ეჰ, იშიინაშა! სგუ იაანაგონ, ახულებეზხა ავნე სააირ, საათსახა, იხაადა სნეშთალანე სეციაბ ჰია, ახა არა ზაწა სმეციარა, არა უაჰ დუჰ ხემფადა უახა იალერშხანე დმიასერ ფსეხუა აიმოუტ!

— იყასწარუზეი სარა რეცჰა? იზსელშონე სეჰაზარ, უცენხურას სემცაგუშოზი! — ლჰიეიტ დიზგურკო იფჰიეს.

— ააი, იბზიამზი უი! უახენლა აყარულ-ციაგდუ რგუ ბმერქუზხოზი. რგუ მქსელდუეი ურთგდუ, — დაახეზუმარტ კაცია.

— ააი, ულაჰ ჰიარა უალაგახტ უაჰიე! უი აკუმ სარა სეზქუ!

— ჰიარას იათახუზეი? ლაციაჰიარადა იყაწა არი ეიფუშ აუს ბზია.

— უარა დერკეგდუხ ულაჰქუა როუბ უზქუ, ჯოუბმეიტ, უზაკუ უაჰე მწეიუზეი! — ლჰიან, დგუბზელუა ლხაწა ილაჰ ჰიარა ინათალკტ კესარია.

უახხმაზე აკრეჰარა იახმახატიაზ კაციეი კესარიეი ირეჰმეიტ ზაჰა ჯქურეი თიტოეს ირეზკლგაშაზ, უი ავაშაზე იმა დდოქუ-ლარაცე იშოზილერხიაშაზ უჰია უბას ეგდურთქუაგდუ.

უახხმა ხან შთახე კაცია იშიაქე იფეჰა ინახეიმენ, იშოიჰიალაც ეიფუშ „შიყუშოზ“

ჰია ითააცია დნარაბჟანუ დენდილწუნ დცეფტ

— უაბაცოი? ახართ ყათუ სნააუგაუფუ

ჰია იბჟე იშთაირგონ იქკუნ აიწბუ.

— ხაგუხა ინწაბგა იცაშთა აბართ აუაა დუქუა! იზლაიხუიგარზხეი ლაციააიხმე ყა- მწაკუა არი იეიფუშ აუაჰუ ააფსა!— ლჰიეიტ კესარია.

კაცია ლასსუ-ლასსუ აიხამჰაჰუ დქაფშა- ლონ, უბრი აყნტი იდერუან იარა დახმგუ- ლაშთაზ ითუფ. ითუფ აქუ დანნიეი, დაათგლტ იშთაქე იწურგუა.

სათბჟთაკგდე ბჟუმსუკუა, აშშჰია იძესო აშხარახმტი იაავწეწუზ აშხა-თიუ იკკადა აჟიჰან აარლაშთეიტ. უი იფუშთიუდადა, იფუშქარახმა ალაშთარა იახელწუაზ ითუნჩმა აფსაბარა ია- ხუაფუშუან. აწლა დუდმაქუა რუმიშერა ჩორ- წესრა რუმადამკუა ადგდელ აქუ იშთან. უგუ იანაგარუნ უაკუმბაც, ფსუზხოუ მბატიუკ აწხ თენჩ აქუ იხაადა აცია ინთანაგალტ ჰია. ქთააი- ხაკ ამადამკუა შიიტ-შიიტ ჰია იშთაჰიონ აყარ- მაწეს, ზჩააზურთენჩუზ ადგდელ არციარაშთა.

კაცია დგულან ილაქუა თბაა იბტნუ, აშხა- ლაშთარა ზხუმნიეიკუზ შხა შაჰკე ილა ადერ- ხალა დაზფუშუა.

უგუ იანაუშერგან, არი იაფხმო, კაცია არი ეიფუშ აპოეტოკატო წხუ ხაა აზუ იჰანტა- ზიაქუა ეიბარხუმარუა იხაადა ხუცრაქუაკ დერგულარგალტ, უბრი აყნტი აუბ ილაქუა ააიხმერსულმდაკუა ხარა ჯარაკ დზფუშუა ჰია.

იზაკუხაალაკე გუალაშთარა-ხაა ჰია ეგი- ზარქუზხომზტ კაცია არი აწხაზუ: ზზხიბარა

იმოუ ლგუძრა, ლგუდკლარა აკუზ, გუგუდკლარა
 რალა ადოე იაწიარაქუ უახხდაქარა ლგუდკლარა
 დხეცინემხო ბზიბარალა ლეკუციათიარა აკუზ,
 იზაკუზაალაკე უბერთ ირეიფშოქუოუ უჰია.
 იანაკუზაალაკე უი იფსთაზაარაქუ იმოუცუბტ
 აამთა, დხეცინემხო ზბზიბარა იმოუ აფჰიფს
 ლნაპე დანკე დეფშოხმესრატოე, აფსაბარა
 აფშოძარაქუა რელა იხე-იგუ ირქოხზარატოე,
 მამზარგე იგუ ლზეხეთ-ხეთუა ზბზიბარა
 იმოუ ამზა წხ ლაშოარაზე დღლზეფშოარატოე.

კაცია ურთ არომანქუა ამალახაზგე იხახე
 იაიძომეზტ. უი იბზიბარა თოურეხს იამაზ
 აბრი აკუნ: უახეკ ზნე აგურგდენ ეიცურხერხეიტ
 კესარიეი იარეი, იარა უბრი ინარკნე ავკჯა-
 გე რეფსთაზარა აულუ ხმანთა ეიცახონ.
 იზაკუზაალაკე ამზა-წხე აკე იგულანარშომონე
 იყაძაზარგე ურთ აჩოგა, აციმათია, უახენ-
 ლატოი აუსურაქუა უჰია უბართ ირეიფშო-
 ქუაზ რაკუნ.

უსყანგე იაჰიოზი ნას კაცია ას. ილა კდ-
 ხალო იფშორა? იხუტრა ხმანთა-აშოაქუა
 რაკუნ უი ზმანაზ.

„იუს ხმანთარანე იფგელამ ჰია იყოუზეი
 ანხავ რეკჰა! — იჰიონ იგულანლა კაცია. — უთაა-
 ცია ნეყუგალა, აპოჩტა შიანტი შია, არწავე
 კერ ით, აპისარ უბას... აიხამვა უსურახნ
 უკლს, უქაფშა, ზეგე რზე უხუკბზიან,
 ზეგე რემაწ ულა! მაპ, ზენძასკ ნასეფ-
 დარალა ეიქოკააუპ ანხავ იფსთაზარა. უაჰი
 დერკეგეზხ უავ დუკ დემვასერც იაქუი-
 კხტ! იყალაპ, ადუნეი აქოე აუაა დუქუა

მაკვამხარ, უბერთ ზეგდე რუმან უულარე...
 ხეიტი. აუაა დუქუა... აესაულ დუქუა...
 „დუხუსთა უი?“ ჰია — უი ათაკს ეგიარჰიეტი:
 „უუსუს იალოუხეი!“ ჰუს ალამ უი ჰარა! ჰარა
 იაჰუსუ — შიქაფშა რჰიარ აქაფშარა აუბ. მაპ
 ანაკუხა — სიბრაყა აცარა ჰაქუშოიტი. იხაკუ
 თუფუხეი არი სიბრა ჰია იხეშთოუ? იყალამ
 ზუნძასკ იციგდაძხარ. აუაა დუქუა რეშთუამ
 სიბრაყა? ჰოუ! სხაკუ ვაძოუხეი მშიან სარა!
 აუაა დუქუა როუპეი ეგდერთ დიქუხუნო, რხე
 შთფადიქურწახუაზ უახხ! აბარ არეცჰარა!
 ანხავკ — იშია, უმაწუკუხ, უჩხხურწია, ჯარა
 გუბლანკ შთააუოუხ — უყალა სიბრა, აბრი
 აკუხხეიტი. უამაშია იუბარუნ ეილკაანე იუმა-
 ხარ, იყარწარუხი აბართ აუაა დუქუა, აღუნეი
 აქუ ანხაცია ჯყამხარ? მამხარგდე ურთ ჯყანე,
 ქაფშარა იმცალოარ? იაჰჰიამ, საციემშიარ სარა
 სიბრა!.. ჰიი აუავკტიოკუსა იხაკუ იმაიუა ჰია
 იყოუხეი! ამცარა აკუმ, იბეჟ შთასეკუირგაზ
 სკუნე სემცოხი. ანცია ზლოფხა ჰაურა, იხაკუ
 ხუცრა .ბააფსრაქუოუხეი მშიან სხაკუ იაი-
 ქუო უახხ!“

კაცია აქვიან ახე დუნხაფშოუნ უს იჰიეტი:
 — აკერ აამთა ცეიტი უაქიშთა. იყალამ
 უახხ შთა დუავ დუ, დდაჩხაძიე უაჰა უავ
 დემვამსურ.

უბერთქუა რნავსან კაცია იხუცრაქუა
 რჩხარფსახუნ, აჯქურეი იმანე იცარა ატიე
 დნაგულანაგალტი.

„აბარ უაქიშთა იმანშიალოანე ეიქუშიეტი
 სცარა! იახხა აშეჟ დათია დაასეკუმშიარ იყა-

ლარუნ ავაშთა აჩუნგდჷ სხემცაკუა სენხარ. უაჟი-
 შთა ანცია იჯშოუბ, ავაშთა იშთააციონაშა
 ლაკჷ სუარდუნ რქუჯუთუა სემჷა სნეჟულაშტ.
 ზნეზენლა ამხაყენტი სანხენჰილო, სუფჰიესი
 სხუქქუეი ანეზბალაკჷ სულალურძქუა სულა
 იაარხეჟუჟლოიტ. სუფჰა მარინე უაჟიშთა
 დთუფჰაუბ, არახჷ ლცია-ლჟე ხტიტ, ზნე ანა
 ზნე არა ღნაბქუა რღლა იხტეზ ლჟე ხელ-
 ვალაბ. ვაჟიანტი სუფხაშარანჷ სახუფახეიტ
 სარა ვაჟიიჟიაბა შოქუსა ირქუუუ ხაწაკ. ურთ
 სენრეხუაფშინჷ აფსჷკ აასუგხეიტ სამხაწიუ-
 უარც ხუქწას! უახა ახულფაზჷ აქკუნ აიწბჷ
 სუშთაქითუან: „ახარფ სხააგა“ იჰიეიტ!.. ანცია
 ხეხჷ იყოუ, სერმანშიალა! უბერთ ზენხაწიუკ
 ისხეილაჰიანდაზ... იზაკუ ნასუფდუუზი. ეგდაუ-
 რემ, აბარ ასაბშთა, ამჩუშთა, ამიახდა, ავაშთა...
 ფშემშო როუბ ინხაზ“.

მბატი ამთა დაზხუცუან კაცია არი. აწეხუ-
 ტიანჷ ზუფსჷ ზემი კუადახანჷ იყაზ აცია იიაი-
 უა იალაგჷეიტ. დმეციაარაც კაცია ანეყუარა
 დალაგჷეიტ ფხდაყა შთახდაყა.

— იყალაზეი, უაჟიგდჷ ეგდუზომ იშიხა-
 შთა! — იჰიონ იგუანალა.

აკურ ამთა დნეყუნ კაცია. ამზა უაჟიშთა
 ათაშთარა აჩთაზნაკუან, აპოეზდ უაჟიგდჷ
 იყამეზტ.

„იშიხაშთა! ჟიენტოჷ სნეილაჰარც აფსჷკ
 აუბ ისეგხა, უბასყაკ აცია სხატიეიტ. შეჟჷ
 ინარკენჷ ხულაანდა აჩთაგა სნაპჷ იაკენ, არა
 უაჟიო უახა შთაანდა სმეციაარ აყუხეიტ. იზ-
 ლშოოდა არი?“ — დაზხუცუან კაცია, აცია

იხე აიშთარც ირახკოუა, ახა იცია-იქუ კუადახო იალაგოეიტ, ითახუნ თუთკ ციაარც; უბასყაქ იცია-იქუ ეილაშოუა გოეიტ, უაჰაქ იააიზემჩჰაუა.

ხუქდაქ სულაცია ააიხგესშუპი, ნას ეიჰა სემჩ სულალაჰ, — ააიგუახუნ კაცია დნაიეიტ, იშიაქდ ინაპქუა ირუნწა, იხუ არელდს ინუქუწანუ. — აპოეზდ სზააიგუახო იალაგარ სხუ არელდს იქუუბ, იარაზნაქ ისაჰანუ სვაწყადაჰ, — ჰია იგუ იაანარგანუ, ილაციადგუ ნხუიეეიტ.

იხუ არელდს იქუწა დეციან კაცია. ითხმაზ ამზა იფშოქარახდა ხეხმენტო იხუაფშოუან იარა, ეილაჟიჟია იყახ იქოაკეი იფაწეი იალახუმა-რუან უი აშიახუაქუა. აყარმაწესგდუ იხაადა „შიიიტ, შიიიტ, შიიიტ!“ ჰია აშეშირა იაქოუნ.

საათბოქოაკგდუ ააბეჟმსუცკუა აპოეზდ ააციორწიტ. ალაქ რუნდშუზშია ეიქუაწიოადა ავაგონქუა იაცრაჰიაზ ამზა ლაშოარაქოუ ულაქუა აახერკოუა იკუეი-ციეიუან. აფენჯერქუა ხუტხადა-რალა წვა ზმაძუ აციამქუა იაარკლქკოზ იხაადა ამზა ალაშოარა ინალაძკონ. ავაგონქუა ირუნწახ აგეჟქუა კაცია აცია დალერხერჰია იშეოზშია შთუბეჟდა იქუწიოაა იააუან.

აბარ აპოეზდ იზააიგუახო იალაგოეიტ კაცია. კაცია ლასსუ-ლასსუ იფსუ ლაგა-ვაგარა დალაგოეიტ. უაჟიემზარ-უაჟიუ დააქოუნანუ დვაწყაარაშია იგუ იაბონ. ახა მაჰ, თხეძლა აკუძოუბ უი უს დვაწყააზშია ზლაიბადაზ.

კაცია თხეძლა იბოიტ აპოეზდ აშთუბე ხარანტი იაჰაზშია, დვაწყაანუ იშიაქდ იჟივა ინახშნუ, ეიჰა იმჩ ილაღანუ დგგლაუშია. იბოიტ

იარაზნაკ იხმძრკნუ აპოგზდ იააიუა; უა იაქუ-
 ტიოუბ აუაა ხმემათიალა ეილაპიანუ, რხუჩქუ
 ქუა სანუ, რულახმ წურუქუ ქაცია იხმძრკნუ,
 იზბან აქუზარ, ურთ ეილერკააიტ ქაცია
 დშოუციაზ.

ქაცია ითახუბ იიუზ დათარემწარაც
 დრუპიარც, ახა იზ იზრწესუამ.

— ჰაი, რაცია ითასრხვეიტ სუფშიესი
 სხუქქუეი! — იპიოშია იგუ იაბონ ქაცია იგუ-
 ნალა, — სდიქურწაშოტ უაჟიუ სიბრაცა!

უბრი აზ აქუნ ქაცია უაჟიუ-უაჟიუ იფსუ
 ზელთეიგა-ვეიგოზ. აპოგზდ იაწაზ აგეჟქუა
 ქაცია იხ ზქუზ არელდს ინქუწირაან რქუნარ-
 ხვეიტ.

აშოარფაზ აიხამვა ხმიაჰ იბეიტ აუაჰ იხ
 ხწიანუ ამვაქუ დშოუშთაზ. არი ქაცია მუმ-
 ჯადე იაკუნ.

ოქტიაბრ 1893 წ.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including the name 'ოქტიაბრ' and the year '1893'.

ბუნია იეიბაბო

(აგურაა რეფსთაზაარა ახნობი)

I

მაი შშუნ. წცოარუმშუნგჰიაკ აჩუნე კედის-
ძირი აქეთან, იშაც იაწოარახა იყახ ადიპიფშო
აქო, ითაგუავა-თქოქოარახა ნხქუცი ხეფი-
ქოარადა იყახ ჯ-დუძდაკ ამწა აშიშერაქო, აუა
ეიზანე აშია შიო იქუაშო, ამპელ იასუა რხე-
რგუ დერქოხონ. ადიპიფშო ანადარაქუა რახდ
იუბონ: განკახდ — აწლა შიშერაქუა რქო-
რწაკ ეიცურხუხუა ინაშთუ აშხარფხუქუა,
ეგი ავანახდ — იციიქუარა-იაწოარახა აჯქურეი
ძხქუა, იიაწოადა კადიჭაწას იწუჰიჰია ივეილახ
აჩაქილა — ლომი, ირჰი-რჰიდა აჩქე იაწოარაქუა,
აშთთაქუა რქო აშიერ-წლა შიშერა რხარშშე
ეისერლა მა ყაუარლა იხბუზ ალუტიჲ ვნქუა
შთაგულახ.

არი ასახდა ლანარფშურა აჩუნანაგძონ
ეიპარაკ აწლა მწაქუა იუარჰალ იაწოარახა
უავ ილაფშო ზყუნზერხალოზ დობილო*) ახუ

*) დობილო — შა იხშოლო აძახუა ზყუნე აწლა ჰარაკქუა
ახექუბელო ადგელ თუე აუბ.

ყდაყმარა ინაშთუზ ალა. იარა „დობილო“
 აქუგდუ იუბონ ანაარაქუ ილლადა ავნი ნარკუნი
 ურთ ზეგდ რქუათხმა ულაფშო ნარკუნი
 აღიძიფშო მაქქუა იშთაზ. აქიაკ ალა იუბონ
 უა აგურაა რქუთა იაშთაწყყა.

აშბუქუშთახმ იმაქკუქუა აპისეი ახაციეი ეი-
 ლაგლა აღიუ ინქუულტ რჩუეიბარკუ.

აშთაპიარეი აკუაშთარეი იაპა-იაპა აჩთარლუ-
 ლუონ. აგურაა რქუარ, აპისახუქუქუეი არფარ-
 ციეი ეინაალა-ეინუშიო, ეილყმა ეილდუციაა
 აღაულ ბუქუ რჩთაქურშია ვუჯა-ვუჯალა ინალ-
 წნუ იკუაშონ. ურთ ინრკციბუქნუ ანა-არა
 იუაპაუან „ხასან-ბეგური“, „აბადელია“, „მაკ-
 რული“, „არალე-ტარალე“ უპია უბას ეგდურთ
 აგურაა რაშიაქუა. არფარცია რჩთახურ-
 კლონ აპისახუქუქუა ზლარჩდურჩაშთაზ ალაფ-
 ქუა, უბრი აყნუტი რაშია ინალარწალონ უი
 იაქუნაგახაშთაზ აქიაეინრაალა მაქქუა, იაპპიაპ
 აბართქუა რეიფშო იყაქუაზ:

ა-ი აფსაბარა ას ეიბუთოუბ ითშიანგ,
 ბარა-ბუაპაიმიბარგმ უავგ ბიმიბარტიფ.

მამზარგდუ:

აძლბ ვუქვ, იფშოძა,
 აბ ბარა დეხუჩხუაუა!
 ციეგდყრულა მამზარგდ მჩღლა,—
 ბსოუროლუბ ბარა აფშოძა.

უბას უბართ რეიფშოქუა იწაგდგდუ.

სიკო ზაწიუკ, იგურლმა-ხუმარუა ესკდუნგდუ
 ილახტ-ქუხტუზ, უაანძეიფშო აკუმკუა უაჟიუ

იგუ ხედდუმუ დეჟან. უი იზნემკუა აკერ იაბ-
თირყდალონ აჟია ხკ, ახა დეილაგონ. ქართული
ენციკლოპედია

— იუხაზეი მშიან? იზდრუადა ჯარა უე-
მური *) უნიაზარ? — ინეიქუათონ აქსარ, იარა
უბრი ამთაზგდ თახა ირთომუბტ დეხთაკნუ:—
ნას იათურყეიშ აშიახკკ, მა დარჟაკუ! ჰია.

სიკო იათირყდონ აშია, ახა იშუაჰჰიანხოუ
ეიფშ ვგდალწუამუბტ.

აჰისახუქქუა უეიზგდ უი ინიზხაფშოლონ
უაჰუ იზგუამთარატე. სიკო იხწუან ჰაჟიი აკ
შოქქუსა. უი აურღლა, თბაარალა იშუაანაგარა
დეიქუკან, იჟუახბრ თბაანუ, იხ-იქუ იხდაფშო-
თიულა-ცოქწუხო იფშქაძა იფაწეი იჟუაჟეი
იაანუშეშიშოლოზ ჯაშატშია იფშოქაძან. ეიპა-
რადაკ სიკო დდურფშოქაძონ იხდაფშოთიულა-
ცოქწუხო იჟუაძა იხახურჰიი ილაგუთბააქუეი.

სიკო იშიუნ აგურაა რშიწატე ჩურბაგა: აძა-
ხრუსთაქუა ყაიტანლა ირხიანუ ხეფ შოთიუ ცხა-
ფშუზ ლასალუხ კოუ-კაქჟკ, ილილა ფშოთიუზ
ატლანტი ილეში **) უიგდუ აძახრუსთაქუა ყაი-
ტანლა ირხიანუ, აჩუთ შოქუაქუა ბლუზა, აჰ
ფშოთიუ ალასალუხ ეიქუა, ხეხა არჩურსთაქუა
ეიზურწიანუ. იმღან უი ყაიტანლა ირხიანუ
ამაყუეი კუშოაკ ჰია იხეშთან აბერქუნტიი.
რადნულა ირხიანუ იხეძერკუზ იტაპანჩეი იყა-
მეი ინაალა-ინუშიო იმაყა ინაჰწეიწეიტ. იშაპუ
იაშან იტატაძა ამაგუ ჰოუცქუა, იშამხთარფა-
ქუა ხხდალა ირხიანუ, იხე არფშოქონ იხხდარ-

*) უემერი — აჩუზარაქუა რფელ.
**) ილეში — ჩოხა აწაყა ირშოქწო შიწატეუ.

კვ. ირქმაქიანე იხაზ ილასალუხ ხთარფა, სიკო
დუნრულაფ მშლონ ქოჯკ იაიქუოზ ზეგეგ, ნას
გურვალა ილაფ მშ ნრუყუგანე „დოგორლო“
ამოყა ილაფ მშ ნაზირხონ, ხაფხმა აღიბეტრა
ხუქე მთაზ, განკახდე ამოჯრ-ბაჰჩა, ეგი აგანახდ
აჩქერა უბოზ ავნი ქოჯკახე.

უაჟიმთა აამთა ახულებურხარახე ახე არხონ,
დაჩა გუფუკე ჰისეი ხეციეი აღიპიფ მშ ახე
ინეიუახ ანააცოჯრწ აამთაზ.

— ტაპლაძერაა ააუეიტ, — იპიეიტ აძიე.

სიკო ამოჯრჰია დუნხდაფ მშიტ იარუდგლოზ
აგუფუკე რახე. იგუოუთარატიე იყან უი უამა-
შია აკე დმთეილანათსოზ, იარახნაკ ალა იხე-
იქო აფ მთიგდე მშითსახეზ.

— ვარდიკო დრულხბააძომეი — იპიეიტ არ-
ფესკ.

— დმთფოუმბოი? უფ მში, აბან, იუმბოი
აბნი აპარგე ყაფ მ ზკუ, უბრი ლარა ლოუპ, —
ნათეიკე ეგი, იაიუახ აგუფუკე დრულაფ მშუა.

— იზაკუზი ნას ირჰიოზ, უი ლგუ ბზიამ,
დუნმაზავუბ ჰია? — დეითაწაიტი რაფხმატიი.

— დუნმაზავდამ უი, ირდურლოიტი უი ჰარა
ჰქოჯ აციგდაჰიარაქუა რგუარაწარა, — იპიეიტ
ავბატიი.

— იციოჯრწიტი სიკო იიანო-მშა მშა, — დლაცი-
ყუუა დაახუთ-ხუთიტი ახუარარა ზქონეფ მშუახ
აფჰიეზბა, ლკეზა ლახე.

— ირაზყე იაკეიტი იახმა სიკო, იაიტი იფ-
სთაზაარა, — ქოაითიტი არფეს ბეჰმაქლა.

— დეზუსთა უი — აფსთაზაარა? — დიხქოლემ-
ჰახა, იბეჟ ნეწაკშია, დიხწაიტი უი გულია, —

ახანა ხაჭოფშორა ზმაზ, არფეს ზკდა.

— აძიგდჷ, — იპიან იახრიგარც იჩუნან იცტუხუხუღი
ახა გულია დიცრქუამზტ: ზიზღიჩოთჷჷ

— იპია იაპა ეიღმუპ.

— ჰ-ელიზბარ ტაპლაძე იფჰიეს ვარდიკო, —
ნათეიკტ ბჷმაქლა არფეს.

— სიკო ბზია დღღობონუ ვარდიკო? — იჯაშო,
უამაშია იბანჷ დწაიიტ გულია.

— იშოფოუზმდღრუეი? იწუეიტ უაჷშთა
ხე-შოქქუსა, — იპიეიტ არფეს.

— წაბჯრგწიყდანჷ იუღრუეიტ?

— უგუ იშოფაანაგაჷეი, ჰგულია ცია რუს სეზ-
ღერრემპია? ურთ აძიი-აძიი რღფს ეიხულოუპ.

— აა, იზღერტ უაჷშთა ეგგხსეზღოღემზუა
უი, ალა იშოაზხეყუო აწკეს ეიცთანჷ დსეზნ-
ყუოიტ! ეგგაურგმ უი! — ქშააითიიტ გულია
იქმეში ხეყაყაუა, აუაა რეჷმპარაგმ დნაღაძ
ღციიტ.

უბრი ამთაზე ტაპლაძე ითააცია აუაა
რეჷმპარა ინალაღტ, იშოაფეზ აფსშია ეიბჰპიო.

ვარდიკო ჷიბჷე, ჷიაა შოქქუსა ზხეწუაზ
ფჰიესუნ. აურღლა იშოაანაგარა დეყან.

ღხე-ღქოჷ ახშო ეიფშო იმჷკუაყუაზ, ზნე-
ზნლა, იაპარაკგმ დანეჩხოზ, ამეი ახშოი ეილა-
თიოუშია იაიიკუაფხონ. ლღლაქუა თეჯჯო
თუნჩ იფშოუან გუ-რაზღლა. ციაყუაწას ლეჯემშ
ეიქუაწია კახუხუაქუა ლღლაზმ შოკუაყუა ააი-
ჯღრ შოონ. ეიპარაკ ეინაალანჷ იფშოძაძან ლღენ-
წეი ლქმეშიი. ვარდიკო დანფეშოერჩხოზ უგუ
იანაგარუნ, ამერხუაგაქუა უი იღნეფხოიტ ჰია.

ლხცოვ ახმაფშოთილთაქუა იფანე ილქუტსან
 ინფანე. ჯაშატოშია იფშოძადან ლხცოვ იაწყშ
 უან ლელახდ შოკუაქუა. ლხაქოვ აჩოარფშოძინ
 ლბერქენ კასე ყაფშ ხუქე ილხახ. უი ილშოენ
 იცოეწფხა იაწოაძა კედის-ძირი აქეთან მოდა-
 ქოვცხე რაფხმა იააგუარლახ ალა იძახეზ აჩოთ
 წკე, აჟოაკალა, ლაფხმა ლეხუდგი ლგუჰიფი
 აკერ იახნატუა. ვარდიკო ილხლერფშოუამეზტ
 ლეფშოძარა დაზგუდუნე აჩოზრბარეი, აჩოზრ-
 ფაგმარეი, — უს აკუმეკუა უი ლყახშეი, ლნე-
 ქუგელა-ააქუგელაშეი, ლცოაჟოაშეი უბასყაკ
 ითუნჩენ, იფშოქან უბასყაკ ინგუარფხან, არი
 აფშოეს ზეგმე რზე ატირა ლოიიანე დეყოუმ
 უშოარატო. ახა აგულა პისაქუა უეიზგმე ბზია
 დერბაციომეზტ ვარდიკო. ბზია დერბომეზტ
 ინბან აკუხარ უი აქეთან ზეგმე რაწკეს დახმე-
 ფშოძახ, არფარცია დეჯშო იახმელქოზნწოააუახ
 აზე. აწაბერგახე, უი ლოფიფშო იმაქემეკუა
 ვარდიკორაა უიშოუ ეილდძახგმე ააძონ კედის-
 ძირი აქეთა — აძოვრვგმე ააძოშტ დოვრვგმე
 იარა. ბაშოა იაზერპომე უა ინხო აუაა არი
 აქეთა — „აფშოძაცია რკუაკე“ ჰია, ახა უაჟოაზე
 ათეფანტი ი აფშოძაცია ზეგმე რახმეტი ჰიენთქარ-
 რა ზუახ ვარდიკო აძიზაწიკე ლაკუნ. ვარდიკო
 ლეფშოძარა იარხაგონ აქოარ. იყამეზტ უი
 ეიფშო აშოახკეკე ვარდიკო ილზეკეზ აჟოაეინრაა-
 ლაკ ზლამეზ. ახუქქუაწიყდა ირპიონ აშოანე:

დამთახემ დაჩოაძიე აიგუა მა ხარა,
 დამთახემუბ ჰარა ელიზბარ ივარდიკო.
 იაპქოაჩოაწოლაიტი აცოქურფა პცოიტი უსგმე აწინძა,—
 ჰაფსთაზარა უი აძიკ ლზე ჰაზხოიუმე ათირა.

იზდრბზუადა ართ რეიფშო აქიეინრაალა
 ხუქქუა ზაყა ეიქუდრშიახმაზ ვარდიკო მრუხმ-
 ძალა, ახა იშურპიალოზ ეიფშო აძიგდუ იზრბ-
 შიფიტ უი სიკო ილა გულა ლხზხრა.

აუთა ააილაწიაწიეიტ უა ვარდიკო დახმგ-
 ლაზ. უი დღეცენ ლხაწა, ელიზბარ ტაპლაძე.
 ელიზბარ იხწუან შიქქუს ვაჟიი ეიოხუ —
 ვნვაჟია. იქუაჟა ეიქუაწია ინალაჟ-აალაჟნ
 იალაჟსონ ამოლაქუა. იხ-იქუ აუშორალა
 იგუოუთარატი იყან უი აფშოძა სირრა
 რაციაჟ ხვ შიზიშუაზ. ვარდიკო ფშოძა უი
 ფჟიესს დნიჟიაზ ლეფშოძარა იგუ ხნახნუ აკუმ,
 იარა უს, ბაშა დაქუშიაშია აუპ, იზბან
 აკუზარ აქთა რქუ იშაფუ ეიფშო, ზეგდ
 ირფშოააუეიტ ჰისასუ იფშოძოუი ზქქურა
 მაქუი.

ვარდიკოი ელიზბარი რგუ ეიზშთნუ გუქ
 ალა ეიცენხონ. გურვადა, ბზაბაალა დეჟან
 ვარდიკო ელიზბარ ითააციარა ბეიაქუ, იარა
 უბრი აყუნტი ლარა ლხაწა იყნუ დრაზენ,
 ელიზბარგდუ იხუთახნუ იგუ იახუონ, „იქიაზ,
 ირაზზ აუაჟფსუ“ ეგდურთ აგულაჰისაქუა
 რხაცია რქუეიფშო აკუმქუა ეგიმაზმკოუაზ
 აფჟიეს დახიშუზმაშიაზ. აგურამგარაგდუ ელიზ-
 ბარ უი ლქუზნტი იმამუზტ.

სიკო აჯ დნადიაალტ, ვარდიკოი იარეი
 რულაფშოქუა ეიქუშიალარატი იშურმანშია-
 ლანუ. ვარდიკო ლულაფშო უაჟუ იზგუამთა-
 რატი ინარხლგოეიტ უა იყან აქჟარ, ლ-
 ლახმგდ ნეიქულწეიტ ლაფშოჟლა სიკო და-
 ნულზემფშოაა, ახა უი იარახნაჟ იალხ-

ლაშააიტ, ლხე ნხდარჰინე ვარდიკოი სიკოი
 რულაფშოქუა ანააიქუშია. იშოუნეიხუაფშოქუა
 ეიფშო აკვჯაგდე რულაფშო აცფხმქუა ნეიცი-
 რალტ. ურთ აცფხმქუა ეიბაკუჟეიტ ზგუ
 იმცაბზხა აბზიბარა თოუ ბზია ეიბაბო ანაა-
 იხუაფშოქუა რლაკთაქუა.

ვარდიკოი სიკოი აბღააჰია იაიყურგუჟეიტ
 რულაფშოქუა, უა იყახ იშოეიხუაფშოქუაზ
 გუართარჰია იშოანე. ურთ აძიი-აძიი ანეიხუა-
 ფშოქუაზ ლაფშოქუა იანეიციაჟიოზ უბესყან
 აკუნ აუაა რგუ აზუშთ აკ იანაზფშოქუა, იაჰ-
 ჰიაჰ, აკუაშოარა, აშიაჰიარა, ქუკუ იაარბთ-
 ქუგლოზ აუაა რახე უჰია უბარტქუა რეიფშო
 აან.

ირჰიოიტ ბზია ეიბაბო აძიი-აძიი ლალა
 ეიციაჟიარ რულშოოიტ ჰია, იარა უბასგდე
 რგუთაკე, რციალაშოარა ეიმურდოიტ ჰია.

ახულბუჩხარახხდე ახე არხოხე აამთაზე ამჰლო
 რმა აღიბტე ინექულტ, იაგდალაგუჟეიტ ეიზ-
 დათლანე ახუმარა. გულია ინაჰ ლულუაქუა
 რულა ანახმ-არახხ ირშოეუან უბას აუაა,
 იარა იზე აუააგდე მჰლოუჰ უჰიარატოე. აკრუ-
 ნტი იჩაზიკეიტ უი სიკოგდე დიშქასრც, ახა
 ზბაკუცეილასეზ სიკო დწიიუან ასარსელ
 ეიფშო, უბრი აყნეტე ზემქ ლულუაზ გულია,
 ახა ლასრულა ეიჰა იმაქეზ დიზემკეიტ უი.

ამრა ნთაშეიეტ. ახუმარა აწუხუა ფერწეიეტ,
 აუაა რკუნეყაქუა რახე ეიმანე იდიქულტ.
 რდიქულამთაზე სიკოი ვარდიკოი ამინუთე
 რულაფშოქუა ნეიქუშეიეტ, აძიი-აძიი ლაფშოქ-
 ლა აკე ნეიბურჰიან იცოზ აგუფკე ინარეშ-

თალტ, აძიე განკახდე ეგვიდე — დაჩაგანკახდე
 ალა. ვარდიკოი სიკოი რგუ იაანაგონ ~~ეფუ~~ ~~ეფუ~~ ~~ეფუ~~
 შოლა ეიბერჰიაზ აძიედე იზგუამთეიტ ჰია.
 ახა არი ეიფეშ აუააჰია რქუ იყალოიტ
 ზეგე ციქნაზეშოზეუა აძიე-კუკა. ვარდიკოი
 სიკოი რეიხ-უაფეშორა რელაფეშ ახდმერფეიტ
 შოუკე, ეიპარაკ გულია ილა ეიხმერსელდეკუა
 დრზეკლფეშოუან ბზია იეიბაბოზ.

II

სულარა აჩაზნაკეიტ. ამრათაშიარახდტი
 აჟივან ცქდარაქო იააცორწტ ეიამეშ ზხეწუაზ
 ამზაქთა, აშიაფუჯაფ რქუნტი ალაშცარა ზხაზ
 ადგედე ქუფეშოლაარაგდე იფსეჩოდა ალაშორა
 ნაქუფხევიტ. იაკურშთანე ეხდაბალაკე ათენ-
 ჩრა ნახატიეიტ. აფსაბარაქუ აფსე ზხაზ ზეგდე
 ისიირუზ მაი წხე რხე ალადურხურც იაზგუშუაზ-
 შია იაყალტ. არი აწხთენჩ იქუზხეშიამიარადა
 უხეუგუ ზერყუანდოზ ეიმნაცყდაარენ იხაკუხაა-
 ლაკე აგუთუხა-გურკაქუა. აყარმაწეს იაზერ-
 ჰაუამზეტ არი ეიფეშ აპოეტრიკატი წხე სიირ
 აზე ინთნამგარც აშია-ხაა, იხაადა იამაზ აცია-
 ლაშიარა, იაგდააქერ-ქერტ იარა აჩქექუა
 რქუ: „ტიავე, ტიავე, ტიავე“ ჰია. უი ინაშთარხხე
 ინაკქერ-ქერტ ეგდროთგდე. უაჟიეშთა აამთაკ
 ალა იალშონ ლანარფეშორულაგდე ძერკრუ-
 ლაგდე უხე-უგუ ურქუხარაც.

სიკო დტიან ამვან აჩქექუა რქუ. იშამხქუა
 ირნენ იშიაქე. ესმინუთ უაჟიე-უაჟიე დეფეშოუან
 ამზახე. უაჟიახე უი ითახნამზეტ არი აკერ

იაფსაზ აქივან ლაშარბაგა. უს აკუმქუა უი
 ასყაკ იხაადა ირადნუფსარაზა აქივან
 ირპლანუ იკახრქქოზ სიკო იზუ ფხაყა იმვა
 დქუზხმწოზ ფგელანუ იყან. ამზა ალაშარაქო
 აუაა დგუართარ ალშოონ სიკო. დეზუსთზაა-
 ლაკ იწაშეცუაბ ამიუ იზუ იუადაკმზნტ დიშ-
 კლაფშონუ ვილთიკაარცუ უი დახმცოზ, იზ-
 დრხზუადაზ უსყან უი აუს აწუზუა შოფწი-
 შოაზ. იწაბურგნუ უი ამვალა სიკო აკრ დემ-
 ვასლაქუახან ამზა ათიუმთა აწხქუა რზგდ.
 აზა უსყან აუაა აუსურა იარკარაზ რეცო-
 ფსემთაზ აკუნ. უაჟიუ, ამშონუშიაზუ, უბრი
 ანავსან არი ვიფუშ აწხლაშოა სიირაზუ აუაა
 ნუყონ, იცონ, იააუან. ანა-არა ამვა იაფუნ-
 ხალოზ რჩფიზურგონ იხუმარუა, ვიბარგურ-
 ღმო. აქიაკ ალა—ამზა ნთაშიანუ იაალაშცა-
 ძანდა სიკო იზუ ამვა არკუნ.

ზნუზნლა აჩქექუა რანმტი შთბჟეკ შოაა-
 იაპალაკ სიკო დვაწხახანუ დაანაფშო-ააფშო-
 უან. უბართქუა რყუნტი ვგიპიალონ იხაზუ:
 „უშიიხააიტ! ლაზააა“. მამზარგდუ: „არი ბგა-
 ხუქუბ“, — დეითანატიახლონ ითუფაქო.

ამზა თაშიეიტ. ადგმლ ხუქ-ხუქუ აუაპა
 ვიქუაწია აშიწარა აჩაზნაკიტ, აწუზუტიან,
 ზუნდასკ აჩუნაგულანაპიაძეიტ იარა. აყარმა-
 წარქუა რჩაადდრთუნჩიტ, აწხლაშცარა იაცი-
 შიაზშია. აქივან ცქმარა რჩააახმურგდან ალაშ-
 ცარა იახატიაზი ზუფსუ ძანუ იშთაზ ადგმლთი
 თუნჩ ირზუფშოუან აიაწიაქუა. აფსაბარა აცია
 ითუნჩია ინთანაგალტ.

სიკო დვაგლანუ ამვაქო დენკლსუნ, ცგუწწა

აშშ-შია შაქთა ლასელა იქონიხიხეიტ ამხა
 იძალოზ აცუხე უაჟიგე იზღქქალოზ ელღი
 ბარ ტაპლაძე ივნე შოკუაყუა ახეგლახ "დო-
 ბილო" აშოყა. ამჟაქო სიკო დაათგელალონ
 აძორ დესქთაპარუშშია დნათშო-ათშოუა, უავ
 დშოყამ ანგუეითალაკე ვათხეა იმჟა დნქუ-
 ლახშუან. ჯარა მჟასჟე ილაფშო ანაიქუ-
 შიალაკე, დიზგუამთარატიო აშოურჟია დნმ-
 ვახეთანე აწლა იზნავეიძონ. იზნემჟუა სიკო
 აკრ დაზხუცლონ: "მა იშოაკუხალაკე აბრი
 ამჟა სზახეჟუმთანდაზ" ჰია. ახა ახეჟუმთაშა
 ფსეხუა ამამჟეტ, იზბან აკუზარ, იაახწიანე
 უდიქულარ ავქუა რაციან, მამზარგე უზ-
 ლემსუა იქუც-ბნა ტოურან, ჯარა-ჯარა
 უზრქუმსუა ქოზბგარა-ტეშოარან. აწაბერგაზე,
 სიკო ივნე აყენტი ტაპლაძე ივნაყენძა მიტიგე
 ბჟამჟეტ, სიკო ინეჟუაშია-ლასე ალა საათკი
 ბჟოაკი დეგარენ. ახა ტაპლაძე იგულაცი
 რჯნქუა დრზააიგუახო დანალაგალაკე ეიპა-
 რაკ აწურყაზარა დუ ათახენ. აგულაცი გუ-
 ვარას ირემან სიკო ვარდიკო დემოლქოცაა-
 უაზ, უი იარგე იაჰახმან. ურთ სიკო უა
 დშოყაწყდოუ იიაშთანე ეილორკაარ, მა
 აშშ-შია იმჟა ააკნე ინკლატიანე დრშუან,
 მამზარგე ირბაზ ელიზბარ იარჰიარ აკუხონ.
 სიკო ეიპარაკ იხე აციიხეიონ ელიზბარ
 იმაჰარაცე, უბრიალა ვარდიკო ილხეიციოუ,
 იაკუმ აკ ყამლორცე. აბართქუა რყენტი აკუნ
 სიკო, ტოპლაძე ივნე აყენძა ვერსკ, ვ-ვერსკ
 ახეგეჟაზ აკრ საათქუა დზქუხალოზ.

ავნე დანზნაზაიგუახა სიკო ამჟა დნმჟახეწუნ

აწლათუქუა რშიშერა ინაშწაკ „დობილო“
 შაქუაზ იქუნეიხეიტ, ტოპლაძე იბაჰია ¹⁹³⁵
 ხეკუშთან, ჯარა ქუსკგდ დნახმუაშაქუა
 იგუ ინთანწა ატრემპია დნახფეიტ აქუს აანდა.
 აწლათუ დუქუა რშიშერა ეიჰაგდ ეილარცალონ
 აწს ლაშცარა აბაჰია იახატიაზ. ახა სიკო
 ილაქუა უბასყაკ ალაშცარა იაშცულტ, უგუ
 იანანგარუნ ადგდულ აქსუ იკარშიუზ აგურწიყდა
 აქუზარგდ იმბაკუა იავშიარუმზტ ჰია. სიკო
 რა-წლაკ დნაწალან უა დაათეგლტ. ტაპლაძე
 ივნე ნაურწას ითააძა ალაშცარა იალფუშუან;
 აფენჯერქუა რქსუ იყან ალაშშარა; იზლაყაზ
 ალა, უაჟიგდ იშთამლაცზტ. სიკო ჯარაკ
 დგლანე დმეცკაკუა დნაფშუ-ააფშუან
 ეხდაბალაკ. ათუნრა ახატიან. მბატეკ რხა-
 ტიაშშია წესრა რემამყუა ეილაგლან აშია-
 ფეჯაფ. ავნ აქუათხდა ადოეზტრა ალაშცარა
 ახატიან. ავნე აშთახე აჩქერაგდ მბატიაშია
 ალაშცარა ახატიან.

„დობილო“ ირაციახხერახა მშუენწას იშთო-
 უშია იუბონ. ხარანტიელა ულაფშუ აქუშიონ
 აშხა ეიბარკრა ეიცურხუხუა, აურელა აჩვიწ-
 ჰიანე ილაკდულაკუა ალაშცარაქუ იშთან. უი
 მათ დუშქოუშია კედის ძირი აგურწაჰიჰია იციან.
 სიკო იზუ აკერ იაფსან არა ილა იაბაზ. ზეგდ
 იარა იბზიადარა იპლანე იალან, ზეგდ შუა-
 ჰათრა რზერუან იარა იბზიადარა რგურღდა-
 გაქუა. იყალოიტ ზესთაზაარაქსუ არიყარა
 ახაარა ზგუ იამბაძაკუა ზდამრა იახცაქუო,
 სიკო აბრა ზენზაწიეკ ინხდაფშორალა იქუშა-
 მკუშუა იიბაზ აყარა.

საქართველოს
ქრონიკა

იზუტხმაძოდა ტაპლაძე იბაჰიაქო არა-წლა
 დუ აწაყა ზაყა წხე იხეიგახმაზ სიკო? აწლა
 თხენ წხე ჳყაზი, ზაყა წხე დქეჯ-ქეჯხმაზ
 წხე ხეშეაშეა ბაათესქუა რხე! ახა სიკო იხე
 აწხ ბზიაგდუ, აწხ ბაათესგდუ გუაზურჰაგალა
 ითიენ. ტაპლაძე იბაჰია იარა იხე იჯანათენ.
 იგუ იანანაგონ იარა, აბულდქუეი აჰასკდენწიყეი
 დარჰა ფშოთიეკ რემაზშეა. უახენლა სიკო
 გურთენილა დხექუეგუდოზ არი აბაჰია აკუნ.

აწხ აგუაიკენშეშარა ხუქძაკ აკუნ იაგეზ,
 სიკო უაჰეიგდუ დგულან არა-წლა ამწან. ტაპ-
 ლაძერაა რქო უაჰეიგდუ იშთამლაცხეტ, ურთ
 ასასცია რთან. აანდახმტი აქქაჰია შთბეეკ
 სიკო ილემჰა იაათასტ. უი ინაშთარხხე აძი
 აბაჰია დენთაფალტ, აჰეიჰეაჰია აჰასკდენრაქო
 აშთბე იგოზ ალა, უი იხეილემჰააუაზ აბაჰია
 დთალანუ დნეყუო დალაგჰეიტ. სიკო იაბჯარ
 იმყუწარლუღუა აწლა ირხანვეიწიანტ. მი-
 ნუთქუაე ბეჰმსეცყუა ურთ აშაქჰაქუა იბაი-
 გუახო იალაგჰეიტ. სიკო იფსუ ალაგა-ჯაგარა
 ირმაძძეიტ. უაკვ დიზგუამთარატოე ჩოქწიანხეშა
 იმამეხტ. „ჰრანხეჰე ჰაიქჰანაჰეჰე, იყაუწახუა-
 ზეი უაჰა: მა სარა მა იარა“, — იჰიან იგუ და-
 თახუცტ.

ავაგა ანაიზაიგუახა, სიკო იბეიტ, არი
 ტაპლაძერაა რლა დუ მურია შოაკუხ. აწლა
 აწაყა აუაკვ დანგუანათა იშოუა ივნე აქოხნა-
 ნახჰეიტ უი იახე, ახა სიკო დანადერ აწეხუა
 რშიშეო იგუბზღოუა იალაგჰეიტ. სიკოგდუ
 ირგუბზღოუა დალაგჰეიტ ახე შეშუა. არი
 ალაგდუ სიკო იხე აკერ იაფსახ ფსტიენ. სიკო

იჯდება ანა თაწანუ აკერ იაზაიგალაქუაბინ
მურია.

ალა იფერწნუ იანცა, სიკო ახუცრა დნაგუ-
ლანაგალტ. „არი დუაკუზარ, -- დახსუცუან
სიკო, -- დესშერ აკუხონ. მა იარა სიშერ აკუ-
ხონ. იზზ? არი ეიფშო აუსციგმა სზშთა-
ნუყო უს ბაატსუპ ჰია აუაა რგუ იახაანაგო
აზუ... იზაკუ უს ციგმოუზეი აუაა ირეხყდაქუო
არი აზუ, ზაყავ ხაცია რუჰისაქუა რშხადა
„რუჰისა რყაზშალა ახემძღ ანდდერგალაკა“,
ზაყავ ჰისახუჰქუა რჩორშხადა არი ეიფშო
ახემძღ იაციშთან! შოყავ ახუში რჩოადე-
რგახადა, ზაყავ თახახადა, ზაყავ ჰურც.
იზ ასაბიცია რფსუ შოთოუგდ ირეხახადა
არი „ახემძღ“ აწიახრაზუ, ჟილარ რქოათხა
იჩჩარხუმხარც. იზახუამფშოუაზეი არი აუაა
აქატი, აფეტი, აჩჩარა, აციფიარა, ახუმარრა-
ეიფშო?..“ — არა სიკო დააციშთა-ციერჰაიტ,
სურგულარგალაციოუმ სხუცრაქუა ჰია:—
„მა, აუაა ირჰიო იაშოოუპ, ურთ ეიჰა ეილმნუ
ირდერპ“ — ჰია იგუ იაანაგონ იარა, იარა უბ-
რი აამთაზუ ტაპლაძე ისასაირთაქუ აციამუ.
აადრციეიტ, აშიგდუ უბასყაკ ირლულუანუ
ინდერწეიტ, უაკე იგუეითარტი იყან: უა-
უაჟიშთა აციარა რჩორშოაზერკზ.

სიკო აშშჰია იჩოძანუ აწლაქუა იჩორბჟაძო,
ვარდიკო ლუათახ დნადგულან, აცა-წლა დაამ-
წაგლტ. ვარდიკო ლუათახ აქო უაჟიგდუ
აციამუ არკენ. აფენჯერ აფარდაქუა ზლა-
ლაშთემუზ ალა სიკო ფემკრდა იბონ ვარდიკო
დახემშთაზ. ლმაყქოაჰიარა ლახეს ალადა ილუ-

ქუნ უი ახუბა წალა: ლგუშიფუ შუკუაქუა
 აციაშუ ლაშარაქუ იარა იარლაშორნში
 უბონ. დეციამზტ აფშიეს უაქიფგდ.

აწუბუტიან, ვარდიკო დვაგულან ილურციფიტ
 აციაშუ. „პაი, იზდრუადა ეგმალუმწურ! იუდუ-
 რუაზეი ილხეილუმკააზარ, ლალა ზდრრა
 ლესთახ: სნეიუფიტ უახა ჰია“, — დაახუტ
 სიკო, იგუგდ აისრა იალაგუფიტ. უი ილშორნ
 აფენჯურ დნადგულანუ დნას-ნასურ, ახა დშიონ,
 ვარდიკო ლუდა ეგმურთგდ ირაპარ ჰია.

„აშოაკურაზტიი არბაღ აბეუ გაანბა საფ-
 შოკპ, ნას, ეგმანალუმწუ, სხენშინუ სკოიტ“, —
 ააიბვიტ სიკო, აცა-წლა დაგმანაშატიფიტ.
 აქივან იკუფი-ციეიუა აიანაქუა რჩუნახმურგ-
 ძეიტ, უაქიშთა უი აყარაწიყუა იაგდულაშცა-
 ციაშეიუა იყან. აწუ თენჩ იალუნუ იააკუან
 იქერ-ქერუა აყარმაწუს აბეუ. ტაპლაძე ივნათა-
 ქუე ყტ ბეუკ მგო ზეგდ ააიქუტიფიტ უა-
 ფსე დეყაძამზშია. სიკო ამთა იზიხუმგო იგუ
 დუღუანუ ეისუან. უბრი ამთაზე ვარდიკო
 ლუათახ აშუმჰია აში ატიტ, ვარდიკო ლშალ
 ლჩოლაჰია დაადილწუნ აშუმჰია შაქთა თენჩ-
 ლა აბაჰია შოკუაზ ლქუნალხუფიტ. აცა-წლა
 დანნადგულა, სიკო დვაგულტ. აბიეიბაბარა
 ზმაზ ეიფულტ ეიგუდიბაკლო, ეიბაგუძუა.

— ჰავნალაპ ავნეყა, — ლჰიეიტ ვარდიკო.

— ბხაწა? — იჯაშო დნაწააიტ სიკო.

— დუშოთუბ უი ასასაირთაქუ. უბასყა
 დუღულალა დეციოთუბ, ბზარბზანლა უხესურგდ
 დუზურქუხონ უი. უაქი იაბამა უარეი სარეი

სუათან აქვს აიციყალარა უი ავნი დანაინ...
ლოზ...

— ესქმენგმე ამყუბა აძე აანაგომ.

— აღუნი ზეგმე გციოუბ უაჟიე, სიკოი ვარდიკოი რუდა, — ლჰიეიტ ვარდიკო დფე-
შორჩხო. უბრი ამთახმ ინაპე დანკე, რშაპ-
ქუა აბამბა რეწაზშია აშმეშია შაქთა თენჩლა
ინგვნალტ სიკო იფსთაზაარა ესქმენგმე ახუც
იანმაკეზ ვარდიკო ლუათახ. იბავ იციელას-
რალა სიკო ესქმენგმე იჩაციენირხოონ აფსრა:
უი უბასყაკ გუჩანწარელა ავნი დენდოლწლონ,
აძიგმე იზგუათომეზტ იააირეი იცარეი.

უბრი ამთახმ საათეგმე ბეჟმეცყუა აძიე
ავნი ავარახმტი აჩქმრა დაალწენ ავანხმე
აფშორა დალაგვიტ. ალა ჰვკლა იენე უახმ
აქსანენახა უი აგაგა დერკავმბ აჩქმქუა რახმ
აჩაწიახეიტ, მურიავმე აჩორეციგმანე იშუა
უახმ აქსენახხეიტ. ფუტე ანაბეჟს აჩქმქუა
რახმ ალაშბეჟ იარახნაკ იააიქუტიეიტ. ია-
გვიტ უგუ იაზემჩჩარატოე წიაბეჟე, იარახ-
ნაკმე იაიხსუდმტ. უბრი ამთახმ მურია უაშა
იავმციორწუამეზტ. უი აგაგა დერკავმბ ია-
ციორწენ ავნი შოკახ აქსენახხეიტ. ეილკკა
დგუოუთარატოე დეჟან უი ზნაპე აბჯარ აკეზ
უაკე აუ დუკ შოიაკუზ. უი იგუ იჩანწო
აშმეშია ვარდიკო ლუათახ აქუაკე დნადგულან
იშიაქე ნარგულანე დაათგულტ.

არბალმქუა იააილარფსეიტ. აუათახ აში
აატენ, უახმენტო იაადოლწიტ ვარდიკოი
სიკოი. დერკავმბ იააიგუდიბაკელტ. ეითაი-
ბავუძებტ იცაპი-ცაპიო, სიკო უაჟიშთა ითა-

ხენ დცარცუ, ახა უბრი აამთაზუ აგუაქაძია
 ახესბჟუ ააგუეიტ, სიკოგდუ იგუ კლბლაძე
 ლაგა-ვაგარა იმამყუა დენკაძაიტ წაყა.

ახესბჟუ იარქუზხეიტ ტაპლაძე ივნათა.
 ელიზბარ იარახნაკ იხუ ათუფ იხეკუმლოფეიტ;
 აცია დშოალაზ დვაწყუანუ ამი დნადხელოან
 აარტრა დალაგუეიტ. „ელიზბარ, უხაწარა
 ხემძღლ აგუეიტ! აცია უალაშშუ უშოთუპ,
 ააწიეიფუშ, უარა უფჰიეს ლხუ აუაა ნიბარ-
 წიოიტ!“ — ნეიხეჰითიიტ აძიუ, იარა აბარწა
 დანხეკუგლოზ აამთაზუ.

არი აბრეჰეიწიყდა სიკო იფსთაზაარა აწუხუა
 ფუზწიან გულოია იაკუნ. აბართ აქეაქუა რუშ-
 თახხ უაჰუ დიზგუამთარატიუ ალაშცარა დნა-
 ლად დცეიტ გულოია. იარა ელიზბარ იცქიუ-
 ხეიტ იაშცია, ითაცაცია, ასასცია რციაშქუა
 კნუ აბარწა ინეკუიბაჰიეიტ. ურთ რულაფუშ
 ინეწაშიეიტ აბრი ეიფუშ ასახდა: აჰნუ ამი
 აქუაფხდა ამი იწყასო აღურა დეკუჟენ იგუ
 კლბლაა სიკო, უი დივაჟენ ზჩხხეძღურუა
 ზუფსუ ზლუშიშიან ვარდიკო. არა, ზეგდუ ეილურ-
 კააიტ იყალაზ. ვარდიკო ლახხ ზეგდუ ნეიბარ-
 კუნ აძუ ლქურშუა იალაგუეიტ. ელიზბარ
 უაჟიგდუ დნაჰიხა დეიქუფსუ დგულან, აშთახხ
 იხუ იღურუა დაალწუზშია, აშურჰია აჰნუ დნეკ-
 ნახხეიტ, დნათრუსტ ხნუ ჯარა, დანაზხნუ დანა-
 ჯარა, აწუხუტიან ვარდიკო ლუათახ ამი აარ-
 ტნუ უახხ დნეკნალტ. უბრი აამთაზუ, ვარდიკო
 ზუფსუ ააზლოლაზ ლოხიართაქუ ლუშთაწარა
 იაკუნ. ელიზბარ ზეგდუ დნარგუა-აარგუო
 ვარდიკო დნალუდხელოან, იკუმჟი იაწაწიანხუ

იმას იყამა აშუკრპია იათიფიან უბასყაკ ირ-
 ლულუნა ღგუ ინალშიპიეიტ, ვარდიკო ღგუს
 ავაგახაწიყდა ღმადაკუა იალღხშიეიტ.

— ჰცია ჰხლხეიტ ახმუძღღა, იბემაზ ბარ-
 გგუ აბრი! — დნაცწიადი ელიზბარ, ახურა
 აჩჩაპია ინკლყდაზ აშა ვარდიკო ღგუ
 ანაარყაფშ.

ადრჯაჩხე კედის-ძირი აქეთან ინხოზ აძი-
 აძი ეიბრპიონ იყალაზ აფიბე ქუკუ:

— ეიქაპაიტ ვარდიკო ღბზიბაცია, ინი-
 ბარწიეიტ, ლარა ვარდიკოგგუ დღრშიტ.

აბრი აყუნტი იაგგურპიალონ:

— იძიტ ზეგგუ, იყამ უაპა ჰათური ღამესი.

ქართ ნოიბრ. 20 1891 შა.

დასუ იმოუპ იხატი ყაზუა

(აბუააა ჩუხსთაყაააყუნთი ხახდატუაქ)

ბჷპია მშუენ. აქთა უსჷიართა აქუათხდა აწლა ამწან იტთანე ვიცთაქიონ ანხაცთა. აარუბრა აჩუვიმზაარეი აღდგულ ამჩ აღძაარეი იახცთაქიონ ღუბარუნ, „აპაზა აზერჷარა“ იახაშუშააუახ ღუბარუნ, ზთააცთარაქუ არეკჷარა იხთაგულახ იახაშუშააუახ უჷია უა იუბარუნ. უაპა იხლაცთაქიარუხი ნას ღერუვეგახ ანხაცთა? ჷიარას იათახუხეი აღანარფშურახ იმააიტ ურთ არა. ამშუ ნჷპიაქუა რუ ანხავუ, ესაულქ „აკანცელიარიახე“ დიმუტხდარ, ღანარფშურას იმოუ იიართა დნულაიანე იბაჷქუა იათსახ რუტსღერშაროუპ.

ასულ ქბართაქუ ვიზახ ანხაცთა— „აპომეშიქ იპაზა აჩუჷიარა იახმურტაქუა იზუემშიახ“ უბრი აზუ იზუტხდაზ ღუბაპ, „აპიუნთქარრა აპაზა იშიომ ჷია აშიახტი ღუბჷკე ამშუშუტხდქ ზხალაიგალახ“ ღუბაპ, ასთარშუნ იხალა ღუბუტხდაზი ასულ ზუტხდაზი უა იუბაპ.

ანხაცთა რუგუთანე, აქღ ღუ იკაჷზ იშამხე ვიქურშინე ღუქუტიან ათაჷმალა ბეჷჷკი, იჷუაკა ასე ვიფუშ იყუაშუძა, ითათუნეჷგა ხუწიოუ

დღე დაქვებო. ზნეზნლა ბეჭუკი ითათენ ახარა
 დააყუწნე იციაჟიონ იხე რულაირხუუაწი
 ანხაცია ეიქუძერკუა იაატონ ბეჭუკი აცია-
 ჟიარა დანნალაგალაკე. ბეჭუკი მა იკმატეი
 ფწიაგაზ ლაქკ იპიონ უსყან იხეძერკუაზ რკმა-
 ტეიას ფწიო იჩჩონ, მა ირეიპიო იაარკმაქონ
 ირეიპიონ ათოურუხ აჟიაბჟ ხუქქუა, იცია-
 ჟიარა ინალთეიწალონ აჟიაფყაქუა უჰია უბას
 ეგდერთგდ.

ბეჭუკი ბაშა ნხავენ, ახა აკერ იბახდან,
 აკრიხეიგახდან იფსთახაარაქუ, დუაჲ ყუშოენ,
 ილაქჰიარეი იაჟიაქუაცაქუეი რულა ზეგდ
 დეიკერდერუან, ზეკსციაჟიარა ბზიახ უავენ.
 წარა იმამკუა დმშუკაზგდ ბეჭუკი აჟიეინრაალა
 სიირქუაგდ „ეიქუირწიონ“. უბრი აყენტი ან-
 ხაცია. რეიფშო ამესტციეი ათაუადციეიგდ
 ჰათერ დულა იხნეყუონ; თაუად ფაგმაკ იეი-
 ფშო ჰატულა იავსუან. თაუადი ამესთეი რეი-
 ხარაკ დაქუშოარ ირეილდუ ათუფ იხნერკლონ.
 ახა უსყან აპომეშჩიკციეი ანხაციეი რბჟარა
 იციერწიტ აღგდლო უს აიკურხარა. ბეჭუკიგდ
 უი აუს ანხაცია რახე დალათხმაძან აყენტი
 დაყუწიტ თაუადი ამესთეი რეკსციაარა.

აუსჰიართა აბარწაქუ იტიან ჟიაჲკ რაყარა
 აუაა, ურთ უახმრუხუაფშოუაზ ქოაფშოზრალა
 მბატიეკ იუადაჲმზტ რდერრა აჰა იაწაგდლაზ
 აუააჟილა იშორეიუამზ. ურთ ანხაცია რზ
 აჟია ჩჩარხუქუა ირულაციაჟიონ, იმჲასუაზ
 აუაა ირხეჩჩონ, აძიი-აძიი აწიე რულარწონ.
 აჟიაკალა იუჰიოზარ მუჩაციაკ შოუბაც იყან.
 ურთ თაუადციან. ურთ რნავსან აბარწაქუ

დღიან აპაბ დეიმგუაზა, იხე-იქუ იხუნე იცო, იატლასტი რიასა იმინაშუმე. აპაპ ათაუატიტა რპატყალთვირა იკატეიას ფნაწიო იბეჯ რგულა-ვა დრეცეჩჩონ.

„აკანცელიარია“ აქუ იტიან: ასთარშოუნ, აქეთა უსძბაცია, აპისარ, ქდაადქუაკვილურბოუა აფშოაარა იაქუენ. აუს ძბარა მაკანა იალამ-გაცზტ. აუენდ უსპიართა აქუენტო დააიტ აქეთა ესაულ, „პაკეტქუაკგე“ ააიგვიტ. უა ირულან „ავედომოსტქუაკგე“. ურთ „ავედო-მოსტქუა“ რკეფებუან ვაზეთწას ააიგუატიი აგუბერნიატი ქალაქეკ აქუ. პიარას იათახუ-ზეი არი აგაზეთ ადაყმაქუა ზეგე ლაპიარა-ლთვი პრიკაზლთვი ითიენ. აქეთა რპისარ არი აგაზეთ იოუან ანხაცია რფარალა, ამთაგე იხეიგალონ უა იანქუაზ „ანაუკატი“ სტატი-აქუა რაფებარალა.

ართ აპაკეტქუა ანროუ აშთახე ყია-მინუთ-კგე ბქემსეცქუა, აპისარ დფეშეორჩჩო „ავედო-მოსტ“ აადიულთვიან ანხაციაგე დაარუფხეიტ:

— და, შიასკეიშ არახე, ეილუშეკააპ არა არი აგაზეთ იანუ.

არი აპისარ ადიკუან იფა, აუკე, უახიუაფ-შოუა ზსახდა ბაათსუზ უაკე ეილახუა-ეილა-ჯუაკ იაკუნ: დშოუაკე ზფარაზი მუცლა დშოვი-ბარკუზი იხე-იქუ იანუბაალო. ანხაცია ირდ-რუან უი დარა რზე იგუკაჟგაზ, ირგუაყგაზ აკე ანრულთვიპიოზ იც ხერჯაჯო, იგუ თგურ-ღმააუა, დპატყალთვიუა ალაქ შოალთხიშუაზ. არი, პიარას იათახუზეი, იზნემქუა ანხაცია აბიზაშოშოლოზ გუაღგანე აკუნ იბიუაზ.

„დწართუშაგავუპ უი, აქაად პოდლოგქუა
ეიქუირ შიოიტი, შიპაცხრაა, დაძფურჯიგან, ანა
აპისარ ნაყ“, რპიონ ურთ რაშოშოუფხმუქუა
რქუ. ანა ანხაცია რაშოშოუფხმუქუა შთახავ
დამაძამქუა იაანხალონ, იზბან აკუზარ, იშორ-
პიალოზ ეიფუშ, აპრისტავ დხხნე დიშან უი.
ანხაცია რაშოშოუფხმუქუა აპრისტავ ინაპაქუ
ინეირ აკუნ რაფხმა, უი აპისარ იწუხულა
აშოშოუფხმუქუა შთააიოულაკე უა იაანიკლონ.

— იბზ იქსავარტი, იწაბურგნე, იწეიმ უსკ
რულთეიპიოიტი უბაულოუ, — იპიეიტი ნხაკე.

ანხაცია უი ინიდგულტი რუხთარფაქუა რხ-
ხოუა, იათგულტი „აკანცელიარია“ აქსაფხმა.
ბეუუკიგდე დენრუდგულტი, ანა ეგდურთ რეიფუშ,
ინთარფა ინემხეკუა, იარა უს ილაბა იწურგუა
დააგულტი.

— აბარ „ავედომოსტიქუა“ რქუ იანუპ, —
დალაგუეიტი აპისარ. — შართ, აპოლიცია აზინ
პართეიტი შიართ ყამჩლა შიეპყარა.

აბართ აქაქუა ნრაპიანე ინაშია ხემბო, დაზ-
გულუუა დაარულათშოიტი ანხაცია. ანხაცია
აპისარ იიპიაზ ზენძასკ ირზეილემკააუა უამა-
შია იბანე ინხაფუშოტი აპისარ იახე.

— შიეზსუხუაფუშუაზეი სარა? იშიზეილემ-
კაი? იახმა ინარკნე ანხაკე, დეზუსთხაალაკე
დენხავნე დანეყალა, ყამჩლა დეპაპყარ პალ-
შოიტი, — აბრი ეიფუშ აპრიკაზ თეწიტი. და,
უაქიშთა, შიხაციაზარ, უაქირაანძა ეიფუშ
შიწურკეაპიუა აუაა რხაშოშორა შიალაგუეი! —
პია იდეილთირკააუან აპისარ.

— იყალაზეი, ბატონო? ირთახუზეი შარა
ჰყენტი? — დწაიტი ნხაკუკ.

— ირთახუ შიეშბოი, შიარა შიუაჰი
კაჰიციოუბ, შიეშბუ ათუფ აჰუ იარგარ
რთახუჰ.

— არი შარა ჰუ მატარა აუმა იზუ, ანხა-
ცია ზეგუ რუ აკუუ? — დწაიტი იარა უი
ანხაკუ.

— ანხაცია ზეგუ რუ. შიარა წარა შიეშამ,
„ავედომოსტი“ შიხათხომ აკუმზარ შია შიხალა
შიათხომ უი უაჰი: შირულა ანხაცია ყამ-
ჩულა! ეითანრეიშეიტი აჰისარ.

— უიგუ იაშოლუბ! შართ აწარა შამანუ ჰაყა-
ზარ უარა უეიფუ იყოუ არჰიკუ ინაჰაყნუ
ჰიჰუაჰიროზმა? — დაყუნდ-ყუნდიტი იბუ რმაქნუ
ნხაკუკ.

აყამჩუ აძახუ ირგულაირშიაზ ანხაცია
რახტი შოუკუ უბასყაკ რცია ითნარძეაიტი,
აბარ ჰყარა უაჰიწიყა ჰდიქურგალოტი ში
რგუ იანაგოტი უშიარატიუ. ახა დაჩა შოუკუ,
ეიჰა აგულულუარა ზმაზ ანხაცია, ურთ რგულ
შთხნუ რულაქუა ამცაბზ ნრუწყეიტი, აბარ
უაჰიწიყა ინარგულლაპ უშიარატიუ. ამესტცია
ახერზეძერკუაზ არი აპრიკაზ ანხაცია რმა-
ცარა იშორუხეზ ანეილურკაა რგუ იახუანუ
აშიარა იაჰუნ:

— უი იბზიანუ იყარწეიტი, ბატონო! მამზარ
ართ ანხაცია რხუჰილა ციგა შიია ამამუტი.
აიჰაბაციეი ანციეი რჰუ ირციეიტი აშიარეი
აფხაშარეი. იზღურუადა უაჰიშთა ეილაჰყარ

ვიწბული ვიჰაბული (ქურალა იაქიხდაზ აამესტოცია
ირჰიონ: „აპ დეზუსთოი ატოე დეზუსთოე“ ჰია) 1919

— აშეფკა უმოუბ უარა, აშოუიფკა უმოუბ
ზენძასკგდუ უარა იშორულაუჰიან ვიფშო აკუ-
დამ უი შოუყოუ, — იჰიეიტ უაჰირაანძა უი
იგაძა ჩოხერჩჩა ციაჰიარა ზჩოზრგზხმალნუ იაცჩ-
ჩო იგულაზ აპაპ აპისარ იახხ, უი იიკუზ აპრი-
კაზ იანუზ ხარანტოელა იანგუეითა. უბრი აშ-
თახხ აპისარ იიკუზ „ავედომოსტ“ აამიხენ
იბეუ რდუნუ დერზაფხეიტ აპრიკაზ ქოუც
იაჰიონ იწაბურგუწიყდანუ აურესბუზშიალაგდუ
ირეიჰიეიტ. აპისარ დეფხაშანუ იხუ ახივარა
იხდერუამუბტ. აპაპ, აღიკუან იფა აპისარ
იგუტხუ ბზიან უაკუნ, ანხაცია აპისარ იზა-
შოშოუა იანალაგალაკდ იარა აპისარ დიდგუ-
ლანუ დციაჰიო დალაგონ (იყალარუნ უი აპაპ
იხუ იაფსაზ, იითახუზ უაკუზთგდუ), ახა უაჰიო
აპისარ უბას ლაცოგმალა აპაპ იახხ დენხდაფ-
შოიტ „ქილარ რაფხმა ხეჰმძღუ შოფასირგუეი“
ჰია, უგუ იანაგარუნ ინაპე დამფხმაშოარ
დშოუბხოუ დუღბააიდარუნ ჰია.

ანხაცია „აკანცელარიია“ ინაფერწუნ ფასა
იზემწატიაზ აწლა ამწან ვითანეიბარტიაქუეიტ.
ახა ყამჩელა აპყარა აძბახუ უაჰიეგდუ აპიარა
იყუემწეკუბტ. ურთ იარა აპისარ იხლარეი-
ჰიაზ ალა იახხუცუან უაჰიეგდუ. აპაპ დეზლა-
ციაჰიონ ახმტი იზაკუზაალაკდ აკუ რხეილემ-
კააიტ. იზბან აკუზარ უი აურესბუზშიალა აკუნ
იშორეიჰიონ.

— მაპ, საშა, არი აუაკუტოეკსა იქუხრა აუბ
იზმანოუ! უახხუცი ცქმა, იაჰჰიან უაჰიე,

სარა, უავ ბერგჯკ, სააილზხნჯ ყამჩლა საშა
სულჯეჟეჟე სეპყარა! ეიჰა იეილდუბ აფსრუქი
იჰიონ აძიე.

საქონის
საქონის

— მაჰ, დად, იზძატიუზიეი აგუნაჰარა, სარა
სეზუთაახჰ ყამჩლა იანსუს, სუტსუ თანჯ აღუნეი
სეჰეგლომ, ისესუა აუავ დესშუეიტ!— იჰიონ
დაჩჰაძიე.

— ოჰ, უარა საშა, ეილდუბ ეიჰა, უავ
დუმესერ, მაჰ ანაკუხა უზგდჯ რეცჰაუშო
უაღავაშოტ, აძიეგდჯ დავგუზშუამ, — ნათეიკო-
უან დაჩჰაძიე.

უბრი ამთაზ ბეჟუკი ფასა უა დეჰეჰეტიან
აქდჯ დეითანეჰეტიანხენ ითათენჯეიგა ათათენ
ნახანჯ თენჩ იკუშა-მეკუშა იტიჰეჰე
დენრეღაფშენ დაღავეიტ აჰიარა:

— აყამჩუ!.. სარა ისეუაღაშოიტი, ახარა
ზდჯ აუაა შურჰკოზ. უსყან იყან აჰრა-ტირა.
ჰარა ჰსუდ ზუს რეძბოზ ყამჩლა აპყარა
რეჰერწადომეტი, უი ჰარა ჰეჰე იაფე-
ზწან აურესცია როუბ. აწაბერგ ჰჰიონარ,
აჰეიტე ჰარა ჰეჰეგდჯ იყან არგუეყრა ხანთა-
ჰეჰე: ზუს რეძბოზ აუაა რეღაჰეჰე თერხუან,
ათამც იაღადრთიონ, რღეშაი რეღენეი
ხერწიწიონ, აჰიენწია რეჰერთიონ, იუდერუა-
ზეი უბართეჰე რეიფეშ ზეიფეშ ყარეშოზ...
ახა უაჰეტიი აუავჯ — ყამჩლა იპყარაგდჯ...
ისეზდერუამ! დასუ იმღუბ იარა იხატი ყანმა!
ზეგდგდჯ ირზეჩჰაშამ! ფასა ჰარა ჰეჰე ყამჩლა
აპყარა ანაფერწან, სარა სსაბინ, — აპომეშ-
ჩიკცია ეიბარგურღეიტ: ატიცია შოფაშეიარი
ჰია. სარა იშოესჰიან ეიფეშ, დასუ იარა იხატი

ყაზმა იმოუპ! მოუკე იწაბრგეწიყდანე ეგდ-
 შიანწყეიტ. ახა ეგდერთხ იარაპკეიტ. ახა
 აქია საგულაღანე იზუსიოზიეი სარა
 ისგულაშიოიტ შარა ჰქიუ იყალაქუანდოუ
 ხუა: დათიკელა, ჰ-სიმონიკა იაბ, უაკე ღულუ-
 ან, აჰ ბაშთა ინაპაქუ იაიგოზ, იაკუმაღა
 დზუნეყუოზ უაკამეზტ. აჰგდუ დცან აუეზდ
 ნაჩაღმნიკ დიაციაჟეიტ: უბას ეგდეს უი იყა-
 ზშაქუოლუ შია. იაიფხეიტ უი არფეს, დნეშთა-
 წანე ყამჩღლა იყუაყუ აცია აახზრხმეიტ! იარა
 უი ამშო იფესუ თანაწე იხაირშოთუამეზტ. აჰგდუ
 უი ნახეს უაჰა დზიქთაფომეზტ.

ავბატოი შია სეზქოუ, უი შიართგდუ იშიაჰა-
 ხეიტ შია სეყოუპ, ბესიელა ტკავამე ყამჩღლა
 იპყარა იახყდანე დჩმაზაზხან, იარა უბეს უაჰა
 იჩთაიინეიბეშთაძეკუა დეფსიტ. ახა უი დერვე-
 გდუხ დაჩთაკუში! სარა ლეფანიკა დანაასგულა-
 ლაშეო... უაკე იგუ ნზერხოზ უაკემეზტ უი,
 უაკე გუბეზღენ, იშოჯრჰილო ეიფშო, ამწწიყდა
 აგუ ნზერხოზ უაკემეზტ, უბას აკუნ უი დშოჯ-
 ყაზ. უბართქუა რხეზდ უი ფჰიეზსწას უაკე
 ფშოქარახენ, ზემჩ კუადაზ უაკენ. შართ შაინჩ-
 ჩალონ უი: „უარა, არფეს, ფჰიეზს ღულუაქ
 დააუქთაჰარ, უხუდა აკე ნახაწანე იახდაა-
 ლთახხო დახეცო ულგარ ლელშოოიტ“ შია.
 იანაკუზააღაკე უი იყენტი უაკე იმაჰაცეზტ
 ღმრა შთებჟეკ. ციემლხუს დეშთიხეიტ აჰ
 ქდააქერ არი არფეს, ახა იშოფა! უბესყაკ უი
 დიზღლდოუან, იფესუ შოთოუ დელბააიდაპ
 უგუანურატოე. უაჟიე უიგდუ ანეში დამოუპ,
 ანცია დათოუმწან იგუნაჰარაქუა, იყალთეიტ

არი ვიფიქრო აქვს ხმანთა აპკუაჲი ილღუხანუ:
 ლევანიკა იამ ფიქროთი ზმამუხ, ბაშაა უკუნი
 აპკუაჲი—უბესყაკ დღეშობან, პ-ოკრუგ აქოუ ლ
 ლოფიფიქრო დანიშადი უაკვ დიზღუფიშააჲამუხტ.
 დეზუსთა იზღუამთო არი ლოფიფიქრო აფჰიეს
 ირეიციაძოჲ ახაწა ილა დეშობამეფიშუა.
 დენღუხაფიშოიტი უი არი არფეს, ლარგდ
 ლღლაფიშ ააიხლორფომუხტ იარა.

ახა არი აფიქრობარა იარა იზღ ციგდარამზარ
 ბზიარა იზალემიტი. იზღ-იქოუ უბასყაკ იფიქრობან
 უი აგუაჲ-რცჰა, ზნზენლა აუახუამაქოუ დან-
 ნეილოზ აჰისაქუა ზეგდ უი ინაიზხმადეფიშუან...

აჰ ციემღხურთას დეშოიხტი ლევანიკა.
 ჰართ ზეგდ იგუათანუ იჰამან არა ბზიარაკ
 შოჲყამლოზ,—მამა, მა არგამა უჰია იშოაკუ-
 ხალაკჲ აკ დეშოაქეირშიოზ; ახა აპკუაჲი
 არფეს დიდგლაჲენ, ლარა ლაკუძან ჰართ
 ზეგდ ჰზქუგუღოჲ.

ზნ ჰქთან — ისგუალაშიომ, დეზზაზ — და-
 აიტი აუფიქრო ნაჩალენიკ, შებეხმა აკრჰარაზ
 დადტიან იარა აამსთაკ ივნათაქოუ. დეჲან
 უა ლევანიკა იაჰგდ. ისზღრუჲამ უი იშიიხაშოა
 ანაჩალენიკ ეიჰიან არფეს იზღ. ლევანიკა იახდ
 უაკ დრჰოიტი. დნეიტი იარგდ.

— ააიტი, უარა არჰიჰე! ატი, აჰ იზღ დეჲუჰ
 ბზიანუ დჲამლოკუა დრჰიჰენ, დღეჰენ დჲა-
 ლარ აკუზმა იხუთაზ? — დენიქუჲააიტი ანაჩალ-
 ნიკ იშაქუა კდჲელო.

არფეს აზნეკ აზღ დააშიეიტი, აჲიაკ იხუღ-
 მშიო, ახა აშთახდ იქოუ ვირგჰია იაილოგან
 დააციაჲეიტი ანაჩალენიკ იახდ:

— იზაკუხეი იშვიო, ბატონო? იზაკუ
 ღმიროუხეი? სდუნეი სააქულაზარ ღმიროუ
 ჩუტ. აგულაციაწიყა შირაზწა. შირაზწა

უსყანტიი ამთაზ უიაშა უიაშამ უაქუი-
 თხტიუადაზ მცხუ აპიარა?

— ღეფიგა უაქეწიყა, ყამჩლაგმე ღმიე-
 პყა! — ინრუდიწიეტი ანაჩლომნიკ. შართ ღეფა-
 ნიკა იგულაცია ზეგმე იაპციემლხხეიტი. ახა
 იაპციემლხხეიტი მაცარა აკუძოუა.

— ღეფიგა! ღეითაყაიტი ანაჩლომნიკ.

— მაპ, ბატონო, შიართ სეშინეპყარემ
 სარა, — იხიეიტი არფეს.

— იაცეშინე აბრი აყარა ყამჩე არი არჰივე
 იყარაქუ? — დეჰენეყაიტი ანაჩლომნიკ.

— ამიე იაყეფული აგუ შიემაზარ! — დნა-
 ცყაიტი არფეს, ილაქუაგმე ამცა აარხელიტი.
 „სეზხეშაზ სან, დხაგახაზაპ არი“ — ჰეუახუუან
 შართ ჰახმეგლაზ. ანაჩლომნიკ არფეს დნიე-
 გულხხელან ისრა დალაგხეიტი ყამჩლა.

ღეფანიკაგმე ღეშარც იაქუიკეიტი, ახა
 ასტრაქენიკცია ნაიქილან დეიქუფახ დენქუა-
 რჰიეიტი ანასუფდა.

— სოუშეშთ, მამზარ იღრნე იშემაზ ანა-
 ჩლომნიკ იზე შიართ შალა შინე შუშითიუა! —
 ჰია დეჰიჰიონ იარა.

დოუზეშთხხუადაზ მამზარგმე უი? „რაცია
 იხე თაირხხეიტი არაზყეციგმა“ — ჰიჰიონ ჰარა
 იგულაცია ჰეუანელა. დერჰიაზანე დნარგან
 დყმანტაზდა დაილოურხეიტი... სალაწიყა ისეზი-
 დკელომ უი ეიფეშ ილა იაბარაცე: იახმა-
 ბალაკე იაიკურშანე აშა დადერგხეიტი.

— უაქიშთა უცა, უაჰ იმაწ ულა. დაქუაქუ
 ანუდახ იღერნუ იუმაზ ეიჰა ეიცოიუ უაქუ
 შიახუეიტ! ჰია ინიღინან, ავხუყა დაახუჰიიტ
 ანაჩალღნიკ.

არფეს დოურუშთიტ. ილაღრძ იქუაშუ
 ღუზბოზარ აკუხაჰ ჰია სგუ იაანაგონ... სნეიტუა-
 ფუშუზარ — იზაკუ ლაღრძუნი! ილაქუა კამ-
 კამუან აქუჯუმა ააპკ ეიტუშ. სარა სენიდგღლან
 იგუ სყაყუარაცუ საქუნ.

— იუურუზეი, ლევიანიკა, უს აუჰ აზაკუან
 შუკოუ,—სჰიეიტ სარა.—უარა უაცმააპკუნ უი.

— ზაკუ აცააპკროუზეი? არსყაჰკ აუაა
 ეიტუიბაგუა ისუჰიღოუეიტ, აკრუკოუმა არა იჯა-
 შატოუ! ახა ეგღაურუმ,—ნაციწეიტ ირაშუანუ.

ისგუამფხუეიტ სარა ართ იაჰიაქუა, საგდ-
 ნიაბეეიტ:

— არფეს, ჯარა აკუ უგუ იაანამგან ამარჯა,
 უხუ თოღუმერხადან ზუნდა.

— იშუთა? უარა უეიტუშ იყოუ აუაა,
 ირზეჩჰაუაჰა არი სარა ისზერუზ ეიტუშ იყოუ!
 მუშუკგდუ სუფსუ თანუ ანცია სუქუუშწან, არი
 ეიტუშ ანსუხმხ!—უბას ნსაჰიანუ დაგდაასუზუ-
 აფუშტ, სგუ იააცემღხან სუბზ სნაციჰიტ.
 იჰიენწირაქუა ააიბეირკენ იქუნეიხუეიტ იაჰ
 დანმტიაზ შუკუაზ. სარა სიზგუამთარატოუ სიშკ-
 ლაფუშუა სენიშთალტ. უი იგუ ითაკნუ იმაზ
 სარა იზღანღერუაზნი! იმაზაარუნ იარა იწა-
 რუნუწიადა ჰიეზბა წალახუქკ.

აჰ იხუ-იქუ იზაჩიო იშამხქუა ეიტურშინუ
 ღტოანუ ათათუნ ახარა დაქუნ. ლევიანიკა უი
 ღენიდგღლან, იწიახნუ იმაზ იაჰიეზბა აათიუაან

აყუწიქჰია იგუ ინალჟეიწიეიტ, უი არუცჰა, უი
 იზჰმპიაკუა იფსუ კვიხშიეიტ. უი ხმაცარნი
 აყუნგდუ დაანქჰასხუნდაზ, — უა უი აჩხუნ იარკა-
 შხხა აკათიარა იაქჰუნ აშა! დრულაგეჰტ არ-
 ფუს დააპკუზშია, ჰიეზხალა ანაჩალდნიკ იმაწუჰ
 ილუჰმპართა დელკუდსულან იფსუ იზულამგა-
 ვამგო დნუშთეიწიეიტ. უა აესაულ დუჰნუ
 დენიჰილტ, ლეჰვანიკა იმახციე ნთარსნუ და-
 ნესკლოოიტ ჰია, ახა ააიდუხხულახა იმთაკუა
 აფხმურცი ჰია აცგუ ეიფუშ იმგუა დენთასუნ
 ინთიჰიეიტ. დაქჰუეიტ ჰია იააიდხხულოზ
 ზეგდუ რში კჰეითიონ უი. ურუსკ — ანაჩალდნიკ
 იკუნ ხ-ჰუკ აურუსცია — ილა აჰიეზხა ნალაირ-
 შშიიტ. მაჰ, დშიართა დუჰუ აუაჰუ, ზუფსთაზარა
 აკაშია იზემფხაძო! აფსრა ზეგდუ რზე იშიართა
 დუჰუ, იარა დაზძეშოოიტ! დუხლაურშიარუხეი
 არი იეიფუშ იყოუ აუაჰ! დუშერ? უი აკუძოჰუ
 იარგდუ იითახძოუ, უს ანაკუმხა, აშოაჰიარა
 დაქჰუნააუეიტ დააპკუზშია. ააი! იასგულა-
 შიალოოიტ ზაჰა იხ-იქჰუ ფსახნუ დუჰანი უი
 უსჰან! სარა სააგულაზარ ისემბაცტ უს უაჰ
 იხ-იქჰუ იფსახჰუა! უნიხუაფუშერ უგუ ია-
 ნაგარუნ, ქჰაწა-ქჰაწა დეიხჰურჰუოზარგდუ
 იგუათარუძუტ ჰია. ითახუნ იარა არაზჰუ-
 ციგმა ანაჩალდნიკ იქჰუნძაგდუ დნაძარაცუ, ახა
 უი იჩიქჰაიჰუამუტ, იჩიძეიტ აუათახ აში
 არკნუ დუჰნატიანუ, იარა უა იჩიძანუ დახმრთა-
 ზენტო ახუაარა დაქჰუნ: „დუშიკ, დუშიშუ,
 დუშიკ, დუშიშუ“... ჰია. დნაღუხულტ ლეჰვანიკა
 აში, უა იადგულან ყუარდიჰ. აყუარდი ააშ-
 თიფიან ირჰიჰია უბასჰაჰ ირუშჩნუ აში დასტ,

უბას დაჩაზნეკ დნასურ იფუხხაა ინექუიწონ
 აში, ანაჩაღმნიკგე ლაშთარა ილა იაბაშთა
 მუხტ. ახა ანაჩაღმნიკ იხე იცოიგთეიტ. ლეუ
 ნიკა დერკეგეძხ აში სასუეიტ ჰია იჩააირხ-
 ხონე ეიფუშ იშთახე ალა იჩაძო იგულა ცია
 ირეიუახ აძო იხე დლასენ დეიზრყუქუქუ
 დნეშთეიწეიტ. აწაბურგ იპიონ ას. ზპიონ: აიაშა
 გუაკა იაშა იხე ხეიწეიტ ჰია. აწლა ანუხკაჟ
 ეინაფსუხუ ზმოუგე იზმაგე ზეგე აზკუეიტ.
 ლეევანიკა აღგეღლ აქუ დეშუშთახ ანგუართა
 იახდაბლაკეძნტი აუაა ნიქილან უბასყაკ ირლუ-
 ლუანე, დეუარნე დეიდქშარჰიალტ, იცია-იფ
 აში აღხუხუა იცონ.

ანაჩაღმნიკ ლეევანიკა დეშუქშარჰიაზ ანეი-
 ლთიკაა აუბ დანაადიულწ, ყამჩღლა უი იპყა-
 რაგე დანაღაგა. ისუნდრუამ დნაჰიხანე დეყა-
 ზუ მამზარგე დაჩაკუუ უი იხეძხ, ამალა-
 ხანგე ჯარა დაამქიტ.

— აი იშიინაშთა, მინუთ ზაწიეკ იასაძარ
 ლაარფშურა ულა იასურბაშთამუხტ, — იპიეიტ
 იარა ანაჩაღმნიკ იახე.

— ნცია დეზმამ უარა, იზუხურყმაზეი ინურ-
 წიაზ ასყატიი ქილარაკ? ურთ აპრიკაზ ირუდუხ
 ნარუგძონ, ირხარაზი დარა, — იქუფნერკელო
 იალაგთეიტ ლეევანიკა.

— სუსს იალოუზეი აპრიკაზ ნარუგძოხუ
 დაჩაკუხუ! ისუსუხ სარგე ათაკ რუსთეიტ! —
 ნათეიკეიტ ლეევანიკა.

აწუხუტიანე ლეევანიკა აჩუ დნადქშარჰიალტ,
 უაჰა იხაკუხააღაკე აკალა დრუხკამცეიტ.
 ანაჩაღმნიკ ქუაითიტი ლეევანიკა იახე:

— ნაკახანიას უარა იუქუშიოიტი
აშრა.

აკედწიან
ერწინული
დაწიან,
20200000000

ლევანიკა უი ათაკს ირაშთან
დაგდაიზწაიტი:

— უგუ იანაგომა უარა უი ალა სურშიაპ
ჰია?

ლევანიკა იშრა აჩჰიარა ანაი ისაჰან სცეიტი
სარგჯე იზბარცე. მაპ, აიაშა ჰჰიოზარ, უი
ეიფშო ხაწარალა აფსრა ფსრას იუზუფხადომ!
ჟუაჰე დკედწიან ღურშრაცე დნარგუეიტი, იარა
უბასყაკ ირურთენინე დჰყან, უგუ იანაგარუნ
იართახე შთალარა დცონ ჰია. აიჰაბე დიაზ-
წაიტი იარა:

— უმშიადოი? ჰია.

— იზაკუბეი სზეციშიო! სარა იდღრნე,
ეილკანე ისემან მეშოჰე სეშოზ ეიფშო, მეშოჰე
საგდშოფსუაზ. შიარა იხზეიუზ ეიფშო საქუ-
შიანე სანეყალა, შიარა სშიემშეკუა სუნხანე
სყალარგჯე, სეფსე თანე აღუნეი სქუგლო-
მზტი.

იწაბერგნე ირჰიოიტი: ხაწარულა აფსრა,
ხეშძღლლა აღუნეი აქუზაარა აწკს ეილღუბ
ჰია. იარა უბას არი არფეს ხეძი-ფშოფი იხე
იარგუეიტი, უს დაგფესიტი... აბას აუბ, უარა
საშა, დასუ იარა იხატიჲ ყაზეშა იმოუბ. აღუ-
ნეი აქუზ ირაციოუბ დათიკელა იეიფშო
ირეპყაქუახლოუ, იაციშია-ციძეძანე ინხაქუა-
ხლოუ, ბესიკელა იეიფშო ზცია-ზეზაჲ ძეთხლოუ,
ლევანიკა იეიფშო ზეხეშძღ ბაათეს შალა
იხეძიძაქუახლოუ, ეილიშიეიტი ეიჰა აფსრა,
ხეშძღლლა აღუნეი აქუზაარა აასთა.

დააღვრიტ ბეჟუკი დუზლატიაჟიოზ იაჟიბჟ
 ითათუნჟიგაგმუ ათათუნ ნახაიწან ახარა დანა
 გუჟი. ანხაცია უაჟიგმუ აკრაამთა უი წამ-
 ჩლა აპყარა აძბახუ იალატიაჟიოზაარუნ, ახა
 შოუკჟ ასთარშუნ დრუფხეიტ, ეგმურთ აძბაკჟ
 დრუფხეიტ — რეიქსტიაჟიარაგმუ უა იააფრ-
 წიეიტ.

25 იულა 1892 წა.
 აქთა გოლი.

პალიასტომი ამიბ

(აგუსტაა ნეაცია რეზნთაზაარა ანუბი)

I

ქრთტიელა ამრათაშიარახეტიი აქთაქუა რზე აქალაქე ფუთ დაარა აკერ ზწაზკუა აკოუმ: ურთ აქთაქუა რქუე იზაკუზაალოკე თიტის ანხაკე იაიმიფუხეაშიაზ ზეგდე, ფუთ იკლგანე ითიუეიტ; აკე რუხუპარაცე ანურთა-ხუგდე ირუხუშაუეიტ იარა უბრა. ურთ აქ-თაქუა რქუე ინხო ანხაკე აპაზა ირშიარაზე იგუ ირთანძამეკუა აპიენტქარრა მირა ანენეიხთგუ-ლო ამითაზე, აფარა უი იმფუხეაშიომ, უსყან უი იზე ხქუხეგას ჰია ღზექუგულთუანე იმოუ ფუთ აუბ.

— უაასფეიფუშ ჰამთაკე, სცაპ ფუთ, ისერ-ჰაპ აფარა, უტიგდე უსთაპ, — იპიოიტ ანხაკე, აშიახტი ღზეკუ მა ნაცვალი*) იახე.

შეკმთან ინარკნე ხულებუჩხანდა ეიცურხუ-ხუა წუხუაფწიარაკ რუმაძამეკუა ფუთყა იგოუ ამვა იანუბ აგურაა, ეიდარახა, აკუტი.

*) ნაცვალი — აქთან აპიენტქარრა მირა აღწა სსაქუა რეზნთა-გარახე იაღხე იყოუ მაწუგუბ.

აყვხ, აკუაკუმ, აკუატა, აშუ, ახუდ, აჯქუ
 რეი უჰია უბას იაარუმფუხმაშიო რუმა, ^{ქართული ენციკლოპედია}
 ლხ მათიახუ აკუზარ, გურიანტი ფუთ იკლდრ-
 გოიტ წვა ზმამ. აბრი აყნუტი აუბ „ფუთ აწ-
 ხუტია ფწიარაცუ იყოუბ, აბალუაზა დარა-
 ჯარა ეითარგარაცუ რგუ ითოუბ“ ჰია ანგუა-
 რარწალაკჲ, — ურთ რეიტშუქუა ანგუარარ-
 წალო რაცოიუბ, — ხუხ ზდბახუ ჰიოუ აქ-
 თაქუა რქშუ ანხაცია იგუთყმა-ფსუთყმახა ეი-
 ბარშია-ეიბარძეძო იხალაგო.

აქალაქჲ აქსტაარა ანხაცია რხე არი აყარა
 იფეიდაზ იაცუნ ურთ ამჰან ირხერგალოზ, დაა-
 რა იშეართა დუნე იაარუმფულოზ გრა ბაათსკჲ.

ამრაგულარახტოი აგუაშიქუა რახჲ, აგურაა
 ნხაცია თიტოეს ჰია ირუმოუ რპროდუქტქუა
 რქლდჲა ხუქქუა ირუქუწიანე იძსანე იხლაცო
 ამჰახჲ ირუმფულოუბ ზნეზენლა ზჩორუციგმა-
 ნე ფუთყა იცო ამჰასცია მჩუმელა ირუმშენ
 იხმოუ იციქურჩიდა „ასტრაქსცია“. აფხენ არა
 აკუბრქუა ჩარა-ჟირა დუ რუმოუბ, ამჰასცია რშა
 რულციციააუა. აძენ აკუზარ ანმთა ურთ რე-
 ბაკქუა ინრელსნე ინეილნარშიააუეიტ. ჯარა
 დგმელ ბარა თუფკგდუ უზეფშააშჰამ (აკუშა-
 მუკუშა იახმაბალაკჲ აჰიირა თიაა ძმახ ტია-
 რახოიტ), უაჰჲ მცაკჲ ახე ანმაიქუეიკუშა.
 „ასტრაქსცია“ ჰია სუზლაციეიოზ, — უი პალიას-
 ტომი აძია აუბ, „უცა, იხმალა ფუთ ამრაგულა-
 რახჲ ალა“ ჰია ამშუნეიქუა არახჲ იანაშთიტ
 უჰიარატიე. ამშუნეიქუა ახლწ ეილა ხუქჲ,
 ჰამთას იანათეიტ, იარა აწას ააპკი აუაჰფს
 ცემღრეი უგუახურატიე ჯარა ფშაჲ მშაა-

ცვირწებ ვიფშე პალიასტომი ლაშკოცი, ვი-
 ქუარახოცი აკათრან ვიფშე, ახმქუა გრძელა
 გულა შიანლა აჩაახანაყმოცი, არი გრძელა
 ხუტი ხუქე აღუნეი ზეგე ახულანაგალარც
 აგუ ითოუპ უჰიარატიე. არი აძია უი აყარა
 იღუუ აკე აკუძამ, ზელაფშე წარუ აუაგ აგუ-
 თა დგელანე დეფშეზრ იბოცი აჰიირა აქოიია-
 ნე ნერციტიი აქოქუ, ახა წასს იამოუ ხარა
 ძებქახალა თბაალა იხედჰილოუ ამშოზ ვიქუა
 აწასქუა როუპ.

პალიასტომი აწებულა აგურაა რტიელან
 ირჰილოცი. ლაკუნე აბრი ვიფშე: უა უაქიე
 აძია ახმეყოუ დგელანე იყან ზნე, ინხონ აუაა,
 ეილასე იხმაზ „პავლიას-ტომი“*) ჰია. ზნე უი
 აღგელ ლაყოცი, ანეში ჯარა აჩააიმიანხენ წა
 ახმამაძამზენტი ვიქიელანე აძე ზქოჯახახან იქუნ-
 ხოზ აუაა ზეგე ინრქალტი. ითახვიცი აუაა-
 ფსერეი უბას ფსე ზხან ზეგი. აღიკუან ზა-
 წიქე იოუპ ზნე აღზგან, უი არხანგელ ისახა
 ზნეზ ანეხა იმანე ჯუმატტიი აშხა დეხუნეცი,
 იარა უბრი ანეხა ახმალა უა ეგექუდრო-
 გლოტი აუხუამა. იარა აღიკუან დარჩია ჰია
 ეილასე იხმაზ უა დეკანოზს დაგექუდროგლოტი.
 ჯუმატტიი აშხაქუ იახმა უაქიორაანძაგე იგე-
 ლოუპ აუხუამა. ჯუმატ აჰაბლაქო უაქიეგე
 ინხოცი დარჩიაა რხელწშორა, ურთ რხელწ-
 შორა რახმტი აძიორკე აღინ ამაწ აზხუა
 უააუპ. იშოქუახალაკგე არი აღეგენდა აწა-
 ბრგრა აგურა სეზშიერგომ. პალიასტომი აძია

*) პავლიას-ტომი (ქრთ). — პაველ იშორა ფილარ.

ადგმულ წესსა იახყმანუ წაყანტი ივეიხ ბასთა
 ააიგუა ამხაქუა ეილაგლოლუ ირხმუკუტუნუ
 ზნოფიხზა წაყა ითატიახ მუბ იზეიფშოტუნუ
 უი სპიეიტჰიაგმუ იარა იზლარჰიოლ ალა იყა-
 ლაძაზარგმუ, ზიფშო ყამლო ეგდჷყამ, უი აყა-
 რა მბატოჷკ უაჷკ იჯეიშარატოჷ იყამ.

ამია აგვრუა თაუად დადიანი იტოჷკ, აგვ-
 რცია-ფსეჰკციაგმუ რუკათა დუქუა რულა უა
 ირკოუეიტ ირაციაძანუ აფსჰმ.

გურია ირჰიალოიტ ჟოტო აქეაბჷნუ, ჰალია-
 სტომი ამია დადიანაა ათაუადცია რნაპაქჷ
 იშოჷყალაზჰიაგმუ. აკუ ინახურყმანუ აგვრუა თა-
 უად დადიანი იფა შოასეს გურია ზნაპაქჷ
 იყაზ ათაუად გურიელი დიითეიტ. გურიელი
 აუაჷფსუ შოასეს დეშოიოუზგმუ ეიქარა შოი-
 ზიუაზ ალა გურამგართას დჷაიწეიტ. უბრი
 აყუნტი უაწოჷ შოჷქუს ქჷკუ მუშონჰიანუ იახდა
 ეიფშო დადიანი იფა, შოასეს იიგაზ იხუ აახ-
 წიანუ აიაშჷკჷ ინთაწანუ ახუ ააიჩათან უს იჰიეიტ:
 აბრი აიაშჷკჷ ამოჷქუს ქჷკუ აჩხნუ იანააშოო
 ათაუად დადიანი იზნაზგო დენხაჷკუზარ—დაა-
 მსთასტიუეიტ, დაამსთაზარ—ათაუადრა აყუნ-
 და დნაზგოიტ ჰია.

ნხაჷკ დეჰეგლოტ სარა ინაზგოიტ ჰია, დენ-
 ჩოჷჟოლოტ ამოჷქუს ქჷკუ აჩხნუწიყმა, შე-
 ბჷხმაზუ აკოჷქარა რჩუნაზურკოუანუ ეიფშო
 ანხაჷკ დადიანი იზნეიგოეიტ, ათაუად გუ-
 რიელი იზნეითიზ. დადიანი აიაშჷკჷ აცაფ-
 ხა სუთ ანიჰია, ანხაჷკ ილახუ ინაპუ ნააირხან
 დნეჷნეწიიაიტ: „ჰაი სარა, ამჷან უახფხმარაჰია
 სახდაანგლოაზ ისხაშოთზარ აქუხაპ!“ — აბართ

აქვია რუმთახმ ანხავუ ანდუმითჰია დენიშ-
 ქილან დხენჰინუ იშთახმუა დვტ. აცაჰნაჰნი
 გარცუ დცოზშია. დადიანი ანხავუ დმუხნდ-
 ჰიუაზ ანგუეითა, აიაშკჲ ფჩხნუ ახვა ანახხუიხ
 ილა ნაქუშეიტი იფა იხუ ხწიანუ იშთთაზ. უბრი
 ინახურყდანუ დადიანი გურიელი აიბაშრა ია-
 ლაგაეტი. აწუხუტიანუ ეინუშეარულა აუს აწუ-
 ხუა ფურწიეტი, დადიანიგდუ იფა იშა ფსას
 გურიელი იმიხუტი პალიასტომი აძია.

პალიასტომი გურიეი ირბეჟოუპ იოუუ
 ციაჰია ხუხუაქუანუ ალაწართა დგდულქუეი
 არახუ-რჰიერთა დიქუეი, ურთ რნავსან იშთო-
 უპ იბაარანუ, ახა აკურ ზემქხახკჲუა, წლა
 ხკერაციალა იბეიოუ აბნარა, აწუხუტიან—აგუ-
 რაა „ეწერი“ ჰია იხუშთოუ აჰასურ ზქუშმუ
 იყოუ აღდგულ ლაყურა თუფქუა.

ურთ ეწერი ჰია იხუშთოუ აღიქუა ლანარ-
 ფშურანუ აუპ იშუყოუ რუფშუძარალა. ააფუნ
 იიაწიყაყარაძა, ჩხავრათაგალან იხდფშთთიულა
 კეჰძა, აუაჰუ იგუ თდერფრააუან ურთ, ახა
 ეგეიეჟონ ჯარა-ჯარა: უა აკადიჰა იალ-
 ხუ უარჰალწას აჰასკდენ იაწიარა ჰქუშმუ ია-
 ხდყოუ აძ თაბააი აძმახ-ჰიენწიარეი უშაპუ ჯლა-
 შია იაკოუეიტი. ურთ აღდგულ თუფქუა რქჰუ
 იბზიოუპ რაფხდა იაუა ასი აწააქუეი რუმთახმ
 აშეარაცავუ იხუ: უა ინკქჰარცალაზ აშეარახ
 ჩუწიახურთა აიუძომ, აშეარაცავუ ილაფშ
 იწუშეარატო. აღდარეი აბნარეი აკუარა სსა-
 ქუა წვაზმამ რულა ეილუშუპ, აკუარა სსაქუა
 ირულწუეიტი ეიცლთეიუა კ-ძმვასკ. ურთ აძმ-

II

ღეკაბრ მზა აზე აკუნ. ამშო ბაათსუნ. ზნე
აფშოასუა აქუა აულარუნ, ზნე ასე აალოანარ-
ჰიჰიუა აკრცხ სსა აულარუნ. იანაიხნაგალაკჲ
ღულულაა აწაარა იალაგონ. ნასუფ რუმოლუბ
აუს ზემუა, აჰ ბეიაცია. არი ეიფშო ამშო ბაათს-
ქუა რზე აფიქტი აფიბბე ხქქუა ჰიო რუკნქუა
რქოზ რუაჯაყქუა ამცა რთარცცივი ირჰია-
ტიოლუბ ურთ.

იყამ ფსშარა აჯა იაწაგელოუ ანხაჲ იზე
იზეიფშორა მშოზხაალაკგჲ. ანხაჲ იზიიწი-
ყმანე იღერუეიტ, აფსშარეი აგუაყრა აჩოაცი-
ხმაკრეი ეიჰა ეიცოიოუ აგუაყრა დშოაქუნარ-
შოო იაფხმაყა. უბრი აყუნტი უი იანაკუზაა-
ლაკჲ იფსჲ იშაძომ — ამშო ბზიანზე აკუზააიტ,
ამშო ბაათს აზე აკუზააიტ. უი იხულა იქუუ
აულუ ირჰიაზალაროლუბ აფსრა ილაცია ნეზნა-
ჰანძა.

იშოაჰჰიანხოუ ეიფშო, ამშო ჯამარტოლა
იბაათსუნ, ახა უი აგუზხაა მკეკუა პალიასტომი
აიგუა-სიგუა აბნარაქუა რქოზ იგონ აიხა ყგუ
შოებქქუა, უაფიქ-უაფიქ იაავუან იკაჰაუაზ აწ-
ლაქუა რუშოებქ. ანხაცია რაკუნ ურთ აბნა
ზემქხაჲ ილაზ, თიტოეს ფუთ იკელურგარაცჲ
აქედქუა რხოიო. ურთ არი ეიფშო ახთა
მშოზ ბაათსაზე აუს რუან ეილაბააძა, რნაჰ-
ქუეი რშაჰქუეი ახთა იქხნარყაფშაანე; აუს

რუან შოართვაზე ინარკნე ხულაანდა ფსმარაკ
 ყამწაკუა, უახუნლა იკარახა ადგაგლო ამა
 სან რქალოა კლფიფიქუა რქო, უაქო-უაქო
 ამცა რჩუნახათსო. აუაპა ზმაზ ირკურშოან
 რჩუნლარპიონ, ეგგურთ აიპარაკკ იარა უს
 იკათსან რუმათია ციააკქუა შოურშიოზ აშოურშ
 იალხეზ რქუიართაქუა რქო, ამქოტო მართა-
 ქქუა რხე იაწაწანე. აქალოაქუა რეიპარაჯარა
 აქუა რკლსუან, აბნა ფყაცია ურთ იშორქქუ-
 ნავაზ ეიფშო იქუდურშირატო აამთა რუმა-
 მებტ.

უაქო ანხაცია აუს ახგურუაზ აბნა ზნე აქეთა
 უაფშ იაზეიფშო ხატინე იყან. იაზთახხალაკდ,
 ფილას დზეიუოუ, ქურას იმოუ, დზეკუუ ჰია
 ეილუხრა ყამწაკუა იშოითახეზ აუს იუან უა:
 აფსემ იკოუან, დშოარაცონ. დზეუსთხაალოკდ
 აძიგდუ დახაშოშოააუამებტ აბნა აწუხუალო. ამა-
 ლა ზნეზუნლა ქეთაკ დაჩა ქეთაკ იადეზ უჩასტ-
 კაკ იაზეინდათლო იალოგონ, იდურხთიაზ აწ-
 ლაქუა რციობაგალონ, იფხასთარტილონ. ახა
 აწუხუტიან ეინეშოარლა აუს აწუხუა ფურწია-
 ლონ. იარა არი ეიფშოქუაგდუ ქოაშოქქუსა მა
 ვაქია შოქქუსა რახე ზნეზუნლა აკუმზარ შოამა-
 ხამზარ იყალოლომებტ. ახა, აბნა ახარხუარა
 ჭეიდას იალოზ აჰასაბ ალა თაუადი აამსთეი
 რჩოეილოარხუნე რჩოაზერკეიტ ანხაცია უი აზე-
 იფშო ხარხუარაქო ირულდურგარაცუ: რათხა
 ხუქ-ხუქე აწუშოარა ნაპე ადურკეიტ — ზაკუანლა
 აბნა ამპქწაკრა აზინ რუმამ ანხაცია, უი ზტიუ
 აპომეშიკცია ზაწიკ როუპ ჰია რულაპიონ.
 ახა ანხაცია ართ რეიფშო აციაქოარაქუა ამა-

ლახაზგდუ რხანდუ იაარგომუხტ. უს ალა ეგდურ-
 ხალმურ შოოხშია ანუ რბა აამსთციეი ათაქუა
 ციეი ანხაცია ირხიანუ ირუმაზ აწლაქუა
 რციერგო იალაგუეიტ. რათხდა ას რხურუა
 იალაგუეიტ ანხაცია რანდ რეიპა ზემი კუადა-
 ქუახ, ქუათუცლა იფსუჩქუახ, აწუხუტიან რე-
 იპა ილუღუაქუახ ანხაცია რქუგდუ თხაშარა
 რულარუმრო იალაგუეიტ. აბრაყა აუპ ანხაცია
 რულა ანდაანტუ. დარგდუ იარა უბასწიყდა ათაქ
 რურთო იალაგუეიტ, უიმოუ რალაცია რაასთა
 ეიპაგდუ აფუქიარა შთურხუაგდუ იალაგუეიტ.
 ანხაცია ხფხდაძარალა ეიპა იხლარაციაზ ალა
 ურთ მუჩმურხარალა რნაპაქუ ირხააგო იყა-
 მუხტ აყუნტი აამსთცია აპოლიცია რანდ ეი-
 თარპიეიტ. იახდა ამიუ იზაშოშონუ აპოლიცია
 რანდ დკლურგალარუნ, უაწიუ დარშადიუ, უაწი-
 შთახგდუ დარშადიუხ. უბას ალა აპოლიცია
 რუკურხურაანუ ანხაცია აბნა რხარხუარა აზინ
 რუმამწურხარაცუ აკუნ იზუქუენუ ირუმაზ.

ახა ანხაცია რხუ იადურხუეიტ დარშა ყაზუშაკ:
 ურთ რჩუეიდურკულუეიტ, უსურა მა ირუმურ-
 ხუზ აქდქუა რუციგარაზუ, აბნახდ იანცოზ
 ქუთალა რჩუეიბარკხუ ეიცციონ. არი ანგუა-
 რთა აამსთცია რგანახდ ხჩადწიანუ იყაზ აპო-
 ლიცია მიკლა ჰია რჩურზურკუიტ. უსყანგდუ
 ანხაცია ეიცქუაენუ ინათარკუიტ: ჰხუ აქუაპ-
 წოიიტ, მამ ანაკუხა ჰმალ ჰნაპუ იაჰზამამწუუუამ,
 იყაშიწი იშითახხალაკუა ჰია. აპოლიცია ურთ
 რხადაქუა რანდ ამიურკუ ბაანდაკურტორც
 რჩოზურკუიტ. ახა ზაყა ყარწალაკგდუ რნაპა-
 ქუ ირხაამგუეიტ ანხაცია.

„ჰმეოზუნტოკუ აძიძიძილა ზეგდე აბახთა
 ჰთაშეორბაარგდე ჰქთაწახუ ჰქთხრა ჰმეოკი
 თაჰტიოუამ,“ — რჰიონ დარა. არაყა, იწახეოგე
 ყდანე, აპოლიცია მიქდახეიტი. ამსთცია
 ასუდ ახე რხე დმერხარ ფსეხუა რმოუტი. ასუდ
 აქთუ იანნიე დარა თაუადი ამსთეიგდე რუკ-
 ნუწყა იძიკრაქუა ზლყაზ ალა ანხაცია რუს
 მანშიალანე იშაქუგელტი. ურთ დასუ დარა
 რხაზე ახარა იაქთუნ, ანხაცია რახა რუხთოდაზ.
 ათაუადცია აბნა ზეგდე რუმქუწახალარა აკუნ
 იზუშთაზ, ამსთცია უს რჰიონ: აბნა ათაუადცია
 რხუ მშალოუ ეიფშე ჰარგდე ჰალოახუუპ ჰია.
 ას აუს ეილაფათანე იანერბა ახაზენეი აღინ
 მაწუხუციეი ხაზე უი იაცრაჰიტი: იზღერუადა
 აძე ხუამ აქთუ ჯარა ჰმანშიალახანე ჰართგდე
 ფსეძე ჰაზკერ! ჰია. ურთგდე ხაზე ახარა იალა-
 გეიტი, აბნაეიმაკე ზტიოუ ანხაციაგდე რაკუმ,
 თაუადი ამსთეიგდე რაკუმ, ახაზენეი აუხუამეი
 როუბ ჰია აგურა დხარწო. აუს უბასყა ეილაფა-
 თეიტი, ასუდ აფსცახაწიყდა ინამთო. აღუკატცია
 იახმენტი აზაარმეგაზ ჰია ეგდეყამ. აიხარა ზუაზ
 დასუ აღუკატცია აძიძიძიგდე აზმერხაკუა ხაზ-
 ხაზე კუჯა-კუჯა. ხკუ-ხკუ აზაარგო იალაგეიტი.
 ხხე რაციაკ ჯა აზმერბოზ ანხაცია ზაწიეკ რაკუნ,
 აღუნეი აქთუ ზაკუან ღყაძაზარ ჰაბნა ხუთაა აძი-
 გდე იზჰაციგომ ჰია აგულრა რუმანე, რგუ რთუნჩინე
 აბნა რხე იშადერხუაც იადერხუონ. მიქლა
 ზხაზე იახოზ რახმტი ურთ აძიგდე ფსეხუა
 რზამთეიტი ანხაცია აბნა რაყუკრაქთუ. ახაზენატი
 ჩინოფნიკუი, თაუადი ამსთეი რგანახი, ანხა-
 ცია აზინ რუმამ არი ეიფშე ახატირა, ურთ

ახუპარატი მიყუ ამჩალა იხუპანუ ირუმამხარ
 ჰია ირპიოზ, ასუდ იხანდუ იაიგომუზტა
 შოქქუსა იაიგომუზტა ახარხუარა უაჰა
 ხემქუა იახზოიტ ინაგდანუ ახატირა აზინ აი-
 ურა, ქილას დხეიუახაალაკჲ აუაჰტოქსა
 იზუ, — აბას აკუნ ასუდ უი აუს ათაკ შოფი-
 თოზ. აწუხუტიან ურთ აუს ეიმაკცია რუს
 ზუნძასკ ეილატატანუ, ასუდ აყნუ დარა იზ-
 ლარზჲეიდახ ალა აწუხუა აფწიაშაგდუ რზუ
 აზემცო, ანხაცია აბნა რზარხუარა აქუნტი
 რაყუკრაგდუ ფსუხუა შოჯრზამთოზ ანგუართა
 იიასიტ დანთა ცოგდკრაკახდ: რჩაზრკიტ
 ანხაცია რბჲარა აცოგდჲა რბჲარჰიარაცუ. ათა-
 უადცია ფასა ტიცვიას ირუმაზ ანხაცია ირარჰიო
 იალაგფეიტ: „ჰარა შიართ შიახაბააუამ,
 შიხაშოთოუხეი შიარა დანთა შოუქუ რგუხნაა?
 იზლაშიგხუოზი ბაშუა აბნა შიარგდუ ჰარგდუ
 იაჰციშოჯრქ? შიჰაცხრაა ეგდურთ იალახურაცუ
 იაშოთოუ რაყუკრაქუ, ნას აბნა შიარეი ჰარეი
 იაჰშუაბ. აბას რჰიონ აამსტციადგდუ ფასა ტიცვიაზ
 ირუმაზ ანხაცია რქუ. იარა უბას აკუნ იშოჯრ-
 ჰიოზ ახაზნეი აღინ უსზუციეი, აჰიენტჰარეი
 აუახუამაქუეი ირტიუზ ანხაცია რქუ.

არი აცოგდკრა იაიუტ აფუჲიარა: ხუქ-ხუქუ
 ანხაცია რჩეიდკლარა ფსუხზო იალაგფეიტ:
 შოუქუ ათაუადცია ირდულტ, შოუქუ — აამს-
 თცია, დანთა შოუქუგდუ — ახაზნახდ იიასტ.
 ირაციამუზ ხუთა ზაწიუკ აანხეიტ რხალა, ახა
 ირდლშახზუაზი ურთ აიწარავკ? დარა ზუფსა-
 ხუზ ანხაცია იყარწალაკჲ ირფეშკლასუან, ზნუ
 რწილაქუა მწადღრსლარუნ, ზნუ მუც შაჰატრა

რულარუნ თაუადი ამსთეი ირუდგულანუ
 მუზკუ ბეუმსუცუბტ ურთ რუბუარა მარტისნაკუნი
 ყამლაკუა. ირუმსუცუბტ იყახი ურთ ამდი-ამდი
 რთეიბარხარაზუ! მაძალა ამცა როურუგუან, ჯა-
 თხდაშალა იდურჰაზ რმაზარა გქურხუან. რაბ-
 ჯარ რუმა ინკლატიანუ ამდი-ამდი ეიბარტესუან,
 თუციგდა ეიბაპიო რცია რხეიბახუან, ამდი-ამდი
 ეიბარხხო აშაუს ძბარახე იკლუიბაგონ. თაუა-
 დი ამსთეი ანხაცია ამდი-ამდი ეიჩურჩანუ
 იციეწაჩჩო რუსქუა დარა იშურთახუ იშაქუ-
 დერგულონ, ურთ ირუდგულაზ ანხაციეი ამც-
 შაპათციეი რუცურხურაანუ აწუბუტიან აუს აქსუ
 იანიიანი, უაჟიუ იახმაპიუნ ანხაცია. ირზაშ-
 შოიტ ასუდ აქსუ, აბნა რხუ იახმადურხუოზ,
 არი აუს იახმუნდაშთაზ აზარალ ირუმაზ, ასუდ
 აქსუ ამშშუთხმეძ ალაგალარა ახარჯ უპია
 ამიახტიქუა დდურშიარაცუ. ურთ აიანირა
 რუმა იცქმადა იალწიტ რუს, აპრისტავ დნა-
 განუ ანხაცია დნარუდდურტიალან, რხუ-რფსუ
 იაწაწა ირუმაზ შია აკუ აანმუქუა ზეგმუ ნაგანუ
 რუალქუა ინარხთნურწეიტ. ულაღურძ აახა-
 ეჟჟულარუნ ხეწაკერთა შია აკუ რუზნმუქუა
 ანხაცია აღიეციპიუ ინექურტიო რუკნქუა, რცა-
 ქუა, რურახუ უპია უბეს ზეგმუ რუმუწუწუა
 იახმურგოზ ანუბალაკუ.

თაუადი ამსთეი ირულაკუ ანხაცია რულა
 იანათურრგა იახმაპიუნ ახაზენეი აუხუამაქუეი
 ნაპ რულარკეიტ. არი აწუხულა თაუადი
 ამსთეი ეიქუშაპათნუ ეიციაჟიარ აკუნ დარა
 რუკნუწყა. იაგეიციაჟეიტ დარა ეიქუშაპათნუ,
 ნასკ რუს მანშიალაძანუ იშაქუგულტ: ახაზენეი

აუახუამეი რქუგდუ დარა ეიააიტ. დარა ან-
ხაცია, აბნა შიალაპარხუუეიტ შია ირგუბქუდნუ
ირუმაქუაზ, ირუეიტ, აკ რუმთაძაკუა დღუჭუ
დღობუეიტ. ურთ ხულა აზინ რურთომუბტ
აქუნწიყდა ახწიარა.

აბარ უბრი აბნა აყნწიყდა უაჟო აქედქუა
რცირა იაქუზნ ანხაცია, ფუთყა იდოქურწა-
რაცუ. იდღობუიოზ აბნა ახუჰია აზბჟა ახა-
ზენცია — თაუადი აამსთეი ირგონ. უი აბნა
ანხაცია რხუთაა ანალაზტიი აამთაქუა რახდტი
იანხუეიტ უსყან ანხაცია რადგდულ თუფქუეი
რკუარაქუეი ირხურწაზ რხდმქუა ზაწიჯკ.

III

დმვას ხუქკ აქუქუან იქუგდლან ქმალაკ.
უი უახდახუაფუშუაზ იგუოუთარატიო იყან
იფუშიაზ უსუკ ნაპყაზაკ იშუყანაწაზ აყარა.
უი ეიფუშ აქმალა, ქუნ დუღუალა ეიხარჰი
იშუშუზ, ამქუტიო შიო ქუაწანუ, იზლალშოზ
ალა იბზიანუ ესერლა იხბუზ, ნაყ-ააყ აშუშო
იალხნუ კ-ციარდალუკ ზგქუაზ, უი აბნა ახანტი
აწუზუანდა შუამახამზარ ჯარგდუ იუბომუბტ.
ანხაკ ივანე იაკუნ უი ზტიოზ, იარგდუ იქკუნ
ნიკო ჟიამქ შუქუსა ირთაგდლაზ დიმანუ აბ-
ნაქუ დააიტ უსურა. ივანე კუნვაჟიეი ხუბა
შუქუსა დურთაგდლან. აურღლა იშუაანაგარა
დუყან, დეიქუკაან, იჟივანურქუა თბაანუ, იხ-
იქუ ეიქუკაა-ხააძა იანუბაალონ ახწარეი
აგულდრეი შოიმაზ. უი ათააციარა დუ

დრამბენ: იმან უი კუჯა აფაცივი ხუ-კუკ აფა-
 ცივი. ირეიჰაბუზ ნიკო იაკუნ. ნიკო იმეფინფი-
 უაზ ლაკუნ იფჰა ეიჰაბუ, ეგდურთ ხეგდუ-სახინფიჰა
 ციან, კოკჰარამხარ ეგდუზხემუაზ რაკუნ.
 ითააცია რუჰატი რუდგალალოარაზ ივანე
 ფსფითაკრა ყამწაკუა ენაგდ აჯაბაა დაწაგ-
 ლაზარ აკუნ. არი ეიფმუ იაიფემყადაქუა
 აჯაბაა დუწაგელაზ იახაროუტიერ ყალოიტ
 კუნვაჰიი ჟიბაა — მა ხუნვაჰია შოქქუსა დურთა-
 გლოოუშია ივანე იხახუი იჟსაკეი რუშოლარა.
 წაბურგნუ ივანე აჟიხარა ირჟეითომუტი, დეილ-
 ყა-ვილლუციბა აგუაბზიარა იმანუ დუჟან, ახა
 უეიზგდ უი ხუნუენლა აბასალა იხუ დაზხუც-
 ლონ: „სხუ ასთომ აკუმზარ საჟიგუშეიტი შთა
 სარა“.

ივანე იგულაცია ჰათურ იქურწონ იხშოკუ
 ყუბქარეი ირაზრეი, ნას აუსურაქოუ იფხდურ-
 ცირეი რხუ. ეგდურთ რაასთა უი ითააცია ეი-
 ჰა ეილდნუ იზლანუყუიგოზ ალა იგულაცია
 რგუ იანაგალონ უი იქარაზ ირჰაზ აფარა
 უაჟიგდ იწიახნუ იმოუბ, იანაიითახხო ხუქ-ხუქ
 ინიხლოიტ ჰია. ივანე ეიხალა აუსურა იბზი-
 ანუ ინაპუ იაცაიიუან, იარა უბრი აყნუტი
 აკუძან ლასსუ-ლასსუ უაკუ იზიაჰალოზ აბართ-
 ქუა რეიფმუ: „უბოუმა იზეიფმორა ქდუ
 სირქუოუ ივანიკა ირხთიანუ იმაქუოუ! აუასთა
 იციხუ იშთეიწაზშიაწიყა აუბ იშოკუოუ. იზუმ-
 დურხოუაზეი ნას, ურთ ხუბზიალა იშოთიიშა“.

სუნტია უაანძეიფმუ აკუმქუა ციკაა აუსურა
 დალაგოეიტი ივანე. იქკუნ ნიკო დუზლაი-
 ცბრაიიგდაზ ალა იციიტი უი იმაქემქუა აქედ-

ქუა. ხულბეჩხალა ივანე ციკმა დოუქმთ
 ლონ ნიკო, უახხმა ირმაზეილარაზე
 ალაშცარა იაიმიანახანდა აუსურა დაქუნ. ნას
 იქმალაქუ დაინე ამცა დნეჩხპიატიონ. აბი-
 ფეი ირქონ კეცლა ამცაქუ ირქუაზ ამგმალ,
 ზნე აშიერვაკ ინაცჰანე ირხერგალონ, აქობაარა
 იანეწალოზ ამშო იაქუშიარ სუნელი ჰია იზეშ-
 თოუ, აკაკანი აჯუშოი აჯკეფი ეილახნნე
 ირუმაზ აქატი რჩაალარგმალონ. ივანე ზნე-
 ზენლა აფსუდ იკლონ, მა ბუნჰიაკ იშლარუნ
 (იარა დშიარაცაჰ ბზიან) „არი იშიინაშთა
 აბნაქუ აშიარახ რუეილა აციეძეიტი ზენძასკ!
 ჰია დახაშოშთააუა. ფასა იყალალონ ლა
 უმაძამეუაგმე შიარაცარა უქუნოუხარ ხემფადა
 აბნაცი ანუშუაზ, მა უქლოჯა აქუ გლხნე
 აფსუდ ანუქოუაზ. უაჟიე აბნაციქუა ზენძასკ
 იძეიტი, აფსუდწყეაგმე აძე ითამ. შიებეჟე უკუა
 უდიქუხაროუბ, იბზიოუბ იარა უსგმე ჯარა
 ფსუდ ფუთკ მა ფსაატიკ უმფეხმაშიარგმე“. —
 იპიონ იარა.

ხულბეჩხაკ ზნე ივანე ციკმა დხენჰინე
 იქმალაქუ დან, ნიკოი იარეი დაარა აკრ
 აამთა აიქსციაჟიარა იაქუნ:

— იუდროუოუ, ნიკო, ჰართ სუნტია უბრი-
 ყარა ქდე ჰციიტი, ჯარა ჩმაზარაკ მა დაჩთა
 რეცჰარაკ ჰკრამჰიეკუა ანცია დჰაცხრანე
 ჰზეყალარ, ჰუსქუა ბზიანე იშაქუგლარაც
 იყოუბ. სუფჰა ლოფეიხრაწავა ამათია იახთნე-
 სემწოზარ არი იათნესხუაზ აფარა ალა აღ-
 გმელ აასხუნ აპომეშიკ იქუ, სხგმე საქუი-
 თხონ ურთ სურხმეფშემეკუა. ეჰ, ანადელ

შიახტი სკაქუმკუა სუყაზარ, ნას აფსრაწიყიყიყიყი
 ხაას იყასწომუხტი. ჰგულაღია ესქმენგდუ...
 ჩოფნერპიოიტ: „უარა ეგდერთ რაასთა უბზან-
 ხაჯუპ, უხე ზქუქუმხუაზეი?“ ჰია. რგუ ია-
 ნაგოიტ სარა აფარა წიახნუ ისემოუშია. სხე
 ქუხნუ სთააღია ეიბარმლაგო ისუნუქუამ სარა,
 ზეგდგდუ აძი იმაღარა დეზრუხმდომ. სუნტია
 აძლამ ხაწა დეშთტიუპ... იზაკუ ამითოუხეი
 ჰაზთახა ხაგუხა ინუწაბგა იცარატო! ზეგდუ,
 ახუჰახუთცია რეიფეშ აფარა ხაწიქ აუპ
 იზხუაფეშუა. უაჟიუ არფეს ფასეიფეშ იგუ
 ეისუამ. აბჯ იაჰასაბ ალა აკუმ იშუსჰიო:
 ფასეიფეშ ამთა ჰანუზარ ს-მატა ლხეჰიან
 ზაწა აიხრაწარა იამუჰიარუხ, უი ლოფეიფეშ
 აფჰიეს ლჰიარაზეჰიან ნაყ დარა ირხარჯუან.
 ჰ-ოკრუგ აქუ არი ლოფეიფეშ ძლამ დუხეფ-
 შააუამ. უაჟიუ ლარა დეხეჰანშა აყარა მალ
 ანლუკუმწა, ლუკნუ დეფჰიეზბანუ დეშთტიოუ
 დაჟიუეიტ. დაჟიუეიტ — უი დერჰეგდუხ უხე
 იქუუკუპ, ახა იყალოიტ ოსიკელა ლუფჰა,
 აგურგდუნახე დემნეიძაკუა ხეშაა დხოუხ
 ლოფეიფეშ აძიუ ხმეძლუკ ლოირგარ. სუნტია
 არი აუს აწუხუა ფამწიაროუპ. იაანხაზ —
 აჰაზეი ახუქქუა რხე ამათიეი ირუხთნაჰწაპ.

— აბნა ახდფაჰყო აზე ახუ შიატინუ იჰა-
 ქუმზარ იაჰციუხ აქედქუა ზეგდუ ჰარა იაჰტიემ-
 ხოზი... — იამ იაჟია დნაფუკლოფეიტ ნიკო.

— ოჰ... აშიახტიქუა რულა ჰფესუ ჰხერეშხუა
 ჰაყაზარ... იწარბგა აცქეა გმარგდ, ჰართ არი
 ეიფეშ აქუ ჰკელუზგახ რთააღიარაგდ დარ-

გმე! — იგუ აწანდა ინეინე დაამი-ფშიტ ივა-
 ნე. — ეპ, იაბაყოუ ჰაიცივათარაქუეი შაპათრაქუეი? ზრთ ჰაშვია ჰაფსახნე? იპა-
 ლემწერ იპალაქდესუადაზ მამხარგმე? აფსა-
 ხრეი ახუშადჰიარეი როუბ ზეგმ ზხაროუ.
 ჰაეივახერ ეიფემყდაკუა იპადგულაზარ აკუმზი
 ურთ ჰარა! ირჟეიტ ურთ ამიქუა, ჰრუმფსახერ
 რემუიტ, ნას დარგმე ფსახრა ოზერუიტ ახა.
 უსურამხარ ეგმეზზმდგოდო ანხავ რუცკა ივა-
 რა მარიოლუმი. იუდერუოუ, ნიკო: სენტიატიი
 ამოქქუს ახე იპარჰაუა ჰხე იაჰარხუაპ იშოპ-
 ჰიაზ ეიფეშ. ჩოანე ფსეხუა ზლამოუ ალა
 ციკდა აუსურა ნაპ აჰარკუბ. უსყან უარგმე
 ეიპა აუსურა ულშოა უყალოიტ. ჰახგმე
 იფერაავაპ აპ. ანადელ ნხავუ — იარა უი, ატიჟ
 დიკვზოუბ. უაზხუცი ზენზაწიკ: იაასუქუშოანე
 სშაპქუა ლოფიწესხერ, — სიეთემცია ამოახტიქუა
 რხე შოასეს ინქშარემწოი!

— უფსანდა ას უზლახუალარზეი, საბ,
 აძენრა ზეგმე აბნა უაალემწიდაკუა უშოლოუ.
 ჰლოლუმა ჰართ. ფუთრაკგმე უფსე უშოლარო-
 უმი, — რაციავ დაზერაზემკუა იაბ ინიათეიკტ
 ნიკო.

— იბზიავუშან აფსშარა, სუქკუნ. ახა აფს-
 შახა ჰართომა ჰართ?

აპომეშჩიკ, აპაპ, აპიენთქარ, უთააციარა, უუა,
 უქულა ზეგმე რთაკ უაზხოინე უქუგულაზა-
 როუბ. იხმანთოუბ აუს ზუა აუავ იხუდა
 იქუუ იუდუ!

ნიკო იაბ დენიხუაფშენ დააქუფსეჩჰაიტი.
 ნიკო ზცია-ზეჟ ფშოქარახდა ეიქშარტიჟზ იხე

დაარა იხმანთან აუსურა. იაბ იგუათანუ იმან
 აჯა, აუს ხმანთა უი იმჩ შაქუშხოლნი იმან
 უბრი აყენტი იაგიბეიტი აწარა დთეიწარა
 ზნუ ნიკო აქეთა შაქოლ აქუ აწარა იწონ,
 აშთახე იაბ აქალაქე აქუ დგანუ აშაქოლ
 დთეიწეიტი. ნიკო აწარა იგუ აქუენუ, იბზიანუ
 იზლოთეიწოზ ალა, აწავცოა რაფხმეგულარა
 იმანუ დეჟან. ახა იაბ ილმშთეიტი უი აშაქოლ
 აქუ ირწარა, აქტი იაკლასს აქუ დეშოტიან
 დაათეგანუ დიგთეიტი. უაჟიშთა ხეშოქუსა
 ირქუუბ ნიკო აწარა დაყუწიყთეი, ახა უი
 უაჟიგე იკაიბეჟეტი აშეყუფხმარა აბზიბარა
 იმან. ჯარა ფსეიფგარა მინუთქუაქ შააიოუ-
 ლაქე იშეყუ დნადტიალონ. ივანე ციგმა
 დაზღლონ უი იწარა დაყუქუაიანუ დააი-
 გარ ფსეხუა იმამქუა დახმეჟალან.

— სგუ თნაშააუეიტი, უარა აშაქოლ უთ-
 ხნუ უახმააზგან. შაშთაგელოუ ამთაზუ წარა
 ზმამ აუაჟუ აულუ იაწაგელოუ აცი დავზოუბ —
 უაჟა აქმზარაქ. — იმალონ ივანე იქყუნ
 ნიკო აშეყუ იკნუ დანიბალაქე, ახა უაჟა იშ-
 თეიურუზ უი? იზრპაზომუტი უი აულუ ხმა-
 ნთა დეზწაგელან, აბარ ზაჟირა ითაგელან
 აუაჟუ, დიცირხრაალარც აშაქოლ დთხნუ
 დაიგთეიტი იქყუნ აიჟაბ. ივანე იგუ ითაკნ
 იმან აიწბუ აწარა დითარაც, ახა უიალა
 იზინარშოთუამუტი ნიკო წარადა დახმენხან.

— აბას აუბ, ნიკო, იშოჟოუ ანხაჟუ ირა-
 ზეჟუ, — ივანე იწაგე იჰიარაც ითახუნ, ახა უბრი
 ამთაზუ იგულა გიგოია დაავნალან უს იჰი-
 ეიტი:

— იუაჰაუ უარა, ივანე, არუცჰარა იყალაჰი
იაცუ აფშოაციგდა სიტ, ზალიკა იქმალა, გულაზ
გულაზ აჯ კანაქტ. უი, აქმალა იაქუშაიტ.
ავუხცია ავუჯაგდუ — ზალიკური სიმონიკური —
იარყმუციტ. რუბავ მა ინხანდაზ, ანუში იართა-
რატიუ. ზაკუ ბავუხნი! აქმალა ამცა ნაცრა-
ლან, აციაშეიფშო ინალაბლუ იცეიტ ავუჯა-
გდუ. ირურუხეი უაქიშთა ურთ რთააციარა?
მა არი აყარა ეთუმცია რუთენმხანდუნდაზ! უიგდუ
ეგიგდუ რუვნათაქუა ხუქულა ითიუპ.

— ჰაი არუცჰაქუა, ჰაი არაზყუციგდაქუა! —
იხუ ინაპუ ნააირხუციტ ივანე. — იაცუ ახულ-
ბუჩხა, ურთ სრუვსნუ სააუან, ირასჰიეიტ ურთ
სარა: ირლასნუ იფუშოყა არი აჯ, მამ ანაკუხა
მაშეორკ ახყმარაცუ იყოუბ ჰია. ჰაი იზაკუ
რუცჰაროუხეი ინაზქუშოაზ არაზყუციგდაქუა!
ავუჯაგდუ რუსაბიცია აძი იწკუს აძი დეიწანუ
აუპ იშოეილატიოუ. ამლა ინწოაშოტ უაქიშთა
ურთ შოზუნტიუკუუ. ნას, ჰარა ჰესთაზაარაგდუ
აფსთაზაარა ჰია იფხდაძალა!

— იციაზმა, იარაბი, იშოფაზაწმყეი ილხეი-
ანდა? — დწააიტ ნიკო, არი იაჰაზ დშოარ-
შოაზ აყარა იხუ-იქსუ იანუბაალო.

— იხდურხუადა? — ეითაზჰიახუადა აბა-
სოუბ იშოყალაზ ჰია. — ნათეიკტ გიგოია.

ივანეი გიგოიეი ურთ არაზყუციგდაქუა
რთააციარაზ ადურრა შოყაჰწაშოაჰია ფუტრა-
ამთაკ ეიციაქიონ, აწუხუტიან გიგოიაგდუ
დვაგულან იქმალაზ დციიტ.

— ეჰ! — დააქუფსუჰაიტ ივანე იგუ აწანდა
ინაგანუ. — აბას აუბ აჯა იაწაგლოუ აუავ

რეცხა ირახე მშუკო: აუს იუეიტ, (აქედან) ორიტ, დმშაყმოიტ ზნე ანახე, ზნე უიზღე მშურ აკუბრეიტ მშ ჯარა აქ დშა-
 რყდეკვზ უბოიტ. იზღვრხუადა ზალიკვი, სიმონიკვი, გიგოივი რეიტ მშ არა ზაყავ-
 თახახოუ, უი ეიტ მშ ზაყაჯარაგდე იყალა-
 ხმოუხეი: იზაკუხნი ჰართ ჰათესთაზარა?..
 დაარა აკვრაამთა იციაჟიონ აბი აფეი უი აუნა.
 ირგულაშაქუეიტ ურთ რქეთან მა რააი-
 გუა-სიგუა სენტია ითახაქუაზ ზეგდე, უბას
 ამაშორქუა ირხყდანე: გოგია ჰია აძო აწლა
 ფყარა იაქვზ, იზგუამთეიტ იფიყოზ აწლა
 აკაჰარა იშაქვზ, დაგმარყდეკვი იარა; თედო-
 რიკა, მუხთავალან, იცა აზნა ჯექურეი
 თათსანე თააციალა დაწიანე დმშუკიან აცა
 ბგანე ინარქუჰან, ათააციარა ზეგდე თახვიტ:
 პავლია, არა დექულანე აკაკან ყუბარა დშა-
 ქვზ დნალყდან, აკუტაღე ეიტ მშ იხე ნთათჩო
 იცეიტ, ჰიარას იათახუხეი დფსიტ; ჰეშო-
 ქუსა ზხწუაზ პეტრიელა იფჰა ხუქვ ავნე
 ხმალაჰია დნეჟნე იახეცაზ იაანძა, ლემათია ამ-
 ცა ნაცრასუნ დნალაბლუ დცეიტ; ჰაჟია შოქუსა
 ზხწუაზ არფეს მოსიყელა, აჰაპ იქო მანუჰვს
 ჰია დახდეყაზ აძ ხწრა აამთაზე ჯარა დან-
 დიქურწაზ აძე დამიტ; გოგიელა ჰია აძო
 ითააცია ირქვიწარა იმამქუა ამლა იციაგო
 დანალაგა, იმალა იჩოშიტ; ხვკ ახუქქუა
 რთააცია ამხანდე უსურა იშოყაზ აღააჰკ
 რეცჰან, რეიწბე იარა უაწიყდა დფსიტ, ეგი
 დააჰკვიტ, ახვკ იფსუ თახვიტ, ახა დქოა-
 სთახა აგრა იგვიტ: იზლაკ თნახტ, იქო

ფნაჟიეიტ, ინაპგდჷ იმეხუო იფხასთახეიტ
 აგუჰიფჷ იაწახ ასაბი იან დენგარაქჷ
 ამნახდჷ ახუ ლუჰანჷ დახეცაჷ ამათ ნეიქჷალან,
 ფსუშატიგმალა იფსჷ ააიხშიეიტ.

აბართ ირეიფჷშქუაჷ აკრ რგუალაშია-
 ქუეიტ აბი აფეი, აწუხუტიან აწხ აგუ ინახ-
 სუანჷ ეიფჷშ ამთანჷ აცია ეგდენთანაგალტ
 დარა.

IV

ძლა აბნა მათიახუ ჳრძესანჷ ფუთ იკლუზგო
 ირაზყჷ ამშო აყაზჷშოუბ იხხდჷფშოუ. ამხწრა
 ანჷყამ, აძმჷვას სსაქუა ირზჷშთუხუამ (აძმჷვას
 დუქუა, აწლაქუა რულანაუშთურ ზელშთა-
 რატიჷ იყოუ რხქუქუა რქჷ ამიაფჷჯაფ
 ხერშაახეიტ) რხქუქუა რქჷ ეიდქჷაჰიალანჷ
 ზაანაწჷ იღღრხიო აწლაქუა. ზნზნლა იყა-
 ლალოიტ, ინეიფშნჷ აკრ შოქჷუსქუა იანაა-
 რვარახალო, ამხწრა ანჷყამლალაჷკჷ, აბნა-მა-
 თიახუ ირხიანჷ იშთარწო ნუშთაბაა იანცალო.
 უბრი აყენტი აუბ აბნა ფყაცია, აწლაქუა
 ფყყანჷ იანღღრმახეილაჷკჷ უაჟიჷ-უაჟიჷ აჟიჷან
 იაწაფშოუა, ქუაჷკ ლოეინჷ აძ ანბახწრი ჰია
 იზრგუათეილო. იწაბზრგნჷ გურიი ამშოზნ
 ეიქუა აზაიგუარა ამჩალა აქუაურა მწშქუა
 ყალოლოიტ იმაჰემჷყუა, აბა აბნაფყაცია იშო-
 რთახწიყდოუ ეიფშო ამშოტიგმაქუა შოქჷუსჷკ
 ახდ კნტი-ხნტი ზაწიჷკ როუბ იანჷყალოლო,
 მამ ანაკუნა, იშოაჰჰიანდოუ ეიფშო ზენძასჷ

იამუძაკუა იანენხალოგდუ ყალოიტ. ივანე აბ
 ნაქუ ჰინთუქუგლორეიტ ჰია ჰანაქუთუ
 ქუსახუ ჭევერალდ მხა აზ იაუზ აქუა რაცია
 აყენტი უბას ძხუწრაც ჰია ყალორეიტ, აძქუ-
 ქუქუა წუთაანუ აწლაქუაწიყდა რუშათაქუა ღუ-
 ექიანუ იაგორეიტ. აკუ შოა მკუშოართიი აქუთაქუა
 რქუ ინხოზ ანხაცია ზეგდუ უსურა აბნა ილა-
 ლტ, ურთ რუკნათაქუა რქუ აჰისეი აბუქქუეი
 რაამქუდრახაზ ხაწაკ ივნუ დუბომუზტ. ზებნა
 მათიანუ რხოიანუ იხმაზ დასუ რხაზუ აუს რუან,
 იხმამუ ჰედრალა იგულანუ აუს რუან. ჰიარას
 იათახუზეი, ივანეი ნიკოი ჰედრალა იგულანუ
 აუს ზუახ უსუციაქუაკ რუმანუ ურთგდუ რუწლა-
 ქუა ირუდგულან. ვუმჩებუა ნაყდაკ აძემვას ხუქ-
 ქუა რულა აბნა მათიანუ აკლგარა იაქუენ ანხა-
 ცია აძემვას დუახხ. იწაბრგენუ ახთა რუბაკ თნა-
 რშიააუან აძე ითაგულანუ აუსურა იაქუეზ აუაა,
 ახა უი ამალანაზგდუ ხუვას იყაიწომუზტ აძიგდუ.
 არი ეიფშო აძ ხუწრა ხუშუქუუსა რახხ ზნუ-
 ზაწიეკ აუბ იანუყალო, უბრი აყენტი არა
 ჯაჰანემ აკუნუ იყაზარგდუ ზეგდ დარა რაკუნ,
 ანხაცია რუბნა-მათიანუ უსგდუ ფუთ იკლურ-
 გარ აკუნ.

აქედქუა აძემვას აქუ ინკლურგან ქდეიდ-
 ქუაჰიალა დუქუანუ იააქუარჰიან ფუთყა რხე
 რხა იძსო აძე ინხელტ ანხაცია.

შოუკ აფხდა, შოუკ აშთახხ, დოუსუ დშოა-
 ქუშიახ ეიფშო ეიცკონ.

ივანეგდუ ეიდქუეიჰიალტ ქდეიდქუაჰიალა
 დუძდაკ, აუსუცია ინკლანუ იმაზ ხოუიშთენ იქ-

კუნ ნიკო აქდგიდპიალა დნაქუირტიან, ილახმ
იჯგმშ ააძატიხე იმვა დნეჭულტ.

ივანე პალიასტომი დანუნაძა იშულაშტა
ილაშტახან. აჟივან აგუ ცქაძაძა იყან, ახა
მზალაშშარა ჯყამეზტ, ილაშტან. უბრი ახეხდ
ფშოა მაქკგდ ააციერწტ.

— იაბაკლსი არი იშიხაშოა აფშოა?—
გუნამძარულა ქოაითიტი ივანე, ნას აჟივან
დნაწაფშოუნ იაგმნაციწიტი უბას:— აიწიაქუა
ასყაქ იზლაქუფი-ციიულა ხემფადა აფშოა
იაცნაწარ ყალაპ. ნიკო, აქდგიდპიალა ნკდ-
ქოაპიალანე აბრა ჰაფხმაროუპ უახა. არი
ეიფშო აწხ ლაშიაზე აფაქ ჰანუნაყუნაგა —
ფსროოუპ, აძე ჰანხეძლა ჰკოიტი. უარა უსეცემ-
ნარ დანაქაქ იამუსუნ. სარა არი აწკეს ეიციანე
ამშო ანბააფსეზგდ სეძსანე პალიასტომი კრ
სახესქუახან. ახა უარა? უარა არი ეიფშო აწხ
ლაშიაზე უზგარატიე ეიფშო არი აჯგმახუტი
აგურა სეზგომ. ფეშიარა უმამ უარა. ციქურ-
ფაქ ნაუჟილარ აქდგიდქოაპიალა უნაქუნაჟიარ
ყალოიტი.

აბართ აჟიქუა რეშთახმ ივანე აქდქუა
გრძესო რქოჯვეირხოეიტი აყუარახმე, აყუარაქო
იანუნაძა წივანე ნადერსუნ აქდგიდპიალა ნკდ-
ქოარპიალან ინეძხეწტ აღიანმე. ივანე, ამცა
ახეიქურწიაშოაზ თეფ-ხბარსთაქ იფშოან, ეიხე-
მცა აათიხენ ამცა ააიკოიტი. ნას დენინ აქდგიდ-
პიალაქუა ირექუხ ამქო ააიგან უბას მცაქ
ეიქუიწიეიტი, ამცაბზ იახელწუაზ საჯანე აყარა-
წიყდა აგულარა ამან. ახა აწხ უბასყაქ იხმთან,
აფშოა ხეშიაშია იღმნე ისუან (ივანე იიპიაზ

წაბზრგბზეიტ: აფშა ღულუანე იწესიტ), აღღ-
ბტაქუ ვიქურწაზ ამცა ზნდასკ იანმეღბნ
ვიპარაკგე ნიკო დრუხმთშნე ღულუაწაწა
დეიწასუან. იხაფუტქუა რუშთბჟ გონ. არი
ახიბოზ იგუ თნაშააუან ივანე. იუაპა იკურ-
შთანე ივეიჯგუონ. ახა აუაპა აქდეიდჰია-
ლარა იახმაქუზ იბაადან დაზრტხომბტ. აწ
ავუ იანენახეს აფშასრა ვიქუტოო იალაგაგიტ.
ნიკო იშაკუხალაკე აცია ღენტანაგალტ.
ივანეგეღ ღნქუიან ილააცია ააიხიშტ. ახა
ლასსუ იააშარკკო იალაგაგიტ, იარგეღ დვაწ-
ყმან იშაპე დააქუგელტ. დირქუხზეიტ ნიკო.
აცია დანაალწ დრუვეგეღებ დრუხმთშნე აყუარა-
ჰია დეიწასუა დალაგაგიტ. ივანე, დრუვაგეღებ
აფშა წესურჰია ღზლააციშოზ ალა ლასსუ
იმჰა ღქულარ ითახენ. ახა ნიკო დრუკჰაშანე
ამცა აიქუიწან დირტხზეიტ აკურ. არი უბას-
ყაკ ინნარხზეიტ, აბარ ამხა იაავწწიტ აშიაფშ
ყაფშშმა, ურთ რქედქუა რახხ რქთანენარხოზ
ამთახე. აცია იაალწუზშია აფშა ზნკ-კენტი
ინას-აასუნ ვაფხმა იაიქუტიახტ. ივანე აჟივან
ღნაწათშნე ილაახ აწირყუქუენ უს იჰიეიტ:

— ნიკო! ჰაცცაკჰ მამხარ აფშა აჩარ-
ღულუარაცე იყოუპ.

აბი-ფეი რულახხ რუჯემშ ძატიუა ანცია
ინიაშაპკენ რქდეიდჰიალა ააფდრტლან ინხ-
რწეიტ.

— იაბაციე ბეჟუკი დათიკელზეი ას იჰა-
შთძესო იაიქუოზ?— დწააიტ ნიკო.

— იყალაპ, ახმთა იაციშინე ხუხტოი აქმა-
ლაქუ იფშუზარ. ეგეღრთგეღ ურთ ირუცენ,

ახა უაკვ იხაბარ ღყამ. აგადაქიქუა! იცცაკრო
 აკუნ, ირულაკა აფშა იათუკლანე იათესროს
 ტი, მამზარ უაქიე აფშასრა იალაგარ
 ბუა იაყუწქომ. ეიჰა ირზეიციაშხოი უაშთან,
 აბალუაზაქუ უაქიე ბაშა აამთა ახგურშთუა? —
 იჰიეიტ ივანე, იმზილშოზ ალა აწლთეიდ-
 შიალა ღრძესო იკაზცოზ, უაქიე-უაქიე აქივან
 დნაწათშოუა.

აბალუაზა იანნავს პალიასტომი აქუფშო-
 ლარა შუქტიი აფშა იარციქურფოზ ილასდა
 იამა ინხელტ აწლთეიდშიალა, უსუნტიი ეიჰა
 იკადა იუბონ ჯუმატ აშხა, ნასგდ უი ანა-
 ძარან აუარბაქი თრეიფშო იქუგლან — არ-
 ხანგელ იუხუამა. ამრა უაქიეგდ აშხაქუა ირგ-
 წემწეცზტ, უბრი აყენტ ი აშხაგდ აუხუამაგდ
 უამაშია აციელაშცარა რხარფან უაქიეგდ.

ივანე აუხუამახ დენხდაფშონე ხუნტიყა ილახე
 იჯემშ ააიდატიენ, იცია იალაშიაზ იხ-იქუ
 იანუბაალო უს ქშააითიტ:

— აფსკქმა ზხოუ არხანგელ, ჰთაუმერხა-
 კუა ჰაიქურხა აბრა იახდა!

ნიკოგდ იაბ იმზუყაიწაზ ეიფშო აყაიწეიტ.
 ახა პალიასტომი უბასყაკ ახაქუ თარხულაკნე
 იფშოუან, ნიკო იშიარაყენტ იხ-იქუ უზეი-
 ლემკააუა დყან. ივანე დშოაქიო აქივა აწშრა
 დახდაქუზ იხგუათომეზტ იფა იხ-იქუ აფსახ-
 რა. პალიასტომი ინხეკქალან ამრახუაგა ეიჰა-
 გდ იმეხტინატიიტ აფშთთი. აშხაფი აუახუა-
 მფი უაქიეგდ ალაშცარა იალატიან, მაკანა
 ამერხუაგა ზლაქშამფხაცზ ალა. აძ, აჰაუა,
 უი აკუშო-მკუშო უჰია უგუ იააციემლხარა-

ტოვ რფშოთოვ რფსახეიტ. ამრახუაგაქუა ნას-
კანაგარაცუ იაცუზშია პალიასტომი აქუთუშო
ლარაქოვ აკურ აჩოარუმჩიტ აფშო, ¹¹² არუნი
ამეხმტი აარქოვხეიტ ზენძასკ.

— იაუშო ილკუ აფივა, უაქუტია ხეხე აწლ-
ეიდჰიალა, აღჰიალა კვ ირლულუანუ! — იფა
იახე იბუქ ნაირგოვიტ ივანე. იარა დშოაფიონ
ალომ ვიფშო, იყასწალაკე აწლგეიდჰიალა აგა-
ქოახე ისუნანგანდახ ჰია.

ახე ბაშოა დაქოაგლა დექუფონ ივანე, არი
ახეგარა ზზახე იყახ ასტინია. აცოქურფაქუა
იაჰა-იაჰა აგაქოა იაყუგო აძია აგუახე იაგონ.
აწუხუტიანე იაწიშუახ აფივა აძია აწან იხემ-
ნაძო იალაგოვიტ. უსყან ივანე იძვეიტ აწლ-
ეიდჰიალა ახე ინაუენე, ნიკო აქლოკა დნა-
ქურტიანე აგაქოა დანენირაცუ. აქლოკა აწლ-
ეიდჰიალა იაცრაჰიან, ახე უბასყაკ ილულუანე
აცოქურფაქუა ვილათიონ, ას ყაიწარატოვ
ვიფშო ფსუხუა ამამეხტ. აკურ ამთა ხაცუნ-
მერხა დექუფონ ივანე. აწუხუტიან, იშოახხა
ვილათიონ აძე აწლგეიდჰიალა არშიუა იანა-
ლაგა, ზემჩ ზლოძიანე იყახ ივანე იგუფითეიტ
იყაიწაქუოხ ზეგეშ შობაშოახ. იაწიშუახ აფივა
ნაუიშოენ, აწლგეიდჰიალა დახენქუჰახ ია-
ქუქოაჰიახ ალაბა ინაქუა ნალარფს იკეიტ.

— უშშიან, იკვ ირლულუანუ? დარა გაქოაქ
ახე ჰინანგაბ, ეგდაჰმეხეკუა ჰაიქუხაბ, — ჰია ნიკო
იგუ ირლულუონ.

აფშოაგე იაჰა-იაჰა აგურ-გურრა იაქოენ
იაყუმწიდაქუა. იარა აფშოა ახუაბე ინაცულტ
აცოქურფაქუა რუხუაბეგე. არი ვიფშო აილა-

გურ-გურრაქსუ ინუვაკნუ აბზარბზანწიყდა თყადა-
 რგდუ იუაჰაუამზტ.

უაჟიშთა ივანე დნუქუგუდოზ უბრიაკ
 აკუძან, ჰაწლთეიდჰიალა ლუღუანუ ვიდქა-
 ჰიალოლუბ, ჯარა გაქთაქანუ ჰაშთაქსუქუნა-
 მუჟლარი, ჰაიქუხაბ ეგმაჰმუნჯყუა ჰია. ახა არი
 უბასყან აკუნ, დარა აცოქურთაქუა იქურემ-
 ჟიაყუა აწლთეიდჰიალა რჩურზქუქერ.

— იკ უჩურღლუღუანუ, იკ უჩურღლუღუა-
 ნუ! — უაჟიშ-უაჟიშ ივანე იბჟე იქუირგონ იქყუნ,
 უი ინაბურგწიყმანგდუ უბასყაკ ამქსუ ინაპქუა
 აღარფსნუ იკუნ, ინაპქუა აახუწიწიანუ დამუმ-
 ხოუაზარ უაჰუ დინამემხუა.

ახა აბარ იააკლყეიტ აცოქურთა, აწლთ-
 ეიდჰიალა გრშინუ იკუშთნათან უბესყაკ ირღუ-
 ლუანუ ინკდნაყეიტ, იზლაქთაჰიაზ აძახუა კუ-
 ჯარა-ხუჯარა აღუბ-სუხჰია იაფუწიწიეიტ. იარა
 უბას დერვეგდუბ აკრ ეითაყალაქუეიტ, აწლთ-
 ეიდჰიალაგდუ აიღუბგარა იალაგთეიტ. აბურ-
 ჟიშთაქ აუბ ივანე იქყუნგდუ იარგდუ შოთა-
 ხოზ იკაძა იანეიღუიკაა. ნიკო აკგდუ იბო-
 მზტ, ეგინეიღუიკააუამზტ. აშოარა ზხ-ზგუ
 ატინატისმაზ, ეგმაწაკაძამყუა ბაშოა აწლთეიდ-
 ჰიალა დალათსნუ იკუნ. ივანე ინაპქუა ნაუ-
 შთნუ იშაპუ დნუქუგულან უბესყაკ ირღუღუანუ
 დუჰიჰიეიტ, აცხერაარაზ, უგუ იანანგარუნ აჟი-
 ვან ააიმნაყდაპ ჰია. ჯარამზარ-ჯარა იაამგთეიტ
 უი ინაცქურზთუზ ჰია ბჟქ. იაჰჰიაპ, ააიგუა
 უაჰუ დუყაძაზარგდუ, იზხგულდუადაზ მამზარ-
 გდუ, ახაგარა ზხაანუ იყაზ ჰალიასტომი ასას
 ახულალარა?

ივანე დნეითაფეიტ ნიკო იახე, იხნაპეკ ცელა
 ინაპე ნთარს ითანიკლან ეგი ინაპალა
 დნახმუნთაშალტ. უი იხე-იქუე იანუბაალონ
 იშოართაძახ ავუაღდრა ბაათესე. უგუ იუზაანარ-
 გარემ ზაყა იმინუთ ხმანთაქუოუ ურთ, აუაჰ-
 ტიჰესა იდუნეი ფსახრა, ითახარა ილალა ია-
 ნიბო. ეიპარაკ იხმანთარაძოუპ უი ანხაჰე იხე,
 იხე იცემულხანე ირაზყე იშოილოიტ, ახა უეიბ-
 გე უი იფსთახარა იგუ ახეშთნე დაცრაპინე
 იკეუპ, ბზია იბოიტ იარა.

ივანე იარაზნაკ იხშოჰე აქუე იაიიტ, ითაა-
 ცია იიათუმხარაცე იყოუ, იზაკუ ჯაპანემეზ
 ირხეფშოზ. „იხექუეშოარუხეიშ ურთ? ამლა
 ინეილანწიაშოტ, აპაზა შიახტი იადღრხუა-
 ჩოქშოტ. ლცია დრუციგმაშოტ ხლაფშო დეზ-
 მამამკუა იქუხო სუფა, რაცია ითახეიტ სთაა-
 ციარა! კრუქვაზწოდა ურთ უაჟიშთა? ამლა,
 ამლა...“ აფშოა ეიფშო იარაზნაკ ივანე იხშოჰე
 აქუე ინეიტ აბართ ირეიუახ ახუცრაქუა, ახა
 უაპა უი დახხუცრატიე დყამლოფიტ. უსგე
 ეილუკრხმაზ აქედქუა ეიმბიტ ხაზ-ხაზე. ივანე
 ნიკოი რიხუხეურქშოა ეგდრუმაქუა აძე იხე-
 ხალტ. აბგე-ფაგე აძესარა რდღრუან, ახა
 არი აყარა ხარა იხუძოხმა ზემი ზღუძაახმაზ,
 რემათია შოურშიეზ, ხიურხავანე ირგუდლოზ
 იწიარშოერახა აციქურფაქუა ირულსნე? ივანე
 იბონ იფსე ზლაზ იქკუნ ნიკო აციქურფა
 ნიხანე დეშნალბაანადოზ. ლუღუალა იხუუ
 აღემ ეიფშო დნეკნეზუაიიტ ივანე რეცა, ითა-
 ხუნ უი დნათრუსნე იფა დიცხრაარაცე, ახა მერ
 იმამეზტ, იფაგე უაჟიშთა დაბაყახუნ, დაწიახ-

ხმან: ნიკო უბასყაქ დღასნუ დწაყურფელტნულნი
 ინაპეწიყდაგმუ აყდახა დახმნამგქეიტ. დაწმა-მმქოთხჳა
 ნუთქუაქ რუშთახმ ივანე ზემი ზლუძაახმაზგმუ
 დწაქუქუა აძუ აწახმ დაგუფეიტ. იაყთაქუა: „ვაი-
 მე, სთააცოა! ვაი-მე, სხუქქუა!“ — ჰია იიჰიოზ,
 ზქუააზხაზ აციქურფა ვაფხმა ნაყ ვითანეიქუა-
 ნაგალახტ.

აფშოა აჩურმეხმტინუ იხუააუა ასრა იაქოუნ.
 ამრა უხალან პალთასტომი იახუფშოუან, არი
 აღანარფშორა იყალახ აგუ იახუოზშია. აქდ-
 ქუა ეილაჩოჩოზ აციქურფაქუა ირუღადსონ,
 რხუ იახმაქუითხაზ ეიგურღმოზშია. ივანე
 იძლჳკა ირკურნაგაზგმუ აციქურფაქუა ირუ-
 ლან. უი ზნუ წაყა ზნუ ხეხმ ირშიუა იამან.
 მინუთქუაქ რუშთახმ იძხქუნაქლოფეიტ ივანეი
 ნიკოი რფსუბავ, აწუხუტთანძაზ აღუნეი ნრუ-
 ხუნანარფშოუნ ვაფხმა აწლაშიორახმ ინაწანა-
 გალახტ.

1893 შო. ნოიბრ 6, ქართ.

აზიარაცავ

(აზურაა რუსთაყაააა აპრუნი მკიოლ)

ჩუკრათავალარატი ხულბუჩხანენ. იწი-
ცადა იყაზ აქვიან აწყა იციაზშია აჩაართ-
ნიიტ-აფსაბარა.

ბეჟანა ტყისპირელიძე აწლა დახმუქუზ იმ-
წიში ჩხავერი*) აქვილა ალა ირთინე ინ-
ლბააიშთენ იარგდე დნალბააიტ. იითააზ აქ
იფხასთახანე ახუა აქუტატა ილაფშო ანა-
ქუშია დააქუფსუჩჰან უს იპიეიტ:

— აკუმზარაკ აღწუამ, საყუწროუბ არი
აუს! იუმპეწამანშიაღამხო აუს მჩღლა უნა-
პაქუ იუზააგომ. ქუმა არი აბაა? ფასა არი
ვიფშო იყაზ აქ ირშინე აპიაქუა ირუმწარუქუან.

მინუთქუაკ ილახმ ვიქურშუმ იე დახუა-
ფშოუა დგღლან ბეჟანა, აწუხუტიან, ვიქუშუმ
იყაზ აფსაბარა ილაფშო ანაქუშია, ილა-იქუ
აიხაჩჩან, აპაქაპია იგუ იათაშიეიტ აბრი
ვიფშო აგუთაკ:

„იცქმადა ზაყა ითენჩუზეი იახმატი ამშო!

*) ჩხავერი — ქართველი ამრათაშიარაბტი აქთაქუა რბო
ირააძო ძახუა ფლოუბ.

აშვიარაცაკუ იგუ იზლანჰარუზეი უახა სამზარი*) დეჰცაკუა“.

აბრი ეიფეშ იგუ იაათაკნე, აშურჰია იმეზ ში ააშთიფაან ინაგანე აე ხუაგა აიაჰია ინანიფ-სალან, იშაქთაქუა აარცაკნე ივნეჰა იქუზნეი-ხუეიტ.

— ივლიტე, აჩაჰარეიქუა სზუბძეროლუბ, უახა სამზარი სკოიტ, — იჰიეიტ იარა ივნე დანე-ნეჰნალა იფიჰეს ლახხ.

იფიჰეს აჩაჰარეიქუა ლძუანაწე, ბეჰანა იშაქე ნდილგანე კასეჰილა იააირეკქედან, ალაცია იქუფსაზ აჩუფუხუშიგდე ააიფსახტ.

იხუქქუა ააიკუშთანე დერეკიტ ბეჰანა:

— ბაბაი, **) აკუტე მენე იაჰზააუგაუოუ? ჰია.

ეიჰარაკ თახა იითომეზტ ვბა-ხტა შურქუსა ირთაგელაზ რუადიე, ესმინუთ დიზწააუა:

— ბაბაი, აჰიახე ჰზააუგაუოუ? ჰია.

— აიეი, სეჰკუნ, აჰიეიფეშაა ისითარ: ახგდე, ახუამცგდე შიზაახგოიტ. — ნიათეიკტ ბეჰანა დგუბზელაუა. ტოლია ზახდძეზ ილა ახაზენ იშაქე იკუეშია ანაბა, ივნე ინიდუხხელან აწეზუა რშიშოო აგურღმარა იაქუნ. უი აკურ წუან შიარაცარა ირუმგუეიჰთეი, უბრი აყუბტი იაზ-გუაშუან, ბნაკე სნელახხნე შიარახკეი სარეი ჰნიეიდესლანდაზ ჰია.

ბეჰანა, აჩაჰარეიქუა ანძე აშირვა ნაქუიწან ამჰახდმე ინელაჰიანე იხუშიზაგა, იხუშითრა, იშოახა უჰია ახგადჰიალაზ იმაჰა ინადიჰიალტ.

*) სამზარი — ალა მგაჰა ჯარაკ ითეფ ელბ დეჰლატანე აშა-რაცარა.

**) ბაბაი — ახეჰქუა გუბზელა უს იფიჰოიტ რაბ.

იპიძეობა დუგდუ იძაყა ინარკუ, იყანთარუაზ
იქიჯა ინახმუ, იშიაქდ ათაპითეი იმთარუნუ
აწლალა იქიჯა ინახირშინ „აშირას ირს-
ლაფშახუუ აქიეიფშაა, ქაწახუ სუთ, სურმან-
შიალ იახდა!“ — იპიან ილახდ იჯუმშ ააძატიმუ
იმჟა დნეჭულტ.

ტოლია იკუა ინიშთალტ, ახა ალა რუკა
აგუ იანაგაქულზ ბაშახხეიტ: ავწყა იდრ-
ხენპიიტ, ბეჟანა ლა ხხერუმგოზ სამხარი
დხლაცოზ ალა.

უაქიუ ამრა თაშიონ ბეჟანა აბნა დანნ-
ლალოზ აამთაზ. იჯაშატიხა აწხ ლაშცარა
ახატიან იძუქდა ჯარა ბლდუ შთბეჟეწყყაგდ
ახდუმგოზ აბნარშიორა. იაშცულამუზ აუაჟ იხუ,
პიარას იათახუზეი, იყალონ დაციშიარ ასყაქ
იშთბეჟდახა, ეიქულაშცა იყაზ აბნა ტოურა.
ახა ბეჟანა იგუ უამაშია იხააძა ეისუა იალა-
გუეიტ იგურყუანდაგახა აბნა აპაუა ძუჟ ანაი-
ქას. უი იხუ იპოგზია რქუიგან შთბეჟეჟ ჯარა
იმგო იძუქდა დხლაზ არი აბნარშიორა. დეიხ-
შიაშია ბეჟანა ბავხატირალა ეიქუქაარეი, იჯუმშ
ეიქუაწიაქუეი, ილაკთა ჯბარეი, ეილაქიქია
იქსაქდა ეიქუარეი უამაშია აკუშა-მეკუშა
აფსაბარა რჩხეიუარტიუან.

იაპა-იაპა აჩარეჟიპონ აბნაქუ ალაშცარა,
ეხაბალაკდ იკუშა-მეკუშა უაჟ დაციშია-
რატიუ აფშოთიუ აფსახეიტ, ახა ბეჟანა გუეი-
ცაკრაქ ყამწაკუა შაქთა დუღულა დცონ
ფხდაყა, ჩუნლანუ ბზია დხუმცულაზ მჟაქ
დანულანუ დცოზშია. ვენჯაქიეი ხუბა შთქუსა
იხეჩუზ იქურახტი უი იხუ ზლხეიგულაშიო

აღმა, შიშამხამხარ იმცაცუბტ მუჯახდენტო
 ხუა-ფუშა მუშუ უეიზგდუ აბნაქუ შიარაცარა
 იანიხეიმგოზ. იგუ-იფსუ იზალხუამუბტ აბნა-
 ქუ აყაზაარა, იარა იზ იფსურ შიგან, ისირუნ
 უი ზაყა აუავეტოეუსა ილაფშო იაცოეზარაზ.
 ზაყა იკუშო-მკუშო ითუნჩრაზ აყარა. აკურ
 აქობექუეი ალაკუქუეი იაპახდან ბეჟანა აშოა-
 რაცარეი აბნეი ირუბჰიანუ. აბნა ზუფსუ თანუ
 იყოუ აკოეიფშო აკუნ უი დშოახუცუაზ.
 ამცხაწარა ზმაზ ბეჟანა ამალახაზგდუ იხანდუ
 იზაგომუბტ ურთ ალაკუქუა რყუნტი იაპა-
 ქუახდაზ რიამშამხაარა.

აწაბერგაზე, ბეჟანა აკურ დახაშოშოალონ
 აბნაქუ აშოარაზ ანდმიქხაზ. ეიპარაკ უი იხდა-
 იგონ დზუშეცლაქუაზ აბნაქუა რქუ აბნაცი-
 ქუა რუჟილა ახდანდმააზ. არი ეიპარაკ ბთუნყდას
 იზითოზ აიხამვა აკუნ. იცემღუნ უი არი აცი-
 ვილიზაცია იახელქოიაზ — აიხამვა, ბზია იი-
 ბოზ აბნა ასყაკ ააიგუარა იავსუაზ.

იყან დაჩაქუ, ბეჟანა ცეგდაძა დეილაზურ-
 შილოზ: აბნა, აპრა-ტირა აამთაზე აქთა
 იაზეიფშო ხატინუ იყაზ, აშოარაცარაქუ უავე
 ფურხაგას დახიმაძუ, უაჟიუ თაუადი-აამსთეი
 ირეიუაზ ფუთვეკ ირუმპეწარხალტ. ხუდა-ფსადა
 უახდ უავე იმაპე ნელაირგულარ ყალომუბტ.
 არი გუნგანუ ზუნძასკ აშოარაცარა საყუწოიტი
 ჰია ირხანიკლონ ბეჟანა. შოქუსუკ ნთაკუქუა
 ინწიეიტი არსყაკ ბზია იიბოზ იუს ინაპე აიმუ-
 რკეცხიეთეი. ახა უინახეს უაპა იზემჩაიტი,
 დურვეგდუზ აბნა დადნახალო იალაგოეიტი.
 თაუადკ იქუ აზინ აალოზიხუნ დურვეგდუზ ირხა-

ზიკტ აშვიარაცარა. აბნა, უი ათაუად აზინ
 ზმინზუ ილა იამაზ ახაზენცია ირაციაან, ურთ
 ბეჟანა იქუმაქარლონ: „უმშვიარუცან ჰაბნაქუ
 მამზარ აშვთრაქ უშარშვიოიტ“ ჰია. უბრი
 აყუნტი ბეჟანა იხუ აციფხეიკლონ შვიარაცარა
 აბნახმ აცარა, დანცალოზგმ — უაჰუ დიზგუამ-
 თარატოქ იხუ ფხმაქნუ აყუნ დეშვცალოზ.

ბეჟანა ჯდუძდაქ დანნაწალოზ აამთაზუ, ულა
 აწიორშო თაკზარ იუმბო ილაშცახმან აბნა-
 ქუ. იხუ ლარყუნუ იბლაწარქუა, უახუნლატი
 ალაშცარაქუგმუ აკრ ზბოზ რულა აკრჯარა
 დნუშთაფშუქუეიტ. უი ალამთაღაზუ უა აბუნჰია
 აჯფსა შთაქან ანეილოჰიკაა, აჯ დნუქულან
 ეითააიბ ჰია დახკლფშოუა მახუთა მანშიალაქ
 დნუქუტიეიტ. იაში იჩაჰარჰიქუეი რუქჰუ
 აბუნჰია იამაჰარაცუ აჯ-ბლმუ ინელჰეიჰიან
 მახუთა შიპაკ აშაპუ ინაფწეიწეიტ. დტიან ბეჟანა
 იშვიაქმ რხთია დეიქუძრჰუა.

ფუთრაქ ანააბჰეს აბნა ათუნჩრა იახატიაზ
 აარძქეიტ უგუ იააცემღხარატოქ აბგაქუა
 რჰყააბჰუ. აბგა ყააბჰუ ანააიქუტიია, აბარ დერ-
 ვაგმუზ ათუნჩრა სნაგულატოიოიტ შოიჰიოზ
 იააგჰეიტ უხუ-უგუ ნთნარძქაარატოქ ინეიფშნუ
 აქუჯმაქუა რუხუააბჰუ. აკრაამთა იგონ იმუხ-
 ტიხა, იგუკდშააგახა ურთ რბჰუ არი აბნა
 თუნჩრაქუ. აწუხუტიანუ უიგმუ ააიქუტიეიტ.
 უბრი აშთახმ უა ბეჟანა ივარახმ რჩუფხმაქ
 იაილოლტ აცელქუა. მინუთქუაქ აყუყუ-ქუჰყრა
 იაქუზნ ურთ აკვი-აკვი რუხულამშვიაქუა თიბაჰი-
 ეიონ უგუახურატოქ. ახა ართ რუშთებჰგმ

ლასს აჰაუა ინალოძტ, დრკვეგდუხ ეხდაბლოკდ
 ათუნჩრა ინაგულალოტ ალაშცარა.

საქართველო
 1925-1926

ბეჟანა ჩორჩოსრა ყამწაკუა დქუტოან ადგნუ
 ამალა ზნუზნლა აჟივან დნაწაფშოლონ აამთა
 ზაყა ცანდოუ, ზაყანხაზ ააშოანძა აეწიაქუა
 რულა ეილორკაალოარაცუ. აეწიაქუა რნუყუა შალოა
 ეილორკააუან უი შოიფკადა აამთა, ათუფ, იდურ-
 უან უბას ვბა-ხტა მშოუ შოუბეოუ ამშო ზეიფ-
 შორახაშოა, შოამახამზარგდუ დრეიფალომუბტ
 ურთ იდურრაქუა რქუ. ნაანტოი აამთაქუა
 დრუშკლაფშონუ იზლაგუეითალოზ ალა იაფ-
 ხდაყა ამოუქუს შოუყალაშოა ზაა იდურნუ იპია-
 ლონ: „სუნტია იაარვარახოიტ“, „ცოკდა
 აძენრა ყალოიტ“, „ააფუნრა ძესაამთახოიტ“
 ჰია უბას უბართქუა რეიფშო იწაგდგდუ.

აწხებოონ აუ ამწახე ამოშოუჰია შოუბეუკ
 ააგოეიტ. ბეჟანა დძრკუა დნაფშოუ-ააფშოიტ,
 ლასსუ ეგეილორკააიტ აუ ამწან ინუყუოზ, ზეიბ-
 სრა იათსამუზ, აბგახუქუ შოაკუზ. ახა ბეჟანა
 დეიგუოდეიტ აბგახუქუ ააირა, ამუშთა ბზიოუპ
 ჰია იზლორეიფხაძოზ ალა. ამცხაწარა ზმაზ
 ზეგდ რეიფშო ბეჟანაგდუ ართ იიბაქუოზ დაა-
 რა აკო რუწანაკუა იფხდაძონ. აქუნქა აბუკ,
 აუაჟ ილომჰია ამოუბეაგარა, აბგახუქუ, აჟა ართ
 ზეგდუ ბეჟანა იგუანალა აკუ იამაანან ჰიარაკ
 ათახემქუა.

ცოგდა დაცოშიალონ ბეჟანა ამშოტკრაგდუ, უი,
 ათუფანტიი იშოარაცოცოა რგუ იზლაანაგოზ
 ალა აბას აკუნ იშოუყალალოზ: იაჰჰიაპ, კუჯა,
 მა გუფუკუ აუაა ზნუ ეიცუშიარაცოიტ, ხას
 ხაზ-ხაზუ ეიმჰნუ იშოარაცოიტ, ურთ რახდტი

რუადი იკვზაკ დიყვიტ. იყუ აუაჰე ითირყდო
ახე იზლაფუ ალა ამიარახ იაქუშიაძომე, იზა
ქურშიაძინე დყალარგდე ამიარახ აქე ვიფიქრებ
გახომ. იყუ აუაჰე დხეიხსე ამიარახ ამა ილა
იბარანე ყალომ უშია უბას იწაგდე. აჟიაჰ
ალა უი „იხდეფშე ალაფშე აინეიხანდა“
იშიარაცარა აზმანშიალახომ.

ალაფშე-ლდე ზხდეფშე იხეიხუეიტი აბას
ალა: ფასატი იკვზციეი იარეი ეითაცახუეიტი
შიარაცარა. უი აჩხე იარშე ამიარახ ზეგდე
ახულებჩხა ილფეიქაწანე ირშოიტი ეიყა-
რანე, აძიე იგუ ნემხარატიე ეიფშე. შიარას
იათახუხეი უი ნახეს უი „იხეხუე იხდეფშე
ამშეთკრა“.

წხბეონ ნახესგდე აქრ საათქუა ბეჰსიტი,
შიარახჰე შია აქე იმფახე იბომეტი.

ბეჰანე დააგუნქიტი: „სნაპქუა თაციდა აჰ
სქამქუა სეშფაცარი აჰნეჰა? იშიიხაშთა, იყად
უაშია შიარახ, უიოუბ! ვ-ბენშია ჩჩიაქუაჰ ბლა-
ყდო ილოუბ აბრი ეიფშე აბნა დუძდა აქე,
დერშას იყაუწარხეი არა იარბან ჯუ ურთ
ფხდარაცე იახდეყო?“.

აბას იგუ იაანაგონ ბეჰანა. უბრი აამთახე
იარაზნაჰ ილემშია წარე იათასტი ხარანტი შთე-
ბეჰე. ბეჰანა იფსე აიძეიტი. მინუთქუაჰ ანაა-
ბეჰეს აჰ იამწალტი ბენშია გუართაჰ, ურთ
რათხდა იგელანე იაიიუან ბენშიაფა დუძდაჰ.
უი ხრეჰ-ხრეჰ ილურუან, რათხდაგელა აიწბა-
ცია აქამანდა რნათოხშია.

ბეჰანა იშიაქე ამშეშია ამახუქუა. ინრულ-
ირპიპიან, რათხდაგელა ინაქუიკიტი. მინუთ-

კვამ ააბეჭდეს ცკუა ვიქტორში იყაბ აბნა ინტე-
ვიტ აგუაქაშია იხესბეჲ, აუუჰია იახმეხარაჲ
ჯარა აკვრაამთა იანუკუა.

ბეჟანა ხემფადა დაქუგულთუან იქირიმ*)
შორიმიეჲოზ, იახმაირბოზ იშაჲჲმსუაზ. უი
აშუჲჲჲა დნალბააიტი აწლა, იიშუზ აბენჲჲა
ვიქტორიანაჲ.

ადრჲჲაჲშუ აშაჲჲკვრაჲჲ ბეჟანა იკუაჲჲ და-
წალანჲ, იხე-იქჲჲ იხაჩიო დხენჲჲიტი აჲნუჲა.
ბეჟანა იხუქქუა რგუ თჲქჲჲა იგურლმაწია,
ნაჲ-ააჲ იკუაშა-ჲჲაშაჲჲ აჲქჲჲა ზლჲჲჲჲჲო
იშთაზ აჲიახ დუ იაკუშჲანჲ იგღლან. ბეჟანა
იფჲჲჲჲ ივლიტიგჲჲ ზუქჲჲას დგურლმაწია უბას
ლხაწა დიხუაფჲშუან, „იიაგ არი უხე-უქჲჲ
ფშჲჲარა ზემამ, ახა იხაწა ხაქჲჲუ საგუჲჲჲეტი“
ლჲჲჲარაშია.

იწაბერგენჲ, ბეჟანა ივენჲ შჲამახამზარ იაგჲჲ-
ხაჲჲჲჲ აშჲარახჲჲ. აკუაჲჲჲა მა აქწია ვი-
ფჲჲჲჲჲჲჲჲ იმან. ახა ას აშჲარაჲჲჲჲჲ იხე
იანჲჲჲანთარაზ აამთაჲჲ არი ვიფჲშჲ იჯაშაჲჲჲჲ
აბენჲჲა აშრა იწაბერგჲჲჲჲჲჲჲჲ უი ათაჲჲჲარაჲჲ
იგურლმარა დუნ.

ბეჟანა იცირხერაარაჲჲჲ დრჲჲჲჲჲ იაიგჲჲჲჲ
ხჲჲჲ იგულაჲჲჲ, აკუაჲჲ ზეგჲჲჲ ივენჲ ინაგანჲ
აბლჲჲაჲ ჲია იაიშჲჲჲჲჲ, იგულაჲჲჲ ზეგჲჲჲ
ეგმარაჲჲჲჲჲ ზუთაჲ-ზუთაჲ. აშჲარაჲჲჲარა აზინ
იხთაზ ათაჲჲად, ჲიარას იათახჲჲჲჲჲ, იხაშჲჲ-
ლახჲჲ ირჲჲილმჲჲ ზუთაჲჲ აალხნჲჲ იზნიგჲჲჲჲჲ.

*) ქირიმ — აშაჲჲჲ.

საქთა ზეგდუ იაარულავტ აქთაბენჯი^{*)} ზმოლუ
 იზიტ ზეჟივაშიაყდაქუა რქოზ როგო^{*)} ზმოლუ
 აბენჰია ჰია.

არი იყალაზ დარა აკრ ამთა ციაქიართა-
 ხუს ირუმან, ეიპარაკ ბეჟანა იგულა ჰისაქუა.
 აწუხუტიან ირულაკდ ირხადღრშთქუეიტ.
 ბეჟანა უსგდუ იხაირშთიიქთეი აკრწუან.

ზნუ ნაცვალლი ბეჟანა იზნეიგოეიტ აპოვესტკა
 ეგეიიჰიეიტ ასულ დეშოიფხაზ, იიშუზ აბენჰია
 აუს აწუხულა.

ბეჟანა არი უამაშია იბეიტ, უიმოლუ ტაკუ
 დადგაციშიეიტ, ითახუნ აუს ახუ-აწუხუა იშოჟყა-
 ლაზ ცქდა აძიუ ინიაჰიანუ დადგინწაარ. ახა
 ეილკაამას ეითახუაზი აუს ახუ-აწუხუა ასულ
 ყალაანდა?

იანიფხდოზ აჩოჰიარა აჩონუ ასულ აქოზ დკ-
 ლსიტ ბეჟანა.

— უარა იუზაშოშოეიტ აბართ აპომეშ-
 ჩიკცია, — ასულ ბეჟანა დინაფხეიტ აშოშო-
 ფხდუდ, — ურთ აზინ ურემთაქუა რებნაქოზ
 აბენჰია ახდუშუზ ახუ. აბურჟიუ ააკდესკდა აშია-
 რაცარაზუ ითეწუზ აზაკუან ამჩალა ურთ
 ირთახუჰ რებნაჰია იუშუზ ახუ, ნას აშოთრაჰ
 უშიარაცუ, არი იყანაწოიტ ზენდა ფშენჯაქიეი

^{*)} რ ო გ ო — ამაჟმა ზღაბურვი აღუცემიყა გვედ. არაყა იზმა-
 ნოლუ აბრი აუბ: იდუქძოლუ აბენჰია აქთაბენჯი რქოზ იანახოლიტ
 იქამანუ როგო ეიფშ იგეჟა, ახუ ზალუმსლა.

ბეჭდა მათ. იახუშვიდააუაზი არი?— დიხწაიტი ასუდ.

ბეჭანა, აზაშოშორაქუეი აიშთაზავრსქუეი დეზლარეშქულამეზ ალა აკურამთა იიპიო იქვამშიო დგელან უს. აწუხუტიან იიულაკე იგუ ააირლულუან უს იპიეიტ:

— სარა, ბატონო, აზინ ელსხეიტ.— ეგდრეიპიეიტ ბეჭანა აშიარაცარაზე აზინ ზმიხეზ ათაუად იხედ.

— იზლათურწაბერგუაზი აზინ შოლუხეზ? იუმიოუ უარა ივუ აგურარგაგა შიყუ?

— იზსთახეზი სარა, ბატონო, აგურარგაგა შიყუ? უი აუაჯ აზინ სითეიტ სარა: უცა, იპიეიტ, უშიარაცა, აძიგე დუფურხაგამ. იზსთახეზი სარა დერვეგეძე აშიყუ? იიპიან მამ აციიკეხუაშა არი იეიფეშ აუაჯ დუ.

აბრა აშოშორა ზუაზ ამომეშიიკცია რლუკატ აურესბეზშიალა აკ აიპიეიტ ასუდ იახედ.

— არი ეიფეშ არზაშალ აკალა ირწაბერგემ შაზჰადკლომ, — იპიეიტ ასუდ ბეჭანა იახედ.

— სარა ისხეფშააუამ არი იეიფეშ აუაჯ დუ იაჟია აწკეს ეილდეუ აგურარგაგა შიყუ.

— უაჰა აკურ უშიარც უთახუმა?— დიხწაიტი იარა ასუდ.

— ისპიანხუაზი უაჰა? უბრი აშთახე ამომეშიიკცია რლუკატ იაარკმაქანე დახციეიეიტ ურეს ბეზშიალა, იტიან ასუდგეძე აპრიგოვორ ავრა ინალაგეიტი.

ბეჭანა, დააგელაზარ უს ძბართაკაქე იმნიეიდაცეზ, დჰაშოშათიარახა, ასუდ ილემჰა კდწა

დღრზძერკუან. იარა, აქუჯმაქუა რუუბქი
 იმზმტინა იუუაძა, იშთბქუდახა იყაზ
 ირციმშომოზ აუაჰჰ, უაჰიჰ ბათესულა
 ძეიტ აღვოკატ აურესბზშიალა იციაჰიარეი,
 იზლაჰუან აკალამქუა რეშთბქი, ასულ რეი-
 ქუძერკრეი.

ასულ ავრა დააღვან, აპრიგოვორ აფხმარა
 ნაპ აირკეიტ. აფხმარა იანაღაგა აგურქმჰია
 ზეგჰჰ ვაწიბარყმაქუან იგულანჰ აძერკრა იალა-
 გჰეიტ. ასულ აფხმარა დანააღვა აითაგაჰჰ
 ეითაგანჰ ბეჰანა იეიჰიეიტ, იშთერხზ აპრი-
 გოვორ ამჩალა, ბეჰანა იმშოარ შოჰყამლოზ
 აბენჰია ხუს იაქურწაზი ამშორაჰი, ნას ამშ-
 შოჰფხმჰჰ ალაგალათსეი — ზეგჰჰ შიიჰიბა მათ.

ბეჰანა რუცჰა გურჰაციგჰალა დეგულან
 ზენძასჰ დნაჰიხანჰ. უაქუშოჰაჰათუმა იშთაჰ-
 ხზ აპრიგოვორ მამზარ აუს ახუგარც უთახჰუ
 ჰია ასულ დანიზწაა უი იზაკუშაალაკჰ აჰიჰჰ
 აიქჰშმშეიტ. ეგიზდერუამზტ იარა აუს
 ახგარა ზახმძჰ.

— უს ანაკუხა, აპრიგოვორ უაქუშოჰაჰათუბ
 ნას? — დიზწააიტ აითაგაჰჰ.

— შინაპჰ სახუბ, სთაშიმძერხან ზენძასჰ, ანცია
 დსჰმანჰ სშოჰჰიოიტ! — იჰიან აარლა დააჰუნდ-
 ყუნდიტ ბეჰანა.

აითაგაჰჰ იიულაკჰ ბეჰანა იცენხურას უა
 იყაქუან რუაძიჰ ინაპჰ იაწაირკიტ აპრიგოვორ,
 ბეჰანაგჰჰ დხენჰინჰ ივნჰჰა დააიტ. უი იქურ-
 წაზ აყენტი სხჰ საქუიოთზტოშოჰა ჰია გულდრ-
 თაზაწიჰჰ აკუნ იმაძჰ. ამშოარაცარა აზინ იზ-
 თაზ ათაუად იაკუნ დზქუგულდოუაზ. ფასა

ბეჟანა ათაუად იხუ იმან ღანწეილოზ ესქან-
გმღ ღღრგულთუა, ღღრგუბზღლთუა დაღღრგულთუა
ლონ.

— უმშიან, ს-ბეჟანა! უშიარაცალა იახმენძა-
უთახუ, სუძახუ ნრაშიალა სარა აზინ შოუს-
თახ, აძიგმღ ღღრგულაქმღსუამ, — იშიალონ უი.

ბეჟანა ივნ ღანწეი იფშიეს ახაქაპერ ღღრგულ-
ღიღ, აკუტქუა შნე ინაცწან ღმა იქშენეიხვიღ
ხქუხვკს შია ღღრგულთუახ ითაუად იახმ.
ათაუად იღიკლღ იხაიგახ ახუ, ღანღღრგულ
ბეჟანა იგუ იალან ღღრგულაქმღსუამ, აწღრ-
ღიან იფიკა ღნას-ნასუნ უს იეიშივიღ:

— სარა სღრუთახმ იუანასღრუვიღ. ეგმღრთ
რღრუთაა შალაციაფიოზარ, უი აზ სარა ზინს
ისმღოუხვი!

არი იგურვაშახა აკერ ღარხუციღ ბეჟანა.
იხე იქუე ივნეკა ღღრგინ ღნეინ ღღრგულ,
„აბღრეიშარ აბღრეი, აბარ იასღრკლსუვიღ
აუალ აწღრუალა, ინასხუკუან ღრგოიღ
ისმღოუ ისღრღუ აკე აანმღრეკუა“ შია ღანღრგულა.

ახა იცივიღ მღრკ, ღანღრკ, უაკ ღღრგულამ-
წულამღრ ბეჟანა. იწიღ შოქუსკ, იარა უბას
უაკ აძახუგმღ იშიომღრ. ბეჟანა იგუ იხაირ-
შოთუა ღალაგვიღ გულრალა: „იწაბღრგულ,
იღრთახუნ სურშიან ღბნა სულღრცარაც, ისაშო-
შიღრ ინეინე, უაფიღ უსლა ისღრღრგულ ამიახტი
სურშიარაქშე იანწეი ისღრღრგულამ“ შია. იწა-
ბღრგუნ ბეჟანა აბნა იაყუკრა მარიამღრ, ახა
ში-მაათკ ამიახტი ანგულაშიალაქმ უს
იშიონ:

— იმთავაზუალოო, არი აყარა აშიახტი სკუნათა იზალწუამ, ამალა, ისდმერშივეტ ანუ უროთ, უი სჩაღლაზმეგდარ იზურზევი, უაჰა აბნახე შიარაცარა.

ბეჟანა იხე ირგულთუან უაჟიგეგე, ახა ჩინაჟ იზაარგვეიტ აპრისტავ იყუნტი აპოვესტკა. უა იანენ იქურწაზ აშიახტი აშიარა ჩაჰიარას იამაქუაზ, უბრი ანავსან იაგდაცენ, ბეჟანა იქუზ აშიახტი აჩაჰიარა იახემგაკუა იანალაი-მგალა მალ ჰია იმოუ ზეგეგე აშეყუ ითავნე, აუალ აზე ტორგლა ათირა ნაპ შაადრკუაზ ატიგეგე.

ანხავე ბეჟანა იხე შიიჟიბა მათ უბასყაჟ ირაცადან, ჰიარას იათახეუზევი, იზშიომეზტ აჩაჰიარა იახმერფაკუა.

აჩაჰიარა ირთაზ აზე იაკელსენ ბეჟანა იცი ულუ აშეყუ ინთარვიტ. იაიიტ ატორგე აამთაგეგე. ბეჟანა ივნათა ეიბარწიუა ხლა-გულა იაიილალტ, ათააციაარაქსე ფსრაჟ ყალაზშია. ბეჟანა იციქუა—ლომევი ჩოკვეი—აშახა ნარხარწან ინავანე ატორგაკსე იზანახაზ აუაქარ ინაირთევიტ.

— მავ, სჩოუსშევიტ, აკუმზარ ისეშეიეთომ სჩაადო სეციქუა! ლომევი ჩოკვეი—ეიშეცია-ქუაჟ რეიფეშ სრეხუაფეშეუვიტ! — დრქთა-ფარც იაქუიკვიტ ბეჟანა.

აპრისტავ აკრაამთა ბეჟანა დიაციაჟიონ დაზაიგარაცე, ახა დიზაზაამგოზშია ანიბა ას-თარშოუნ ინიდიწევიტ დბაანდავიტირაცე. ბე-

ქანა დბაანდავტინე აპრისტავ იპროტოკოლ ნაიციწანე დღრგოვიტ იახდახუთახ ახე.

ჰიარას იათახუზი, ბეჟანა იციქუა ატორგ აქოე იხაუხ უი აუაქარ იმანე დციეიტ, იარა ბეჟანა იხათა აპრისტავ დანქიქათახ აზე შოქუსკვი ბეჟაკვი ნიქუწანე დნაგანე აბახთა დენთარკვიტ.

უბრი აახეს იციეიტ აკრ შოქუსქუა, ახა ბეჟანა იჩახიკოუამეზტ ზნეზზარ-ზნე შიარაცარა ჰია ანთეწრა. უი იქირიმ აჟაკვარა იაქოენ აწიაჰი იახეზეზე.

აშიარაცარა აამთა ანაილაკე ბეჟანა იგუ ხეუ-ხეუუა აგურვა ნეიხატოიტი. დნახუაფეშო-აახუაფეშოლოტი იქირიმ. იწეზუარშიშო, იგუ-ბეზღოუა ინიდგლალოტი ტოლია „ნას, ჰათესე ჰარგურღმაჰი ჰაჟემთეჩხა, იაჰგუა-ლაჰარშიაჰიშ ბზია იაბოზ ჰუს“ ჰია აჰიარც ათახუეპ უჰიარატე.

ახა უსყან ბეჟანა იაიიგუალაშიალოტი ლო-მეი ჩოკოვი, აბახთა ითაკრა, ახეშმქუა დეჰეუდერშიახ. ეგიჰილონ დგურვო აბას:

— მაჰ, აწეზუა ფეიეიტ, იციეიტ უი აამთა! იაფერწეიტ აზაკუან ქოეც!

იხეძრუა აუავე დანეყალა, ბეჟანა ეი-ჰიაშოტ უი, აშიარაცაცია რუფსთახაარა აქოენტი აკრ წწახკოუა არომან დუწიყმა. არი დანა-ლაციადეო უი უბასყაკ იხე-იგუ შთნახოუეიტ, უბასყაკ იგუ თნარგურღმააუეიტ, ხარა იგუ-თაკე აფერრა ზეზახარა-მჩე თიე-იფხა იყოუ აპოეტი იგუ აათეფრაარაწიყმა იაამანაკოუა.

— არი აუს აქუ აუპ სარა იახმსუზაზ არი
ბზია იზბონ სარა, ახა სალხუდარტიტი
იზაყუ ფსთაზააროუზეი ისემოლუ უაქიძთა? —
ჰია დაალგოიტი ბეჟანა იაქიძაბჟ, გურჯაშთალა
დქუფსუჩაჰაუა.

1893 შ. იუნ.

აქმავთა

I

ჰიამაკ ამამკუა უგუ თნაშააუეიტ იუუადა
N აქეთანტიი აქმათთაჲი უავსნე უანცო. აშხა-
ქუა რშაპაქუ, იუიპადა აბნა აშოშკრა ახდუშთა-
ნაწო, იგურღმაწია აშოშკუ ახგა აძემვას ხუქუ
ახდულაკუა იზაწინე იგულოუბ მქუტოე კნე
ხუქუკ ამაცარა. უი იშოზუნტიეკუე აზგანკ
ანდ ინააიტ, ახეზ ზეგდუ აქუბაანე იაქუჯრიტ,
იცეზბეჟა-ციელაბაანე იაანხაზ ათდამცქუა
აქუაურეი ამშოცეგეი რყუნტი ჩოთ-ჩოთ აშო-
ტა ეიქუაწიარაქუა ეიმქუხარკეიტ ეხდაბალაკდ.
აშოუცლამთიი აშოჩი რჩოზრხდურგდეიტ ეხდა-
ბალაკდ ახეზრაქუა რახდ ხუთაკ აძიე იშო-
ქუიგაზ აყარა უგუ აზცარატიე იყოუბ, ეგდურთ
იაანხაზ — აფაცხეი, აბოურეი, ანანურეი —
ეილაბაა-ეილაფუჩოჩო ეილაპაიტ. აანდეი აგუ-
აშოქუეი რქუენტი იაანხაზ, იხდუნაანე იაწახა-
ქუაზ აწივანქუა ზაწიეკ რაკუძოუბ. აშოთა
აპასკდუნ ჰიირა იავანე უზლომსუა ეიმალახდან.
აშოერწლა ქოარქუა — ალაპა, ატამა, აბია —
იხეჲიჲია-ხეპაპა ირგოეიტ არახუ. ადამრაქუ

გიფშო იუუადა ჯარა შთბეჲკ უაჰაუამზტ
აქტთა უი აქუაქმ აქოჲ. უი აქტთან ინხაქტო
ეიჰარაკ აჰსიეი ახუქქუეი ეიბარშინა-ეიბარ-
ძძო იალაგოიტ უი უაჲ ღზლამქმესუა
იქმაფთადა იშთოლუ ანხარა იავსნუ იანცალო.
ურთ რშაქთაქუა გრცკაჲჲჲ, ინხამფშოდაქუა,
იშინუ რულახმ-რუჯჲშმ ძატიუა იმატანეი-
ლოიტ: „აცქმა გმარგმ, ჰათოლუმწან ჰაგუნა-
ჰარაქუა!“ ჰია.

არი აქმაფთა რაფხმა ულაფშო ანნაქუმო,
იუთახძამხარგმ უხშოჲკ აქოჲ იაათამოიტ
აბრი ეიფშო იგურხმააგოლუ ახუცრა: აბარ
აბრა ღუნხონ ზნუ აუაჲკ, აჯა ინუ იაირბონ,
ახებრა-წებრაქუა რურგლარა დაქოუნ, იმალ
ახერჰარა, აცწარა იგუ ითაქნუ, — დაბაყოლუ
უი უაჲო? იშთფაყალთეი უი აქჲ ააითნემხა-
დაქუა? აუაჲკტიჲჲსა იფსთახაარა — ხაქუკრა
ზმადამქუა იყოლუ, ზეშთა-მთა უმბადო იძუა აქჲ
აკუზაარუ? იაბანტი ააკლყეი არი ეიფშო
აცქურთა გუმბელ, ზნუკტი იჩოქმშარალა
ას აფსთახაარა ექუძოძია ინგაზ?

არი ყალთეიტ შოქუსქუაჲ რაფხმა. არი
ანხარა უსყან ას ითაცინუ უაჲ დაზხამფშოჲ-
აღოჲ იქუჲმზტ. აჲნუ აქოაფხმან ღტიან შო-
ქუსჲ ჲაჲთა ირთაგულაზ აფჰიჲს.

— ანცია ღუ იიშიიშო უი ამშო, სარა ხაწა-
სანურეშორეზ! — ლჰიონ ლარა დააღყმანუ, ლნა-
ბქუა ღხუ ინაქუხარყოლო.

— ღურეგმზ ღხაჰიატიჲ ღჩთაზლკხტი!
იბემშინ უი ამშო! არა აჩარა იახაროლუხეი.
ეიჰა ეიღმუჲ ბხუ შიილა, — ლჰიეიტ უაჲოჲგმჲ

იქნა ფშის ფშოდა ეილაჯაკ, ავნი დადილ-
წნი აბარწანი აბჯრკელ დნადტილო.

— ისშიიუეიტ, შიარას იათახუზეი, სხ
სშიიუეიტ, — დნალქათეეიტ რათხდატიი.

— ეგდბემამ ბხ ზხბშიიამაშა. იბთახხეიტ
ბჯკდღუგულო ანჯუარა, ბაბ იაშა იფა
ლთეიფშ, ბხლათშუდოუშა! იბხაშთიატი,
უაქიშთა ბარა ახაზენ დეშბემოუ, უი უბრი
ეიფშ უაკუბ, აღუნი ანადარანდაგდუ ბიფ-
შააუეიტ. დეფშისემ უი, ხაზენ ცქაწიყაოუბ!
ნას ბიჯნახკიშ სხაატილოა სნჯუოიტი შია —
ბეხულა აშთახა ნახარშინე ბიხუარუბ უი!

— ანცია სრუკაშა! ისაჰი, საბაბნალარი
ართ აუა სრფერწნი? სუფსე შოთახ სრქეეიტ,
სუფსე სხრხეეიტ. ახა უიგდუ რუბდერბომ დარა.
შიესფერწ, შიესფერწ ნაყ! — დნჯნჯწიამაუან ლარა.

— ბზრჰიჰიოზეი „საბაბნალარი, საბაბნა-
ლარი“ შია ბეზნალარაცუ ბთახხეიტ აკუუ?
მამ, იზალშომ უი, — ნათალქტი ეგი.

— შიგუ აზმერთიეტი უაქიგდუ სარა სგუა-
ყრა? აბარ, შიამი, იქიეიუ სშა სულციციანე!

— ბარა ზენძასე იავბცაციეიტ უაქიეკ, —
შია ბეჯე ადილუკიტი ავნი ავნიწყატი. — აგუ-
ლაცია რელაყარა ბაქუბ: „სრქეეიტ, სშა
რქეეიტ“ შია. დბუფშაახზაბ აშაქიეკ! ბელ-
ზმძერკიტი აუმი, აშათერ ლქუბემწეეიტ აუბ.
ოჰ, სარა გუაყ: სნაპქუა რულა სქკუნ ინასფ
ფხასთასტიეიტ. — აბართ აქიექუა აალჰიან აბა-
რწა დნწალტი დანთაფშისეკ კნჯაქეეი ქიბაყა
შოქუსა ირთაგლაზ — აბაკე, აუკე, აწივან

ეიფშო დიაშაძა. ლხ-ლქუ ზუნძასკ ილუზვა-
ხან, ახა უეიზგდუ ზნუ უიგდუ იფშაძას აძო
ლაკუნ უჰიარატი.

— უაჟიუ არიგდუ დალაგახუეიტ! უი ლა-
კუნ იაგხუ უაჟიუ! საქუშიეიტ იზურზუეი,
შიააი ანგდუ ფჰაგდუ სუშიჰა, სეიმეჟიჟია სუქუ-
შიწა ჩუთ-ჩუთ! ლამუს შიემამ შიარა აბაქუა,
თჰუ!

ათაკუაჟი ართ აჟიაქუაკ დდურხაგაძეიტ.

— იშუთა ბჰიეი? სარა სოუმა ბუჰქუჟუციო? —
დეიცრაშიო დუნლუზწააიტ ლარა.

— დუზუსთა ბჩუზხუბუკუზ? სან ლაკუნმა ას-
ზაბჰიოზ?! ჰახანხანხეი ჯბეიტ! უი ლაკუმ-
ზარ, საშა ბააიგაბ ჰია ბგულთუაზმა ბარა?
ლარა ლოუბ მიჰლა ბიააზურგაზ საშა. უაჟიუ
ითაბუბ აცუნხურას ბლუქუჟუციოიტ, — დნალ-
ქუაფეიტ ლუფჰაგდუ ზემვა.

— ანცია ბარგდუ იბითააიტ სარა ისოუზ
ეიფშო ანასუ!

— აბარ აფხამშა! დაბალფშაარუზ ლარა არი
იეიფშო ახაწა?

— ბლყუაწ ნაყ ავსთაა დიხუხააიტ! დბემ-
ბოი დზაკუ ფჰიოუსუ! ანცია სუჰკუზშოოუ, არი
ამალახაზგდუ ჯერან დიქუნაგოზმა! ითახხარ
ათაუად თუჰჰაწიყმაგდუ დააიგარატიუ დუყა-
ნეი! ჰარა ჰაუბ ზეგდუ ზხაროუ, აბრი ამამუნ-
წიყმა უი დანიდაჰკლა, უაჟიუ იბბოიტ დშოაჰ-
ქუაფო!

აკურამთა აიცვიჰარა იაქუზნ აჰისაქუა. ირჰია-
ქუეიტ აკურ აჟია შოეი აჟია შოჰამი. იაიილა-
შიშიუა იანალაგა აუბ რეიცვიჰარა ანაიქუტია:

ამხე აყენტი იაიიხ ახაზენ კრიქჷაწაზარ აკუნ, აჰისაქუა ახვკგდუ უბასყა ეიბარკარანუ იყენ, აბურეიწიყდა უს ხდანთაქ იაალგჷეიტ უგუა-ხურატიუ. ახა რეიზლღრაქუა უაჷეგდუ ეი-ქუმტიაცუზტ. უაჷე-უაჷე იაიიმღრდალონ აჷია ჯბარაქუა. ათაქუაჷე აჰაყდა ნალგჷეიტ, ახა აფხნგა ლხაშოთიტი, უბრი ინახლღრყდან ღღრკადღუ აციჰარა დალაგჷეიტ: „ანციო გუაყ-რა ბგღემღჷააიტი, ბხე ეილოჷეიგააიტი სარა არი ეიფშო სთახზრგღლან“ ჰია.

— სარა აკრ სხარაზარ იბჰიახ სეგემხააიტი, მამ ანაქუხა — ზეგდუ ბარა ბხე იაქუშოააიტი, — ჰია ინაშთალტი უი ათაქ.

— ამათ შოჰამ ექუუბ ბარა ბებუ. აჷია ბაათ-სქუა რჰიარა აკუძოლუბ ბეზმანშოალოძოუ, — ჰია იაავჷეიტ ახფატიი აბჷ.

II

ჭერან თევერიძე იქეთანტიი ანხაცია იაარღ-ლოუკააუა იყახ უაკუნ. აუკუ, იჷევახერქუა თბანუ, აიქუარა ააიხვლომა უჰიარატიუ, იხა-წა ხაქოუ ფშოდადა, ჯერან უაკ ყუშოქ, აკრუ-რა იამანშოალაზ ნხაკუნ. ანხარა-ნწერაზე უზ-ლაიხუშიეზი. უი აქეთან ჯარგდუ დუბომეზტი იწკეს ეიღღუ აბზანხარა ზმან უაკუ. ყაუარლა იხბბუ ჳ-უათახე ზმან იმქოტიუ ვნუ ხუქუ, ეიკუა-რჰიუ ბეცალა იშოშოზ ინანერა, იცა უბას ანხარა ნწერაქოუ უაკუ ზდა დხუართაქუამ ახ-ბრა სსაქუა, უღლუქ აციქუა, კეჷიხდაქ, აჰიაქუა —

ზეგდუ რზე დღეიან ჯერან. იმან ინატიუ დგდულ
 აპომეშირიკ იმიხუჭან ქიაჯა უართალ აღაწაღი
 დგდულთი აჟ ბაჰჩივი; იაშთთა დუ რა-წლა მიმე-
 რალა ირუმიშენ. ჯერან ინხარა აბნა აზააიგუა-
 ძანუ იზლაყახ ალა ამქუ, აქუნ, აწივან უპია-
 იანაკუზაალაკე იგძამეზტ. იწაბერგნუ, იმარია-
 მეზტ ჯერან იზე არი ვიფეშ ანხარა აიქურ-
 შიარა. აკურ წეხქუა იხეიგაქუახდან იარა აუს-
 ურაქუ, ხნეზენლაგდუ იშიილონ იირა ამეშ,
 აუსურა დანარკარახალაკე. ივნი ინანერეი
 რზე აბნა აყენტი ქივალა ალუ ახააიგოზ-
 აიდარა-ჩუ ვიფეშ იქივა აშა ალქუქუა აყუ-
 ნდა დნეილონ. ახა იჯა ბაშთა იფხასთამხთეიტ.
 ეგდურთ ანხაცია უი იწკეს ეიწამქუაგდუ რზე
 აჯა აღდრბონ, ახა რლარრა იხალწუამეზტ.
 ჯერან დენხონ დთენჩიდა. უი იდღრუან, ანა-
 ლოგქუა რშიარა აჩუჰიარაქუა ანააიგუალოზ,
 უსყან იარა ითიუან აჯუქურეი მა აყულ,
 იანაამთახგდუ იალაიგალონ ამვაქუა რშიახტი-
 უპია უბას ეგდურთ ანალოგ შიახტიქუაგდუ.
 აძიურვგდუ ირთახქუან ჯერანი დარეი რეიუა-
 ხარა. უიძოუ ილარხაქუახ ათაუადქუაწიყმაგდუ
 აძიურვუ მაპ ახურჰიარაქუამეზტ რუფჰაცია ჯერან
 იხურჰიარაგდუ. „ფუთკ ჰაუთანდაზ,— აუსგდუ
 უზეყაჰწარუნ“,— ჰია ნეიგუქურშილონ დარა.
 ახა ჯერან ხხე ჰასაბ აზეზუახ უაკუნ, აფჰიეს-
 ჰიარა დახეცუაკუუამეზტ.

„იქუსკუწიყმარ ათაუად თუფჰაგდუ დეზ-
 გარ სულშოიტი. ახა იარბან ავუსთააუ უი
 ვიფეშ აუს სარა იხუსთახუ? დაინუ ავუნ
 დნატიაშტ აბრი ვიფეშ ლგუ ითაკნუ:“ სრა-

ზეუ ამუჟოიკცია რქუ საანავოეიტ, უსყანგდუ უაპა იალსხოუაზი, ამუჟოიკ მალ ახარა მასხუ იასურხოულაპ“ ჰია. ნას დაჩოაჯარა ლეზინა ბარა ნხმალერჰოეშოტ, სარგდუ რუცჰარაკ სალალოიოტ. მამ, ისთახემ უი ეიფშო აუს!“ აბას დაზხოუეუან უი ჯერან. ანხაჰუ ჰისახუქქუა დრუზხმაფშოლონ უი, ახა იქუნაგახაშოახ უაჰ დიბომჰოტ. მა ხაქოფშორალა დიგუაფხო-მჰოტ, მა აიხრაწაგა მალ მაქნე ილოცურწონ. იბზიაზ აძლამ ფშოძაცია, აიხრაწაგა მალგდუ რაცთანე იხცუზ ანიდურგალოზ, მამ, მამ ჰია ვბაკ რითო დალაგალონ:

— უი ლეზლა ხუქქუა ციეგდკუპ — სარა დესზერაზნე, ლხ-ლეუ სხეშთნე დეზსხეჰალომ, — ჰია.

— უბრი ანავსან, იარა იხუთანე იფხმაძონ, სანი საჰიშეი აქუმერშოაჰათქუა ფჰიჰს დესჰიარ ქუნაგამ ჰია.

— დზაკუ ხაწოუზიეი უი, დზეზშოახ, იან ლეუ დაზერგო? — იჰიალონ უი უაჟიჰ-უაჟიჰ, ეგდწაბერგეწიყმანე, დაარა ჰათურლა დრუზნე-ყუონ იარა იანგდუ იაჰიშაგდუ. ეგდჯაშატიემ ურთ ჯერან დზენციახშოარტიუაზ. ჰიარას იათა-ზუზიეი, აუს ესქმენგდუ გუნერხარადა იხეჰალო-მჰოტ. იყალალონ აძიი-აძიი რეგუქუა ნნიბარხა-ლაკე მიკბეჰლა იანემეიციაჟილოზ. ახა აუს ცქმა უნაგულაფშოჰიყმანე იგუოუთარ, ართ აგუნიბარხარაქუა ზეზყმოზ აქხაწიჰკ აქუძან. მა ან, მა აიაჰიშა, მა იარა ჯერან უსშია რგუ იანა-გალოარუნ ათააცია ცქმა ბზია დრუმბოშია, იდემჰიწაწალაციოშია. ათააციარა გუბლან ზერ-

თოზ ჰიაშაკ ზლამამეზ ალა იგუ ნნარხონ, სთა-
შარა, სგუბღორა იშთააცვაშადი

— არი სარა საკუზმა შიართ ხეჯაა შიზნთონ?
სასაკუზმა ბზია შიზემბონ? დეზუსთდა ნას
ადუნეი აქსუ შიარა იშეილდესშონ?

რგუეიზენნარაქუა რაციაკ ხარა ირზნაგო-
მეზტ, ირხადრშოთქუონ ლასსუ, ფასეიფშო
რჰიატოუ ეიქუშო, ეიქუშოაპათნუ აჯჯაპია
იააილატიონ ათააცვა. უი რეინეშოარა ეიპა-
რაკ იზებზოურაზ უი აკუნ, ჯერან ივნრა,
თააცვიარა მაქუნ: ან, აფჰა, აფა — აბართ რაკუ-
ძან ათააცვიარაქსუ იყაძაზ.

— ხვარამზე, — რან — ლასსუ-ლასსუ აყუდრ-
ფაციეი აფშოციეი რახდ დცალონ, ლეჰქუნ
ირაზყუ ზეიფშორახაშოა ეილულკაარაცუ.

„ფჰიეს ღაიგოტი, ანასუფ ბზიაგდუ იოურაცუ
დუკოუა,“ — რჰიონ აფშოცია. ახა იან, ლთაცა
დეილულკაარაცუ დანრაზწაალოკე ქურთუა-
მეზტ. ჰიარას იათახუზეი, ხვარამზე გუთხას
ილემან ლეფჰა — ელისაბედგდუ ლათხაყა ნა-
სუფს ილოუშოაზ ატიგდუ. უი ლაშა იწკეს
დეიპაბენ, ლხაწაცარა აამთა აკერ წუან ილაჰ-
სნუ დუყაზიეთეი. ახა ან ზეგდ რეიპა გუთხას
ილემაზ ლფა იაკუნ.

ელისაბედ ჟიაა შოქუსა დერთაგლოან, აუს-
ურა იაზყახაზ ლგულა არფეს ფშოდა, შოქუსუ
კაეიი კბა ზხეწუან ბზია დანელბაზ. აკერ წუბ-
ქუა ლაციააიხდშუ ყაშწაკუა ილხელგოეტი
ლარა უი დიხზუცუა. ელისაბედ ილდერუან
იარა არფესგდუ ლარა დშოგიუათხონ, ახა
ლიზაზდოკუან ლციალაშოარა ილხუაჩორაცუ.

ეზიარა მშობლები, ხანა ცარა მშობლები
 აძო იქო არარგამარა უსყან ხმძძოლს ერეფ
 ხდაძონ. ლანი ლაშიე იაგდელნერჩპარემეტ
 უბერთქუა რხეხდ ჯერან ფჰიეს დაიგაანდა
 ლხაწაცარა ატო, ბაშთაგდ ღხალაციაჰომეტ.
 ელისაბედ ლარა ლხაწაცარა აძბახუ ლხალაგა-
 ლარა ბაშთაგდ აზინ ლემამეტ, ახა ლაშა ინა-
 სუფ აქო ლმახცო ეილუხ აუს აზლოუან. არი ეი-
 ფ მშ აზეიქაპარა იფშოუ უაღხუთანე ილუფხდა-
 ძონ ლარა ლხაზე. ლაშა იზე აფჰიეს ლუფ მშარა
 უი ლგუ იზლანაგოზ ალა ანი აიაჰიშიე რაკუნ
 იზუალუხ. „ჰაბ იფსუ თანე დეჰაზარ, ჰარა უაჰი
 უი აუს აქო ბჰუ ჰამამქუა ჰაჰაზარუნ. უი
 დანჰამლა — ჯერან იფჰიესჰიარა ჰარა ჰალამეს
 აუპ ზნაპე იანუ,“ — ლჰიონ ლგუანალა ელი-
 საბედ.

იან ლოჰეიფშო ლარგდ ლასსუ-ლასსუ აფშო-
 ცია რახდ დნუჰულონ, აფჰიეს ჰიარაქო აბჰა-
 ციაჰიაცია აჰია რუნწანე ილუმან. შოუჰ ლან
 ლქოუნდაგდ ინამგაკუა დრუწაყდანე იდოქულ-
 წალორუნ, უიმოუ ბჰაციაჰიაჰუკ დაგიაციჰიიტ
 „ანი ლოჰეიფშო იყაზ აცოერშიაგა დანიათა-
 იშაზ“ აზე.

ანხაცია, ელისაბედ ფჰიეზბა ფაგდას დრუფ-
 ხდაძონ. იწაბრგნე ლაშა იზე აჰისახუქქუა
 ილდერბოზ ზეგდ ლაშა იყუნდა იზემნაძო ილ-
 ბონ ლარა. ლარა ილთახეზ უი აქუნ, ჯერან
 იფჰიეს დეჰუშოზარაც, დეჰუშოზარაც, უბრი
 ახეხდ აბზანხარა ზმოუ ათააციაარა ბზია ეიუ-
 იუ აძი ლაკუნე დეჰაზარაც. ჯერან, იაჰიშა
 ლყაზშა ზეიფშორაზ ზლოჰედრუაზ ალა ზნე-

ზნლო დირგუალონ ცასპია. რძებახუ ლოფი-
პიალონ ზნე უი, ზნე ეგი უპია აპისახუქუქუ
იგუაფხაზშია. უსყან უი ლგუ ეიბაქუქუქუ
აიზღდრა იალაგონ აძიი-აძიი.

— ციგდარას ილუწოუზი უი? აფჰიესრა ანა-
კუხა აკე ზგემ ლოუპ, დაგდშახუუპ უახდლო-
ხუაფუშოუა, — აბას ჰიო დღლხეჩონ ჯერან ია-
პიშია.

— უყაზშალო იაგდუფუშუნუპ. იწაბერგნე
დაგდუგაწიყდამოტ აფჰიეს, უანი უაპიშიეი
ურმახწააძაკუა, — დეიცრანარშიონ ელისაბედ.

— მამ, უი სარა ციგდა დესგუაფხეიტი.
ეგდა შიპიარგდუ ხემფადა დეზგოიტი ფჰიესს!

— უარა, ეილდუუპ ზნე, უანი უაპიშიეი ჰხუა-
ჩონე ჰშიე, ნას იყაწალო უხე იაათაშიო, — დეი-
ბაკუან დგუაანე იაპიშია.

— იხაკუხეი ბემონე ბეზხეწუა? დბეფშოა-
აიტი აკუუ აგაძა, იხაბწეიტი ისპიაზ აბლდააპია.
ბგუ იშოფაანაგოფი, სან ილთახეუ საფეკლაპ
პია ბეყომა?

— სარგდუ იხასწაწიყდარც სთახდამეზტი. ახა
უარა უბასალო იუპიოიტი, იწაბერგწიყდანე
ფჰიეს დუგარცე იაქუუკწიყდაზშია, — ლპიან
ღგუ ყაფო დააქუფსჩაპიტი ელისაბედ.

III

საბშოა ხულობეჩხაკ აზე, რგულა ქეთაკ
აკუნტი, ჯერან ივნე სასრა დააიტი იაბ იაპიშია
კალიჯან. კალიჯან ქურალო აკერ ლხეწუან,
ახა ზბავე ზციელასეზ, აჟია ფშოდა ზქსაზ ფჰიე-

სუნ. ლარა ჯერან ითააციარა მცხუ ზგუ
იაღჰიალაზ აძი ლაკუნ, იანი იაბი ჰრეჰუნ
დიიტ, იაგდღეზჰაიტ. ხვარამზე ლანხუტმა
ბზია დუღბონ აყუნტი ლააირა დეიგურღმონ
ესქდენგდუ. ჯერანგდუ ელისაბედგდუ ბზია დერ-
ბონ რაბ იაჰიშა.

ატემუაჰუ დენრღღეშურ იგუ იაანაგარენ
კალიჯან — თევრიძე ითააციარაქჰუ აიჰაბრა
ზმანე იყოუ აძი ლოუბ ჰია. ლაშა იფა იქჰუ
დანააილაკდ ლმანციე ეილუხ ანხამვა აუს
აზურა ნაპ აღურკჰუან, ჯარა აკე იშოაკუმ
აღა იყანე იღბარ ავნათა ააილაღურგეჰუან.
ყაზეშას იღუმან, აიაშარეი იუგუუ უქჰაქჰუ
უაჰიარეი რაკუნ, ამალახანგდუ იღბანე დაან-
ხომუბტ ამცჰიარეი აგუმცქმარეი, აკ ზგენე
იღბანე დეზუსთხაალაკდ იაბტენე ილა ინთალ-
ჰიონ.

აა, ჰთაცახუქე, იყოუზეი ბექკუნ უაჰიე-
გდუ აფჰიესააგარა იჩაზიმეცაციმ? — ხვარამზე
დღეზჰააიტ კალიჯან, დანააი აშთახე ფუტყ
ანაბჰეს.

— იზუგუშარეი, სანხუტმა! დაბომ უაჰიე-
გდუ უი იქუნაგახარატოე იყოუ ათაცა.

— აკერ ბთახქუაზაპ ბარა — აფშოძარა,
ახშოჰუ ბზია, უბრი ახეხე დერვეგდუხ ათაა-
ციარა ბზია დეიუაზაარც. უს იყოუ, ზენძასკ
დაჰემდემშოაადარ ყალოიტ!

— ბარა ბგუანაღა, საბ იაჰიშა, ნას იათახემ
აუბ აღფშოაარაზე უი აყარა ახე აჯარბარა.
რაფხა იაჰამფუხეაშიაზ აძი დააგანე დნა-

წაპარგულოიტ აგურგდენ! — ინალქსარხხნუ და-
 თხმლურყუყუეიტ ელისაბედ ლაბ იაპმეშენსი
 — ეჰ, ბარგდ! იაბაბუნაგალთეი ბარა ათა-
 გდარა! დეზუსთა იზიო რათხმა იაპამთხმა-
 შიაზ ჰია? შიარა უავუ აქ აქუ შიიზაგომ,
 ზეგდ შია შიზ იმაქუბ, — დააგუაიტი კალი-
 ჯან. — იბდურუოუ, ჰთაცა, სარა ბაშთა სმაიტი
 იახმა შია შიქუ. ზალიკა ნარიშვილი დიმოუბ
 თჰაკ — ციგმა დეფჰიზბა ბზიოუბ. შიგუ დაქუ-
 შიანუ დყალოზარ, შიაი, იყაჰწაპ აუს.

ზალიკა ნარიშვილი ზნუ ზეგდ ეიცურდურ-
 უაზ ამი იაკუნ. აპრა-ტირა ანუყაზ ამთაზ
 ანხაცა იდურგულანუ, კნტი ამომეშიკ დიქსა-
 გულახმან, დყალოთეიტი უი ურთ დრაფხმაგ-
 ლავნუ, იაგიტახენ ურთ იმანუ თურქუტელაყა
 დხეწრაყ, ახა ამომეშიკ აბუნტი ყახწაზ ანხა-
 ცა რჰიატიუ დაზაიტი, იაგდენეიგდეიტი ირთა-
 ხუზ ზეგდ. ზნუ, იარა უბრი აპრა-ტირა ამ-
 თაზუ, ფუტუკ ანხაცა, ნარიშვილი დხაფხმა-
 გულავზ ამომეშიკ იქმაჰია, ინაიჟილან, თურ-
 ქუტელან დურთირაყ ზხაზენცია ირუმ
 იცოზ, ზალიკა ითუნხაცა ირეიუაზ აქკუნ
 დაარკურიყეიტი. აწაბურგაზუ, აკურ წუეიტი იაპ-
 ხესუიჟთეი უს ხატი ჭურხაწარალა აზაკუნ-
 დარაქუა რაქუფარა ანალშოხტიი ამთა.
 ზალიკა იჭურხაწარეი იუავქიარეი ზეგდ ირ-
 გუალაშიალონ, იარგდ აკურ დაზგუდულონ
 ურთ ახმძრაქუა იყაიწაქუოზ.

ზალიკა იმი ზეგდ ილურკუყუა აზაკუნდა-
 რაქუა დურქვაგულანუ დეშორაქუფოზ ინხარა
 ჩოენუ იზმაქუმურგულაზტი, დლარნუ დენხონ.

ფშოეს დიგაფიტი უი იქურა აკერ ინაძახანუ,
 უბრი აყუნტი იაქირა შოქუსქუა დანრქუა
 ამთაზ ანშარა ააძატიქუა დოჯლატიან.

— ზალიკა იფა ბჰიოუ? — ლჰიეტი ხვარამ-
 ზე, ლგუ დთახუცუა. ზალიკა ანხავრა ანაკუხა
 აკ ბეზინჰიომ, უიმოუ აპომეშიიქწიყმა დიცი-
 შილონ. უაქო, ირჰიოტი, უი ციგმა დლარნუ
 დენხოტი ჰია. იფა დხეიფშორადოუხეიშ უი?

— სარა სუბეციაქოაქუმ, ატოვარ სახეჩხუა-
 რატიო ეიფშო. ზალიკა დეშოუავ ღარუ ბარ-
 გდუ იბდერუეტი! ახა აფჰიუზბა დეზიოუბ:
 ფშორალა დეციგმაძამ, აუსურა აკუხარ ბზია
 ილბოტი. ზეგდ რეიჰა უავ დეზლაციიქოაშოა,
 იბდერუეტი სარა ურთ ზეგდ შიარა შიგუ ია-
 ხურატიო იყოუ შოთააციაროუ. ურთ აიაშოა
 ბზია იზბო უაა რახქოუბ შიარა შიეიფშო.
 შილუხუაფშო, დეშიგუაფხარ დიზაჰჰიამ, მამ
 ანაკუხა შიარა იშოქშითახუ. სარა იშიასჰიო
 უბრი აუბ: იციგმამ უბრა სგუანალა, შითაა-
 ციარა დაქუნაგახარატიო დეყოუბ ლარა.

— იაურა ბდერუოუ: ბარა მაკმანა ჯერან
 იბემჰიან არი. სარა უაწიო სცანუ სენლუხუაფ-
 შონუ საამ, დესგუაფხარ — უსყან არფესგდ
 დიჰარბამ, — ლჰიეტი ხვარამზე.

— იზათახუხეი უი? დიბაიტი იარა. იხათა,
 იგუ დახუანუ დყალარ აუს ყაჰწამ, — ნათალკტი
 კალიჯან.

ხვარამზე აკერამთა დელქოაფონ, ახა აწუ-
 ხუტიან კალიჯან ლჰიატიო დანაატი.

უახხმა აკრუჰარა ამთაზ იან, ამხაყუნტი
 იხენჰინუ იაიიზ ლჰიკუნ იალჰიეტი კალიჯან

ილღებავ აუს. აკრ დარხუციტ არი ჯერან,
 აწუხუტიან უს იპიეიტ:

— იაბარგუუხეი, ზალიკა ითააღმარანს
 სარა სუხუთაანხ ეგდსუზპიომ. დხეიფშორადოუ-
 ხეიმ ლარა აფჰიოზხა?

— ულღუხუაფშო, ეგდება უხალა იშოუთა-
 ხუ, — ინიბჟალგოფეიტ კალიჯან.

— მავ, სარა იზუაზეი! დუეობა შიარა სანი
 ბარეი ეიჰა ეიღდუპ! შიარა უსგდუ იაკუმ აკა-
 ლა შიეშოფასუზნუყოი. შიარა დეშეგუაფხარ
 იშოფაშეიმასკუფეი სარა.

ადერკაჩუნე კალიჯანი ხვარამხეი ცეიტ
 ათაცა დერბარაცუ. კალიჯან ზალიკა-იფჰა
 ლიზა ლუკნე სასრა დაალფხმან ხვარამხე
 დულღურბეიტ. ლიზა ჟიან-ხეფი შოუქუსა დერ-
 თაგულან, ლოურა ლუთბაარა ნადანე. ეიქო-
 კაკ, ლხე-ლქოუ აიქუარა ააზხუკლოზ ულა
 აადხალარატოე იყან, იგუკე-ხააზ აძი ლაკუნ.
 კალიჯან, ზაა დერრა ჰია ეგდყალღეშეაძეიტ მა
 ლიზა ლახხ მა ლთააცია რახხ ხვარამხე ლიზა
 ლბარანე დეშააზ, ლიზა ლუკნემათაიქუა
 შოღლშეიზ უს დუკნე დააბჟეფეიტ.

— ბანსუფხმა, უს სგუ იანაგოფეიტ, კალი-
 ჯან, ჯარა უსკ აქოუ აცხერაარა ბთახუპ
 ჰია, — ლჰიეიტ ლიზა.

კალიჯან ილციემღენ ამციჰიარა, ახა უაჟიანუ
 უაჰა ფსუხუა ლმოუტ:

— მანტიქუაკ სუმან, უბრი აზოუპ სუბჟფ-
 ხმაზ, — ლჰიეიტ ლარა.

ლიზა იბებშოძა იყაზ აცგუ ააშოთხნე ლშამხე
 ინუქულღურტიან ილშეშუა დალაგოფეიტ. ხვა-

რამხე ლულაქუა ლუდრხალა ლუხუაფშორა
დალაგაეიტ, ახა ლიზა უი ლუზგუამდჷქუა
აცგუ ალახუმარრა დაქსუნ.

— ბაყუმწუეი ნაყ აცგუ არყუქმქრა. ბეძ-
ლაბემ ბარა, უაჟიმთა იბაამთოუბ ხაწაბზიაც
დბუფშოაარაც. უიი ბარეი შიეიხუმარლაბ,—
ლჰიეიტ, დუხუმარუა კალიჯან.

— მშიან იზაკუხეი იბჰიო! დუფხაშა-ფხაწო
დააყაფშხეიტ ლიზა.

— აკგდ, აკგდ. იზდრუეიტ სარა აძლაბ
უსქუა. ბეკნუწყალა ამცა ბეღრამქუა ბეყამ.
აბარ ბეგუჰიფქუა თინუ იხეწნუ იცოიტი, არფეს
ლუღუაწყა დერთახუბ ე-ეჰ, ისგუაღამშიოი
სარა სხათა სუხთაგღლაზ ურთ ამოქქუსქუა
რზე? ამციადარა სარგუაყუან ხაწა სრუშთა-
ანდა,— ლჰიეიტ დუხუმარუა დერკეგდუხ კალი-
ჯან.

— ჰაი ჯუშთ, ბზაკუ უაკუხეი ბარა...—
უაჟიკ ზენდასკ დუფხაშაძეიტ ლიზა, ლშიამბე
იქუტიახ აცგუ ნკალურფან ახეშითჰია დვაწ-
ყეიტ.

— იზაკუხეი ბეწზერყმო? ავნეყა ბდიქუ-
ლამა?— დლუზწააიტი კალიჯან.

— სარა უშთან, უშთან სეითაახუეიტ!—
ლჰიეიტ ლიზა, აუათახ დაგდუნდიღლწიტი. ლა-
რა ამალახაზგდ ილხეიღკააუამბუტი ზვარამხე
არსყაკ ლულაქუა აიხიმერსღდძაკუა დუზლუ-
ხუაფშოუან.

— ძლაბ ბზიოუბ, ჰიარას იათახუხეი,—
ლჰიეიტ ზვარამხე ლიზა ციგდა ზგუ დახუან.

— დებბოი ნას! აყაზშა ანაკუხა, ლეწკაზ
ვილდუ დებზეფშააუამ, — ლშიეიტ კალიჯან
დგურღდაწია.

— უაჟიშთა, სანხუფჰა ხუქუ, აუს ბარა ბნა-
პაქუ აუპ იახდუყოუ, ბიაციაჟია ზალიკა! —
ლშიეიტ ხვარამხე, ავ-ჰისაკგდუ ნაპ აღურკვიტ
ჯერან იაფხდაყა იფსთაზააშა ზეიტშორახა-
შაზ აუს აძბარა.

ხვარამხე ლეწკაზ დებნჰიიტ ლგუ თგურ-
ღდააუა. აწუხუტიანუ ირუღაკუ დრუფშააიტ
ლქკუნ იქუნაგახაშაზ აფჰიზბა.

— ნას, იააცორგუფი აჟიაბჟ ქუტცს ვილუბ-
კაზ? — დნალფულტ უი ელისაბედ.

— დაარა ციგდა სგუ დახუეიტ!

— სარგდუ იბასჰიაპ ვილუსკააზ აჟიაბჟ ბზია,
აბურჟიფიყდა აუპ სანაი აფშოცია რყუნტი,
უი ჰუჯარანუ სახწააიტ. ეიცჰაკნუ ირჰიოიტ:
შინასუფ ზაინუ შიეში ილაგლოუბ, შინაპუ
იამყუწშიმეჟენ! უი აფჰიზბა შიეზნუ დშააავ-
ნანაგაღაზ შითააციარა იაცლო ილაგოიტ,
აქუაურა მშო აზუ აძუ იშააცლო ვიფშო ჰია.

— კალიჯან უი ლეძბახუ ანასალჰიაწიყდა
აჰაქაჰია სგუ იათაშეიტ: იააიტ ჯერან ინა-
სუფ ჰია. ზაყავ თაცაცია რეძბახუ ჰარჰიანდა-
დაზ ფასა, ახა ჯარგდუ სგუ აზაიუამეზტ. მაპ,
ნასუფუპ უი, იზლაზბო ალა, ანასუფ! იბდუ-
რუოუ სუჰა ხუქუ! ჰუჯა აფშოცია ბარა იბზა-
ფშოხეიტ, ახვკე ლქუ სკოიტ სარა, იაბაპ,
უი ილჰიო.

— უი ახვკეტი, ლიზა ჯერან დინასუფემ
ლჰიარ?

— ეგმაურემ, ილიაიაიტი ილითახუ, ირპიო ეიპა იგურაგოუბ, აძი ილიპიო

— ზეიფშოჟყამ, ბცა. უიგდუ ეგდურთ ავზა ლპიარ — იბზიოუპ. მამ ანაკუხა უიგდუ აადრუაზაიტი უი აფშოჟუ აკემზარაკ შოლ-ზემდურუა, აკგდუ დშოაფსამ. უინახეს უი ლაშოთა უაპა სშაპუ თასურგელომ, უი ლქოუ აფშორა აკგდუ იაფსახომ.

— ააი, იუგუცხუუ აუაჟუ ესქენგდუ ეილდუ უაბჟალოგოიტი. ზაყაჟუ პისახუქქუა შადრგალა-ზმაზი, ახა კალიჯან ლოფიფშო აძიგდუ დღლ-ზემდუშოაიტი! — ლპიეიტი ზვარამზე ლგუ აზცო.

— დარჟაკლაგდუ ყალაშას იამოუხეი. ბაშოა შაბ დიაპიშოუმა კალიჯან, — ნათალქტი ლფშა. ახულობჩოხა ჯერან იან უს იალპიეიტი:

— აფშოზბარა ანაკუხა აკალა ილუგემ უი, აფშოციაწიყმაგდუ იპაბჟარგოიტი უი შნაპუ დამპუწაპმეჟრაცუ.

ჯერან უი ლაჟია იგუ ახკარშიძანუ აკუნ დშოაქუგულოუახ.

— ისპიახოუაზეი! ბარა — ბსანუბ, ეგი — დსა-პიშოუპ, ახვკ — საბ დიაპიშოუპ. დეზუსთა სუნასუფ აზუ უაპა ზეგურა ზგო, შიართ შია-კუმკუა?

IV

საბშოა ახულობჩოხა ზალიკა ნარიშვილი ივნაქოუ აჩურხოიარა დუ იამქოხანაკნუ იყან. ეიზეიტი რგულაცია, რუაცია, რგუცხუცია. აბერჟიეწიყმა ირშეზ აჯმა აცია ახეხრა იაქოუ

დუბაბ, აკუაღ ფეყყა-ფეყყანე ახარჩო აზი
 აჟირაზი აჩუანქუა რთაწარა იაქუღ დუღაბ
 იახეჰაწ-ჰაწო აკუაღ შოშოათა ცალხაზი
 იახაგლოღ დუბაბ, იცხრაავცია უაჟიღ-უაჟიღ
 აღწა რუთო:

— აგუშოფე, აყუაყუ, ავაცყმარქუეი აჟივა-
 შიყეი ჟიტიუბ, აქაქაქუეი აგუაწიეი აშოა-
 შოლიკ რულაჰხეპ,— ჰია.

აჰისაქუა აკუტქუა რხულხრა იაქუღ, ფშეკ-
 ზეკი, ჳ-შინიშიკი. ჳჯა აჰისა აკერ ზექურა-
 ქუა ნაძახდაზ ახაქაპერ ძრა იაქუღ. ეილაჰია-
 ეილაცა იყაზ ჰისეი ხაციეი აძიერჳ ეიკუშოა
 ინეილატიეიტ ითბაა-თუციდა იყაზ ზალიკა
 იუათახაქუ. ავნე მუშონჰიაკ აჩონე ეიფშო
 ირხიანე იყან: იაჟიღ აკარუათქუა აგულა-
 რანტი იაარგაზ აუარჰალქუა რექურშიენ.
 აკუაქმ აქუ იგქოაგლოან იშიემქუა სტოლ
 აჟიქ, აბურჟიფიყმა ირუხუჰაზ ზეხუ მარიოღ
 აკოლენკორ ექურშიენ. ასტოლ იქუგლოან
 დარა ირხატიეზი რგულაცია რქუენტი იაარ-
 გაზი აბათლუკაქუა, ჰორმალოეი დურალოეი
 ეიყარაქუამეზ, ჳ-დიუჟინაკ აჩაი აწიეცაქუა
 აჩანახ იანერგლოანე, აჟაკცარა აყენტი აიქუა-
 რა აახეკლოზ აჯაზ მჰაწიქუა, ჰ-ჳჟეიგა
 ბოკალკ, ჳ-ჰერჯანკ, ზეხუ მარიაზ ჳ-ლამაა
 ხუქქუაკ, აბჰალეზტი აციაშთარგლოაგაქუა ჳბა,
 აციაშქუა არკნე იზთაგლოაქუაზ. ჳ-ბათლუკაკ
 იროთან აშიერ იალხეზ აუადკა, ეგდერთ ირ-
 თან ათუფანტი იაჳ ყაფში აჳ შოკუაქუეი.

ზალიკა ივნე იაუნე ითბააზ, ეისერლა იხებეზ,
 იაჟიხდაზ ნეში ვნენ, აფხმა აბარწა ხუქე აქოა-

ჩათანუ. აუათახ აგუთანუ აგუ ღლგანუ, ხაჰილა
 იჩათანუ იყაწან ახუშოთაარა. ახუშოთაარა
 უაჰიორანდა იახაკნაჰან აღვაქ იაგანუ იყან
 არხეშნა, ახა უი კნერხეიტ ეხდა. ამჟაათუნ
 ზალიკა იფჰიუს შებუხდაზე აჰატი ახდუალწა-
 ლოზ უაჰიუ ასასცია ახდრდრკლაზ აუათახ
 აქუ აკუნ, ახა უი აჩუნუ ახუყაწარა იაქუნ
 დაჩთაჯა. ათაჰმადა ზალიკა იხ-იქუ იხაჩრო
 ზეგდუ დნარულს-აარულსუა რკცხრაარაზე დნა-
 რდგელონ, აცხერაარა ირთოზ აზგდუ ხაზ-
 ხაზე ითაბუჰჰია ნრაჰიო. ავნუ ამთახმ აღა
 იავაგლაზ ამოშუშ ფაცხა ხუქუ აქუ ზალიკა
 იფჰიუს სუსანნა კალიჯან დნაზლაზ ჰისაქუაქ
 ნალუდკლანუ ათაცა ლერხთიარა იაქუნ.

ართ ახლაფოთქუეი არხთიარაქუეი იზქუზხ
 ზმანაზ უი აკუნ, იახდა ჯერან თევირიძე
 დმაჰინუ ნარიშვილი ითააციაარა დალახუნუ
 დყალარაცუ. დყან: უი უახატოი აწხ აზე ზა-
 ლიკა იფჰა აიჰაბუ ლიზა ჯერან დიჰიარაცუ
 იყან. აბრი აზოუბ იზეიზაზ რგულაცეი რუე-
 შარეი. აბრი აზოუბ ანხავ ლარ ზალიკა იზე
 აკრ იხარჯ დუუზ აჩარა რჩთაზუყაწარა იხა-
 ქუზხ.

აილახულარახმ ახუ არხთეიტ. აჩურხთიარა-
 რაქუა იზქუზხ ირღგთეიტ. ახაზენი აჩარაქუ
 ეიღიბაგლაზ ასასციეი რულა აიხმურსღმდა-
 კუა აგუაშიახმ იფშოუან უაჰიუმხარ-უაჰიუ
 ასას აგუაში დაათალოიტ ჰია, ახა უაჰიუგდუ
 დურბომუზტ. ას აკრაამთა იმაიარა ზეგდუ
 რღლახმ ეიქუნაწეიტ. იშოფოუური ზენდასკგდუ

დმაადარ ამაჰი? არსყატი ი ახარჯქუეი არხობა-
რაქუეი ბაშა იფხასთახარაცუ?

— კალიჯან, აკყალთუეიტ იზაკუუ ზღერ-
ხუადა. დენზერხარეზი არსყაკ ჯერან? ჰანთა-
ხუეი ჰანციეშღუეი უაჟიშთა ზეგდ ირაჰანეიტ
არი ჰუს ჰანქუუ. იბბუოუ ზაყაკ აუაა ეიზან.
ახმეძღლ სთეიწარც იგუ ითოუმა არი აუაკ?
უი ბაშა იზიასრემ, ხეზაწიღლა მა სჩოიხმეზე-
გდაპ უს ანსზიუ! — შია ხდაას იყაიწონ ზალიკა.

— უგუ ზელაკ-ვაკუაზეი! ჯერან უარა
დუდრუეიტეი იბზიანე — ზაჟია ეიჟო უაკდამ.
იანი სარეი ჰირგულეიტ — უს ანაკუხა, იაჟია
დახფომ უი, — შია იაჰიო იგუ ლყაჟონ
კალიჯან.

— აუს ხეზგალარ, ილზლუხგაშთამ სუჟა
არიეიფეშ ახმეძღლ, დიშუგურკო დუფსეშტ. —
ლაჟია ნრულალწეიტ სუსანნა.

— იშთფაყალოი უი საჟირა დახჩჩანე
დცარაცუ? უი სარა... — ზალიკა იაჟია ალგახა
იმთაკუა აბჟქუა ააგჟეიტ: „იააუეიტ, იააუ-
ეიტ!“ შია.

ზალიკა დნათრესნე იქუნეიხჟეიტ ამაჰი
დიფულარაცუ. ჩოღლა აშთა იაათალტ ჯერანი,
ეილაჰია-ეილაცა იყახ ჭ-კუკ აჩოციეი. იგურ-
ლდაწია აფსშია რაჰიო ინარფულან რეჩქუა
აარუმხნე ირგჟეიტ აჩოთრახმე, ამაჰი იკუზციეი
იარეი ავნეყა ინარგჟეიტ.

ჯერან აბღდააჰია ილაფეშ ნახეიგჟეიტ ზა-
ლიკა იაშთა. იბეიტ უი იშთეიმზკრრა იგე-
ლაზ ავნეჟი, ანანურაჟი, ცა ხუქმაღლი უბას
ირეცჰახუხა იგელაზ ეგდერთ ახებრაქუეი.

„აბარ აუჯ ლარწიყმა. იბდრჯრ ამალახაზგდ
 ღებგომჯტ აფჰიჰს არი ავნათა დდიღლგანტჰს
 ჰია იგუ იათაშიეიტ იარაზნაჰ.“

იააილახულთეიტ, ალაშაქუა აღრჯეიტ,
 ასასცია ეიკუშთა აციარდალუქუა რახდ ინა-
 ტეიტ. უბრი ამთაზ იარაზნაჰ ავნ აში აატიტ.
 კალიჯან, სუსანნა უბას ღრჯეგდუხ აჰისახუქ-
 ქუეი აჰისა ბრგციეი ათაცა დაჰვნარგალტ.
 ჯერანი იკზციეი კეიბარგლაქუან კალიჯან
 ირზნალგაქუან აჰისაქუა აფსშია ნრარჰიეიტ.
 რნაპქუა რემბოუა დშმენეიუაზ, ჯერან იგუეი-
 თეიტ ურთ რახდტა აიქუარა აახზვლო
 იყაზ, აწკ შოკუაქუა ზშიუზ ძობკ ეიჰა დაარჯ-
 ლუკაარტი უამაშია დშოფხაშა-ფხაწოზ. ამ-
 ლაბ ასყაქ ლეფხაშა-ფხაწარეი ლხ-ლქოუ აი-
 ქუარა ზხვლო იყაზი ჯერან იგუამფხთეიტ,
 დაგდაციშია-ციძქო იგუ იათაშიეიტ: „ანცია
 ისყუინააიტ, აბრი ლაკუხარუმ ისზრჰიაზ
 აფჰიჰს?“ ჰია.

ჯერან უი აჩხნდა დიმბაძაცუტ ლიზა. უი
 ციგმა დებზიოუპ ჰია იან იალჰიაზ ხაწანუ ათა-
 ცა ლეზდძალა იაიგთეიტ ჰამთას აიმდახდა
 მაციახი აქარუა ეიმბუცი.

ელისაბედგდუ აკრ იბზიანუ დანჯოხუონ
 ლიზა ლეძბახუ, აწაბრგაზუ უი უიაყარაწიყმა
 ლგუ დაგდახუაცომჯტ ლიზა. ელისაბედ
 ლაშა იბუ ფჰიჰსეს ჰია ილთახზუ აბას დეყაზარ
 აკუნ, „ამჩრშაქუა რხუ აუახუამაქოუ იანკ-
 ლსლოკდ აჰისახუქქუა ზეგდუ ლწალღრძუა,
 ლარა დრულქკო“. ახა აფშოცია ილარჰიოზ
 დემჰახნაყეიტ. ახვკტიი აფშოკუ იშაქულღრ-

ღუღუეიტ ეგდრთ რაფხმატი ი ავჯა ირპიაზი,
უიმოუ ეგდნაცლწეიტ ღვრკეგდუხ აბას: აბა, აბა, აბა,
ზბა იწიანხ ილუმოუბ ლაბ იფარაქუა იზრცა
რკლგომ ურთ, ახა იაირაც იყოუბ აამთა,
ურთ ზეგდუ ჯერან ინაპაყნუ იანუყალაშა“.
აბართქუა რუშთახდ ამცხაწარა ზმაზ ფლისაბედ
ლაშა იშუფა იაბქალუმგოზ ლიზა ფჰიუსეს
დიჰიარაც! ჯერან ივზცია რახმტი აძი-
ზაწიუკ ფსანატი დიდურუან ათაცა. ზეგდუ
ანენეიბარტი აქუა, კალიჯან ბეჰმაქლა ჯერან
ღენიზწაიტი:

— ღუღურუ, არფეს, რუა დარბანუ უარა
უტიო?

— იალზღვრააუაზეი დარბანუ რუა? —
ნათეიკტი ჯერან.

— აბან, აბნი აწკუ შოკუაქუა ზშიუ ლოუბ, —
კალიჯან დიღვრბეიტ უი, ვ-მინუთკ რუშთახდ
ჯერან „აბრი ლაკუზარცუ ფჰიუსეს ისზერპიაზი?“
პია იგუ იზზაანაგაზ ლხათაწიყდა.

იხე-იქუე ააიხეიქუარაახზეიტ ჯერან, იგუ
კუდპა ილახდ ნეიქუიწეიტ: „ჩარპიარა, ეიფარა
სზერუიტ სარა ზეგდუ: სანგდუ, საპიშაგდუ საბ
იაპიშაგდუ. იზესზერუზი ურთ ას?“ — პია დაზხუ-
ლუან იარა, ახა აკგდუ იმპიეიტ.

— იზაკუზეი უარა არფეს ხუქუ? უგუ დამუ-
ხუაზარცუ უი? — ხუთხუთლა დიზწაიტი კალი-
ჯან.

— სზხბერყდაზეი ბარა, საბ იაპიშა, სზბ-
ჰაზეი? იბზხუზხაზი ციგდარას? — იბეუ თახუა-
ჩოდა დააყუნდყუნდიტი ჯერან.

— იზაკუნეი მშინ იუჰიო! უი ცქდა დუ-
ზგუამთახააპ უარა. აფჰიზბა დაარაძა იბჰირი
აძილოუბ. დუზუსტდაზ ჰართ ჰახმტი უარა
უთარხარა იაშთაზ? იაჰჰიაპ, სარა აშოიფკა
სუხმხააიტი, ახა უანგმუ, უაჰიშაგმუ დერბეიტი,
ურთ ზეგმუ ლარა დერგუათხეიტი, უარა აძი
ზაწიეკ უოუპ ზგუ იამუხუო.— ბუჰმაქლა ინა-
თალკტი კალიჯან.

არი აიციაჰიარა ჯერან იკუხციამუ ირაჰაიტი,
ურთ იკუხცია რახმტი ჯერან გუცხურალა
ინააიგუაქუაზგმუ ჯყან. ურთ ხუთხუთლა
აძი-აძი იბჰიარა იალაგუეიტი: „რუა დარ-
ბანუ?“ კალიჯან ურთ დედღერბეიტი ლიზა
ლახმ ინარფშენ. ურთ რახმტი შოუკუ
აკრაწანაკრატია რუჯემშქუა ვუშოზრბტი,
შოუკმუ აციეწახუთხუთრა ინალაგუეიტი. აწა-
ბერგ ჰჰიოზარ, ლიზა ილშეზ აწკუ შოქუაქუა
რაციაკ დაზრფშოძომუზტი. უბრი ახუხმ აფხაშა-
ფხაწარა ყაზუმას იზმაზ აფჰიზბა ეიჰაგმუ
დეილაფსაძეიტი. დტიან ლარა ლელახმ ეიქუ-
რშეშ, ლხუ ლუქუენ. ჯერან იგუცხუცია ირეი-
უაზ აძი განკანმუ დნასკაფხმანუ უს დიზწააიტი:

— დუშოფოუბოი, დუგუათხაუოუ ათაცა?

— ზეგმუ, ზეგმ სარა სუოხუშადტი! — ნათეიკტი
ჯერან დგურკო.

— იშოფა ყაჰწარი ნას უაჰეი?

— სარგმუ ისუზდერუამ! აციყდა საქთაშეიტი,
ხაციგაშა სუამიქუა! აჩქუა სნაპაქტუ ისუმაზარ
ჯარა აკ სხუცერგმუ ყალარუნ. სხუ აქუსწარუნ
მამზარგმუ იზულაკჰ სჩურციეზგარუნ. უაჰიშთა
იყაუწახუაზეი?

— იაბაყოლ აჩუქუა?

— იალზღვრააუაზეი იახმეყოლ! ურთ რგუ იანთარკ აჩუქუაგდე ხარა იგანე ჯარა ირწიახეზარ აკუხაბ. აჩუქუა უმამეუა იყაუწახუაზეი? ბეჟ-ჩოკე კაქნე უცარ! უი იაანაგო აუს ათაკს იასთოზეი? მალს ისემოლუ ზეგდე ახთენსწოზარგდე იახხომ! იყასწარუზეი? სრუხუშადიტი, სურგუბზელნე აცოყდა საქშარუქიტი... იშთაყასწარი: სემალა სჩუხსმერ აკუხხეიტი აკუუ?

— უაანგულეი, ავზხცია შაარუტხმანე შრაზწააპი იშაბჟარგო შაპაპ, — იპიეიტი ჯერან იგუცხუცია ირეიუაზ რუაძიე, აღიახმე იაგდენასკეიფხეიტი ივზხცია. ურთ ინეინე აწლა ინამწატიეიტი. ინეილაციაქუეიტი დასუ იგუ იშაანაგოზ ალა. შოუკე რგუ ახცეიტი, ლიზა, იწაბერგნე, უახმლუხუაფშოუა რაციაკ ღჩუგიმ, ახა უსყაკ ღქშაასთაძანგდე ღეყამ ათააციარა ახმეძელ ღურგარატიე ვიფშო. ზეგდე დარა როუბ უფსუ თანე უოუზემთუა უააძამ დარგდე. ვგდრთ ირპიონ ლიზა ამალახაზგდე ჯერან დიდუკულარატიე ღეყაძამ, იაგდენაშაროუბ ივზხცია შხე, არი ღრეიფშო იყოლ აფჰიეზბეი ჯერანი. აიმდახმა ანეიმერდა. ახვკტი ირაბჟარგონ:

— შიაი ირაპჰიამ შაჩუქუა შაშით შია. იშართარ ბზიოუბ, იშარემთარ — შცაპ იარა უბეს შაჩუქუა ნექნე, ნას სუდლა იციააგაბ.

აწუხუტიანე, ზეგდე ვიქუშააშათნე იახაიტი აცარახე ახხუცრაწიყდაგდე შხალემშოზ.

ზალიკა იგუცხუცივი იარეი არი ვიფშო აუს აზუ
 იკაყყყა იშთარწარ აკუხონ აძიძიძილა ზეგდუ
 ირძბეიტ ზალიკა აბჟაციაჟიავუ დიზუნარუშთ-
 რაცუ, მაპირა იაიიზ აუავუ ათაცა დიგუამფ-
 ხეფიტ, ამაპი იმ მურხაკუა აუს აყაწარა რაფ-
 ხდაყა ნასუფ რნათომ შია აჟია ინზრწარაცუ.

— უს აუმა! სუკნათა ახმემდლ აირგარაცუ
 იაქუიკუიტ აკუუ! სარა სუუაცია, სგუცხუცია
 უშია ზეგდ ვიზზგუფიტ, იარა იწუხუა სქთა-
 ყდანუ დცარაცუ ითახუპ! მაპ, ისუჩაუამ სარა
 არი ვიფშო ახმემდლ, ვილმუპ ვიპა სუგდუ
 თასურხოიტ, იარგდუ აბრაწიყყა იწუხუა ფუს-
 წიოიტ. უაჟწას შავნუ დაიიზარ, შარგდუ უაჟწას
 შაიფულაპ, ლაწას იაიიზ უაჟზარ უსყან შარგდუ
 იადღრუფიტ აღა იშთიფულატოუ, — ნათეიტ
 ზალიკა აბჟაციაჟიავუ იზნიეიგაზ აჟია.

ზალიკა, აუაჟკტიძსა იმარია ზბეიტ შია
 ბაშთა ზაკუანდარალა უზვალოზ, ატიამბარა-
 ქუა ზმაზ აუაა რახხ ზხუ ზფხდაძოზ უაჟუმზტ.
 უი დაარა ალამეს ზმაზ, აიაშთა იაცნუყუოზ
 უაჟუნ. ახა, იშურკშიალო ვიფშო, აწას ვიპა
 იმწუპ აგუხაწარა აწკუს. ზალიკა იფსთაზაარა
 ახუ-აწუხუა ინარკნუ იაპახმაზ, იიბახმაზ ანი აბი
 რნაპალა რუფშაცია ახაცია შურზურფშთააუაზ,
 აქთარ აძიერვგდუ აჩარა აჩუნდმაწიყყაგდუ ვიბა-
 მურბაძაკუა რეიბუთარა შთაფუზ ატიუ აკუნ.
 აწაბურგაზ, იგუალაშიალონ უი ინალორში-
 აალორშინუ არფესი აფპიზბეი დარა რხალა
 იალუიბაფშთაანუ ვიბაგო იანუყალაქუოზგდუ.
 ახა იარა უბასყანგდუ ანი აბი ირულშთონ რხუ
 ალაგალანუ ირგუამფხაზ აჩარა ხდერბგარაცუ.

ჯერან იანი იაჰიშიეი ღერბეიტ უი იფშა
 ლიზა, ზეგდე რთუფქუა იქურწეიტ, რზეგდე
 რზე ეიცაჟეიეიტ, უაჟიე იარაზნაკ არფუნ-მა
 აციიკუუეიტ აფჰიეზბა ლგარა! არი უაჰუტო-
 ვსა იმაჰაძაც ხმეძღლ დუუუპ, ჰაჟილანეუტი ზეგდე
 რზე! ირჰიოზიეი უსყან ჰგულაღია? მამ, ზალიკა
 იფსუ თანე არი ეიფუშ ახმეძღლ იხე იაითანე
 ყალომ.

ამჟაცაჟეიავუ დაინე ჯერან ეიჰიეიტ ზა-
 ლიკა ინურწაზ აჟეა ათაკს იყაიწაზ. ჯერან
 არი იაჰაზ ზენძასე ახაჰი ეიფუშ დარშიიტ.
 იკუზცია მიზლაწიყმა ინიხანე ავზეჟა დნეკნარ-
 გალტ. ასტოლ ჭატეღლა-ჟიტეღლა იღერხი-
 ხან. ირჟიიტ ბოკალე-ბოკალე აჰუ. ჯერან
 იკუზცია ირეიუაზ რუაძიე კალიჯან ინალთი-
 რკეიტ ხუ-მაათე ირუფსაზ ახმეღე მაციაზი
 აქარუა ეიმხუცი. კალიჯან აიმხუც ლიზა
 ლეხუდა ინახმნე ამაციაზგდე ლნაჰე ინამხალ-
 წეიტ. ლიზა უბასყაე ლხე აგართა ლმოუა
 დეფხაშიეიტ, ადგეღლ დნეწახუაშთა დცარ მოუ
 ლემაძეჟაწიყმა.

ავჟეიოა ნაჰადერკოიტ. ასასცია ხუჰ-ტუჰე
 რქმაძქუა ყარწეიტ. ამალა ჯერან ზაწიეჟ
 იგუ ხმეშეღ დეჟან. ათაცაგდე ლელახე ეიქუნ.
 უი აძიგდე ეგდლოჟეიმჰიაღუტ. ახა იარა უს
 ლცია იალაშიეიტ დეზჰიარაღუ ინეიზ არფეს
 დეშოიგუამეზაზ აყარა. იარა ჯერანგდე უი
 აყარა დაგდლუხუამეფუშციეიტ ლიზა, ჰიარას
 იათახუზიეი, ლარა ლთახცია რქჟაქუზააიტ
 ატიემე უაა რქჟაქუზააიტ უი ატიე დალაღია-
 ჟიანე ეგდლუზჰიომეზტ. იარა უბას ლხე ლექუჟ.

ღგუ კდშშე დეშტიაზ იაალერშეიტ აწხ
 ზეგდ. უი ილდტიალაქუან ციგდა იფშეშეშეშეშეშე
 ქუან აპისახუქქუა. რუადი — ლეხციე ხდგშე
 თიელან, ეგი — ლშეი ლეხშეი ეილათიოლშეი
 დეიკუაფხონ. ურთ უბასყაქ იბზიაქუან, აპიე-
 ნთქარ ფჰიეს თამარა სიირი ეგივეტტიი კლეო-
 პატრეი იაარეშარეშუამა უჰიო. ურთ რეფშე-
 ძარაქ ზენძასკ დრეწადრეძეიტი ღიზა. ჯერან
 ურთ აპისახუქ-სიირქუეი იზერჰიარაც იქეშე
 აფჰიეზბეი ანეიდეკლალაქა უს იგუ იაანაგონ,
 ურთ ჯანათ იაზშოლუ უააუბ, იარა იზერჰიოზ
 ლხე — ჯაჰანემ დაზშოლუბ ჰია. ავუ ზქმაძ
 ყანაწანე იყან ასასცია ჯერან იმაპკრა იაზემძე-
 რეძაკუა დნაგანე ღიზა ლქეაფხმა დნადერ-
 ტიეიტ. ირედრცალო იალაგეიტი დარა
 ავუჯა, აძიი-აძიი ეიბანეჰიანე ირეჰიარაც. ახა
 რეხუმარ-რეჩჩა ზიხეიხომეზტი, ზეგდ რელა
 ირქენუბაალონ აიზეუმრა: არფესი აფჰიეზბეი
 აჟიეკ ახემჰიეაჟუა რაწიციექუა ააშთერზეიტ.
 ჯერან ითახძამეკუა შჩელა ინალბააიდეიტ
 ქეამეკეჟეკ, ღიზა ლაწიციე ეირგეჰია ლქემეში
 ინაკდლორსენ ინექეულერგელტი.

აღერეაჩხე ჯერან ივზცია ასასცია იმა
 იდექეულეიტი რეკნეყაქუა რახე. შთებეღდა
 უს რნაპქუა ეიმერხეშუან რცამთაზე. მაჰიი
 აბხუეი იხაქუნაალოკე აჟიეკ ნეიმერემდეიტ.
 აჟიეა ზაწიეკეგდ აძიე იაიქეშემეიტი, ამალა
 აწეხუტიან ჯერან იცამთაზ ზალიკა იბეჟ
 ნიქეირგეიტი უს:

— ნას, ამაჰი, იაზფწია ამეშ-ჩეჰიარა, ფჰიეს
 დუგარაცე უგუ იანთოლუ.

— უაჟივ აკემზარაკ სუზიომ. საზხუცკა, ნას
ადღრა შივსთაპ, — ნათეიკტ ჯერან. ერქონული
ზიხლიქონი

V

ჩთავრათავალარა ანწიამთაზ აკუნ. აარუბ-
რა თავალარაქუა რწუხუა ფურწიეიტ. აჩარა-
ქუა ნაბ დღურკეიტ. ურთ აჩარაქუა ყამლა-
კუა მუშო ღმარსკ ზიასუამუზტ. ჩთავრათავა-
ლარა ანწიამთაზ — ირეიღმუ ამთოლუბ აჩა-
რაქუა რზ. უი ამთაზ ანხავუ იმოლუბ ავუ,
აჩა, ნასგდუ ეიჰა ირაცთანუ აფსშარა ამთა.
აჰისახუქქუა აზღუშუბ ირზერხემგო ჩთავრა-
თავალარა ამთა ააირა.

ზალიკა ნარიშვილი ესემშა დაზღუშოზნ
ჯერან იყუნტი აჟიბჟკ, ახა ამჩბჟქუა კაკუკუა
იიასნუ აცარა იაქოზნ, ამაჰი იხათავდუ უახდ
დკელსუამუზტ, აუაადგუ ნეიშთუამუზტ აცჰარა-
ჟიჰიარაზუ. აწუხუტიანუ, ზალიკა იჩჰარაკ მაქხა-
ძეიტ, უავგდუ დიშთიტ ჯერან დიხწარაცუ:
„დუგარაცუ უგუ ითოლუ დუმგაუოლუ სუფჰა?“
ჰია.

— აფჰივბბეი სარეი ეიმაადახეიტ აიმდახა,
აჩარა აკუზარ იააუბ უი სარა იანესთახუ
ამთაზუ, — ნათეიკტ ჯერან.

ზალიკა იფჰივს აფშოცია რახდ ანუკუარა
დაქოზნ, ახა ურთ რახდტი აძივდუ ილჰიომუზტ
უავ იგუ ზეჟაშთაზ აჟიაკ. აწუხუტიანტი
აფშოვკ სუსანნა ლგუ აციკალეჟიეიტ ზუნძასკ;

— ბაშთა შივღუშუბ, ზეგდ დარა როლუბ
დიგაძომ უი შივღუჰა, — ლჰიეიტ ლარა, იავგნა-

ცლწიეიტ აბას:— ახა აბარ დეშინააიგუარაც
 დეყოუპ შიფეჰა დეზჰიარაც იყოუ დანჰა
 არფესკ, უი იქოზ ხემფადა აუს ჩარალა აწეხჰა
 ფწიარაც იყოუპ, — ჰია.

ახა დანჰადიე ჰია იბქოზგდე უახე უავ დერ-
 ბომეზტ. ათააცარაგდე ალახეიქუწარა ნარხა-
 ტიეიტ. ლიზა, უიმოუ, რათხმა დაგეიგურ-
 ღდონ ლენასღე ამთა ახურფო იახდააუახ. ჯერან
 იჯემშ წერყუქოქუეი ჩარა ზხემზ ილაქთეი
 უი ლეხმეჰვ იალახუხუა იალან. ლიზა იბზია-
 წიყმანე ილდერუან დეზჰიარაც ინეიზ არფეს
 დეშოიგუამფხან, უბრი აყენტი შოაკუხ უი
 ას ილახე ზეიქუიწახ. აწაბერგახე იარა ჯე-
 რანგდე ცქმა ლიზა ლელაქო დმააიტ. ლარა
 ლგუ იზლაანაგოზ ალა უბას დელბონ, უავ
 დახიხუაფშოუა ჯერან უი აყარა უხე-უგუ
 ზდემხალარატიე იყოუ უავე ეინემალაქ
 იაკუუშია. ახა დანჰა განკახდალა დანახხუცლაქ
 აქო დარგუაყოუან ჯერან აიმდახმა ლეთანე
 დჰიანე დეშოიმაზ აწეხუტიან დანეკაიქეზ.
 ირჰიოზეი უაქიშთა ჰგულაცია! აჩარა ხუქმაქ
 აჩოჰიარა იშოაახეფაწიყმაზ აგულა ჰისა ჰა-
 ტყალთეიცია ააილაყუნდ-ყუნდენ იშოჰამხა
 აქთა ინრულარწეიტ აციგმაჰიარა. იყალარ-
 ზეი უსყან, იწაბერგეწიყმანე ჯერან აფჰიეზბა
 ლგარა მავ აციიქეიტ ჰია იიაშოაწიყმანე
 იალერკაარ!

— იზაკუხეი სარა არახეცციგმა, აღუნეი
 აქო სეზინ? სანი საბი აგურკა იასურგოეიტ.
 ეიღდენ ეიჰა სარა სეზ ზენძასკ სმიძარ.

ლიზა ილევხო დალაგვიტ. ითობ იყავ
ლხე-ლქუ ნეიხულაპაიტ.

— აწკუკუარა დაქუშ სუფვა! — ჰოა გუხდაას
ილემან სუსანნა. ახა უი ცხერაარაჰია აძიგდუ
ილუზლემთეიტ. აფშეცია ირჰიოზ ზაწიეკ
აკუძან ურთ გუყაეშავას ირუმაზ.

კალიჯან დაარა ციგდა ხდაას ილემან ნაპე
ზლალკეზ აუს იახდაკუმეზ ჯარა ახე ახმარხაზ.
უი ავნე ააირაგდუ დაყუიხეიტ ჯერან.

— სბეხუშადიტ აუმი, ბშაპქუა არა საშთთა
ითაგლანე ისემბაროუბ! — იპიეიტ იარა უი
ლახე. უავე იგუ იაცემელხაქუაშთაზ აკერ
აქიაქუა დერზემდერკერ ფსეხუა ლმოუტ კალი-
ჯან, ზალიკა ივნათაყუნტიგდუ.

უი ლაწკეს ეიწამქუა აგუაყრა ითაგლან
ჯერან იანგდუ იაჰიშაგდუ. აიმდახდა თინე ივნე
დანააი ჯერან ურთ რზღდრა დალაგვიტ:

— ლაკუნე ირჰიო საჰახეიტ. ანი აიაჰიშეი
რაშა, რთა უჰია დერხუშადხეიტ ჰია, მამზარ
იახდა უაქირაანდა ისემბაცეზტ სარა აღუნეი
აქუ არი ეიფშე.

— არი სარა სოუმეა უარა უზეხუშადეზ? —
ლჰიეიტ აარლაჰია ახმეძღლ იაქუშიაენე იყავ
ხვარამხე. — ულრა ითშთააზ უქკუნ ას გუბ-
ლან უითო დანალოგა, უავე იმაჰარაცე იყო-
უხეი ეგდერთ რქუზნტი?

— სბემხუშადიეი ნას? ბციეი, ცქდა ბელაქუა
აახტნე ბლუხუაფშეი ბთაცა, დებბაპ ბხალა
ცქდა, — ნათეიკტ ჯერან იგუ იალერსნე.

— უაქიშთა, ჰიარას იათახუხეი, უაჰხუშა-
დიტ ჰარა. ახა იააბოიტ უი ჰარა, აფარაქუა

შოხარჯუ, — ლჰიეიტ ელისაბედ ირუშოჰამნუ.

— ბარა მა, ელისაბედ, ბსელამციათი იანკელ უი ბემათ ბზე ბხაფეც ნაქურგელანუ ბაყუწ, მამზარ ეიჰა ეიცოიუ აქო იკლსუეიტ: მა ბარა ბსემპეწათსუეიტ, მა სარა სრუსბერ-შუეიტ, — დნულქუყააიტ ახაგარა ზზააზ ლაშა.

— სმე! უარა უქო უაჰა სზენიპ ჰია სყო-უხეი. უფჰიეს დანუფშოა უაჰიშთა უანი უა-ჰიშეი უთახემ აუპ!

ართ აჰიაქუაკ ზენდასკ დღერხაგადეიტ ჯე-რან, ეილაფიჩოჩოიტ ინაპე იამფეხაშიაზ აკე აანმეჰეუა ზეგდუ, ახა იაჰიშა დლულამეკესიტ. ბაშოა იჰიალომეზტ უი ლასსუ-ლასსუ: ზანი ზაჰიშეი, მა ზუფჰიესი ზეპყო უაჰუპ ჰია დესზეფ-ხადომ სარა“ ჰია.

კემშო ჯერან ივნე იზაკუზაალაკე ჰატეჰია აძიუ ინაპე ნარგდანუ აკე დაკემსიტ. კემჩბეა დრაციაჰიადომეზტ ჯერან იანი იაჰიშეი. ჰიარას იათახუხეი უი ამალახაზგდუ იგუ იანანმეგაცზტ სანი საჰიშეი იღერნე სრუხუშადიტ ჰია, არი ლოჰეიფშო აფჰიეს ქაასთა დანიზრფშოაზ აზუ. ახა იგულგუნგარაქო უი იწაბერგზი იწა-ბერგემზი იზეილკააუამეზტ, დარშო-არძეონ რგულ იშთხნე იმაზ, იხე იათაშიალაკე ზე-გდუ იჰიონ დყააუა.

მეზკე ანაბეჰეს ჯერან იანი იაჰიშეი დღერნე-შეიიტ, ეგდრეიჰიეიტ: „უბრი აფჰიეს ლწე-ხულა იზაკუზაალაკე შიარა შიქუნტი აკე სმაჰაროუპ, მაპ ანაკუხა ზეგდუ ლკაჰენე სუმი-ფერწნე სკოიტ სხე ახგუნახო“ ჰია. უბრი აშთახე ხვარამზეი ელისაბედი ლიზა ლეძახუ

აპიარა იაყუწიტ. ახა ციგდა იაციშინოხ ურთ
ჯერან აფჷმეზბა ლგარა მამ აციიკდარა ზაღსიკა
დერციიშერ ჰია. ურთ მადალა ირუჷმინ, ზაღსიკა
შაკჷუან რგუცხუცია, არფეს ლიზა დააიგა-
რატეზ იაბჷალარაცუ.

ჯერან ზეგმე თაკს ირითონ იიჷიაც იარა
უიაკ:

— შიესყუაწ, ანცია დსემანე სშიეჷიოიტ!
იშიემბადოი სშოაქჷაშიაზ? სარა სგუაყრაქჷა
სუზხოუპ მა შიარა შიეჩსედშიემცალაღან
შიციაჷიარაქჷა შიემანე.

ჯერან ითახდამეზტ ლიზა ფჷმესეს დააიგა-
რაცუ, ახა იაჷია მამ აციკრა იფხაშაროუ უსნე
იფხმადონ. იზდერხშუადა, აბას ალა ზაყა
აამთა ცარანე იყაზ, უს შაქუგღლაშაკ იამერც-
ცაკერ არი აწეზუტია.

ზალიკა ნარიშვლი იგულარან დენხონ
იიათემძაზ ნხავე არფესკ, ნიკო მოახლიშვილი
ჰია. ნიკოი ლიხეი შოქჷუსკ ალა ეიციზ რა-
კუნ, რხუქრა აამთა ზეგმე რგუქჷა ეიზბე-
ლუა, იაიიცრემწიქუა ირხერგჷეიტ. ჰერახმწი
ააგარა აბნახმ ეიცკალონ, აჷიქჷეი აჷიარ-
ქჷეი ეიცკრეზმჩაღონ უბას ესქმეზგმე ეიცენ.
აკერ ანბეჷს აწეზუტიაან, იშოაფუ ეიფშო, რეხ-
ქჷა ეიცეფხმარკჷა იალაგჷეიტ აძიი-აძიი.
ახა უეიზგმე ნიკო იაშაწას უაჷიეგმე ბზია
დშოღლბაც დღლბონ ლიზა. ნიკო აკერ წუან
დაზხუცუაზიჷთეი უი ფჷსეს დიგარაცუ, ახა
ითახემეზტ მაკმანა დიჷიარაცუ. ინხამჷა იშოა-
ქუნაგოუ ალა ეიქჷირშიაანძა. უბრი აამთა

იალაგდან ჯერან, ლიზა დჰიანე დიზდრ-
ტიეტი.

ნიკო არი აქიბე ანიაპა აუბა ააშაანა
ლაკვიანიხე იმუტი. ახა ჯერან იჩარა აჩ-
პიარა იახუფო იანალაგა დერვეგდუხ იგუაქუ
იაიბაკეტი აგურა, იაგიბეტი ზალიკა იქუ
აბუციაქიკუ დიშორაკუ. სუსანა ციგა დეი-
გურღეტი არი, დეშაქუშაპათუგდუ აგურა
ილერგეტი. ლიზაგდუ ლგუ აათურღაიტი.
ახა ზალიკა დანაქალა დახუაფუშუან აუს:

— სარა ჯერან საქია ისთახეტი, უი სუფა
დჰიანე დიზტიოუბ. საქია შუფა სუფსახუე
უაქიშთა სარა?

ჯერან იქუნდა ინაძეტი აქიბენე ზალიკა
იფა დანაძი დიითარაკუ იგუ ითოუბ ჰია.

— იშუფა, სარა დჰიანე დსუბტიოუბ აფი-
ზბა, იშუფეკუუ დარა დანაძი დეშორთო?
რუფსთაზარა რგუ ახშიანე აღუნეი იქუხამა
ურთ! ახდმდლ სთარწარც რთახუბ! — დაი-
ლაშუ-გილაძეტი ჯერან, აბუციაქიკდუ
დიზიშთიტი ზალიკა:

— ისთახუბ უახაწიყა აგურგდენ ჰნაწი-
რაკუ უფჰი სარეი ჰია.

ზალიკა დგურღაწია იზქუირგულუბ აი-
რაწაგა მათია არხიარა დნახუცაკეტი.

ლიზა ლუფსუ თანაწუ ილხამუშთუა ლუბ-
შუკ აქუ იანხაძეტი უი ითუნდა, ზუღახ
ეიქურშე იყახ ნოიბრ მზა ახუღბრხახ
აკუ ზჩარგანე იყახ აიკუცია ნეინე დახიზ

ლევნათა დენდილოვანე აუახუამაქუ ღნაგარა,
ჯერანი ლარეი რუფსე თანაწახე ეიდუწმარუ
მაძკუა აპაპ იანენეიდინწახტიი ამშო. 2022-01-10

VI

საბ იაპიშავგე ბარგე შიშაქუა ფეწიწიანდაზ
ჯერან ფჰიეს დიზააგოიტ ჰია შიქანენაშინა-
რუზ, ლჰიეიტ ზნე ელისაბედ ლან ლახე მუშო-
ნუჰიაკ აჩენე აუახუამაქუენტო დეზნჰინე და-
ნააი.— იზეიტ შორა ჰისახუქქუოუზეი აუახუა-
მაქუ იკლსქუახ, რუხუაფ შორა მაცარა აკერ
იაფსან! არი ჰარა ჰთაცა ეიქუაწია-ხე შიშაარა
სანენღუხუაფ შო სნუწაკა სციეიტ... ავნე დერ-
ვეგეზ აკე იამუსუბ, ახა ეგეერთ აჰისახუქქუა
დანრუდუბალო იარახნაკ იგუოუთოიტ აკე
დშათსამ: აურა აკუზააიტ, ახაქუფ შორა აკუ-
ზააიტ აკ ლემამ. ოსიკელა იფჰიეს თამარა უი-
დღუზწააუან: „ღუუსთა არი?“ ჰია. დუუსთახ-
ანეიღუღკაა სღემჰა დენტახუთხუთიტ: „შილა-
შიეზმა შიართ შიმუზუნტიეკუ? ბიხუაფ შო-
მასიკელა, ტინია-იფა, ჯერან ეიშაა წერშე
იაფსოუ უავძამ, იფჰიეს იახეა აუახუამაქუ
ზეგე ლუხუაფ შუან.“ უბრი აყენდა იმუცუნ-
გოეიტ უი, სღაქუაწიყდა ალაღერძ აარხაფ-
ქულტ... ტინია იფაწიყდა არი ლოფიფ შო
აფჰიეზბა დანიოუ დუუსთახ ჯერან შაპ
იციეზკუა იყახ? ახა ზუნშუკ თუკუქუაძახმაზ
კუჯა ათაქუაქიცია ცეიტ ფჰიეს დიხალრუფ-
შაარაც, არი აიქუაწია-ხე შიშაარა დანერბა

უს რგუ იანაგაფიტ ისირდაზ, ფშორალა
 ირეიდმაზ დრუფშოააზშია.

— სარა ისხაროუზეი არა? სარა საკუმ უი
 ზევატოუ. ზენზაწიჯე აუბ უი სარა დანეზბა.
 ილხარეიტოლააიტ იაბ იაპიშა, იზაკუზი უი,
 იშიინაშა, დეზხუაფშოუაზ! — ნათალკტ ხვა-
 რამზე. ახა უეიზგდე უი ლხე იავულობონ ლქ-
 კუნ იქუნაგანარატოე იყაზ აფჰიეს დანხელზინზემ-
 ფშოააზ.

ლიზა ჯერან ივნე დანაარგა, თევერიძეა
 რგულაციეი რგუცხუციეი ანეირა იალაგაფიტ
 ათაცა ქტუც იანაგაზ დერბარაცე. აქეთაქტუ
 იშოაფუ ვეფშო ილხუაფშოუან უი, აბანარ
 აქტუ ინუჰანე იარგაზ ტოვარკ იახუაფშოუაზ-
 შია. ეიპარაკ აჰისა რაკუნ უი ინტერესს იზ-
 მაზ. ურთ ირაპაიტ ინციეწკ-ააციწკუა, ჯერან
 იაიგაზ აფჰიეს იგუ დანუმ ჰია, უბრი აყნეტი
 ურთ ნეიუან რგუ იანაგაქუაშოაზ ზანაწე
 იძბნე, იახმაბალაკე ინლხუაფშო-აალხუაფ-
 შონე, ცემლ-ციებზალა რქმეშიქუა ნეიმარ-
 ლულუო ინდილწნე იცონ.

— იწაბრგწიყდანე დემვახერყმაზააპ უი
 არფეს რეცა.

მცხუ იალაფშოუა აუავე ესქმენგდე ირაზყ
 დანანარხუეიტ, — რჰიონ იგუალ ზმაზ აშეც-
 ცია. ახა იყაქუან ლიზა დთენჩიდა ლყაზააშიე
 ლთეთეფში ზგუ იახუაქუოზგდე. ეიპარაკ ლიზა
 დლხე ჰხუალონ ჯერან იგულა ფჰიეს —
 ტეკლე.

— ანცია სიშააიტ ჯერან იფჰიეს ურთ
 ზჩურკმაჰიუა აუახუამაქტუ იკელსუა აჰისაქუა

რაწკაღს დეილდგუმხარ, რუკნ ჯრუხუაფშოუახარ
უგუ დღრხენჰიკუ ურთ. უი ბაშოა თჰიქიქს, თუნ
ჩკა ლოუპ. რაფხმა უანლუხუაფშოუა უგუ
დამხუარ ყალოიტ, ახა ცქმა უნლუხუაფშოუ-
წიყდარ იაჰა-იაჰა დეილდნუ დუბოიტ. უბასყა
დლახტ-ქოხტუბ, დგუშიაჰიაკუბ... უფსუ ზეხ-
თნუწარატოე იყოუ უავფსუბ, — ლჰიონ ტეკ-
ლე ლხაწა იქო.

ჯერან რაფხმა იგუ დახუომჰტ ლიხა,
ახა ნას იარგდუ იგუ ახცო დლაგოეიტ გაძა
შოლაკუმჰ, აიმდახმა ანეიმჰდოხ იგუ იხ-
ლაანაგოხ ეიფშო აკუმჰუა. ახა უეიხგდუ იგუ
იხლუქუაჰამჰტ იფჰიქს. უი იგუ ახცანუ
დჰკან დჰანუ ზალიკა იკათა დშოაქჰაირშიახ
ატოე. ჯერან იგუ იახუომჰტ ლიხა ილუკურ-
წახ აიხრაწაგა მათიაქუაგდუ. ურთ ზეხუ მარიახ
უარჰალკ, ბჰატო ქუაბკ, შიენდჰურა იაწიაკ,
ნას აიარეი რაკუნ იყადახ. ციემლ-ციებჰა იფ-
ჰიქს დზლუფიხრაწახ ამათიაქუა დენრუხუა-
ფშონუ დეციგმარხუცუა დახენჩანუ აბას იჰია-
ლონ:

— დხაკუ უავ ბეიოუხეი შშიან აბრი ბაბ!
იხაკუ ეიხრაწაგა მათიოუხეი იაბზეიქუირ-
შიადახ, აშიენდჰურა ამაცარაგდუ ზაყა იაფ-
სოუხეი!

— ლიხა დზლათჰიქს ქოახ ალა ლხაწა
იაჰია ჯბარაქუა რთაკ აჰიარა ლუხუთანუ
ილუფხმაძომჰტ.

ჯერან ინეიფშინუ დეითანაღაგახუან:

— იაგდზათახძოუხეი ბარა ბეიფშო იყოუ

აფჰივს ფშოძა სიირ ლხე აიხრაწარა? უი ბემა-
ძამკუაგმე ხაწა ბერთიიტ!

ნას დენხდაჰინე ბზლა დეხთეიკუჟან იან.

— დაარა აკერ აამთა დესხლფშოაჟან სან
აფჰივს, დაგმელფშოაიიტ აწეხუტოანე, ზეიფშო
აშოყუ დანემლატ აფშოძა სიირ.

— უაყუწ, ჯერან! უაჟიშთა ეგდა უჰიარგმე
ფსახშა უხათომ აუს! უბას იყალარაცე იყა-
ზაარენ უაფხდაყა ურაზყ!

— იახაროუხეი არა არაზყ? ბაშოა ბაჟიიტ
აუბ, ბელაქუა ცეიტ, — იჰიონ ირეშოჰამხე
ჯერან.

— ახა უი ატოე აჰიარა აამთა იავსხეიტ
უაჟიშთა, — ლხე ნრულაღვალონ ელისაბედ.

ლასსე-ლასსე ინეიმერდალონ აბართ რეი-
ფშო იყაზ აჟიქუა, ლიზა ლხაწა ივნათაქჟ
დანაანავაწიყდა ინარკენ, ლარა იშოლაჰაუახ.
ლიზა უაჟე ლიხომერბაკუა აცეწაწიეუარა
დაქჟენ.

ახა აუს ართ რეიფშო აიცოაჟიარაქუა რქჟ
მატარა იანემხეიიტ. ლიზა ლთეთფშო ჯერან
იგუ იზლაქუშშიონ ალა იძვეიტ იანამუძახ მა
სარა სგუ იზლათახუე ალა ლყაზშა ვითასკეპ
ჰია. რაფხდა იიხუცენ უი აუბ ლეხმე აფსახრა:

— ლიზა? ზხე ჰათურლა იცქმანე ინეყუზგო
აფჰივს ილეხმეღლოშომა არი ვეიფშო ახმე? დეზ-
უსთზაალაკე აკაჰ... აბას აუბ იშოლეფხგო.
ილეხმეზააიიტ უი მელანიია.

უბართქუა რნავსან ჯერან, ქჟეც ივნე იავ-
ნანავალახ მელანიია ლთეითააძარა ნაპ აირკეიტ.
უი ლეხციეწიყდაგმე ლფალარ აკუნ ლხაწა

იზღოფიგუაფხოზ ალა, ჰიარას იათახუხი
ჯერან იხჭიკიკზ აუს რმახციო ვილზ რიხი
ქუგლან იანგდუ იაჰიშაგდუ.

— ხაჭულა უსგდუ ვეგდუ დაფსამ, ახა იანამუდა მა ჰიატიწაგლა ფჰიჰსნუ დყალააიტ, — რუძბეიტ ურთ, ქედალა ილუხკელუფშოუაგდუ იალაგფეიტ მელანია, ჯერან იგუამფხაქლო ჰია რგუ იზზაანაგაქლოზ ზეგდუ რზუ აჩფენჰიაქუა ლუთო.

— იზაკუხეი ბულახჲ ზეწბერყუქო? ბზაკუ უაკფსუხეი იარაბი! შიარეი ჰათური ჰია აკ ლუძამ ლხაწა იქო? — ინლუქუხხლონ მელანია ლანხუეი ლანხუფჰი, უი ჯარა აკ ლგუ ნნარხაწა ანერბალაკჲ.

— მშიან სგუ ითაძამეი ალახჲ წერყუქორა, — ლხუ აალურქილონ მელანია.

— ბგუ იშოფათამ! ბულახჲ ვიქუხწაზეი ნას?

— სან სულნქუუეიტ, აკმზარაკ სგუ შოენამერხა, — ლჰიეიტ ლარა ლხუ რქიო.

ზნუ ხვარამზე ლუფჰი ლარეი ლიზა ლხუქრა აამთაზუ კუზას ილუმაზ ნიკო იძბახუ იალაციაეო იალაგფეიტ. ლარა დახგვლაზ დყაფშეშა ამცა აალქოქუჰიჰიეიტ.

— იბეხზეი? იზაკუხეი ბზეიგურღმაზ? იაჰაჰიეიშ, იზდერუადა ჰარგდუ ჰიგურღმარ.

— აკგდუ სამეიგურღმაძეიტ სარა! — დქუუა ლხუ ლურქიონ მელანია.

— იშოფეკუუ ბშოამეიგურღმაზ, ბოურა ზოუროლუ ბათრესიტეი? ფხაშარა ბეზდერძომ ბარა!

— საბ სინჯქუუეიტ, აკგდ სშამეიგურღმაზ
 ალა!

იყალახმან დღრვეგდუხ აბრი ეიფშო. ელი
 საბედ ჯარანტი იაალგოეიტ ჩუთ ცცახა ხე-
 ქუაქ, დამღუჰიეიტ ლან დღრცხრაანუ რუა
 ეიჰა წკრა ზნაალაშოა ლზალღლხრაუ. აჩუთ
 ხექუა რახდ რუაქუ ციქუა ყაფშ ფშოთიუნ
 იამაზ, აიქუარა აახუკლო აგუილ სახდაქუა
 ანუჰყყა, ეგი აიქუარა აახუკლო კაჰუა ფშოთიუნ
 იამაზ იუარკალგოეიუა აშოთ სახდაქუა ანუ.
 ხვარამზე აწუხუტბანტიი აჩუთ ალღლხრიტ.

— სარგდუ უბრი ეიჰა სგუ იახუოიტ,—
 ლჰიან დღრღქუშოაჰათხოეიტ ლუფჰაგდ.

— სარა სგუანალა ეგი ეიჰა ეიღდუჰ,—
 ლჰიეიტ მეღანია, აციიქუარა-ყაფშ ფშოთიუ
 ზმაზ დღრბო.

— იჰათურროუჰ უი დარა, იზუმჰიახუა-
 ზეი. ჰარა ჰუჯაგდუ ეიცალაჰხრიტ აციიქუარა-
 კაჰუა ფშოთიუ ზმამ, ლარა ჰარა დაჰგუქუსუ-
 ლახუ ხემფადა აციიქუარაყაფშ ფშოთიუ ზმოუ
 აუჰ ილთახუ, ჰარა ჰგუ თშარა აკუდოუჰ უი
 ზმანოუ! უაჰუ იაჰახმოუმა აციიქუარაკაჰუა
 ფშოთიუ ზმოუ აწკეს ეიღდამანუ აციიქუარაყაფშ
 ფშოთიუ ზმოუ აღღრხუა,— ლთაცა დღრღ-
 ქუხხრიტ ეღისაბედ.

— უი სარა აკაჰეიამია სღღფხდაძომ,— ლხუ
 ინაქულწეიტ ხვარამზეგდ.

— მოუმოუ, მოუმოუ. სარა იარაზნაკ ისუ-
 გუამთეიტ უი, ჰიარას იათახუზეი, აციეიქუა-
 რაკაჰუა ფშოთიუ ზმოუ ეიჰა ეიღდუჰ,— დაახუც-
 ცაკეიტ მეღანია რქუშოაჰათხარა, აიწბაცია

აიჰაბაცია ირქათარ ახუთამ ჰია იზლაღუბა-
ძოზ ალა. იწაბურგნუ, მელანია ილბანუქა დანა
ხომუბტ ლგუ იაანაგო აიაშა ამჰიარა! — იყა-
ლარუბეი ნას, ართ რგუ იამუხუაზ სარა სგუ
იახუარ? იზღურუადა ზნდასკ სგუ იამუხუაძარ,
უეიზგდუ სარა ისუბუთაზააპ ისჰიარაცუ: ააი!
ჰია. აბარ ეგდუჰიეიტ, იალოუბეი უი ჩუფირას!

მელანია ყაზუშას ილუმან: აუსურა დანაალგა-
ლაკდ დნეინუ ამიუნდუყურა აავსან აიართაქუ
დნატანუ, ლხუ ლნაპუ ნაწურგუანუ ლხუცრა
ლახეიქუწაგაქუა ლჩირუთარა. არი ლუყაზუშა
ელისაბედ იგუალთეიტ, ლანი ლაშეი რაასთა
ეიჰა ხლაფუშრა ზლაღულოთოზ ალა.

— მაპ, იზმანოუბეი არი! ბტიოუპ, ავუნ
აფსუ დუკქოუშია. ანცია იყუნტი მაკანა ჰუზუ-
წიუაშა ეიფუშ ეგდჰამამ, — დუნლუქუხუბტი უი
ხუ ლთაცა.

— ბაშა უს ხუცრაკ სუნთანაგალტი! — ლჰიან
დაალაკ-ვაკეტი მელანია, ლხუ-ლქუ ლახტ-
ქუხტნუ იყალწარაც ლჩიზახუა, ახა ილზურ-
ჩუეიუამუბტი უი.

ელისაბედ არი რაციაკ ხთუნყდას ილუღმ-
თეიტ უაჟიანუ, ახა უს ლგუ იაათალკტი. მიზუ-
ქუკ ააბუესაანდა უი მელანია დნალუბთუგუ-
ლახტი დურკაგდ იარა უბას ფასატეი ლტი-
შალა დუშტიაზ.

— ბეითატიახუპ დურკეგდუხ, ავუნ გუაყრა
დუკ ქოუშია! ბზურხუცუა აასაბემჰიაკუა. სბუ-
რუქუა ჯუბემშან.

— აკგდუ სარხუცდომ სარა...

ოიასიტ ამბქუა აკურ. მელანია უაჟი-უაჟი
 დახუცლონ ყაზაას ილუმაზ, იგუათანგდ
 ილუმან ესემშა ეიჰა იმუხმანთახოზ ლესთა-
 ზაარა. იანამუძახ მა სხაწა იგუ აქსუ ჯარა თუფ
 ხუქდაკ სხენკლოზარ ჰია ლჩაზნელკუჰან
 ლარა. ახა უანგდუ ილზერჩიუამუზტ. ურთ
 ახაწარა-ფჰიესრაქსუ ირზეილადაზ უბრი აკუნ,
 იშთალანუ იციალონ კრაუათკ აქსუ, ახა იარა
 უბრი აქსუგდუ აძიუ მიჰლა ეიდიჰიალოზშია აკუნ
 რგუ იშთაბოზ. ესემშა იშთალანუ რუციარა
 აამთაზუ იზხზირყმალაკჟ ქსუწგაკ ფშაანუ
 აღდრა დალაგონ ჯერან: მა აციაართა ჩიფინუ
 იყაწამ, შა დაჩააკ იშთახუთოჟ იყამ ჰია იწიუ-
 ლხზუა. ანუჰიამუშქუეი ამშთციგდაქუეი რზ
 ჯერან ავნუ დაანხალონ, უი ავნუ იაანხარა
 ინეიფუნკლანუ გუაყრან იფჰიეს ლზუ. ჯერან
 ესქმუნგდუ ილაფშო ლხზნ ლარა, ხმუძღკ ზლა-
 ლთირგაშეი აკ იახრყმაშთანუ ქშარფაკ ზლა-
 ლთითაშეი რუფშაარა იჩრზხკუჰა: „ბარა
 ბქსუ, აუაა ზეგდუ რქსუ იშუყოჟ ეიფშო იყამ“
 ჰია. ხვარამზეი ელისაბედეი რჰიატიუ დახუფანუ
 შაქსაკ დნარუშთუამუზტ რთაცა.

მელანია ურთ რქსუ აღამესი აჰათრქუწა-
 რეი ილუმაზ ხუქ-ხუქე იკალფსო დალაგვიტ:
 „ზეგდუ დარა როჟა ურთ რქსუ ეგდა უზ
 აცია ახუუხერგდუ რგუახუტიუ ანაგდარა უაჰ
 ილშოლმ“ ჰია. ლანხუა დღლზაღდუა დანალა-
 ვალაკჟ ფასეიფშო ლხზ-ლქსუ ლხარჩხო, დღფ-

ხაშანე დძრკუა დგლომეზტ, უაჟიშთა აცქუმ-
თძაკუა ილუჩჰაუნ.

არი ლაცქუმთრაკ ეიჰაგდუ იაცაბჰაუნ
ხვარამზეი ელისაბედი, ეიჰარაძაკდუ აწუბუ-
ტიანტიი, ზთუნჩრა წასქუა რღლა ზან რაციაკ
ხარა ილუციგლამეზ.

— არი ამათ, ლეზ ლბაალდაზშია აცქუმ-
ლუმთუა დანალაგალაკ ლგულ ეიჰაგდუ ამცა
შოოურახე სიანაგოიტ, — ლჰიონ ელისაბედ.

— აცეგმარშოკვ ესქენგდუ ქუმთრალოუბ
იშოშოიკშო. „იბთახხალაკ შიალა, სარა სგბ-
ზიოუბ — ეგდა ბჰიარგდუ ათაკ სჰიადომ“ ლჰია-
შოაშია ლხე-ლქუშ იანუბალოიტ. ახა ლგუ
აცეგმა თაკნე ილუმოუბ, ამთა ანაილაკ
ითულგაშოტ უი იშოჰამძა ლემათ ბზე.

ზნე ელისაბედ დაზხუცუა დალაგვიტ,
დუზუსთა ეიჰა ზყაზში ეილდუ: ხაქოფშოთიღლა
ეიქუოუ ლაკუუ, იშოკუაკუოუ ლაკუუ შია,
დაგმაზკელსიტ ლარა აბრი ეიფშო ალა:

— ეიქუოუ აჰისა რქო ეიჰაუბ აცეგმარ-
შოციეი აკალთშთანეკუაციეი, იშოკუკუოუ
აჰისა რქო აასთა.

— მელანია ართ აჟიაქუა შოალაჰაზეიფშო
ლღლახე ნეიქულწეიტ. ელისაბედ ლანი ლა-
რეი რაკუნ ზეხცი აფშოთიხუ ციწუნო იყაზ.
ნას ელისაბედ, უანძეიფშო ლთაცა დეხთალ-
კუა დალაგვიტ:

— იხაკუნეი ბღლახე ზეიქუბწაზ! იბასჰია-
ზეი ბგუ ნნარხარატიე ეიფშო?

— ისეზდერუამ, სგუ ნნარხეიტ, — ლჰიეიტ
მელანია ირუხეშიაშიახე.

— ისაჰიში, იზაკუხეი უი ბგუ ნზერხან?

— ბა ბზე ზეგდ დარა როუმბი იზაკუხეი იბთახუხეი ბარა სასქუენტო? სგუ სნაძალა თუხმას იასთახუაზეი.

— იშოსაბჰიარა, უეიზგდ, იზაკუხეიში უი, ბგუ ზლანჰარხან?— ლუჩუნალალოგალტ ხვარამზე.

— სგუ ნშოერხხეიტ, უაჰა აკემზარაკ. შიღს-ყუაწ ნაყ! შიარა შიზე ზეგდ დარა როუმბი!

— ჰარა ჰზე ზეგდ დარა რაკუდამ ახოუმბი სუზბაზწააუა! ბარა ბზე აუმა იზაჰჰიან უი ჰარა? იზაკუხეი უი ბარა ბზე იზაკუბწო?

— ლას ჰბეფხმაძოიტ ნას, ბარა ბგუ იზლანანაგო ალა? შიელზეფშიში ზაყა დეცვიგმარხუხუკუ! ლას ჰლუფხმაძოიტ ჰართ.

— ისუზღერუამ, ახა შიართ ესქემზგდ სგუ ანერხარა შიამთოუპ.

— არი აზაკუზააბ ლარა ესქემზგდ ლეფჯკდღერში დეზდოქუუ!

მელანია ილზემჰჰაკუა აწიო ალაწანე ინლათალკტ ლანხუფჰა. აღმრეი აიცჰარეი ინეიმჰხანაკიტ. მელანია ეგმა ლგუ ითაგძანე ილზმაზარგდ ინაგანე ზეგდ ნრქუულჰიაცვიეიტ. უბრი აჩხნე ინარკნე ჯერან ითააცვიარაქსუ იაგმზტ ღმრეი ციჰარეი. ურთ რეიმაციგმაზარა ესემშთააირა იაჰა-იაჰა ილუღუახონ, აწუხუტიანე მელანიაგდ გუაღლა აიშთაზარეი აიცვიარეი რქსუ ლანხუეი ლანხუფჰაი დრჰწახომზტ.

— ჯერან არი ანეილჰიკაა იფჰიღს დენლქუმაქარტ:

— სან მა საჰიმა, იზაკუზაალაკჲ ბალდუა
 ბეციჰალა, იაკუმ აკჲ რაბჰიეიტჲ ჰია ანჰიჰი
 იღვრნე იბემაზ ბეფსრა სნაპაქჲ იშოჲყალ
 ჰია.

ახა არი აქუმაქარრა აკგჲ იამეხჲეიტჲ.

VIII

ზაყა რაფხდაყა აამთა რხერგოზ აყარა, ხაწეი
 ფჰიესი რეიციუნხარა ციგდახონ. ჯგერან იფჰიეს
 ლქჲუნტი იითახეზ, იჰიატიჲ დახემფო, იარა
 იშოითახეზ ეიფჰი ინაპაქჲ დააგანე დიმაზარც
 აკუნ. უი ღვრვეგჲ ეგდაურემჰტ, იზბან აკუ-
 ზარ ზხუჲილა ბაათესუ აუაკჲ ლამესდა დარ-
 ბანზაალაკჲ უბრი ავჰა აუჲ იფჰიეს ილღდირო.
 ახა არა მუხღტიეს იყალაზ უბრი აუჲ, იგუშოა-
 ჰიარაწიყდაგჲ ლჩიანახლკჲუაზ ლაჲია აკუ-
 ზაიტი ლენაწესჲ-აწესრა აკუზაიტი ირღლჲიკა-
 უან ჯგერან უი უაკჲ ინაპაქჲ იზააგო აძი ლაკუ-
 მჰიჲია.

იარა უბას ალა მელანია რნაპაქჲ დაარგარც
 აკუნ იზეშთაზ ლანხუაგჲ ლანხუფჰაგჲ. ურთ
 ირთახენ რთაცა ილღმაქუაზ ლწასქუეი ლცი-
 ვაქუეი შათანკჲლა ეითარკჰარაცჲ. იყახენ
 ღვრვეგჲ აუაა ლაშცა რქჲ, უიმოუ, აბიიეი-
 ბაბარა ზმოუ რბჲარაწიყდაგჲ ეინჰიჰიჰაქ
 ჰიმამალა აილარა რბჲაზწოზ ამჰეჰქუაგჲ:

ზნე აფჰიჰიჰე ზვარამჰე ლფჰაი ლარეი ირალ-
 ჰიეიტჲ უბას:

— შიართ შითაცა ლელაფშო ციგდოუბ, შიხ ლციეშინხაღლა, ჯარა ნასუფდარაჲ, აცია აქულმერ შიარატოე ეიფშო.

მელანია ლრუცპარაქუნტი, ჯერან ფჰიესს დანაიგა აშთახწიყდა ციკე აქულჯმა იციაფეიტ. უი აშთახ რაციაჲ ბუქსუცკუა ჩმახარაჲ აახდენ ქიკე იციფესიტ. აუსურა ამთა იანაშუკდშთახ ზნე ჯერან იციემაშორხანე ეიხალა იშაპე დნასნე იიხუნ კუმზ ნაყდაჲ იკნე დუბდელემწუა დააკნახეიტ. ართ ამან შიალამხარაქუა ჯერან ინხამჲა აკერ იანუფშოიტ. ხვარამხე ლფჰაი ლარეი იძბანე ირუმან რუცპარას ჰააზენიო ზეგდუ ზხაროუ შთაცა ლელაფშო ციგდაროუბ ჰია.

ურთ რუწკეს ეიწამეჲა ათააციარა რეიმაციგდარაქოე ამცა აცრაზწოზ, ჯერან იაბხუა იმაქემეჲა აფარა წიახნე იმოუბ, ურთ ზეგდუ ზნე ჯერან ინაპაქოე იყალარაცუ იყოუბ ჰია აფშოჲე ირალჰიაზ ახმწაბურგუმხაზ აკუნ. იყალარუნ ათაჰმადა იმამუზთგდუ აფარა. იმანე დუყაძაზარგდუ, ზეგდ დარა რაკუნ, ურთ ჯერან ეგიმთაძარგდუ ყალონ. ჯერან ზნე დააიწახაშია დანუყაღა იაბხუა იქოუნტი აცხერაარა იოურაზე აკერ იწიიიქქუეიტ. იარა უბასყანე აუბ უი, უახდენტი ეგდშოიმოუწიყდოზ აგურა ანიგა.

— ბზია იზბო სუფჰა სულნექუეუეიტ ფარა ჰია იზაკუზააღაკდ, აკაპეი იადამზარგდუ ეგდშოსემამ,— იჰიონ ათაჰმადა იმაჰი იახდ.

უიმოუ, ზალიკა იგულაცია რახდგდუ აკერ

დღეობისთვის ჯერა თარაქუაქ თსახნე სუმაჰი
 სუბიცრააუაზარ ჰია, ახა ეგინმურჩიეიტ, ერქონსუაი
 ჯერან იაბხუა იგუ თულდღა იფსუ თულდ-
 ღა იიჰიოზ აგურა იგომჯუტ.

— ალაჟი! იგულაცია რახე დეკლარ აწკეს
 ანუში იათანე იმოუ აფარა იაახუნე ისითარ
 აკუმზი იხუთაზ, — ჰია დინაღღუან იაბხუა.

რათხმა ჯერან ითააცია ზალიკა აკერ ჰათურ-
 ლა იხნეყუონ. უი აჩარა აშთახე რათხმა
 სასრა დანიზაი, იმაჰი იგულაციეი იგუცხუ-
 ციეი დაარუფხმან აკრუჭარა-კრუჭირა დუწი-
 ყდა იზეყაიწიეიტ. ახა აფარა თსანრაქსუ დან-
 მანშიალამხა ჯერან ათაჰმადა იქსუ ზუნძასკ
 დეხმეშიაშიახაძეიტ. ახბზიაბარა ზმაზ ზალიკა
 აბღდააჰია იგუეითეიტ არი, დავდაყუწიტ იმაჰი
 იქსუ ანეირა.

— სუტჰა ლბარა სთახუჰ, ახა იზბოიტი
 ურთ რქსუ სა-სნეირა ცქმა იშურგუამფხო.
 აფჰიეზბა ხაწა დანცა ნახეს, უი ლხაწა დაჰაჰუჰ.
 აბ იზზიაბარა იგუაქსუ ითაწიახნე იმაზაროჰუჰ,
 ზინ ჰია აკუმზარაკ იმაძამ უი, — იჰიონ იგუნგო
 ზალიკა.

მელანია ლან სუსანნა ზუნძასკგე დემნეიძა-
 ცუტ ლემაჰი იქსუ. ჯერან უიკ დიბანე დაან-
 ხომჯუტ. იჰიალონ იარა, იანხუა დნიციემღეზ
 აუაა რქსუ ლხე შურყალწაშთა ლეზდერუამ
 ანუ აუჰ ჰია. ახა იყახენ ეიჰა აკერ ზწაზეჰუაზ
 დარა ვბაკგე.

ჯერან აგურგდენ ანიხაიწოზ აუხა ათაცა
 ილეკქუაზ აქულაცია რახეტი კოწია ჰია
 სუსანნა ილეჟილანეტიზ არფეს ხუმარკე-ჩიკკე

დრულან. კოწია, კუაშაჰკე, აშიაჰიაჰკე იაკუნ,
იბჟე წარდა იათირყეიტ აშია „ხასანბეგერე“
ნას აუათახ აგუთანუ დგეჟუა ლეზგინ კუაშა-
შალა დკუაშოო დააქულტ.

აამსთაკ იფჰიუს ფშოდა დახდრიაზ ლულა
ააიხმერსდმდაკუა იკუაშაშა დაზფშოუან, ნას
ლოგულა ფჰიუსკ ილალიჰიეიტ დახეზუმარუაშია,
ახა იწაბერგეჟიყდანი:

— დზაკუ სიირ-ეითაჰიატიუზეი არი არფუს!
ჯერან იგუცხუცია უი აუხა აუპ რაფხდა
დანერბაზ კოწია, ციგდა რგუ დაგმანუაძეიტ
იარა ზეგმგმე.

— ზგუ იანაგოდაზ მამზარგმე სუსანნა არი
იეიფშო ათუნხა დლემოუპ ჰია? — ხვარამზე
ლუფჰა დლახუთხუთუან. ელისაბედ დეფხაშა-
ფხაწო ლხე ნლუქუჟხე ეგდაცლჰიომეზტ უი.

ფჰიუს დანაიგა აშთახე მჩებჟეკგმე ბეჟმსკ-
კუა ჯერან იანხუა დეხთაკნე ილჰეიჰიო და-
ლაგჰეიტ აბას:

— სანხუა, სეხაარა, იყაწა აუს, კოწია საჰიშა
დიგარატე. სეფსე სეიგდომ ბარა ბზუნ იახმე-
ბთახნალაკე.

— ბყალა იაჰზააიგუოუ უაჰნე. ბჰაცხრაა
იყაბწალაკე აბრი აუს აყაწარაქჰე, — ლჰიონ
უი ლახე ხვარამზეგმე.

ელისაბედ ილდერუან ლანი ლაშეი კოწია
დირთარაცე რგუ იშოთაზ, უი გუხდაას იყაწანე
იაგმლემან ლარა. ახა იზაკუზაალაკე აკალა უი
აუს აყაწარაქჰე ლარა ლჩაღარხურა ლხაზე
ხმეძელ დუს ილუფხეაძონ. ელისაბედ ართ

რეიფშო ათააცაიშიატი ფყარაქუა ირუღაადახ
 არი ეიფშო აუს აქო ჰიატიო ლემაძეზტ

მელანიაგე ლანხუფა ლუს აიწუხარა დაქოზნ.

სან, ბიჩაზებშიაროუბ იბუღაკე კოწია ელი-
 საბედ დიპიარატიო. ლარა ბახდღუხუაფშოუა
 დებზიოუბ, ლეხშოუკ ყუბქოუბ, ავნფპიესრაქო
 ლაწკეს ეიღმუ დმაქუბ, ახაპიწიყდა აჩა ექუაა-
 ზრუხუა ზზრპიო აძი ლოუბ. ლარა ზღა
 თრაა არფარცია ირყუნხაღაქუო დრეიფშოძამ.

სუსანნა დაზეშოწიო ნამ აღურკეიტ აუს
 აიწუხარა, კოწიაგე დააგანე დიღურბეიტ
 ლარა. ელისაბედ დეიქოკანე ციგმა დეფპი-
 ზბა ფშოძან. ხვარამზე ირცკაკნე ლეფპა
 დააიღაღპიან დნაგანე შებქმა კრუქარაზე
 კოწია იქოფხმა დნახაღურტიეიტ. ელისაბედ
 იანაკუხააღაკე იფხმურციებ აფპიეზბა უაფი
 უბასყაკ დყუიოთხეიტ, ლხე ავახარაწიყდა
 დაციფხაშიო აყუნდა.

აიბარბარა იაღგეიტ. კოწია უი აუხაწიყდა
 დხენპიიტ იკნეყა. ელისაბედ დიგუამფხეიტ
 უი. სუსანნა დეკუა აკრ დციეიტ, დააიტ,
 ფპიეს დიღურგარაცე, ახა იღუბტ-ქოუბტიმა
 იყან კოწია დღლხლაქააუა დემვაფგანე დღი-
 ქუიწონ:

— მამ, საბ იაპიშა, დესთახემ სარა უი
 ლოფიფშო იყოუ აფპიეს წალა. დესზეფშოა
 ეიპა ზცია-ზეე იაცუ, უი დრკეგეზნ დაჩააკ
 იამუსუბ.

კოწია ალაქპიარა დაქოზნ, ახა სუსანნა
 ლეფპი ლარეი ალაქ აგუ რუმაძეზტ. ხვარა-
 მზე ლეხშოარეი ლარეი სუსანნა გუბღან

ლეთარა იაქუნ, აუს ცქა გუაქუენ დაზმ-
ნეყუეიტ ჰია.

— მაპ, უი ცასჰია ჰუს ცქა ნაპ აღმერკეიტ,
ილგუაფხარ — ხეგგე იშორეხუთაზ იყალონ.
აგურქჰია ჰგუ ჰჩანძამკუა არფეს დღუმა
დენჰანთგულან აფჰიზბა ცქა ლერხიანა-
წიყმა ჰალაღმეგეიტ. ლქუ ლქურშაჰათნუ
მაპ ლზახემჰიააიტ, ახა აუს უბას იშაქულერ-
გულტ, კოწია ფჰიესეს ელისაბედ დიმაგარატოე
ფეშო! — ლჰიონ იგუნგო ხვარამხე.

ლფაგგე ინლუციჰიალონ:

— იზათახეზი ზაანაწუ დიბარაცუ იააგარა?
ეიცაჰიარ აქუნ რაფხმა ცქა, ნას რეიბარბა-
რაგგე იახძარუნ. იზარა სეყან უსყან უი
საჰიშა ლგარა მაპ შააციკოუაზ! აგუაში
დუთსეჰრემეზტ იფსე თანე. უბას აუბ ზეგგე
იშოჰყარწო. სარა კოწია იწკეს სეიცაიმეზტ,
ახა მეცლა სეანე სნარემეჰწარხალონ ფჰიეს
დსაადერგეიტ.

ას ანრეხთლწ სუსანნა ლემაჰი ივნე ანეირა
დაყუწტ. ახა უი ალაგგე აწეხუა ფერემეიეიტ
აუს. არი რემანშიალაშხარა იახერყმანე მელა-
ნიაგგე გუბღან ლერთო იალაგეიტ.

— იგუაბთოუ, უი ესმინუთ ლან დღუფხანე
დააგო, ესქემგგე ლახუთხუთრა დაქუნ!
იძბანე ილემან უი სეფსე შოთოუ სღეჰრააცუ! —
დაშოშოუან ლან ლქუ მაპ ზციერკეზ ელისა-
ბედ. ელისაბედ ურთ აგურამგარაქუა ილემაზ
რქუნტი ილახთაშიაზ დაცააჰკენე ეიჰაგგე ლას
დეშოთლხეიტ ლთაცა.

— იბღეროუ, ნანა, იზაკუ ფხეძუ იზბაზ? —
 ლპივიტ ჩხნაკ აშუქმთან ელისაბედ
 ლახდ.— მეღანია დაასდგღლახუნ, სგუ დღუნ-
 თასნუ იათულჟივიტ. იათჟიანუ აქდაად ინღლა-
 ჰიანუ ინაგახუ სუსანნა ინღლლთივიტ.

ელისაბედ მცდამუზტ ილჰიოზ იწაბურგუ-
 წიყდანუ ილბეიტ უბრი ეიფშო აფხუძ. ხვარამზე
 არი ზუნძასკ ლგუ ფნაჟიადეიტ, დავცვიტ აბ-
 ლდააჰია აფშოვუ ლახდ.

— ანი აფჰი, ურთ ავუჯავდუ...— აფშოვუ ლა-
 ჟია ნაგდანუ დაღმგადეიტ, ახა ხვარამზე რა-
 ციაკ ჯაბაადა ეიღლუკაიიტ უი ილჰიარაც
 დეზხააიუაზ. უი ილჰიარც ლთახუნ სუსანნა
 ლუფჰავდუ ლარგდუ გუზმალციოუპ ჰია.

ელისაბედ აგუზმალცია დემჰახურგუყარაცუ,
 აფშოვუ აშო-ცცახა აკ ნღლალოჩახუნ, ინღლლ-
 თან, ლეხუდა იახაწანუ ინუჟულგარაცუ ნღაბ-
 ჟალგაფეიტ.

— ეიჰარაკ შიხუ ლციეშიხეჩა, ლღლაფშო
 შიჩუწაშიმერშიან სენტიაბრ აკ აჩუნ, ხვა-
 რამზე ლგულჩხანღლწონ უი.

მუზკ ააბჟესაანდა ელისაბედ ვითალბახეიტ
 დაჩხა ფხუძ ციგდაკ.

— იზბეიტ უბას ფხუძკ, — ლჰიონ ლარა, —
 ჰთაცა დაასდგღლან აკუტუყდ ააგანუ სქო
 ინთალწეიტ, ნას შაპღლა სგუ დნაგუთასიტ.
 ლშაპგდუ იახეშუნ აკუტუყდ.

მეღანია ლრცჰარა აყნეტი, ელისაბედ
 კოწია დირთარაცუ იზქურკზ აუს ანრქუმან-
 შიაღამხა აშთახდ იღღხო დაღაგაფეიტ. ხვა-
 რამზე დეკუა აფშოცია ვიმერყდო დრღლან.

აფშოცია ხვარამზე ილხძურკუან, ილარჰია-
ქლოზგდუ აკაკუნ:

— აფსმცქა ვნალტ ჰავნათა. ჰთაგდუ
უი ლანგდუ ელისაბედ ლგუ თუხნუ აჰარა
იაქოუპ.

ელისაბედ ლფხუძქუეი აფშოცია ირჰიოზი
რტოუ ჯერან იალჰიეიტ ხვარამზე. არი ეიჰაგდუ
ახუშოა აწანათიეიტ ამცა. იარა უსგდუ იფჰიუს
დიციემღენ, უაჰოუ დაჩოა გუჰარა მუხმტიჰ
იზაცლახტ.

მელანია ურთქუა აკგდუ ლუზდურძომუზტ.
აფშოჰუ ფჰიუს რგუ რჩოანუღწახან ზაანაწუ: —
ურთქუა ზეგდუ შიარა იშოჰეიდურუა მელანია
ეილელკარ, ხქოუხში ჰია აკემზარაკ ზუჰალომ.

ახა აფჰიუს რუკჰა, ლანხუეი ლანხუფჰაი
ჯამატიშია კუაკეცუფხმადა რეიქოახუთხუთ-
რაქუა ანგუალთა გუჰარას იშოთლხტ მუხმტიჰ
ლუდკლანუ, გუბლან შოლურთოზ აყარა. არი
უამაშია რეიქოახუთხუთრა იახრუჰმანუ აკრ
წუხქუა ლაციაიხმეჰ ყალუმწეიტ მელანია.
უაჰოუ უაჰოუ კუაკეჰ ახმ ლხუ ნაფხმაკნუ დწო-
უალონ ლუშოთბჰ მურგაძაკუა.

„ირჰიოიტ ურთ, სარა უი ლგუ თუხეიაზშია!
ყაწაშას იასთარუზი სარა უს? იზზარალჰიაზეი
უი იშიიხაშოა აფშოჰუ არი ეიფშო სარა ისუხ-
ჰიაანუ?“ — დახხუცუან ლარა აშიარა დახრუხმ-
თშიაუა, ლაციაიხმეჰ ყამწაძაკუა დჰიოწო-ჰი-
წოუა ლოიართა დახმელაზ. აწუხუტოიანუ ლხუწი-
ჰმაგდუ აგურა ლუმგო დალაგოეიტ:

„იზდურუადა! იყალაპ, ფხუძლო სუფსუ აჯნუშო
ინაპაქოუ ინაგანუ აუს ბააფსქუა სირყაწოზარ?“

უახუკ ზნე აბართქუა დეშორუხუცუაბ აცია
 დანდუნთანაგალაზ აფხუძ ბაათსქუა დააშთუზნუ
 ლაბქაბა ილღდრფხმაძალაქუოზ ზეგდღ დნა-
 რგულარგალტ. უი უბასყაკ აშიარა-ძეძარა
 დეიმქუხანაკიტ, აჩურწსრაწიყუა დაციშიო
 ლხე ახუზა ინციეწალწიეიტ. უბრი აუნა ინარ-
 კნე გუაყრან ლარა ლხენ, იწაბერგნე ფსემც-
 ქმაკ სულალაწიყეიტ ჰია ლხე გუჰარას იყაწო.
 ლხაწა ითააციარაქუ უბრი აყენძა ლღფსთა-
 ზაარა ხმანთახეიტ, ზნე იგუალდნე მელანია
 დნენ ლხაწა დიჰიეიტ ლღვნუჰა, ლაბ იახდ
 დოუიშორაცე.

— ქუბემთენ! ბაშთა ბაგმაზუმხუცენ უი!—
 დენღუქუყააიტ ჯერან. ეიჰარაკ ბაათსულა
 ილღზნუყუო იანალაგალაკე მელანია ლჩთახე-
 ლქლონ ლხაწა იგუხმაა მკეკუა ლაბ იშოყა
 დცარაცე, ახა ჯერან იაბჯარ თხენე დღლხე-
 წყდონ დღღუქუყაახე:

— აბრეიწიყუა ბხენჰიე, მამზარ აღოფიფშო
 აბრაწიყუა იბგუდწანე ბესშუეიტ ჰია.

მელანია დაახუნჰიუან, ადგდღლ ლღჩონექუქენე
 გურვალა დღღღღრძეშო აწიეუარა დნალა-
 გონ. უი ამალახანხგდღ ლხე რეცჰალშო დღყა-
 მღტ. ახა უი ჯერან დღღღღუმაქარხმან ბაბ
 იქუ ბციეიტ ჰია ანაასაჰა ბთააციო შოზუნ-
 ტიეკუე შოფილანსურწიო ბღღრუაზააიტ ჰია.

ჯერან უს აშა იახძეშოზ უაჰდამღტ. უიმოუ
 ჯარა-ჯარა აუაჰ ტატარა იღოფიწალონ.
 იციემღღენ უი აკუტე მა აშეშე უჰია რშრა,
 აჰიი აციი რშრა უსგდღ დღუზადგაღლომღტ. ახა
 მელანია იბზიარწიყუანე ილღღრუან დეილაშიანე

დანჯყოუ იყაიმწარა ეგდშოჯყამზ. ლგუ აზკონ
უი იგუფსეიბაკრაან აუავშრაწიყდაქოგდუ ქოქოა
ანემქოასუაზ.

ჯერან იფჰივს დზიმქშოთუაზ. უი დლუცინემ-
ხონუ აკუძამზტ, უი ლარა დიბანუ დაანხომზტ,
ეიპარაკგდუ ლულაფშო ციგდოუბ ჰია აფშოცია
იანრარჰიან ინარკნუ. ახა დიშთურც ითახემზტ:

„იზიოუპ, უი უა ლაბ იქოუ დხენჰინუ დახმ-
ნიიუა ლუკნუ დტოიზარ. ახა უს აკუმქუა
დკალთშოთანჯყოუ აქალაქა დანალაღია ადუ-
ნიეი ზეგდუ ეიცურდერუა ახმდმლ სულმერგოი?
აჰიარაგდუ იალაგაშოტ, ჯერან თევრიძე იფ-
ჰივს დებქუსნუ აქალაქა დალოუპ ჰია. ეგდა-
ჯარა ეგდაყაზარგდუ — ზეგდ დარაროუპ უი
სა დსუფჰივსუპ, ზაკუან ფჰივსუპ, ქმერსიან
წასლა იშოაფუ ეიფშო აუხუამაქოუ აგურგდენ
ეიცაჰზაჰქეიტი. დგაძაზარგდუ, დებზიანარგდუ
ისუჰჰაროუპ! ათოუბუთ ჰანთარწიანძა ჰაიციუნ-
ხაროუპ“.

იარა უბას აკუნ იშოაზხუცუაზ ჯერან იანგდუ
იაჰიშაგდუ. ურთ რგუ აზცაწიყდანუ აკუნ იშო-
ყაზ ჰოთაცა ანასუფდარა ჰზაალგოეიტი, აფს-
მცქა ჰალოუპ ჰია. „ახა — რჰიონ ურთ, —
იულშოოზეი, უბას აკუნ ირაზყუ შოჯყაზ“.
ლაფშოუ წარულა ეგდულხლაფშოუან მეღანია,
ავნუ დდიოლწნუ დებნამლარაცუ.

IX

ზნუ ხვარამზე ლფჰა დლემანუ ჯარა დციეტი.
დაანხოეიტი ავნუ მეღანია ლმაცარა. მეღანია

ლოათახ ააილღურგან დნეინე აბარწაქუ
 დნატეიტი. უი ლარა ლხე იფსშარა ზნინ
 უს უაჲ ილაფშო ლხემკუა ლემატარა დანა
 ნხახ. ურთ რეიფშო ახაქუითრა მინუთქუა
 უი ლეფსთახარაქუა იმაქენ. დახეტიაზ აბარ-
 წაქუენტი ილბონ აჯარატეი აშხა ჰრაკრაქუა.
 ურთ რუქუცოქუა ჯარა-ჯარა იყუაშოდა ასე
 ზქუზ ამრაქუა ულა აახნაკუა იყუეი-ცეიუან.

აკრ აამთა დერზეფშუან მეღანია ურთ
 აშხაქუეი იიაწიყაყარა-ყუმშოშოდა იყაზ აფი-
 ვანი, დერზეფშუა დამდრუხუცუან ურთ
 ლარა. აბანთ აშხაქუა რუნხეწ სნაგანე სგულან-
 დაზ! ზაყა იბზიანნი სარა სხენ! აგუაყრა სხე
 აფერზეგონ, ისხასერშოთუან! ახა იზდრუადა
 უა აყახარა ზლოფიღმუჰია ეგდეყაძამზარგდე!
 მაპ უა ეგდაყაზარგდე არაყა აასთა ეიციახომ!
 ეიღმუპ, ეიღმუპ უახე აცარა, არაყატიქუა
 ზეგდ რხარშოთრა.— აკრამთა უი დშოაზეფუ-
 შუაზ, დერვეგდუხ ლხუცრა ხმანთაქუა დაათა-
 რგალახტი მეღანია.

„ააი, უხე ახმენახო აცაროუბ ეიღმუ“.

უი იძბანე ლგუ ითაკნე ილღმაზ იაჰა-იაჰა
 აჩშარლუღუონ.

„ხემთადა სებნალაროუბ, უაფი აწკეს იმან-
 შიალანე აამთა სოლქომ უი აზ“.

დნეინე აშოენდეყურა იათელგაფეიტი ლღმათია-
 ქუა, ლოფიმაა ქუცქუა. ლჩოააილალოჰიან,
 მათარბავას იღურთაქუაზ ამათიაქუა, ამაციაზი
 აქარუა ეიმხუცი, აგურგდენ ანერხარწოზ
 ილშოეზ აწკეი ირშინე ნაყ აშოენდეყურა ინთა-
 ლეჟტი. ახუქემქუა აკრ ეილღურხეტი, იაა-

ლხუეიტ ლან ჰამთას ილულოთაზ ასაქუ, იაა-
 თლგუეიტ იარა უბას ლუძახეგა მაციახეგა
 „იზგოიტ უი სარა სახეცო, უი საბ ჰამთას
 ისითეიტ“, — ლჯუბა ინთალწეიტ ამსა ხჰია,
 ლქულა ფჰიეზბა დესპინე ჰამთას ილულოთაზ.
 აშოენდუყურა აში ნალურკეიტ აბას ჰიო „უაჰა
 ეგდუყამ არა, აკრუყაძახარგდუ ისთახემ აკუმბა-
 რაკჰ“. აცკაკრა დაქუენ უი, დშია-ძეძო, სან-
 ხუეი სანხუფჰაი სხემმონდაზ ჰია.

ახა აცარა უსწიყდა ეგდუმარიამუბტ. მელანია
 ლოფილაჰიარა ააშოთლხენ დნეინე ლოიართა
 დნულატიეიტ.

„ბუბცადომ ჯარგდუ, ბაშუა ბჩუეიბუბთეიტ“, —
 ჰია ლლემჰა იათახუთხუთუზშია ლგუ იაბეიტ.
 დტთან აკრადამთა ახუცრა დაგულანაგალანე,
 ნას დვაგულტ, უს ეგდულჰიეიტ ლხაზე: „მაჰ,
 იხსულშომ სარა უი ეიფშო აუს აგულდრა“.
 ილგულალაშიეიტ ლანხუფჰა ლაჰიაქუა. „ადუ-
 ნეი ანადარან ბცარგდუ ბხაწა ბიფშააუეიტ“.
 ილგულალაშიეიტ ასთარშუენ, რგულა ფჰიესკ
 დებნალანე დახეცაზ, დქენე დააგანე ლხაწა
 დშოიითაზ ატიე, ნასგდუ ზეფჰიეს დებნალაზ
 ნხაჰყე ქალაქეჰე აქუ დნალხემდანე იარა უა-
 წიყდა დშოიმჰე.

— ხაწაშიალაწიყდა დნეყუეიტ უი, უბას
 აუბ იშოლხუტოუ ზკალთ ციგდახანე იგულა-
 რლო აფჰიეს, — რჰიონ ანხაცია. აჰიადქენე
 ეგდგუარკეიტ აპოლიცია უი იიუზ იაქუშა-
 ჰათხეიტ, აბასგდუ იარჰიეიტ აუაჰშრა ყაზ-
 წაზჰია:

— უმშიან! უი აზ სიბრაცა უდოქურწომ!

ხვარამზევი ელისაბედი ცასპია მელანია
 იშოლაპაუაზ იალა ციაქიალონ აკალთ შინა
 ყუარა შთუზხუაზ აპისა რუცპაშარაკ რუცპა
 დაკუა რხაციეი, აპოლიციეი აღინ მირეი
 იქნაპანუ იშურშუაზ ატიუ. ილგუალაშინ
 მელანია ლხაწა იმაქარრაგდუ: „იღურნუ იბუმაზ,
 ბანუბნალა, დუხუსთზაალაკ აძიგდუ რუცპაშა-
 რაკ შთიზუზუა, ბთააცია ზეგდ აძი დაანმუ-
 კუა ეილანსურწიოიტი“ ჰია.

„ზეგდუ, ზეგდ ნირწიოიტი სარა ისხურ-
 ყდანუ“, — ჰია ლგუ თნაშააუა დახხუკუან
 ლარა. აკკაჰია ილაპაუაზშია ლგუ იაბონ
 ლანხუა ლაქიაქუაგდუ: „ბარა ათააციაარა გაძა
 ბალთიარტი. ახაქუითრა ანბოუ, ზემფადა აუაა
 რეინიართა აუნ აქუ ბკელნაგოიტი!“ ჰია.

ართ აქიაქუა ზენჰიააზ უი აკუნ, მელანია
 ლაბ იაშა იფჰაცია ირეიუაზ რუაძიუ აგურ-
 გდუნ დაწამგულაძაკუა ხშარა დანლოუ დახმ-
 ცაზ უაკუ იხმდურუა ჯარა ლხუ ჟქულგოიტი.

„ბიშურლულუა! იხუართახომ, ბანხუეი ბან-
 ხუფჰაი ირჰიოზ რაქია ანრუქუქოია“, — ჰია
 ლანაჰიონ ლგუ ზემჰაკუ. ახა იყახუნ ეიჰარა-
 ძაკგდუ ლხაწა ივნუ დადზჰიალოზ დურვეგდუზ
 დარჰაკუ: უი ზემშუქუს ითაგულაზ ლფა ხუქუ
 ლუკა იაკუნ. მელანია დებნალარც ანუღძა
 ილთახუნ ლხუქგდუ დლგარაცუ, ახა აშთახმ
 დეითახმხუხტი: „გაშას ისთოზეი უი? ისუბდურ-
 ძომ-სახმანანაგოი, სხუ ზლანუყუზგოი. ეილმუპ
 ეიჰა დუნსუქურ. იწაბურგნუ, ისუბდურძომ უი
 დსუმაქუა ყაზააშას ისოუა. ახა იხურუზეი
 უაჰა? უი იზუ ეგდაუმჰიან ეიჰა ეილმხაპ არა.

ზეგმე ბზია დერბოიტი, ნაპგმე იდერკლამი.
დნეინე აგარა დანნადგლა ლგუ ნთქესა
იციეტი, ლშამხქუა ლქწაგლომეზტი.

— ზეგმე, ზეგმე კაქნე სერფერწურ სულ-
შოიტი, ანა არი სზიფერწუამ სულა დამბო
დნეინე, — დქმეზქმეზუა დწიუა, ლთფილაპიარა
აალერტილან, ამათიაქუა ნაგანე ვაფხმა ამიენ-
დჷყურა ინთალწეიტი.

უბრი ამთაზე ახუქე დააქოზხვიტი. მელანია
უი დააშთელხენ დელგუდერლულუალო იგუძ-
რა დალაგვიტი. ახუქე აკრაამთა იფსე იზა-
ყუმგო ლგუჰიფუ აციციარა დაქოზნ, ნას იზხა-
რა ანიჭა, აყუქობეჟირა დალაგვიტი. არი
იყუქობეჟირა ლგუ აყაჟონ ეიპა. „ლუკა, სარა
ს-ლუკა“ ჰია, უბრი აძი ზაწიეკ იაკუნ გულე-
რთა ლაშარას, ლგუ ითქაანე იყან, ითახუ-
ხუა ითახ.

იწაბერგნე, ჯერან ლასსე-ლასსე იპილონ:

— დზაკუხვი ახუქე იზჰიან ან? ან — ახუქე
ალაშარახმ დზთუწუა ააწიოუბ უაჰა აკმზა-
რაკე. ახუქე ზაკუანლა აბ იოუბ დზტიუ.
ლუკა სეხმე აკუნოიტი ინჷყუიგო, ინეიფმზ
სუშთრა ფხდაყა იგოიტი.

ზვარამხვი ელისაბედი, იხუმარუაშია, ახუქე
იდერწონ:

— აჰე ახუქე, დჷყუვიშ უან ულესნე ჰია.

იარა ლუკაგმე ინამ ხუქქუა რულა იან
ლქძღე შოჷყან დლგუთასლონ. უსყან მელანია
ლხუქე ლგუ დაგუდერლულუალო იგუძრა
დალაგონ. აბრი აკუნ აბზაზარა ჰასაბქუა ზეგმ
ირკენე იყან ან ლბზიბარა იაშაწიყმა, აწა-

ბერგაზე, უი ლთა დვეიდასნე დხეყალარ, შიამა
 ამამქუა აბზიბარა ადაგდე, აბზაზარატი ჰანაძინუა
 ქუა რახე ალაგდე დიქუგულთუან ახა. შინაძინუა

მაპ, უაჰე ილზიცეგომ უი აწუხუტიანდატიი
 ლგულღრთა.

„აბარ ლუკა დვეიდასნე დესხეყალარ, სარა,
 იან სგუ ნზრხაქუო აუაა სერციხხაო დალა-
 გაშოტ; უსყან აძიგდე იხეგულდმრემ იაკუმ
 ალა დსუზნეყუარაცე“, — დაზხუცუან მელანია.
 ლუკა დვეიდასნე დყალარ ჯერან იწკესგდე
 ეიცთანე დბეზნეყუო დალაგოიტ, ავნე ბაგმ-
 დიულთიციოიტ შიამ აძიე აგურა ლორიგო
 დალაგარგდე, ზეგმ დარა რაკუნ, უი ილჰიარ
 ყალონ აბას:

„ს-ლუკა ეგმა ციგმა დსუზნეყუო დალაგარ-
 გდე, სარა უსგდე უი ბზია დშოზხბაც დზ-
 ბოიტ“, — უბრი ახეხე უი ლექკუნ ხუქე ლგუ-
 ლფსე ითო ირღფშოქანე დელგუძუა დალაგა-
 რგდე ყალონ. იმაქემქუა ილღრღუნ აქორღუშო-
 ქუა ზანი ზაბი ციგმა ირზნეყუოზ ახუქქუა, ახა
 ურთ აქორღუშოქუა აკგდე იაზუშაქუყომბეტი
 უი ილღმაზ ან ლეზშოშარა ბზია ბარა.

ჰ-საათე რაყარა ანაბეჟს, ზენძასე ავნე დაფე-
 რწნე ლცარა აცენხურას, მელანია ლხუქე
 დააშოთლხენ ლგულა ფჰიეს ტეკლე დშოყან
 ლქუნალხევიტი. ტეკლე იყუშოზ, იქიაზ თა-
 ყუაეიქე ლაკუნ. უი ციგმაძა დრეცჰალშონ
 მელანია, ლარა მელანიაგდე ლეზუთაახე ბზია
 დელობონ ათაკუაეი, ლგუთეხაქუაგდე ლციემ-
 ძაძაქუა ილაპიო, ლაეია ყუშოქუა დღრზეძ-
 რკლონ.

— ზათხდაყა ანცია აფსთაზაარა ბზია იაქუ-
ირშიაშთა უი დსუმაშარ უაჟიშთა ძეკნისა
სურხუაჩხხდაზაარუნ, — ლჰიონ მელანია, ლხ-
ქუითრა აამთაქუაგდე ლგულა ფჰიეს ლქსუ
იმვაფელგალონ. ხვარამზეი ელისაბედი უი
რაციაკ ბზია ირბომჰტ: „იზაკუზეი ბარა
ბეზმურტიო, აძუ ბუწოუმა? ინეინაშიუ იაახუ-
ლაანდა ტეკლე ბეშლუდტიალოუ იბურ-
ხულოიტ“, — ახა რაციაკ ხთენყმას ეგდლურ-
თალაციომჰტ უი, იზბან აკუზარ, დარა აგურა
ხაწანუ იყან ტეკლე იჩჟეიმ აუს რთაცა იშ-
ლაბჟალემგოზ. ურთ ტეკლე გულა ფჰიეს
ბზიას დრუფხდაძონ, რხათაქუაგდე უახე ინეი-
ლონ. ახა აკუ ზაწიეკ აკუნ იზუციშიონ, მელანია
ლარა ილაღჰიარ ჰია იშიონ რთააციარაქსუ
აიმაკქუა ირუმაზ.

— თზაკუ ხუქუ სირუზეი იბემოუ! არი
იზჰიან ეგდა ბრუქუშიარგდე იზემჰჰჰარუზეი, —
ლჰიან დნალფელტ უი ტეკლე, ლხუქუ დაა-
ლუმხნუ დგუძუა.

— იბჰიო იაშოოუპ, ტეკლე, იჩჰალატიუპ.
ახა სგუ კდნახხეიტ უი! ზნეზნლა სხე ახე-
ნახო ჯარა სუბნალანდაზ სჰიო სყალალოიტ.
იახდა უბრი ეიფშო ხუცრა ბააფსუკ სთაგა-
ლანუ სამან, ეგდაასუგემხეიტ... — მელანია ლა-
ჟია დზალემგაკუა ლულაღრძ აახაჟჟჟულტ.

— იზაკუზეი სუზაარა?

— იახდა ზნძასკ სხაგახარც ეგდსუგემხეიტ,
აფსუკ აუპ იაასუგხაზ სუბნალანუ სცარაცუ, —
ლჰიან ლაჟია დაალგჟეიტ მელანია, შოუკ
რუკნუ დრუდემჰიუაღარაცუ ლგუ ყაჟო.

— იზაკუხეი ბხე ითაბურშიაზ? არი იეიფშა
 ამაალექე იააძარა ბაქუშუპეი, იახფთაქუშუპეი
 მამზარგდე დკასუქუეიტ ჰია? იჩჰა, ბესანი
 დვეიდასნე დყალარ ურთქუა ზეგდე ბხაირ-
 შოთჰ, ბყალაპ ანცია იშოჩიარა.

— ანცია ბესფიბურხააიტ ბარა, ტეკლე!
 ბარა ესქედნგდე სგუ ყაბწოიტ, აგულრა სუბ-
 თოიტ. ახა უაჰა ისხემჩჰაწიყყო აუბ სშოკყო,
 სგუ ფწიადეიტ ზენდასკ.

— იწაბრგუჰ, ნან იბჰიო. იზდერუეიტ
 იშოჰბცოეხანთოუ. იბურჰეი ბაქუშეიეიტ!
 იყალალოიტ იმაქემკუა ახაწეი აფჰიესი უაჰა
 იწეიბამდღრძაკუა ხაწას ფჰიესს იანეიდნაგა-
 ლოგდე. ურთ რუნასუფ ანრუხულაჩჩა, აძიი-აძიი
 ეიქუშეიო, ეიქუნაგანე ეიდიბაგალოიტ, — რუფ-
 სთაზაარაგდე უბას იბჰიანე იშაქუგდლოიტ,
 უს იანზყამლა — რუკჰაროუბ უსყან... დაარა
 იცოგდოუბ! აჩჰარეი აუავგუთბაარეი რუდა
 ხუართა აიუძომ. ხაწეი ფჰიესი რუფსუ თანაწე
 ეიდჰილოუბ. ბარა დღრჰეგდე იბბარგუუხეი,
 აწკს ეიცოანგდე იყალალოიტ. ახა იშოფა-
 ბური? — უს აუბ ჰართ წასი ზაკუანსი იშო-
 ჰამოუ: რუფსუ თანაწე ხაწეი ფჰიესი ეიფერწმა
 რუმაძამ. ბგუ იანაგომა, ურთ ბაბტექუა რგუ
 იახუოიტ ჰია, ას ესქედნგდე ათეძმია ახაშო-
 ლოუ! ზყანტი დსუდწიუალახდოუხეი არა
 ბანხუა: სჩაზესკუან, ლჰიეიტ, ჰჰიატიე ეი-
 ქუშეიო, ჰჩეინე ჰაყაზაარაც, ახა ეგმა ხუნდა-
 ზდე იამუიტ. უიმოუ იარა ბხაწაგდე დახაშო-
 შაალონ: „სუმჩ ზეგდე იშოჰუნტიეკუ სთა-
 ციარა იაქუსტრძიტ. სგუ იანაგონ თუნჩ სუნ-

ხამ ჰია, ახა აკვდ ალემწიტ“. აბას აუბ, ნან!
ურთგდ აცოგდა ზგუ ითოუ უაამ! ჰანა, ჰანა...
ნახდ ურთ რაწკეს აპათურრეი აუაჲ ნანა...
ზმოუ თააციარა ბზუფშააუამ, ახა იყალირეიტ
უბას, დარგდ ბარგდ შიეიქუმშიო... იცი-
გმოუპ უს აყაზაარა, ახა იშუფაბური, იბჰჰპა-
ლაროუპ. ბჰჰკუნ ხუქ დვეიდასნუ დზუალარ
ურთგდ რჰრდრთენჩებ! უბას ბჰფსთაზაარა
ბზიანუ იშაქუგვლაპ, სუშუფაყალორეი ჰია იჯა-
ბმო... ბგუ იშუფაანაგოი? არი იეიფშუ ახუქ
დბოუნუ ბანუყალა, ნაყ იბზაბრშუთუროუპ
ურთ ბგუყარაქუა ზეგდ!.. აბრი იეიფშუ ამაა-
ლჰქ... — ტეკლე დრჰვეგდზ ახუქ დაალოგუ-
ძიტ.

— იიაშოუპ ბარა იბჰიან, ტეკლე! უბრი
ადი ზაწიეკ იოუპ აციაშიეფშუ ილაშოო სუფს-
თაზაარა ლაშტარაქუ. უი იაკუმზარ, ისუბდ-
რუამ უაჰიშთა სხუ ახეკლუზგარუბ! — ლჰიან
ლბუქ ლგუ დნადლურლულუალტ მელანია.

უი აშთახდ დრჰვეგდზ აკრ ეიციაჰიონ
ურთ. ტეკლე ილგუალაღრშიო დალაგრეიტ
ილხელგაქუახაზ, მელანია უი ილაღჰიაქუაზ
დრჰხუცუა ლგუ რთენჩნუ დნახუნჰიიტ ლჰ-
ნუყა, აბნალარატიუ ნაყ ინალზარშოთნუ.

X

ფხენუ წხენ. მზა ჯამუბტ. იშიშენ. ზნუზნლა
იამაცოესნუ ხარა ნაყ ჯარა იაავურგურლონ
ადლ. აქთა ზეგდ აცია იამქოხაკნუ იამან.

ჯერან თევრიძე ივნათაქო ზეგაღ... დეციან.
 მელანია ზაწიკ ლაკუნ იციაძე. ამაკონს
 ანაკაქქალაკ დუბონ ლარა ლხე კნე მშენ-
 დეყურა იაწია ლჩხანშენ აკარუათ აწეზუნ
 დანხტიაზ. აკარუათ აგუთანე ხარა იხუდა
 აშთბე უაჰაუა დეციან ჯერან. ლუკა ზაწიკ
 დუბომეზტ.

— ირჰიალააიტ უშთან, ეგა რთანზარ-
 გაღ! — ლჰიეიტ ბეჰმაქლა მელანია, კაფხმა
 ახუტრა დეითანთანაგალახტ.

„ბჩუბმერხაგან, ბარა მაკანა ბეჰმეძს ქოლუბ,
 იზდრხზუადა, იზეიფშორა ნასეფუ ბაფხმაყა
 იბზეფშოუ“, — ლჰიეიტ ტეკლე. დეჰმეძს ქი-
 ოლუ უი! უი ზეგაღ რგუ აყაწარა ლთანეჰუბ.
 იალასხეუზეი სარა უი ბაშა აგუყაწარა
 დეჰქოუ? იცეიტ უი ამთა, მა იახმა მა უაწიე
 სეფსთანაარა შოფეილმეხარი ჰია სანახნუც-
 უახ... იბზიოლუბ ახუტრა ამთა! უამაშია იუბარა,
 იზესგულაშიაზეი უაჰეძ სხუტრა ატიე. ისგუა-
 ლაშოიტი უი აფხეძ ბზეიფშო. იზაკუ ფხეძნი
 სარა ზნე იბაზ: ნიკო სიფჰეძსნე სეყახეუშია,
 ავნ ქოცე ჰახგლახეჰუბ. აშთათქო ლუკა ახარფ
 შოკუაკუა ხუქე იშინანე დეჰუა დექუხეჰუბ.
 იბაზხუეიტ ლუკა ნიკო იყენტი დსოუნეზშია.
 აბზიაბარა აწანე ზაყა იხააძა დსეზუაფშოუაზი
 სარა ნიკო! ზაყა იბზიანე იყოუზეი ზნეზნლა
 ფხეძლა აფსთანაარა... აფსთანაარა წაბერგაქო
 უი ზეყალომ იანაკუზაალაკ! ეგი, დარჩანე
 იბაზ აფხეძ... ცაყმა ჰარაჯრა დუძეაკ აქო
 სექუგლოლუბ, წაყა ეილანძა აფსთჰია წატი-
 ლოლუბ. უბრი ამთანე აკე ნასეგუთანსენ აცაყმა

სნაქყყდანუ სუნთალტ. სკულააუა აწახე აცოლა
საქოუბ, ახა აწა ზბადომ... სუფსუ ვეინუ სახუნანქო
იალაგოფიტ... საგდააქოუბოფიტ იარა უბრა.
იზაკუხეი აფხეძ? სან ილჰიალონ, უი აუაგვ-
ტოვსა იფსუ აცია იალანუ აფსაბარაქო იფ-
როუა იდოქოუუ აუბ ჰია. დზუზბაზეი სარა ფხე-
ძლა ნიკო? ეჰ, ზაყა იზზიაზი უი სარა დესხა-
წანუ დეყაზარ! იზდრუადა იბაშოახარგდე უი?
იუჰიოზეი უაფხდაყატი იზუ! იზდრუადაზ
ადი-ადი ჰბზიაეიბაბარა ბაშოახარგდე. აკრ
იყალაქოუბან უი ეიფუშოქუა. მამ, მამ, აბზია-
ბარა ცადომ, იცადომ აიციუმლზაარაგდე, ჯერან
იქოუ ეიფუშ. ვაჟიანტი რაყარა ისრფენიკლა-
ქოუხეიტ: „ზეგდე ფსუეიტ, ბარა აკ ბაგომ“ ჰია.
ზაყა ისზხააუხეი სარა აფსრა! იზაკუხეი მშოან
ისზხეზ იახდა! იზსგუალაშოიზეი უაჟოუ ართ
ზეგდე? აბარ უაჟოუ არი ხენტოუბ ას სყალოიფ-
თეი. ზნგდე იარა უბას: აკ საზხუცუან სააყუმწ-
დაკუა, ნას აძემვას სუნხექუგლტ, უბრი აამთაზ
შოადქარაკ საამქოხანაკუნ სციეიტ სშოკუუაზ. ზნ
იააზგოფიტ ატაპანჩა ფშოაანუ, აკრ აამთა სნაპა-
ქოუ ისკუნ, ნას იაგდესწოახეიტ — ისზმგუალიტ.
უაჟოუგდე ისხდრაცუ იყახუბ უბას! იათახემ აზ-
ხუცრა, იგუალდტოუბ იარაზნაკ. უბრი აკუხოიტ
აწუხუტია. ისგუალაშოიტი სხუქრა აამთაზ,
ზნუ ალააპკ საყდშიტ, ისზარგოფიტ ახუში,
ახა საციშოონ აჟირა. იზჟიუეიტ ჰია აკრ
სქდეში აქოუ ინაზგოფიტ, ახა ისზმგუოდეკუა
ინქოუსერგელახოუან. აშოახნ იარაზნაკ იზგუა-
ლიტ, სულაქუა ნხეზვან სგუ ეიქოუჰიალანუ
სვახან ინალბააზდეიტ. უი აკუხოფიტ, სშოა-

ძეძარაგდუ ნასუხევიტ... ზაყა იბზიოუზეი ახუ-
 ქრა აამთა! ნიკოი სარეი ჰაიბარკუა ჰელორენ
 აბნახე ხეაყუშეარა. იანა თხედ იბზონ ნიკოი
 სარეი ჰხუქქუანუ ჰაიხუმარუანშეა. ზაყა იფხედ
 ბზიაზი. სუხუქუაზეი სარა? ზეგუ ბელუადა
 სარა სხე? ნიკო იოუბ სარა სრუცჰაზშო,
 დეგეფიოუზან უი, ზაყა იბზიაზი დეზბარ უი
 ზენზაწიკ. ირჰიოიტ უაჟიგდუ ფჰიეს დეაიმი-
 გეატ ჰია. იაბ, იან, იაშციოა, იაჰიშციოა — ზეგდუ
 ბზია სურბონ, აწუხუტიან ისქუშეიიტი ზეგდუ.
 იწძოზეი ისემბეიჟთეი ურთ! დარა ირთახუშ
 სურბარაც სარა? სზაკუ გეძოუზეი მშეიან!
 სურბარაც რთახეზარ დეზუსთახ ირფერხეგა-
 ხოზ? ზეგდუ-ზეგდუ სურციემლუბ სარა! სათა-
 რემწარატოე ყახააშა რემაშ. აშეი ზენდძანუ
 იყოუ უაჟუბ სარა. ახა ისუზდერუამ აშეი
 ზსუხეძახ? უს ანაკუხა ას იყამლარ ფსუხუა
 ამამზარ აკუხარენ! ურთ რხათაწიყეა როუბ
 იხხაროუ არი სუხეგმდლ! ისხაროუზი სარა?
 ისუზდერუამ, უაჟუ იზეილკაარატოე იყამ აღუნეი
 აქო ზეგდუ შოშეაქუგელოუ ჰია... ლევიან
 სრუცჰაიშარუშ? იყალაბ სრუცჰაიშარ. ბზია
 სიბაწიყეონუ დეყახარ არსყაკ ირლასუნგდუ
 სინაირ მთორემზტ! ფჰიეს დეაიგან დენბოიტი
 აკ იგძამკუა დეზზიახუხა, სიჟონ, ბზია სიბოზ-
 შეა, სარა... ახა იყაიწარუზი უი, იზილშოროზმა
 აძოე იფჰიეს დიწინუ დიგარაც? იზილშოროზმა
 უი ას სშოჟყოუ სიგარაც? ჯერან ჰხე იციოა-
 გარგდუ ზეგდ დარა როუბ აზაკუან ჰზაცი-
 ცომეზტ! იციგდოუბ ჰართ აჰისა ჰფესთახაარა.
 ზნუ ანი აბი რქოუ უმაშციანუ რნაპუ უაწაგელა-

ზაროუბ, ნას — ახაწა. ზეგდე რჰიატიუ ნავდალა.
ზეგდე რეგუშია ჰიალა. უფსუ ვთშიაანდნა რეტი
რნაპე უამბეწშიანე ზალშომ. სებნალარუნ,
ახა საბაცარი? აძიერკუ ბნალახეიტ, ახა ითა-
ხეიტ ზეგდე... შოუკუ რკეიტ, შოუკუ რხა-
ციაქუა ირშიტი, შოუკეგდე ჩმაზარა ბააფსულა,
ცეგმალა ინციუნაბაა იციეიტ... აფხაძა ინარ-
კნე უბას აუბ ზეგდე შოშმაქუგლოუ — იზა-
თახუხეი უი აზე უაჟი სუზხუცუა? გუთხეაქ
აყუნტი დაჩთა გუთხეაქ ახე — იარა უბას წუხუა-
ფწიარაქ ამაძამქუა... სეცცაკროუბ... ზაყა
ისურგუაგუო აყარა ეიჰა ეიცოიუბ... ირლასნე
უბას სანუხუქუზ ეიფშო... სელაქუა აახვანე —
უი აკუხოიტ აწუხუტიაგდე.

მელანია აშშჰია ლოხართა დაალწტ: „ვაი
მე, ღერვაგდეზ სგუ ამჩ მაქხოიტ, სშამქუაგდე
ეილაგოიტ. მაპ, ისლშომ“.

ღნატიეიტ ლარა.

აკე ააქქეტი. ჯერან ფხეძლა დაალეზე-ლეზიტ:
„სექქუნ!“ ჰია.

„სგუეიმთონდაზ არი“, — აალგუახუნ მელანია
დნეშთალან ახეზა ნლექურშინე ჩოჯრცია ყალ-
წეიტ.

სარა უაჟიეგდე ისემშიაცუა სეყოუბ არი
სეზლაციაჟიო აამთაზ, აკერ უგუ ააუნარხბრა-
ტიე ჯერან თევრიძე ივნათანე იყალაქუაზ
ვ-ხეკე. იშოყალაწიყდაზ სალაციაჟიამ სჰიარ
აკერ ირაციახარ ყალოიტ არი აჟიბჟ, უბრი
აყუნტი იარკმაქუნე შალაციაჟიამ იარა.

ჯერან იზაიგუაზ გულაქ დეყან. არი აგუ-
ლა დაარა ცეგმა იგუ დახუონ მელანია.

„დღობტ-ქოზხტა, ახაარა ლეწან, უნლუხუაფ-
 შოკო უგუ-უფსუ ნლუღალხალოიტ“
 დახხუცუან უი, მეღანია იარა დახიანამხან
 იგუ აზხააუა.

ზნე მეღანია აქოქუა გუარალწარც ღუნთწტ-
 ითუნჩა მაი აზტიი ხუღბეჩხან. აფსაბარა,
 იიანოყაყარადა, აბნარეი აჩქექუეი ირშინხარფაზ
 იახლწუან უგუ-უფსუ თზრფრაარატიე იყაზ
 ასახდა. მეღანია ბზია იღბონ არი ეიფშო
 აფსაბარა თუნჩრა. იხაადა ლეფსუ ართუნჩუან
 იაჰა-იაჰა; დერზფშოუან უი იკვიკვიეიუა
 ხუღბეჩხატიი აქივან იაწიარა, აშხაქუა, აღი-
 ქუა, ჯარა-ჯარა აციაღუარსთა თეფქუა აცია-
 ჰიაქუა ზელჰიაზ, აჩქექუა ზქოიანე იყაზ აჰა-
 რაკრა ეწიარაქუა რახე. დცონ ლარა შაქჰა
 თუნჩლა, აფსაბარა აფშოძარაქუა ლხე-ღგუ
 რზეშთუა. აძერჩრა თშიარა დახესტ, დერტ
 ახაჰი ეიქუაწია ზექუფსაზ ახეხდაჰია აძერშთრა
 ითაღანე ინეიუაზ აქუარა ხუქე, იიანოყაყარადა
 აჯექურეი ქჰა ზქუჰიჰიე იააუაზ ამხე დნახესნე
 აბნა იაწია ეიხაშშე იყაზ დნღალღან, აარღა
 იგუოუთარატიე იყაზ ამვახუასთახუქე დანე-
 ლახე ლქოუნაღხეიტი. ამვახუასთა იაცრეგანე
 იგაზ ამვახეწურთა აქოუ დნაძარაცე ეგდღე-
 გემქუა იაავგეიტი ცქმა იუზეიღღემქარატიე
 შთებქე.

„ქოზხარ ყალაპ“, — ააღგუახუტი ლარა. დაათ-
 გღღან დუნხაფშოიტი უი აშთებქე ახეგოზ ახე.
 ახა აქი ახათფან ამვახუასთაქოუ ლღღაფშო
 ნიქუშიეიტი ჯერან იგულა.

— ხულეზია, მელანია!—იპიეიტ უი და-
ზუფხაშა-ფხაწო, ლასსუ-ლასსუ იფსუფ ლაფა-ვაგონ
დლაკ-ვაკოუა. მელანია უამაშია ილბეიტ, ლეგ
გდუ იაანაგოეიტ ილზინოუაზიი არი უაჟიანუ
აბნა შია, ახა ლარა ილზეუამთეიტ უი ილაკ-
ვაკრა.

— სუეიქუა ჯარაკრ იუბაზარ, ლევან?—
დიზწააიტ ლარა.

— იზბეიტ, ააი, აბან იახდეყო ურთ, ზენ-
დასკ იაიიგუაძოუბ, —ნათეიკტ ანხავე.

მელანია უახდ დცარაცუ იაქულკეიტ, ახა
ლევან ლემჰა აალფნიკლან დაათგელტ, უბრი
ამთახუ იარაზნაკ ქოაითიიტ, იბჟ ქჰჰ-ქჰჰუა:

— ბაანგელ, ბარა ბქოუ აჟია სემოუპ!

— იზაკუზიი იუთახუ?—დიზწააიტ უამაშია
იბო მელანია.

— აჟიაკ... სუუაყდეიტ სარა ზენდასკ, სბულ-
დეიტ ბარა ბქოუნტი, —იპიეიტ ლევან იგუ
ინამერშიო, იხუ-იქოგდუ აფშოთიუ ააფსახტ იყა-
ფშმა ივეიბაკნუ.

მელანია დაათრესიტ დეზქუმგულდოზ აჟია
ილაშაზ აქოუნტი, ახა უეიზგდუ ათაკ ნაილთეიტ.

— ლევან, ალამეს უმოუ უარა? იუმაზარ,
უსფერწ ნაყ სხუ სანაჟნუ. სუფსუ თანაწუ ამალა-
ხაზგდუ უი ვიფშო სხახდუ იმააიდაცტ, სემო-
ფოუფხდაძეი სარა უაჟიუ!

— იზსელშოომ სარა ბარა სბეკრეწრაცუ!
იზდრუფეიტ სარა, ბარა ეგდშოსუზბელმერშო,
ახა უეიზგდუ სბეკრეწუამ.

— იზაკუზიი, სემიუმერხარაცუ აკუუ იზქუუ-
კეზ? აჰ უსგდუ აკგ უნაპე ალაკი!—ლპიეიტ

მელანია დიზმაქარუა, დცარაცგდუ ინაქულ-
კვიტ, ახა ლევან ლნაპქუა დზნრუმწასნუ ინა-
ნიკლტ.

— ბსშთუამ სგუ-სფსუ ითუხო ზეგდუ ნაბა-
სემპიაკუა.

— იდვრნუ იუმაზ, ლევან, სუმშუკუა სხუ
უსთომ...— ლშიეიტ მელანია დაქუნაგაახო,
ლნაპქუა იმპწლხრაკუ ლჩაზკუა.

— აკმზარაკ სთახემ, ისთახუ უბრი აუბ
ბზბალარაკუ, სბაციაჟალარაკუ.

— მაპ, ლევან, სუაშაპკუეიტ, სუშიოიტ
უსყუაწნუ სხუ სანაუჟრაკუ.

— ბაციაჟალარაგდუ საქუითუმტირაკუ?

— ანცია ზლოფხა ჰაუშა! იუმადა უარა
უციაჟარაქუ ფვრხაგას? უციაჟალა პარა
ჰქუ უნიენუ.

— შიარა შიქუ? მაპ, სნიუამ სარა შიარა
შიქუ, უიმოუ ზნზაწიკ სენბეხუაფშორგდუ
ყალომ უა. ეილდუბ ეიპა, იანდაკუზაალაკ
დაჩთაჯარა.

— იზაკუზეი ეიბჰიატიუს იჰამოუ უარეი
სარეი?

— სარა ისემოუბ ისპიაქუაშა! აბზიბარა
ზმოუ ესქდენგდუ ბზია იიბო იაიგუა დეყა-
ზარკ, დაყუმწდაკუა დიაციაჟალარაკუ აუბ
ზეგდ რეიპა იითახუ! ახკუალაა სქუშიაიიტ,
სარა ას დაჩთადი ბზია დზბახხაზარ ბარა
ბეიფშო!

— ბზია სუზუბაარზი ას, ლევან? ზეგდუ
სვრციემდლუბ სარა, იზუთახუზეი უარა სარა

სბზიაბარა? იაგდზლაუხუოზი უარა სბზიაბარა?

— სზდრუამ იზლასუხო. ბარა ბგუ ვგდ-
ბანამჰიადიკუა ბეყოუმა ნას?—ილაღრძქუაგდ
აახეჟეჟულტ.

მელანია უი დანენიხუაფშო აჰაჰაჰია ლგუ
დაათაშიეიტ ნიკო. უი ილაქუაგდ უაჟი ლე-
ვან ილაქუა შოჟყოუ ეიფშო იყალალონ ზნ-
ზნლა. ლგუალაშიარაქუა ლგუ ადღრფშო-
ქეიტი.

— ისანაჰიანბუაზი სგუ? უარა უაჰგულა-
ბზიოუბ, უბრი აკუძოუბ.

— უაჰა აკემზარაკ? უს აკუზარ, მცუბ აუაა
ირჰიო, აუაჰუ იგუ ადღრრა ინათოიტი ჰია. ახა
ისაჰი ბარა: იზალშოარუ ბარეი სარეი ჰამა-
ცარა ჰაიფულალოარაცუ, უი ჰარა ჰადა უაჰუ
იზემღრრატიე ეიფშო?

— ლევან, ბაშოა უალაციაჟიოიტი უი ატი-
აძიე ჰგუეითარ, უარა იუღრუეიტი, იზეიფ-
შორა აჟია შთბქქუოუ იგუარლაქუაშოა.

— აძიეგდ იზღრრემ, აძიეგდ! სგუ თბემშან,
ისაჰი—აი ჰია!

— მაბ, ლევან, იქუნაგამ!

— აჰაშოანზ უაჟი ჰახდგლოუ ათუფ აქჰ!
სბზეფ შოუეიტი აბრა!

— მაბ, ლევან, უაშთან უახდნარხუბ, იაფსამ.

— აჰაშოანზ, აბღრჟიანე! ბმიაუეი?

— ისზდრუამ, იზღრუადა საარგდ! ამალა
უსზერგულუამ.

— იბზიოუბ ნას, ბგუ იაუაზარ ბაგდშან!
სარა, ზეგდ დარა როუბ, სბზეფშოუეიტი უსგდ!

აბართ აქვიაქუა რუშთახე ინეიფერწნე
ქუეიტ დასუ რუზნუყაქუა.

„სარა იასემჰიადეიტ, სააუეიტ ჰია. მამ, საა-
დომ!“ — ლჰიონ ლხაზე მელანია არი რეიფე-
ლარა ახარშოთრა ლჩაზკუა, ახა იზლელემ-
შეიტ. აკ დაცეშია-ციძეძონ, ახა იარა უბრი
ამთაზე დამდარგურდმახუან. უახეკ ფხეძ უს
ილბეიტ, ლევეან დგუდიკლოზშია, ლარგმე
უბრი ათაკს დელგუძუაზშია. ამთახე დერ-
კეგმეხ ფხეძ დელბახტ ლევეან, იარა უი ნიკო
მოახლიმვილი იაკუხუპ. უს ილბახუეიტ ფხეძ,
უი ლევეან-ნიკო უბასყაკ ბზია დელბოიტ,
ლუბზიადარა ქუკ-ბზეკ ალა იაზემჰიო ეიფშ-
წიყდა. ახა უეიზგმე ჰაინიამ ჰია ახეიბერჰიაზ
დემცარაც ლეძბეიტ.

რეიფელარა ამშოჩჰიარა ააიტ, ლარა მელა-
ნიამე იბანე ილემაზ იარაზნაკ ილუფსახტ.
ეინიარაც იანეიბერჰია ამთაზე ლჩაქულერ-
შიარაც. აბჟაფენე დანცალოზ აასთა უაქი
საათე შოგეზ დციეიტ აქი ააცარა ჰია. იახეი-
ბერჰიანმაზ ათეფ აქო დელფელტ ლევეან, უს
ეგმლოფიჰიეიტ:

— ბაი, ანი აწლა ჰაჩონავაკნე ჰაგელამ,
ჰაგმენეციეჰიამ ფუთრაკ.

დაქუშოაჰათხეიტ ლარა, ახა ლმაყქოაჰია-
რახე ლნაპე ნდიქულწიან იალემლწირულებეიტ
ილუციამეჰუა ჰიეზბაკ.

— იუბუოუ აჰიეზბა? ჯარა იაკუმ აკ უგუ
ითაკნე მჩლა სნაპაქო დახგოიტ ჰია იანა-
ქუუკ იდერ, სეჩშოშესჰუა აბრაწიყდა.

— უი აჩუნუ იაახტნუ იბასჰიეიტეი სგუ ითა-
ქუაზ, მელანია, აღუნეი აქუჯ ზეგდ რეიმა ბჰი
ბშოეილდესშოზ? იშოთაზუყოლო ბზია იზბო
მჩლა დეზგარაც? სგგშოგგუმა სარა?—ნა-
თეიკტ ლევიან.

საათჱ აყარა ეიდტიალან ურთ უა. ლევიან
ილჱეიჰიეიტ უი რატხდაძა იანეიბაბა ინარკნუ
ბზია დშოიბაზ. უი ზნუ ფხეძ იბეიტ მელანია
იარა დიფჰიესგზშია. ილჱეიჰიეიტ ლევიან უბას
დღრჱეგდჰ აკრ აჱია ფშოქაქუა.

მელანია დიზეძღრჱუან უი, ზნუზნლა იცია-
ჱიარა, „ააი“ მა „მაპ“ მა „იაუაზეი ნას?“ ლაჱია
კმაქოქუა ნალაწო. ლევიან იაჱიაქუა რქჱუნტი
იუაჰაუან იმცახა იყაზ იციალაშიარა, იარა
უიკ ციგდაძა დარხუციტ ლარა. იანეიფრ-
წუაზ აამთაზუ ურთ ეითანეიბღრჰიახტ დღრ-
ჱეგდჰ იახენინიაშოაზ. დღრჱეგდჰ ლევიან აჰია-
რა დაქოზენ იბზიაბარა ატიჱ. ავბატიი რეი-
ნიარაზუ მელანია ლევიან იალჰიეიტ ილბაქუაზ
ლჱფხეძქუა.

იაახქულაზ ეიჰა ლასსუ-ლასსუ რჩჱეინდუ-
რიო იალაგჱეიტ. ეიფულააცუფხდაძა მელანია
ლბზიაბარა ეიჰა იქჱუცხონ ლევიან იქჱუნტი.
რაციაკ ხარა იმგაკუა ეგელულჱაიტი ზეგდჱ
რზუ გუჱ-ფსჱკ ალა, გუჱარტლა დზაციაჱია-
რატიჱ იყოუ ლევიან ზაწიჱკ შოიაკუზ.

ლევიანი ლარეი ეინიანძა იარა უბასწიყდა
გუჱარტლა დზაციაჱიაშოა უაუნუ დლჱფხდა-
ძონ ზქჱურახჱ ინეიხდაზ ტეკლეგდჱ, ახა უაჱიჱ
იგუალთეიტ ლევიან იეიფშო აკუშქუა ზენძასჱ
დაჩხაკალა დეშოლზუაფშოუაზ ტეკლე. ლე-

ვან ციალაშიარალა იგუეითონ მელანია ლეგუ
აწესრანოყდა აზაარგდა ხეგდ. ურთ აძობაში
ეიბადრუან აქიდა. ლევან იბარეი ია
ქიარეი ლარა ლხე ზდა დხუართამ აკე ეიფშ
ილეფხადო დყალთეიტ. ლარა უაქიშთა ფა-
სეიფშ დიქუმაქარუა დსურშიოიტ ჰია ლჩა-
ზულკომუბტ: „ყდშრაკ უგუ ითოუმკენ სარა
სქუენტი, იღურნე იუმაზ სხუდა ჰიზბალა
იშთფსყო“ ჰია. ლევან ჯარა ხშოჯდარაკ
იხმე ლეხუდა ხესწიაწოყდოიტ ჰია იჩაზიკ-
ძარგდ, — ლჩაზურხთიანე ლხე ნიმწალკრენ ლა-
რა, ეგდელჰიარენ აბას:

— აჰე, იხწია, უარა უხე უი აკერ იათსაზარ.
ლეზნიბარა აწეხუტია დახეკლნაგაშთაზ
ამალანაზგდ დახხუცდომუბტ ლარა. ამალა
მელანია ხეზენლა ლევან იალჰილონ აბას:

— დააგაპ სეკუნ ხუქე, ჰაგდცაპ ნაყ, ია-
ხეზნაროუ ჯარა.

ლევან ითახენ მელანია იარა დიტინე დყა-
ზაარაც, რეზნიეიბაბარა რეგუქუა ალაყარწა-
ლარაც, ახა იღურუან უს აყალარა ფსეხუა
შთამამუბ. ბაშთა ინიქუამუბტ ჯერან უი ეიფშ
იყოუ აუს ეილოიკაარ. უი დურჯაგდუხ ეგდაურ-
მუბტ — ლევან იხაწაგუი იმჩი იხზარენ ჯერან
დიწამზარაც, ახა ეიჰარაკ დზეციშოზ აუხუა-
მატიიი აგრეფდანტიიი ზაკუანქუა რაკუნ,
ქილარ რულახე იოუნე, იგუცხუცია დურცი-
მულხანე დყალარ ჰია დაციშოონ. იკადა ეილ-
კაანე იმან უი, ქილარ რხეიფშოტი ლახე-
თარა იათხდაყა რეცჰარას დზექუნარშიაქუა-

შვახ, უბრი აყნეტი მელანია ლაქია ინათვი-
კლონ აბას: ინათვი-
ეროვნული
მუზეუმი

— მაპ, სუხაარა, ეიჰა იაჰზეილდუბ ჰაინია-
ლარც უბას, აბერჟიუ ჰშუენიო ეიფშო, მა-
ძალა. ჰაშუთაცოი? ზეგდ დარაროუპ ჰრუფ-
შვააუეიტ ურთ ჰახეცალაკ, უსყან ზენძასკ
ჰაიყურგაძოიტ.

უი იძბანე იძან დეზხემსუაზ აკე: „მელანია
ას ბზია დეზბო სანეყალა სფსე თანაწე ფჰიეს-
ჰია დანჰაძიუ დაახგომ“ ჰია.

იზდერხშუადაზ, არი აბზიეიბაბარა ინეიფშენ
ას ზაყაამთა იცალარუზ, ხვარამზეი ელისა-
ბედი, ეიჰარაძაკგე აწეზუტიანტიი, მელანია
ლყაზშა გუჰარას იყალემწარ. მელანია დაახ-
ქულაზ იზაკუუ ზდერხშუადა აჟი დაშთალანე
აჰისთახე აცარა ბზია ილბო დალაგეიტ,
უბრი ანავსან უა აკერგე დაანხალოიტ.

„იზდერუადა, უი უაყა აძიერ დელხეფშო-
ლოზარ. იზაკუზი დხეიგურღაღარუზ უი აჟი
ანე ცატიეს იანლექუშიალოზ?“—აალეძბეიტ
ელისაბედ.

მელანია დლუზკლფშოუა დენლემთალტ უი.

— აბრი აკუზაარუნ სულა იაბარაცე იყაზ!
არი ეიფშო ახმეძღ ბაათს სულა იამბაკუა სლა-
შინარ აკუმზი ეიჰა ისზეილდუზ,—ლჰიონ ელი-
საბედ ლეფშოთიუ ლხეგა დხენჰინე ლეკნე და-
ნააი.

— იჰია ლასსე, სუბმერგუაყენ,—ლჰიან დენ-
ლედხხელტ ხვარამზე.

ელისაბედ ლან ილაღჰიეიტ აბნაქო, ჩექეკ

ამწიან მელანიეი ლევანი შოშლბაზ. ურთ ვიზა-
აიგუანუ ჯარაკ ეიდტიალან.

— რულაქუა ნაპხკლა ითესხრუნ ურთ, ანა
სუჩონესკელტი. უი აფხამშა ზეგდ შოგუსათაზ
ლობარ, დშთანუ ჯარა ლხუ გქულგონ, აწკს
ეიციაზ ახმმძღლ პაქულურშიარ აღშოონ.

ხვარამზე აკრაამთა ლშარა დზქულომეზტი.
ხუქქე რჩანანაიქურკ ანი-ფჰაი იშოფააური ჰია
აილაძბარა იალაგოეიტ. ეგდრუძმეიტ იყალაზ
ზეგდუ ჯერან იარჰიარაცუ. უი, ჰიარას იათა-
ხუზუეი, იშიართაზ უსუნ დაარა. იყალონ ჯე-
რან იფჰიუს დიშურ, იარგდუ იფსუ თანაწუ ქვა-
აჰიარა იქუმეკუა იხუ ირძურ. არი ეიფშო ყამ-
ლარაცუ ურთ ირხუციტი აცხრაარაზუ
ირხააიგუაქუაზ რგუცხუცია ფუთვკე აარფ-
ხმარცუ. ჯერან იფჰიუს დელგუდლო დალაგარ
დნურკლად ურთ. იფჰიუს დშოიმშუალა და-
ნააგანუ იაჟია იმურხუპ ურთ, იყალოიტ უიმოუ
ურთ ხაწეი ფჰიუსი ეინდურშიარგდუ. ჯერან
ზნეკ იაჟია ანრიტა, იიჰიაზ დახუფაძომ, უი
უაჰ დამეიქარატიუ იყოუპ.

იააილალაშციეიტ. მელანია აჟიქუა გუარალ-
წეიტ. ავნუ დანაავნალა ახუქე ირხუმარრა და-
ლაგოეიტ. ლარა ამალახაზგდუ დახუშოძამეზტი,
ლგუგდუ ახვაძომეზტი აჰურთემ ილუხციურწ-
რაცუ იყაზ, ლხუ-ლგუ თგურდმააუა დეყან.
იწაბურგნუ, ლანხუფჰაი ლანხუეი უი უბას
ილუხუაფშოუან, უაჟიუმზარ-უაჟიუ დნულობაარ-
დაპ უჰიარატიუ, ანა ეგდურჰიომეზტი, უბრი
აყუნტი ურთ რხუ-რჰოქუა რულა ილხეილკა-
აუამეზტი იყაზ. აკრ ილბაქუახდან ურთ უს.

ჯერან აუსურახმენტი დხენჰინე დანაი, ხვი-
რამზე იყალახ აუს ზაანაწე იზალქიაქუანდინ
ხ-ჰკ რგუცხუცია აშუმჰია დრუტხმანე იზალ-
გაეიტ.

ხვარამზეი ელისაბედი იშინე რგუ თამგლო
იქეჯქეჯუან. ურთ არი აუს იშახხუცუან
ეიტშო მარილა იაჰხესუპ ჰია იყამუტ. ახა
ირბახ აუს ჯერან იქუ ციძაშა რზამთეიტ.
უი იხუშადშიარახონ უსყან დარა რზე.

ხვარამზე ჯერან აღინეყა დენდილლუტხმან
ლბეჟ ქეჯქეჯუა იალჰიეიტ იყალახ ზეგდ-
მელანია უსყან უახხმაზე აქატი არხიარა და-
ქუნ ამჰარაქუ. ჯერან იშა ეილაშოუა იხე
ინთალტ. უაჰა აქიაქ ახემჰიააკუა ივნე დხეჯახ-
ხენ, იშიაქჰ აადილთაანე დენდილყეიტ. ახა
ინიმწასენ დაანერკელტ, იშიაქმგდჰ აიძურხეიტ.
უსყან უი იტაპანჩა ათეხრა ირხანიკტ. აშურ-
ჰია ირურღულუანე ირხანაიყდა იქუშთანე დე-
კზ იგუცხუცია ნაიდირფეიტ. იტაპანჩა ინაპე
იაკენ უაქიგდჰ.

— სოუშეშთ სარა, სოუშეშთ! — დეჰიჰიონ
ჯერან.

აგულაცია იაბეარა იაქუნ ირხირთენჩრაკე.

— უხაგახამა! დეზუსთა არი ეიტშო იაქუმ-
შიაც? სიბრაყა უხერწარ აუმა იუთახეუ? მა
უანი უაჰიშეი რეცჰაშა.

ჯერან იჰიჰიაბე ზაჰახ აუაა იაჰა-იაჰა ააირა
იაქუნ. შოუკე იაბეარა იაქუნ, შოუკგდჰ
რჩურგუანე აყაარა იაქუნ:

— იზაქუხეი, ჰარა ქულასე, ჰეზას ჰუმფხმა-
დრი? იზაათესუ აუს უაბეაგომ ჰარა. უაჰხემ-

ძერკუა უალაგარ იღერ, უქვაპიანე უმაცარა
უშოუნჰაქუა ჰია.

იაბჟონ, დაზრხუცუა იაჰიარა იაქონ უი
გიფშო აუსქუა ახმუალაქუახმაზ შა კათა-
რადა იშოფილგაქუოზ რტიო. მელანია აჰისა
ლკუშოა დრგუთელაქნე ლხალდრა იაქონ:

— აჩუ აწუხუა ბნაცრაჰიანე ბოუშთზარ
აკუნ, ბნუწაპუა ბცარ აკუნ იბნალოზ ბარა!
იშოფაბგულდძეი, მამზარგმე ჟილარაკ ახმუძღ
ღერგარა.

მელანია დეიწას, დქმუბქმუხუა დწიუა აღ-
გმელ დნქუჰაიტ. უი სხე სურქიაბ მა, სრუჰიაბ
სათარემწარაზე ჰია ლჩიანზლკომუბტ.

აწუხუტიანე, იათსარეი იგულაცია იაბჟონ
რაჰათერი რქონტი ჯერან იტაჰანჩა როუიქტ.

უბრი აშთახმე ჯერან ილაფშო დწამშოა-
რაზე ტეკლე ლქოუ ხემშო ლჩიძანე დყან
მელანია. აფშემშო რზე აგულაცია ეინდრაალტ
ჯერან იფჰიუსი იარეი.

ახა უბრი ინარქნე ჯერან, აჰისა ზეპუოზ აუაა
ზციმღუზ აუავე, იფჰიუს ლფსე ლხზრა, ლუპ-
ყარა ნაბ აირკეიტ. იხუქმოუ, ჯარა ვბაკ
ანაალოდბალალოკე ახაგარა იზააუა დალაგონ.
ლხცოე დნამწასნე დერშინე დახმეკაიქუაზ დლუ-
სუან იმჩ ზეგმე ეიზერკუქუანე. ხვარამხეი ელი-
საბედი რთაცა ლეცხრაარაზე ინეიბარკუან,
ახა ირულშომუბტ გვგშოგწას ახაგარა ზხაა-
უაზ ჯერან ინკლარა. ზნეზნლა ურთ აპყა-
რაქუა, ასრაქუა რქონტი იან დექუირხალონ
ლუკა ხუქვ: იან შაპღლა ილღსუაშია ანიბა-

ლაკე აპიპიარა დალაგონ იზლაილშოხ ალა.
 ჯერან ეილაშიარა იხეწნე იშარა დააქუღლა
 ხოუან დერკეგეგ.

მელანია ქუშმთაქუა აკუნ იშუღლხეღოზ
 ურთ ლურგუაყრაქუა. უი ვგმა გუაყრა და-
 ქუშიოხარგე ახარა ლარა ილუდნე ლხე ლუფ-
 ხდაძონ. უაქიშთა ავნე დდოულწნე აბნალარა
 შია ბაშუაგე ლხახეგე იალგომეზტ. დაგდაბა-
 ცახოუახ მაშხარგე? ლხაწა ფსახრა იხუნე
 იცია ახდლორციგეაზ ლთააცია იანრაშა, ურთ-
 გე რქო ლეციხდადურჰიიტ. დლაღურძეშო
 ილგუალაღურშიალონ ლარა ლაბ იაქიდაქუა:
 „სცია ბრეციგეიტ, ხემეძლ სბერგეიტ საქემ-
 თეჩხა! იახარანახს ბსემბაროუა სემფახე, ბა-
 შუაგე სულაფეშ ბიჭუნაბმურშიან! დბემამ ბარა
 უაჰა ან, აბ შია აძიგე!“ წაბერგნე, არი ეიფეშ
 აუს რეხთულწაანდაგე რაციაკ ვეგელბაღა-
 ციომეზტ მელანია ლთააცია. ამაღა ლაბ ზნე-
 ზნლა იჩუნებქარშინე დცანე იფჰა დიბალონ.
 ვგმა უმშიან უი ლთააცია რბარა ლა ლხენ
 იგუეყაგა დუუნ, გულერთას ილემან ლათხდაყა.
 უაქიშთა ილციეძიიტ ურთ. ილციეძიეიტ ზე-
 გეგე. ლეფან უაქიშთა დეზბაპ შია ამაღახაზგე
 ზხუცში ლემაძამეზტ. ხვარამზეი ელისაბედი
 უი ილუცემეკუა შაქთაკ ავნ აში დხორეკუამეზტ.
 იარა ლეფახგე იჩეიხ დაქუღმურშიეიტ ითაა-
 ცია, იშოფეკუუ აძი იფჰიუს ბზია დშოიბოზ
 შია. აბღაააჰია ფჰიეზბაკ დააიზერტეშოან იმ-
 მერხაკუა მიღლაწიყა დჰიანე დნაიზდურტიეიტ.
 არი ას იშოყალახ მელანია იანლაჰა ზენდასკ
 ლგუ-ლემი კანაფსაძეიტ. იაიიუახ აწხქუა ზე-

გმე ლაციააიხმუ მუძაკუა ლაღრძლა ილ-
ნულონ.

უბრი აშთახე კუმგმე აბეჟმსუკუა ჯერან
თეფრიძე ივზე ინახყმანტ დაჩაა ქართუნ ქოცუკ-
ლოუკა ხუქუ იხუდა აკე აათაგულან დნაალუმწ-
დაკუა დღრციფესიტ. ათააცია ზეგმე რუბრუ-
მაგუხმხა ციგმალა ეილან. ხვარამზე უახგმე
ჩოუნგმე ჩოფიქუკრაკ ლემაძამკუა აქმეზქმეზრა
დაქოუნ, ელისაბედ უაჟიე-უაჟიე ლუკა იხარფ
ხუქუ, ლარა ლნაპალა იზუღძახუ, ააციერგანუ
ალოღრძ იარგო დაქუწიუუალონ. ჯერან იშა-
რა დზექუმლო ზემვა აგუჟიეჟიარა დაქოუნ. ახა
ზეგმე რეიშა ეიციანუ იგუთშააგან მელანია
ლგურკარა აკუნ. უი ლგურღმარა აწუხუტი
ლქკუნ იცციიტ.

— უი უაჟიე-უაჟიე ლხე დაზწალონ აბას:

„იქუსხუაზეი უაჟიშთა აღუნეი? სუზიცმფ-
სუზეი სარგმე სქკუნ დანფსუაზ!“

ტიკლე უი დლაბჟო ლღრგუბზღრა დაქოუნ:

— ბემშიან, ბარა მაკმანა ბქოოუბ, იყა-
ლოიტ დღრვეგმეხ აგურღმარა მუშოქუა ბრუ-
ნიარ.

ახა ურთ აჟიეჟუა უაჟიშთა ლგუ რზყა-
ჟომზტ უი აფჟიეს ნასუფდა. ლხაწა ითააცია,
უიმოუ, ახუქ იფსრაგმე ლარა ლაკუნ იზხ-
თნერყმოხ.

— ბარა იყაბწახმოუ აგუნაპარაქუა როუბ
ჰთააციაარა თაზურხაზ,—რჰიონ ლარა ლხე რხე
ნლქუქუნ ლანხუეი ლანხუფჰაი.

— ზეგდგმუ ფსუეიტ, ბარა აძიკ აკგმუ ბაგომ
აკუმზარ — შია ლჩოფნიკლალონ უაჟიჟ-უაჟიჟ
ლხაწა.

მელანიაგმუ ლგუ კაშანუ დაზხუცლონ აბას:
„ზაყა იზალმდაროუხეი აღუნეი აქოუ ზეგდგ.
აყაზაარა ზთახუუ აუაა აგოიტ აფსრა, სარა
სეიტუშო იყოუ არაზყუციგმაქუა აკგმუ იამგაძო
იაანხოიტ“. კუნტი ლჩოზაზღოქხან ლარა სხუ
თასურხოიტ შია: ზნუ ილუძმეიტ აძუ ლხუ აღ-
თარაცუ, დარა ზნუხ აბჯარლა ლჩოულშრაცუ,
ახა ილზგუაღმუამზტ.

არი ახუ რათხმა შანალოგა შაზლაციჟიოზ
აწხ აზუ მელანია ახუცრა ხმანთა ბაათსქუა დერ-
თაგალანუ დრუმან. უი ლოხიართაქოუ დუბთუნ-
ჩუმხო უაჟიჟ-უაჟიჟ დგლონ დეითაშთალა-
ხოუნ.

აწხ აგუ ააივნაშოეიტ. დერვეგდუხ ამაციუს
ააკაქქან აგურგურაშია იაადუდიტ. აგუგუა-
ჩოჩოაშია აფხენ-ქუა აქოულანახეიტ, ავნ ახუბ
აქოუ ამთბუ რუციგმო.

„იზაკუ ქუოუხეი იარაბი! — დაზხუცუან უი მე-
ლანია. — აქუაურა იანალოგალოკ დსაზწალონ
ს-ლუკა: „იზაკუხეი არი, ნენა?“ შია. დუზბარუშ
უი სარა? ირაპოიტ უა ახუქქუა ამაალოქმცია
ირუცგულუოეიუეიტ შია. უი იაიგუარა უსგდუ
სნარუშთშამ, ახა მა ხარანტიოლაგდ სულაფუშ
ნიქუშოინდაზ... იზდრუადა ვგდუყაძამზარ უა?..
ბაშოა სხუ ზეოიტ! აწარა დუ ზმოუ აუაა ირ-
პოიტ ვგდუყაძამ შია. იზდრუადა უა იწლა-
შოერა ვიქუარანუ იყაზარ, ზნუ თხუძლა იშოუზ-
ბაზ ვიფუშო? წაყა, წაყა... უზხმუნთაშოაშოა შია

ეგდუყაძამყუა... იზათახუზეი აზხუცრა, სხათა
ლასსუ ეილუსკააშუტ უი. „ბარა აძიკ ბუფს-
ძომ“... იზდრუადა იწაბრგნუ სემფსდაწიყდო-
ზარგდუ? მაპ, უი მცუბ: ზეგდ ჰაფსუეიტ, იფ-
სუეიტ ზეგდ... მშიან, არბადეჭუა ქურთმა?
მამზარგდუ სარა უსშია ისაჰაუ? სალგაროუპ
ირლასნუ, იშოიტი უაეიშთა... არი აწხ აზ
ანაკუმბა, დაჩაზნუ ფსუხუა სხათაძომ. იზაკუ
ქუოუზეი იაუა, აძიგდუ იაჰაძაშთამ უი... ნას
ირაჰალაიტი, ზეგდ დარა როუმი სარა სზ?
აგუაჩრანრა ათახუპ... უი სგუეიძთარატიო...
საგიზგუათაძომ უი, დეციოუპ!“

მელანია ლგუ ლჩრანწო აშშეჰია ლხაწა
იიართა დნადგულტი, იზ იაწაზ ატაპანჩა ააწულ-
ხუნ დნახუნჰიტი დერვეგდუხ ლშიუნდუუოახდ.
ჯერან დეციან.

„აბრიალა სიშერც ითახუნ უი. საგიშუნდაზ!—
აალგუახუტი მელანია, დაგდუნატიეიტი ლოიარ-
თაქუ. აკრაადითა დტიან უი აზხუცრა ბააფს-
ქუა დერგულარგალო, ნას ლხუ ჰეშთლხუნ
ატაპანჩა აფუნწა ლგუ ინეწალკეიტი, დააციგურ-
ძძან ლნაპუ დლახუეიტი ალადა, ჰაფხდა ლემჩ
აიზგა დეითაჰახახტი ლნაპუ, ლულაქუა აახულ-
ჰან ლნაცია დნაწხუეიტი.“

აგუაქე აავნგუეიტი აუათახ. ჯერან დააქუ-
ხუეიტი, იგუ იანაგუეიტი ააიგუაძა ჯარა ამა-
ციუს ასიტი ჰია.

— ამაციუს!— იშიან იბჟე ნაირგუეიტი იარა.
ხვარამზეგდუ ელისაბედგდუ ჰავნუ ჯარა აკ
ამხუჯუა იყამ აარგუახუტი.

— ასტუჩკა აბაყო? — ჯერან ასტუჩკა ფშა-
არა დალაგვიტ.

— ისუზდრუამ, უარა უაკუნ რმაზ, —
ლოპიეიტ ელისაბედ ლაშა იახე, ლთაცა ლბეჟ
ახმელმერგახ დაზუაანუ ეგენაცლწეიტ:

— ბარა იზაკუხეი ზქუბემთუა, მელანია?
იბზემდერძოი ასტუჩკა ახმეყო? ბნეიმდარ
იაუახეი!

— უი ლხე აუადავ იალაღწომა, ავზე ბგო-
ზარგმე! — იპიეიტ ჯერან იჩურგუაანუ. ირფ-
შთააიტ ასტუჩკა. ალაშთარა ანაავნაქქა ჯერან
დიბეიტ მელანია აშოენდუყურა ავარან ასა-
რაქუ ღმშაკაქუზ. ლგუ აშა კლხურუ იცონ
უი. ატაპანჩა ლევარშოენ უა, იგონ ახუშობულ-
ძვე. რაფხა ჯერან დნკუნწიააიტ. უი ინიშთარ-
ხხნუ ხვარამხე, ნას ელისაბედ, იახმეშთაზ ეგი
რუათახ ახე ინდიელოზიბაპიეიტ. ურთ აკერააძთა
აპიპიარა იაქუენ იხწანუ, ახა აქუაურა იზქუზ
იხუაჩხნუ იამან რუპიპიბეჟ. აშეჟმთან აუპ იყა-
ლან აგულაცია იანრაპა. იანაი, მელანია
დუფსნუ დანერბა ირუძბეიტ: „არი ეიფშო აუს
უავე იზერმაძომ. ზეგმე ასუდ შაანახუარც
პაყოუბ...“ შია.

ასთარშოენ აღდრრა ირთეიტ. ასთარშოენ
არაპორტ აიკვენ იდიექუიწეიტ იახეახუთახ.
აუს შთაზაკუ დიცნუ დააიტ აპაქემგმე. აფსუ,
არშთაპათგა შიყუ ნლექუყაიწან, ლეჟორა აზინ
რითეიტ. ჯერან დბაანდაკერტიიტ.

— უი ლხალა ლეჩშოულშუზ აგურაგარა
ანროულაკე, უარა უოურუ მთუეიტ, — რპიეიტ
აბახთახე დანდიექურგალაშთაზ აამთაზუ.

იციეტი ამოშქუსქუა. ჯერან სიბრაყა დახერ-
გაფიტი. უი იხე იხმერქიეტი ეგდშოხიარამზე
ვიპარაკ უი ზნე დესშუეტი ჰია იჩახხელხი
ხდაზ უაფიტი იუს ძბარაქსუ ხერქიაშა ინამ-
თეიტი. ელისაბედ აჩმაზარა დუხთაქნე დამა-
ზიქთეი აკრ წუან. ლაშა დხექუშიაზ არუ-
პარა ზენდასკ ლშამხე აალეწინახეიტი. აჩა-
ხოთკა ბაათსე ილუხეუაზ აქსუნტი ინეიფშნე
ხეშოქუსა ლოხართა დელან, აწუხუტიან დადგ-
ფსიტი. ხვარამზე ლეჰა ანუში დნათანე ამონა-
სტიკირ ახე დციეტი. ზნეზნლა დააბეესლონ
იკაქნე დეზფერწუზ ლკნე აქსუ ლგურვაქუა
ლაღერძელა ილწიოქუარაცე, ნას ვაფხმა დხენ-
ჰინე დეითაცახუან. აწუხუტიან ათაქუაფი ლხე
ეილაგაფიტი, იაალფელოზ ზეგდე ირალჰიონ:

— დშიეფშააა ჯერან იხე აფჰიეზბა, იწაგდ
ეილფუ, შირულაფშინე.

იარა უბასალა დეჰან ათაქუაფი აკრაა-
მთა, აფსრა დართუნჩაანძა.

ინხაზ აქან რგუცხუცია ირშოფიტი. ზუხუთაახე
ანანერა ზაუზ დუბაპ, აცა ზაუზ დუბაპ, ამჰარა
კნე ზაუზ უჰია იწაგდგდე. ავნ დუ ზაწიეკ
აკდსრა უავე იხემგუალიტი, იზბან აქუხარ, უა
აჩახოთკა ზუხეუაზ აუავე დეკნფსააიტი. ირთი-
რაცე იაქურკეიტი, ახა იზუხუჰაშოაზ აუავე
დერნეშიეიტი. ავნე აბაარა იაქსუნ, ჯერან
იგუცხუცია აძიი-აძიი ეიმარკუაზ ამშოთა ითა-
ციდა, უს ბაშოა აჰიირა ახეწიანე იყან.

აბრი აუპ არი აპოვესტი აქსუ იარბოუ აქმა-
ფთა თოურუხს იამოუ.

ჭართ, დეკაბრ 10, 1892 შ.

ა ბ ძ უ ბ

	ადაყაქუა
აფხაჯია	7
ჰატსადგულ არგიკარ	13
სიმონა	98
იდწი	188
ბზია იეიბაბო	201
დასუ იმოუბ იხატი ყაზშა	219
პალიასტომი აძია	234
აშიარაკავე	262
აქმაფთა	277

ЭГНАТЭ ИИНОШВИЛИ

ПОВЕСТИ И РАССКАЗЫ

Перевод с грузинского на абхазский язык

თავმჯდომარე არქივდოქტორი პრ. პრ. პრ. პრ.

არქივდოქტორი პ. ძაძუა.

თავმჯდომარე არქივდოქტორი გ. კახიანიძე-შვიდიანი.

აქვეყნდება ირეთელის 26/XII 1940 წ., აქვეყნდება აარხარაზე ანაპე
აქვეყნდება 21/II 1941 წ. აქვეყნდება აქვეყნდება 62x94. 22,5 კვეთის ბლანკ
კვეთის ბლანკ აქვეყნდება 36,864 დოკუმ. ანაქაზი № 9007.
არქივდოქტორი 2100. გვ. 127.

აქვეყნდება ირეთელის არქივდოქტორი, აქვეყნდება, აქვეყნდება
არქივდოქტორი ირეთელი, № 4.

ახ.უ 5 8.

ახ.დო 1 8.

41-299

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

126/37

Эгнატэ Ниношвили
ПОВЕСТИ И РАССКАЗЫ
Перевод с грузинского В. Какалия